UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale 2014-2020

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030

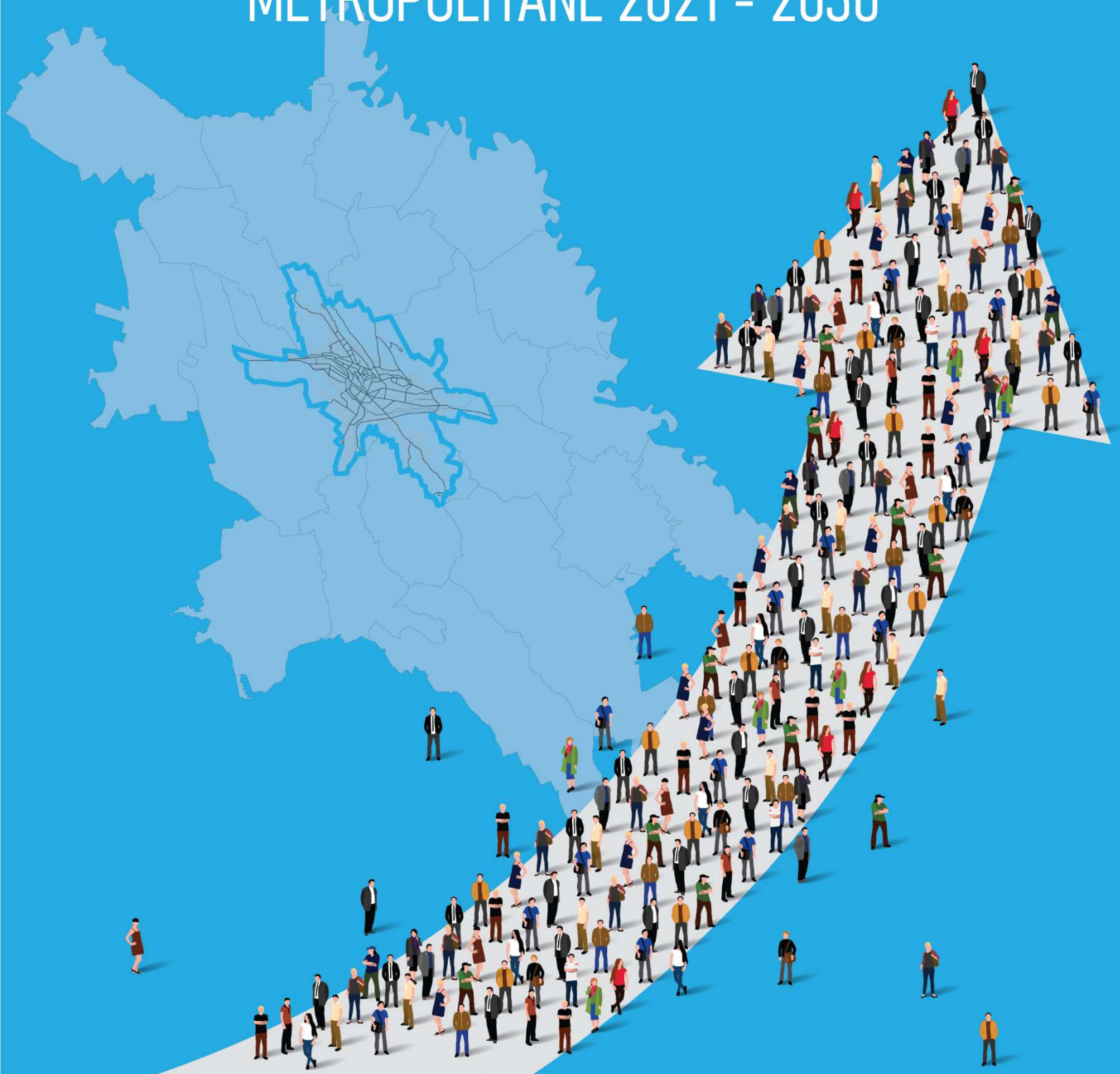

Cuprins

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC 6
1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare urbană 6
1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale 7
1.2.2. Contextul european 10
1.3.1. Strategii relevante la nivel național 20
1.3.2. Accepțiunea europeană asupra dezvoltării urbane durabile şi transpunerea acesteia la nivel național 36
1.3.3. Strategii relevante la nivel regional 40
1.3.4. Contextul la nivelul județului Iași 42
1.3.5. Strategii relevante la nivel local 42
1.4. Metodologia de realizare a strategiei de dezvoltare urbană 47
1.5. Justificarea necesității unei abordări integrate la nivel teritorial 52
SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN 54
2.0. Unitatea spațială de analiză 54
Context suprateritorial 54
Municipiul Iași – pol de creștere național 55
Municipiul Iași – municipiu de importanță națională, cu influență potențială la nivel european 56
Zona Metropolitană Iași 58
2.1. Profil socio-demografic 60
2.1.1. Structura demografică 60
2.1.2. Mișcarea naturală și mișcarea migratorie 74
2.1.3. Comunități dezavantajate 82
2.1.4. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 96
2.2. Profil economic 98
2.2.1. Economia și forța de muncă 98
2.2.2. Structuri pentru creșterea competitivității economice 127
2.2.3. Motoare economice și potențial de specializare 136
2.2.4. Industrii culturale și creative 147
2.2.5. Turism 158
2.2.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 187

DRAFT

2.3. Profil spațial și funcțional 188
2.3.1. Context și zonificarea teritoriului 188
2.3.2. Bunăstarea cetățenilor municipiului Iași 204
2.3.4. Regenerare Urbană 208
2.3.5. Spații publice 213
2.3.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 218
2.4. Infrastructura de transport și mobilitate 221
2.4.1. Racordarea la principalele coridoare majore de transport 221
2.4.2. Infrastructura rutieră 225
2.4.3. Managementul traficului 228
2.4.4. Parcarea 231
2.4.5. Transportul de mărfuri 232
2.4.6. Transportul public 233
2.4.7. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 239
2.5. Echiparea tehnico-edilitară 241
2.5.1. Alimentarea cu apă 241
2.5.2. Canalizarea apelor uzate 248
2.5.3. Alimentarea cu gaze naturale 252
2.5.4. Alimentarea cu energie termică 256
2.5.5. Alimentarea cu energie electrică și iluminat public 259
2.5.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 266
2.6. Servicii publice 268
2.6.1. Infrastructura și serviciile de educație 268
2.7.2. Infrastructura și serviciile de asistență socială 296
2.7.3. Infrastructura și serviciile de sănătate 303
2.7.4. Infrastructura și serviciile culturale 313
2.7.5. Alte servicii publice și gradul de mulțumire al cetățenilor față de acestea 320
2.7.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 325
2.8. Mediu și schimbări climatice 327
2.8.1. Caracteristicile mediului înconjurător 327
2.8.2. Calitatea factorilor de mediu 328
2.8.3. Arii naturale și zone protejate 342
2.8.4. Schimbări climatice și riscuri 345

DRAFT

2.8.5. Riscuri naturale (alunecări de teren, inundații, seismic) 351
2.8.6. Managementul deșeurilor 356
2.8.7. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 360
2.9. Profil și capacitate administrativă 362
2.9.1. Administrația publică locală și structuri asociative 362
2.9.2. Bugetul local 370
2.9.3. Investiții finanțate cu fonduri nerambursabile 370
2.9.4. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări 377
2.10. Intervenții Smart City 378
2.10.1. Oameni inteligenți (Smart People) 384
2.10.2. Mobilitate inteligentă (Smart Mobility) 385
2.10.3. Administrație inteligentă (Smart Governance) 386
2.10.4. Economie inteligentă (Smart Economy) 386
2.10.5 Mediu și infrastructură inteligentă (Smart Environment) 387
2.10.6. Mod de viață inteligent (Smart Living) 387
2.10.7. Platforma integratoare smart city 388
2.10.8. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Oportunități 389
2.11. Analiza SWOT 392
Secțiunea 3. Viziunea și obiectivele de dezvoltare pentru perioada 2020 – 2030 411
VIZIUNEA 2030 415
MISIUNEA 2030 417
Viziunea de dezvoltare integrată 428
Secțiunea 4. Portofoliul de proiecte pentru perioada 2020 – 2030 440
4.1. Procedura de prioritizare a proiectelor SIDU 440
4.2. Matricea de prefiltrare 443
4.3. Matricea de prioritizare 445
4.4. Lista de proiecte prioritare 449
4.5. Lista lungă de proiecte 450
4.6. Contextul de implementare a listei de proiecte 450
4.7. Indicatorii de monitorizare și evaluare a implementării SIDU 451

DRAFT

Secțiunea 1. Context strategic

DRAFT

SECȚIUNEA 1: CONTEXT STRATEGIC

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare urbană

Strategia integrată de dezvoltare urbană (SIDU) este un instrument de planificare pe termen mediu-lung care are rolul de a contura viitorul Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași, având ca ani de referință perioada cuprinsă între 2021 și 2030.

Scopul principal al unui asemenea document este acela de a **fundamenta deciziile de investiții** prin actualizarea principalelor **trăsături socio-economice și demografice** ale urbei, însă, în același timp făcând referire la **dezvoltarea spațială** a orașului în timp și la elementele ce țin de cadrul construit și natural, atât din cadrul Unității Administrativ Teritoriale Iași, cât și din cadrul Zonei Metropolitane Iași.

Prin Strategiile integrate de dezvoltare urbană (SIDU) este asigurată conturarea **unei viziuni fundamentate și coerente de dezvoltare** la nivelul municipiilor, orașelor și zonelor metropolitane, transpuse într-un portofoliu de propuneri prioritare, ideal sprijinite de comunitate și susținute de resurse financiare, umane și materiale.

În vederea asigurării unei **viziuni de dezvoltare** pe termen mediu și lung, elaborarea SIDU are loc printr-un **proces participativ de bună guvernanță** la care participă reprezentanții administrației publice locale și contribuie activ partenerii sociali și economici locali.

Strategia integrată de dezvoltare urbană (SIDU), în general, are ca obiectiv final remedierea punctelor slabe și dezvoltarea pe baza elementelor de potențial din mediile vizate. Aceasta constituie cadrul utilizat de municipalități pentru a adresa problematicile dezvoltării urbane, utilizarea terenurilor și evoluția dinamicilor urbane într-un mod responsabil.

Orice oraș este precum un organism viu care se dezvoltă în funcție de condițiile interne ale sistemului, precum și de cele externe care pot determina anumite amenințări sau oportunități. **Cunoașterea în detaliu a mediilor care condiționează sau care pot condiționa creșterea și îmbunătățirea condițiilor de trai este necesară pentru a putea integra atât soluții de dezvoltare, cât și soluții de avarie sau preventive**. Analiza mediilor menționate anterior se realizează având ca fundamentare informațiile primite de la administrația publică locală sau alte surse ale administrației publice de la diverse niveluri și are menirea de a puncta elementele de interes pentru viitoarea dezvoltare a comunității locale.

Un alt aspect de importanță majoră este utilizarea eficientă și eficace a **fondurilor europene și naționale**, iar în sprijinirea acestui demers este imperios necesară o strategie de dezvoltare locală cuprinzătoare, însă în același timp specifică, astfel încât propunerile de proiecte să fie parte integrantă din viziunea pentru dezvoltarea municipiului.

Conform Studiului elaborat de programul URBACT[1] la nivelul a 205 orașe din Uniunea Europeană au fost identificate mai multe elemente de planificare pentru dezvoltarea urbană integrată. Acestea sunt:

[1] Studiu privind Planurile De Acțiune Integrate – URBACT, 2019. Sursa: https://urbact.eu/sites/default/files/iapstudy-finalreport.pdf

1. **Dezvoltare urbană sustenabilă** – acțiuni care se adresează celor 3 piloni de dezvoltare sustenabilă, respectiv: economic, social și de mediu;

2. **Integrare sectorială** – se adresează întregii game de politici și sectoare de activitate, inclusiv infrastructură, transport, mediul privat, educație, spații verzi, locuințe, cultură etc.;

3. **Integrare spațială** – coerența acțiunilor luate pe diferite niveluri spațiale de analiză la nivelul orașului și cartierelor acestuia;

4. **Integrare teritorială** – coerența și complementaritatea acțiunilor și politicilor implementate de unitățile administrativ teritoriale învecinate;

5. **Guvernare pe mai multe niveluri** – acțiunile sunt planificate în mod coerent la diferite niveluri de guvernare, care acoperă nivel local (județ, oraș), regional și național;

6. **Implicarea părților interesate în implementare** – gama completă a părților interesate relevante (pe orizontală și pe verticală) sunt angajați în implementarea acțiunilor planificate.

Viziunea, gândirea și implementarea noii strategii trebuie să fie complementară celei din 2015, să completeze programele gândite anterior, să coreleze viziunile și conceptele implementate și să asigure bazele tehnologice pentru provocările viitoare.

Având în vedere consecințele generate încă din anul 2020 de pandemia de Covid-19 la nivel social, economic și demografic, se identifică necesitatea de identificare a unor soluții rapide și eficiente pentru atingerea obiectivelor.

Principiile care stau la baza prezentei strategii vizează **abordarea integrată** a următoarelor elemente:

- Colaborare și competitivitate în cadrul teritoriului la nivel macro;
- Creșterea gradului de funcționalitate a orașului pe diverse paliere;
- Creșterea autonomiei economice a municipiului în teritoriu;
- Includerea elementelor de durabilitate și sustenabilitate în toată gama de proiecte viitoare;
- Îmbunătățirea gestionării implementării strategiei, astfel încât, atât pe orizontală, cât și pe verticală cooperarea între nivelurile administrației publice să fie una facilă.

1.2. Concepte cheie și tendințe internaționale, regionale și locale

În lumea noastră aflată în schimbare rapidă, continentul european se confruntă cu provocări precum degradarea mediului și schimbările climatice, revoluția digitală, tranziția demografică și inegalitățile sociale. Adesea, orașele sunt deschizătoare de drumuri în ceea ce privește identificarea soluțiilor. Importanța lor în asigurarea tranziției către un mod de viață durabil pentru toți cetățenii este recunoscută în Agenda urbană a UE și în agendele internaționale.

Provocările complexe pot fi soluționate prin parteneriate puternice și ample la nivel local între cetățeni, societatea civilă, industrie și nivelurile de guvernanță relevante. Orașele joacă un rol crucial în depășirea distanței dintre cetățeni și instituții publice. Noi forme de guvernanță pentru îmbunătățirea

procesului de elaborare a politicilor și a investițiilor sunt deja introduse în multe orașe, prin încurajarea cooperării între zonele urbane și rurale pe baza abordării zonelor funcționale, prin planificarea strategică pe termen lung sau prin implicarea cetățenilor în toate etapele elaborării politicilor.

Având în vedere că prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Locală este elaborată la începutul perioadei de programare 2021-2027, respectiv în perioada în care se conturează/definitivează perspectivele de dezvoltare și strategiile la nivel European, la stabilirea setului de obiective generale și specifice de dezvoltare ale Municipiului Iași se vor avea în vedere atât **conceptele și tendințele internaționale, regionale și locale** relevante existente în prezent, cât și **documentele strategice** care definesc măsurile și planurile de acțiune de la nivelul UE în perioada 2021-2027.

1.2.1. Contextul internațional

Contextul internațional este definit prin Carta de la Leipzig, Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă[2] și Acordul de la Paris[3].

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a fost adoptată de către 193 de state membre în cadrul Organizației Națiunilor Unite (ONU), inclusiv România, la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015.

Acesta este un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu, care va menține până 2030 cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD). Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare. Acestea sunt:

1. **Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. **Foamete „zero”** – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. **Educație de calitate** – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. **Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. **Apă curată și sanitație** – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. **Energie curată și la prețuri accesibile** – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. **Muncă decentă și creștere economică** – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. **Industrie, inovație și infrastructură** – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. **Inegalități reduse** – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. **Orașe și comunități durabile** – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

[2] https://sdgs.un.org/2030agenda

[3] https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement

12. **Consum şi producţie responsabile** – Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile.
13. **Acţiune climatică** – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor.
14. **Viaţa acvatică** – Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. **Viaţa terestră** – Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deşertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. **Pace, justiţie şi instituţii eficiente** – Promovarea unor societăţi paşnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiţie pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile.
17. **Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

România este angajată să implementeze Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la nivel național, revizuind în anul 2018 Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă prin integrarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Astfel, provocarea majoră identificată la adresa implementării Obiectivelor a fost excluziunea socială, prin urmare în Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclamă oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

România susține pe deplin ideea că Agenda 2030 trebuie să fie implementată de către instituțiile locale, răspunzând direct nevoilor cetățenilor. Astfel, nevoile, interesele și grijile acestora trebuie să fie *soluționate prin definirea unor strategii de dezvoltare locală și națională.*

<u>Acordul de la Paris</u>

Acordul de la Paris a fost negociat la Paris, în timpul celei de a 21-a Convenție-cadru a Organizației Națiunilor Unite (sau COP-21[4]) și a fost aprobat la 12 decembrie 2015. Acordul reglementează măsurile de reducere a emisiilor gazelor cu efect de seră începând cu anul 2020.

Acordul de la Paris are ca scop limitarea încălzirii globale la mult sub 2°C și continuarea eforturilor de limitare a acesteia la 1,5°C pentru a evita consecințele catastrofale ale schimbărilor climatice. A fost semnat de 194 de țări și Uniunea Europeană. Toate țările UE sunt semnatare pe cont propriu, dar își coordonează pozițiile și stabilesc obiective comune de reducere a emisiilor la nivelul UE. UE se află în prima linie în lupta împotriva schimbărilor climatice. Prin politicile și acțiunile sale îndrăznețe, UE stabilește standarde la nivel mondial și determină obiective ambițioase în materie de climă în întreaga lume.

Obiectivele SIDU Iași se vor integra în cadrul măsurilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon, vizând valorificarea potențialului de dezvoltare printr-o abordare eficientă a energiei și creștere sustenabilă.

[4] Conferința climatică de la Paris este cunoscută oficial ca a 21-a Conferință a părților Organizației Națiunilor Unite. (sau „COP")

1.2.2. Contextul european

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030 apare ca o necesitate de actualizare a cadrului strategic de dezvoltare existent, în contextul noului cadru financiar multianual al Uniunii Europene. De altfel, noua perioadă de programare a generat actualizarea strategiilor de dezvoltare la nivel european, național, regional și județean.

Ținând cont de faptul că o abordare integrată a planificării urbane este posibilă doar în contextul mai amplu al liniilor directoare trasate la niveluri administrative superioare, contextul european este definit de:

- Agenda Urbană pentru UE (Pactul de la Amsterdam, 2016)
- Noua Cartă de la Leipzig
- Agenda Teritorială 2030
- Pactul verde european 2050
- Acordul de la Paris
- Programul de cooperare URBACT IV 2021-2027
- Cadrul financiar multianual 2021-2027 și Instrumentul European de redresare/ Next Generation EU
- Politica de Coeziune a UE 2021-2027

Agenda Urbană pentru UE (Pactul de la Amsterdam, 2016)

Agenda Urbană pentru UE[5] reprezintă o nouă metodă de lucru pe mai multe niveluri care promovează cooperarea între statele membre, orașe, Comisia Europeană și alte părți interesate pentru a stimula creșterea, locuibilitatea și inovarea în orașele europene și pentru a identifica și aborda cu succes provocările sociale. În principal, Agenda urmărește să realizeze întregul potențial și contribuția zonelor urbane la atingerea obiectivelor Uniunii și a priorităților naționale aferente, cu respectarea deplină a principiilor și competențelor de subsidiaritate și proporționalitate.

Agenda Urbană pentru UE se concentrează în mod special pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE:

1. Reglementare mai bună

Agenda urbană pentru UE se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor UE existente. Bazându-se pe principiile generale ale unei mai bune legiferări, legislația UE ar trebui concepută astfel încât să atingă obiectivele la un cost minim, fără a impune sarcini legislative inutile.

2. Finanțare mai bună

Agenda Urbană pentru UE va contribui la identificarea, sprijinirea, integrarea și îmbunătățirea surselor de finanțare tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în conformitate cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea realizării implementării efective a intervențiilor în mediul urban.

[5] https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda-eu/what-urban-agenda-eu.html

3. Cunoaștere mai bună

Agenda urbană pentru UE va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele fiabile sunt importante pentru a prezenta diversitatea structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea politicilor urbane bazate pe dovezi, precum și pentru a oferi soluții personalizate la provocările majore.

Noua Cartă de la Leipzig

Prima dată semnată în 2007, Carta de la Leipzig (numită după orașul german în care a fost semnată) promovează utilizarea politicii pentru dezvoltare urbană integrată și stabilește - pentru prima dată într-un singur document UE - principiile cheie din spatele acestuia.

Carta de la Leipzig este un document European care pornește de la problemele cu care orașele Europene se confruntă, precum criza financiară sau urgența climatică.

În urma unui proces colaborativ și analitic inițiat în 2019 în timpul deținerii Președinției Consiliului Uniunii Europene de către România, Germania a preluat inițiativa de a actualiza Carta de la Leipzig în cadrul Președinției sale a Consiliului Uniunii Europene din 2020. Elementul de noutate al Noii Cartede la Leipzig este recunoașterea rolului esențial jucat de zonele urbane.

Principiile Noii Carte de la Leipzig sunt despre a lua în considerare simultan diverse aspecte ale politicii urbane - în spațiu și în sectoarele de activitate, precum și în timp. Aceasta încurajează implicarea publicului larg în elaborarea politicilor și se concentrează, de asemenea, asupra „cartierelor defavorizate" din orașe, având o prioritate deosebită când vine vorba de coeziunea fizică și socială.

Mai mult, documentul European subliniază că este necesar să se găsească echilibrul just între cele trei dimensiuni propuse pentru orașele europene: creșterea productivității și crearea de bunăstare și locuri de muncă în orașe, repartizarea mai echitabilă între cetățeni a acestor elemente, ameliorând totodată calitatea ecologică a mediului nostru înconjurător și fructificând oportunitățile oferite de viața urbană.

Avizul Comitetului European al Regiunilor privind reînnoirea Cartei de la Leipzig[6] a fost adoptat în sesiunea plenară din octombrie 2020. Condusă de Germania, care deținea președinția rotativă a Consiliului UE la acea vreme, Carta de la Leipzig a fost semnată de miniștri din întreaga UE, afirmând angajamentul lor de a integra aceste principii în politicile naționale și locale.

Noua Cartă de la Leipzig este foarte actuală, în special în ceea ce privește promovarea durabilității la nivel urban după pandemia de COVID - 19.

Agenda Teritorială 2030

Propunerea pentru Agenda Teritorială 2030 este un document strategic la nivel european care oferă un cadru de acțiune către coeziunea teritorială, aducând în același timp plus valoare printr-o abordare orientată spre implementare și creștere a vizibilității. Agenda teritorială propune șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european, și anume:

[6] https://cor.europa.eu/RO/our-work/Pages/OpinionTimeline.aspx?opId=CDR-4829-2019

Priorități teritoriale pentru Europa	Obiective generale	Obiective specifice
O Europă justă care oferă perspective de viitor pentru toate teritoriile și pentru toți oamenii	**EUROPA ECHILIBRATĂ**	O dezvoltare teritorială mai echilibrată prin valorificarea diversității Europei
	REGIUNI FUNCȚIONALE	Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puțină inegalitate între teritorii
	INTEGRARE FĂRĂ FRONTIERE	Facilitarea vieții și a muncii dincolo de frontierele naționale
O Europă verde care protejează mijloacele de subzistență comune și modelează tranziția societală	**UN MEDIU SĂNĂTOS**	Mijloace de subzistență ecologice și mai bune, orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic și reziliente
	ECONOMIA CIRCULARĂ	Economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată
	LEGĂTURI DURABILE	Conectivitatea digitală și fizică durabilă a teritoriilor

Pactul verde european 2050

Pactul verde European 2050 este noua strategie de dezvoltare a Uniunii Europene al cărei scop este transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. În același timp, tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, trebuie să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți.

DRAFT

Figură 1 - Pactul ecologic European (Sursa: COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Pactul ecologic European COM/2019/640 final)

Pentru a pune în practică Pactul ecologic european este necesară o regândire a politicilor în materie de aprovizionare cu energie curată în toate sectoarele economice și industriale, de-a lungul lanțului de producție și de consum, pentru proiectele de infrastructură de mare anvergură, în sectorul transporturilor, al alimentației și agriculturii, al construcțiilor, al fiscalității și al prestațiilor sociale.

De asemenea, Pactul Verde European este parte integrantă a strategiei Comisiei Uniunii Europene de punere în aplicare a Agendei 2030 a ONU și a obiectivelor de dezvoltare durabilă, prin care Europa se angajează să abordeze provocările legate de climă și de mediu, reprezentând totodată un prim demers în asigurarea unui cadru de implementare și a unui plan de acțiune comun la nivelul statelor Uniunii europene.

Tranziția climatică este o prioritate-cheie pentru Consiliul European și pentru Consiliul UE. Lansarea Pactului verde European în decembrie 2019 a dat un nou impuls politicii și acțiunilor în domeniul climei la nivelul Uniunii Europene.

- O nouă strategie privind privind clima și energia pentru 2030

La începutul anului 2021, Comisia a adoptat noua strategie a UE mai ambițioasă de adaptare la schimbările climatice, în vederea consolidării eforturilor privind imunizarea la schimbările climatice, consolidarea rezilienței, prevenirea și pregătirea, garantarea faptului că întreprinderile, orașele și cetățenii sunt în măsură să integreze schimbările climatice în practicile lor de gestionare a riscurilor.

Principiile de bază ale strategiei reamintește angajamentul deplin al UE și al statelor membre față de Acordul de la Paris și față de obiectivele sale pe termen lung, cât și față de Agenda 2030.

Primele inițiative de combatere a schimbărilor climatice prevăzute de Pactul verde includ:

- Legea europeană a climei care înscrie în dreptul UE obiectivul pentru 2050 privind neutralitatea climatică

- Pactul climatic european care își propune să implice cetățenii și întreaga societate în acțiunile de combatere a schimbărilor climatice
- Planul privind obiectivele climatice pentru 2030, care prevede reducerea, până în 2030, a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % comparativ cu 1990

Având în vedere acestea, Uniunea Europeană lucrează la revizuirea legislației sale în domeniul climei, energiei și transporturilor în cadrul așa-numitului pachet legislativ ***„Pregătiți pentru 55”.*** Pachetul urmărește alinierea legislației actuale la obiectivele climatice ale UE pentru 2030 și 2050. Pachetul va include, printre altele:

- revizuirea sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS);
- regulamentul privind partajarea eforturilor;
- directivele privind energia din surse regenerabile și eficiența energetică;
- regulamentul privind exploatarea terenurilor și silvicultura;
- regulamentul privind emisiile de CO_2 ale autoturismelor și camionetelor.

- Mecanisme de finanțare aferente

În anul 2021, Comisia a revizuit și, după caz, a propus revizuirea tuturor instrumentelor de politică relevante pentru a realiza reduceri suplimentare ale emisiilor de gaze cu efect de seră, prin Planul de investiții pentru o Europă durabilă – modalități de finanțare a Pactului verde.

Așa cum rezultă și din Pactul Verde European, necesitatea abordării integrate a provocărilor urbane de mediu cu care se confruntă centrele urbane, precum Municipiul Iași a devenit din ce în ce mai important, fapt ce va fi puternic accentuat în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030.

Programul de cooperare URBACT IV 2021-20277

URBACT este un program european de schimb și învățare care promovează dezvoltarea urbană durabilă. Ca program de cooperare teritorială europeană, URBACT încearcă să consolideze eficiența Politicii de coeziune și astfel, promovarea schimbului de experiență, transferul și valorificarea practicilor urbane durabile și integrate.

De asemenea, *URBACT* urmărește sprijinirea acțiunilor și completarea inițiativelor suplimentare prevăzute în propunerea de *Regulament pentru Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR)* și alte elemente, care sunt relevante pentru contextul urban european, în special *Inițiativa Urbană Europeană, Agenda Urbană pentru UE, Acordul Verde al UE și* revizuirea *Cartei de la Leipzig.*

În februarie 2020 au început activitățile de pregătire pentru planificarea ***Programului de cooperare URBACT IV.*** Pentru asigurarea unui cadru transparent de colaborare instituțională, *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației* a organizat procesul de selecție a ONG-urilor și instituțiilor de învățământ superior care vor face parte din componența *Grupului Național de Lucru* pentru Programarea URBACT IV. În acest context, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației și-a exprimat hotărârea de a include ca membri în Grupul de Lucru reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale, precum și reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior, implicați în strategii, planuri și studii privind dezvoltarea urbană durabilă și planificarea urbană.

[7] Sursa: https://www.mlpda.ro/subarticles/7/selectiereprezentantisocietatecivilasubgrupnationalurbactiv

Cadrul financiar multianual 2021-2027 și Instrumentul European de redresare/Next Generation EU

1. Cadrul financiar multianual 2021-2027

Definirea viitorului buget multianual al Uniunii reprezintă unul dintre cele mai importante și disputate dosare pe agenda europeană, cu impact atât asupra asigurării finanțării obiectivelor strategice ale Uniunii pentru următorii ani, cât și asupra obiectivelor de dezvoltare ale statelor membre, inclusiv ale României.

Cadrul financiar multianual 2021-2027 are un caracter complex și propune o reprioritizare a eforturilor de finanțare din bugetul Uniunii în noul context determinat de schimbări tehnologice și demografice, schimbări climatice, menținerea unei rate ridicate a șomajului, mai ales în rândul tinerilor și noile provocări de natură securitară, migrație și instabilitate geopolitică. Astfel, Comisia Europeană a avut ca obiectiv avansarea unui buget reformat, axat pe 5 principii, respectiv:

- un accent mai mare pe **Valoarea Adăugată la nivel european** (referință la domeniile cercetării, inovării, digitalului, promovarea tinerilor și sprijinirea IMM-urilor);
- un **buget simplificat și mai transparent** – prin restructurarea/redefinirea capitolelor bugetare pentru a oferi mai mare claritate procesului bugetar;
- **reducerea birocrației** – prin reducerea poverii administrative pentru beneficiari și autoritățile de management; simplificarea regulilor privind ajutorul de stat pentru facilitarea combinării instrumentelor de finanțare din bugetul UE cu finanțare națională;
- mai mare **flexibilitate a bugetului**;
- asigurarea unui **buget care performează** – se remarcă, în acest context, conexiunea cu respectarea statului de drept.

DRAFT

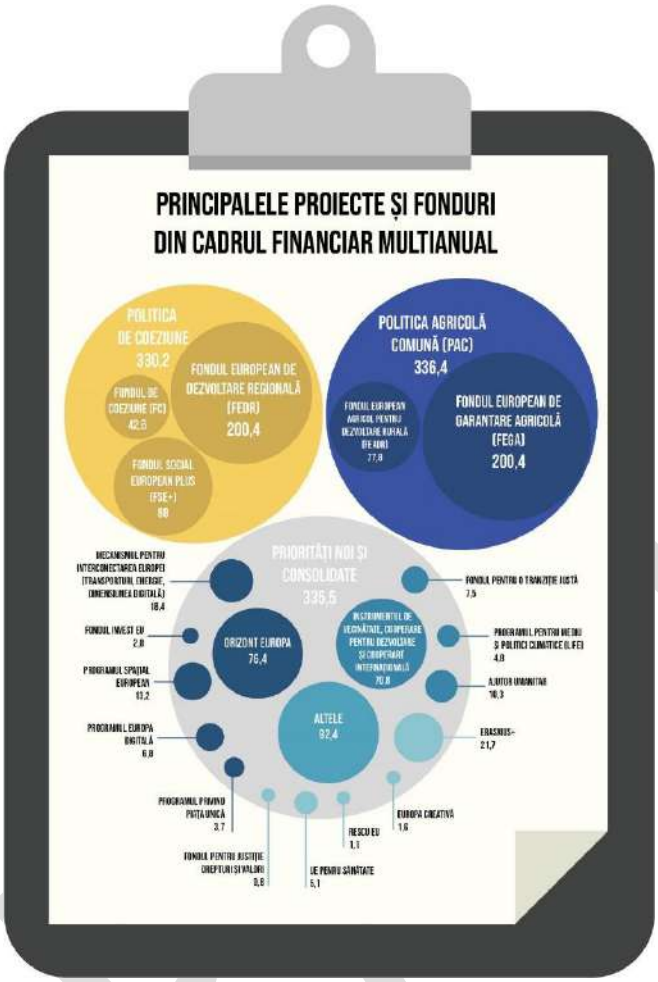

Figură 2- Principalele programe și fonduri din cadrul financiar multianual[8]

2. Instrumentul European de redresare/Next Generation EU

În plus, în contextul generat de pandemia de COVID-19, precum și pentru a facilita derularea în continuare a negocierilor, Comisia Europeană propune inclusiv o arhitectură generală a măsurilor de redresare economică a Uniunii Europene ca urmare a crizei, concretizate sub forma instituirii unui instrument financiar temporar, **NextGenerationEU – NGEU**.

Prin intermediul NGEU sunt prevăzute alocări specifice pentru o serie de programe și instrumente menite a complementa alocările din cadrul bugetului european, fiind prevăzute sume adiționale pentru:

- **Mecanismul pentru Redresare și Reziliență/ RRF** (reforme structurale și investiții publice): 672,5 miliarde euro;
- **ReactEU** (coeziune): 47,5 miliarde euro;
- **Horizon Europe** (cercetare): 5 miliarde euro;
- **InvestEU** (investiții pentru mediul privat): 5,6 miliarde euro;
- **Dezvoltare rurală**: 7,5 miliarde euro;
- **Fondul pentru o Tranziție Echitabilă** (tranziție climatică): 10 miliarde euro;

[8] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/

- **RescEU** (gestiune crize): 1,9 miliarde.

Astfel, instrumentul are o alocare de 750 de miliarde euro, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021 -2027. Scopul principal al acestuia este să ofere sprijin statelor membre pentru a face față provocărilor generate de Criza Covid19 și consecințele sale economice.

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este pilonul principal al instrumentului NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde euro, din care 312,5 miliarde euro vor fi acordate sub formă de granturi, iar 360 miliarde euro sub formă de împrumuturi.

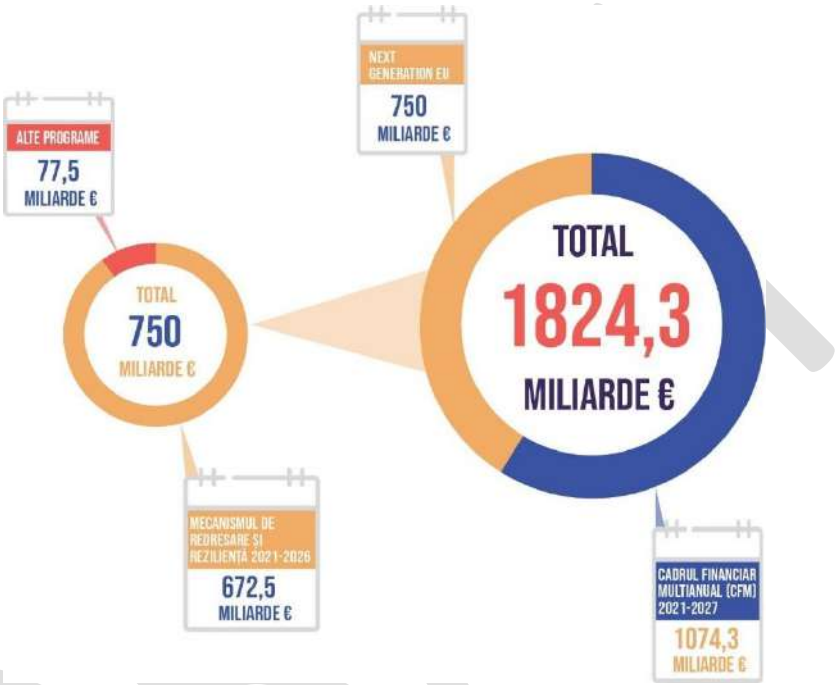

Figură 3 - Alocarea la nivelul UE pentru cadrul financiar multianual și pentru instrumentul financiar NextGenerationEU[9]

Volumul total al cheltuielilor UE pentru <u>Cadrul Financiar Multianual (1074.3 mld euro) și pentru instrumentul Next Generation EU</u> (750 mld euro) în perioada de programare 2021-2027 este repartizat pe șapte capitole bugetare, după cum urmează:

1. „Piața unică, inovare și dimensiunea digitală”, în valoare de 143,4 miliarde euro;
2. „Coeziune, reziliență și valori”, în valoare de 1099,7 miliarde euro;
3. „Resurse naturale și mediu”, cu un volum de 373,9 miliarde euro;
4. „Migrație și gestionarea frontierelor” în valoare de 22,7 miliarde euro;
5. „Securitate și apărare” în valoare de 13,2 miliarde euro;
6. „Vecinătate și întreaga lume”, cu un volum de 98,4 miliarde euro;
7. „Administrație publică europeană”, cu un volum de 73,1 miliarde euro

[9] https://mfe.gov.ro/pnrr/

Fondurile pentru instrumentul Next Generation EU sunt acordate doar din capitolele bugetare 1, 2 și 3 de mai sus.

Politica de coeziune a UE 2021-2027

Setul de obiective ale Politicii de coeziune din perioada 2014-2020 au fost concentrate asupra priorităților reprezentate de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii prin cele 5 obiective principale pe care UE trebuia să le atingă până în 2020 în domeniul ocupării forței de muncă, al cercetării și dezvoltării (C&D), al schimbărilor climatice și energiei, al educației și al combaterii sărăciei și excluziunii sociale.

Față de perioada 2014-2020, Politica de coeziune 2021-2027 stabilește de asemenea 5 obiective de politică simplificate și mai personalizate pentru dezvoltarea regională, astfel:

- **OP 1 „O Europă mai inteligentă”**, prin inovație, digitalizare, transformare economică și sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii

Pentru atingerea obiectivului de politică 1, Municipiul Iași va putea implementa proiecte pentru dezvoltarea domeniului **Smart City** prin investiții în siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic si transport public, iluminat public, sisteme GIS, etc. aplicabile in zone funcționale urbane, cât și în susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local.

- **OP 2 „O Europă mai verde”**, fără emisii de carbon, care să pună în aplicare Acordul de la Paris și să investească în tranziția energetică, regenerabile și în lupta împotriva schimbărilor climatice

Pentru atingerea obiectivului de politică 2, Municipiul Iași va putea implementa proiecte pentru dezvoltarea **eficienței energetice** în oraș *(investiții în clădirile publice și rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie, dezvoltarea sistemelor energetice inteligente, a rețelelor și a stocării la nivel local)*, domeniului **regenerare urbană** *(regenerarea spațiilor urbane publice degradate, inclusiv investiții ce promovează infrastructura verde și infrastructura verde-albastră în zonele urbane, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate, etc.)*, domeniului **mobilitate urbană** *(dezvoltarea infrastructurii urbane curate infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, dezvoltarea unor culoare de mobilitate și crearea de infrastructuri pentru combustibili alternativi).*

- **OP 3 „O Europă mai conectată”**, cu transporturi strategice și rețele digitale

Pentru atingerea obiectivului de politică 3, Municipiul Iași va putea implementa proiecte în parteneriat cu CNAIR, Direcția Regională de Drumuri și Poduri sau cu CNCFR pentru implementarea proiectelor de creștere a accesibilității municipiului la rețelele de drumuri naționale, cât și de promovare a mobilității urbane multimodale durabile.

- **OP 4 „O Europă mai socială”**, realizând Pilonul european al drepturilor sociale și sprijinind ocuparea forței de muncă de calitate, educație, competențe, incluziune socială și acces egal la asistență medicală

Pentru atingerea obiectivului de politică 4, Municipiul Iași va putea implementa proiecte pentru îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de **educație și formare** pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale.

- **OP 5 „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în întreaga UE.

DRAFT

Pentru atingerea obiectivului de politică 5, Municipiul Iași va putea implementa proiecte ce vor viza **dezvoltarea integrată din punct de vedere social, economic și de mediu** la nivel local, cât și al **patrimoniului cultural, turismului sau securității în zonele urbane**.

1.2.3. Contextul național

În contextul accentuării procesului de urbanizare, orașele devin principala sursă de dezvoltare teritorială. În același timp însă, acestea se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește sustenabilitatea, schimbările climatice, coeziunea socială, mediul sau mobilitatea.

Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale specifice sunt definite următoarele sisteme/concepte:

• **Dezvoltarea urbană durabilă** – are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României.

• **Concepul de „smart city"** – în sensul O.U.G nr. 156/2020 modificată prin OUG nr. 174/2020, prin conceptul de „smart city" se înțelege ansamblul de activități și proiecte implementate la nivelul localităților urbane din România cu statut de municipii reședință de județ, municipii, sectoarele municipiului București și orașe care respectă cerințele cumulative de specializare inteligentă, tranziție spre o economie cu emisii reduse de carbon și digitalizare și au ca obiectiv asigurarea de servicii publice inteligente destinate populației, precum și creșterea nivelului de trai al populației.Proiectele de tip „smart city" sunt proiecte care se pot dezvolta de către autoritatile publice locale, cu condiția ca acestea să îndeplinească cumulativ condițiile enumerate la art. 4, al. 4 din legea antemenționată.

• **Concepul de „smart village"** – în sensul O.U.G nr. 156/2020 modificată prin OUG nr. 174/2020, prin conceptul de „smart village" se înțelege ansamblul de activități și proiecte implementate la nivelul comunelor care respectă cerințele cumulative de specializare inteligentă, tranziție spre o economie cu emisii reduse de carbon, digitalizare și au ca obiectiv asigurarea de servicii publice inteligente destinate populației, precum și creșterea nivelului de trai al populației. Tipurile de proiectele de tip „smart city" sunt proiecte care se pot dezvolta de către autoritatile publice locale, cu condiția ca acestea să îndeplinească cumulative condițiile enumerate la art. 3, al. 4 din legea antemenționată.

• **Cooperare teritorială** – Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD)[10], cooperare teritorială europeană.

• **Dezvoltarea locală asigurată de comunitate / dezvoltarea locală de tip Leader (DLRC)** – care în zonele urbane urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate din orașele românești. Acest instrument va fi utilizat în special în orașe (orașe mici cu o populație de până la 20.000 locuitori) și în zonele rurale învecinate, zonele rurale fără centre urbane, zonele costiere de-a lungul Dunării și Deltei Dunării, zonele de râuri și lacuri mari în care există ferme de acvacultură, zone defavorizate din centrele urbane.

• **Investiții teritoriale integrate (ITI)** – un instrument utilizat pentru stimularea creării de zone urbane funcționale, care pot oferi o organizare teritorială mai eficientă și un acces mai bun la servicii de interes general. În perioada 2014-2020, acest instrument a fost utilizat pentru teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării. În conformitate cu art. 4, al. 7 din O.U.G. nr. 60/2020, pentru perioada de programare 2021-2027, ca Program național pilot de descentralizare, se desemnează Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru și *Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est*, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară «Moții, Țara de Piatră» pentru zona Munților Apuseni, *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară - Dezvoltare Sustenabilă și Integrată în Țara de Sus pentru județele Suceava, Botoșani și Iași* și Asociația pentru Dezvoltare

[10] https://www.mdlpa.ro/pages/suerd

Intercomunitară - ITI Microregiunea Țara Făgărașului pentru județele Sibiu și Brașov, ca organisme de implementare a investițiilor teritoriale integrate (ITI).

1.3. Strategii relevante la nivel național, regional și local

1.3.1. Strategii relevante la nivel național

Având în vedere că România nu are o politică de dezvoltare urbană clară și nici un program de investiții finanțat de la bugetul de stat destinat zonelor urbane, în anul 2020, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 finanțat prin Fondul social European, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, împreună cu Banca Mondială, a realizat colectarea unei serii de baze de date, respectiv întocmirea unor serii de rapoarte care pot fi utile în activitățile privind dezvoltarea urbană. Astfel, prin acest proiect a fost dezvoltată platforma citadini.ro cu scopul de a aduce împreună și de a facilita colaborarea între toți actorii interesați să contribuie la elaborarea primei Politici Urbane a României.

La nivel național, documentul ce fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare este ***STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI (SNDDR) 2030***.

Mai mult decât atât, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) reprezintă un pas binevenit în direcția potrivită prin conștientizarea rolului pe care îl au orașele în creșterea și dezvoltarea economică la nivel național.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea setului de 17 obiective de dezvoltare durabilă definte de aceasta.
Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 susține dezvoltarea României pe **trei piloni principali**, respectiv:

I. **ECHITATEA SOCIALĂ** – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

II. **CREȘTEREA ECONOMICĂ** – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

III. **MEDIUL** – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor". S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă.

Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

Strategia este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

În cadrul *SNDDR* sunt prezentate țintele naționale pentru fiecare dintre obiectivele de dezvoltare durabilă[11] specificate în *Agenda 2030* pentru măsurile preconizate și *ținte 2030*, pentru eșalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii acestui scop.

[11] http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/obiective/

Ținând cont de importanța și necesitatea ca dezvoltarea viitoare a Municipiului Iași să fie în concordanță și să contribuie la obiectivele stabilite la nivel național, mai jos sunt prezentate pe scurt principalele aspecte incluse în *SNDDR*.

Totodată, la elaborarea ***Strategiei***, a fost avută în vedere încadrarea și corelarea cu **strategiile si politicile sectoriale existente la nivel național**, respectiv:

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) - România Policentrică 2035

Purtând subtitlul ***România policentrică 2035***, strategia este rezultatul unui amplu demers instituțional și de cercetare derulat de *Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației* pentru fundamentarea și elaborarea sa.

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care este conturată **viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035** și sunt stabilite obiective de dezvoltare, măsuri, acțiuni și proiecte concrete la nivel teritorial. **Misiunea** acestuia este de **a asigura o dezvoltare policentrică** și un echilibru între nevoia de dezvoltare și avantajele competitive ale teritoriului național în context european și global.

SDTR va reprezenta documentul care stă la baza întregului sistem de planificare spațială (amenajarea teritoriului și urbanism) la nivel național și va fundamenta:

- ✓ documentele strategice de nivel regional, județean și local (strategii de dezvoltare teritorială, planuri de amenajarea teritoriului, planuri de dezvoltare regională)
- ✓ documentațiile operaționale (planuri de urbanism)
- ✓ alte strategii de dezvoltare de la nivel național cu relevanță și impact teritorial.[12]

În viziunea Strategiei de Dezvoltare Teritorială, "România 2035 este o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei."

Scenariul România Policentrică urmărește dezvoltarea teritoriului național pe baza unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice şi de capital (orașe mari/ medii), în perspectiva anului 2035, şi conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriul european.

România se află printre statele cu un grad mediu de policentrism. Rețeaua policentrică de orașe secundare este echilibrată în teritoriu, cele 7 centre regionale având dimensiuni apropiate, cu unele diferențe în ceea ce privește funcțiile economice îndeplinite. Dezvoltarea policentrică se sprijină în primul rând pe orașele București, Constanța, Craiova, Brașov, Cluj-Napoca și Timișoara. Municipiul Iași funcționează izolat de rețeaua celorlalți poli de creștere, sprijinind dezvoltarea din Regiunea de dezvoltare Nord-Est, dar neputând să rezolve singur problemele de dezvoltare accentuate, specifice părții estice a României. Conform Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României, Municipiul Iași face parte din axa de dezvoltare interregională Iași – Bacău – Brașov, ceea ce implică, atât la nivel local, cât și la nivelul zonei metropolitane, necesitatea unei noi paradigme de dezvoltare, fundamentând următoarele direcții de acțiune:

- Îmbunătățirea infrastructurii care conectează orașul și zonele înconjurătoare, în vederea extinderii masei economice a acestuia;

[12] Sursa: https://www.mlpda.ro

- Asigurarea unor instituții publice performante care să deservească zonele slab dezvoltate (în special în domeniile educație, sănătate, infrastructura de bază pentru serviciile publice etc.);
- Promovarea investițiilor în calitatea vieții pentru a spori capacitatea de a atrage și a păstra capitalul uman necesar;
- Proiectarea şi implementarea unor servicii integrate comunitare (sociale, educaționale, de ocupare și formare profesională și medico-sociale etc.) care să vizeze grupurile dezavantajate social conform unei analize anuale a nevoilor, în vederea susținerii participării acestora la procesele de dezvoltare, ca părți active ale comunității;
- Creşterea atractivității prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor şi specificului local.

Mai mult, polii de creştere din România se pot dezvolta ca niște teritorii dinamice cu o infrastructură puternic dezvoltată, generând zone urbane funcționale care susțin dezvoltarea socio-economică bazată pe oferta de locuri de muncă, oportunități legate de educație şi de servicii. Pentru a atinge acest deziderat este recunoscută necesitatea unor intervenții în dezvoltarea şi diversificarea infrastructurii de transport.

Pentru orizontul 2035, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României recunoaşte accesibilitatea scăzută spre frontiera de vest a țării, a zonelor din partea estică, motiv pentru care propune realizarea unor autostrăzi care să conecteze Municipiul Iaşi şi Regiunea Nord-Est atât cu municipiul Bucureşti, cât şi cu municipiul Cluj – Napoca.

Totodată, este necesară luarea în considerare a necesității modernizării legăturii rutiere între București și Regiunea Nord-Est, în vederea asigurării accesului rapid către frontiera cu Ucraina şi cu Republica Moldova, ca proiect major ce contribuie la dinamizarea zonei. Mai mult, în ceea ce privește frontiera de Est cu Republica Moldova, sectorul dintre Iași și Giurgiulești al Prutului reprezintă o barieră naturală care separă regiunea transfrontalieră în două, în timp ce rețeaua de localități și sistemul de conectare dintre localități este deficitară. În acest context, Strategia propune ca acțiuni viitoare înființarea și sprijinirea zonelor metropolitane de importanță transfrontalieră şi dezvoltarea infrastructurii de acces rutier, feroviar și multi-modal la zona transfrontalieră, un exemplu de intervenție fiind vitalizarea axei de dezvoltare a Prutului, prin conectarea polului de creștere Iași la navigația dunăreană și maritimă.

Nu în ultimul rând, conform SDTR, Muncipiul Iaşi este încadrat ca deziderat de dezvoltare în modelul metropolelor competitive. Printre proiectele posibile pentru această categorie, care pot aduce numeroase avantaje teritoriilor din vecinătate, se numără: extinderea infrastructurii aeroportuară, dezvoltarea nodurilor intermodale și a terminalelor intermodale/cargo la aeroporturi, crearea de centre de logistică, reabilitare/extindere infrastructură de transport care asigură legătura cu parcurile industriale, reabilitare/extindere variante de ocolire pentru transportul rutier, promovarea centrelor de excelență în cercetare, formare/consolidare clustere economice, consolidarea relațiilor dintre centrele universitare și centre de producție, reabilitarea/dotarea instituțiilor culturale de reputație supraregională, încurajarea unor manifestări culturale cu participare internațională, construirea unor centre sportive regionale, construirea unui spital regional de medicină de înaltă performanță.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 (CSDT România 2030) este un document strategic privind dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung a României.

Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în conexiune cu evoluțiile din spațiul european și internațional și se bazează pe practicile curente în domeniul planificării teritoriale (spre exemplu, din Finlanda, Irlanda, Ungaria, Olanda și Franța). Nota specifică a acestuia este apelul la o viziune integratoare a acțiunilor de dezvoltare, în care nu se propun soluții generale pentru probleme, ci soluții care izvorăsc din nevoile și caracteristicile diferitelor zone.

Obiectivul general al CSDT este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional-continentale, a rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României.

Obiectivul general este detaliat în **cinci obiective strategice** majore:

- ✓ Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;
- ✓ Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- ✓ Afirmarea solidarității urban-rural adecvată categoriilor de teritorii;
- ✓ Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter-regionale;
- ✓ Valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)[13]

Declanșarea epidemiei de COVID-19 la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și bugetare în Uniune și în lume, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a face față enormelor consecințe economice și sociale, precum și efectelor asimetrice asupra statelor membre. În acest scop Uniunea Europeană a instituit un **mecanism de redresare și reziliență (MRR)** finanțat prin instrumentul financiar Next Generation EU în vederea furnizării de sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre.

Astfel, *NextGenerationEU* este un instrument financiar temporar, în valoare de **750 de miliarde euro**, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021-2027. Din cele 750 miliarde de euro destinate „Next Generation EU", **Comisia Europeană a alocat 672,5 miliarde de euro instrumentului temporar MRR** în vederea finanțării planurilor de redresare și reziliență pe care le elaborează statele membre UE.

Bugetul MRR este constituit din *granturi în valoare de până la 312,5 miliarde euro și împrumuturi de până la 360 miliarde euro.*

Scopul *Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR)* este de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale a statelor membre UE. La finalul perioadei de investiții, economiile și societățile europene vor fi mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranzițiilor verzi și digitale.

Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR fiecare stat membru al UE a elaborat propriul ***Plan de Relansare și Reziliență*** *(PNRR)* prin care și-a stabilit domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență. În plus, PNRR se referă la un pachet coerent de investiții publice și reforme propuse în baza Recomandărilor Specifice de Țară 2019-2020 .

Planul de Relansare și Reziliență al României (PNRR) este aprobat de Consiliul Uniunii Europene și se constituie într-un *Document Strategic* ce stabilește prioritățile investiționale și reformele necesare

[13] https://mfe.gov.ro/pnrr/

pentru redresare și creștere sustenabilă, corelate tranziției verzi și digitale avute în vedere de Comisia Europeană.

Comisia consideră că planul României include un set amplu de reforme și investiții care se consolidează reciproc și care contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor economice și sociale evidențiate în recomandările specifice adresate României sau a unei părți semnificative a acestora. Astfel, prin MRR, România urmează să primească 14,248 miliarde sub formă de grant și aproximativ 14,935 miliarde sub formă de împrumuri pentru un total de 29,2 miliarde euro. Finanțarea se va acorda în tranșe, în funcție de îndeplinirea unor obiective „de etapă" și finale, ținând cont de o serie de jaloane și ținte. În total, sunt 507 jaloane și ținte de atins până în 2026.

Metodologia de realizare a analizei privind respectarea principiilor DNSH

Conform specificațiilor aferente proiectelor cu finanțării prin PNRR, este necesară asigurarea respectării principiului „Do No Significant Harm" (DNSH) ("A nu prejudicia în mod semnificativ"), astfel cum este prevăzut la Articolul 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088, fiind necesară includerea de măsuri sau instrumente prin care să se asigure de respectarea principiului „Do no significant harm" (DNSH) la nivelul proiectelor.

Având în vedere necesitatea ca proiectele care se vor finanța prin Programul Național de Redresare și Reziliență este necesar ca acestea să respecte principiile DNSH „DO NOT SIGNIFICANT HARM" pe parcursul tuturor etapelor de implementare de următoarele:

- Toate proiectele finanțate prin intermediul COMPONENTEI 10 - Fondul local trebuie să contribuie la tranziția verde și digitală a localităților din România precum și la reformarea și digitalizarea instrumentelor de planificare teritorială și urbană la nivelul autorităților publice locale.
- Toate proiectele trebuie să respecte principiul DNSH ("Do no significant harm"), astfel cum este prevăzut la Articolul 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile, inclusiv cele din 2020.
- În metodologia de proiectare va fi asigurată integrarea considerentelor DNSH și a măsurilor de atenuare care se impun a fi adoptate în vederea asigurării conformității, prin includerea măsurilor privind respectarea principiului „Do No Significant Harm" (DNSH), atât îm faza de proiectare, cât și în etapa de execuție a lucrărilor.
- Toate activitățile/lucrările realizate în cadrul proiectului trebuie să contribuie la unul dintre cele șase obiective de mediu si sunt considerate conforme cu principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ" (DNSH - „Do No Significant Harm"), prevăzute în Comunicarea Comisiei - Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative" în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență (2021/C58/01).

Potrivit Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență, principiul DNSH trebuie interpretat în sensul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 („Regulamentul privind taxonomia"), conform căruia noțiunea de „prejudiciere în mod semnificativ" pentru cele șase obiective de mediu vizate de Regulamentul privind taxonomia se definește astfel:

1. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ atenuarea schimbărilor climatice în cazul în care activitatea respectivă generează emisii semnificative de gaze cu efect de seră (GES);

2. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ adaptarea la schimbările climatice în cazul în care activitatea respectivă duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului preconizat în viitor asupra activității în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor;

3. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine în cazul în care activitatea respectivă este nocivă pentru starea bună sau pentru potențialul ecologic bun al corpurilor de apă, inclusiv al apelor de suprafață și subterane, sau starea ecologică bună a apelor marine;

4. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, în cazul în care activitatea respectivă duce la ineficiențe semnificative în utilizarea materialelor sau în utilizarea directă sau indirectă a resurselor naturale, la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, sau în cazul în care eliminarea pe termen lung a deșeurilor poate cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului;

5. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ prevenirea și controlul poluării în cazul în care activitatea respectivă duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol;

6. Se consideră că o activitate economică prejudiciază în mod semnificativ protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor în cazul în care activitatea respectivă este nocivă în mod semnificativ pentru condiția bună și reziliența ecosistemelor sau nocivă pentru stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor, inclusiv a celor de interes pentru Uniune.

În etapa de proiectare, dar și în cea de execuție, vor fi avute în vedere următoarele:

- Pentru asigurarea atenuării efectelor schimbărilor climatice:
  - Se va avea în vedere ca echipamentele incluse în documentația tehnico-economică și furnizate ulterior în cadrul proiectului să fie echipamente cu un consum energetic redus, care să determine eficientizarea consumului de energie.
  - Se va avea în vedere ca echipamentele utilizate să îndeplinească cerințele privind randamentul energetic, în concordanță cu prevederile Directivei 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.
- Pentru asigurarea adaptării la efectele schimbărilor climatice:
  - Se va avea în vedere achiziția de echipamente cu un consum energetic redus, care să determine eficientizarea consumului de energie. Astfel, se va avea în vedere ca echipamentele utilizate să îndeplinească cerințele privind randamentul energetic, în concordanță cu prevederile Directivei 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentrustabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.
  - În plus, prin implementarea soluțiilor integrate de management al traficului, dar și prin implementarea sistemelor care reduc rata accidentelor și congestiile se va înregistra o reducere a emisiilor de GES din transportul rutier.
- Pentru protecția și utilizarea sustenabilă a resurselor de apă
  - Nu sunt identificate riscuri de degradare a mediului legate de protejarea calității apei și de stresul hidric, pentru acest tip de proiecte
- Pentru respectare principiilor economiei circulare, prevenirea generării deșeurilor și reciclarea
  - În toate etapele implementării investiției se va menține evidența gestiunii deșeurilor conform Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare, HG nr. 856/2002 (Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive) și respectiv Legea nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, cu modificările și completările ulterioare.
  - Gestionarea deșeurilor rezultate se va realiza în linie cu obiectivele de reducere a cantităților de deșeuri generate și de maximizare a reutilizării și reciclării, respectiv în linie cu obiectivele din cadrul general de gestionare a deșeurilor la nivel național - Planul național de gestionare a deșeurilor (elaborat în baza art. 28 al Directivei 2008/98/EC privind deșeurile și de

abrogare a anumitor directive, cu modificările ulterioare şi aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017).

- Deşeurile de echipamente electrice și electronice, de exemplu echipamente informatice şi de telecomunicații de dimensiuni mici (nici o dimensiune externă mai mare de 50 cm), vor fi gestionate în conformitate cu Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deşeurile de echipamente electrice şi electronice (DEEE), transpusă în legislația națională prin OUG 5/2015 privind deşeurile de echipamente electrice şi electronice.
- Se va avea în vedere ca echipamentele ce vor fi utilizate să îndeplinească cerințe privind eficiența utilizării materialelor și a altor resurse, în concordanță cu prevederile Directivei 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

- Pentru prevenirea și controlul poluării aerului, apei și solului
  - Investiția nu va avea un impact previzibil semnificativ asupra obiectivului de mediu privind prevenirea şi controlul poluării aerului, apei şi solului, luând în considerare efectele directe și efectele primare indirecte de pe parcursul implementării.
  - În etapa de execuție a lucrărilor, constructorul va realiza un Plan de management al mediului care va identifica sursele de poluare și măsurile necesare de protectia mediului pe perioada de realizare a investitiilor.
- Pentru protecția și refacerea biodiversității și ecosistemelor
  - Investiția nu va avea un impact previzibil semnificativ asupra obiectivului de mediu privind protecția şi refacerea biodiversității şi ecosistemelor, luând în considerare efectele directe și efectele primare indirecte de pe parcursul implementării.
  - Investiția se referă la infrastructură pentru transportul verde – ITS/ alte infrastructuri ITC , care se va executa în zone din interiorul localității
  - La realizarea documentației tehnico-economice, proiectantul se va asigura că amplasamentele propuse NU se vor suprapune cu zone sensibile din punctul de vedere al biodiversității sau în apropierea acestora (rețeaua de arii protejate Natura 2000, siturile naturale înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO și principalele zone de biodiversitate, precum și alte zone protejate etc).

Politica Agricolă Comună (PAC) după 2020

În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a cadrului financiar multianual 2014-2020, *Comisia Europeană* a adoptat o propunere legislativă de tip „omnibus" al cărei obiectiv era introducerea unor adaptări tehnice în actele de bază în vigoare pentru simplificarea instrumentelor existente, propunere care a vizat și o reformă a *PAC*. Îmbunătățirile convenite față de *PAC 2014-2020* se referă la domeniul de aplicare al organizațiilor de producători, la consolidarea asigurărilor agricole și a instrumentelor de stabilizare a veniturilor, la normele privind plățile ecologice și plățile către tinerii fermieri și la definiția termenului „fermier activ" (care permite statelor membre să le aplice în mod foarte flexibil).

PAC 2021-2027 se va concentra asupra a **nouă obiective** care să reflecte funcționalitatea sa pe mai multe planuri: economic, de mediu și socio-teritorial. Aceasta ar menține cei doi piloni ai săi și cele două fonduri agricole pentru a sprijini programele naționale, în funcție de o serie de măsuri alese pe baza unei abordări integrate.

Principalele priorități stabilite de *Comisia Europeană* pentru *PAC de după 2020* sunt un nivel mai ridicat de ambiție în privința protecției mediului și a combaterii schimbărilor climatice, mai buna orientare a sprijinului și recurgerea într-o mai mare măsură la legătura virtuoasă dintre cercetare, inovare și consiliere.

De asemenea, au fost stabilite și **obiectivele *PAC 2021-2027***:

- creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole, precum și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și, în special, a forței de muncă;
- asigurarea în acest fel a unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură;
- stabilizarea piețelor;
- garantarea siguranței aprovizionărilor;
- asigurarea unor prețuri rezonabile de livrare către consumatori.[14]

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic. De asemenea, documentul indică reperele naționale, europene și globale care influențează și determină politicile și deciziile din domeniul energetic.

Viziunea Strategiei Energetice a României este de creștere a sectorului energetic în condiții de sustenabilitate. România are resursele necesare creșterii sistemului energetic, iar acesta trebuie să fie pregătit să susțină dezvoltarea industriei și a agriculturii, a economiei în ansamblul său, precum și îmbunătățirea calității vieții, atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Valorificarea acestor resurse reprezintă baza dezvoltării sustenabile, dezvoltarea sectorului energetic fiind parte a procesului de dezvoltare a României.

Strategia Energetică are ***opt obiective strategice fundamentale,*** care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2019-2030 și orizontul de timp al anului 2050, respectiv:

- ✓ Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin valorificare resurselor energetice primare naționale;
- ✓ România, furnizor regional de securitate energetică;
- ✓ Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;
- ✓ Energie curată și eficiență energetică;
- ✓ Modernizarea sistemului de guvernanță energetică;
- ✓ Asigurarea accesului la energie electrică și termică pentru toți consumatorii;
- ✓ Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane;
- ✓ Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice.

Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030

În urma aderării UE la *Acordul de la Paris* și odată cu publicarea *Strategiei Uniunii Energetice*, Uniunea și-a asumat un rol important în privința combaterii schimbărilor climatice, prin cele ***5 dimensiuni principale***:

- ✓ securitate energetică
- ✓ decarbonare
- ✓ eficiență energetică

[14] Sursa: https://www.madr.ro/pac-dupa-2020/4476-pac-dupa-2020

- ✓ piața internă a energiei și cercetare
- ✓ inovare și competitivitate.

Astfel, Uniunea Europeană s-a angajat să conducă tranziția energetică la nivel global, prin îndeplinirea obiectivelor prevăzute în *Acordul de la Paris* privind schimbările climatice, care vizează furnizarea de energie curată în întreaga Uniune Europeană. Pentru a îndeplini acest angajament, Uniunea Europeană a stabilit **obiective privind energia și clima la nivelul anului 2030**, după cum urmează:

- *reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, comparativ cu 1990;*
- *consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;*
- *îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;*
- *interconectare a pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030.*

În consecință, pentru a garanta îndeplinirea acestor obiective, fiecare stat membru a fost obligat să transmită Comisiei Europene un Proiect al *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) pentru perioada 2021-2030*, până la data de 31 decembrie 2018. Proiectele *PNIESC* stabilesc obiectivele și contribuțiile naționale la realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. În urma analizei planurilor integrate transmise de către toate statele membre, a rezultat faptul că există un decalaj între obiectivele UE și contribuțiile *Statelor Membre* în materie de energie din surse regenerabile și eficiență energetică:

- ✓ *Există o diferență între ținta Surselor Regenerabile de Energie (SRE) de 32% asumată la nivelul UE și cea rezultată conform acestor planuri, care se situează între 30,4% și 31,9%;*
- ✓ *o reducere în materie de consum primar situată între 26,3% și 30,2%, iar în materie de consum final situată între 26,5% și 30,7%.*[15]

<u>România Educată – Viziune și Strategie 2018-2030</u>

România Centenară trebuie să facă față provocărilor lumii moderne – o lume globală, competitivă și tehnologizată, în care inovarea și evoluția tehnologică au loc într-un ritm din ce în ce mai alert – o lume în care capacitatea indivizilor, dar și a societății în ansamblu, de a se adapta rapid este cea care face diferența. Dinamica schimbărilor va stimula sistemul de educație să transmită tinerilor competențele necesare pentru accesul pe piața muncii, cât mai aproape de momentul finalizării studiilor, și va impulsiona dezvoltarea de programe adiționale de formare la locul de muncă sau în instituții specializate în formarea adulților.

De aceea, în Proiectul „*România Educată*" s-a pornit de la proiecția viitorului, imaginând provocările acestuia pentru societatea prezentului. Cele **15 transformări preconizate pentru România până în 2030**, incluse în consultarea online din cadrul proiectului, au fost:

- ✓ conectarea permanentă la internet;
- ✓ dinamica accentuată a profesiilor;
- ✓ scăderea și îmbătrânirea populației;
- ✓ urbanizarea crescută a populației, tot mai concentrată în jurul orașelor dinamice;
- ✓ creșterea diversității familiilor;
- ✓ apariția de noi abordări ale democrației participative;
- ✓ creșterea diversității etnoculturale;
- ✓ robotizarea avansată;

[15] Sursa: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_final_necp_main_ro

- ✓ creșterea ponderii serviciilor în economie;
- ✓ adâncirea inegalității sociale;
- ✓ creșterea impactului schimbărilor climatice;
- ✓ repolarizarea lumii, care devine policentrică;
- ✓ dezvoltarea realității virtuale;
- ✓ creșterea incidenței bolilor cauzate de stres;
- ✓ creșterea competiției globale pentru talente.

12 deziderate pentru România educată, la orizontul 2030:

- ✓ Sistemul de educație formează cetățeni activi
- ✓ Educația este individualizată, centrată pe nevoile și aspirațiile celui care învață și pe specificul fiecărei comunități de învățare
- ✓ Educația începe cât mai devreme în viața unui copil și continuă pe tot parcursul vieții sale
- ✓ Profesorii sunt mentori și facilitatori, veritabili profesioniști în educație
- ✓ Pentru educație se alocă resurse suficiente, în mod transparent și eficient
- ✓ Sistemul de educație este unul echitabil și de calitate pentru fiecare elev
- ✓ Tinerii pot opta pentru trasee flexibile în educație
- ✓ Sistemul de educație românesc este atrăgător pentru comunitățile academice din România și din întreaga lume, facilitând o intensitate crescută a mobilităților internaționale
- ✓ Alfabetizarea funcțională a tuturor elevilor
- ✓ Etica și integritatea sunt valori care se transmit și se respectă pe tot parcursul educational
- ✓ Managementul educațional este unul profesionist și bazat pe inovație
- ✓ Cadrul legislativ care guvernează educația este unul stabil și se bazează pe o viziune asumată.

Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN)

În conformitate cu prevederile *Legii nr. 350/2001* privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, *Planul de Amenajare a Teritoriului Național* este suportul dezvoltării complexe și durabile a teritoriului care are caracter director și se elaborează pe secțiuni specializate, aprobate de către Parlamentul României.

Turismul constituie pentru România sectorul economic care dispune de un valoros potențial de dezvoltare neexploatat suficient și care poate deveni o sursă de atracție atât pentru turiști, cât și pentru investitori. În prezent, există o serie de programe de investiții guvernamentale ce pot contribui la dezvoltarea unităților administrativ teritoriale care prezintă un potențial turistic important.

Prin Legea nr.190/2009 a fost aprobată *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.142/2008* privind aprobarea *Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a VIII-a – zone cu resurse turistice*. Prin actul normativ se stabilește că în unitățile administrativ teritoriale cu resurse turistice care au fost identificate pe baza unor criterii obiective și care sunt enumerate în anexele la *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.142/2008*, turismul este considerat activitate economică prioritară, investițiile pentru dezvoltarea acestei activități vor fi orientate cu precădere spre aceste zone, iar proiectele de infrastructură specific turistică, tehnică și de protecția mediului pentru zone cu resurse turistice vor fi promovate cu prioritate prin programele de dezvoltare naționale, regionale și județene.

Pentru stabilirea obiectivă a potențialului turistic existent la nivelul fiecărei unități administrativ teritoriale a fost elaborată o metodologie de analiză multicriterială de evaluare care a fost utilizată în mod unitar pe tot parcursul elaborării studiilor de fundamentare a secțiuni a VIII a *Planului de amenajarea teritoriului național*.

Au fost stabilite **patru categorii de elemente de analiză**, respectiv:

- ✓ resursele turistice naturale;
- ✓ resursele turistice antropice;
- ✓ infrastructura specific turistică;
- ✓ infrastructura tehnică.

În ceea ce privește Municipiul Iași, conform PATN au fost identificate următoarele investiții:

Secțiunea I – Rețele de Transport

Pentru o mai bună conectivitate a teritoriului, PATN – Secțiunea I propune următoarele intervenții relevante din punct de vedere al dezvoltării Zonei Metropolitane Iași:

• în ceea ce privește rețeaua de căi rutiere:
- Autostrada Târgu Mureş – Piatra Neamț – Roman – Târgu Frumos – Iaşi – Sculeni (inclusiv secțiunea dintre Sculeni şi frontiera de stat). Acest traseu a fost modificat în cadrul MGT după cum urmează: Târgu Mureș – Ditrău – Târgu Neamț – Iași - Ungheni;
- Pod rutier nou peste râul Prut la Ungheni;

• în ceea ce privește rețeaua de căi feroviare
- Linii de cale ferată convenționale, cu viteză de până la 160 km / h pe trasee existente reabilitate: Cristeşti Jijia – Iaşi – Paşcani – Bacău – Adjud – Mărăşeşti – Focşani – Buzău – Ploieşti- Bucureşti – Giurgiu;

• în ceea ce privește rețeaua de aeroporturi
- continuarea lucrărilor de moderizare la Aeroportul Iași;

• în ceea ce privește rețeaua de transport combinat
- executarea lucrărilor de modernizare la terminalul de transport combinat existent Socola Mărfuri.

Secțiunea a III – a – Zone Protejate

Secțiunea a III – a a PATN identifică printre unitățile administrativ teritoriale cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național, următoarele localități: Municipiul Iaşi şi comunele din zona metropolitană Bârnova, Ciurea, Lețcani şi Miroslava.

Secțiunea a V – a – Zone de Risc Natural

Riscurile naturale reprezintă o amenințare importantă pentru localitățile Zonei Metropolitane Iași, suprafețe extinse fiind expuse riscurilor de inundație, alunecărilor de teren și riscului seismic.

Printre unitățile administrativ teritoriale identificate în PATN Secțiunea a V-a ca fiind afectate de inundații se numără: Municipiul Iaşi şi comunele Lețcani, Popricani şi Victoria. Mai mult, Municipiul Iaşi este amplasat în zone cu intensitate seismică minim VII (grade MSK), iar alunecările de teren afectează sever suprafețe extinse din Municipiul Iaşi şi comunele Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Holboca, Lețcani, Miroslava, Popricani, Rediu, Schitu Duca, Tomeşti, Ungheni, Victoria.

Secțiunea a VIII – a – Zone turistice

Secțiunea a VI – a a PATN-ului a identificat Municipiul Iaşi ca având o concentrare foarte mare de resurse antropice, comunele Bârnova şi Schitu Duca cu o concentrare mare de resurse naturale şi comunele Ciurea şi Lețcani cu o concentrare mare de resurse atât naturale, cât şi antropice. Cu toate acestea, în cazul comunelor sunt semnalate probleme în ceea ce priveşte infrastructura turistică şi cea tehnică.

DRAFT

Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului 2019-2029

Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților. Cu cât aceste resurse sunt mai variate și mai complexe, dar mai ales nealterate de activitățile antropice, cu atât interesul turistic pentru ele este mai mare, iar activitățile turistice pe care le generează sunt mai valoroase și mai atractive, răspunzând multor motivații turistice.

În ciuda faptului că țara noastră deține un patrimoniu ecoturistic deosebit, cu potențial mare de valorificare, ecoturismul este un segment confruntat cu numeroase probleme, cum ar fi: slaba cooperare la nivel local, promovarea modestă la nivel național și internațional, slaba dezvoltare a infrastructurii specifice ecoturismului, migrația forței de muncă, numărul redus al celor cu o bună pregătire în domeniu, un cadru legal ce nu răspunde suficient nevoilor din domeniul serviciilor locale etc.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului își propune să prezinte stadiul actual de dezvoltare al acestei forme de turism la nivel național și să vină cu un set de direcții care să orienteze eforturile de valorificare prin ecoturism al unor zone în care natura și cultura locală ocupă un loc central, în concordanță cu cerințele impuse de legislația națională, precum și de convențiile internaționale la care România a aderat.

Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul acestor destinații și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale. **Dezvoltarea activităților ecoturistice** în cadrul comunităților locale și în cadrul ariilor naturale protejate implică o serie de **beneficii socio-economice,** respectiv:

- ✓ generează apariția locurilor de muncă pe plan local (direct în sectorul turistic sau în sectoarele conexe). Prin creșterea veniturilor și a standardelor de viață pentru populația locală, generațiile tinere sunt încurajate să rămână în cadrul comunității;
- ✓ stimulează economia locală prin dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor turistice (servicii de cazare, alimentație, transport, facilități recreative, produse meșteșugărești și servicii de ghidaj, suveniruri);
- ✓ stimulează economia rurală prin crearea sau creșterea cererii de produse agricole necesare asigurării serviciilor turistice;
- ✓ impulsionează dezvoltarea infrastructurii, fapt ce aduce beneficii în egală măsură și populației locale;
- ✓ stimulează dezvoltarea regiunilor periferice prin inserții de capital;
- ✓ stimulează îmbunătățirea relațiilor interculturale dintr-o regiune;
- ✓ în condițiile unei dezvoltări normale, turismul poate duce la autofinanțarea mecanismelor dezvoltării de care pot beneficia administratorii ariilor naturale protejate ca instrument pentru conservarea acestora;
- ✓ sprijină activitățile de conservare, prin convingerea guvernelor și a publicului asupra importanței arealelor naturale.

Master Planul General de Transport al României (MPGT)

Master Planul General de Transport (MPGT) al României este un document strategic de dezvoltare a infrastructurii de transport pentru sectorul rutier, feroviar, aerian, naval și multimodal, fiind în acord cu nevoile de dezvoltare naționale, regionale și europene.

Totodată, Master Planul General de Transport (MPGT) al României reprezintă documentul strategic principal pentru prioritizarea investițiilor în infrastructura de transport de interes național și european. Orizontul de timp al documentului este 2030, prima etapă a intervențiilor vizând 2020.

Obiectivele cheie pentru Master Planul General de Transport (MPGT) sunt legate de:

- Eficiența Economică: sectorul transporturilor trebuie să contribuie la economia națională iar beneficiile economice pe care le generează trebuie să depășească costurile;
- Sustenabilitate: sistemul de transport trebuie să fie eficient din punct de vedere energetic și să lase generațiilor viitoare un sistem viabil;
- Siguranță: investițiile în transporturi ar trebui să producă un sistem de transport mai sigur;
- Dezvoltare economică: sistemul de transport trebuie să faciliteze dezvoltarea economică națională;
- Financiar: Master Planul trebuie să permită creșterea gradului de absorbție a fondurilor UE;
- Mediu: sistemul de transport nu trebuie să aibă un impact negativ asupra mediului. Investițiile în transporturi ar trebui să minimizeze impactul asupra mediului fizic.

În ceea ce privește obiectivele operaționale în relație cu transportul rutier, Master Planul General de Transport ia în considerare realizarea Autostrăzii Ploieşti – Buzău – Bacău – Iaşi sau Ploieşti – Braşov - Bacău – Iaşi, via Paşcani, pentru îmbunătățirea vitezelor de circulație pe coridorul Bucureşti – Nord Est. De asemenea, Master Planul General de Transport are în vedere și îmbunătățirea vitezelor de circulație pe coridorul Nord Est – Centru – Vest (Iași – Brașov / Cluj – Graniță HU) prin realizarea unei autostrăzi pe traseul Iași – Mureș-Turda – Nădășelu – Borș, sau Iași – Bacău – Brașov – Sibiu (MGT, 2016: 121).

DRAFT

La nivel Național, au fost stabilite cinci coridoare cheie care să asigure legătura între regiunile de dezvoltare ale României, între polii de creştere şi principalele centre industriale. În acest context, Municipiul Iaşi este situat şi conectat la două dintre acestea coridoare, respectiv Coridorul 3 şi Coridorul 5.[16]

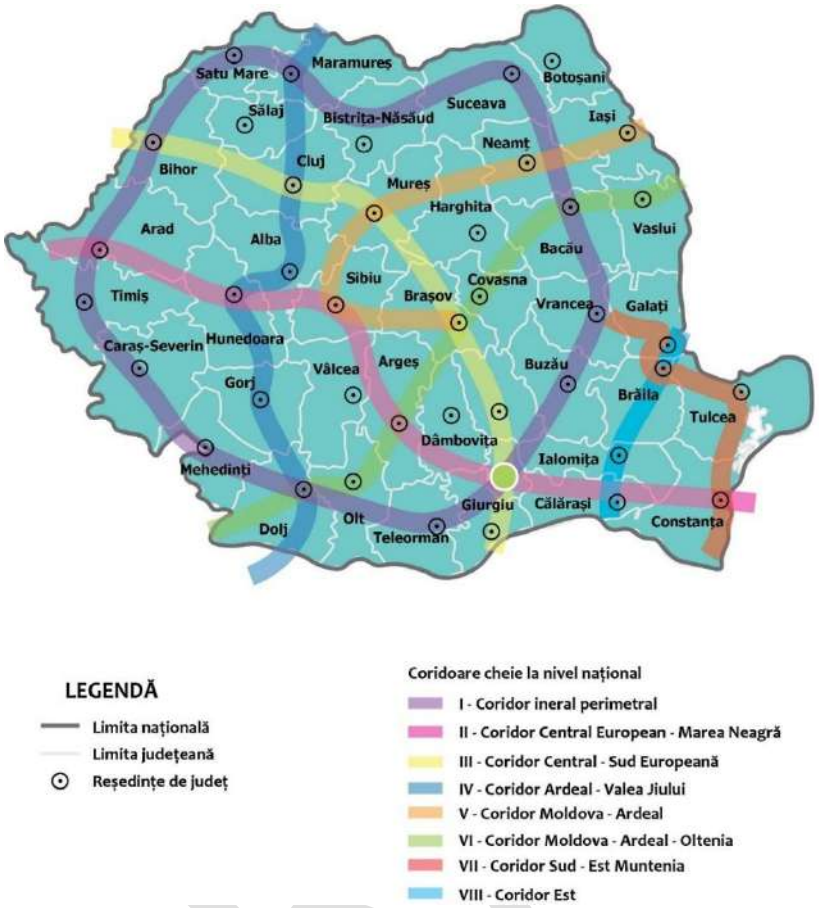

Figură 4 - Coridoare cheie la nivel național

Coridorul 3 – Bucureşti – Regiunea NE (Moldova) conectează sudul țării cu Regiunea Nord-Est, regiunile istorice Moldova și Bucovina, dar și cu Ucraina și Republica Moldova. Coridorul tranzitează axa urbană cu o densitate mare a populație Ploiești – Buzău – Focșani – Bacău – Suceava, cu ramuri spre Vaslui, Piatra Neamț, Iași sau Botoșani. Coridorul unește centre economice importante, generatoare de trafic care justifică proiecte de infrastructură rutieră modernă.

Coridorul 5 – Regiunea NE (Moldova) – Granița de Vest a României constituie legătura Moldovei cu Transilvania și Europa peste Carpații Orientali. Conectând teritoriul național pe direcția est-vest, coridorul se racordează la sectoare de autostradă construite deja sau aflate în diverse faze de implementare și conectează centre economice importante din Moldova (Iași, Pașcani, Bacău, Suceava) cu cele din Transilvania (Târgu Mureș, Cluj-Napoca, Zalău, Oradea) și mai departe, prin vama Borș, cu rețeaua europeană de autostrăzi.

[16] Master Planul General de Transport al României

Ultima versiune publicată a Master Planului General de Transport[17] include 3 proiecte de infrastructură rutieră de interes major pentru Municipiul Iaşi: autostrada Tg. Neamț-Ungheni (orizont 2020), drum expres Ploieşti-Bacău-Paşcani (orizont 2020)[18], drum Trans Region Vaslui-Iaşi (orizont 2023).

În cadrul Master Planului General de Transport al României este propus Programul de modernizare a aeroportului Iaşi, aeroport care este clasificat ca și Hub Internațional.

Nu în ultimul rând, Master Planul propune redeschiderea Terminalului de Mărfuri de la Socola pentru a profita de potențialul de transbordare containere de pe ecartamentul rusesc pe cel european. În cazul în care, redeschiderea terminalului existent nu este posibilă, se recomandă construirea unui terminal nou. Obiectivul operațional al acestui proiect vizează dezvoltarea unei rețele "open user" de terminale de marfă pentru a deservi regiunile cu cea mai mare cerere potențială din România, orașele și piețele majore ale Uniunii Europene din Bulgaria și Ungaria.

Strategia de implementare a *Master Planului General de Transport al României* reprezintă o prioritizare a proiectelor și includerea lor în sursele de finanțare pentru cele două exerciții financiare: 2014-2020 și respectiv 2021- 2027.

Acest document strategic are ca instrument de decizie *Modelul Național de Transport*, care utilizează date de natură economică, demografică și de transport pe baza căruia se determină prognozele de trafic pentru toate modurile de transport la nivelul unui proiect de infrastructură, utilizate pentru fundamentarea analizei cost-beneficiu în vederea prioritizării proiectelor.

Master Planul General de Transport al României trebuie să contribuie la o dezvoltare în mod durabil, unul dintre rezultatele sale estimate fiind: *„Un sistem de transport durabil (sustenabil)”*.

Strategia Națională privind Imigrația pentru Perioada 2021-2024

Dinamica migrației într-o lume din ce în ce mai interconectată este un fenomen care va dura, impunând necesitatea stabilirii unui set de măsuri de bază, precum și o politică comună coerentă și unitară în materie de migrație, azil și integrare socială. Politicile stabilite trebuie să asigure transpunerea documentelor programatice elaborate la nivel european pentru a găsi soluții la problema migrației, precum și pentru a îndeplini obligațiile internaționale asumate, în conformitate cu principiile solidarității și responsabilității comune.

Necesitatea elaborării unei noi strategii naționale privind imigrația este determinată pe de o parte de evoluția fenomenului imigrationist, iar, pe de altă parte, de obligativitatea implementării politicilor din domeniu, elaborate la nivel european.

Obiective strategice generale și specifice:

A. Obiectiv general - Gestionarea eficientă a fenomenului migrationist

Obiectiv specific A.1 - Promovarea condițiilor de intrare, ședere și ieșire din România

Obiectiv specific A.2 - Simplificarea accesului pe teritoriul României a străinilor, în scop de angajare în muncă/detașare și dezvoltarea sistemului de acces al investitorilor proveniți din state terțe pe piața din România

[17] Martie 2016

[18] Deşi versiune finală publicată şi acceptată de Comisia Europeană în noiembrie 2015 includea autostrada şi drumul expres în orizontul 2030 dat fiind faptul că cele două proiecte majore nu dețin încă nici studii de fezabilitate.

Obiectiv specific A.3 - Prevenirea şi combaterea eficientă a migrației ilegale, a traficului de imigranți și a exploatării prin muncă a angajaților străini

B. Obiectiv general - Consolidarea sistemului național de azil și asigurarea conformității cu standardele europene și internaționale

Obiectiv specific B.1 - Procesarea cererilor de azil în mod eficient şi conform standardelor legale naționale, europene şi internaționale aplicabile

Obiectiv specific B.2 - Eficientizarea procesului de determinare a statului membru responsabil cu analizarea cererii de protecție internațională

Obiectiv specific B.3 - Asigurarea condițiilor de recepție şi asistență pentru solicitanții de azil

Obiectiv specific B.4 - Consolidarea mecanismului de integrare socială a persoanelor care au dobândit o formă de protecție în România şi a celor cu ședere legală

Obiectiv specific B.5 – Relocarea refugiaților şi a solicitanților de azil şi evacuarea temporară în România a unor persoane aflate în nevoie urgentă de protecție şi relocarea ulterioară a acestora

Obiectiv specific B.6 - Dezvoltarea cooperării cu organismul european responsabil cu gestionarea problematicii în domeniul azilului şi cu alte organisme europene şi internaționale

C. Obiectiv general - Întărirea capacității de răspuns a statului român în fața unui aflux de imigranți la granița teritoriului național

Obiectiv specific C.1: Pregătirea prealabilă și gestionarea unitară și integrată a acțiunilor întreprinse în situații de criză

Obiectiv specific C.2: Participarea la efortul comun de combatere a amenințărilor hibride

D. Obiectiv general - Capabilități susținute necesare implementării politicilor în domeniul migrației, azilului și integrării străinilor

Obiectiv specific D.1: Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii fizice şi creşterea mobilității la nivelul structurilor I.G.I.

Obiectiv specific D.2: Asigurarea resurselor umane și financiare, cu accent pe dimensionarea corespunzătoare a nevoilor operative și pe îmbunătățirea calității serviciilor oferite în domeniul migrației, azilului și integrării

Obiectiv specific D.3: Accesarea fondurilor externe nerambursabile

Obiectiv specific D.4: Sporirea dialogului cu societatea civilă și actorii internaționali non-statali

<u>Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 și Strategia națională de dezvoltare a ecotrismului în România</u>

Obiectivul acestui Master Planului pentru dezvoltarea turismului din România este de a identifica punctele slabe din industria turistică din România şi de a trasa direcțiile strategice privind modul în care aceasta poate fi restructurată şi în care pot fi asigurate resursele necesare, precum şi modul în care poate fi regenerată pentru a putea concura în mod eficient pe piața mondială. Principalele obiective privind transformarea României într-o destinație turistică de calitate se poate realiza pe baza patrimoniului său natural și curltural, în corespondență cu strandardele Uniunii Europene privind furnizarea produselor și serviciilor , astfel încât tranziția către o dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului sectorului turistic să poată fi realizat într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa. La

stabilirea obiectivelor strategice ale Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030 s-au avut în vedere Direcțiile / inițiativele strategice prezentate în Master Plan, precum: structuri administrative, planificare și infrastructură fizică, dezvoltarea resurselor umane, îmbunătățirea produselor turistice, servicii de informare, statistică și cercetare, marketingul destinației, mediul, politica de investiții.[19]

1.3.2. Accepțiunea europeană asupra dezvoltării urbane durabile şi transpunerea acesteia la nivel național

În contextul accentuării procesului de urbanizare, orașele devin principala sursă de dezvoltare teritorială. În același timp însă, acestea se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește sustenabilitatea, schimbările climatice, coeziunea socială, mediul sau mobilitatea. Noua Agendă Urbană propune redefinirea limitelor între urban, periurban şi rural, identificarea şi adresarea provocărilor urbane actuale, precum şi asigurarea echității sociale, prin extinderea oportunităților şi asigurarea participării comunității, în particular, şi a tuturor categoriilor de actori urbani, în general, la dezvoltarea urbană. La nivel european se subliniază necesitatea abordării integrate a planificării urbane, ca factor determinant al dezvoltării urbane durabile. Această poziție a fost susținută de la începutul anilor 2000, în principalele documente europene din domeniul dezvoltării spațiale, urbane (Principiile directoare privind dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european - Hanovra, 2002, Schema de dezvoltare a spațiului comunitar – 1999, Carta de la Leipzig – 2007, Declarația de la Toledo – 2010) și economice (Strategia de la Lisabona – 2000, revizuită în 2005, Acordul de la Paris).

Acordul de parteneriat pentru perioada 2021-2027

Acordul de parteneriat este un document strategic național elaborat de un stat membru al Uniunii Europene și adoptat de Comisia Europeană prin decizie, cu implicarea ministerelor de linie care gestionează domenii de politică publică, precum și a partenerilor relevanți, aparținând societății civile, mediului de afaceri, patronatelor, sindicatelor, organizațiilor neguvernamentale. Acordul de parteneriat este adoptat de Comisia Europeană prin decizie, document care stabilește strategia, prioritățile de investiții și modalitățile pentru utilizarea fondurilor externe nerambursabile alocate României pentru perioada de programare 2021-2027 într-un mod efectiv și eficient, astfel încât să răspundă nevoilor de dezvoltare ale României identificate în **Raportul de Țară**, Recomandările Specifice de Țară subsecvente Semestrului European, precum și în cadrul strategiilor naționale elaborate la nivel de domeniu de politică și să fie în concordanță cu obiectivele de politică de dezvoltare la nivel european.

Astfel, pentru perioada de programare 2021-2027, ***Acordul de parteneriat*** reprezintă un document de referință pentru programarea intervențiilor din Fondurile structurale și de investiții. Acordurile de parteneriat definesc strategia și prioritățile de investiții alese de statul membru în cauză și prezintă o listă de ***programe operaționale*** de la nivel național și regional pe care urmărește să le implementeze, precum și o alocare financiară anuală orientativă pentru fiecare Program Operațional.

În data de 25 iulie 2022, Comisia Europeană a aprobat ***Acordul de Parteneriat pentru perioada 2021-2027*** cu România, acesta fiind documentul programatic-cheie prin care țara și-a stabilit prioritățile și modalitatea de cheltuire a fondurilor europene nerambursabile pentru perioada de programare 2021-2027.

***Acordul de Parteneriat și Programele Operaționale* pentru perioada 2021-2027** au fost consolidate în urma unui proces intens de consultare inter-instituțională, negocieri informale cu Comisia Europeană, precum și pe baza unei valoroase contribuții din partea partenerilor socio-economici relevanți.

[19] https://www.infotravelromania.ro/master_plan_turism/master_plan.pdf

Cadrul programatic european 2021-2027

Pentru următorii ani, România are oportunitatea istorică de a putea beneficia de fonduri din partea Comisiei Europene în cuantum de 75,6 miliarde de euro, defalcate astfel:

- **46,4 miliarde de euro din Bugetul multianual 2021-2027**
- **29,2 miliarde de euro din Pachetul de relansare economică** (dintre care 14,2 miliarde sub formă de grant și aproximativ 14,9 miliarde sub formă de împrumuri).

Arhitectura Programelor Operaționale 2021-2027

PROGRAMELE OPERAȚIONALE aferente implementării politicii de coeziune la nivel național ***pentru exercițiul financiar 2021 – 2027,*** propuse de ***Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)*** sunt:

1. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivelul celor 8 Regiuni din România
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
5. Programul Operațional de Sănătate (POS)
6. Programul Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).

1. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivelul celor 8 Regiuni din România

În cadrul *Programului Operațional Regional (POR)* sunt proiectate cele mai multe oportunități pentru microîntreprinderi și firme mici și mijlocii (IMM) pe perioada de programare 2021-2027. Spre deosebire de situația de până acum, când POR era gestionat de Ministerul Dezvoltării, **în perioada de programare 2021-2027, POR va fi defalcat în 8 programe mai mici, fiecare gestionat de Autoritatea de Management de la nivelul celor 8 Agenții de Dezvoltare Regională (ADR) ale regiunilor din România**.

POR 2021-2027 va avea o alocare de **11,068,930,000.00 euro**, din care:

- **8,759,540,000 euro *FEDR***
- **2,323,690,000 euro *Buget de stat.***

În conformitate cu documentele naționale aprobate de Guvernul României (Memo), *Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Nord-Est* va asigura funcția de *Autoritate de Management* pentru *Programul Regional Nord-Est 2021-2027*, aspecte reflectate și în cadrul *Acordului de Parteneriat* semnat Comisia Europeană.

Programul Regional Nord-Est 2021-2027 este un document strategic de programare care acoperă domeniile: specializare inteligentă și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiență energetică, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, biodiversitate, infrastructura educațională, turism și cultură/patrimoniu cultural. Luând în considerare nevoile naționale, regionale și locale, obiectivele specifice selectate și

Acțiunile/Tipurile de proiecte susțin Strategia programului pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii.

Proiectele finanțate au potențialul de a contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice. Adoptarea unor soluții compatibile cu principiile infrastructurii verzi contribuie totodată la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime.

Programul Regional Nord-Est 2021-2027, care face obiectul negocierii cu Comisia Europeană, va fi implementat în conformitate cu prevederile cadrului strategic comun european 2021-2027 şi ale Regulamentelor europene aferente. Programul nu prezintă conexiune cu alt program operațional pe același sector (nu există subordonare ierarhică), dar pot fi identificate legături orizontale și sinergii cu programe operaționale privind alte sectoare la același nivel – PODD, POT, POCID, POCU, POS.

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul programului operațional:

Axa Prioritară 1 - *Nord-Est – O regiune mai competitivă, mai inovativă*

***Obiective Specifice FEDR*:**

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;

- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;

- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;

- Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Axa Prioritară 2 - *Nord-Est – O regiune mai digitalizată*

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor.*

Axa Prioritară 3 - *Nord-Est – O regiune durabilă, mai prietenoasă cu mediul*

Obiective Specifice FEDR:

- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării.

Axa Prioritară 4 - *Nord-Est – O regiune cu o mobilitate urbană mai durabilă*

***Obiectiv Specific FEDR*:** *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile.*

Axa Prioritară 5 - *Nord-Est – O regiune mai accesibilă*

***Obiectiv Specific FEDR*:** *Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.*

Axa Prioritară 6 - *Nord-Est - O regiune educată*

***Obiectiv Specific FEDR*:** *Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii.*

Axa Prioritară 7 - *Nord-Est - O regiune mai atractivă*

***Obiectiv Specific FEDR*:** *favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane.*

Axa Prioritară 8 - *Asistență tehnică*

2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

Viziunea Programului Operațional Dezvoltare Durabilă este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare și îmbunătățire a calității mediului, bazându-se pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

Prin PODD se urmărește finanțarea nevoilor de dezvoltare naționale din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare a sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului; decontaminarea siturilor poluate și managementul riscurilor.

3. Programul Operațional Transport (POT)

Viziunea Programului Operațional Transport pentru anul 2030 este de a moderniza și extinde infrastructura de transport de pe teritoriul României, în vederea îmbunătățirii conectivității cu restul țărilor din Uniunea Europeană concomitent cu regiunile de dezvoltare ale țării.

Obiectivul general îl reprezintă recuperarea decalajelor de dezvoltare din domeniul infrastructurii de transport, concomitent cu aderarea la politicile europene de transport evidențiate prin Politica TEN-T, Strategia Europa 2020, pachetul „Europa în mișcare” și Master Planul General de Transport al României.

4. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

5. Programul Operațional Sănătate (POS)

Programul Operațional Sănătate 2021-2027 este un document strategic de programare care acoperă o serie amplă de domenii, precum: medical, social, energie, CDI si TIC, obiectivul acestuia fiind de a contribui la strategiile elaborate în domeniile de resort, considerând astfel obiectivele și prioritățile specifice tematice selectate în funcție de nevoile naționale, regionale, județene și locale.

6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

Programul Operațional Educație și Ocupare prezintă o viziune integrată privind accesul la învățământ și accesul pe piața muncii, propunându-și să modernizeze instituțiile și serviciile oferite pieței muncii, să promoveze participarea echilibrată, după gen, pe piața muncii, să asigure echilibrul dintre viața profesională și cea personală, dar și să ducă la o mai bună adaptare a lucrătorilor la schimbările rapide de pe piața muncii.

7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială are o importantă componentă socială, cu mai multe obiective, precum: creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, creșterea

calității serviciilor sociale, reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile, creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile, creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ.

De asemenea, POIDS se adresează unei categorii extinse de grupuri vulnerabile: persoane din mediul rural, familii monoparentale, persoane fără locuință, familii cu o situație materială precară, emigranți, persoane cu dizabilități, vârstnici, victime ale violenței domestice, etc.

8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

Programul Operațional Tranziție Justă își propune să asigure trecerea către o economie neutră din punct de vedere climatic, într-un mod echitabil – care să mențină sau să crească numărul locurilor de muncă din aceste sectoare, bazându-se pe obiective care vizează sprijinirea diversificării economice a celor mai afectate teritorii, măsuri de recalificare și incluziune a muncitorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

Programul Operațional Asistență Tehnică are drept scop continuarea abordării din perioada 2014-2020, respectiv finanțarea din POAT a măsurilor orizontale și a asistenței tehnice pentru programele operaționale gestionate de MFE care nu vor avea axă proprie de asistență tehnică, respectiv PODD, POCIDIF, POS, POIDS și POAT. Acest mecanism permite implementarea eficace a asistenței tehnice, în sensul în care elimină riscul de duplicare a funcțiilor de evaluare, monitorizare, verificare cereri de rambursare și achiziții pentru proiectele de asistență tehnică implementat.

1.3.3. Strategii relevante la nivel regional

Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă RIS3 Nord-Est

Strategia de Specializare Inteligentă (RIS3) a regiunii Nord-Est, actualizată în luna august 2020, are rolul de coordonare a politicilor în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării în regiune pentru perioada 2021-2027.

Elaborarea Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă reprezintă o precondiție pentru accesarea finanțărilor europene disponibile în cadrul Obiectivului de politică 1 „O Europă mai inteligentă" aferent Politicii de Coeziune a UE în perioada de programate 2021-2027 și se bazează pe parteneriatul regional între ADR Nord-Est și toți actorii cheie regionali.

Prin RIS 3 Nord-Est vor fi coordonate avantajele competitive și competențele de cercetare și inovare în domeniile:
- agro-alimentar și industria lemnului;
- energie;
- mediu;
- tehnologia informațiilor și comunicațiilor (TIC);
- sănătate;
- textile;
- turism.

DRAFT

Planul de Dezvoltare Regională Nord – Est (PDR) 2021-2027

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 Regiunea Nord-Est [20] reprezintă instrumentul de planificare strategică prin care regiunea Nord-Est își promovează interesele de dezvoltare regională. Planul vizează stabilirea necesarului investițional cu potential de finanțare din viitoarele Programe Operaționale în concordanță cu prioritățile regiunii și obiectivele specifice.

Prin PDR sunt identificate prioritățile de dezvoltare în corelare cu politica de coeziune, respectiv politica agricola comuna, pentru perioada de programare 2021-2027, astfel:

Prioritatea 1: Dezvoltarea unei economii competitive

Prioritatea 2: Dezvoltarea capitalului uman

Prioritatea 3: Protejarea mediului si optimizarea utilizarii resurselor

Prioritatea 4: Dezvoltarea unei infrastructur i moderne, inteligente, reziliente si durabile

Planul Regional de Acțiune pentru Turism (PRAT) Nord-Est 2017-2023

Obiectivul PRAT Nord-Est 2017-2023 este: dezvoltarea turistică durabilă, creșterea competitivității și atractivității turistice a Regiunii Nord-Est prin valorificarea patrimoniului natural și antropic și creșterea calității produselor și serviciilor turistice.

Direcțiile strategice de dezvoltare a turismului în Regiunea Nord-Est pentru perioada 2017-2023 sunt susținute prin punctele tari ale acestei zone și sunt propuse pentru a ameliora punctele slabe ale regiunii în vederea creșterii competitivității pe piața turismului:

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice
- Dezvoltarea produselor turistice
- Promovarea turistică
- Dezvoltarea resurselor umane în sectorul turistic
- Sustinerea dezvoltării turismului durabil.

PRAT Nord-Est 2017-2023 este implementat și monitorizat cu sprijinul membrilor Grupului Regional pentru Elaborarea PRAT Nord-Est. Acest proces presupune monitorizarea stării și evoluției situației curente în sectorul turistic din Regiunea Nord-Est, monitorizarea implementării portofoliului de proiecte și în special a proiectelor prioritare, precum și realizarea Rapoartelor Anuale de Monitorizare PRAT Nord-Est 2017-2023.

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) 2016 – 2025 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord – Est

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional şi Tehnic (PRAI) reprezintă un document de anticipare timpurie a cererii de forță de muncă şi planificare a ofertei de educație şi formare profesională prin învățământ profesional şi tehnic în perspectiva anului 2025. Orizontul de timp a fost ales pentru a se asigura concordanța cu perspectiva planificată a dezvoltării naționale şi a dezvoltării regionale.

[20] *https://adrnordest.ro/storage/2021/02/PDR-NE-2021-2027-dec.-2020.pdf*

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creşterea contribuţiei învăţământului profesional şi tehnic la tranziţia rapidă şi eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare şi cunoaştere, participativă şi inclusivă.

Învăţământul profesional şi tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educaţiei: economic şi social. În aceste condiţii învăţământul profesional şi tehnic trebuie să asigure absolvenţilor şansa ocupării unui loc de muncă, văzută ca o etapă, imediată sau ulterioară, în procesul învăţării pe parcursul întregii vieţi, care include și învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.

Conform planului de măsuri, PRAI vizează 6 obiective:

- Obiectivul 1: Corelarea ofertei ÎPT cu cererea pieței forței de muncă
  Obiectivul 2 : Dezvoltarea Parteneriatului Public Privat
- Obiectivul 3 : Asigurarea calității sistemului de formare profesională
- Obiectivul 4: Actualizarea instrumentelor de planificare strategică PRAI/PLAI/PAS
- Obiectivul 5 : Creşterea participării şi facilitarea accesului la programele de formare profesională
- Obiectivul 6: Dezvoltarea infrastructurii serviciilor de Orientare și Consiliere Profesională

1.3.4. Contextul la nivelul județului Iași

Strategia de dezvoltare Socială și Economică a Județului Iași pentru perioada 2021-2027

La inițiativa Consiliului Județean Iași, Strategia de dezvoltare socio – economică a Județului Iași pentru perioada 2021-2027 a fost elaborată. Strategia va sta la baza coordonării investițiilor multianuale și a pregătirii administrației publice locale pentru absorbția fondurilor europene, oferindu-ne instrumentul pe baza căruia să putem structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu și lung.

1.3.5. Strategii relevante la nivel local

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030 este un document cadru de referință care stabilește direcții strategice clare pentru viitorul municipiului și al cetățenilor, pentru perioada de programare 2014-2020.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană este actualizată prin prezentul document strategic, astfel încât să se asigure o prelungire a planificării pe termen mediu și lung și stabilirea unor noi obiective și direcții de intervenție, adaptate la noul context socio-economic și noile scheme și instrumente de finanțare.

Astfel, în procesul de elaborare al **STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030** a fost analizat integral documentul menționat, astfel încât să fie stabilită actualitatea obiectivelor și domeniilor de intervenție pentru contextul prezent, precum și stadiul de implementare și efectele proiectelor incluse în Planul de acțiune.

Planul de Mobilitate Urbană (P.M.U.D) a Zonei Metropolitane Iași

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Polul de Creştere Iaşi viza Muncipiul Iaşi, 13 comune și 5 comune cu titlul de membru observator în Zona Metropolitană Iași. Acest document stabilea direcțiile de dezvoltare ale polului de creştere Iaşi urmărind principiile mobilității urbane durabile pentru perioada 2016 – 2030, principalele obiective strategice stabilite fiind:

(1) ACCESIBILITATE – asigurarea că tuturor cetățenilor le sunt oferite opțiuni de transport care să le permită accesul la destinațiile şi serviciile esențiale;

(2) SIGURANȚĂ ŞI SECURITATE – îmbunătățirea siguranței şi a securității;

(3) MEDIU – reducerea poluării aerului şi a poluării fonice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi a consumului de energie;

(4) EFICIENȚA ECONOMICĂ – sporirea eficienței şi rentabilitatea transportului de persoane şi bunuri;

(5) CALITATEA MEDIULUI URBAN – contribuția la creşterea atractivității şi calității mediului şi peisajului urban, în folosul cetățenilor, al economiei şi al societății în ansamblu.

În ceea ce priveşte analiza situației existente, aceasta identifică tendința actuală de suburbanizare la nivelul polului de creştere Iaşi, prin scădearea populației municipiului şi creşterea numărului de locuitori în principal în localitățile din prima coroană (mai ales în partea de vest, în comunele Miroslava, Rediu, Valea Lupului). Mai mult, sunt evidențiate problemele serviciului de transport public, unde, la cele referitoare la starea de degradare a parcului auto şi a căilor de rulare care se manifestă în anumite situații, se mai adaugă ineficiența serviciului cauzată de slaba corelare dintre operatori și autoritățile în măsură să realizeze organizarea rețelei de transport.

Pentru perioada de programare 2021-2027 este în curs de elaborare o nouă variantă a Planului de mobilitate urbană durabilă, prin care vor fi analizate gradul de implementare și efectele Planului de acțiune anterior, astfel încât să poată fi continuate demersurile pentru atingerea unei mobilități urbane durabile, având-se în vedere noile condiționalități.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030 asigură corelarea cu Planul de Mobilitate Urbană (P.M.U.D) a Zonei Metropolitane Iași și o viziune comună în ceea ce privește dezvoltarea mobilității urbane.

Planul Urbanistic General Municipiul Iași 2018

Planul Urbanistic General are ca scop stabilirea obiectivelor, acțiunile şi măsurile de dezvoltare urbanistică a Municipiului Iași și asigurarea prin reglementări specifice a condițiilor necesare pentru realizarea acestora.

Planul Urbanistic General, realizat în anul 1999 și actualizat în anul 2018, reprezintă un document fundamental pentru trasarea liniilor de dezvoltare viitoare a municipiului și asigură cadrul de planificare şi reglementare necesar gestiunii urbane din punct de vedere spațial a municipiului Iași. Dezvoltarea urbană a ultimilor ani a adus o importantă creştere a volumului construit în municipiu, însă cu semnificative lacune ale calității mediului obținut, caracterizat de lipsa coordonării administrative din punct de vedere urbanistic şi al infrastructurii (rețele edilitare, accesibilitate auto, velo, pietonală şi transport în comun, dotări comunitare pentru învățământ, sănătate, sport şi servicii de proximitate, spații verzi publice). În acest moment al dezvoltării sale urbane, aceasta este si cea mai mare sarcină, anume de a coordona modul în care zonele nou constituite ale oraşului vor putea deveni părți ale acestuia la un nivel de calitate satisfăcător. Pentru acest scop, Planul urbanistic general oferă nu numai parametri minimi calitativi pentru dezvoltare, ci şi metodologia unor operațiuni urbane pentru transformarea teritoriilor prin urbanizare şi restructurare.

Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului Regional de Urgențe Iași după un concept Smart City

Dezvoltarea bazată pe conceptul de Smart City este abordată în prezent la nivelul Zonei Metropolitane Iași pornind prin elaborarea unei Strategii de Dezvoltare a arealului Spitalului Regional de

Urgențe, mai exact pentru un areal de 104 hectare care aparțin Municipiului Iași, reprezentat prin Zona Moara de Vânt, fiind parte a unei suprafețe totale de 580 de hectare.

Guvernul României a aprobat pe 19 august 2021 proiectul de lege pentru aprobarea contractului de finanțare pentru Spitalul Regional de Urgență Iași, având o valoare de 250 de milioane de euro, semnat între România și Banca Europeană de Investiții.

În cadrul acestei Strategii vor fi vizate soluții noi în domenii diverse, precum eficiența energetică a clădirilor, clădiri inteligente, crearea de locuri de muncă în domenii avansate, antreprenoriat, susținerea excelenței în domeniul medicinei, mobilitate inteligentă și ecologică, interacțiune mult mai facilă din punct de vedere al interacțiunii cetățenilor cu administrația publică.

Această strategie se află în strânsă corelație cu Inițiativa Smart City District, fiind vizată dezvoltarea și transformarea întregii zone din jurul viitorului Spital Regional.

Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului Regional de Urgențe Iași după un concept Smart City propune ca următoarele principii să stea la baza conceptului de dezvoltare propus de acesta:

- Abordare centrată pe cetățeni
- Eficiență prin participare și cooperare
- singură soluție, efecte multiple
- Deschidere și flexibilitate
- Eficiență energetică și fără deșeuri (”zero waste”).

Obiectivele și direcții propuse de acest document strategic:

O1 – COMUNITATE INTELIGENTĂ, INTERESATĂ ȘI IMPLICATĂ ÎN DEZVOLTAREA CONTINUĂ A AREALULUI

D1.1. Dezvoltarea capitalului social și facilitarea participării la viața publică pentru definirea și rezolvarea nevoilor comunității

D1.2. Dezvoltarea infrastructurii de educație și dotarea cu elemente inteligente pentru creșterea deschiderii către antreprenoriat și domenii STEM a generațiilor de tineri

O2 – HUB REGIONAL DE INOVARE ȘI ECOSISTEM DINAMIC CE FACILITEAZĂ TRANZIȚIA SPRE O ECONOMIE A CUNOAȘTERII

D2.1. Susținerea excelenței în cercetare și facilitarea inovării colaborative

D2.2. Dezvoltarea antreprenoriatului în domeniile competitive și cu valoare adăugată mare (medicină, robotică)

O3 – AREAL PRIETENOS CU CETĂȚENII RECUNOSCUT PENTRU CALITATEA RIDICATĂ A LOCUINȚELOR ȘI SPAȚIULUI PUBLIC, SERVICII PUBLICE ȘI PRIVATE PERFORMANTE ȘI DOTĂRI PUBLICE MODERNE

D3.1. Crearea unui cadru adecvat locuirii prin design și construire a fondului de locuințe urmând principiile dezvoltării durabile și NZEB

D3.2. Asigurarea unui cadru favorabil recreerii și petrecerii timpului liber utilizând spații și dotări publice adaptate tuturor categoriilor de rezidenți

O4 – PROMOVAREA MOBILITĂȚII SUSTENABILE ȘI ACCESIBILE TUTUROR CU AJUTORUL UNEI INFRASTRUCTURI ADAPTATE MIJLOACELOR DE TRANSPORT NEPOLUANTE

D4.1. Încurajarea mobilității alternative prin dezvoltarea infrastructurii dedicate, inclusiv prin laboratoare vii dedicate susținerii inovării în domeniul mobilității

O5 – AREAL PRIETENOS CU NATURA, BAZAT PE SISTEME INTELIGENTE DE GESTIUNE A REȚELELOR DE UTILITĂȚI PUBLICE ȘI PE UN CONSUM REDUS DE ENERGIE

D5.1. Amenajarea de spații verzi integrate în peisajul urban
D5.2. Utilități publice performante și optimizate pentru un impact redus asupra mediului
O6 - ADMINISTRAȚIE INTELIGENTĂ BAZATĂ PE TRANSPARENȚĂ, E-GUVERNARE ȘI PARTICIPAREA CETĂȚENILOR
D6.1. Dezvoltarea de baze de date urbane și operaționalizarea unor sisteme de decizie
D6.2. Servicii publice digitale orientate către utilizator

Planul de Acțiune privind Energia Durabilă și Climă (P.A.E.D.C) a Municipiului Iași

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (P.A.E.D.C) este un document strategic pe termen mediu și lung care definește, în principiu, politica administrației publice locale în domeniile conexe energiei și mediului, având ca obiectiv general reducerea emisiilor de CO_2 generate de consumul de energie finală în teritoriul administrativ. *PAEDC al Municipiului Iași* este un document de comunicare orientat către toate părțile interesate în vederea înțelegerii provocărilor aduse de schimbările climatice și efectele tot mai drastice pe care acestea le aduc an de an. Prin elaborarea PAEDC s-a urmărit asigurarea condițiilor necesare accesării viitoarelor alocări bugetare comunitare, propuse de Comisia Europeană pentru următorii ani și, implicit, alinierea la Strategia Europeană în domeniul energetic.

Strategia de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași

Elaborarea Strategiei de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași reprezintă o nouă etapă în dezvoltarea turismului la Iași. Turismul este o miză puternică iar competitorii direcți ai Iașului au demonstrat că, printr-un effort susținut, aportul turismului la economia locală poate fi unul semnificativ.

Strategia de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași se concentrează pe 5 direcții strategice:

- Direcția strategică 1: Construirea imaginii de marcă și promovarea destinației Iași
- Direcția strategică 2: Convergența actorilor din turismul ieșean
- Direcția strategică 3: Dezvoltarea experiențelorvizitatorilor
- Direcția strategică 4: Dezvoltarea infrastructurii turistice
- Direcția strategică 5: Revitalizarea urbană

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030 va ține cont de acest document strategic elaborat deoarece el reprezintă o analiză obiectivă a situației actuale a turismului în Iași și propune o serie de direcții în vederea dezvoltării turistice durabile a orașului, ba mai mult, ține cont și de nevoia de creștere a vizibilității orașului ca destinație turistică pe plan național și internațional.

Programul de Îmbunătățire Eficiență Energetică (P.I.E.E) în Municipiul Iași

Definirea și elaborarea ***Programului de Îmbunătățire a Eficienței Energetice*** reprezintă un instrument puternic și important în elaborarea unei viziuni pe termen mediu și lung, care să definească cerințele și pragmatismul eficientizării consumului de energie pe teritoriul Uniunii Europene și a întregului continent european.

Programul de Îmbunătățire Eficiență Energetică (P.I.E.E) în Municipiul Iași a fost elaborat în contextul pregătirilor pentru perioada de programare 2014-2020, eficiența energetică fiind una dintre temele majore ale strategiei Europa 2020 și o prioritate esențială pentru toate țările membre UE.

PIEE acoperă câteva domenii cheie, respectiv: energia electrică; iluminatul stradal; clădirile municipale; deşeurile solide; sistemul de termoficare; apa potabilă şi apa uzată; transportul urban.

În prezent, în contextul pregătirilor pentru perioada de programare 2021-2027, Programul de Îmbunătățire Eficiență Energetică (P.I.E.E) în Municipiul Iași este în curs de acualizare.

În concluzie, atât la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est, cât și la nivel județean și local, autoritățile publice elaborează și actualizează documentele strategice corespunzătoare următorului orizont de timp cu finanțări de la Uniunea Europeană (2021-2027), cu implicarea actorilor locali în vederea dezvoltării armonioase a teritoriului și pentru elaborarea și implementarea proiectelor de dezvoltare durabilă.

Și Municipiul Iași s-a angajat pe traiectoria de a deveni un municipiu european care respectă mecanismele europene de dezvoltare, principiile și regulile pentru o dezvoltare durabilă.

Ținând cont de aceste aspecte, *STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030* este elaborată în contextul noilor abordări la nivel global, european și național privind dezvoltarea durabilă, adică o dezvoltare care să răspundă nevoilor generațiilor actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a se dezvolta.

Totodată, în conformitate cu prevederile aprobate prin *Memorandum-ul* pe tema: *Programele operaționale/naționale și arhitectura instituțională de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*, este absolut necesară elaborarea unor documente strategice care să asigure continuarea dezvoltării urbane durabile a Municipiului Iași și creșterea calității vieții cetățenilor săi, prin stabilirea unor planuri de acțiune coerente, în toate domeniile importante, precum și prin identificarea tuturor surselor de finanțare care să asigure implementarea cu succes a măsurilor și proiectelor propuse.

Astfel, este evidentă necesitatea elaborării *STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030*.

După cum s-a menționat, *Strategia* existentă a fost realizată pentru orizontul de timp 2014-2020, astfel încât **este necesară elaborarea unui nou document strategic pentru perioada 2021-2027** în care să fie analizate stadiul proiectelor în implementare, efectele proiectelor implementate, necesitățile și deficiențele existente, și prin care să fie propuse noile obiective strategice și domenii de intervenție, astfel încât să se asigure continuarea dezvoltării urbane durabile și creșterea calității vieții pentru cetățenii municipiului Iași.

Necesitatea unei strategii de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 mai rezidă și în următoarele aspecte:

- *exercițiul financiar european următor reprezintă o provocare și totodată o oportunitate pentru Municipiul Iași pentru realizarea proiectelor de investiții necesare dezvoltării comunității;*
- *necesitatea de a realiza un document strategic care să răspundă obiectivului central de dezvoltare a capacității de reglementare și planificare strategică a administrației locale, cu scopul final de a asigura un cadru adecvat pentru dezvoltarea sustenabilă și echilibrată a comunității, cu o manifestare clară în convergența nivelului de trai al cetățenilor săi către standarde europene;*
- *abordarea participativă, dezvoltarea de jos în sus, care să implice un număr cât mai mare de actori care acționează direct, la fața locului, precum și schițarea unui număr de scenarii în baza viziunilor exprimate de aceștia este singura opțiune care poate asigura legitimitate demersului de planificare strategică și poate asigura durabilitate acțiunilor publice;*

- *planificarea strategică la nivel local este necesară deoarece creează coerența actului de guvernare locală și mărește transparența cheltuirii banului public;*
- *informarea funcționarilor publici, a membrilor societății civile și a mediului de afaceri în domeniul politicilor publice pentru a crea un nivel comun de cunoștințe privind eficiența actelor normative, care va fi un proces continuu pe toata perioada de implementare a strategiei de dezvoltare;*
- *realizarea portofoliului de proiecte în cadrul STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030 va permite administrației locale sa acceseze fonduri din programele de finanțare disponibile în perioada 2021-2027.*

Municipiul Iași are în vedere dezvoltarea de documente strategice în perioada 2021-2027 pentru a stabilii priorități în scopul de a crea un avantaj în dezvoltarea pe termen lung. Strategiile elaborate la nivel local au o importanță deosebită în ceea ce privește utilizarea Fondurilor Europene pentru exercițiul financiar al Uniunii Europene 2021- 2027.

1.4. Metodologia de realizare a strategiei de dezvoltare urbană

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitatea participă la crearea unei imagini a viitorului propriu în cadrul nou care va fi conferit localității lor, pornind de la condițiile prezente, cu identificarea și definirea căilor de realizare a acelui viitor. Se realizează astfel imaginea trecerii de la condițiile actuale socio-economice la noul set de condiții, conform proiecției de perspectivă, care să corespundă așteptărilor comunității și ale altor factori interesați de dezvoltarea localității.

Documentul final rezultat, STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030, deține valențe multiple:

- constituie un document programatic privind direcțiile strategice de dezvoltare în perioada de planificare vizată;
- este un document de cercetare privind contextul și potențialul de dezvoltare calitativă a sistemului complex al localității;
- reprezintă un document de analiză detaliată a principalilor parametri de stare ai ariei administrative care constituie obiectul de referință al strategiei elaborate;
- reprezintă un ghid de orientare unitară a liderilor administrației publice locale, a comunității de afaceri, investitorilor, dar și a comunității civile în ansamblu;
- acționează ca un garant al dezvoltării optimale prin care se sporește încrederea mediului de afaceri în eficiența administrației publice locale și contribuie astfel la stimularea opțiunilor de a investi în zonă;
- prin punerea în aplicare, acționează ca un instrument de lucru performant la dispoziția autorităților locale pentru întărirea potențialului economic al localității, îmbunătățirea climatului investițional și creșterea nivelului general de competitivitate;
- reprezintă un mijloc de coeziune al instituțiilor și întreprinderilor locale, precum și al antreprenorilor și forței de muncă.

Oferirea unui răspuns adecvat acestui demers amplu, cu actori care aparțin unor categorii multiple și animați de interese diverse, este posibilă numai în condițiile definirii și executării unui proces complex, care presupune parcurgerea iterativă a mai multor etape. De asemenea, este necesară evidențierea caracterului iterativ al procesului de planificare, o caracteristică intrinsecă a analizei unor procese complexe de dimensiuni mari.

Rezultatele demersurilor/acțiunilor dintr-o anumită etapă sunt strâns interconectate cu acțiunile celorlalte etape, astfel încât deseori elemente și caracteristici nou apărute la un moment dat conduc la necesitatea unor revizuiri/ reformulări în cadrul etapelor implicate.

DRAFT

Ca urmare, etapele principale pe care le vom prezenta nu au respectat o ordine de derulare în timp strict secvențială, ci, funcție de concluziile reieșite din analiza unui anumit aspect, s-a trecut la tratarea simultană, integrată, a unor elemente dependente diverse.

Principalele etape parcurse în vederea fundamentării și elaborării prezentei *Strategiei* sunt următoarele:

- Analiza documentelor strategice anterioare
- Analiza situatiei existente din punct de vedere socio-economic, al mediului și nivelului de echipare tehnică și socială a municipiului
- Analiza măsurii în care Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2030 și-a atins obiectivele în raport cu proprii indicatori propuși
- Analiza integrată a rezultatelor obținute prin diagnosticarea situației existente și a tendințelor dezvoltării (analiza SWOT)
- Alcătuirea cadrului pentru dezvoltările viitoare în perioada 2021-2030 (viziune, misiune, obiective strategice și obiective specifice/sectoriale)
- Elaborarea Planului de acțiune și a listei de intervenții (portofoliu de proiecte) cu indicarea surselor potențiale de finanțare:
  - Elaborarea procedurii pentru prioritizarea operațiunilor, rezultate ca urmare a elaborării SIDU
  - Prioritizarea operațiunilor rezultate ca urmare a elaborării Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2030, precum și lista aferentă
  - Intocmirea listei de operațiuni din cadrul Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2030 pentru care a fost identificată ca sursă de finanțare POR Nord-Est 2021-2027 defalcate pe prioritatăți de investiție/ obiective specifice.
- Realizarea procesului consultativ asupra Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2030
  - Întâlniri de consultare cu grupurile de lucru pe fiecare domeniu, asupra draftului analizei situației existente, unde au fost invitați la discuții principalii actori urbani din mediul public, privat și social la nivel local (agenți economici, agenții de resort la nivelul administrației publice, reprezentanți ai unor unități educaționale și sanitare, ONG-uri și alte)
  - Chestionar de consultare publică, atât în mediul online postat pe site-ul vision4iasi.ro, cât și fizic prin distribuirea în cadrul celor 5 centre de cartier din Municipiul Iași: Cartier Nicolina, Cartier Tătărași, Cartier Alexandru cel Bun, Cartier Păcurari, Cartier Frumoasa.
  - Întâlniri de consultare cu grupurile de lucru pe fiecare domeniu, asupra variantei integrale a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană 2021-2030 , unde au fost invitați la discuții principalii actori urbani din mediul public, privat și social la nivel local (agenți economici, agenții de resort la nivelul administrației publice, reprezentanți ai unor unități educaționale și sanitare, ONG-uri și alte)
- Obținerea avizului de mediu
- Elaborarea de fișe de proiect pentru proiectele prioritare

DRAFT

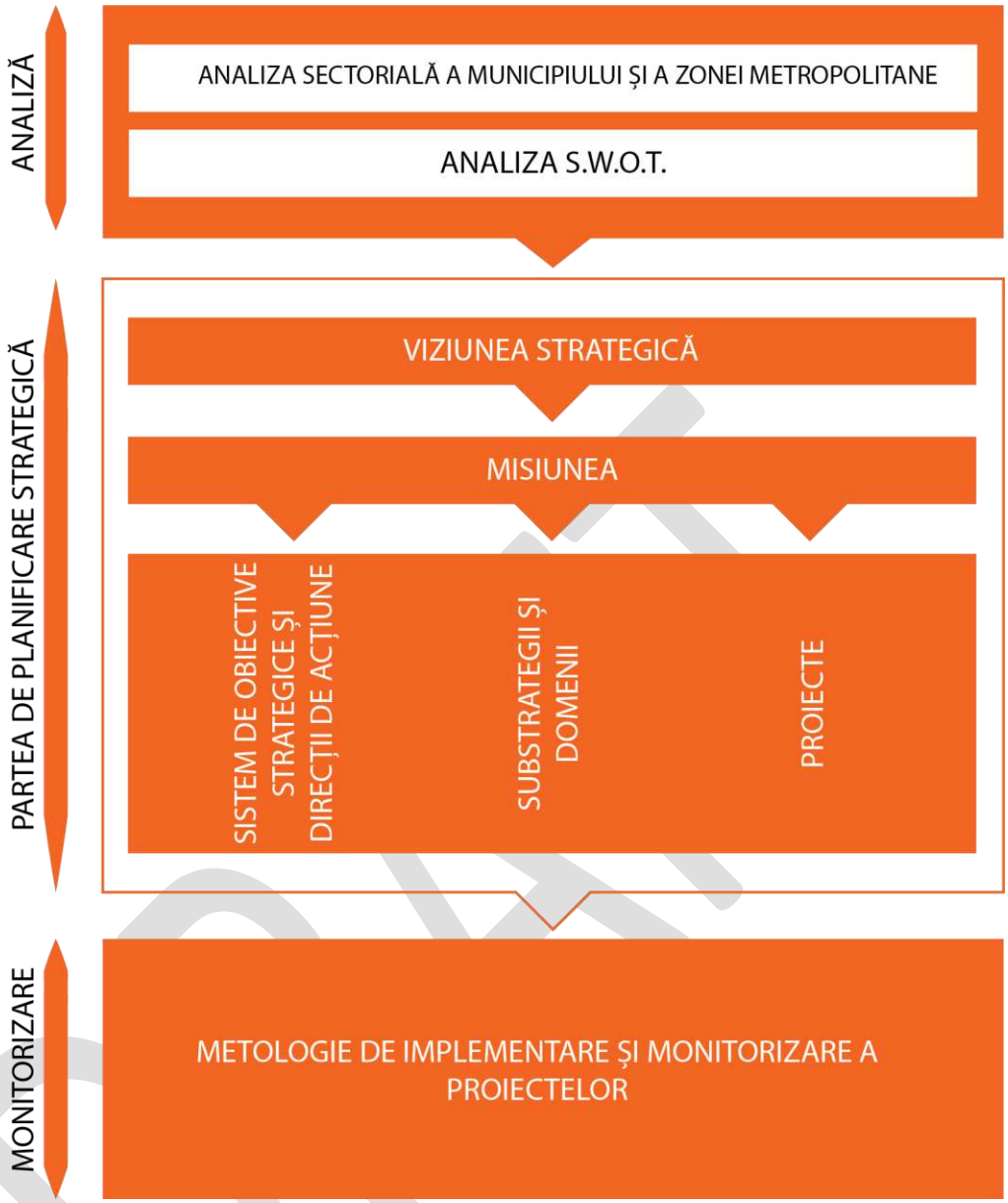

Figură 5 - Etape ale elaborării strategiei de dezvoltare

Rezultatele analizelor efectuate asupra situației existente sunt sintetizate în conținutul Strategiei în Secțiunea 2 „*Analiza situației actuale și contextul urban*”. Principalul obiectiv al acestei etape a constat în determinarea parametrilor de stare și a nivelului de dezvoltare al acestora, pentru domeniile majore prin care se configurează mediul de manifestare al tuturor factorilor de interes din cadrul Municipiului Iași.

O importanță deosebită a fost acordată în această etapă asigurării caracteristicilor de calitate ale datelor prelevate pentru a fi prelucrate, referitoare la: actualitate, veridicitate, relevanță, credibilitate, consistență etc. Pentru respectarea acestei cerințe, **informațiile și datele** care au făcut obiectul analizei au fost **solicitate** de la responsabilii de domenii din cadrul Primăriei Municipiului Iași, după cum urmează:

- ✓ *Dezvoltare economică și turism*
- ✓ *Dezvoltare urbană*
- ✓ *Cultură*
- ✓ *Educație*
- ✓ *Sănătate*
- ✓ *Asistență socială*

- ✓ *Tineret și sport.*

De asemenea, au fost identificații principalii actori în domeniul respectiv și a fost realizată contactarea și solicitarea acestora în vederea obținerii datelor privind: situația actuală, activitatea derulată în ultima perioadă, probleme identificate, propuneri de măsuri și proiecte pentru perioada viitoare.

Rezultatele analizei socio-economice dau o imagine de ansamblu privind resursele actuale de care dispune comunitatea, cu evidențierea pentru fiecare problematică în parte a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților de dezvoltare care trebuie exploatate, precum și a posibilelor riscuri/ amenințări care trebuie eliminate/evitate (**analiza SWOT**). Pasul următor a constat în **identificarea și analiza documentelor strategice existente** pentru perioada de analiză la nivel european, național și regional/județean, în scopul conectării *Strategiei* la politicile de dezvoltare durabilă și direcțiile de acțiune propuse la nivelurile respective.

Etapa următoare a constat în elaborarea efectivă a Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030, prin definirea principalelor repere strategice, respectiv **viziunea și misiunea** asupra dezvoltării viitoare a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași, prin prisma așteptărilor tuturor categoriilor de factori beneficiari și/sau cu impact direct asupra direcției de dezvoltare a ansamblului resurselor umane și facilităților operaționale prin care se consolidează potențialul de creștere a calității vieții în Zona Metropolitană Iași.

Definirea strategiei Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași pe traiectoria vizată la nivel european și național a constituit un obiectiv imperativ în procesul de elaborare a documentului. S-a urmărit în acest mod crearea condițiilor de maximizare a atragerii de fonduri europene, concomitent cu asigurarea conformității la cerințele documentelor programatice strategice.

În acest sens, pasul următor a constat în **definirea obiectivului general și a obiectivelor specifice** avute în vedere prin implementarea *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030*, urmată de stabilirea principalelor domenii de intervenție care trebuie abordate în vederea atingerii obiectivelor specificate.

Pentru fiecare dintre domeniile de intervenție prioritare identificate la nivelul obiectivelor strategice, a fost propusă o **listă de acțiuni orientative**, care apoi au fost **concretizate în** proiectele ce constituie **portofoliul de proiecte** al Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030. De asemenea, în cadrul secțiunii respective au fost identificate posibilele **surse de finanțare** și au fost propuse **criterii minime de prioritizare a proiectelor din portofoliu**. Estimarea bugetară a proiectelor propuse s-a realizat prin raportarea la standardele de cost actuale aplicate la estimările realizate pe baza valorii unor proiecte similare aflate în implementare sau implementate de curând la nivel național.

Setul de proiecte astfel definit corespunde viziunii și cerințelor strategice vizate, precum și imaginii viitoare a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași conform cerințelor exprimate de cetățeni, instituțiile publice și mediul de afaceri, cu luarea în considerare a condițiilor socio-economice care sunt expresia resurselor potențiale de care dispune municipiul la momentul elaborării strategiei și maximizarea șanselor de atragere a unui volum cât mai mare de fonduri europene.

Capitolul final al documentului strategic definește **principalele direcții de acțiune și metodologii** care trebuie aplicate pentru implementarea și monitorizarea Strategiei.

Proiectele și acțiunile incluse în *Strategie* sunt adresate întregii comunități, ele implicând deopotrivă instituțiile și administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă și, mai ales, beneficiarii finali ai rezultatelor implementării Strategiei, cetățenii Zonei Metropilitane Iași.

În acest sens, stabilirea priorităților la nivel de proiecte trebuie să aibă în vedere importanța acestora pentru comunitatea locală, creându-se astfel premisele unui impact favorabil cât mai larg în rândul

DRAFT

populației, prin situarea pe traiectoria de dezvoltare dorită de cetățeni și luarea în considerare, cât de mai mult posibil, a doleanțelor și așteptărilor acestora.

Asigurarea acestui deziderat este realizată prin **procesul de consultare publică**, desfășurat cu respectarea prevederilor *Legii nr.52 din 21 ianuarie 2003* privind transparența decizională în administrația publică și a prevederilor *Legii nr. 544 din 12 octombrie 2001* privind liberul acces la informații de interes public.

Municipiul Iași actualizează Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030 în cadrul proiectului „Îmbunătățirea capacității de planificare prin actualizarea documentelor strategice și creșterea calității serviciilor furnizate de Municipiul Iași", cod SMIS 136247 depus în cadrul POCA 2014-2020. În cadrul proiectului amintit anterior a fost dezvoltat site-ul proiectului, www.vision4iasi.ro care deservește ca o platformă de informare a cetățenilor cu privire la stadiul implementării acestuia.

Pe site a fost postat un chestionar online pentru obținerea opiniei publice asupra principalelor aspecte legate de situația actuală, pe fiecare dintre domeniile abordate în documentul strategic. Prin sintetizarea problemelor enunțate în cadrul răspunsurilor cetățenilor se conturează prioritățile de dezvoltare viitoare a municipiului, rezultatele urmând a fi introduse drept criteriu de prioritizare a proiectelor.

Ulterior, varianta intermediară a *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030* a fost postată pe site-ul proiectului, oferindu-se astfel posibilitatea oricărei persoane interesate să consulte documentul și totodată să-și exprime opinia.

Etapa de consultare publică a inclus organizarea de grupuri de lucru pe 7 domenii relevante, respectiv: **dezvoltare economică și turism, dezvoltare urbană, cultură, educație, sănătate, asistență socială, tineret și sport**. Grupurile de lucru au fost implicate în toate etapele de realizare a documentului strategic, prin organizarea de focus-grupri, atât în etapa de analiză a situației existente și a nevoilor de dezvoltare, cât și după realizarea variantei intermediare a portofoliului de proiecte. Discuțiile desfășurate în cadrul focus-grupurilor contribuie la definirea necesităților și dezideratelor de dezvoltare viitoare, din punctul de vedere al comunității locale și al reprezentanților acestora din toate domeniile principale, cât și la conturarea planului de acțiune, astfel încât acesta să răspundă dorințelor și nevoilor populației și să fie înțeles și acceptat de către aceasta.

În paralel cu etapa de consultare publică s-a desfășurat **procedura de obținere a acordului de mediu**, a cărui necesitate este stabilită prin *Directiva Consiliului 85/337/EEC* privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, amendată de *Directiva Consiliului 97/11/EC* și de *Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2003/35/CE* de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a *Directivelor Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE* în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție.

După finalizarea acestor etape este realizată și aprobată **forma finală a *STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI IAȘI ȘI A ZONEI METROPOLITANE 2021 - 2030***, prin integrarea elementelor și recomandărilor rezultate în urma procesului de consultare publică și a procedurii de obținere a acordului de mediu.

DRAFT

1.5. Justificarea necesității unei abordări integrate la nivel teritorial

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030 se constituie drept o strategie de dezvoltare teritorială integrată, care are la bază analiza necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu, descrierea unei abordări integrate ce răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat, precum și o listă cu operațiunile care vor fi implementate (conform prevederilor Regulamentului UE 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, în ceea ce privește strategiile teritoriale – Art. 29).

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030 se bazează pe diagnosticul sectorial al zonei metropolitane Iași, realizat în capitolele următoare și sintetizat în analiza SWOT. Ca urmare a analizelor realizate și concluziilor prezentate, a fost elaborată o definiție a cadrului strategic general, concretizată într-o viziune pe termen lung, obiective strategice și domenii de intervenție.

Strategia integrată de dezvoltare urbană reprezintă instrumentul utilizat pentru selectarea celor mai coerente proiecte la nivel local, reunite într-o viziune cuprinzătoare, cu scopul de a conduce la îndeplinirea obiectivelor stabilite la nivel județean, regional, național și european, inclusiv a obiectivelor stabilite prin programele operaționale.

În stabilirea viziunii din cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 - 2030 a fost avută în vedere necesitatea ca documentul strategic să conțină acțiuni interconectate, care să urmărească îmbunătățirea durabilă a condițiilor economice, de mediu, climatice, sociale și demografice ale municipiului și ale comunelor din ZMI, ținând cont de recomandările Comisiei pentru politica de coeziune teritorială și bugetul UE privind elaborarea cu succes a strategiilor de dezvoltare regională după 2030 care sunt următoarele:

➢ Recomandarea 1: Planificarea strategică la nivel regional ca punct de plecare pentru dezvoltarea cu succes;

➢ Recomandarea 2: Obiectivele de dezvoltare durabilă ca bază pentru strategiile pe termen lung ale orașelor și regiunilor;

➢ Recomandarea 3: Strategiile de dezvoltare regională ale orașelor și regiunilor trebuie să fie bazate pe o evaluare prospectivă precisă;

➢ Recomandarea 4: Investițiile în consolidarea capacității instituționale și administrative ca o condiție pentru eficacitatea cheltuielilor publice;

➢ Recomandarea 5: Promovarea sinergiilor între fonduri și entități;

➢ Recomandarea 6: Cooperarea teritorială în zonele funcționale;

➢ Recomandarea 7: Proiectele de colaborare între programele ESI din statele sau regiunile învecinate;

➢ Recomandarea 8: Promovarea abordării teritoriale prin valorificarea deplină a potențialului instrumentelor integrate, precum dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității și investițiile teritoriale integrate (ITI).

Elaborarea strategiei de dezvoltare durabilă reprezintă un proces care reunește eforturile de dezvoltare sectorială și necesitățile de dezvoltare teritorială integrată, prin formularea tuturor obiectivelor și măsurilor astfel încât acestea să fie adaptate la sistemul de obiective formulate în documentele de programare la nivelul UE, la nivel național, regional și local.

DRAFT

Secțiunea 2. Analiza situației actuale

DRAFT

SECȚIUNEA 2: ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI CONTEXTUL URBAN

2.0. Unitatea spațială de analiză

Context suprateritorial

Orașele și localitățile înconjurătoare sunt considerate atât sursa, cât și soluția provocărilor economice, de mediu și sociale din zilele noastre. Aceste zone sunt considerate motoarele economiei locale, dar și catalizatori ai creativității și ai inovării.

Municipiul Iași este municipiu reședință de județ a județului omonim și reprezintă cel mai important centru urban din Regiunea Nord-Est fiind încadrat și în categoria polilor de creștere la nivel național. Celelalte centre urbane ale regiunii, precum: Suceava (jud. Suceava), Piatra Neamț (jud. Neamț), Bacău (jud. Bacău) și Vaslui (jud. Vaslui) au fost depășite conform ultimului Recensământ al Populației și al Locuințelor din 2011 de Municipiul Iași care la momentul recensământului avea o populație de 290.422 locuitori și se afla pe locul 4 la nivel național.

Figură 6 - Regiuni de dezvoltare ale României

Prelucrare proprie

Caracterul distins al Municipiului Iași la nivel național și regional este unul care s-a conservat de-a lungul timpului, acesta fiind o așezare importantă încă de la momentul primei atestări istorice, iar prin dobândirea statutului de capitală a regiunii istorice Moldova între 1564 și 1859, cel de capitală a uneia dintre cele două capitale ale Principatelor Unite între 1859 și 1862 și cel de capitală a Regatului României între 1916 și 1918, este evidențiat rolul de semnificativă importanță pe care orașul l-a avut și îl are în contextul politic, cultural și comercial al țării și al regiunii.

Municipiul Iași – pol de creștere național

Teoria polilor de creștere a stat la baza planificării urbane încă de la începutul secolului 20, însă s-a afirmat cu precădere după cel de-al doilea Război Mondial. În prezent, există două tipologii de abordări cu privire la polii de creștere: modelul difuz și modelul integrat local-endogen de dezvoltare. Primul model pune accentul pe capacitatea de atragere și concentrare a activităților în cadrul polilor de creștere de unde radiază către teritoriul înconjurător[21], în timp ce cel de-al doilea model vizează o dezvoltare spațială integrată care se bazează pe utilizarea elementelor de potențialitate deja prezente în regiune [22].

La nivel național, teoria polilor de creștere s-a aplicat prin HG nr. 998/2008 pentru desemnarea polilor de creștere și a polilor de dezvoltare urbană în care se realizează cu prioritate investiții din programele cu finanțare comunitară și națională. Conform Notei de fundamentare a actului legislativ: ”Se vor sprijini polii naționali de creștere dinamici, care au capacitatea de a induce o rapidă creștere economică, crearea de locuri de muncă, impulsionarea productivității și care iradiază dezvoltare în orașele mici și mijlocii, precum și în zonele rurale adiacente, contribuind astfel la dezvoltarea întregii regiuni.”, astfel încât dezvoltarea policentrică a României se bazează pe 7 poli de creștere (câte unul pentru fiecare regiune de dezvoltare, cu excepția regiunii București-Ilfov): **Iași**, Constanța, Ploiești, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca și Brașov. Fundamentele stabilirii polilor naționali de creștere au fost:

- *distribuția spațială echilibrată în teritoriu, bazată pe centrele urbane existente, acoperind, astfel, funcțional un teritoriu extins;*
- *plasarea pe rețele de transport transnaționale și naționale, asigurând relaționarea cu alți poli urbani europeni;*
- *nivel înalt de dezvoltare economică și socială și potențial de atragere a investitorilor;*
- *capacitate importantă de cercetare – dezvoltare și inovare;*
- *experiență istorică ca centre regionale și relații tradiționale cu orașele învecinate.*[23]

Statutul de pol urban de creștere are scopul de a prioritiza investițiile din programele cu finanțare comunitară și națională în conformitate cu legislația în vigoare, astfel încât atât municipiul, cât și zona sa de influență să se dezvolte într-un mod echitabil și echilibrat.

[21] Perroux, 1955; Aydalot, 1965; Boudeville, 1968

[22] Coffey and Polese, 1985; Barquero, 1991; Garofoli, 2002

[23] http://arhiva.gov.ro/nota-de-fundamentare-hg-nr-998-27-08-2008__l1a119757.html

Municipiul Iași – municipiu de importanță națională, cu influență potențială la nivel european

Planul de amenajare a teritoriului național prin Secțiunea a IV-a, aprobată prin Legea nr. 351 din 2001, realizează ierarhizarea pe ranguri a Rețelei naționale de localități, iar structura acestei rețele se compune din:

Localități de rang 0 – Capitala României, municipiu de importanța europeană;

Localități de rang I – municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel european;

Localități de rang II – municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități;

Localități de rang III – orașe;

Localități de rang IV – sate reședința de comună;

Localități de rang V – sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor.

Municipiul Iași se încadrează, alături de încă 10 localități (Bacău, Brașov, Brăila, Galați, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Oradea, Ploiești și Timișoara), în cadrul Localităților urbane de rang I. Încadrarea în acest rang se bazează pe o localizare geostrategică de interes internațional sau european, o populație de minimum 200.000 de locuitori, o forță de muncă cu o calificare superioară și care se caracterizează prin dinamism, o identitate proprie, o bază economică a economiei locale care se situează la un înalt nivel tehnologic și care are un grad de flexibilitate și un nivel de dotare care asigură un potențial de găzduire/primire a unor funcții și echipamente ale căror importanță, calitate și capacitate corespund standardelor/cerințelor europene.

În anul 2013 s-a realizat un Studiu de Fundamentare în vederea actualizării PATN – Secțiunea Rețeaua Localități [24] a cărui beneficiar a fost Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și care propunea ca rețeaua policentrică națională să fie compusă din: capitala și 5 categorii de poli de dezvoltare:

- Poli naționali de dezvoltare – care au rolul de a retransmite impulsurile provenite de la nivelul decizional superior (capitală) în sistemele policentrice pe care le coordonează (Craiova, Timișoara, Cluj Napoca, Brașov, **Iași,** Constanța, aria de cooperare Brăila- Galați)
- Poli regionali de dezvoltare – care contribuie la coordonarea sistemelor policentrice județene (Drobeta Turnu Severin, Târgu Jiu, Rm. Vâlcea, Slatina, Reșița, Arad, Deva, Alba Iulia, Tg. Mureș, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Oradea, Zalău, Satu Mare, Baia Mare, Bistrița, Suceava, Botoșani, Piatra Neamț, Bacău, Vaslui, Focșani, Buzău, Tulcea, Slobozia, Călărași, Giurgiu, Alexandria, Pitești, Târgoviște, Ploiești)
- Poli intraregionali/regionali de dezvoltare – care sunt reprezentați de așezări urbane ce au beneficiat de o serie de favorabilități care au contribuit la creșterea capacității lor de polarizare(Orșova, Motru, Filiași, Calafat, Drăgășani, Caracal, Petroșani, Caransebeș, Hunedoara, Lugoj, Huedin, Carei, NegreștiOaș, Sebeș, Aiud, Blaj, Târnăveni, Mediași, Sighișoara, Reghin, Odorheiul Secuiesc, Toplița, Gheorghieni, Rupea, Făgăraș, Victoria, Codlea, Zărnești, Predeal, Tg. Secuiesc, Săcele, Vatra Dornei, Rădăuți, Dorohoi, Fălticeni, Tg. Neamț, Pașcani, Bicaz, Roman, Buhuși, Moinești, Comănești, Onești, Bârlad,

[24] https://www.mdlpa.ro/userfiles/PATN_etapaII_vol_1_2.pdf

Hârlău, Tecuci, Rm. Sărat, Medgidia, Curtea de Argeș, Câmpulung, Sinaia, Câmpina, Moreni, Găeşti, Roşiori de Vede, Turnu Măgurele, Urziceni, Oltenița;)

- Poli locali de dezvoltare (Cugir, Zlatna, Teiuş, Abrud, Câmpeni, Ocna Mureş, Baia de Arieş, Topoloveni, Ştefăneşti, Mioveni, Costeşti, Lipova Sebiş, Ineu, Chişineu-Criş, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Dărmăneşti, Vaşcău, Nucet, Ştei, Beiuş, Salonta, Aleşd, Marghita, Săcuieni, Valea lui Mihai, Beclean, Năsăud, Sângeorz Băi, Flămânzi, Ştefăneşti, Săveni, Darabani, Nehoiu, Mânăstirea, Budeşti, Lehliu Gară, Fundulea, Moldova Nouă, Oravița, Cernavodă, Hârşova, Întorsura Buzăului, Covasna, Baraolt, Răcari, Titu, Pucioasa, Fieni, Bechet, Dăbuleni, Băileşti, Segarcea, Turceni, Țicleni, Rovinari, Târgu Cărbunești, Tismana, Novaci, Bumbeşti Jiu, Mihăileşti, Bolintin Vale, Lupeni, Petrila, Hațeg, Orăştie, Brad, Băile Tuşnad, Cristuru Secuiesc, Vlăhița, Praid, Bălan, Borsec, Popești Leordeni, Voluntari, Otopeni, Buftea, Snagov, Feteşti, Căzăneşti, Amara, Țăndărei, Fierbinți-Târg, Târgu Frumos, Podu Iloaiei, Vânju Mare, Strehaia, Baia de Aramă, Târgu Lăpuş, Ulmeni, Şomcuta Mare, Cavnic, Borşa, Săliştea de Sus, Baia Sprie, Dragomireşti, Tăuții Măgherăuşi, Vişeu de Sus, Seini, Sighetu Marmației, Sângiorgiu de Pădure, Iernut, Ungheni, Luduş, Miercurea Nirajului, Sovata, Sărmaşu, Roznov, Corabia, Drăgăneşti Olt, Piatra Olt, Balş, Scorniceşti, Urlați, Mizil, Boldeşti Scăieni, Băicoi, Plopeni, Vălenii de Munte, Breaza, Slănic, Comarnic, Buşteni, Azuga, Tălmaciu, Cisnădie, Avrig, Sălişte, Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului, Agnita, Copşa Mică, Dumbrăveni, Şimleu Silvaniei, Jibou, Cehu Silvaniei, Tăşnad, Ardud, Livada, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Solca, Siret, Sulina, Măcin, Isaccea, Jimbolia, Sânnicolau Mare, Zimnicea, Videle, Bălceşti, Băbeni, Berbeşti, Băile Govora, Ocnele Mari, Horezu, Olăneşti, Călimăneşti, Brezoi, Odobeşti, Mărăşeşti, Panciu, Adjud, Murgeni, Huşi, Negreşti;)

- Centre (poli) de creștere (Arieşeni, Cotmeana, Săvârşin, Vinga, Pecica, Nădlac, Pâncota, Sântana, Curtici, Sascut, Podu Turcului, Rodna, Însurăței, Făurei, Viziru, Ianca, Rădăuți Prut, Bran, Prejmer, Pogoanele, Cojocna, Ciucea, Băile Herculane, Bozovici, Anina, Teregova, Bocşa, Oțelu Roşu, Rusca Montană, Eforie Sud, Băneasa, Techirghiol, Eforie Nord, Ostrov, Mihail Kogălniceanu, Vişina, Voineşti, Plenița, Iveşti, Târgu Bujor, Bereşti, Comana, Uricani, Vulcan, Aninoasa, Simeria, Geoagiu, Ilia, Vața de Jos, Ciulnița, Țibana, Pătulele, Jiana, Corcova, Pângărați, Bălțătești, Radomireşti, Potcoava, Lechința, Babadag, Sfântul Gheorghe, Deta, Ciacova, Peciu Nou, Buziaş, Recaş, Margina, Făget, Lovrin, Cenad, Olteni).

Abordarea propusă prin intermediul acestui studiu are la bază paliere decizionale fiecare înglobând sisteme ierarhizate de localități între care transferul de informație este gestionat prin mecanisme instituționale care au rolul de a transmite și adapta pentru fiecare palier strategiile de dezvoltare stabile la nivelul superior teritorial.

Municipiul Iași – în contextul Regiunii de Nord-Est a României

Regiunile de dezvoltare sunt sub-diviziuni regionale ale României create pentru o mai bună coordonare a dezvoltării regionale ca urmare a aderării la Uniunea Europeană și se încadrează la nivelul NUTS II în Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică (NUTS).

Municipiul Iași este cel mai mare oraș din Regiunea de Nord-Est a României, astfel, reprezintă principalul motor economic și cultural. Conform Studiu de Fundamentare în vederea actualizării PATN – Secțiunea Rețeaua Localități [25] realizat în 2013, Municipiul Iași este coordonatorul Sistemului Policentric Nord-Est în calitate de pol național de dezvoltare pe lângă care mai sunt prezenți 5 poli regionali de dezvoltare (Bacău, Suceava, Piatra Neamț, Botoșani și Vaslui), 14 poli de dezvoltare intraregională (Vatra Dornei, Rădăuți, Dorohoi, Fălticeni, Hârlău, Paşcani, Tg. Neamț, Bicaz, Moinești, Comănești, Onești, Roman, Buhuşi, Bârlad), 17 poli locali de dezvoltare și 6 centre (poli) de creștere.

[25] https://www.mdlpa.ro/userfiles/PATN_etapaII_vol_1_2.pdf

Regiunea de Nord-Est este parte componentă a provinciei istorice Moldova și este cea mai mare regiune de dezvoltare a României din punct de vedere al populației și al suprafeței deținute. Densitatea populației medie în această regiune este de 108 locuitori/km^2.

Figură 7 - Regiunea de dezvoltare Nord-Est

Prelucrare proprie

Zona Metropolitană Iași

Zona metropolitană este definită în Legea nr. 351 din 2001 ca fiind *"zonă constituită prin asociere, pe bază de parteneriat voluntar, între marile centre urbane (Capitala României şi municipiile de rangul I) şi localitățile urbane şi rurale aflate în zona imediat, la distanțe de până la 30 km, între care s-au dezvoltat relații de cooperare pe multiple planuri."*[26].

Zonele metropolitane, reglementate prin Legea nr. 246/2022, joacă un rol important în creșterea performanțelor unei regiuni, deoarece acestea au capacitatea de a concentra forță de muncă înalt calificată și de a atrage investitori, astfel încât dezvoltarea acestora este sustenabilă pe termen lung fiind practic noduri urbane competitive și dinamice la o scară mare. Aceste zone urbane reprezintă niște sisteme urbane de o complexitate variabilă în funcție de mărime și eterogenitatea țesutului și populației urbane.

Caracterul de centru polarizator în teritoriu al Municipiului Iași a fost confirmat de-a lungul timpului prin importanța acestuia din punct de vedere economic, social și cultural, iar pentru a confirma acest rol la nivel macro, în anul 2004 a fost înființată prima Asociație de Dezvoltare Intercomunitară din țară – Zona Metropolitană Iași conform O.G. nr. 26/2000, din dorința autorităților locale de a aborda în parteneriat dezvoltarea municipiului și a localităților adiacente.

[26] http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=28862

Zona Metropolitană Iași este compusă din 25 de unități administrativ teritoriale:

- Municipiul Iași

- Consiliul Județean Iași

- 23 comune: Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Comarna, Dobrovăț, Golăiești, Holboca, Lețcani, Miroslava, Movileni, Mogoșești, Popricani, Prisăcani, Rediu, Schitu Duca, Tomești, Țuțora, Ungheni, Valea Lupului, Victoria, Costuleni, Scânteia și Grajduri.

Figură 8 - Componența ZMI în anul 2023
Sursa: https://zmi.ro/

Zona Metropolitană Iași în anul 2020 însumează aproximativ jumătate din populația județului (56%) și 22,1% din suprafața acestuia. Cu o populație de peste 500.000 locuitori, aceasta este cea mai mare dintre cele 5 zone metropolitane ale Regiunii Nord – Est (în cadrul căreia mai sunt cuprinse zonele metropolitane Bacău, Suceava, Botoșani și Roman).

Având în vedere relațiile economice, sociale și de mobilitate dintre unitățile administrativ teritoriale amintite anterior, dinamicile spațiale analizate prin Strategia de Dezvoltare Urbană sunt realizate la nivelul Zonei Metropolitane Iași.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași:

Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, astfel încât numărul de unități teritoriale de referință care compun ZMI a ajuns la 29 în anul 2023.

2.1. Profil socio-demografic

2.1.1. Structura demografică

Evoluția demografică a României se caracterizează prin trenduri negative pe termen lung, iar potrivit estimărilor realizate la nivel național și internațional, fără a lua în considerare migrația externă, dar ținând cont de o creștere a speranței de viață la naștere, populația României ar putea să scadă la 18,3 milioane în anul 2030, urmând să ajungă la 16,3 milioane la mijlocul secolului[27].

Consecințele acestor trenduri vor avea un impact asupra multor domenii ale vieții economico-sociale: forță de muncă, educație și formare profesională, servicii sociale și de sănătate, dezvoltare regională, etc.

Ținând seama de aceste elemente, este o prioritate de interes național elaborarea unei *Strategii privind populația României* pe termen lung (până în anul 2050) și foarte lung (până la sfârșitul secolului), care ar trebui să vizeze trei obiective principale:

- *Ameliorarea stării de sănătate;*
- *Reducerea mortalității și creșterea duratei medii de viață;*
- *Evitarea unei emigrații importante ca dimensiune.*

Pentru a asigura creșterea calității vieții cetățenilor și persoanelor rezidente în România și pentru reducerea și inversarea declinului demografic, vor fi urmărite următoarele **obiective** orientative:

- Înscrierea pe o tendință sigură de diminuare a reducerii numărului populației generale.
- Reducerea ratei sărăciei la un nivel comparabil cu media UE din acel an.
- Asigurarea accesului tuturor cetățenilor și rezidenților la servicii de sănătate, educație și sociale de calitate.
- Asigurarea accesului nediscriminatoriu al tuturor persoanelor pe piața muncii
- Cuprinderea tuturor persoanelor apte de muncă în sistemul de educație și formare profesională continuă, inclusiv a celor în vârstă de peste 50 ani.[28]

Populația reprezintă elementul de bază al potențialului economic al unui teritoriu. Prin urmare, cunoașterea aspectelor privind numărul, structura și evoluția acesteia în timp reprezintă punctul de pornire al tuturor analizelor.

[27] https://population.un.org/wpp/Download/Probabilistic/Population/

[28] Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030

Indicatori demografici principali

Profil metropolitan

La nivelul Zonei Metropolitane, în anul 2020 s-a înregistrat o populație de 571.324[29] de persoane, din care 68,22% reprezintă populația Municipiului Iași. De asemenea, populația cu domiciliul în Zona Metropolitană Iași raportată la populația județului Iași este de 58,78%. Raportul la populația Regiunii Nord Est este de 14,27% și 2,58% raportată la populația României[30].

În ceea ce privește distribuția populației la nivelul zonei metropolitane se poate observa faptul că unitățile administrativ teritoriale aflate în imediata proximitate a Municipiului Iași au un grad mai mare de atractivitate pentru rezidenți, în special în cele tangente la limitele de Est, Vest și Sud - Vest ale Municipiului Iași: Holboca, Tomeşti, şi Ciurea, fiecare reprezentând aproximativ 3% din populația metropolitană, iar comuna Miroslava reprezentând 4% din aceasta. Cel mai mic procent din populația totală a ZMI îl reprezintă comunele Țuțora și Dobrovăț de 0,41%.

Evoluția demografică a populației ZMI în perioada 2015-2020 a înregistrat o creștere de circa 9,83% care se situează peste valorile județene (5,7%), regionale (1,88%) și care contrastează cu tendința națională de scădere a populației (-0,49%).

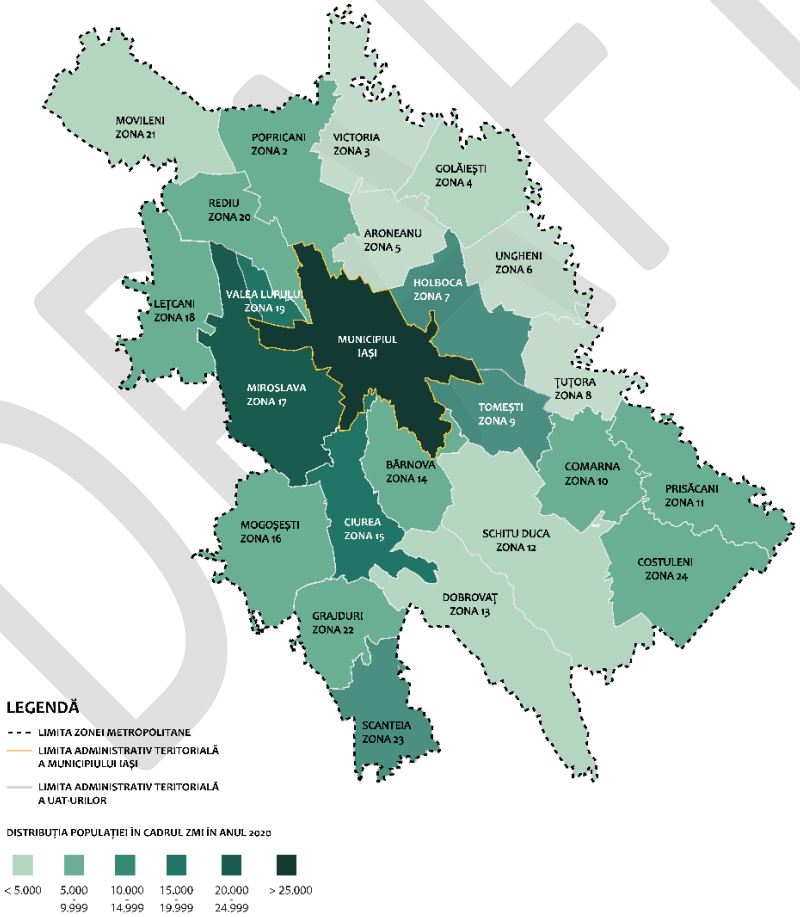

Figură 9 - Distribuția populației la nivelul ZMI în anul 2020
Prelucrare proprie

[29] Date statistice la 1 iulie 2020 conform Institului Național de Statistică

[30] Conform Institutului Național de Statistică

În majoritatea localităților zonei metropolitane populația a crescut semnificativ în perioada 2015-2020, remarcându-se comunele Valea Lupului (42,8%), Miroslava (32,63%), Rediu (19,76%), Ciurea (17,61%), Bârnova (14,93%) și Aroneanu (11,21%) din prima coroană[31] și comuna Scânteia (50,42%), comuna Prisăcani (36,79%), comuna Costuleni (21,80%) și comuna Comarna (8,55%) din cea de a doua coroană. Pe de altă parte, comunele Dobrovăț (-7,39%), Schitu Duca (-4,41%), Grajduri (-4,17%), Mogoșești (-3,52%) și Movileni (-3,24%), din a doua coroană de localități înconjurătoare ale Iașului, înregistrează efective negative ale populației.

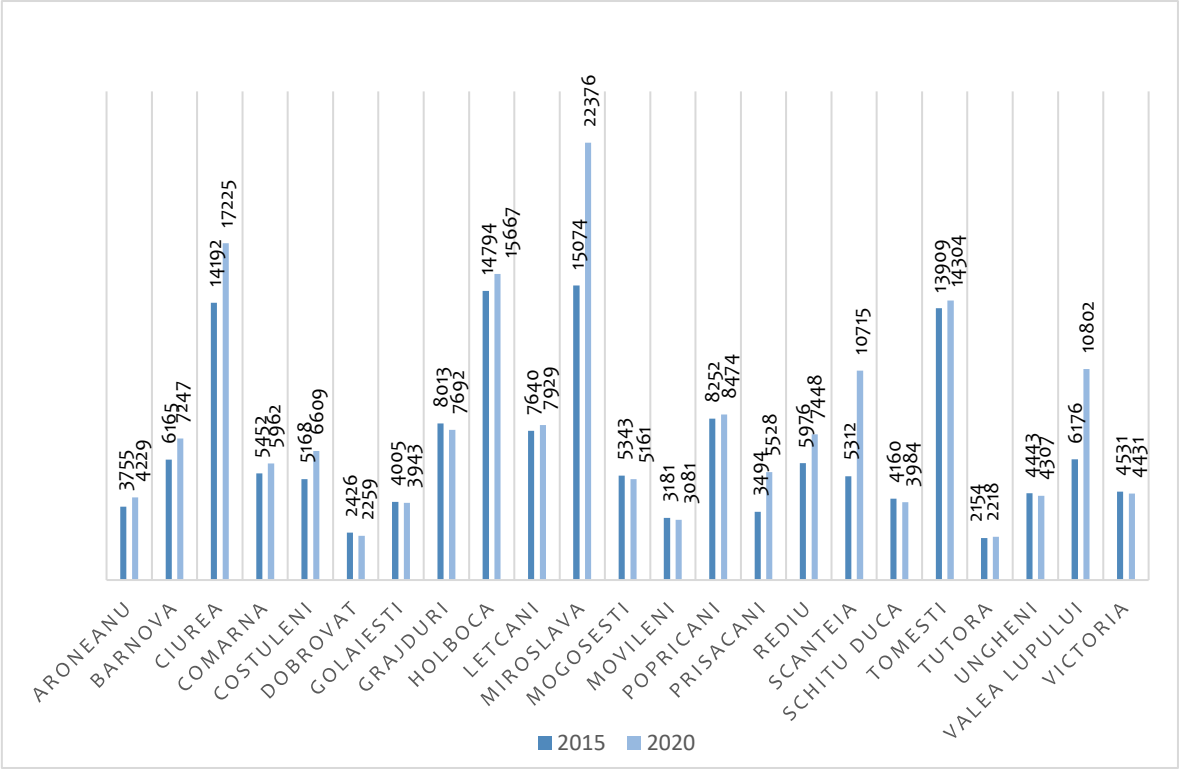

Grafic 1 - Numărul populației cu domiciliul în localitățile din Zona Metropolitană Iași, perioada 2015-2020[32]

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

La nivelul cele 4 comune componente din cadrul Zoni Metropolitane Iași, în anul 2020 s-a înregistrat o populație de 22.844 de locuitori astfel: comuna Horlești – 3.070, comuna Românești – 1.753, comuna Țigănași – 4.926 și comuna Voinești – 8.421.

[31] Localitățile din imediata proximitate a Muncipiului Iași

[32] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

Profil Municipiul Iași

Populația stabilită cu domiciliul în Municipiul Iași era la 1 iulie 2020 de 389.733 de persoane, conform informațiilor furnizate de Institutul Național de Statistică, reprezentând 40,1% din populația județului, 71,34% din populația Zonei Metropolitane Iași, 9,7% din cea a regiunii Nord-Est și 1,76% din populația României. În ceea ce privește tendințele demografice la nivelul municipiului se observă o constanță în rata de creștere a populației în perioada 2015-2020 cu o creștere de circa 7,23% față de debutul perioadei de referință. Față de anul 2019, în anul 2020 populația a crescut cu 1,17%.

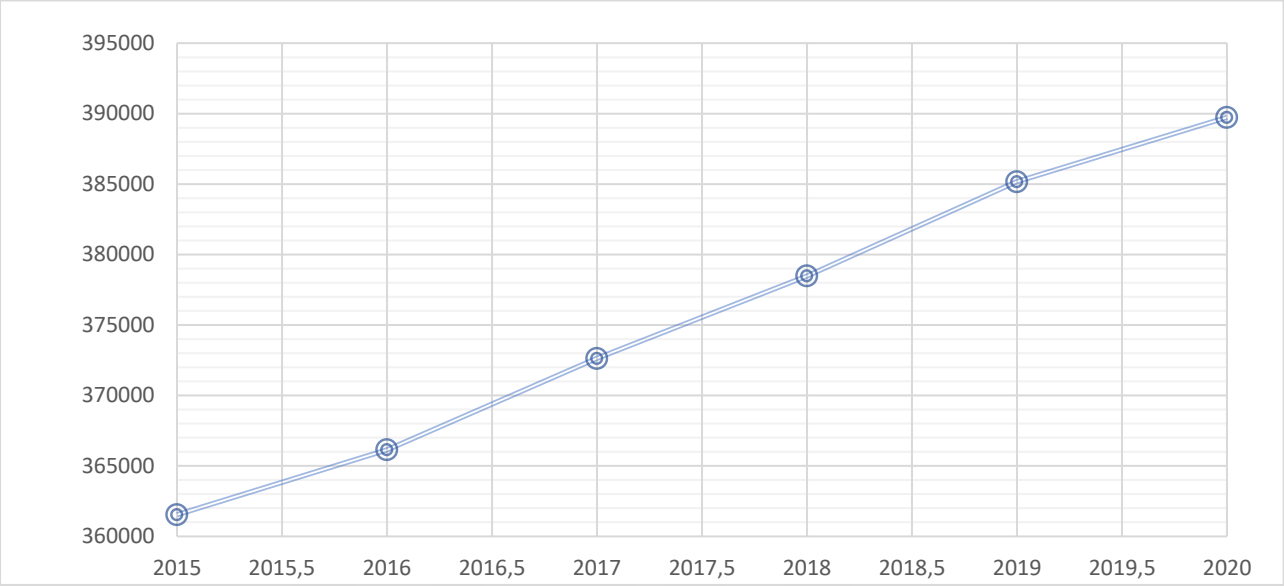

Grafic 2 - Evoluția populației în Municipiul Iași în perioada 2015-2020[33]

Conform datelor obținute în urma recensămintelor naționale ale populației se poate observa o creștere constantă a populației de-a lungul a 40 de ani până în anul 1992. După 1992, populația recenzată a înregistrat o tendință descendentă, până în anul 2011.

Evoluția populației Municipiului Iași la recensăminte					
1956	1966	1977	1992	2002	2011
127.985	179.712	304.126	414.908	387.786	355.120

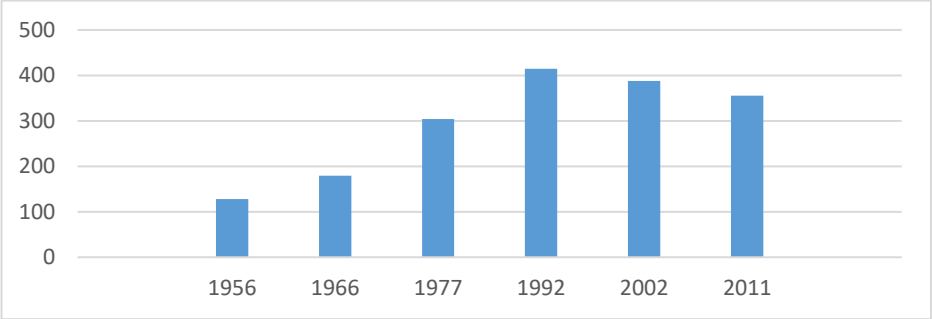

Grafic 3 - Evoluția populației Municipiului Iași la recensăminte[34]

[33] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

[34] Sursa datelor: http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/ , Prelucrare proprie

Structura populației

Profil metropolitan

În ceea ce privește structura pe sexe a populației stabilite cu domiciliul în Zona Metropolitană Iași la 1 iulie 2020, aceasta este de 280.985 persoane de sex masculin, reprezentând 49,18% din total și 290.339 persoane de sex feminin, reprezentând 50,82% din total.[35]

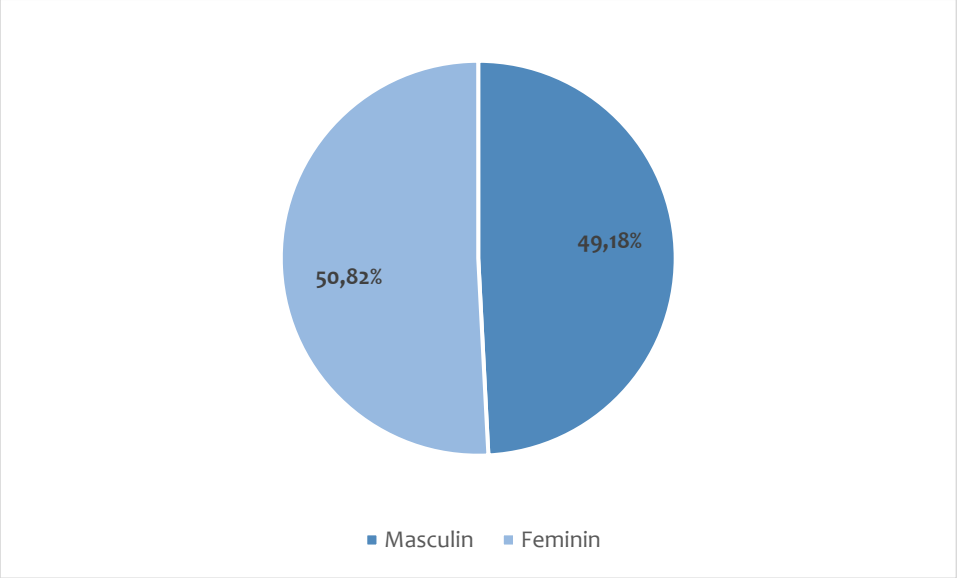

Grafic 4 - Distribuția pe sexe a populației la nivelul ZMI în anul 2020

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

În ceea ce privește structura pe sexe a populației stabilite cu domiciliul în cadrul celor 4 comune componente din Zona Metropolitană Iași la 1 iulie 2020, aceasta este de 9.346 persoane de sex masculin, reprezentând 3,24% din total și 8.861 persoane de sex feminin, reprezentând 2,98% din total.

În ceea ce privește evoluția distribuției pe vârste, structura demografică a Zonei Metropolitane Iași se prezintă astfel:

[35] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

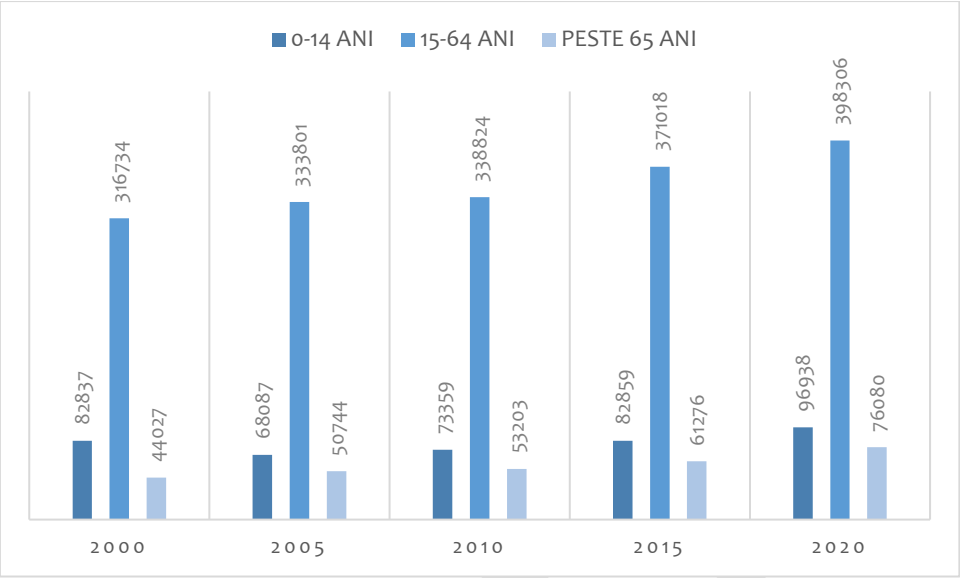

Grafic 5 - Distribuția pe grupe mari de vârstă - Zona Metropolitană Iași, în perioada 2000-2020[36]

Din evoluția distribuției pe grupe de vârsta la nivelul ZMI se observă creșterea populației pe fiecare grupă de vârstă, dintre care populația activă (15-65 de ani) reprezinta un procent de 69,72% în anul 2020. Dacă fragmentăm populația activă în două grupe de vârstă se constată faptul că procentul adulților tineri între 15 și 40 de ani este aproximativ egal cu procentul adulților maturi între 40 și 65 de ani la nivelul Zonei Metropolitane Iași.

Raportul de dependență demografică evidențiază diferențele dintre totalul populației inactivă raportat la populația activă și are următoarea formula de calcul:

$$Rd = \frac{P(0-14\ ani) + P(peste\ 65\ de\ ani)}{P(15-64\ ani)} \times 100$$

Rata de dependență demografică are următoarele valori pentru unitățile administrative teritoriale ce compun ZMI:

[36] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

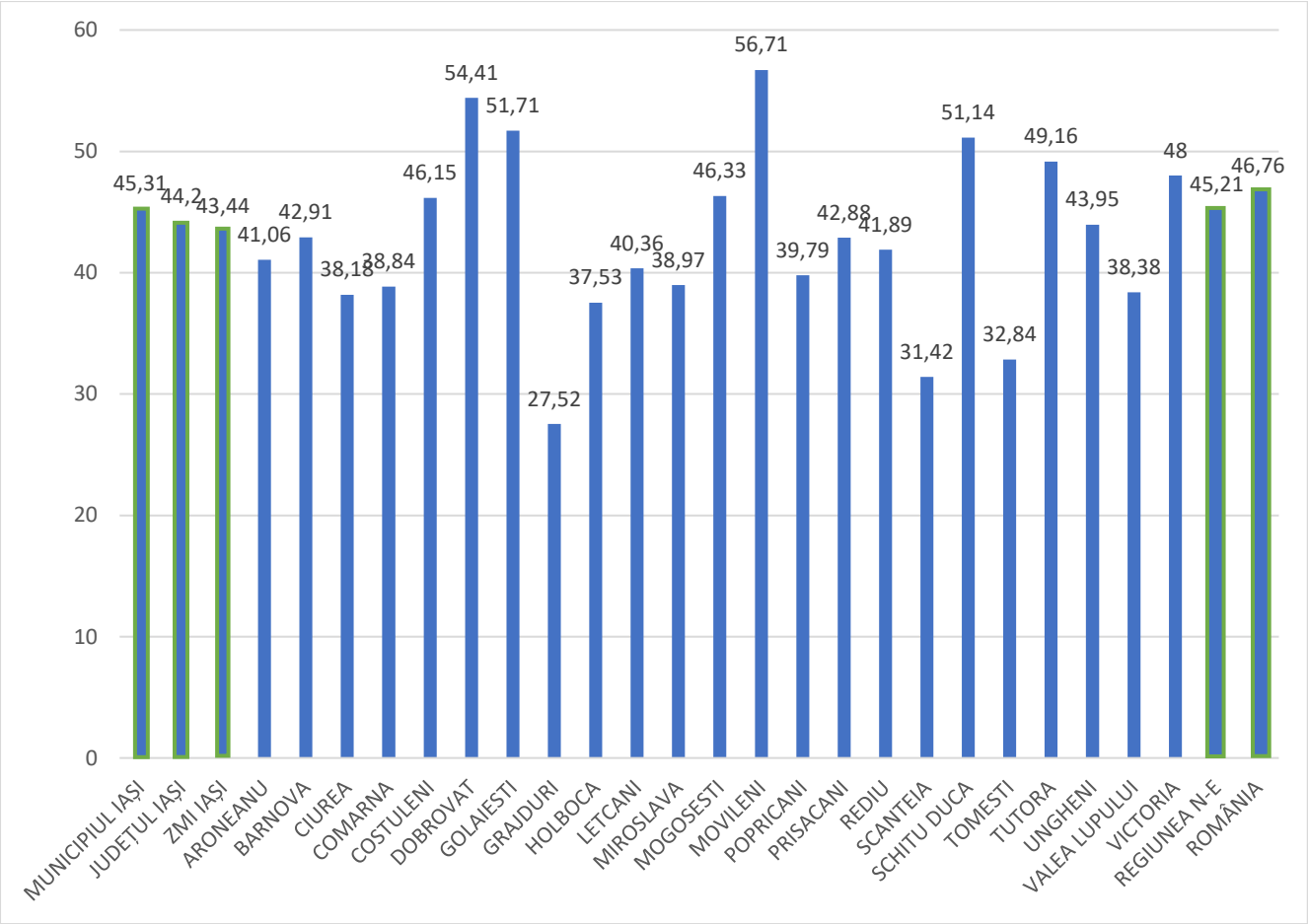

Grafic 6 - Raportul de dependență demografică la nivelul ZMI, în anul 2020[37]

Se poate observa din graficul anterior faptul că raportul de dependență demografică la nivelul ZMI, ca și medie, are o valoare de 43,44% care se situează sub media județeană, cea regională și cea națională, însă există în comunele: Dobrovăț, Golăiești, Movileni și Schitu Duca valori ce depășesc 50%, fapt ce subliniază o forță de muncă care constituie ”motorul” economiei care are o sarcină financiară peste medie. Această presiune financiară se poate exemplifica prin faptul că 100 de persoane ce alcătuiesc populația activă (15-65 de ani) trebuie să suporte financiar peste 50 de persoane inactive pe piața forței de muncă (0-14 ani și peste 65 de ani), însă dacă se ia în considerare și faptul că din punct de vedere cultural populația nu devine activă până la cel puțin 18 ani, această sarcină crește, iar acest aspect are numeroase implicații economice.

[37] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

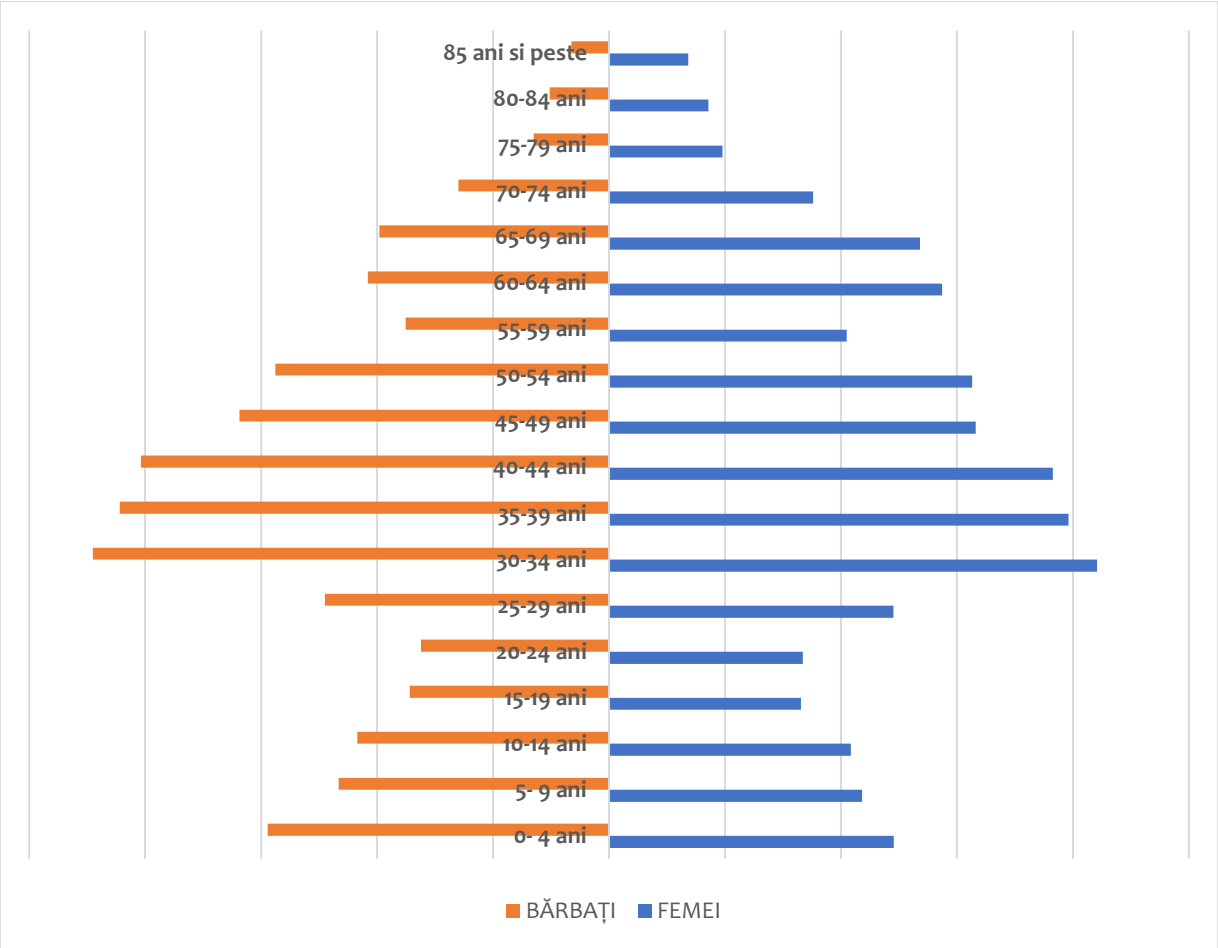

Grafic 7 - Piramida vârstelor populației stabilită cu domiciliul în ZM Iași, în anul 2020[38]

Piramida vârstelor în formă de treflă indică o populație care, după un proces de îmbătrânire demografică, urmează un proces de reîntinerire demografică, ca urmare a unei ușoare tendințe de creștere a natalității. Astfel, din punct de vedere al distribuției populației pe sexe și grupe de vârstă, în zona metropolitană Iași, la 1 iulie 2020 se observă o situație echilibrată, cu un procent puțin mai ridicat al populației de sex feminin. Diferențe sesizabile există în ceea ce privește populația de peste 65 de ani, întrucât persoanele de sex feminin înregistrează o durată medie de viață cu 7 ani mai mare comparativ cu persoanele de sex masculin, dominând așadar grupele de vârstă din vârful piramidei.

Distribuția populației pe grupe cincinale de vârstă relevă o majoritate a persoanelor mature tinere – 25-40 de ani, care vor rămâne activi pe piața forței de muncă cel puțin pentru următorii 20 de ani (având în vedere vârsta legală de pensionare de 63 de ani pentru femei, respectiv 65 de ani pentru bărbați). Îngustarea corpului piramidei în dreptul categoriilor de vârstă 10-14 și 15-19 ani indică însă că în următorii 5-7 ani se va resimți un deficit în acest sens, numărul tinerilor ce vor intra în câmpul muncii fiind insuficient pentru a substitui numărul persoanelor de peste vârsta de pensionare.

[38] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

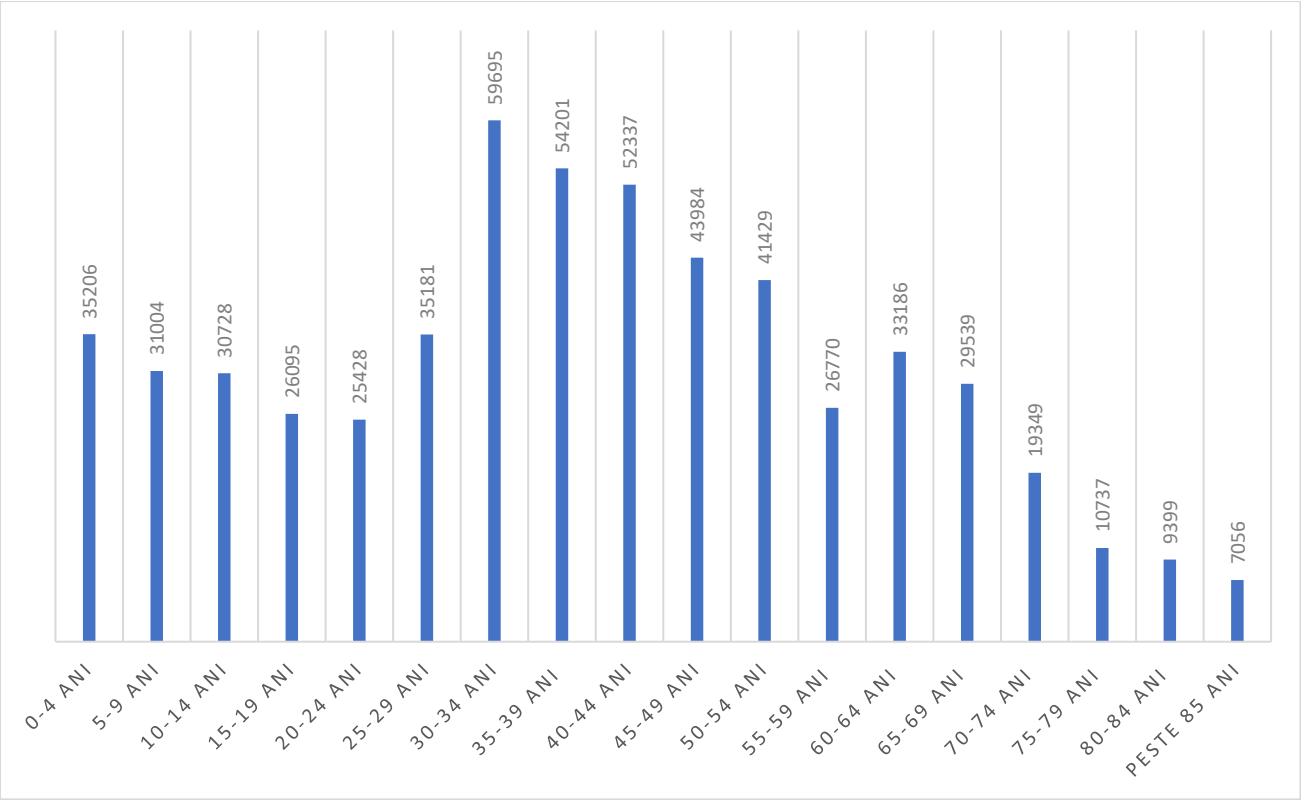

Grafic 8 - Distribuția populației stabilite cu domiciliul în ZM Iași, pe grupe cincinale de vârste, la 1 iulie 2020[39]

[39] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

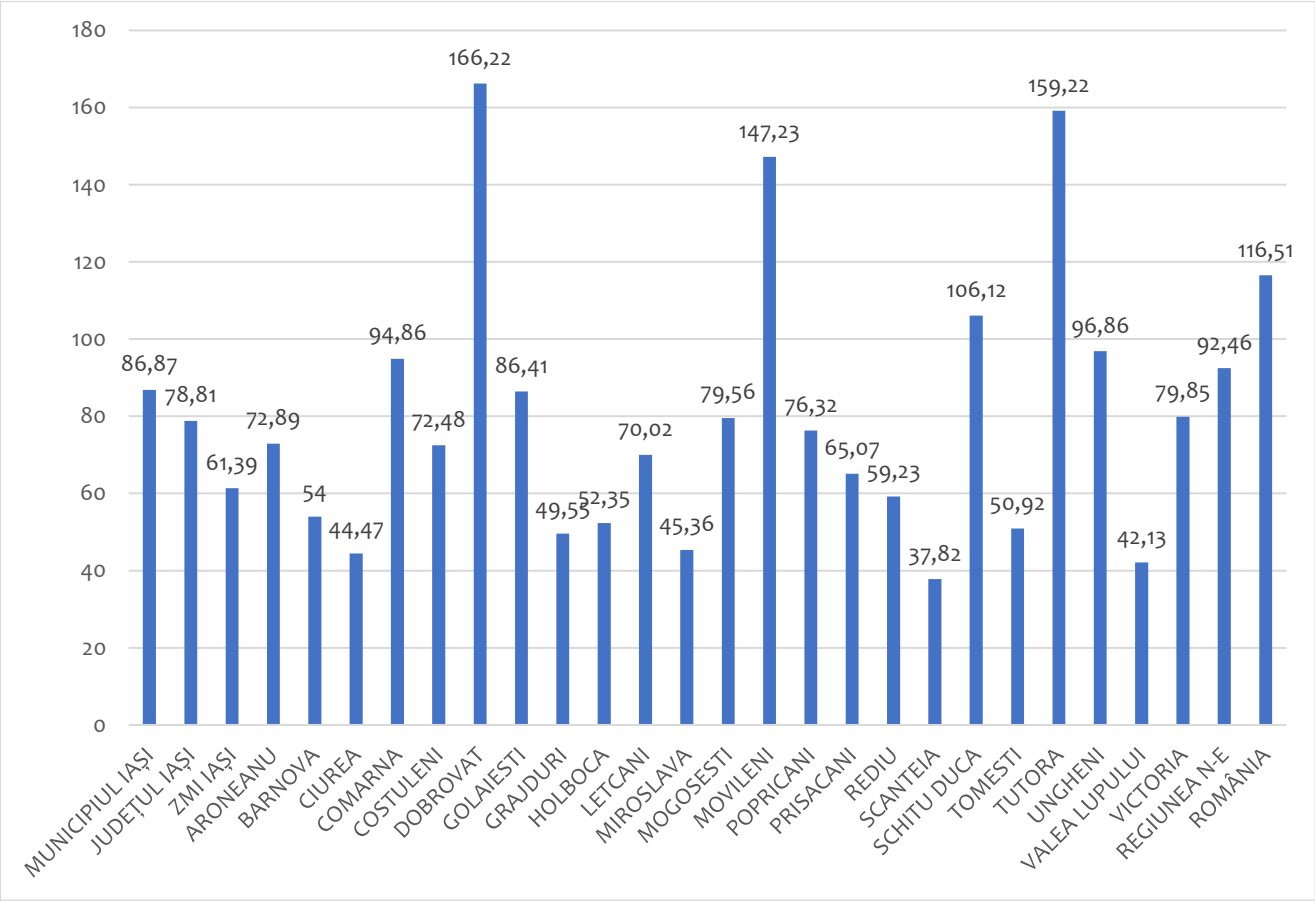

Grafic 9 - Indicele de îmbătrânire demografică în ZM Iași comparativ cu indicele județean, regional și național, în anul 2020[40]

Conform graficului anterior se pot observa valori alarmante ale indicelui de îmbătrânire demografică, care are următoarea formula de calcul:

$Indicele\ de\ îmbătrânire\ demografică\ = \frac{P\ (peste\ 65\ de\ ani) \times 100}{P(0-14\ ani)}$, în comunele :Țuțora, Movileni, Dobrovăț și Schitu Duca, unde la fiecare 100 de tineri (0-14 ani) le corespund peste 100 de persoane vârstnice (în cazul comunei Țuțora - 159 de vârstinici/100 tineri, iar în cazul comunei Dobrovăț - 166 de vârstinici/100 tineri).

Atât procentul persoanelor vârstnice, cât și cel al tinerilor și copiilor se află sub media județeană și regională. În acest context, indicele de îmbătrânire demografică al ZMI, 78,8 %, se situează peste media județeană, însă sub media regională.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

[40] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

În cazul distribuției populației pe categorii de vârstă, în anul 2020, pentru cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași, se poate observa că populația tânără și cea aptă de muncă (0-54 ani) are un procent de 79.59% din total și populația în vârstă (55-85 și peste) are un procet de 20.41% din total.

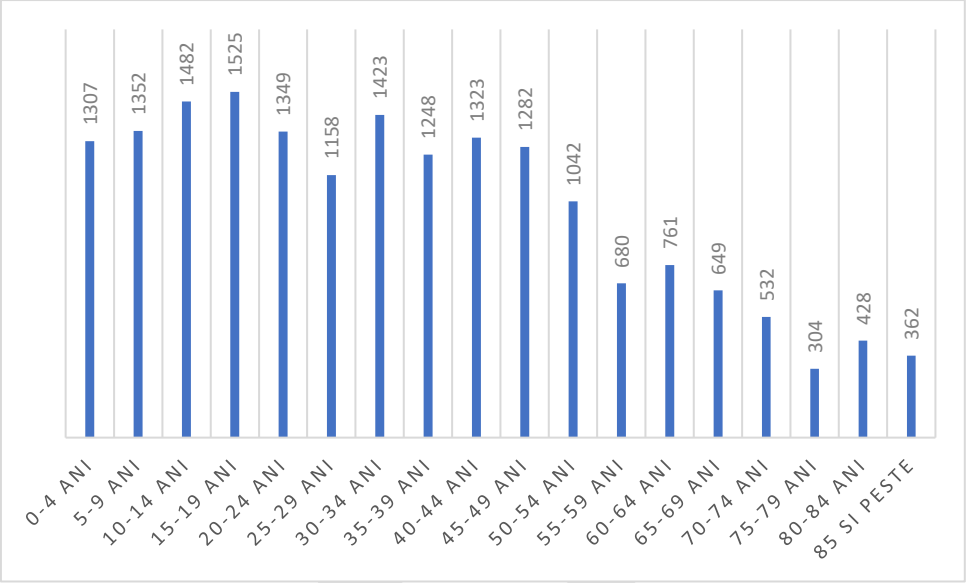

Grafic 9 - Distribuția populației stabilite cu domiciliul în ZM Iași, pe grupe cincinale de vârste, la 1 iulie 2020 (comunele Horlești, Românești, Țigănești și Voinești)

Profil Municipiul Iași

Structura pe sexe a populației stabilite cu domiciliul în Municipiul Iași la 1 iulie 2020 este de 187.523 persoane de sex masculin, reprezentând 48,11% din total și 202.210 persoane de sex feminin, reprezentând 51,89% din total.

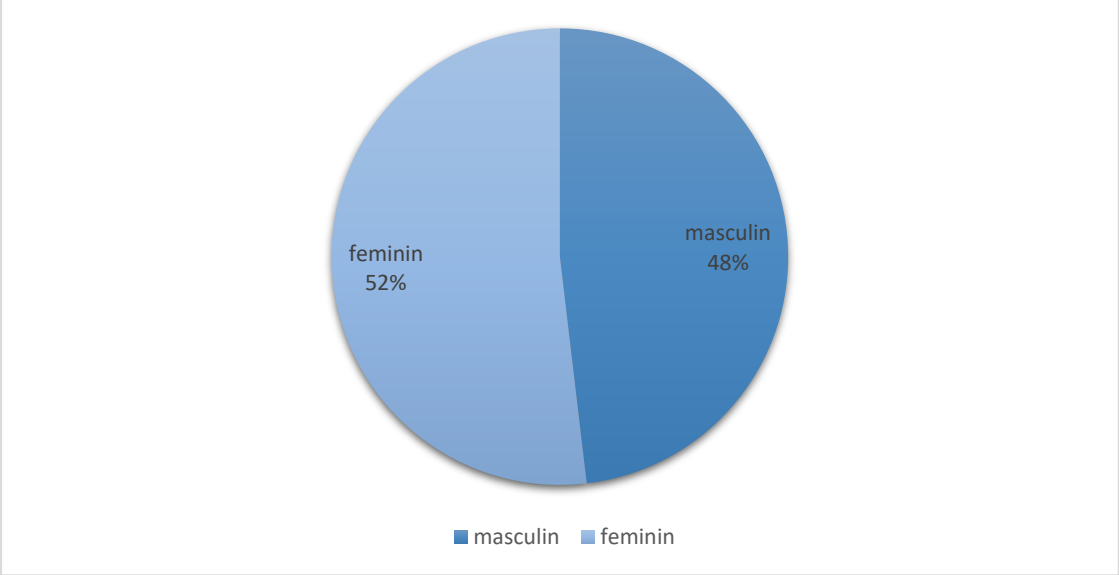

Grafic 10 - Distribuția pe sexe a populației stabilite cu domiciliul în Municipiul Iași în anul 2020[41]

[41] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

În ceea ce privește evoluția distribuției pe vârste, structura demografică a Municipiului Iași se prezintă astfel:

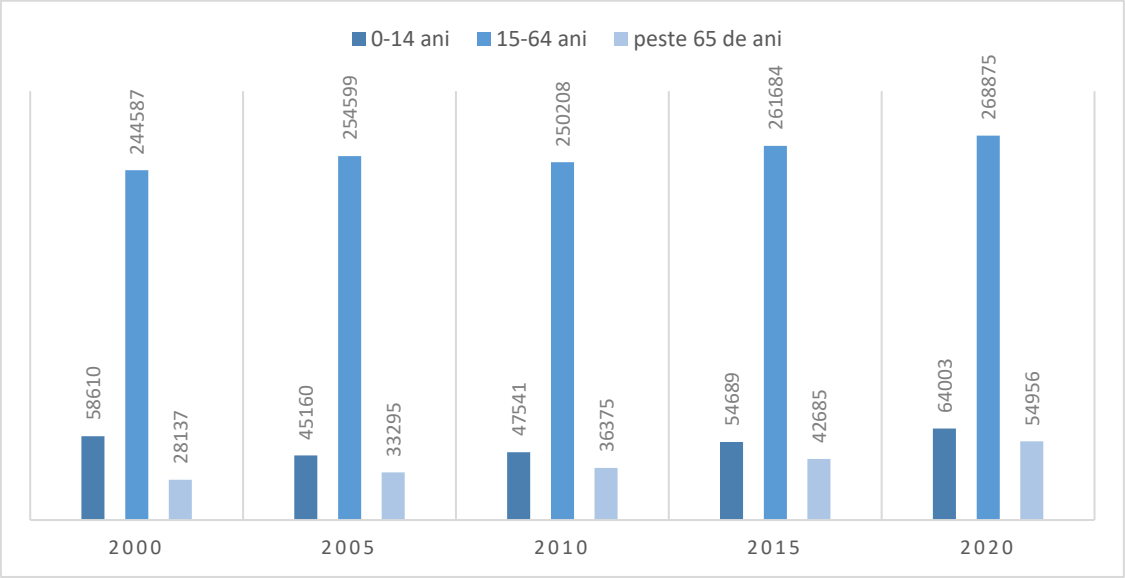

Grafic 11 - Evoluția distribuției grupelor de vârstă - Municipiul Iași, în perioada 2000-2020[42]

Grupe de vârste	2000	2005	2010	2015	2020
0-14 ani	58610	45160	47541	54689	64003
15-64 ani	244587	254599	250208	261684	268875
peste 64 ani	28137	33295	36375	42685	54956

Evoluția distribuției populației pe grupe de vârstă în perioda 2000-2020 evidențiază tendința de ușoară creștere a populației active (15-65 de ani) în perioada 2010-2020 ajungând să reprezinte în anul 2020 un procent de 69,3% din totalul populației, însă același trend în crescendo îl are și populația inactivă (0-14 ani și peste 65 de ani). Dacă comparăm procentul populației active la nivelul Municipiului Iași în anul 2020 cu cel de la nivelul ZMI putem constata faptul că la nivelul ZMI populația inactivă reprezintă un procent mai mic, astfel încât există un bazin al forței de muncă mai mare.

Dacă fragmentăm populația activă în două grupe de vârstă se constată faptul că procentul adulților tineri între 15 și 40 de ani (49,45%) este aproximativ egal cu procentul adulților maturi între 40 și 65 de ani(50,55%) la nivelul Municipiului Iași, însă această tendință procentuală va fi accentuată în perioada următoare având în vedere tendința de îmbătrânire a populației.

Raportul de dependență demografică evidențiază diferențele dintre totalul populației inactive raportat la populația activă și are următoarea formula de calcul:

$$Rd = \frac{P(0-14\ ani) + P(peste\ 65\ de\ ani)}{P(15-64\ ani)} \times 100$$

[42] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

Rata de dependență demografică are următoarele valori pentru Municipiul Iași în comparație cu ZMI, județul, regiunea și nivelul național:

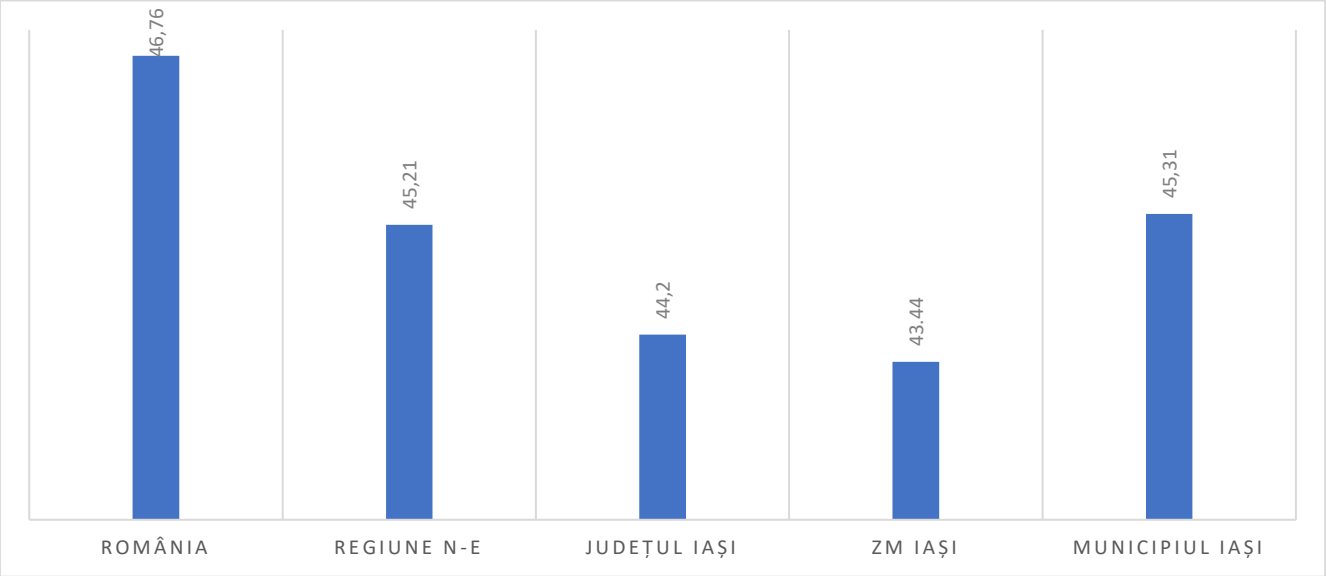

Grafic 12 - Raportul de dependență demografică în anul 2020 pentru Municipiul Iași comparativ cu nivelul metropolitan, județean, regional și național[43]

[43] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

Rata de dependență demografică la nivelul municipiului se situează peste media la nivelul zonei metropolitane și cea a județului, însă sub cea regională și națională, fapt ce implică o presiune financiară care se poate exemplifica prin faptul că 100 de persoane ce alcătuiesc populația activă (15-65 de ani) trebuie să suporte financiar circa 45 de persoane inactive pe piața forței de muncă (0-14 ani și peste 65 de ani), însă dacă se ia în considerare și faptul că din punct de vedere cultural populația nu devine activă până la cel puțin 18 ani, această sarcină crește, iar acest aspect are numeroase implicații economice.

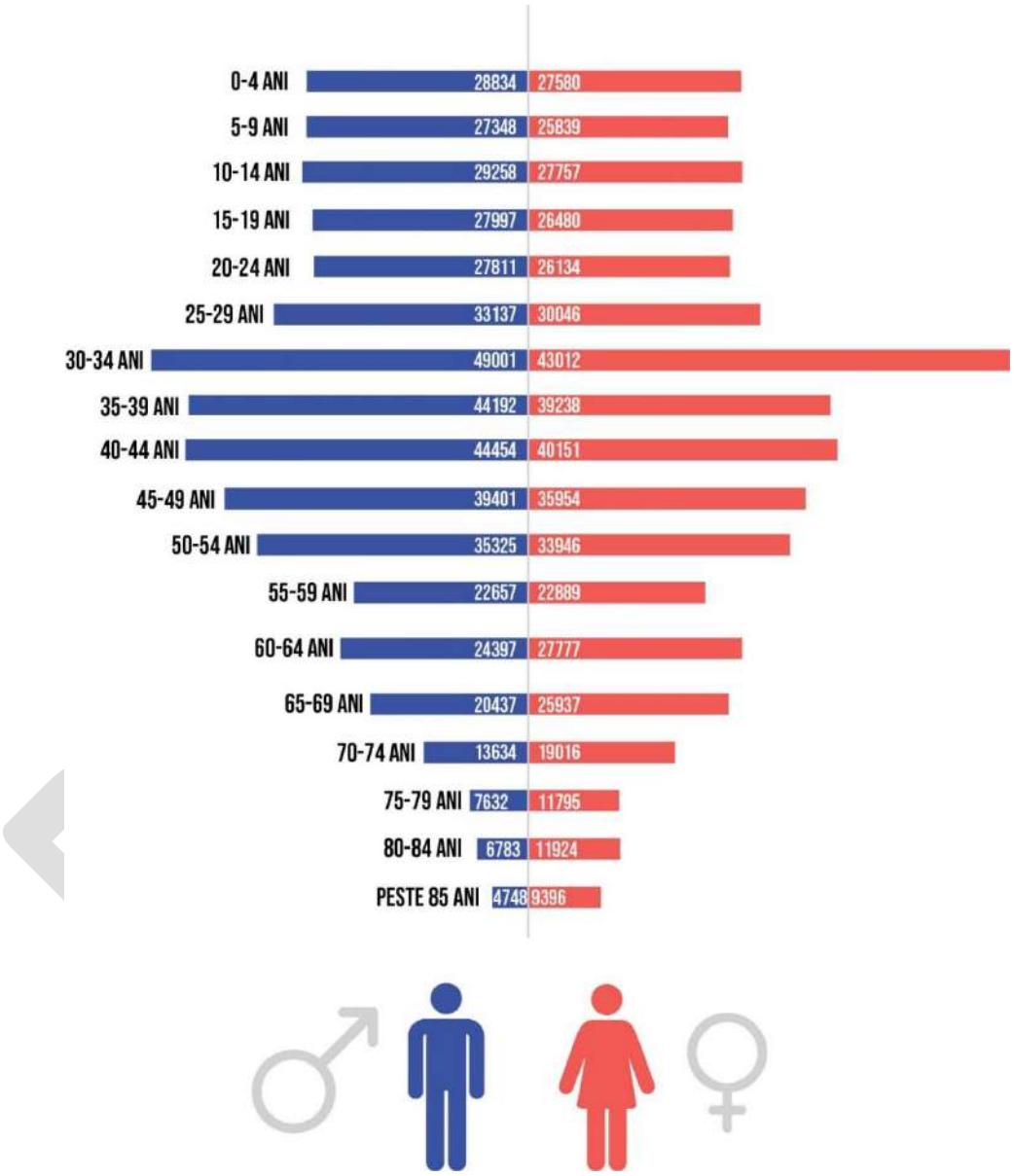

Grafic 13 - Piramida vârstelor populației stabilite cu domiciliul în Municipiul Iași, la 1 iulie 2020[44]

[44] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

Indicele de îmbătrânire demografică pentru Municipiul Iași are o valoare de 86,87 fapt ce subliniază tendința că la 100 de tineri sub 15 ani avem aproximativ 86 de persoane de peste 65 de ani, însă acest indice este în creștere la nivel național ceea ce subliniază un grad de dependență al populației inactive din ce în ce mai mare, mai ales în condițiile creșterii mediei duratei de viață.

2.1.2. Mișcarea naturală și mișcarea migratorie

Profil metropolitan

În anul 2020, în Zona Metropolitană Iași s-au înregistrat 5162 de născuți vii și 5005 de decedați, sporul natural fiind astfel pozitiv. Ratele sporului natural a fluctuat în intervalul 2015-2020 după cum ilustrează graficul de mai jos[45]:

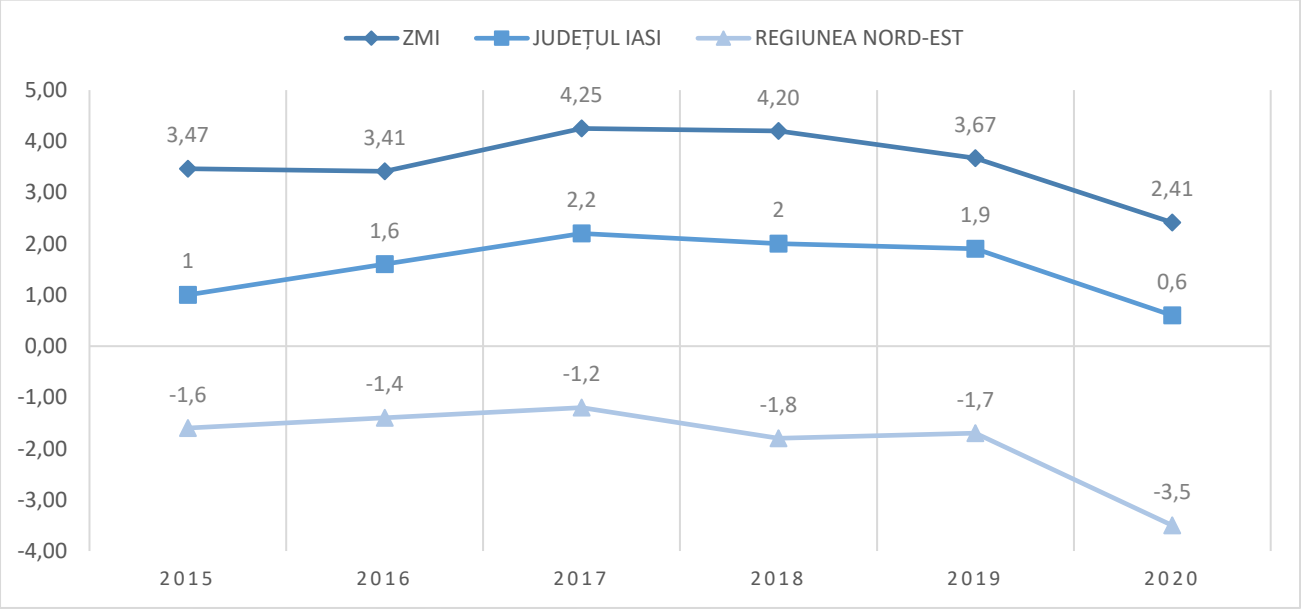

Grafic 14 - Fluctuația ratei soldului natural la nivelul ZMI, județean și regional în perioada 2015-2020[46]

Rata soldului natural la nivelul ZMI nu a fluctuat în mod considerabil în perioada 2015-2019, însă în anul 2020 acesta a scăzut semnificativ, iar o justificare posibilă este pandemia de COVID-19. Comparativ cu nivelul județean, rata sporului natural la nivelul ZMI are valori mai mici, însă comparând cu nivelul regional, rata sporului natural din ZMI înregistrează valori mai mari în mod constant.

Rata sporului natural în ZMI în anul 2020 a avut o valoare pozitivă situându-se, cu valoarea de 2.41‰, deasupra valorii regionale și a celei județene și contrastând cu tendința națională negativă. 9 din cele 23 de comune ale ZMI au înregistrat valori pozitive ale ratei sporului natural în anul 2020, pe primul loc clasându-se comuna Prisăcani cu o valoare de 22,25‰. Comunele care au valori negative sunt: Mogoșești (-2,71‰), Lețcani (-3,03‰), Victoria (-4,29‰), Comarna (-5,37‰), Schitu Duca (-6,28‰), Popricani (-6,37‰), Golăiești (-7,35‰), Dobrovăț (-8,85‰), Ungheni (-9,52‰), Țuțora (-16,68‰), Costuleni (-12,25‰), Grajduri (-6,11‰), Scânteia (-9,71‰).

[45] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

[46] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

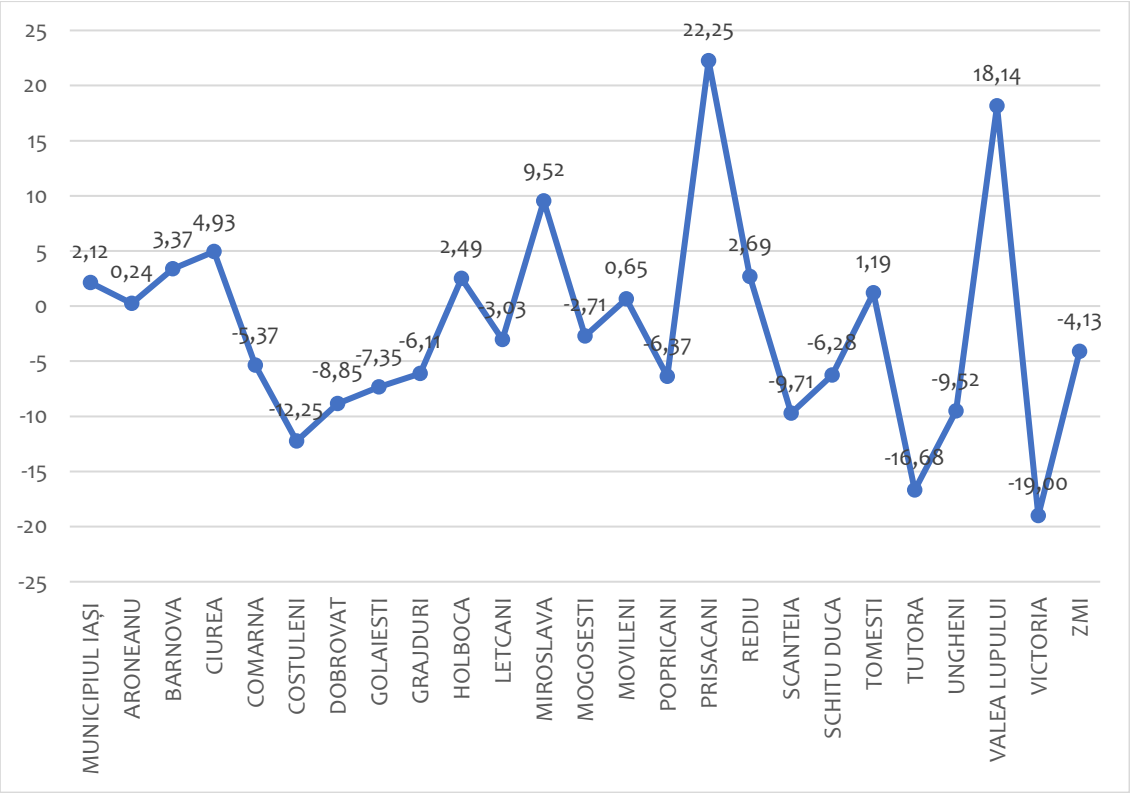

Grafic 15 - Rata soldului natural în ZMI, în anul 2020[47]

În perioada 2015-2020 mișcarea migratorie a fost încetinită, astfel încât dacă în anul 2015 la nivel de ZMI aveam un sold migrator (național și internațional) de 15.149 de persoane, acesta a scăzut constant până în 2020 când are o valoare de 7.061.

[47] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

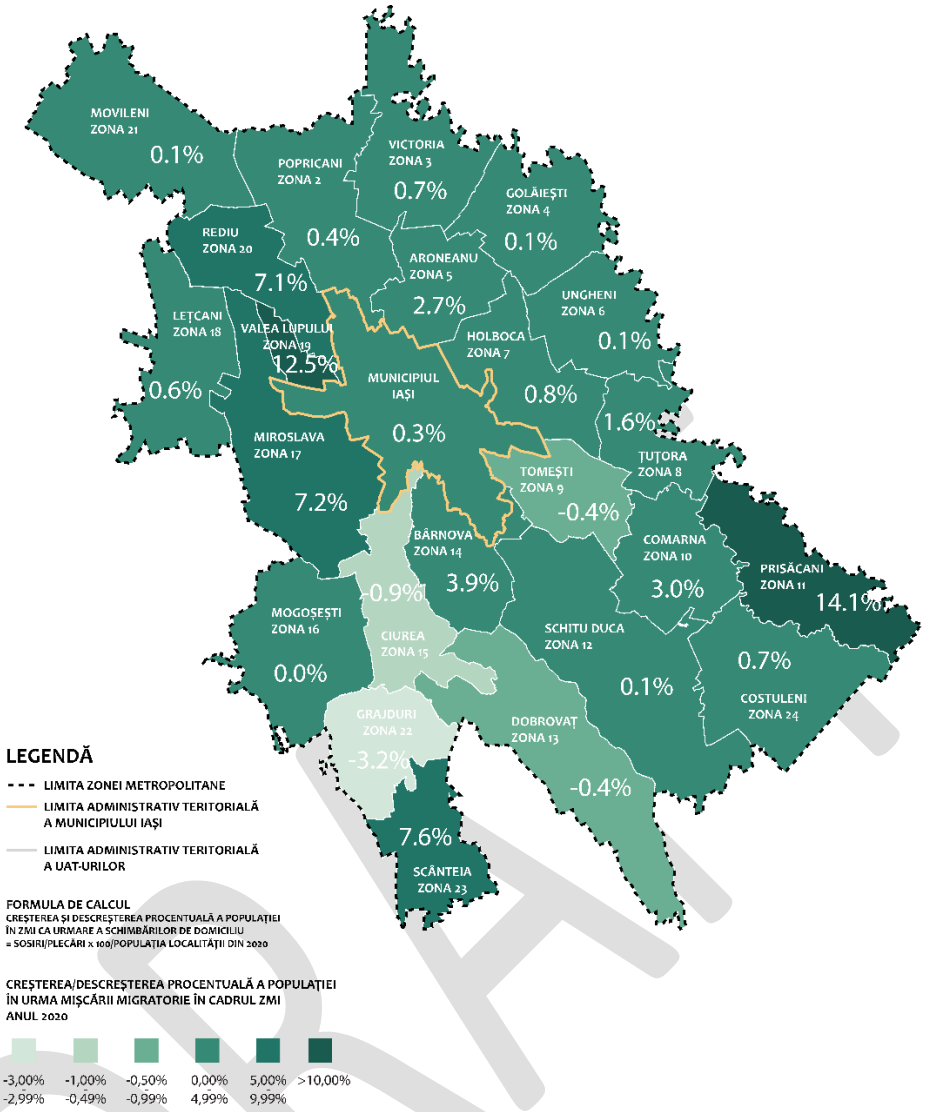

Figură 10 - Creșterea și descreșterea procentuală a populației în ZMI ca urmare a schimărilor de domiciliu în 2020[48]

La nivelul ZMI după Municipiul Iași, cel mai mare spor migratoriu s-a înregistrat în anul 2020 în comunele: Miroslava și Valea Lupului, iar cele mai mici valori au fost în comunele: Ungheni, Schitu Duca și Mogoșești, însă raportat la procentul pe care acest spor migratoriu îl reprezintă din totalul populației din 2020, cel mai semnificativ aport se observă în comunele Prisăcani și Valea Lupului. Creșterea procentuală a populației în urma mișcărilor migratorii la nivelul ZMI are o valoare de - 1,4%, în timp ce valorile la nivel județean sunt pozitive (0,6%).

În perioada 2015-2020, cele mai mari valori ale sporului migratoriu se înregistrează în comunele: Miroslava și Valea Lupului, urmate de: Comarna, Prisăcani, Rediu și Bârnova, iar valori negative ale sporului migratoriu s-a înregistrat în comunele: Mogoșești, Schitu Duca, Dobrovăț, Victoria și Ungheni.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de***

[48] *Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie*

județ – cel mult primele două coroane urbane; *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

În anul 2020, cele 2 comune Țigănași și Voinești au înregistrat un sport natural pozitiv, având următoarele valori de născuți vii: Țigănași – 58 și Voinești – 149, iar valorile persoanelor decedate: Țigănași – 39 și Voinești – 58. Comunele Horlești și Românești au înregistrat însă un spor natural negativ, având valoarea născuților vii: Horlești – 20, Românești – 13 și numărul persoanelor decedate: Horlești – 27, Românești – 40.

În perioada 2015-2020 , pentru cele 4 comune Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, sporul migrator a avut tendință pozitivă în anul 2017 și anul 2020, iar tendință negativă în anii 2015, 2016, 2018 și 2019.

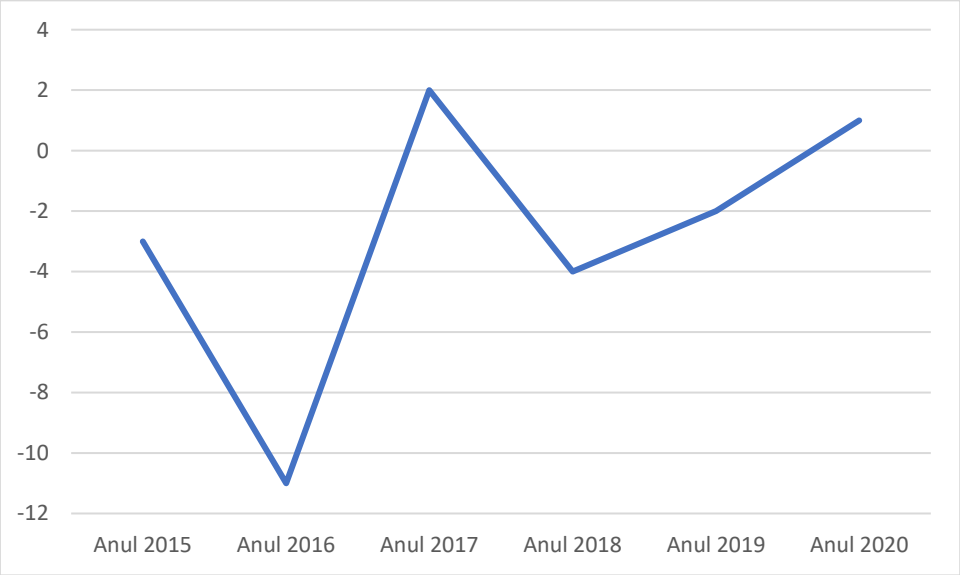

Grafic 16 – Sporul migratoriu în perioada 2015-2020 pentru localitățile Horlești, Românești, Țigănași și Voinești

Profil Municipiul Iași

Evoluția demografică este un bun indicator al stării socio-economice atât la nivel micro, cât și la nivel macro.

Sporul natural în perioada de referință 2015-2020 pentru Municipiul Iași a fluctuat între valorile pozitive 3,5 – 4,75‰ , precum ilustrează graficul de mai jos, însă în anul 2020 s-a înregistrat cea mai mică valoare și anume de 2,12‰.

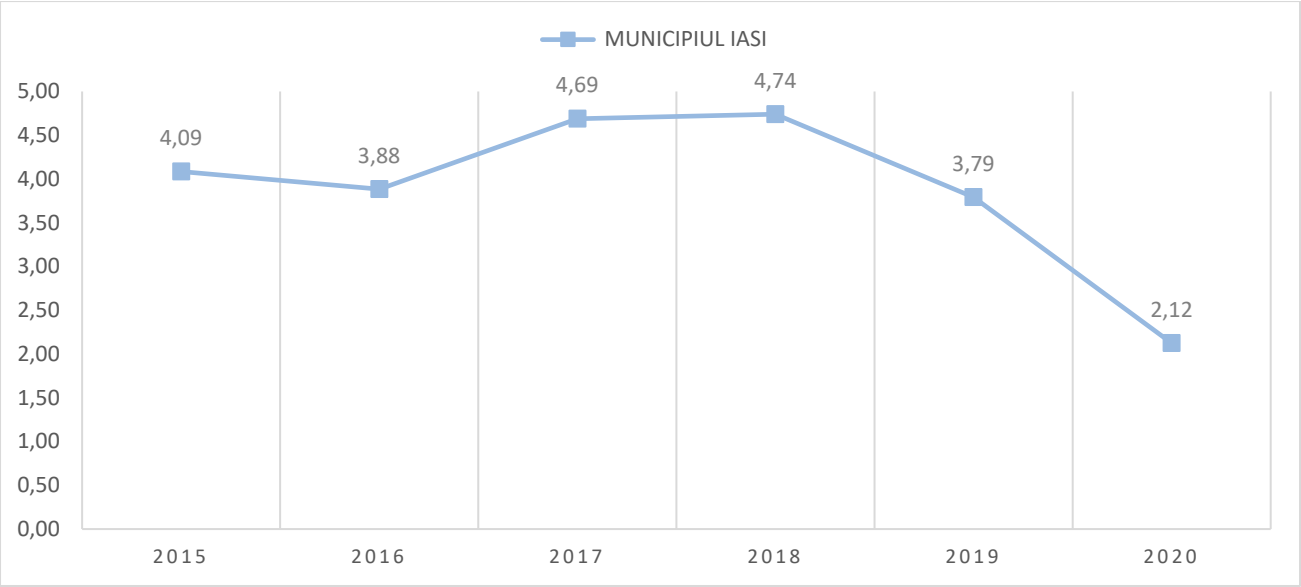

Grafic 16 - Evoluția soldului natural în Municipiu Iași în perioada 2015-2020[49]

Evoluția numărului populației Municipiului Iași este influențată, pe lângă mișcarea naturală a populației, de mișcarea migratorie. Aceasta din urmă a generat o creștere cu aproximativ 18.500 de persoane imigrante în ultimii 5 ani (2015-2020), la nivelul municipiului comparativ cu nivelul județean care a reușit să atragă doar cu aproximativ 26.900 de persoane mai mult.

În anul 2020 mișcarea migratorie, exprimată prin (plecări) migrația internațională, a fost de 1.136 persoane, ceea ce indică faptul că la nivelul Municipiului Iași au venit de două ori mai multe persoane decât numărul de persoane plecate în altă țară, la nivelul aceluiași an. Totodată, este de remarcat că, din totalul stabilirilor de reședință în mediul urban din Județul Iași în 2020, doar 37% s-au înregistrat în Municipiul Iași.

La nivelul ZMI, Municipiul Iași reprezintă principalul pol de atracție în ceea ce privește evoluția demografică înregistrând cele mai mari valori ale sporului migratoriu.

[49] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

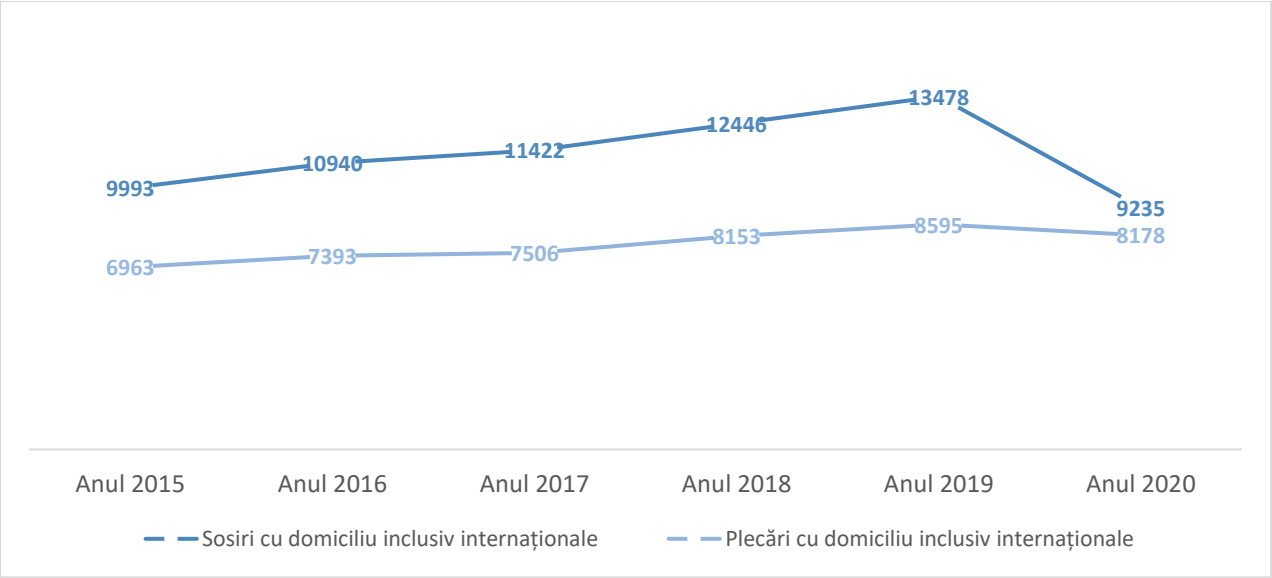

Grafic 17 - Evoluția numărului de sosiri și plecări cu domiciliul la nivelul Municipiului Iași în perioada 2015-2020[50]

Tabel 1 - Indicatori demografici în anul 2019[51]

Indicator	Mun. Iași	Jud. Iași	Regiunea N-E	RO
Născuții vii	4422	10607	39506	203109
Rata natalității	11,5‰	11‰	9,9‰	9,2‰
Decedați - total	2961	8967	43914	260353
Rata mortalității	3,1‰	11,3‰	13,8‰	13,4‰
Decedați – sub un an	7	33	195	1152
Rata mortalității infantile	1,58‰	3,1‰	4,9‰	5,7‰
Rata sporului natural	3,79‰	1,9‰	-1,7‰	-3,1‰
Căsătorii	3396	6691	23758	128610
Rata de nupțialitate	8,81‰	7‰	6‰	5,8‰
Divorțuri	460	1109	5301	30197
Rata de divorțialitate	1,19‰	1,15‰	1,33‰	1,36‰

[50] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

[51] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

Tabel 2 - Indicatori demografici în anul 2020[52]

Indicator	Mun. Iaşi	Jud. Iaşi	Regiunea N-E	RO
Născuții vii	3382	8772	32871	178609
Rata natalității	10,9‰	9,1‰	8,3‰	8,1‰
Decedați - total	3449	9987	49822	297345
Rata mortalității	3,5‰	12,6‰	15,7‰	15,4‰
Decedați – sub un an	9	40	202	1097
Rata mortalității infantile	2,65‰	4,6‰	6,1‰	6,1‰
Rata sporului natural	2,12‰	0,6‰	-3,5‰	-5,2‰
Căsătorii	1760	4029	14555	81343
Rata de nupțialitate	4,52‰	4,2‰	3,6‰	3,7‰
Divorțuri	425	1028	4176	22785
Rata de divorțialitate	1,09‰	1,06‰	1,05‰	1,03‰

Anul 2020 a fost un an atipic în ceea ce privește statisticile sociale din cauza circumstanțelor pandemice care au reprezentat un context deosebit, iar, în consecință, fenomene precum: natalitate, nupțialitate, divorțialitate ș.a. trebuie analizate statistic concomitent cu datele statistice din 2019.

În ceea ce privește migrația internațională, Regiunea Nord-Est s-a remarcat ca principalul bazin de emigrare al României, 4 dintre județele acesteia ocupând primele poziții la nivel național în funcție de numărul de emigranți, conform datelor de la Recensământul Populației și al Locuințelor din 2011. Județul Iași ocupa locul 4, cu 34.938 de persoane care au plecat pentru o perioadă îndelungată în străinătate, țările de preferință fiind Italia, Spania și Regatul Unit.

Situația s-a schimbat în ultimii ani, numărul românilor ce se întorc din străinătate începând să crească, pe fondul condițiilor și drepturilor de muncă nesatisfăcătoare pentru imigranții români din străinătate. Acest lucru este datorat și imigranților din alte țări, municipiul Iași fiind un important pol de atracție pentru cetățenii din Republica Moldova, odată cu eliminarea vizelor sau a necesității pașaportului. Soldul migratoriu internațional din Municipiul Iași a fost de 3.783 persoane în 2020 dintre care 1.136 persoane care au emigrat definitiv și 2.647 de persoane care au imigrat definitiv, aproape jumătate din valoarea județeană, valoare ce a scăzut față de anul 2015 cu aproximativ 30%.

[52] *Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie*

Tabel 3 - Indicatori ai mișcării migratorii în Municipiul Iași în anul 2019[53]

Indicator	Iași	Jud. Iași	Regiunea N-E	RO
Stabiliri de reședință	15006	22992	66294	403221
Plecări cu reședința	1705	19836	72942	403221
Soldul schimbărilor de reședință	13301	3156	-6648	0
Stabiliri de domiciliu (inclusiv migrația internațională)	13478	33316	101395	467700
Plecări cu domiciliu (inclusiv migrația internațională	8595	21761	78887	429996
Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația internațională	4883	11555	22508	37704
Creșterea numărului populației determinată de soldul migrator (%)	4,77	1,53	0,39	0,17

Tabel 4 - Indicatori ai mișcării migratorii în Municipiul Iași în anul 2020[54]

Indicator	Iași	Jud. Iași	Regiunea N-E	RO
Stabiliri de reședință	9488	12118	30590	278961
Plecări cu reședința	2267	8396	35286	278961
Soldul schimbărilor de reședință	7221	3722	-4696	0
Stabiliri de domiciliu (inclusiv migrația internațională)	9235	25182	72033	399819
Plecări cu domiciliu (inclusiv migrația internațională	8178	19615	69011	388600
Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația internațională	1057	5567	3022	11219
Creșterea numărului populației determinată de soldul migrator (%)	0,27	0,57	0,11	0,05

Contextul pandemic a determinat o înfrânare a mobilității internaționale și naționale în anul 2020 față de datele statistice din anul 2019.

[53] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

[54] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

2.1.3. Comunități dezavantajate

Profil metropolitan

Indicele dezvoltării umane locale a fost dezvoltat de sociologul Dumitru Sandu și măsoară capitalul total al localităților, considerat din perspectiva dimensiunilor sale umane, de starea de sănătate, vitală și materială. Un avantaj major al IDUL este că permite compararea unor unități teritoriale foarte diferite, urbane și rurale, mari sau mici. Sărăcia comunitară măsurată prin valorile reduse ale IDUL nu trebuie confundată cu simpla agregare a indicilor de consum sau de venituri la nivel individual sau de gospodărie.

Conform valorilor Indicelui Dezvoltării Umane Locale (IDUL)[55], Municipiul Iași se numără printre centrele urbane dezvoltate ale României, datorită diversității funcționale și a infrastructurii cu rol de deservire regională. Comparativ cu ceilalți poli de creștere din România, în anul 2011 acesta se afla ca și performanță sub municipiile Cluj-Napoca și București, care beneficiază de infrastructură și servicii sociale mai complexe, deși în anul 2002 Municipiul Iași se afla la același nivel cu Capitala.

Analiza la nivel de Unități Administrativ Teritoriale Rurale[56] componente ale Zonei Metropolitane Iași arată comunele cu cel mai ridicat potențial socio-economic de dezvoltare ca fiind Tomești (locul 15 în tabloul național), Holboca (locul 55 în tabloul național), Miroslava (locul 79 în tabloul național), Valea Lupului (locul 109 în tabloul național) și Ciurea (locul 116 în tabloul național). Restul comunelor din prima coroană înregistrează valori medii și scăzute. Pe de altă parte, comunele din a doua coroană au un potențial slab și foarte slab de dezvoltare socio-economică. În această ierarhie s-a ținut cont de: potențialul endogen, caracteristicile fizico-geografice, capitalul uman, activitățile economice și de echipare tehnico-edilitară.

Pe de altă parte, Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate realizat în 2016, care a contorizat la nivelul anului de referință marginalizarea și dezvoltarea umană locală la nivel de comunitate, identifică mai multe comune unde numărul persoanelor care trăiesc în condiții definite de sărăcie, au un capital uman subdezvoltat (educație și sănătate) și condiții de locuire precare este peste 419 și anume Dobrovăț – Sat Dobrovăț, Holboca – Sat Dancu, Victoria – Satele Icuseni și Stanca, Schitu Duca – Sat Slobozia, Tomești – Sat Goruni și Movileni – Sat Iepureni.

În anul 2016, conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, numărul persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, în interiorul zonei urbane funcționale Iași era de 10.496 persoane, iar la nivel de Municipiu numărul atingea 1.531 de persoane. În același an situația din ZMI, se prezenta precum în următorul tabel:

Tabel 5 - Numărul de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială[57]

Nume Localitate	Pop. Marginalizată
Aroneanu	0
Bârnova	291
Ciurea	0
Comarna	442
Golăiești	622

[55] Studiu din anul 2014, bazat pe informațiile de la recensămintele din 2002 și 2011.

[56] Studiu privind stabilirea Potențialului socio-economic de Dezvoltare al zonelor rurale realizat de Academia de Studii Economice din București în anul 2014

[57] Conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

Holboca	427
Lețcani	227
Miroslava	0
Municipiul Iași	1531
Popricani	281
Prisăcani	165
Rediu	0
Schitu Duca	836
Tomești	490
Țutora	0
Ungheni	0
Valea Lupului	0
Costuleni	1026
Grajduri	556
Scânteia	828

În ceea ce privește cheltuielile sociale per persoană care beneficiază de ajutor de la stat în anul 2018 sumele alocate în fiecare UAT au fost:

Tabel 6 - Cheltuieli sociale per persoană sprijinită social[58]

Denumire UAT	Cheltuieli sociale (RON/pers)
Aroneanu	59,50
Bârnova	79,56
Ciurea	57,48
Comarna	64,29
Dobrovăț	109,85
Golăiești	47,07
Holboca	52,63
Lețcani	43,91
Miroslava	52,50
Mogoșești	70,25
Movileni	108,64
Popricani	134,61
Prisăcani	81,04
Rediu	82,19
Schitu Duca	122,49
Tomești	43,66
Țuțora	56,10
Ungheni	93,88
Valea Lupului	70,49
Victoria	63,83

[58] Conform datelor colectate de Banca Mondială în cadrul proiectului Politica Urbană a României

Conform datelor ilustrate în tabelele de mai sus, localitățile cu cele mai numeroase populații marginalizate au și costurile cele mai mari per persoană asistată social, astfel încât cheltuielile totale cu populația defavorizată împovărează bugetul local.

Un indicator important care reflectă nivelul de trai este rata deprivării materiale severe, care reprezintă ponderea în total populație a persoanelor în stare de deprivare materială severă, adică a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele situații:

- achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități si a altor obligații curente;
- plata unei vacante de o săptămână pe an, departe de casă;
- consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteină) cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de sărăcie)
- deținerea unui telefon fix sau mobil;
- deținerea unui televizor color;
- deținerea unei mașini de spălat;
- deținerea unui autoturism personal;
- asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

În anul 2011, conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România, numărul locuitorilor ce trăiesc în zone marginalizate, în cazul celor 4 comune componente din zona Metropolitană Iași – Horlești, Românești, Țigănași și Voinești este următorul:

- Comuna Horlești:
  - Sat Horlești: 419 și peste locuitori;
  - Sat Scoposeni: între 170-256 locuitori;
- Comuna Românești:
  - Sat Ursoaia: între 1-169 locuitori;
- Comuna Țigănești:
  - Sat Carniceni: 419 și peste locuitori;
- Comuna Voinești:
  - Sat Voinești: 419 și peste locuitori;
  - Sat Schitu Stavnic: între 257-418 locuitori;
  - Sat Slobozia: 419 și peste locuitori;

DRAFT

Tabel 7 - Rata deprivării materiale severe în anul 2020[59]

Macroregiuni și regiuni de dezvoltare	Rata deprivării materiale severe (%)
ROMÂNIA	14,8
Regiunea NORD-VEST	9,1
Regiunea CENTRU	12,6
Regiunea NORD-EST	**19,4**
Regiunea SUD-EST	22,7
Regiunea SUD-MUNTENIA	20,6
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	10,1
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	14,8
Regiunea VEST	8,6

Cu o valoare de 19,4 % a ratei deprivării materiale severe, în anul 2020, Regiunea Nord - Est se află pe al 3-lea loc – după Regiunea Sud-Muntenia și Sud-Est - între Regiunile de Dezvoltare ale țării, cu 4,6 puncte procentuale peste media națională.

Rata sărăciei relative este un alt indicator social care se definește ca fiind ponderea persoanelor sărace (după metoda relativă de estimare) în totalul populației. Se consideră sărace persoanele din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inlcusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

[59] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

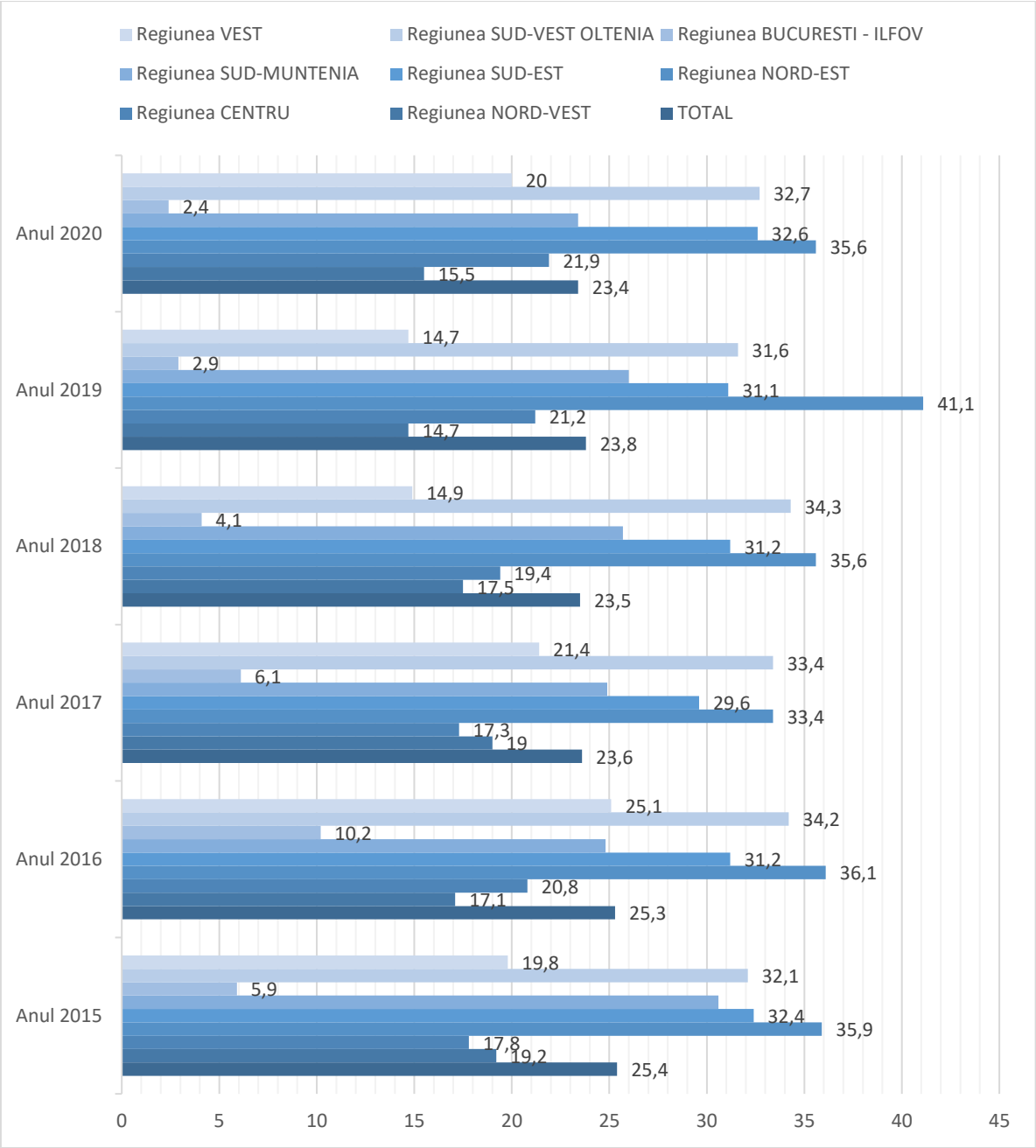

Grafic 18 - Evoluția ratei sărăciei relative în perioada 2015-2019 pe regiuni de dezvoltare[60]

Conform graficului de mai sus, Regiunea Nord-Est a atins în anul 2020 cele mai mari valori la nivel național în ceea ce privește rata sărăciei relative, fapt ce se transpune într-un mediu economic la nivel regional subdezvoltat cu o putere de cumpărare redusă și cu o presiune pe asistența socială ridicată.

Este un aspect cunoscut faptul că gradul de criminalitate într-un cadru urban este în strânsă legătură cu gradul de dezvoltare al comunităților sale marginalizate și capacitatea sa de incluziune socială. La nivelul ZMI, cea mai mare valoare a indicelui de criminalitate în anul 2018 o are Municipiul Iași, fiind urmat

[60] Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Prelucrare proprie

de comunele: Ciurea, Miroslava, Holboca și Tomești, în timp ce la polul opus cu o valoare egală cu zero a indicelui de criminalitate se plasează comunele: Aroneanu, Schitu-Duca, Țuțora și Ungheni.

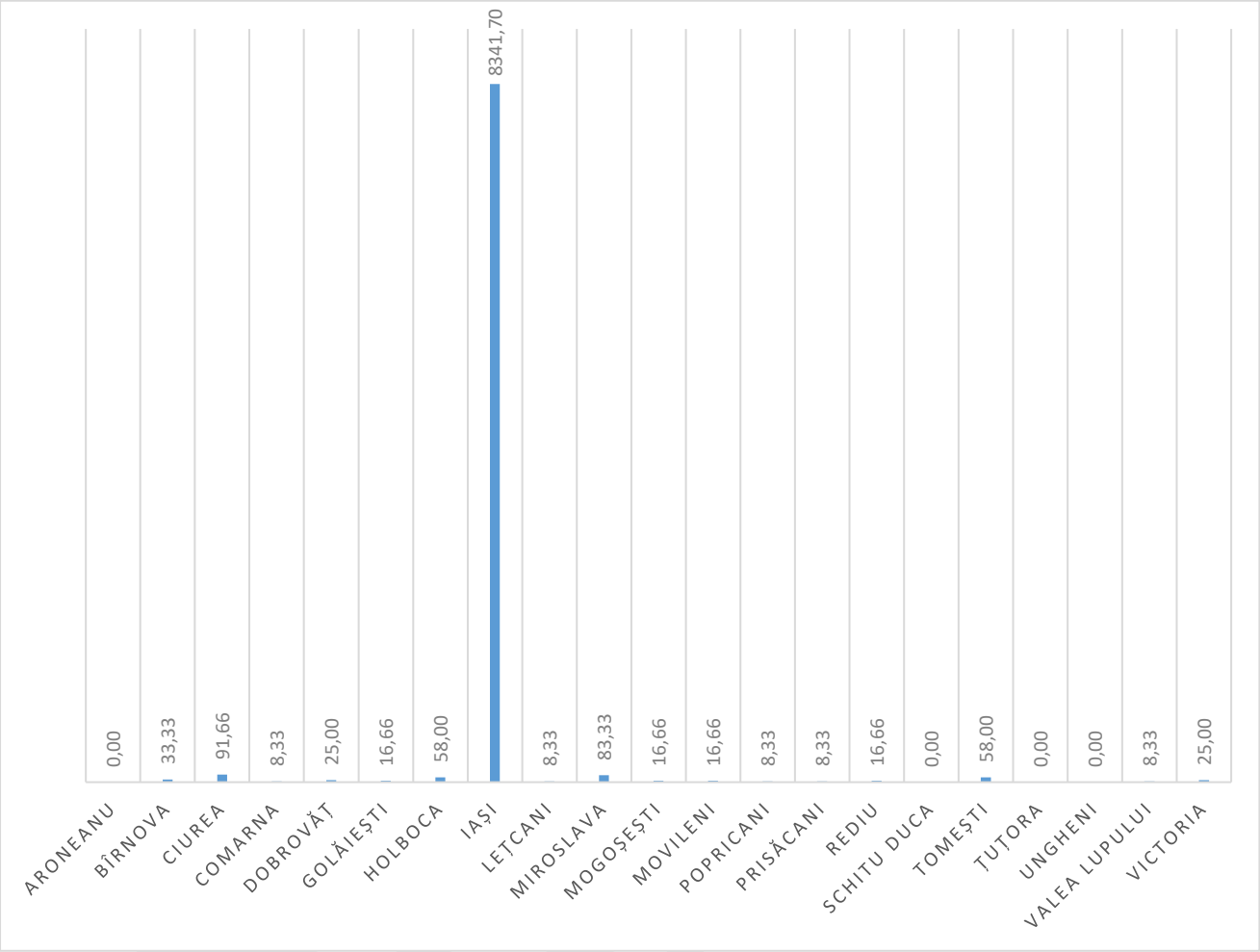

Grafic 19 - Indicele de criminalitate în ZMI din anul 2018[61]

Profil Municipiul Iași

În anul 2016, a fost publicat de către Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România bazat pe datele culese la Recensământul Populației și al Locuințelor realizat în 2011. Conform acestui amplu studiu, 1 din 5 români se confruntă cu sărăcia relativă, iar dintre cele nouă centre urbane mari la nivel național, Municipiul Iași are un efect negativ asupra dezvoltării satelor.

[61] Conform Bazei de date urbane din cadrul Politicii urbane a României, Banca Mondială

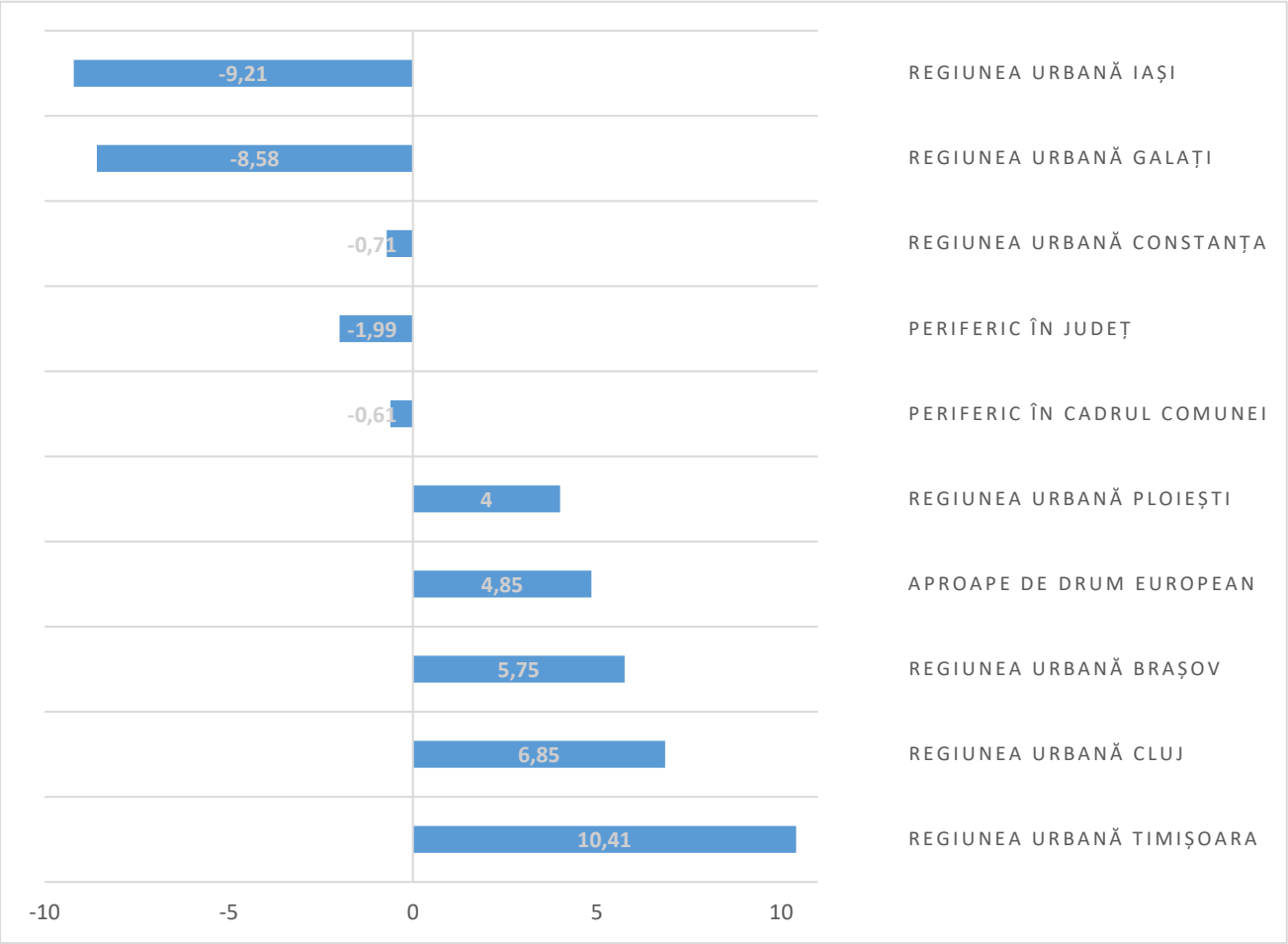

Grafic 20 - Impactul factorilor de locație asupra dezvoltării satelor[62]

Din populația stabilă declarată la Recensământul Populației și al Locuințelor din 2011, 290.422 de locuitori, aproximativ 74% locuiește în zone nedezavantajate, în timp ce restul de 26% se împarte astfel: cea mai mare parte locuiește în zone dezavantajate pe locuire (13%), urmată de populația ce trăiește în zone în care predomină alte funcțiuni decât locuirea (9%). Restul categoriilor însumează procente mai mici, în jurul valorii totale de aproximativ 5% și sunt formate din populația din zone dezavantajate din punct de vedere al capitalului uman (educație, sănătate și comportament demografic) sau al ocupării forței de muncă. Mai puțin de 1% din populația din categoriile dezavantajate trăiește în areale marginalizate.[63]

[62] Conform Atlasului Zonelor marginalizate (Datele indică valorile coeficienților de regresie. Variabilele de control se referă la dimensiunea populației, compoziția etnică, distanța față de anumite categorii de orașe)

[63] Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

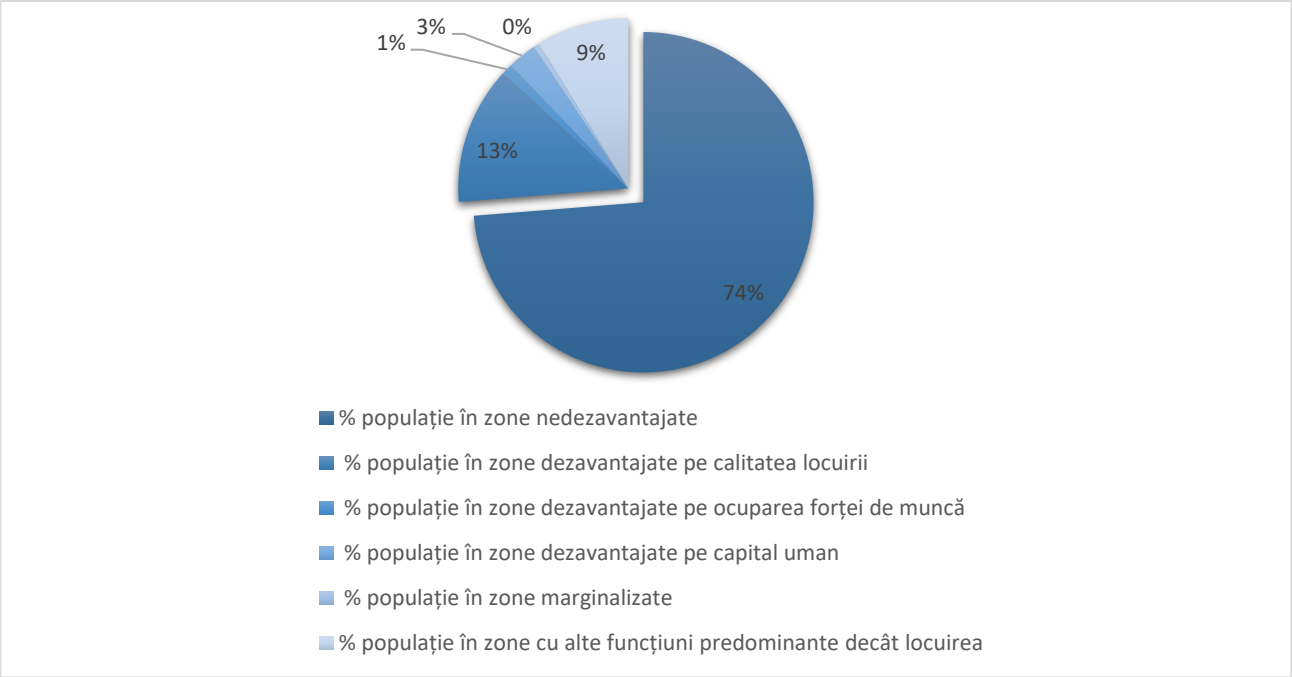

Figură 11 - Distribuția populației pe zone dezavantajate în Municipiul Iași[64]

Conform aceluiași studiu[65] există la nivelul municipalității un număr de 10 areale care reprezintă comunități marginalizate. Aceastea au diferite dimensiuni, iar cele mai relevante sunt: Metalurgiei (730 de persoane) în partea estică a orașului, Cantemir (447 de persoane) în partea sud-vestică, Păcurari (561 de persoane) în partea vestică, Târgușor Copou (280 de persoane) în partea nord-estică și Centrala (180 de persoane). Restul se concentrează în proximitatea zonei centrale și înregistrează 110 locuitori. Aceste zone au fost identificate ca aparținând a 3 tipologii:

- zone de locuințe sociale modernizate – cele mai numeroase, aflate la extremitățile țesutului urban;
- zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori – de diferite dimensiuni, răspândite din zona centrală spre extremitatea nordică ;
- zone de tip ghetou cu blocuri – de mici dimensiuni, în proximitatea zonei centrale și un areal extins în cartierul Cantemir.

[64] Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

[65] Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

66

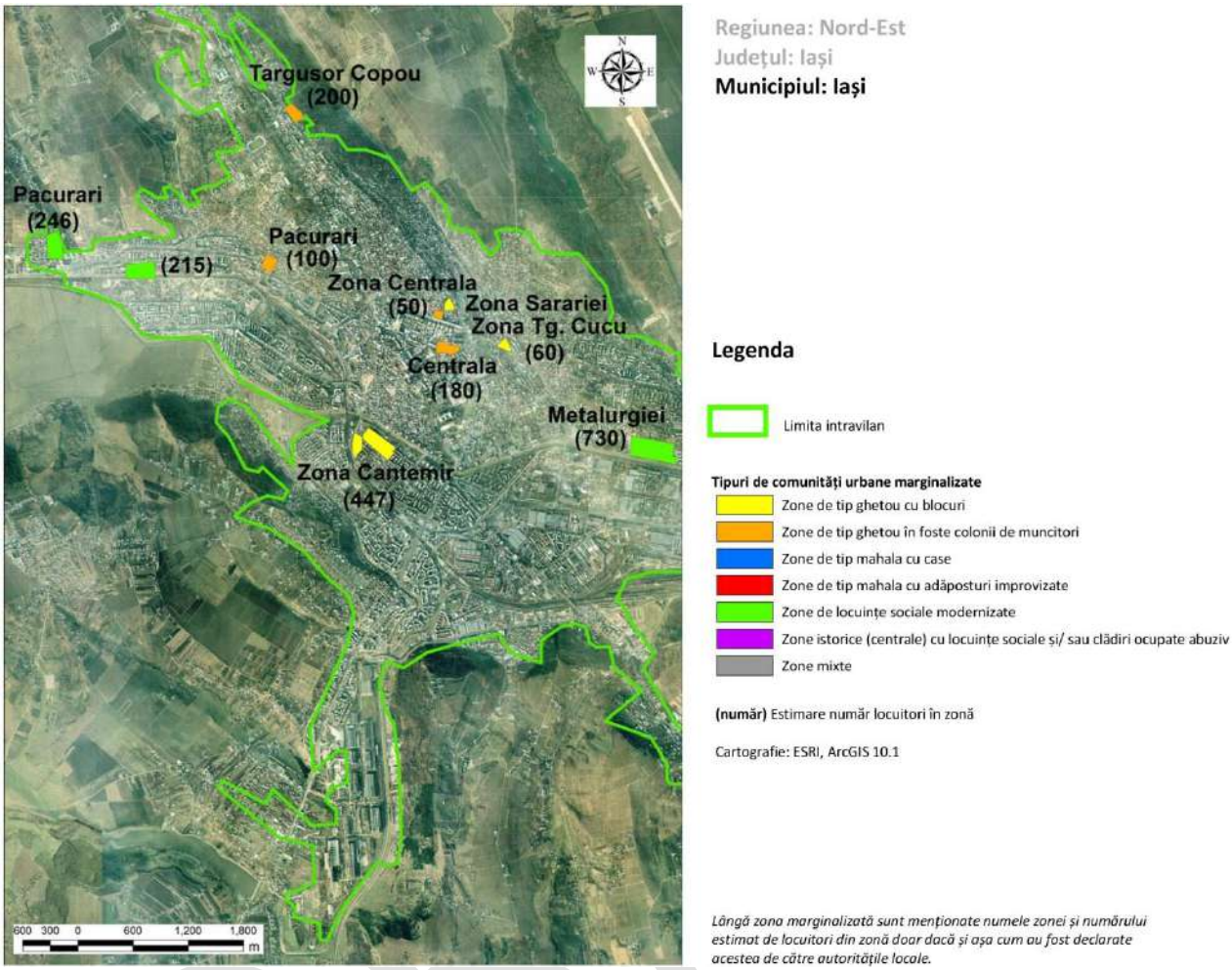

Figură 12 - Zonele marginalizate din Municipiul Iași identificate de Banca Mondială

Conform criteriilor, indicatorilor cheie și pragurilor minimale prevăzute în diferite documente strategice, o comunitate este validată ca marginalizată dacă **îndeplinește simultan** următoarele trei condiții:

(1) are un nivel scăzut de capital uman (oricare doi din cei trei indicatori au valori ce depășesc pragul minimal aferent.);

(2) are un nivel scăzut de ocupare în sectorul formal; (indicatorul corespunzător are valori de peste pragul minimal).

(3) are condiții de locuire precară (cel puțin unul dintre indicatori are valori ce depășesc pragul minimal aferent.)

Pentru a îmbunătăți viața comunităților defavorizate la nivel municipal există servicii sociale, care reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și a

[66] Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, Banca Mondială

celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale şi creşterii calității vieții. Serviciile sociale se pot organiza şi acorda în sistem integrat cu serviciile de sănătate, educație (creşele), serviciile de integrare/reintegrare profesională și socială (centrele de cazare temporară) sau alte servicii de interes general. Acestea au la bază mai multe criterii de clasificare, respectiv scopul serviciului, categoriile de beneficiari cărora li se adresează, regimul de asistare (rezidențial sau nerezidențial), locul de acordare, regimul juridic al furnizorului de servicii sociale, regimul de acordare.

Direcția de Asistență Socială Iași acordă servicii sociale prin:

1. Serviciul autoritate tutelară, protecția minorilor și familiei;
2. Serviciul cabinete medicale școlare și universitare;
3. Serviciul cabinete stomatologice școlare și universitare;
4. Compartimentul asistență comunitară;
5. Centrul de zi pentru persoane vârstnice ,,Vovidenia" și 7 cluburi de pensionari;
6. Centrul social de urgență pentru recuperare și integrare ,,C.A. Rosetti";
7. Centrul social cu destinație multifuncțională ,,Bucuria";
8. Centrul de servicii integrate pentru victimele violenței în familie;
9. Centrul de zi pentru persoane cu deficiențe de auz și vorbire ,,C.A. Rosetti";
10. Cantina socială;
11. Centrul de zi pentru persoane cu deficiențe de auz și vorbire ,,Sf. Prooroc Zaharia".

De asemenea, la nivelul municipiul Iași funcționează două cămine, Căminul de Pensionari ,,Sf. Cuv. Parascheva" și Căminul de Bătrâni ,,Sf. Împ. Constantin și Elena". Acestea au personalitate juridică, sunt ordonatori terțiari de credite și furnizează servicii persoanelor vârstnice din municipiul Iași.

Pentru a acoperi necesarul de nevoi de asistență socială la nivelul Municipiului Iași, dar și la nivelul ZMI, în acest domeniu activează și prestatori de servicii de asistență socială privați care operează sub formă de organizații non-guvernamentale de tipul: asociații, fundații și federații, însă nu există o structură care să asigure integrarea între cele două sectoare.

În ceea ce privește beneficiile de asistență socială pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială în perioada 2015-2020 au beneficiat de următoarele tipuri de ajutoare permanente sau ocazionale un număr variabil de persoane după cum ilustrează graficul de mai jos:

DRAFT

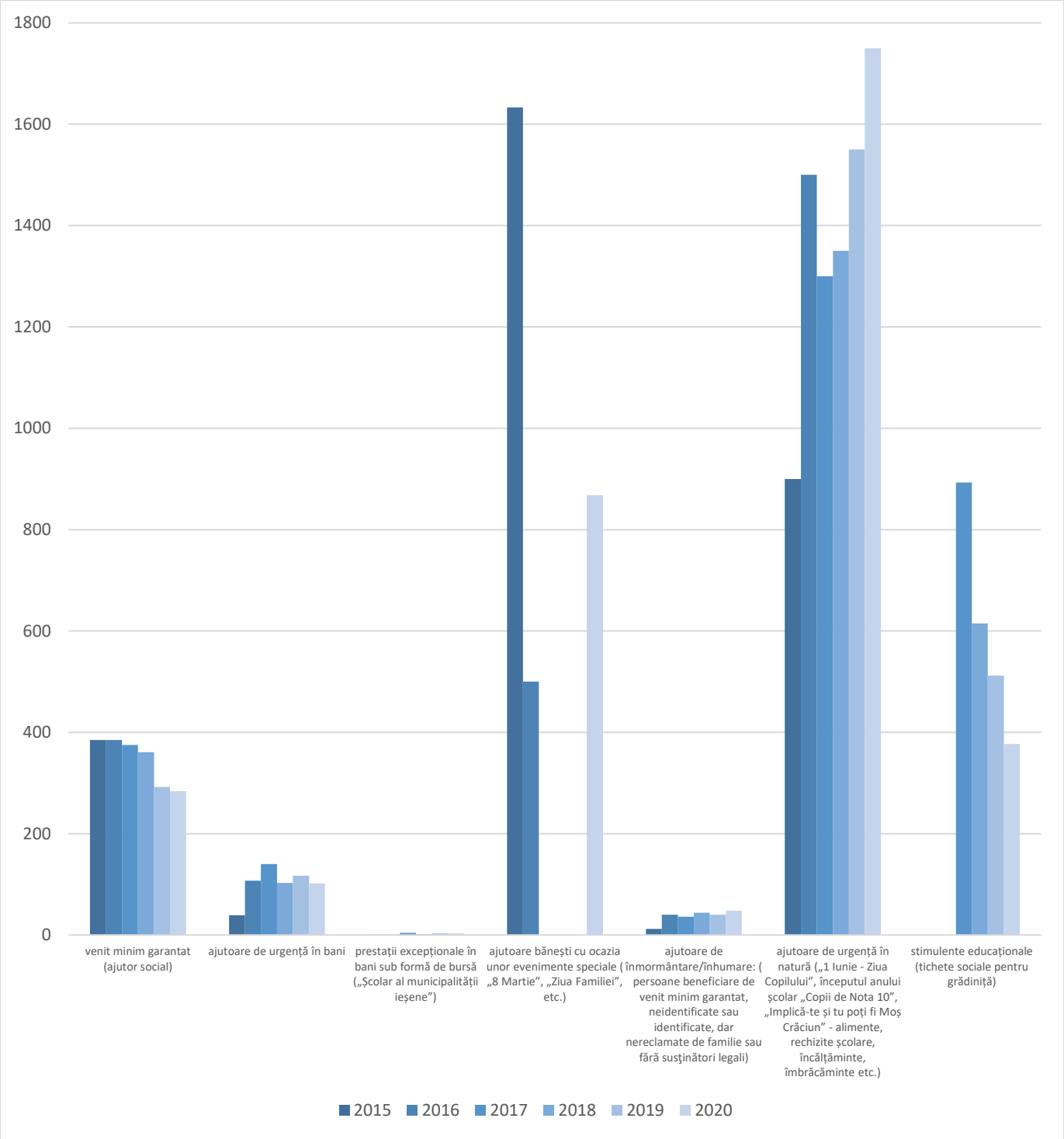

Grafic 21 - Evoluția ajutoarelor oferite de DAS Iași în perioada 2015-2020[67]

[67] Conform datelor furnizate de DAS Iași

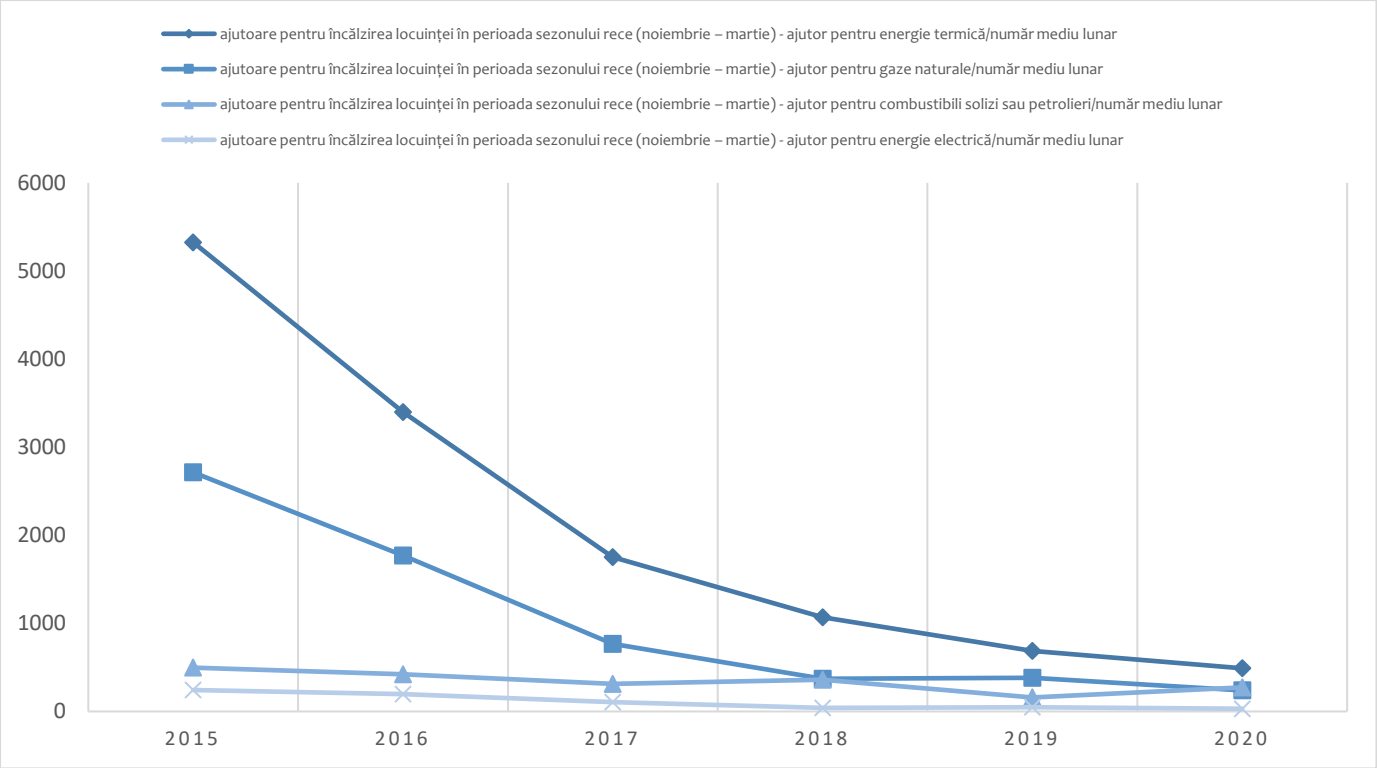

Grafic 22 - Evoluția ajutoarelor pentru încălzirea locuințelor în perioada 2015-2020[68]

În ceea ce privește gratuitatea pentru transportul în comun pe raza Municipiului Iași (toate categoriile de persoane cu domiciliul în municipiul Iași, care au dreptul de a beneficia gratuit la transportul în comun stabilit prin hotărâre de consiliu local și legi specifice), situația în perioada 2015-2020 se prezintă conform graficului:

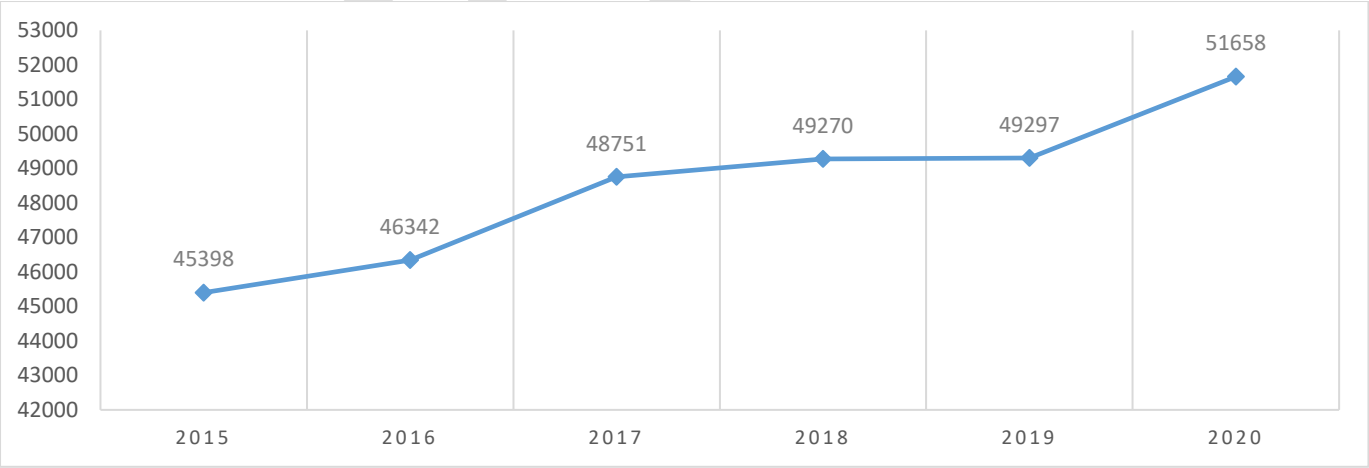

Grafic 23 - Evoluția gratuităților pentru transportul în comun pe raza Municipiului Iași în perioada 2015-2020[69]

[68] Conform datelor furnizate de DAS Iași

[69] Conform datelor furnizate de DAS Iași

De asemenea, în anul 2020 s-au mai acordat 1084 de tichete sociale, pe suport electronic, pentru sprijin educațional (pot fi utilizate pentru achiziționarea de materiale școlare necesare frecventării școlii) și 647 de tichete sociale, pe suport electronic, pentru mese calde (destinate pensionarilor cu venituri modeste care au împlinit vârsta de 75 de ani, precum și persoanelor/familiilor fără adăpost și celor evacuate) în perioada septembrie 2020-iunie 2021.

Alte ajutoare sociale și facilități acordate în anul 2020 au fost:

- 102 de gratuități la laptele praf pentru copii cu vârste cuprinse între 0-12 luni
- 823 facilități la plata tarifelor pentru servicii de salubritate pentru veteranii de război, văduvele veteranilor de război, deținuții politici și persoanele nevăzătoare
- 5.358 beneficiari de ajutoare de la Uniunea Europeană acordate în baza legală europeană pentru POAD – Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate, din care 1.918 beneficiari de pachete cu alimente și 3440 beneficiari de pachete de igienă.

Beneficiile pentru susținerea copilului și a familiei sunt din fonduri alocate de bugetul de stat, însă dosarele sunt instrumentate de Serviciul Alocații și indemnizații pentru copii din cadrul Direcției de Asistență Socială, iar în ultimii 5 ani au beneficiat de aceste ajutoare un număr de 4102 copii. Numărul de dosare depuse anual a scăzut de la 530 în anul 2015 la 168 în 2020.

Situația persoanelor cu handicap grav care beneficiază de indemnizație lunară se prezintă conform graficului:

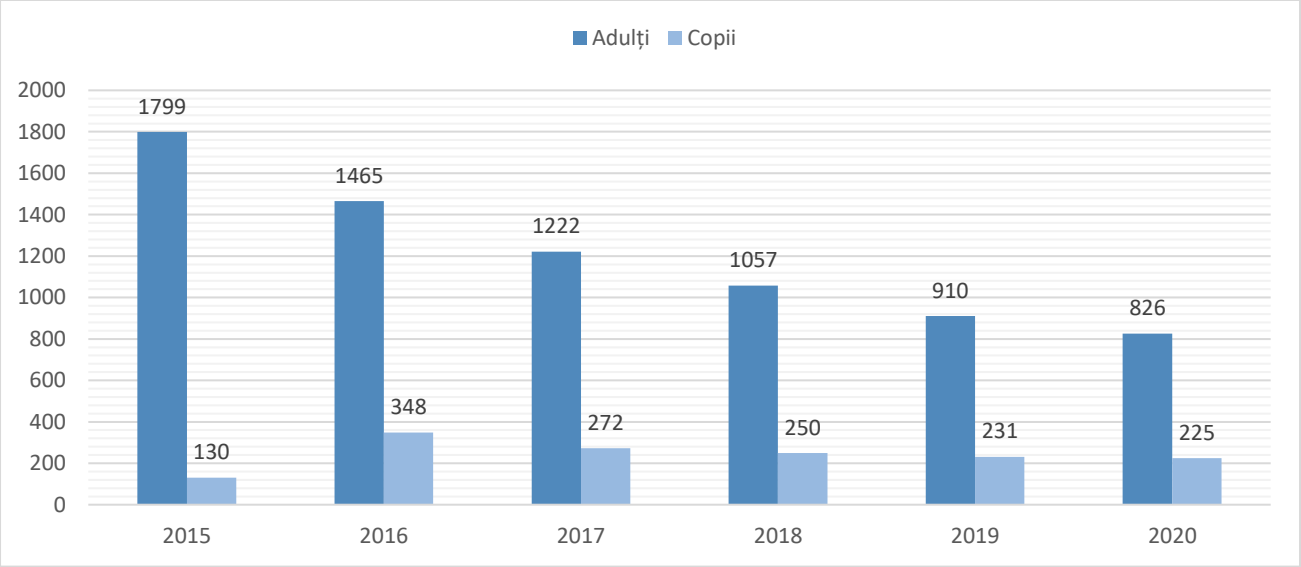

Grafic 24 - Evoluția persoanelor cu handicap grav care beneficiază de indemnizație lunară în perioada 2015-2020[70]

Statistica oferită de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități din data de 30.09.2020 indică faptul că în județul Iași se află cel mai mare număr de copii încadrați cu grad de handicap după București și Prahova, de asemenea ocupă locul patru în țară ca număr de persoane cu dizabilități (copii si adulți) după Mun. București și județele Prahova și Argeș. Raportul semestrial al DGASPC Iași pentru 2020 arată că din cei 2989 de copii cu dizabilități neinstituționalizați doar 255 copii au fost beneficiari ai centrelor de îngrijire și recuperare (5 unități), iar din cei 3122 de copii care au primit certificat de încadrare în grad de handicap doar 739 copii au fost beneficiarii centrelor rezidențiale pentru copii cu dizabilități. Se remarcă

[70] Conform datelor furnizate de DAS Iași

numărul foarte mare de copii care supra-solicită serviciul de recuperare din ambulatoriu (de la spitalul de copii) și din școlile speciale.

În atenția Serviciului de Autoritate tutelară, protecția minorilor și familiei din cadrul Direcției de Asistență socială Iași au intrat în ultimii 5 ani (2015-2020) un număr de 213 familii și 279 de copii distribuiți anual conform graficului:

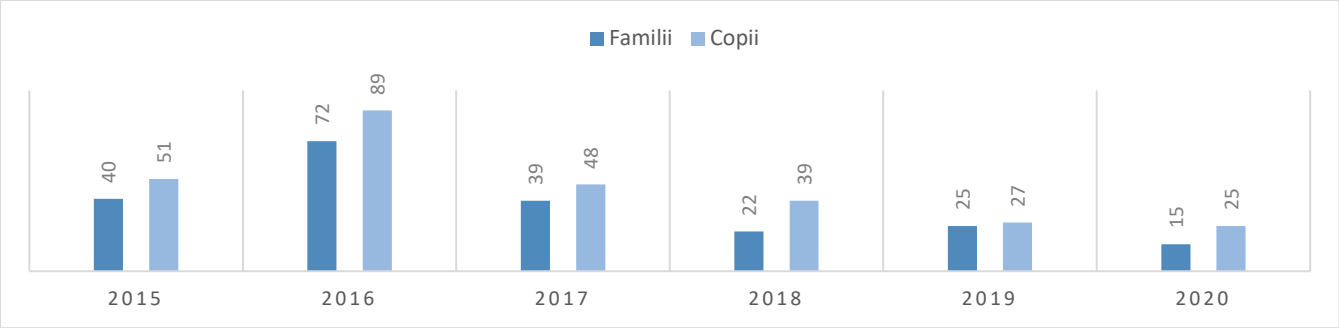

Grafic 25 - Distribuția anuală a numărului de familii cu părinții plecați în străinătate în perioada 2015-2020[71]

[71] Conform datelor furnizate de DAS Iași

2.1.4. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Structura populației	
Profil metropolitan	
Structura piramidei vârstelor ne indică o pondere foarte ridicată a populației ce se va pensiona în următorii 10-15 ani, ceea ce indică o scădere a populației apte de muncă.	Alinierea la politica europeană susținută și de prevederile Cartei de la Leipzig și implementarea unei politici publice de migrare rural-urban care să vizeze atragerea de noi rezidenți în ZMI din întreaga regiune, dar și din alte țări, pentru a diminua fenomenul accentuat privind declinul demografic, cât și cu scopul de a avea o populație activă numeroasă.
Fenomenul de îmbătrânire demografică.	În anticiparea fenomenul de îmbătrânire a populației, este necesară dezvoltarea unei strategii locale pentru persoanele vârstnice, care să aibă în vedere încurajarea îmbătrânirii active - promovarea voluntariatului, adaptarea spațiului public și al clădirilor la nevoile populației vârstnice - facilitarea mobilității verticale în regenerarea fondului construit etc.
Perspectiva declinului demografic și a migrației persoanelor tinere și a celor apte de muncă.	Printr-o abordare integrată la nivel metropolitan, dezvoltarea infrastructurii sociale în noile zone de dezvoltare (școli, terenuri de sport, parcuri etc.) dar totodată limitând expansiunea urbană necontrolată, prin promovarea politicilor spațiale specifice orașelor compacte. Prezența unui trend la nivel național de import al forței de muncă reprezintă o soluție pentru zona metropolitană a municipiul Iași în ceea ce privește echilibrarea pieței forței de muncă.
Profil Municipiul Iași	
Structura piramidei vârstelor ne indică o pondere foarte ridicată a populației ce se va pensiona în următorii 10-15 ani, ceea ce indică o scădere a populației apte de muncă.	Implementarea de politici care să încurajeze și să faciliteze mobilitatea forței de muncă dinspre localitățile din ZMI spre polul de creștere Iași, precum și implementarea unor politici în ceea ce privește susținerea populației în procesul de reconversie profesionlă și în domeniul educației adulților.
Fenomenul de îmbătrânire demografică.	Dezvoltarea unei strategii pentru tineret și implementarea de politici care să încurajeze tinerii să rămână în oraș, prin: ▪ valorificarea rolului universității în comunitate - sprijinirea activităților de cercetare, investiții în infrastructură / regenerare urbană ▪ îmbunătățirea calității vieții, a modalităților de petrecere a timpului liber ▪ participarea tinerilor în viața socială și comunitară (sprijinirea ONG-urilor, a IMM-urilor si a Start-up-urilor) ▪ Încurajarea participării tinerilor în viața socială și comunitară (sprijinirea ONG-urilor) ▪ încurajarea angajatorilor locali să angajeze tineri din comunitățile locale.
Perspectiva declinului demografic și a migrației persoanelor tinere și a celor apte de muncă.	Crearea de noi locuri de muncă prin reconversia funcțională a unor foste zone industriale și reutilizarea acestor spații urbane pentru spații de birouri pentru industriile în creștere și complexe rezidențiale moderne contribuie atât la

	creșterea numărului populației active cât și la scăderea numărului de migrări a populației tinere.
Creșterea duratei speranței de viață în contextul unui spor natural care în anul 2020 a avut valori negative.	Creșterea speranței de viața din municipiul Iași este influențată foarte mult de mișcarea naturală și de mișcarea migratorie. Astfel, crearea unor oferte atractive de muncă poate atrage un număr mare de persoane române care au imigrat în străinătate. De asemenea, o dată cu eliminarea vizelor și a pașaportului, municipiul Iași reprezintă un pol important în ceea ce privește atragerea cetățenilor din Republica Moldova.
Mișcarea naturală și mișcarea migratorie	
Profil metropolitan	
Scăderea drastică a sporului natural în contextul pandemiei de COVID-19.	Dezvoltarea de programe locale, cât și promovarea de programe naționale privind creșterea natalității.
Valori negative ale sporului migrator în perioada 2015-2020 la nivelul ZMI.	Crearea unui program de susținere a familiilor cu mai mulți copii.
Valori negative în fiecare an din perioada 2015-2020 pentru comunele: Comarna, Dobrovăț, Golăiești, Lețcani, Schitu-Duca, Țuțora și Ungheni.	Creare de programe și politici locale în zonele rurale în ceea ce privește combaterea scăderii sporului natural.
Profil Municipiul Iași	
Scăderea drastică a sporului natural în contextul pandemiei de COVID-19.	Promovarea oportunităților educaționale disponibile în Iași pentru a atrage studenți din alte localități din țară și din străinătate.
Stagnarea numărului de sosiri cu domiciliu (inclusiv internaționale) în contextul pandemiei de COVID-19.	
Comunități dezavantajate	
Profil metropolitan	
Existența la nivelul ZMI a unor comunități marginalizate.	Implementarea de politici și programe de integrare socială pentru comunitățile vulnerabile sau dezavantajate, încurajând integrarea lor în societate.
	Integrarea persoanelor vulnerabile pe piața forței de muncă, prin politici care să încurajeze angajatorii să ia în considerare persoanele marginalizate / defavorizate.
Profil Municipiul Iași	
Existența la nivelul municipiului a unor comunități marginalizate și a unui număr mare de persoane aflate în risc de sărăcie severă (1531 de persoane[72]).	Inventarierea locuințelor sociale și asigurarea minimului necesar, pentru grupele vulnerabile, asigurând integrarea lor în cartierele existente, pentru a evita marginalizarea sau crearea de insule urbane stigmatizate.
	Integrarea persoanelor vulnerabile pe piața forței de muncă, prin politici care să încurajeze angajatorii să ia în considerare persoanele marginalizate / defavorizate.
	Îmbunătățirea infrastructurii de transport și a celei edilitare în comunitățile marginalizate.

[72] Conform Atlasul Zonelor Marginalizate

2.2. Profil economic

2.2.1. Economia și forța de muncă

Profil metropolitan

Economia Zonei Metropolitane Iași

Conform statisticilor realizate de EUROSTAT pentru anul 2020, regiunea Nord-Est a înregistrat 23.123,11 mil. Euro în creștere față de 2018 (21.212,71 mil. Euro).

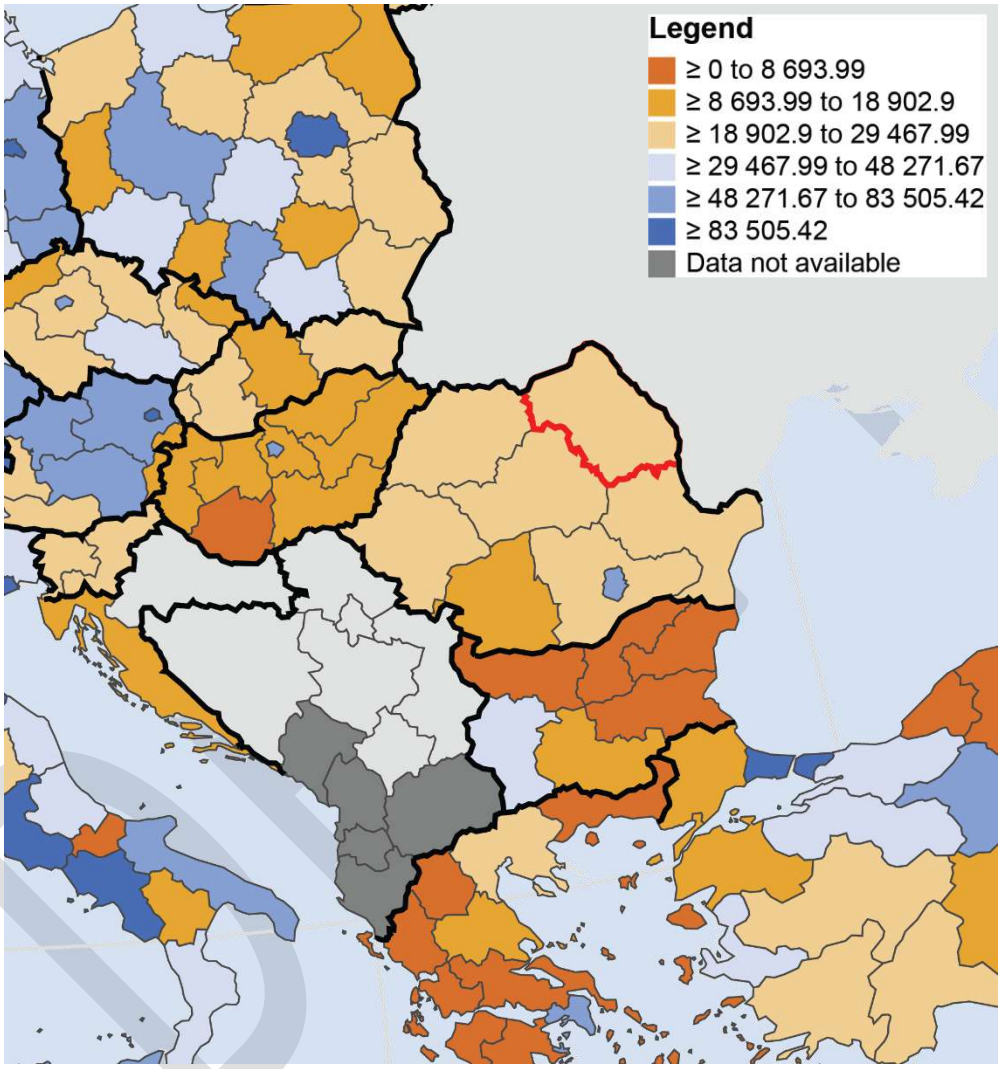

Figură 13 - PIB la nivelul prețurilor[73]

Județul Iași este cel mai bine dezvoltat județ al Regiunii Nord-Est, având un Produs Intern Brut mai mare decât toate județele componente ale acestei regiuni în fiecare an al perioadei 2015-2018. Din totalul P.I.B.-ului înregistrat în Regiunea Nord-Est, P.I.B.-ul Județului Iași a reprezentat în anul 2015 – 33,49%, înregistrând un procent mai mare față de toți anii: 2015 – 33,49%, 2016 – 30,88%, 2017 – 33,11%, 2018 – 32,58%.

[73] https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_2gdp/default/map?lang=en

Tabel 8 - Produsul Intern Brut (milioane lei) în județele componente ale Regiunii Nord-Est în perioada 2015-2018[74]

	2015	2016	2017	2018
Județul Bacău	14,056.50	14,680.60	16,086.00	18,080.1
Județul Botoșani	6,921.30	7,416.40	8,600.50	9,677.2
Județul Iași	**21,780.50**	**23,737.00**	**28,515.10**	**31,274.3**
Județul Neamț	9,790.60	10,546.50	12,022.40	13,398
Județul Suceava	12,761.50	13,932.80	15,821.70	17,608.4
Județul Vaslui	6,316.50	7,024.10	7,802.00	8,724.8

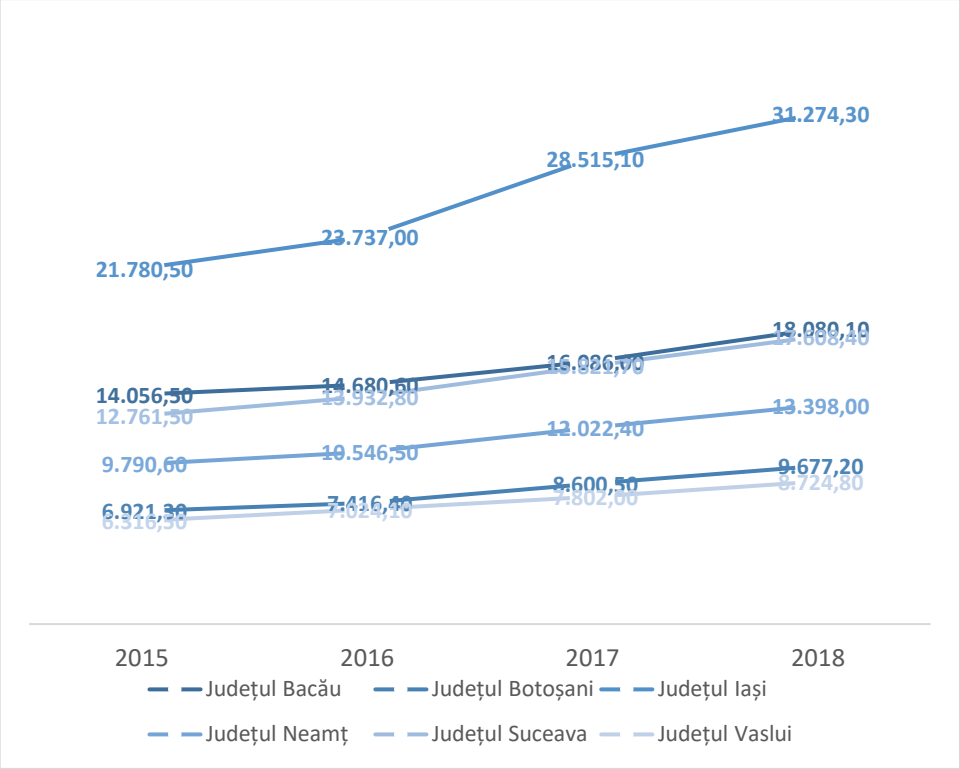

Grafic 26 - Evoluția PIB pe județele din Regiunea de Nord-Est în perioada 2015-2018

Mai mult, față de toate celelalte județe care au înregistrat fluctuații ale P.I.B.-ului (Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vaslui), Județul Iași este singurul care a înregistrat o creștere constantă în toată perioada 2015-2018.

În 2016 valoarea Produsului Intern Brut la nivelul Regiunii Nord-Est era de 9,95% din nivelul național, în 2017 acest raport a crescut la 10,51%, iar în 2018 el a crescut la 11,23%.

Municipiul Iași este polul de creștere al Regiunii Nord-Est și cel mai bine dezvoltat municipiu din regiune. Totodată, este motorul economic al județului Iași, generând în anul 2020, 67,04% din cifra de afaceri a întregului județ.

Comparativ cu ceilalți 6 poli de creștere, în ceea ce privește performanța economică măsurată în veniturile generate de firme în anul 2020, Iașul se situează pe ultimul loc, fiind devansat de Constanța, Cluj, Timișoara, Ploiești, Brașov și Craiova .

[74] Institutul Național de Statistică, CON103I – PIB pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.

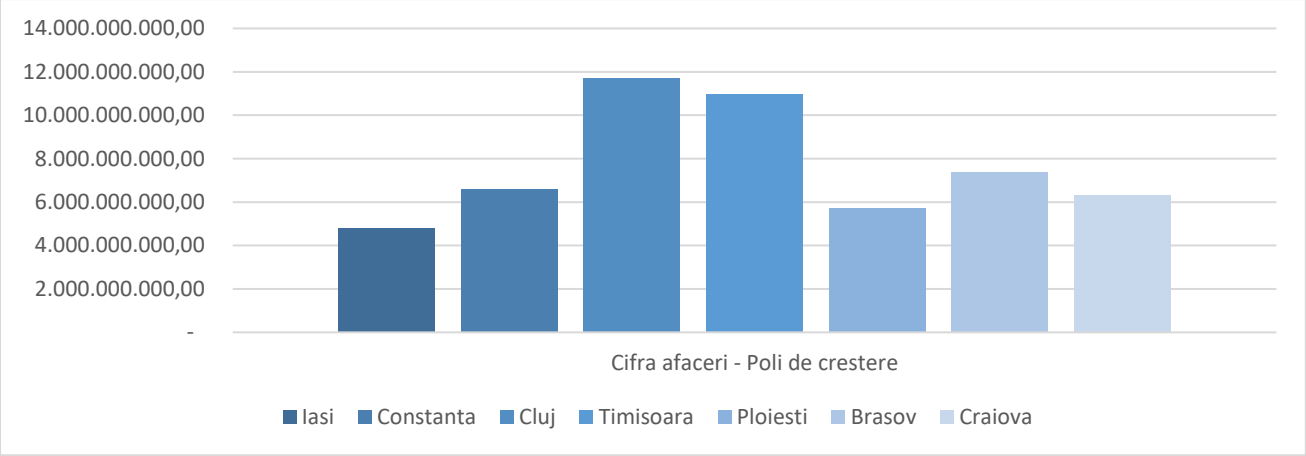

Grafic 27 - Performanța economică a PC Iași comparativ cu ceilalți poli de creștere 2020[75]

Zona Metropolitană Iași prezintă, similar situației înregistrată la nivelul județului, o **tendință constantă de creștere a cifrei de afaceri în perioada 2015-2019, însă anul 2020 prezintă un mare regres al acesteia având în vedere contextul pandemic**. Față de anul 2015, cifra de afaceri a ZMI a crescut cu 37,47% în anul 2019, cea mai mare creștere înregistrându-se în domeniul **informațiilor și comunicațiilor** (creștere cu 57,80% față de 2015), în **domeniul construcțiilor** (creștere cu 46,15% față de 2015) și în **domeniul comerțului cu ridicata și amănuntul; repararea autovehiculelor și a motocicletelor** (creștere cu 44,91% față de anul 2015). În anul 2020 cifra de afaceri a ZMI s-a redus cu aproximativ 40,7%.

Pe de altă parte, sectoarele economice care prezintă cea mai mare pondere din cifra de afaceri a ZMI în anul 2020 sunt **comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** (35% din totalul cifrei de afaceri) și **industria prelucrătoare** (17% din totalul cifrei de afaceri). Domeniul **informații și comunicații**, deși ocupă locul 3 ca cifră de afaceri înregistrată la nivelul ZMI, înregistrează o pondere redusă din cifra de afaceri totală – 13.

[75] https://www.topfirme.com/

Dintre domeniile C.A.E.N. ale sectorului economic **comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor**, cel care a înregistrat cea mai mare cifră de afaceri în anul 2019 și 2020 este: Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete – în anul 2019 acest domeniu a înregistrat o cifră de afaceri de 4.334 milioane lei, adică 16% din totalul cifrei de afaceri generată de sectoarele de comerț, iar în 2020 a înregistrat o cifră de afaceri de 930 milioane de lei. Față de anul 2015, acest domeniu economic a cunoscut o creștere cu 39,38% din totalul cifrei de afaceri înregistrată în ZMI, reprezentat fiind predominant în Municipiul Iași.

Dintre domeniile C.A.E.N. ale **industriei prelucrătoare**, cele care au cunoscut cea mai mare cifră de afaceri la nivelul ZMI în 2019 sunt:

- **Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și a semiremorcilor:** acest sector de activitate reprezenta în 2019, 9,06% din cifra de afaceri totală a aceluiași an;
- **Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice:** acest domeniu reprezenta 2% din cifra de afaceri totală a anului 2019;
- **Industria metalurgică:** deși acest sector de activitate este clasat pe a 3-a poziție a anului 2019, el reprezenta 1,82% din cifra de afaceri totală a anului 2019.

Dintre domeniile C.A.E.N. ale **industriei prelucrătoare**, cele care au cunoscut cea mai mare cifră de afaceri la nivelul ZMI în 2020 sunt:

- **Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice:** în anul 2020 acest domeniu reprezenta 6,44% din cifra totală de afaceri realizată la nivelul ZMI. Cifra de afaceri a companiilor care activează în acest sector cumulate s-a redus din 2015 până în 2020 cu 56,22%.
- **Industria alimentară:** în anul 2020 acest domeniu a fost clasat pe poziția secundară a clasamentului, înregistrând 2,39% din cifra totală de afaceri de la nivelul ZMI din același an. Din cauza pandemiei provocate de coronavirus, cifrele de afaceri din acest sector s-a redus din anul 2015 până în anul 2020 cu 33,13%.

Dintre domeniile C.A.E.N. ale sectorului economic **informații și comunicații**, cea mai mare cifră de afaceri și cea mai mare creștere în perioada 2019-2020 au fost înregistrate de: **domeniul Activități de servicii în tehnologia informației și de domeniul Telecomunicații.** În anul 2019 activitățile de servicii în tehnologia informației reprezentau 5,55% din totalul cifrei de afaceri înregistrat la nivel de ZMI, iar în 2020 acest procent a atins 11,96%. Sectorul telecomunicațiilor reprezenta în 2019, aproximativ 0,49% din cifra totală de afaceri de la nivelul ZMI, iar în anul 2020 acesta a atins 0,58% din totalul anului.

Analiza numărului de firme din ZMI evidențiază domeniile C.A.E.N.: **Activități profesionale, științifice și tehnice** și **Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** sunt domeniile care prezintă cel mai mare număr al firmelor. În domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, în anul 2020 au fost înregistrați 8.908 (Conform ONRC Iași) agenți economici, reprezentând 27,74% din totalul firmelor din ZMI, iar în domeniul activități profesionale, științifice și tehnice au fost înregistrați 3.889 agenți economici, reprezentând 12,11% din totalul firmelor din ZMI.

Astfel, situația se prezintă diferit față de analiza cifrei de afaceri, unde domeniile C.A.E.N. cu cea mai mare reprezentativitate în anul 2020 au fost comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea

autovehiculelor și motocicletelor și industria prelucrătoare. Acest fapt sugerează existența unor agenți economici mari din industria prelucrătoare ce susțin semnificativ economia Zonei Metropolitane Iași. Totodată, existența unui număr ridicat al firmelor care activează în domeniul informațiilor și comunicațiilor, dar care reușesc să producă numai 5,55% din cifra de afaceri totală a ZMI, sugerează un domeniu aflat încă în stadiul incipient al dezvoltării, în care activează mulți agenți economici mici. Astfel, rezultă necesitatea sprijinirii structurilor de sprijin a afacerilor și incubatoarelor, care ajută domeniul TIC să își crească aportul în economia ZMI.

În ceea ce privește evoluția numărului de firme, în perioada 2015-2020, se poate observa că domeniul C.A.E.N. care a avut cea mai semnificativă creștere este domeniul **TIC – Informații și comunicații. Este de remarcat că în cadrul acestui domeniu cea mai bună evoluție au avut-o firmele care sunt înregistrate pe domeniul C.A.E.N. 6201 Activități de realizare a soft-ului la comandă, înregistrate** preponderent în Municipiul Iași.

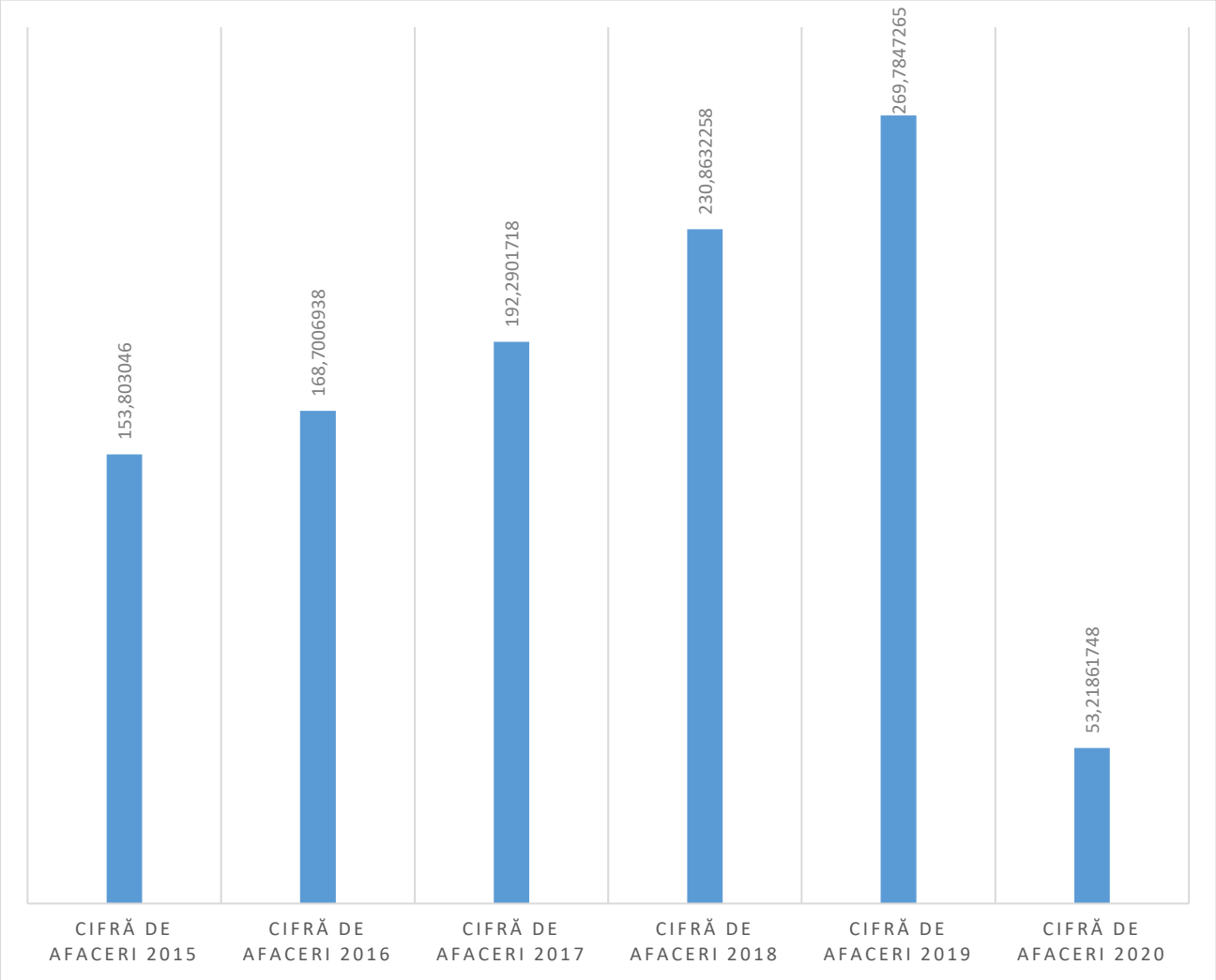

Grafic 28 - Evoluția cifrei de afaceri la nivelul ZMI 2015-2020[76]

[76] Oficiul Registrul Comerțului de pe lângă Tribunalul Iași

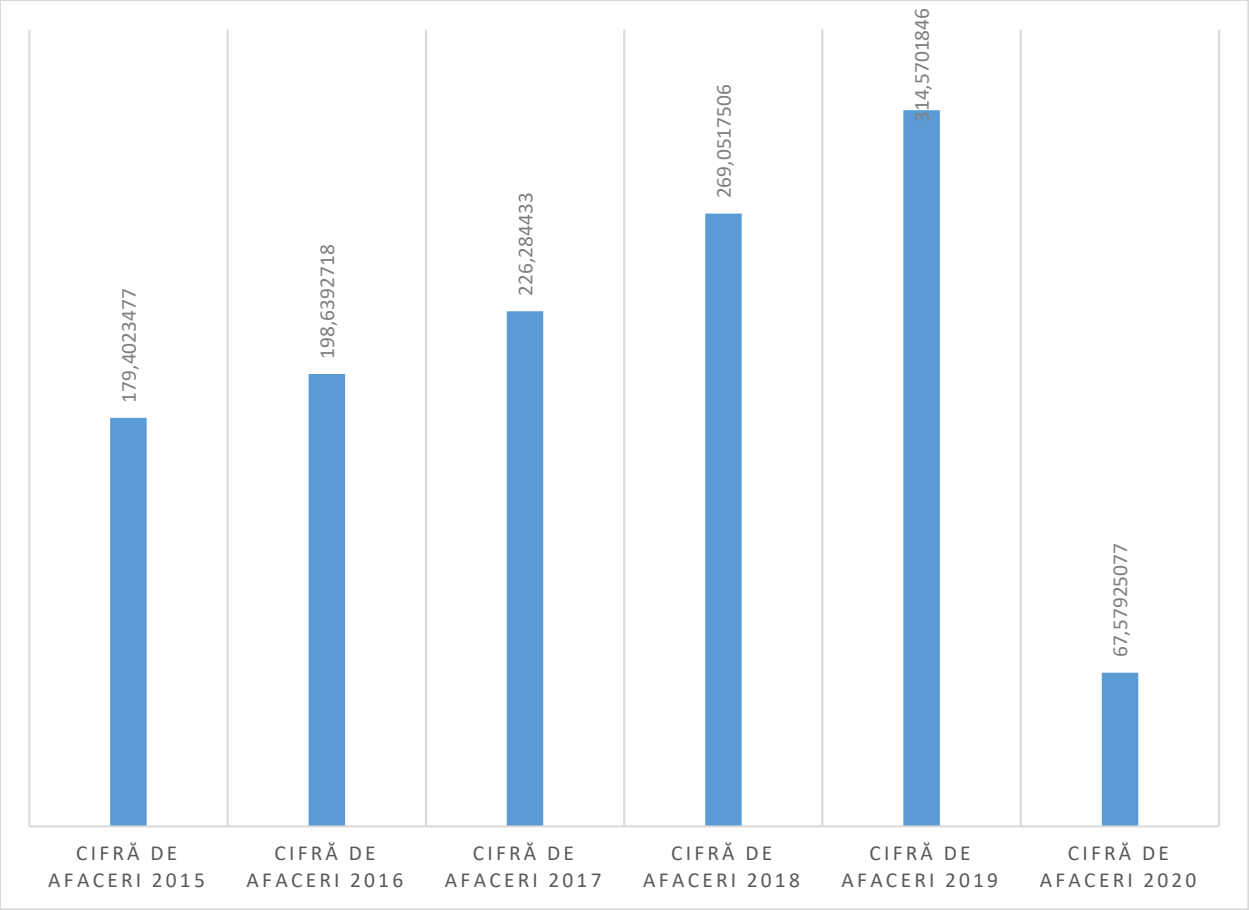

Grafic 30 - Evoluția cifrei de afaceri la nivelul Județului Iași 2015-2020[77]

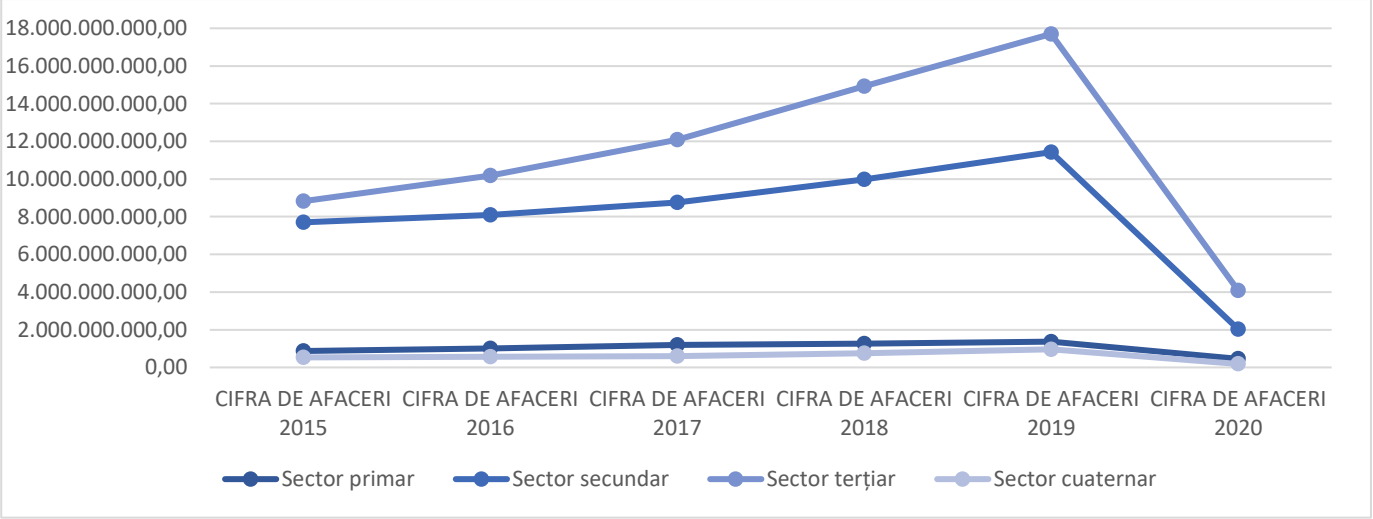

Grafic 29 - -Evoluția cifrei de afaceri la nivelul Zonei Metropolitane pe domenii C.A.E.N., în perioada 2015-2020

[77] Oficiul Registrul Comerțului de pe lângă Tribunalul Iași

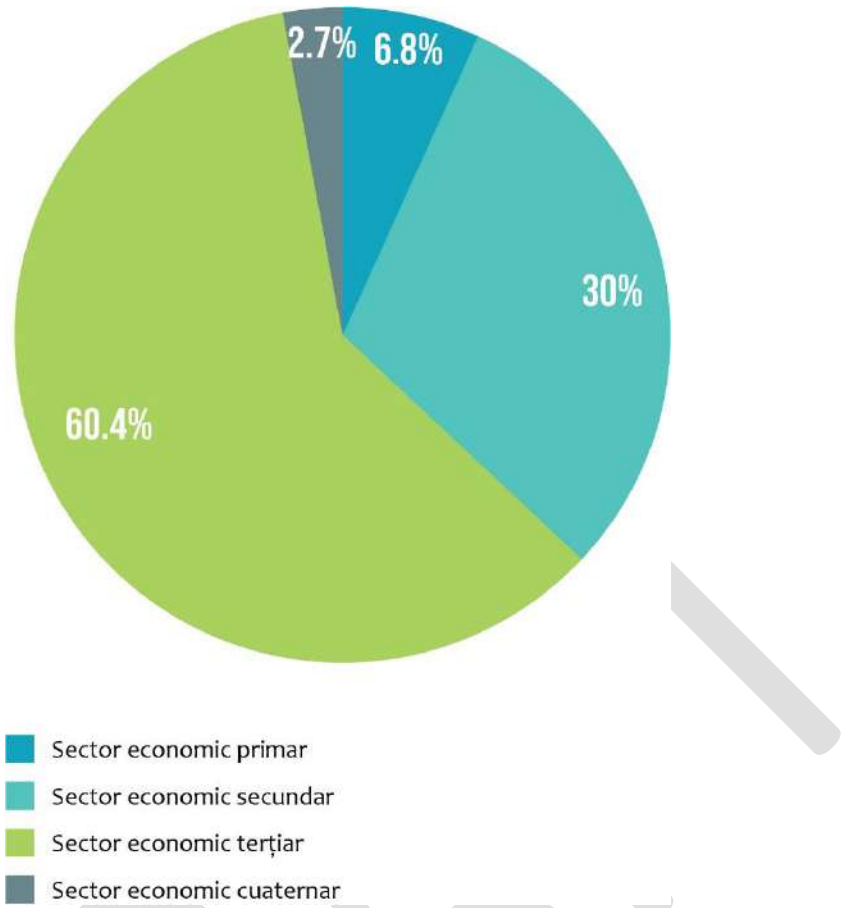

Grafic 31 - Cifra de afaceri a Zonei Metropolitane pe domenii C.A.E.N. în anul 2020

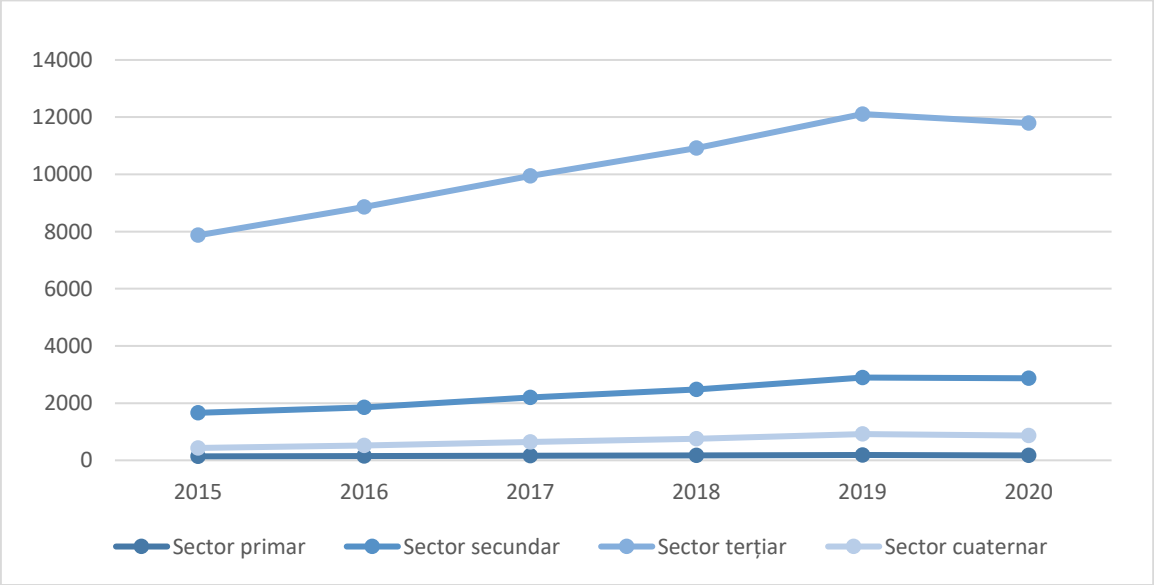

Grafic 32 - Ponderea numărului firmelor din cadrul Zonei Metropolitane Iași pe sectoare economice în anul 2020

[78]

[78] Oficiul Registrul Comerțului de pe lângă Tribunalul Iași

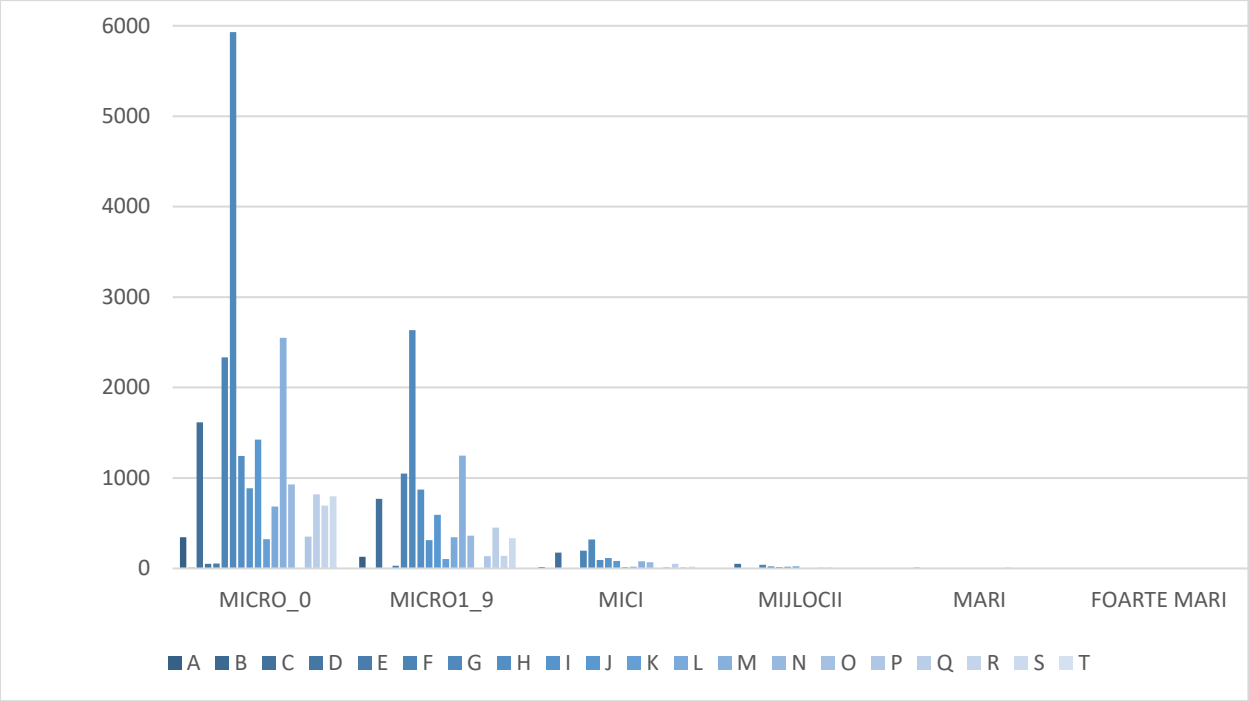

Grafic 34 - Evoluția numărului firmelor din cadrul Zonei Metropolitane Iași pe domenii C.A.E.N. în perioada 2015-2020[79]

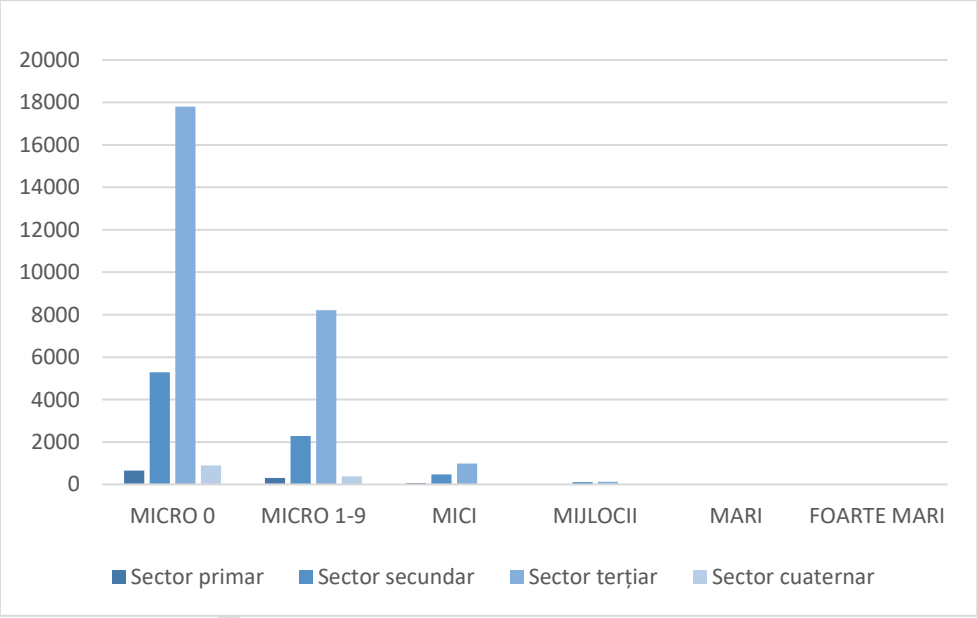

Grafic 33 - Distribuția firmelor în funcție de dimensiunea acestora și de sectoarele economice în anul 2020

Analiza cifrei de afaceri și a numărului de firme raportat la 1.000 de locuitori evidențiază UAT-urile cu cea mai mare contribuție la economia Zonei Metropolitane Iași, în funcție de domeniul economic dominant pe de o parte, și cea mai intensă activitate antreprenorială, pe de altă parte. Din punct de vedere al CA/1000 locuitori se observă că:

- zona din vestul Z.M.I. este specializată în domeniul industriei prelucrătoare, respectiv localitățile: Lețcani (comuna Lețcani produce 16,58% din cifra de afaceri produsă de comunele componente ZMI)

[79] Baza de date Listă Firme 2020

și Miroslava (comuna Miroslava produce 15,57% DIN cifra de afaceri produsă de comunele componente ZMI); comuna Valea Lupului produce aproximativ 28,11% din totalul cifrei de afaceri produse de comunele din cadrul ZMI.

- zona de sud-vest este specializată în domeniul comerțului cu ridicata și amănuntul și al construcțiilor, prin localitățile Grajduri, Bârnova, Ciurea și Mogoșești;
- zona de sud-est și est are specializarea în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, prin localitățile Costuleni, Schitu Duca, Comarna, Prisăcani, Țuțora, Tomeşti, Ungheni, Holboca și Aroneanu;
- zona de nord este specializată în domeniul agriculturii, prin localitățile Scânteia, Popricani, Movileni și Victoria.

Din punct de vedere al antreprenoriatului, zona central-vestică a ZMI prezintă o situație mai favorabilă, cu un număr mare al întreprinderilor raportat la 1000 de locuitori. Astfel, comuna Valea Lupului deține 149 firme/ 1000 de locuitori, comunele Miroslava și Rediu prezintă valori precum 122 firme/ 1000 de locuitori, respectiv 103 firme/ 1000 de locuitori.

Localitățile Aroneanu și Tomești prezintă de asemenea o situație favorabilă în cadrul comunelor aparținând ZMI în ceea ce privește dezvoltarea antreprenorială, înregistrând 78-87 întreprinderi/ 1000 de locuitori. Zonele periferice ale Z.M.I. însă, prezintă valori mai mici comparativ cu UAT-urile amplasate tangențial Municipiului Iași.

Municipiul Iaşi prezintă cele mai ridicate valori, atât la nivelul cifrei de afaceri, cât și la nivelul numărului de firme/ 1000 de locuitori. Întrucât valorile sunt foarte mari comparativ cu cele înregistrate de UAT-urile înconjurătoare, se produc disparități și dezechilibre în dezvoltarea teritorială a Zonei Metropolitane Iași, determinate de (și totodată determinând la rândul lor) fenomenele de suburbanizare și navetism.

Totodată, Municipiul Iaşi concentrează majoritatea marilor agenți economici din Zona Metropolitană Iași, atât în ceea ce privește top 10 angajatori, cât și în ceea ce privește top 10 companii în funcție de cifra de afaceri. Excepție face BORGWARNER ROMÂNIA S.R.L. (fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule), din comuna Miroslava, situat pe locul 1 și din punct de vedere al CA.

DRAFT

Tabel 9 - Cifra de afaceri la nivelul comunelor Zonei Metropolitane Iași în anul 2020[80]

Comunele Zonei Metropolitane Iași	Cifra de afaceri în 2020
VALEA LUPULUI	28.11
TOMESTI	17.42
LETCANI	16.58
MIROSLAVA	15.57
GRAJDURI	12.6
HOLBOCA	5.36
POPRICANI	4.73
REDIU	4.46
BARNOVA	2.1
ARONEANU	1.36
CIUREA	1.21
MOVILENI	1.11
SCANTEIA	0.9
COSTULENI	0.6
PRISACANI	0.48
DOBROVAT	0.29
GOLAIESTI	0.25
SCHITU DUCA	0.25
MOGOSESTI	0.24
VICTORIA	0.22
TUTORA	0.12
COMARNA	0.1
UNGHENI	0.01

DRAFT

[80] Baza de date Listă Firme 2020

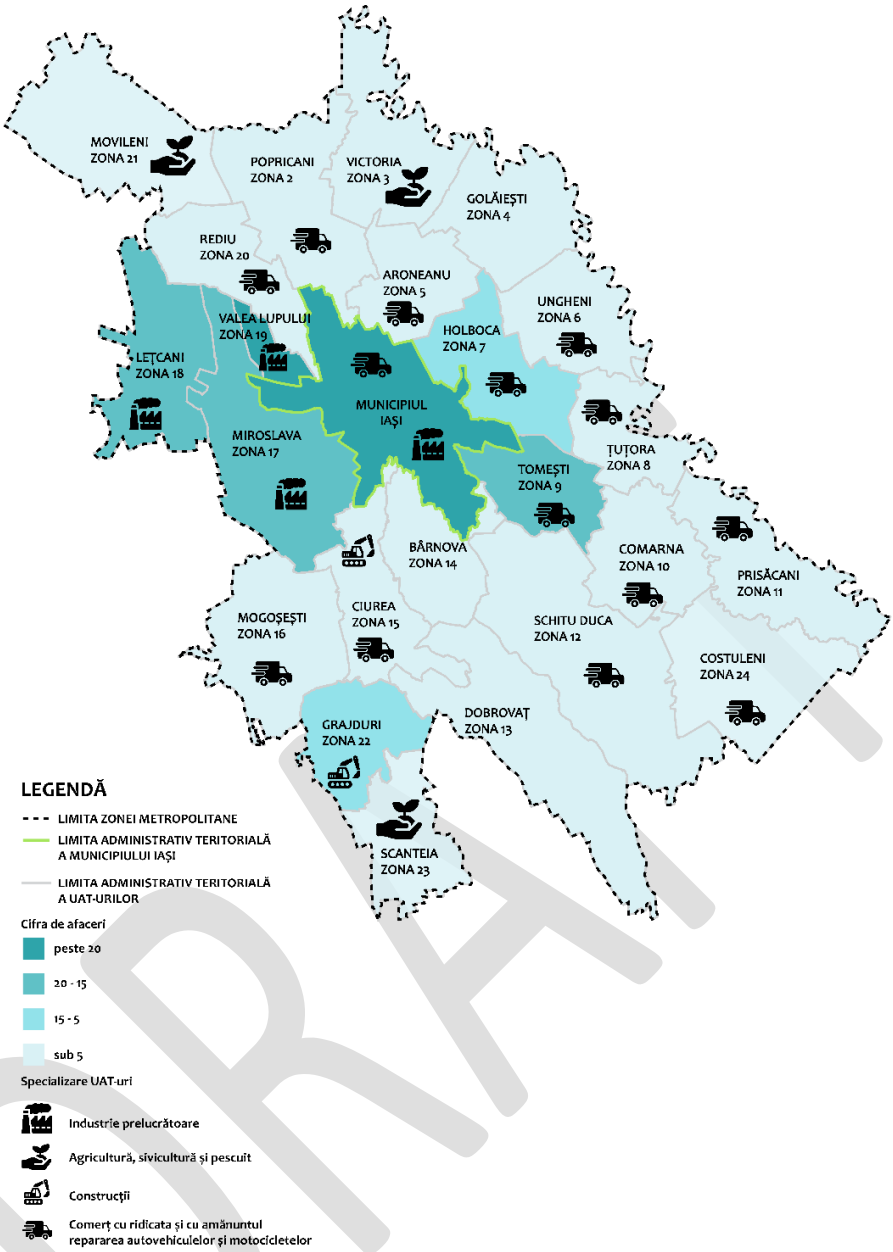

Figură 14 - Distribuția spațială a cifrei de afaceri per UAT și specializarea acestora[81]

Cu toate că agricultura este un domeniu secundar la nivelul Zonei Metropolitane Iași, așa cum a rezultat din analiza cifrei de afaceri, comunele ZMI dețin 64,58% terenuri agricole din totalitatea fondului funciar. Din această suprafață, 62,8% reprezintă terenurile arabile, 23,8% pășunile, 7% fânețele, 4,95% viile și pepinierele viticole și 2,22% livezile și pepinierele pomicole.

Aportul scăzut al sectorului agricol în economia zonei metropolitane este justificat pe de o parte de schimbarea destinației terenurilor din zona limitrofă municipiului în ansambluri rezidențiale și zone de activități economice industriale și comerciale, iar, pe de altă parte, de practicarea agriculturii de subzistență.

[81] Baza de date Listă Firme 2020

Conform unui raport realizat de Institutul Național de Statistică la nivelul județului Iași din anul 2018 randamentul culturilor a fost de: 4923 kg/ha de cereale pentru boabe, 4396 kg/ha de grâu și secară, 3500 kg/ha de secară, 3727 kg/ha de orz și orzoaică, 5334 kg/ha de porumb boabe, 2275 kg/ha de mazăre boabe, 1087 kg/ha de fasole boabe, 2593 kg/ha de floarea soarelui, 36013 kg/ha de sfeclă de zahăr, 15744 kg/ha de cartofi, 18232 kg/ha de roșii, 8757 kg/ha de ceapă uscată, 4305 kg/ha de usturoi uscat, 18946 kg/ha de varză alba, 10013 kg/ha de ardei, 16629 kg/ha pepeni verzi și galbeni, 12329 kg/ha de furaje perene, 12828 kg/ha de lucerne și 8611 kg/ha de trifoi. Acestea constituie principalele culturi la nivel județean, însă nu există o statistică detaliată pe fiecare U.A.T. component al ZMI actualizată cu suprafețele plantate și cu tipurile de culture practicate.

Forța de muncă a Zonei Metropolitane Iași

Forța de muncă a Zonei Metropolitane Iași (în 2020 – 133.323 salariați[82]) este susținută în cea mai mare parte de **comerțul cu ridicata și amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** (3.923 – 25% salariați în anul 2020) și de **activități profesionale științifice și tehnice** (2.246 – 14,3% salariați în anul 2020) conform Bazei de date Listă Firme 2020. Totuși, aceste două domenii economice nu au înregistrat o evoluție ascendentă a numărului salariaților în perioada 2015-2020. Au fost înregistrate însă creșteri în domeniul **J. informații și telecomunicații.**

Analiza situației salariaților înregistrată la nivelul comunelor componente Zonei Metropolitane Iași (18.060 salariați) este mult mai redusă față de situația generală a ZMI din anii precedenți. Astfel, domeniile **industria prelucrătoare** și **construcții** sunt cele care angajează cele mai multe persoane. Industria prelucrătoare a prezentat o evoluție descendentă, iar domeniul construcțiilor una ascendentă la nivelul comunelor ZMI în perioada 2015-2020, iar **activitățile de servicii administrative și activități de servicii suport** prezintă o evoluție constantă în toată perioada.

DRAFT

[82] Bază de date listăfirme.ro

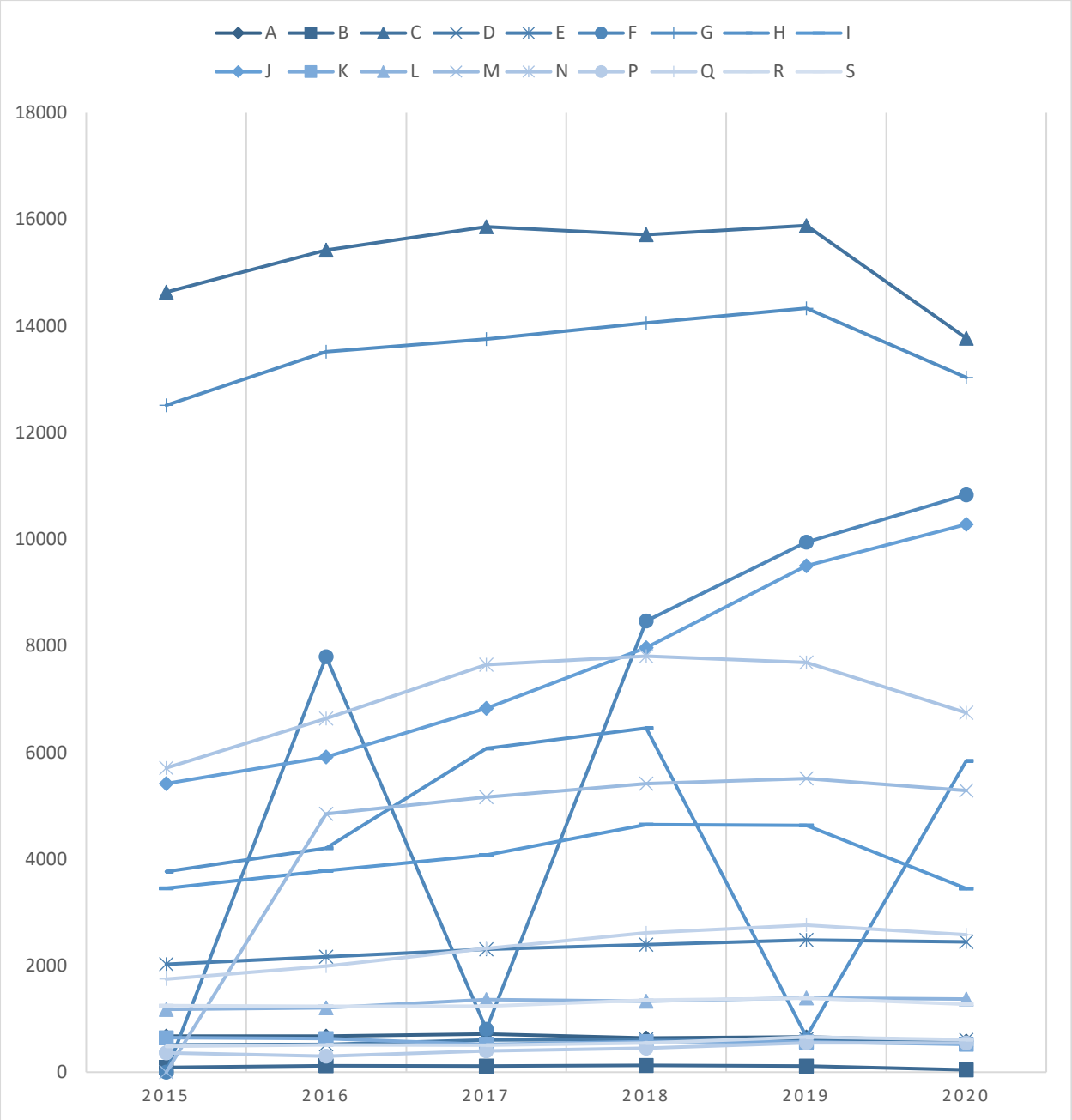

Grafic 35 - Tendințe înregistrate la nivelul salariaților pe domenii C.A.E.N., ZMI,perioada 2015-2020[83]

[83] Baza de date Listă Firme 2020

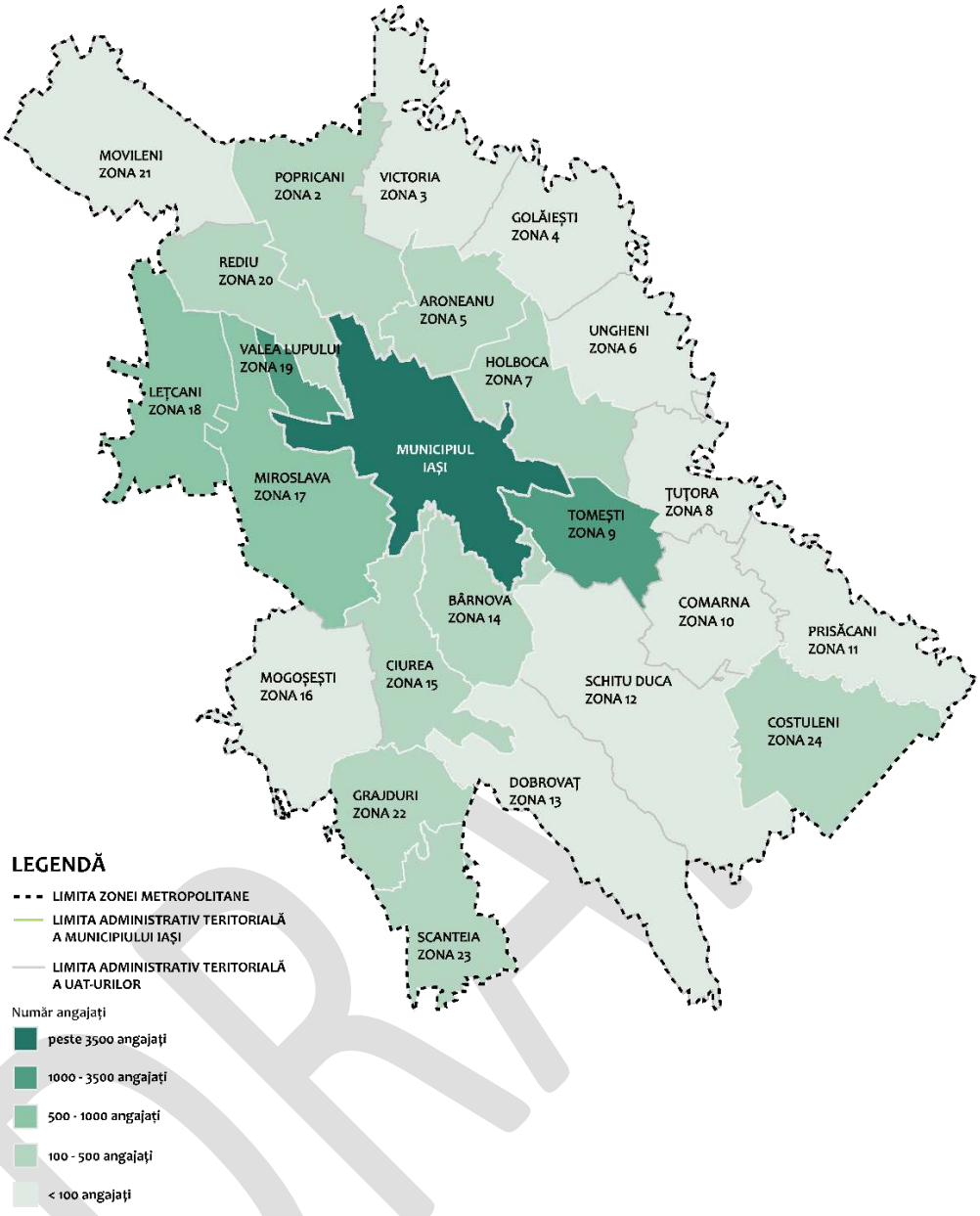
MOVILENI
ZONA 21
POPRICANI
ZONA 2
VICTORIA
ZONA 3
GOLĂIEȘTI
ZONA 4
REDIU
ZONA 20
ARONEANU
ZONA 5
UNGHENI
ZONA 6
VALEA LUPULUI
ZONA 19
HOLBOCA
ZONA 7
LEȚCANI
ZONA 18
MUNICIPIUL
IAȘI
MIROSLAVA
ZONA 17
ȚUȚORA
ZONA 8
TOMEȘTI
ZONA 9
BÂRNOVA
ZONA 14
COMARNA
ZONA 10
PRISĂCANI
ZONA 11
MOGOȘEȘTI
ZONA 16
CIUREA
ZONA 15
SCHITU DUCA
ZONA 12
COSTULENI
ZONA 24
GRAJDURI
ZONA 22
DOBROVAȚ
ZONA 13
SCANTEIA
ZONA 23
LEGENDĂ
LIMITA ZONEI METROPOLITANE
LIMITA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ A MUNICIPIULUI IAȘI
LIMITA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ A UAT-URILOR
Număr angajați
peste 3500 angajați
1000 - 3500 angajați
500 - 1000 angajați
100 - 500 angajați
< 100 angajați

DRAFT

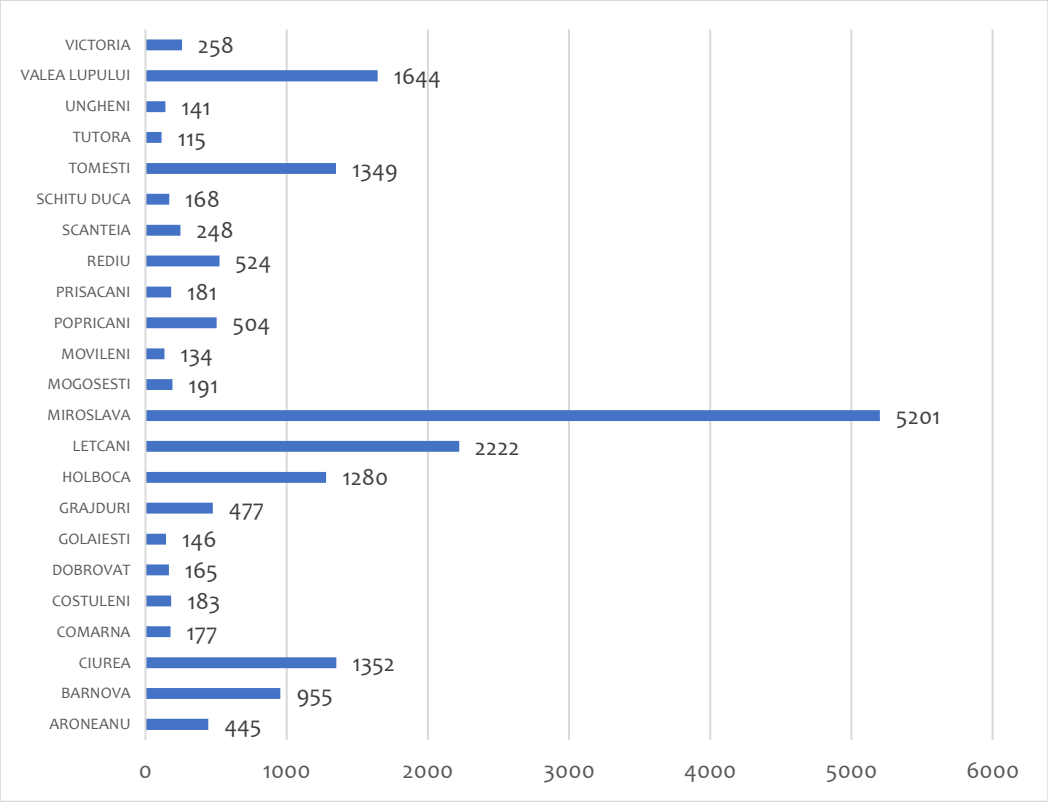

Figură 15 - Numărul mediu al salariaților pe U.A.T.-uri componente Zone Metropolitane Iași, în anul 2020[84]

Din totalul salariaților la nivel județean, în anul 2019 salariații din ZMI au reprezentat un procent de 84,85%, astfel demonstrându-se puterea de polarizare a forței de muncă la nivel teritoriu județean.

Distribuția în teritoriu a numărului de angajați sugerează aceleași direcții spațiale de dezvoltare precum cele care reies din analiza numărului de firme la 1000 de locuitori, respectiv dezvoltarea ZMI către vest, în localitățile Valea Lupului, Miroslava și Lețcani, spre sud prin localitățile Ciurea și Bârnova, și spre est, prin localitățile Tomești și Holboca.

Totodată, problema principală a ZMI este subdezvoltarea zonelor periferice, atât din punct de vedere al numărului mic de angajați, cât și din punct de vedere al numărului de firme la 1000 de locuitori, așa cum a fost semnalat anterior. Astfel, localitățile Movileni, Prisăcani, Dobrovăț, Schitu Duca, Golăiești, Mogoșești, Victoria, Țuțora, Comarna, Ungheni au înregistrat în 2020 sub 100 de angajați, iar comunele Costuleni, Grajduri, Scânteia, Popricani, Rediu, Bârnova, Aroneanu, Ciurea au înregistrat în 2020 sub 500 de angajați.

Analizând totodată ponderea salariaților raportată la populația totală stabilă în U.A.T.-urile componente ale Z.M.I, se constată scăderea valorilor spre UAT-urile periferice: Ciurea – 0,92%, Comarna – 0,025%, Golăiești – 0,76%, Mogoșești – 0,56%, Schitu Duca – 0,98%, Ungheni – 0,09% și Victoria – 0,63%. Pe de altă parte, localitățile Valea Lupului cu 19,26% din populație salariată și Lețcani cu 11,47%, dezvoltă zona de vest a Z.M.I.

[84] Oficiul Registrul Comerțului de pe lângă Tribunalul Iași

Specializarea U.A.T.-urilor în funcție de numărul de angajați conturează o situație puțin diferită față de cea rezultată prin analiza cifrei de afaceri. Astfel, U.A.T.-urile din prima coroană, cele tangențiale cu Municipiul Iași, din vest, sud și est, sunt specializate în industria prelucrătoare: Valea Lupului, Miroslava, Bârnova, Tomești. Restul localităților, din a doua coroană: Mogoșești, Schitu Duca, Comarna, Prisăcani, Țuțora, Ungheni, Rediu, sunt specializate în activități de comerț cu ridicata și cu amănuntul. Similarități sunt la comunele Movileni și Victoria, care își păstrează specializarea în agricultură, inclusiv din punct de vedere al numărului de angajați.

Populația ocupată din mediul rural al ZMI activează în mare parte în agricultură și silvicultură, cu toate că numărul de salariați înregistrați la ITM indică alte domenii economice. Agricultura de subzistență, practicată în localitățile rurale din întreaga țară, este dificil de cuantificat și analizat, nefiind înregistrată oficial de către nici o instituție, atât din punct de vedere al veniturilor, cât și al forței de muncă angrenată.

Situația raportată cu privire la numărul șomerilor înregistrați în ZMI în perioada 2015-2020 prezintă o scădere cu 6,25% din anul 2015 până în 2020, de la 2.124 la 1.999 șomeri, respectiv de la 0,48% șomeri din totalul populației ZMI, la 0,37% șomeri din totalul populației ZMI.

Rata șomajului în Zona Metropolitană Iași era în anul 2020 de 0,57%, având valori cu mult sub cea înregistrată la nivel național (3,26%) și în Județul Iași (3,05%) în anul 2020.

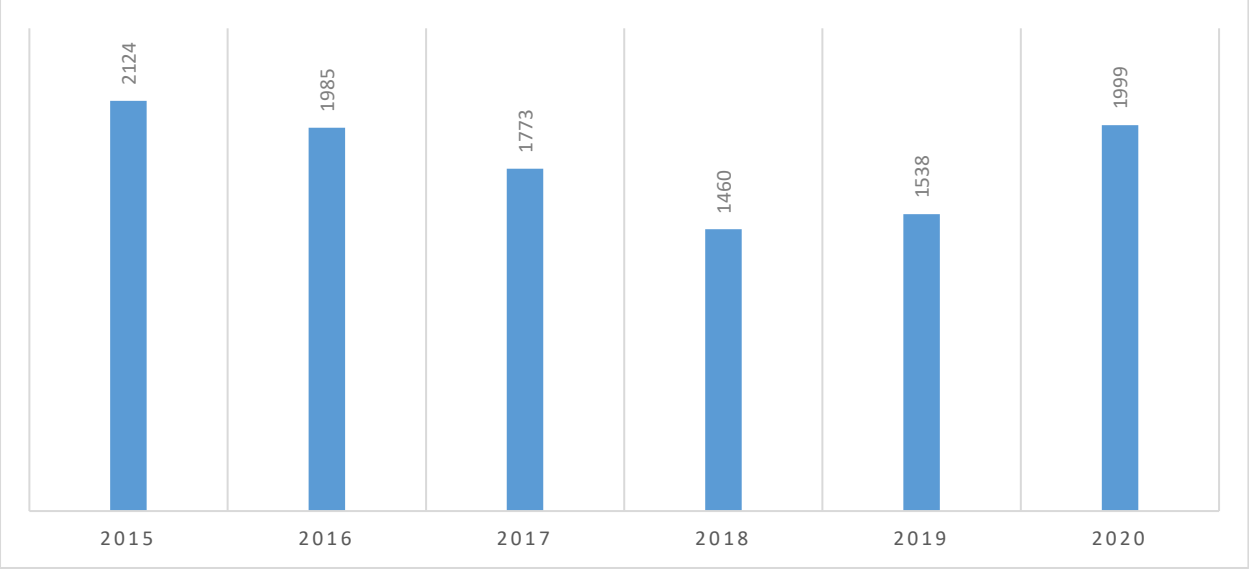

Grafic 36 - Evoluția numărului de șomeri la nivelul ZMI în perioada 2015-2020[85]

[85] AJOFM Iași

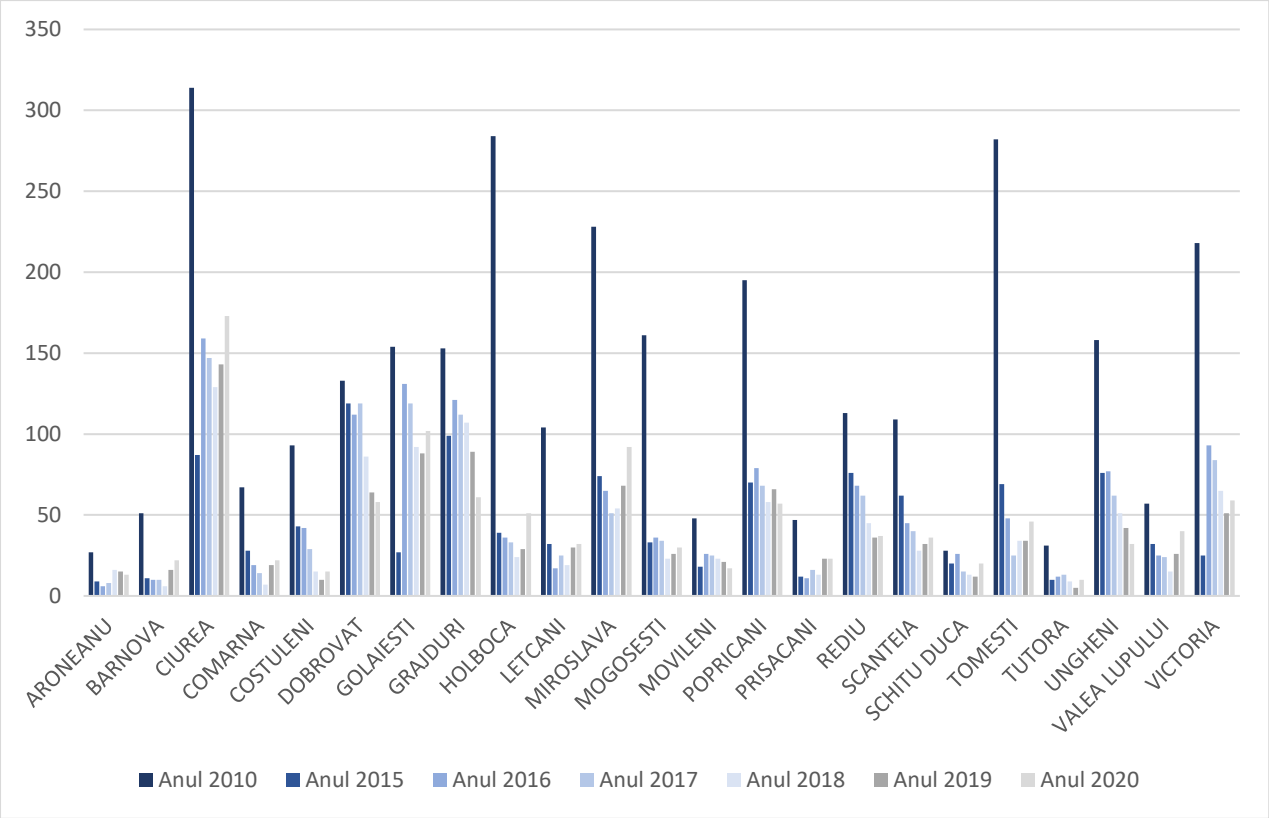

Grafic 37 - Evoluția numărului de șomeri în comunele ZMI în perioada 2015-2020[86]

Cele mai mari valori ale numărului de șomeri în anul 2020 se înregistrează în comunele: Ciurea (173 de pers.), Golăiești (102 de pers.) și Miroslava (92 de pers.).

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești au prezente următoarele firme:

- **Comuna Horlești:** sunt înregistrate în prezent un total de 101 firme. Domeniile de activitate cele mai populare în Horlești sunt:
    - 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
    - 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
    - 3109 - Fabricarea de mobilă n.c.a.
- **Comuna Românești:** sunt înregistrate în prezent un total de 23 firme. Domeniile de activitate cele mai populare în Românești sunt:
    - 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun

[86] AJOFM Iași

  - 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
  - 113 - Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor.
- **Comuna Țigănași:** sunt înregistrate în prezent un total de 33 firme. Domeniile de activitate cele mai populare în Țigănași sunt:
  - 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale,
  - 111 - Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
  - 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun.
- **Comuna Voinești:** sunt înregistrate în prezent un total de 74 firme. Domeniile de activitate cele mai populare in Voinești sunt:
  - 4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
  - 4120 - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
  - 4649 - Comerț cu ridicata al altor bunuri de uz gospodăresc.

Profil Municipiul Iași

Economia Municipiului Iași

Municipiul Iași este cel mai mare centru economic al Regiunii Nord-Est, înregistrând o cifră totală de afaceri de 21.300.000.000 lei în anul 2020, mai mult cu 44,09% față de anul 2014. Cu toate acestea, la nivel național (excluzând Municipiul București și sectoarele acestuia), Municipiul Iași ocupa locul 12 din punct de vedere al cifrei de afaceri totală înregistrată în anul 2020, față de locul 15 în 2014.

Tabel 10 - Topul localităților la nivel național, în funcție de cifra de afaceri, în anul 2020[87]

Nr. în top	Localitate	Cifră de afaceri
1.	Constanța	55,2 mld de lei
2.	Cluj-Napoca	51,6 mld de lei
3.	Timișoara	48,5 mld de lei
4.	Voluntari	33,3 mld de lei
5.	Brașov	32,5 mld de lei
6.	Arad	32,4 mld de lei
7.	Craiova	27,6 mld de lei
8.	Miovieni	27,1 mld de lei
9.	Ploiești	24,9 mld de lei
10.	Galați	22,2 mld de lei
11.	Oradea	22 mld de lei
12.	**Iași**	**21,3 mld de lei**
13.	Sibiu	20,9 mld de lei
14.	Târgu Mureș	19,5 mld de lei
15.	Năvodari	16,2 mld de lei

[87] Baza de date Top Firme, prelucrări proprii

Din punct de vedere al profilului economic dominant, se remarcă ***industria prelucrătoare*** (care a înregistrat 16,1% din cifra totală de afaceri în anul 2019) și ***comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor*** (care înregistra 33,6% din cifra de afaceri totală în anul 2020).

Sectoarele industriei prelucrătoare care au produs cea mai mare cifră de afaceri în anul 2019 au fost:

- Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (11,62% din totalul cifrei de afaceri generată de industria prelucrătoare);
- Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea (12,41% din totalul cifrei de afaceri generată de industria prelucrătoare);
- Fabricarea lagarelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie (6,88% din totalul cifrei de afaceri generată de industria prelucrătoare.

DRAFT

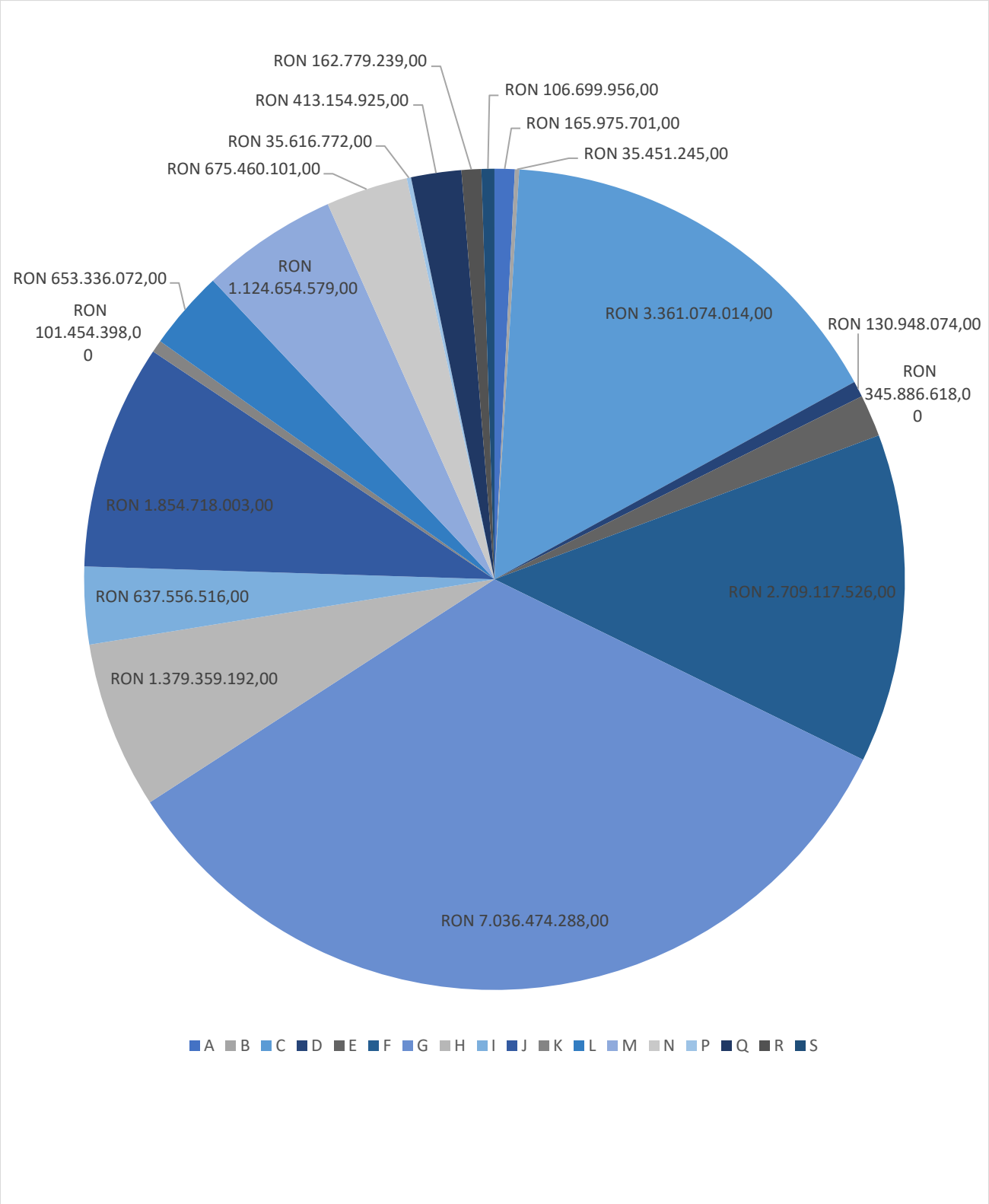

Grafic 38 - Cifra de afaceri pe domenii C.A.E.N. la nivelul Municipiului Iași în anul 2019[88]

[88] Baza de date Listă Firme 2020

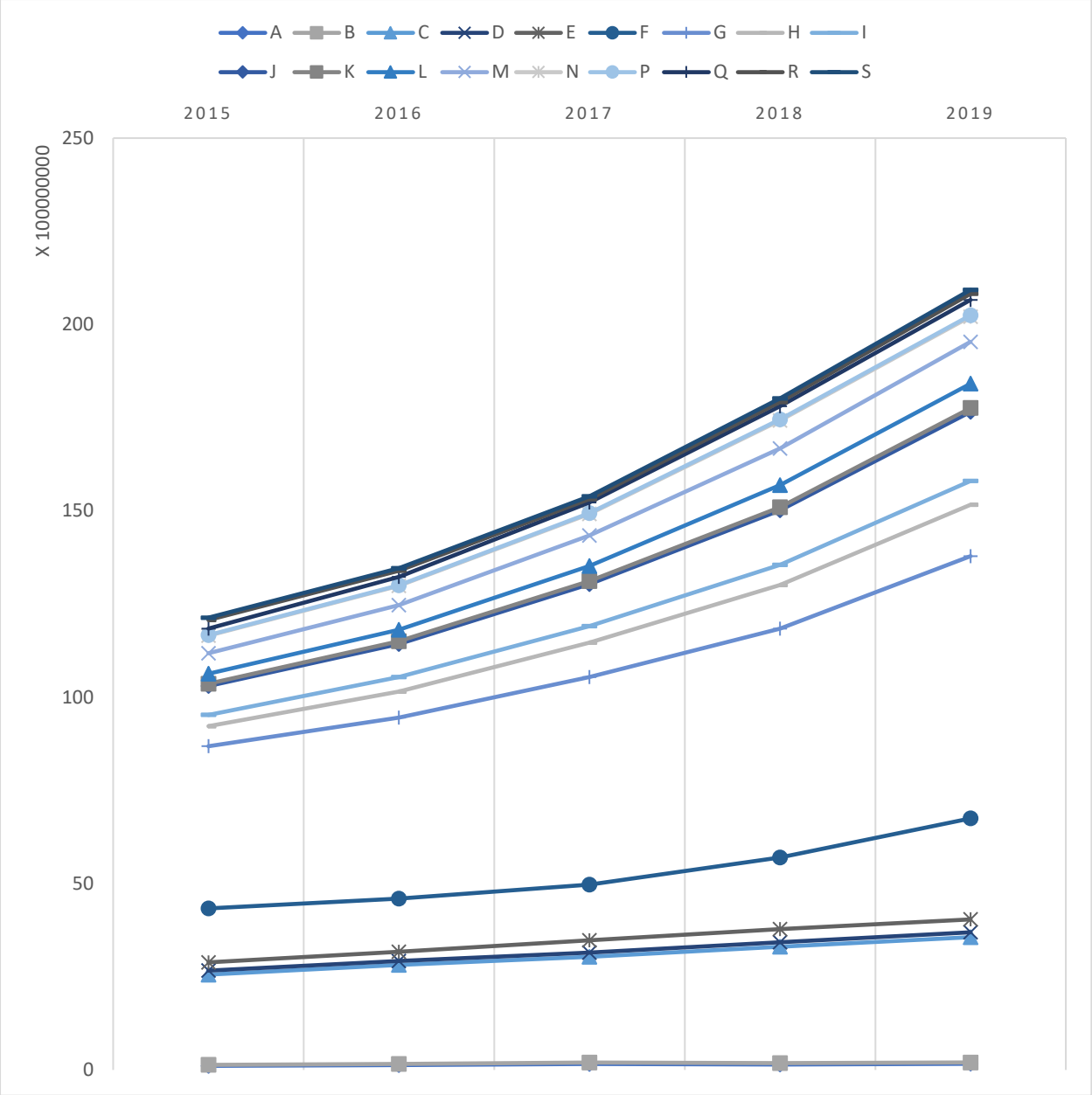

Grafic 39 - Evoluția C.A. pe domenii de activitate în Municipiului Iași în perioada 2015-2019[89]

[89] Baza de date Listă Firme 2020

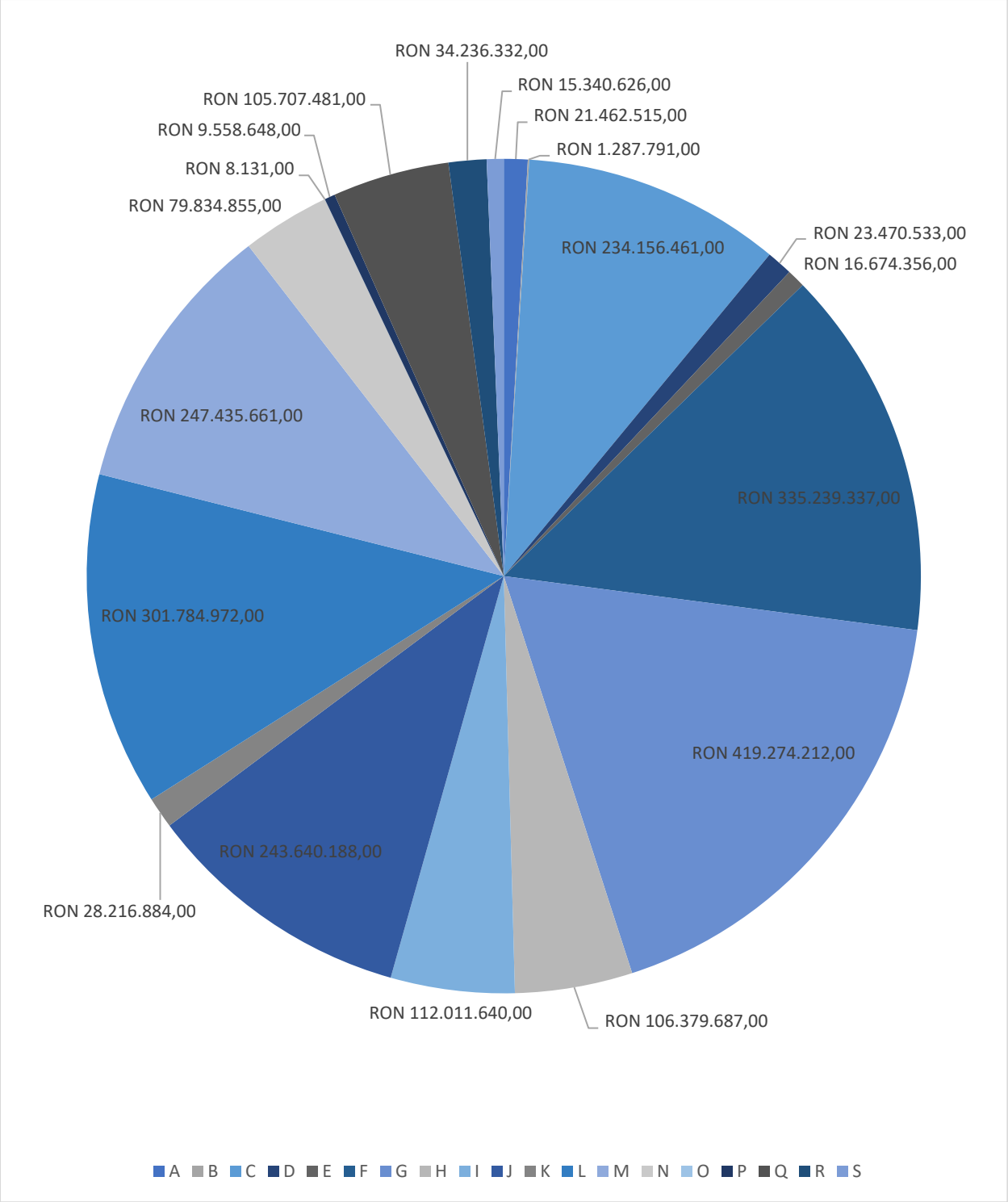

Grafic 40 - Total profit net (RON) pe secțiuni de activitate în anul 2019 la nivelul Municipiului Iași[90]

Din punct de vedere al profitului total net generat de toate sectoarele economice, se remarcă **sectorul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor**, care a înregistrat în anul 2019, **18% din profitul total net al Municipiului Iași**. Pe locul al doilea, spre deosebire de situația înregistrată la nivelul cifrei de afaceri, se clasează sectorul **construcții** care a înregistrat 14% din profitul total net al Iașului.

[90] Baza de date Listă Firme 2020

Din sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, domeniul **comerț cu ridicata al produselor farmaceutice** a produs cel mai mare profit total net în anul 2019, respectiv 12,16% din profitul total net al acestei ramuri economice. Similar cu situația prezentată la nivelul anului 2019, în intervalul 2015 – 2018 cele mai ridicate valori au fost înregistrate în sectoarele **tranzacții imobiliare (2017)** și a **comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (2015, 2016, 2018)**. Aceste sectoare prezintă de asemenea o creștere a cifrei de afaceri din anul 2015 până în 2019. Pe de altă parte, sectorul **construcțiilor** a cunoscut o creștere constantă și semnificativă pe toată perioada 2015-2019 demonstrând astfel că Municipiul Iași s-a bucurat de revitalizare economică în tot acest segment temporal.

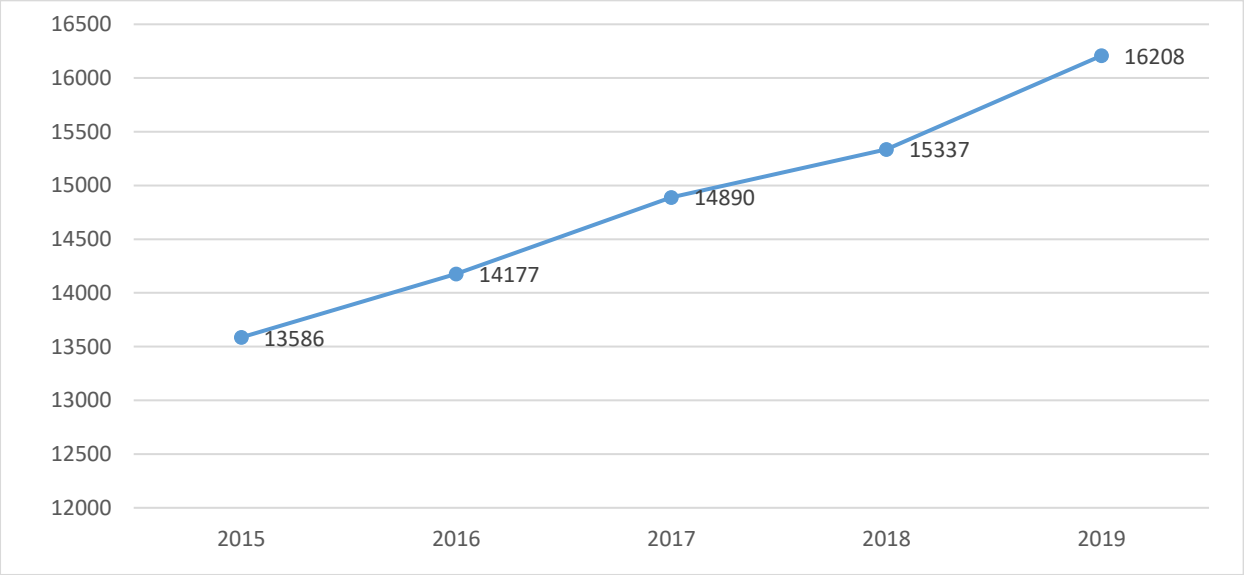

Grafic 41 - Evoluția numărului agenților economici în Municipiul Iași, în perioada 2015-2019[91]

Analiza numărului de firme clasează **comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** pe locul 1 cu 3.393 agenți economici (36,12% din totalul firmelor Municipiului Iași). În 2020, dintre subsectoarele acestui domeniu economic care prezintă cel mai mare număr de agenți economici se remarcă:

- **Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun** – 497 de firme, reprezentând 14,64% din total firme cu domeniu de activitate în comerț;
- **Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin Internet** – 241 firme, reprezentând 7,1% din total firme cu domeniu de activitate în comerț.

Totodată, sectorul **activităților profesionale, științifice și tehnice** a înregistrat un număr ridicat al societăților comerciale, în anul 2020: 2.036, respectiv 21,67% din numărul total de firme din Municipiul Iași. Dintre subsectoarele acestui domeniu de activitate, cel mai mare număr de firme în anul 2020 s-a înregistrat în:

[91] Baza de date Listă Firme 2020

- **Activități de consultanță pentru afaceri și management** – 441 agenți economici – 21,66% din totalul firmelor care își desfășoară activitatea în domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice;
- **Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea** – 425 firme – 20,87% din totalul firmelor care își desfășoară activitatea în domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice.

Analiza evoluției numărului agenților economici din Municipiul Iași indică o creștere cu 16,17% din anul 2015 până în 2019, de la 13.586 agenți economici, la 16.208. Cel mai mic număr al agenților economici a fost înregistrat însă în anul 2015 (an care marchează startul creșterii economice la nivelul întregului municipiu), iar anul 2020 prezintă cel mai mare număr al agenților economici, datele fiind încadrate ante criza sanitară.

Tabel 11 - Repartizarea firmelor din Municipiul Iași pe clase de mărime, în funcție de numărul de angajați, în anul 2019[92]

Clasa de mărime	Grupa	Număr firme
Microîntreprindere	0 angajați	5.650
Microîntreprindere	1-9 angajați	7.264
Întreprinderi mici	10-49 angajați	1.020
Întreprinderi mijlocii	50-249 angajați	187
Întreprinderi mari	250-999 angajați	31
Întreprinderi foarte mari	Peste 1000 angajați	5

Tabel 12 - Repartizarea firmelor din Municipiul Iași pe clase de mărime, în funcție de cifra de afaceri, în anul 2019[93]

Grupa	Număr firme
0 lei	2.225
1 – 1.000 lei	150
1.001-10.000 lei	718
10.001 – 100.000 lei	3.634
100.001 – 1.000.000 lei	5.275
1.000.001-10.000.00 lei	1.812
10.000.001-100.000.000 lei	309
100.000.001-1.000.000.000 lei	32

Repartiția firmelor pe clase de mărime, în funcție de numărul de angajați sugerează o economie bazată în mod special pe microîntreprinderi și întreprinderi mici, întrucât numărul cumulat al acestora (13.934 întreprinderi), reprezenta în anul 2019 – 98,42% din totalul firmelor din Municipiul Iași. Totodată, cele 36 de întreprinderi mari și foarte mari, cu peste 250 de angajați, sugerează un interes crescut al marilor agenți economici pentru polul de creștere Iași.

De asemenea, se remarcă un număr crescut al agenților economici cu cifră de afaceri peste 1 milion de lei, respectiv 2.153 întreprinderi, reprezentând 15,20% din totalul firmelor din Municipiul Iași.

[92] Baza de date Listă Firme 2020

[93] Baza de date Listă Firme 2020

Analizând, pe de altă parte, domeniile principale de activitate ale marilor agenți economici (top 10 din punct de vedere al cifrei de afaceri), reiese faptul că aceștia activează preponderent în **sectorul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor**: *CONEX DISTRIBUTION SA – comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule; MEDIA ROM GRUP SRL – comerț cu ridicata al combustibililor solizi, lichizi și gazoși ai produselor derivate; IMPERIAL METAL SRL – comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice.*

De asemenea, din punct de vedere al topului agenților economici în funcție de numărul de angajați, se observă faptul că industria prelucrătoare ocupă 3 poziții, reprezentate de ANTIBIOTICE SA - *fabricarea produselor farmaceutice*; BORGWARNER ROMANIA SRL - *fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule*; HOLMBERGS SAFETY SYSTEM S.R.L - *Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcămintei și lenjeriei de corp).*

Rezultă astfel că, din sectorul industriei prelucrătoare, domeniul fabricării produselor farmaceutice, cel al fabricării altor piese și accesorii pentru autovehicule și cel al fabricării de articole confecționate din textile, reprezintă motoare economice, care produc o cifră mare de afaceri și susțin un număr mare din locurile de muncă ale Municipiului Iași.

De remarcat este totodată faptul că în topul marilor agenți economici, din punct de vedere al numărului angajaților, se situează două întreprinderi care au ca domeniu de activitate **informații și comunicații (AMAZON DEVELOPMENT CENTER SRL ȘI S.C. SERVICES ROMÂNIA S.R.L.)**, domeniu ce a cunoscut o evoluție favorabilă foarte accelerată în ultimii ani. Astfel, domeniul TIC, deși aflat în stadiul incipient al dezvoltării, are potențial pentru a deveni un al 3-lea motor economic al Municipiului Iași.

Pe de altă parte, este de remarcat că atât în topul companiilor în funcție de C.A., cât și în cel al angajatorilor, se regăsesc companii cu capital străin, țările de proveniență fiind: Olanda, Statele Unite ale Americii, Italia, Marea Britanie și Suedia. La acestea se adaugă și DELPHI DIESEL SYSTEMS; cu acționariat 100% american.

Tabel 13 - Topul primilor 10 agenți economici în funcție de cifra de afaceri la nivelul Municipiului Iași, în anul 2020[94]

Nr. crt	Nume firmă	Domeniu C.A.E.N.	Cifră de afaceri (milioane de lei)	Nr. angajați	Provenienta capitalului
1	BORGWARNER ROMANIA S.R.L.	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	1.762	2.228	România, SUA
2	AMAZON DEVELOPMENT CENTER (ROMANIA) SRL	Informații și comunicații 6201 – Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	443	3.209	România, SUA
3	CONEX DISTRIBUTION S.A.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor 4531 – Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	341,1	577	România
4	ANTIBIOTICE S.A.	Industria prelucrătoare	341	1.415	România

[94] Baza de date Listă Firme 2020 , https://www.cciasi.ro/top/clasament_special_Cifra_de_afaceri.pdf

		2110 – Fabricarea produselor farmaceutice de bază			
5	DAS SRL	Construcții 4322 – Lucrari de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	197,4	229	România
6	FITERMAN PHARMA SRL	2120 - Fabricarea preparatelor farmaceutice	189,6	151	România
7	APAVITAL SA	3600 - Captarea, tratarea și distribuția apei	188,1	1317	România
8	BUILD CORP S.RL.	4120 – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	186,4	99	România
9	MEDIA ROM GRUP S.R.L.	4671 – comerț cu ridicata al combustibililor solizi, lichizi și gazoși și al produselor derivate	179,3	21	România
10	INDUSTRIALIZAREA CĂRNII (KOSAROM S.A.)	1011 – Prelucrarea și conservarea cărnii	178,9	512	România

Tabel 14 - Topul primilor 10 agenți economici în funcție de numărul de angajați, la nivelul Municipiului Iași, în anul 2020[95]

Nr. crt	Nume firmă	Domeniu C.A.E.N.	Cifră de afaceri (milioane de lei)	Nr. angajați	Proveniența capitalului
1	AMAZON DEVELOPMENT CENTER (ROMANIA) SRL	Informații și comunicații 6201 – Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)	443	3.209	România, SUA
2	BORGWARNER ROMANIA S.R.L.	Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	1.762	2.228	România, SUA
3	ANTIBIOTICE S.A.	Industria prelucrătoare 2110 – Fabricarea produselor farmaceutice de bază	341	1.415	România
4	APAVITAL SA	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare 3600 – Captarea, tratarea și distribuția apei	188,1	1.317	România
5	COMPANIA DE TRANSPORT PUBLIC IAȘI S.A.	Transport și depozitare 4931 – Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători	134,8	1.228	România
6	ALMAVIVA SERVICES SRL	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport 8220 – Activități ale centrelor de intermediere telefonică (call center)	78,5	880	România, Italia
7	SCC SERVICES ROMANIA SRL	Informații și telecomunicații 6209 – Alte activități de servicii privind tehnologia informației	102,9	852	România, UK
8	SALUBRIS S.A.	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor	76,5	714	România

[95] Baza de date Listă Firme 2020

		3811 – Colectarea deșeurilor nepericuloase			
9	CONDUENT BUSINESS SERVICES ROMANIA SRL	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport 8220 – Activități ale centrelor de intermediere telefonică (call center)	69,3	683	România, SUA
10	CONEX DISTRIBUTION S.A.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor 4531 – Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	341,1	577	România

Având în vedere că marii agenți economici din top 10 reunesc numai 15,42% din angajații Municipiului Iași în anul 2020, rezultă că economia localității nu este dependentă de numărul limitat de agenți economici, ci este susținută de un număr mai mare de întreprinderi din clase diferite de mărime. Astfel, mediul economic este mai stabil și prezintă mai multă siguranță din punct de vedere al locuitorilor municipiului.

Forța de muncă a Municipiului Iași

Municipiul Iași a înregistrat în anul 2020 – 73.779 angajați, adică **91,78% din forța de muncă a Zonei Metropolitane**, fapt ce denotă polarizarea excesivă și localizarea întreprinderilor cu mulți salariați preponderent în municipiu. Din această cauză, se produc disparități teritoriale și subdezvoltarea celorlalte localități ale ZMI.

Domeniile economice care angrenau cei mai mulți salariați în anul 2020 erau: **industria prelucrătoare** (12.592 salariați, reprezentând 17,15% din totalul angajaților Municipiului Iași), **comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** (11.426 salariați – 15,56%) și **informații și comunicații** (10.156 – 13,83%).

Dintre domeniile sectorului industriei prelucrătoare, următoarele înregistrează cei mai mulți angajați:

- **Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)** – 2.027 angajați, reprezentând 16,09% din totalul salariați din sectorul industriei prelucrătoare;
- **Fabricarea produselor farmaceutice de bază** – 1.415 angajați, reprezentând 11,23% din totalul salariaților din sectorul industriei prelucrătoare.

Dintre domeniile comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, cei mai mulți angajați se înregistrează în: **Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun** – 1.384 salariați, reprezentând 12,11% din totalul salariaților din comerț.

În perioada 2015-2019, aceste domenii au înregistrat o creștere constantă, după cum urmează:

- Activități profesionale științifice și tehnice – creștere cu 36,19%, de la 1306 salariați în 2015 , la 2047 în 2019;
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor – creștere cu 22,32%, de la 2842 salariați în anul 2015, la 3659 salariați în 2019;
- Construcțiile au înregistrat cea mai mare creștere procentuală a numărului salariaților, de la 697 angajați, la 1241 în 2019, creștere de 43,83%.

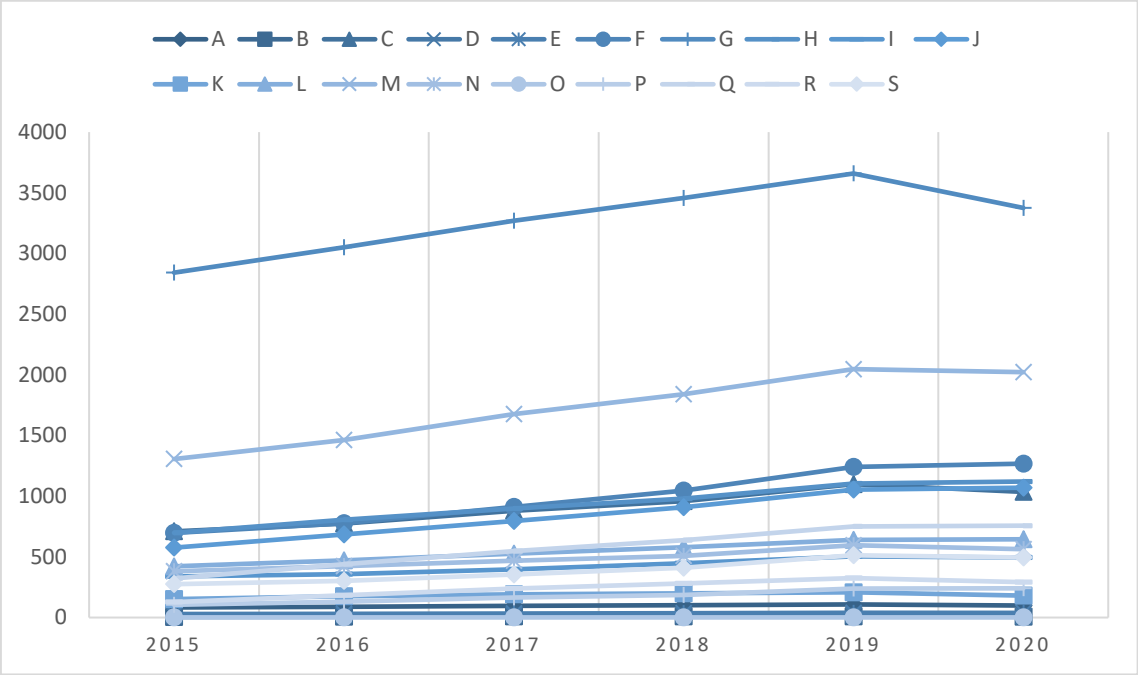

Grafic 42 - Tendințe înregistrate la nivelul salariaților pe domenii C.A.E.N., în Municipiului Iași în perioada 2015-2020[96]

Preponderent nu există domenii care să înregistreze scăderi de personal în perioada 2015-2019, însă în perioada 2019-2020 domeniul **comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor** înregistrează o scădere de 8,44% a numărului de angajați.

Distribuția spațială a salariaților în interiorul Municipiului Iași evidențiază zonele cu cea mai intensă activitate economică, respectiv zona centrală, zona de activități industriale din vest și zona de activități industriale din est. Totodată, distribuția spațială a salariaților evidențiază localizarea agenților economici cu cei mai mulți angajați sau zonele de concentrare a agenților economici.

[96] Baza de date Listă Firme 2020

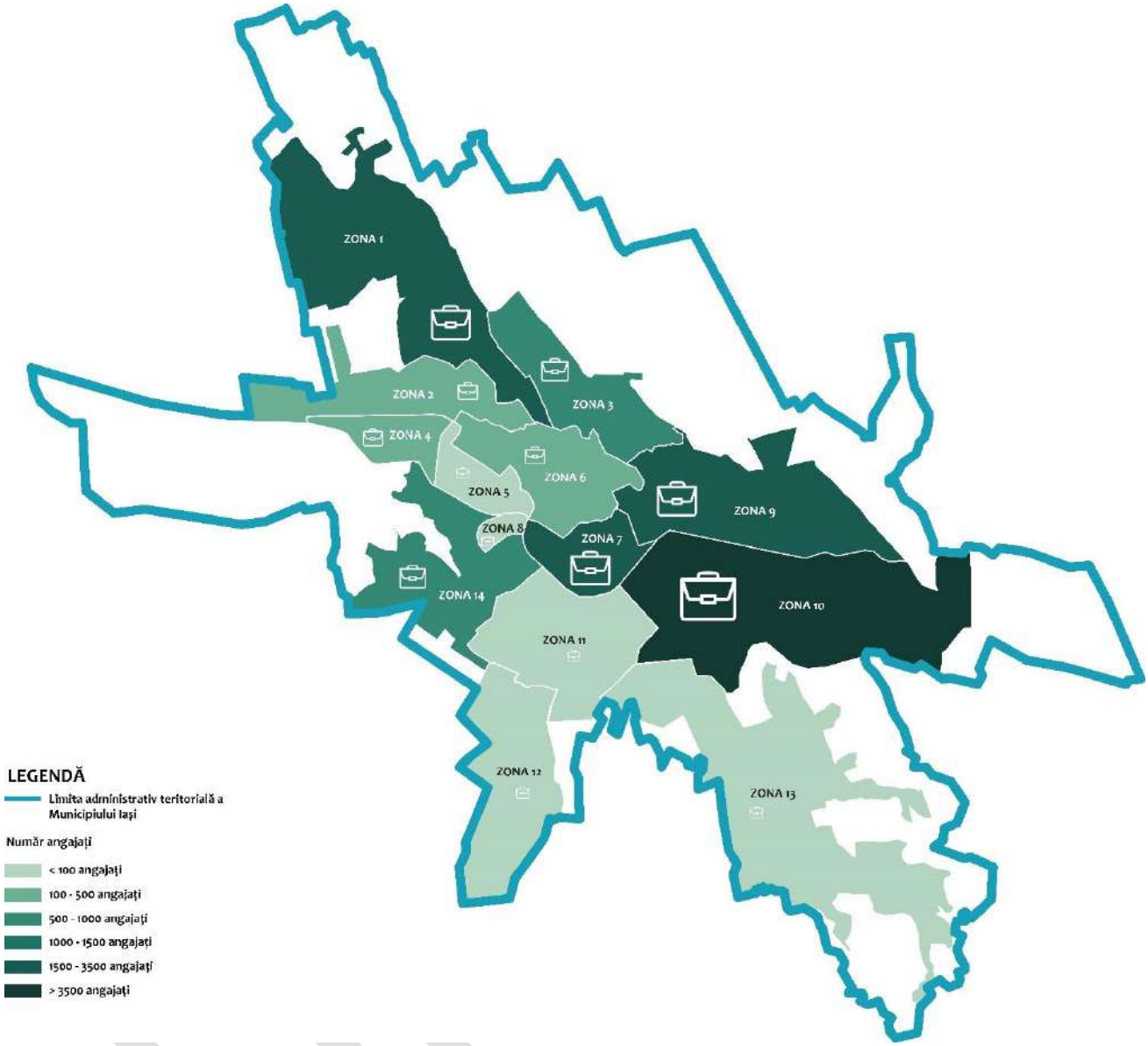

Figură 16 - Distribuția spațială a salariaților la nivelul Municipiului Iași în anul 2020[97]

Din punct de vedere al șomerilor, se constată o scădere a numărului acestora din 2015 până în 2018, cu 46,06%, de la 1.257 șomeri în anul 2015, la 678 în anul 2018, respectiv o scădere de la 0,35% din totalul populației stabilă în 2015, la 0,181% în 2018.

În anul 2015 șomerii puteau fi grupați astfel, 615 – sex masculin, 642 – sex feminin, iar în anul 2018 erau 340 – sex masculin, 338 – sex feminin. În anul 2020 numărul șomerilor a suferit o ușoară creștere, din anul 2018, total șomeri – 678, până în 2020, total șomeri – 1082 (dintre care 469 – sex masculin și 613 – sex feminin).

Rata șomajului în Municipiul Iași era în anul 2018 de 3%, fiind inferioară valorii înregistrate în anul 2015 (4,5%). Rata șomajului în Municipiul Iași a fost în anul 2020 aproximativ 3%, fiind cu mult sub cea înregistrată în Regiunea Nord-Est (4,67%) și în Județul Iași (3,24%) în anul 2020.

[97] Prelucrare proprie pe baza de date colectate de pe ListăFirme 2020

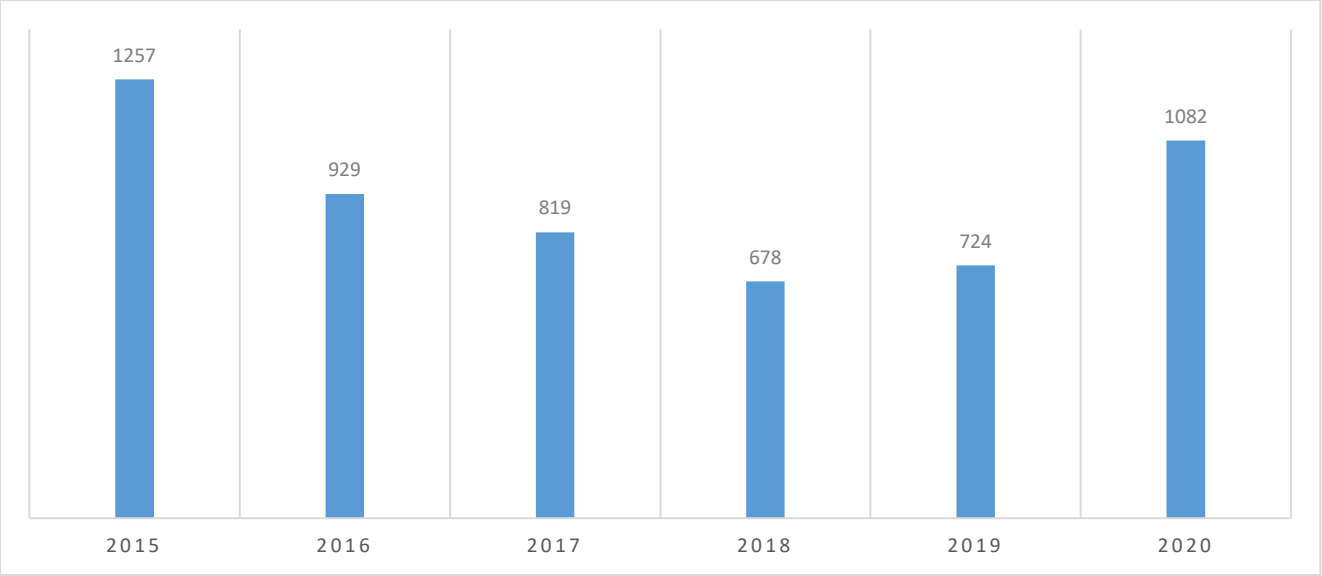

Grafic 43 - Evoluția numărului șomerilor în perioada 2015-2020[98]

2.2.2. Structuri pentru creșterea competitivității economice

Structuri de cercetare, dezvoltare și inovare

Cercetarea și inovarea joacă un rol crucial în generarea unei creșteri economice inteligente și sustenabile și în crearea de locuri de muncă. Prin producerea de noi procese, informații ș.a., cercetarea este vitală pentru creșterea productivității, a competitivității industriale și a prosperității. Sistemele de C&I constituie ecosisteme complexe care necesită mai multe părți componente pentru a funcționa la parametrii optimi. Printre acestea se numără o bază științifică publică solidă care să producă rezultate de calitate ridicată, o participare intensă a întreprinderilor la activitățile de inovare, fluxuri de cunoștințe fluide și abundente între actorii din domeniul C&I, și bune condiții cadru care să permită dezvoltarea inovării în întreprinderi.[99] În Municipiul Iași există o serie de astfel de structuri care pot aduce un real beneficiu mediului de afaceri prin domeniile cercetate, iar dintre acestea enumerăm:

1. Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni"

Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni" (ICMPP) Iași este un institut de excelență al Academiei Române. Cu peste 72 de ani experiență în cercetare, în cadrul institutului au fost realizate peste 1.000 de lucrări științifice, acesta mândrindu-se și cu prezența în numeroase proiecte și evenimente.

[98] AJOFM Iași
[99] https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_research-innovation_ro.pdf

Întins pe o suprafață de 10.000 mp, ICMPP adăposteşte o serie de 10 laboratoare, în care pot fi efectuate următoarele tipuri de lucrări:

- Analize fizice şi chimice;
- Identificarea de substanțe unitare, în special de natură organică;
- Identificări şi dozări de componente majoritare din amestecuri de substanțe organice;
- Identificări de materiale pe bază de polimeri;
- Pregătire de personal pentru a efectua analizele;
- Colaborări pentru soluționarea de probleme privind structura chimică din cadrul unor proiecte / teme / contracte de cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnologică sau proiectare.

Printre serviciile oferite de ICMPP se numără consultanță în sinteza şi caracterizarea polimerilor şi materialelor polimere, activitate de transfer de cunoştințe, certificare de materiale polimere.[100]

2. Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Fizică Tehnică

Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Fizică Tehnică (IFT Iași) este înființat în scopul desfășurării de activități de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în domeniul materialelor cu structuri și proprietăți fizice noi, dispozitive, aparate și echipamente bazate pe acestea, metode noi de obținere și tehnici noi de caracterizare a materialelor și de control nedistructiv, metode de separare electrică și magnetică, metode fizice de determinare a câmpurilor electromagnetice, a poluării și compatibilității electromagnetice, materiale și dispozitive speciale cu aplicații în inginerie, medicină și biotehnologie.

Cei peste 70 de cercetători din cadrul IFT Iași se concentrează pe următoarele activități[101]:

- Cercetare fundamentală;
- Cercetare aplicată;
- Cercetare tehnologică;
- Producție la scara laboratorului.

3. Institutul Național de Inventică Iași

Institutul Național de Inventică (INI Iaşi) este o instituție de cercetare ce are ca obiective fundamentale pe lângă structurarea inventicii ca ştiinţă şi artă a creației tehnice, situată la confluența ştiinţelor fundamentale cu tehnologia, economia, managementul, logica, psihologia etc., performantica drept inginerie a performanței umane, precum şi stimularea elaborării şi aplicării invențiilor.

[100] Sursa: www.icmpp.ro şi prezentarea aferentă Simpozionului „De la excelență la competitivitate: tehnologiile generice esențiale”, 15 mai 2014

[101] Sursa: http://www.phys-iasi.ro/

Misiunea INI constă în realizarea, la un înalt nivel de performanță, a cercetării științifice, în domenii specifice, în context național şi internațional, răspunzând necesității de dezvoltare intelectuală profesională şi socială a individului şi de progres a societății românești.

Serviciile oferite în cadrul INI vizează:

- Cercetarea ştiinţifică, dezvoltarea tehnologică şi concepţia inovativă;
- Activitatea inovativ inventivă şi promovarea protecţiei proprietăţii industriale;
- Brevete de invenţie, Modele de utilitate, Mărci, Desene şi modele industriale etc;
- Servicii de consultanţă pentru inovare;
- Testare, certificare, etichetare a calităţii;
- Editura "Performantica", Revista de Inventică.

Institutul face parte din Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi", iar din 2016 are sediul în clădirea Catedrei de Mașini-Unelte și Scule și se autodefinește drept–"laboratorul" în care ingineria întâlnește creativitatea tehnică".[102]

4. Societatea Inventatorilor din România

Societatea Inventatorilor din România este o asociație profesională, independentă, având caracter nelucrativ, nonguvemamentală, nonprofit, apolitică, neetnică, neconfesională care își exercită activitatea în conformitate cu legislația română. Scopul societății este acela de a sprijini și stimula activitățile de inovare, de realizare și promovare a intereselor profesionale și patronale ale membrilor săi în context național și internațional, precum și de a apăra drepturile membrilor săi.

Cu o activitate de 26 de ani, SIR a sprijinit şi sprijină în continuare inventatorii romani în promovarea invențiilor în țară și străinătate, prin organizarea de "Târguri de Invenții și Idei Practice" și va milita cu toată energia ca aceste realizări să devină bunuri de larg consum sau tehnologii ecologice, neregenerabile, fără consum energetic (energie liberă)[103].

5. Centrul Universitar de Cercetări Medicale Veterinare Iaşi

Centrul Universitar de Cercetări Medicale Veterinare[104] aparține de Universitatea de Medicină Veterinară din Iași. Principalele direcții de cercetare în cadrul acestui centru sunt:

- Patologie infecţioasă şi parazitară;
- Cercetare translaţională în medicina plasmei;
- Cercetări aplicative şi fundamentale în patologia animală;
- Siguranţă alimentară şi sănătate publică.

[102] https://www.tuiasi.ro/institutul-national-de-inventica/

[103] http://www.inventica-sir.ro/about.html

[104] Sursa: www.uauiasi.ro și prezentări ale centrului

6. Compania Antibiotice

Programul de cercetare desfăşurat în cadrul companiei Antibiotice constituie unul dintre principalii factori de dinamism şi dezvoltare ai companiei, care asigură firmei o creştere durabilă, prin reînnoirea permanentă a portofoliului cu medicamente generice eficiente şi sigure şi prin optimizarea şi perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie în acord cu progresul tehnic.

Cei peste 70 de specialişti ai Centrului de Cercetare-Dezvoltare Antibiotice sunt implicați în următoarele procese de dezvoltare a medicamentelor generice:

- Dezvoltare farmaceutică;
- Dezvoltare de metode analitice, validare a metodelor analitice;
- Testare clinică – faza I;
- Implementare în producție.

Echipa de cercetători este implicată în activitățile de formulare farmaceutica, analize fizico-chimice, transfer tehnologic, studii de bioechivalență, regulatory affairs şi farmacovigilență[105].

7. EUROINVENT – Forumul Inventatorilor Români

Pe lângă toate aceste instituții, activitățile inovatoare sunt promovate în municipiul Iaşi şi în cadrul Forumului Inventatorilor Români. După o ediție de succes în anul 2016, în care au fost expuse peste 400 de proiecte şi invenții, devenind cel mai mare eveniment de acest tip din Europa de Est, în anul 2017 forumul EUROINVENT a avut loc în perioada 25 – 27 Mai la Palatul Culturii din Iaşi. În 2022 a fost organizată cea de-a 14-a ediție[106].

Entități de inovare și transfer tehnologic

Transferul tehnologic este metoda de transferare a rezultatelor ştiinţifice de la mediul de cercetare la mediul de afaceri pentru a stimula creşterea economică. Un oraş în care este promovat transferul tehnologic poate avea de câştigat în competiţia la nivel regional, naţional şi internaţional prin sporirea competitivităţii odată cu promovarea unor soluţii inovatoare.

Conform Registrului entităților acreditate și autorizate provizoriu din infrastructura de inovare şi transfer tehnologic (2020), MECS, ANCSI, în Judeţul Iaşi figurează două entități de inovare și transfer tehnologic înscrisă (Centrul de Transfer Tehnologic – Gemini CAD Systems, Centrul de Transfer Tehnologic – CTT POLYTECH).

În cadrul Universității Tehnice ”Gheorghe Asachi” din Iaşi funcționează Centrul de Transfer Tehnologic – CTT POLYTECH, însă acesta nu are personalitate juridică. Domeniile pentru care a fost acreditată această entitate sunt: Tehnologia Informației și telecomunicațiilor (TIC), energie, mediu și schimbări climatice, eco-nano-tehnologii și materiale avansate.

[105] Sursa: www.antibiotice.ro

[106] Sursa: https://www.uaic.ro/noutati_cercetare/euroinvent-26-28-mai-2022/

Totodată, Parcul Științific și Tehnologic **TEHNOPOLIS** își propune să sprijine transferul tehnologic în domeniile tehnologia informației, industria audio-vizualului, bio-tehnologii și industria alimentară, prin următoarele activități:

- cercetarea ştiinţifică
- dezvoltarea tehnologică
- învățământ
- consultanță tehnologică
- prelucrarea şi aplicarea rezultatelor cercetării de către agenţi economici din asociaţie sau din afara acesteia
- realizarea şi utilizarea în regim de microproducţie sau comercializarea modelelor experimentale, prototipurilor sau a produselor obţinute.

Parcul Științific și Tehnologic Tehnopolis are și un incubator de afaceri. Scopul înființării incubatorului de afaceri a fost sprijinirea inițiativelor antreprenoriale generate, cu precădere, de către colectivele de cercetători, cadre didactice și / sau studenți din cadrul instituțiilor de învățământ superior, care fac parte din rândul membrilor asociați ai parcului, precum și ale altor persoane fizice care fac dovada, pe baza unui plan de afaceri și documente specifice, că pot dezvolta o afacere rentabilă, care, pe parcursul a 3 ani, să ajungă la un stadiu ce-i va conferi posibilitatea de sustenabilitate în alte spații diferite oferite de parc sau în afara acestuia.

Cifra de afaceri realizată de către Parcul Științific și Tehnologic ”Tehnopolis”, care este administrat de societatea administrator SC ”TEHNOPOLIS” SRL Iași, a crescut din anul 2018 – 1.282.253 lei la 1.302.456 lei în anul 2020.

Având în vedere că în cadrul Parcului Științific și Tehnologic Tehnopolis funcționează laboratoare coordonate de universitățile din Iași (Universitatea Tehnică “Gh. Asachi” Iași, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” Iași, Universitatea de Științele Vieții “Ion Ionescu de la Brad” din Iași, Universitatea de Medicină și Farmacie “Gr. T. Popa” Iași), iar gradul de ocupare al acestuia este în prezent de 66,15%[107], se consideră că această inițiativă a avut succes, iar obiectivul și scopul înființării parcului au fost atinse, conform unui raport din 2018 gradul de ocupare totală al acestuia era de 95%[108].

Din 2007 și până în prezent au fost incubate cu succes 56 de firme de către Incubatorul de afaceri din cadrul Tehnopolis. Acest incubator oferă servicii specializate unor anumite categorii de afaceri (din domenii IT, biotehnologii, audio-video și industria alimentară) acționând ca factor complementar față de activitatea propriu-zisă de sprijinire a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

În anul 2020 a fost admisă în cadrul incubatorului o singură firmă nouă, iar acest aspect se poate justifica prin contextul pandemic, în care mai ales firmele din industria IT nou înființate, optează pentru lucrul de la domiciliu până se va stabiliza situația generală a condițiilor de muncă. De asemenea, în anul

[107] http://tehnopol-is.ro/assets/upload/60e583b12d6aasituatii%20financiare%20anuale.pdf

[108] http://www.icc.ro/sites/default/files/files/online/taxe/Rapoarte/2019/RaportTehnopolis2018.pdf

2020, piața locală ieșeană s-a aliniat la tendințele globale unde valoarea investițiilor totale în start-up-uri a scăzut drastic cu 60%.

Obiectivul strategic: creșterea competitivității economice prin crearea și dezvoltarea unor structuri de sprijin a afacerilor, transferului tehnologic și promovării industriilor noi, creative;

Serviciile oferite: servicii de închiriere spații birouri pentru cercetare și transfer tehnologic; servicii de închiriere spații pentru aplicații practice firmelor din ramurile componente ale domeniului prioritar de dezvoltare al Regiunii Nord-Est și celor care sprijină ramurile componente ale domeniul prioritar de dezvoltare al Regiunii Nord-Est; servicii de închiriere spații de tip laborator specializat pentru testare; servicii de consultanță.

Dezvoltarea centrului, în special prin servicii conexe de dezvoltare a afacerilor, dar și facilitând în mod real transferul tehnologic, atrăgând actori din sfera universitară, CDI și din mediul privat, reprezintă o direcție de urmat în perioada următoare. Un prim pas în acest sens, ce ar putea fi inițiat de către autoritățile locale, ar consta în acreditarea ca infrastructură de inovare și transfer tehnologic.

Infrastructurile de sprijin al afacerilor

În contextul unei concurențe din ce în ce mai intense în mediul de afaceri, aceste infrastructuri de sprijin al afacerilor au ca scop accelerarea procesului de creare și/sau dezvoltare a întreprinderilor sau a activităților inovatoare, pentru a produce bunuri cu valoare adăugată cât mai mare, competitive atât pe piața națională, cât și cea internațională.

În perioada de programare financiară 2014-2020 Universitatea de Medicină și Farmacie "GR. T. POPA" a implementat proiectul ” Centru de Inovare și Transfer Tehnologic MAVIS” cu o valoare totală a proiectului de 6,478,763 lei. Scopul proiectului este crearea și operaționalizarea unui centru de inovare și transfer exploatării oportunităților economice generate de economia argintie și pentru a sprijini dezvoltarea și transferul de soluții tehnologice/servicii către economie în vederea generării de valoare adăugată și gestionării provocărilor societale reprezentate de îmbătrânirea populației, accesibilitatea serviciilor socio-medicale, calitatea actului medical și prevenția, diagnosticarea și terapia bolilor[109].

Înființarea de parcuri industriale sau înscrierea unor zone industriale deja existente pe lista parcurilor industriale reprezintă o oportunitate pentru atragerea de investiții, întrucât, conform Legii 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, titlul de parc industrial conferă administratorului și rezidenților parcului dreptul la următoarele facilități:

a) scutire de la plata taxelor percepute pentru modificarea destinației sau pentru scoaterea din circuitul agricol a terenului aferent parcului industrial;

b) scutire de la plata impozitului pe terenuri, corespunzător terenului aferent parcului industrial, potrivit prevederilor art. 257 lit. l) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare;

c) scutire de la plata impozitului pe clădiri, corespunzător clădirilor care fac parte din infrastructura parcului industrial, în conformitate cu art. 250 alin. (1) pct. 9 din Legea nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare;

[109] https://mfe.gov.ro/mipe-publica-o-noua-transa-de-date-cu-toate-contractele-pe-fonduri-europene-2014-2020 /

d) scutiri, numai cu acordul autorităților publice locale, de la plata oricăror taxe datorate bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale pentru eliberarea oricăror certificate de urbanism, autorizații de construire și/sau autorizații de desființare de construcții pentru terenurile și clădirile din infrastructura parcului, ce fac parte integrantă din parcul industrial;

e) alte facilități ce pot fi acordate, potrivit legii, de autoritățile administrației publice locale.

Conform Situației distribuției pe județe a Parcurilor industrial constituite conform legii nr. 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale la data de 07.10.2019[110] , în județul Iași existau 3 parcuri industriale: Miroslava, Miroslava 2 și Iași.

1. Parcul Industrial Iași – are o suprafață de 18,6 hectare și este localizat la km 5 între Iași și Lețcani pe drumul European E58/E583
2. Parcul Industrial Miroslava 1 - are o suprafață de 464.400 mp și este situat în comuna Miroslava
3. Parcul Industrial Miroslava 2 - are o suprafață de 252.000 mp și este situat în comuna Miroslava

Astfel, în ceea ce privește infrastructurile de sprijin al afacerilor din Municipiul și din Zona Metropolitană Iași, principala provocare nu constă în construirea de noi centre și extinderea infrastructurii, ci de a activa și promova, întâi, infrastructura existentă. Municipalitatea, în calitate de partener în cadrul unora dintre structurile de sprijin al afacerilor și al inovării și cercetării, își poate asuma rolul de promotor, în cadrul unei strategii mai ample de atragere de investiții.

Structuri asociative pentru creșterea competitivității economice – Clustere

Conceptul de cluster a fost introdus în politica economică de către Michael Porter și se regăsește și în legislația din România prin HG 918/2006, care definește noțiunea de cluster ca fiind o „grupare de producători, utilizatori și/sau beneficiari, în scopul punerii în aplicare a bunelor practici din Uniunea Europeană, în vederea creșterii competitivității operatorilor economici”[111].

Până în prezent la nivelul Regiunii Nord-Est există 7 clustere în domenii diverse, iar majoritatea dintre acestea sunt afiliate la Asociația Națională a Clusterelor din România (CLUSTERO). Din totalul de 7 clustere la nivel regional 5 dintre ele au sediul în Municipiul Iași, iar acestea sunt:

1. Clusterul IMAGO MOL:

Sector de activitate: sănătate și științe medicale;

Specializare în cadrul sectorului: imagistică medicală;

Activități de bază ale clusterului: dezvoltarea unui plan strategic de acțiune pentru sprijinirea dezvoltării competitive a sectorului de imagistică medicală în Regiunea Nord-Est

Anul înființării: 2012;

[110] https://data.gov.ro/dataset/parcuri-industriale-situatie-distributie-pe-judete-la-data-de-07-10-2019/resource/a2e18b45-1f31-43cb-bf74-16c34f9fd9fd

[111] https://old.adrnordest.ro/index.php?page=CLUSTERE_NORD_EST

Numărul membrilor din cluster: 44 (4 universități, 7 spitale publice și private, 25 de IMM-uri, 2 organizații facilitator, 2 instituții de cercetare-dezvoltare, 2 reprezentanți APL, 2 ONG-uri)

Structura membrilor clusterului: întreprinderi mari, mijlocii, mici, microîntreprinderi, universități, colegii tehnice, institute C&D, furnizori de instruire și educație (cu excepția universităților), instituții financiare, organisme publice și intermediari (policy makers, administrație publică, asociații, agenții, camere de comerț);

Număr total salariați: 2018 – 3 angajați, 2019 – 5 angajați, 2020 – 4 angajați.

Cifra de afaceri anuală a clusterului: 2018 – 129.574 lei, 2019 – 200.960 lei, 2020 – 233.696 lei.

Forma legală a clusterului: ONG.

Localizare: în cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa" Iași

2. Clusterul ICONIC:

Sector de activitate: informatică și tehnologia comunicațiilor;

Specializare în cadrul sectorului: producție și servicii online;

Activități de bază ale clusterului: activități de networking și relații internaționale; acces mai ușor la instruire; transfer de know-how; lobby;

Anul înființării: 2012;

Numărul membrilor din cluster: 23;

Structura membrilor clusterului: întreprinderi mari, mijlocii, mici, microîntreprinderi, universități, colegii tehnice, institute C&D, furnizori de instruire și educație (cu excepția universităților), instituții financiare, organisme publice și intermediari (policy makers, administrație publică, asociații, agenții, camere de comerț);

Forma legală a clusterului: asociație înregistrată;

Organizații fondatoare a clusterului: Arhipelago – companie în domeniul web publishing;

Principalul obiectiv al clusterului: creșterea capacității inovatoare a economiei regionale.

Localizare: Șoseaua Bârnova, Iași

3. Clusterul EURONEST IT&C:

Sector de activitate: informatică și tehnologia comunicațiilor;

Specializare în cadrul sectorului: outsourcing – dezvoltare software, industrii creative, web-design și dezvoltare platforme web, Logo Design, Optimizare motoare de căutare, promovare platforme web, marketing și soluții e-commerce pentru turism, distribuție software, consultanță, publicitate și organizare evenimente;

Activități de bază ale clusterului: activități de networking și relații internaționale, acces mai ușor la instruire, transfer de know-how, lobby;

Anul înființării: 2013;

DRAFT

Numărul membrilor din cluster: 21;

Structura membrilor clusterului: întreprinderi mari, mijlocii, mici, microîntreprinderi, universități, colegii tehnice, institute C&D, furnizori de instruire și educație (cu excepția universităților), instituții financiare, organisme publice și intermediari (policy makers, administrație publică, asociații, agenții, camere de comerț);

Număr total salariați: 447;

Cifra de afaceri anuală: 21.600.000;

Forma legală a clusterului: asociație înregistrată;

Organizații fondatoare a clusterului: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară EURONEST, Primăria Municipiului Iași, S.C. Centric IT Solutions România S.R.L., S.C. Dicode S.R.L., S.C. Embarcadero Technologies S.R.L., S.C. Enterprise Business Systems S.R.L., S.C. Focality S.R.L., S.C. GreenSoft S.R.L., S.C. Intelligent Bee Web S.R.L., S.C. NESS România S.R.L., S.C. RomSoft S.R.L., S.C. Software Vision Business S.R.L., S.C. The Red Point S.A., S.C. Travel Tech S.R.L., Universitatea ”Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea Tehnică ”Gh. Asachi” din Iași, Universitatea ”Vasile Alecsandri” din Bacău, Universitatea ”Ștefan cel Mare” din Suceava, Camera de Comerț și Industrie Suceava, Federația Patronală IMM din județul Suceava, S.C. Oameni și Companii S.R.L.;

Principalul obiectiv al clusterului: creșterea capacității inovatoare a economiei regionale.

Localizare: în incinta Consiliului Județean Iași

4. Clusterul Asociația BREASLA CONSTRUCTORILOR IEȘENI – construcții, Iași

Sector de activitate: construcții;

Specializare în cadrul sectorului: industria construcțiilor civile și industriale;

Activități de bază ale clusterului: îmbunătățirea calității lucrărilor de construcții efectuate în Județul Iași; creșterea standardelor de calitate și transparență din domeniu; îmbunătățirea imaginii constructorilor ieșeni în raport cu autoritățile locale și opinia publică; oferirea informațiilor și soluțiilor privind oportunitățile de afaceri în domeniu; dezvoltarea afacerilor companiilor membre în cluster și creșterea competitivității acestora pe plan național și internațional;

Anul înființării: 2013;

Numărul membrilor din cluster: 23;

Structura membrilor clusterului: întreprinderi mijlocii productive, întreprinderi mici mijlocii, universități;

Număr total salariați: 1.845;

Cifra de afaceri anuală: 82 milioane euro;

Forma legală a clusterului: asociație înregistrată;

Principalul obiectiv al clusterului: derularea activităților de animare a acestuia în vederea intensificării cooperării între membrii săi.

DRAFT

5. Clusterul BIORONE – sănătate, Iași

Sector de activitate: biotehnologii, sănătate și științe medicale, microtehnologii și nanotehnologii;

Specializare în cadrul sectorului: bioinformatică, producție medicamente, farmacogenomică, terapia genelor, testare genetică, nanotehnologie, bioinginerie, servicii de sănătate și diagnostic uman, producția biofarmaceutice și echipamente;

Activități de bază ale clusterului: activități de networking și relații internaționale; transfer de know-how; lobby; transpunerea culturii inovative în economie; sprijin privind oportunități de finanțare și programe; cercetarea și dezvoltarea resursei umane de bună calitate din regiune;

Anul înființării: 2011;

Numărul membrilor din cluster: 13;

Structura membrilor clusterului: întreprinderi mari, mijlocii, mici, microîntreprinderi, universități, colegii tehnice, institute C&D, furnizori de instruire și educație (cu excepția universităților), instituții financiare, organisme publice și intermediari (policy makers, administrație publică, asociații, agenții, camere de comerț);

Număr total salariați: 1.609;

Cifra de afaceri anuală: 72.000.000 euro;

Forma legală a clusterului: asociație (neînregistrată);

Organizații fondatoare a clusterului: Universitatea de Medicină și Farmacie"Gr.T.Popa" Iași, Spitalul Clinic Județean de Urgențe Sf. Spiridon Iași, Spitalul Clinic de Recuperare, Institutul Regional de Oncologie Iași, Direcția de Sănătate Publică Iași, Direcția de Sănătate Publică Neamț, Institutul de Medicină Legală Iași, Institutul de Chimie Macromoleculară "Petru Poni" Iași, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică Tehnică, S.C. Antibiotice S.A., S.C. A&B Pharm Corporation S.R.L., S.C. Romsoft S.R.L.;

Principalul obiectiv al clusterului: creșterea capacității inovatoare a economiei regionale[112].

2.2.3. Motoare economice și potențial de specializare

Coeficientul de localizare (CL) este un indicator urban care compară concentrarea locală a unui cod CAEN (numărul de angajați din cadrul acelui cod CAEN raportat la numărul total de angajați din zona metropolitană) cu concentrarea națională a acelui cod CAEN. Acest indicator prezintă gradul de specializare a unei zone într-o anumită industrie, măsurând nivelul de concentrare economică la nivel regional. Au fost selectate domeniile care au înregistrat o valoare a CL mai mare decât 1 și în cadrul cărora au fost create în anul 2014 cele mai multe locuri de muncă din totalul înregistrat la nivelul fiecărui pol de creștere.

Pentru a identifica, la nivelul anului 2020, aglomerările economice din cadrul Polului de Creștere Iași ce au un avantaj comparativ la nivel național, coeficientul de localizare aferent fiecărui domeniu motor economic al Zonei Metropolitane Iași a fost comparat cu valoarea indicatorului obținută la nivelul celorlalți

[112] Sursa: http://www.adrnordest.ro/index.php?page=CLUSTERE_NORD_EST

poli de creştere pentru respectivul domeniu (în situația în care acesta se regăsea şi în lista motoarelor economice ale fiecărui alt pol de creştere[113]). În vederea întocmirii acesteia a fost calculat coeficientul de localizare, respectând aceeaşi metodologie menționată anterior pentru acele domenii ce au fost identificate ca motoare economice în anul 2014 la nivelul Zonei Metropolitane Iași.

În urma acestei analize se poate concluziona faptul că Zona Metropolitană Iași are o bază economică variată, stabilă din punct de vedere temporal. Aglomerările economice ce-i oferă avantaje semnificative la nivel național şi generează un volum important de afaceri, sunt înregistrate pentru următoarele coduri CAEN:

Fabricarea produselor farmaceutice de bază (cod CAEN 2110): prin prezența companiei Antibiotice S.A.- cel mai important producător de medicamente generice ce reprezintă un brand cu tradiție de peste 60 de ani, care ocupă cel de-al 4 lea loc în Topul agenților economici în funcție de cifra de afaceri şi locul trei în Topul agenților economici în funcție de numărul de angajați, la nivelul Municipiului Iași, în anul 2020. În perioada analizată coeficientul de localizare aferent acestui cod CAEN a cunoscut o creştere până la 24,08 în anul 2014, însă aceasta s-a redus până la 11,9 în anul 2020. Valoarea net superioară a coeficientului de localizare înregistrată la nivelul acestui cod CAEN comparativ cu valorile obținute la nivelul celorlalți poli de creştere, coroborată cu faptul că, domeniul face parte din sectoarele economice cu potențial de specializare inteligentă din Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare şi Inovare 2014 – 2020 indică faptul că, acesta reprezintă un domeniu de identitate pentru Zona Metropolitană Iași și se propune concentrarea acțiunilor strategice în vederea conservării acestui avantaj comparativ. În plus, acesta este un domeniu în cadrul căruia pot fi accesate fonduri europene pentru acțiuni de cercetare – dezvoltare ce pot conduce la o dezvoltare durabilă a sectorului, prin descoperirea unor medicamente noi şi eficiente.

Activități de consultanță pentru afaceri şi management (cod CAEN 7022): în comparație cu ceilalți Poli de creştere, coeficientul de localizare din Zona Metropolitană Iași a înregistrat o scădere până la 1,09, păstrând Zona Metropolitană Iași pe primul loc în topul polilor de creştere, însă având în vedere valoarea coeficientului de localizare mai mică de 1,5 rezultă faptul că acest domeniu prezintă un grad mediu de specializare în prezent. La nivelul Municipiului Iași se regăseşte compania Iulius Management Center S.R.L., companie care funcționează sub acest cod CAEN și care a avut în anul 2020 o medie de 187 de angajați.

Activități de servicii în tehnologia informației (diviziunea 62): în urma analizei coeficientului de localizare, pentru activitățile de realizare a software-urilor (cod CAEN 6201), de consultanță în tehnologia informației (cod CAEN 6202) și de management a mijloacelor de calcul (cod CAEN 6203) acesta nu a obținut valori mai mari decât ceilalți poli de creştere din România. De asemenea, se poate observa faptul că, în comparație cu anul 2014 când valoarea înregistrată CL2014 = 2, în anul 2020 Zona Metropolitană Iași s-a plasat pe locul al doilea cu o valoare CL2020= 2,49, devansând Zona Metropolitană Timişoara, pe primul loc clasandu-se Zona Metropolitană Cluj-Napoca. În plus, la nivelul clasei *Alte activități de servicii privind tehnologia informației (cod CAEN 6209)*, în perioadele analizate coeficientul de localizare a înregistrat o valoare net superioară comparativ cu ceilalți poli de creştere: în anul 2014 – 8,36; în anul 2020 – 4,03. Având în vedere faptul că Tehnologia Informațiilor şi Comunicațiilor aparține domeniilor de specializare inteligentă din Strategia CDI 2014 – 2020, dezvoltarea inteligentă și durabilă a sectorului TIC fiind susținută și încurajată în perioada de programare 2014 – 2020, precum și din prisma faptului că, acest sector face parte din sfera de cuprindere a industriilor creative, se recomandă sprijinirea şi accelerarea dezvoltării sectorului IT.

[113] În cazul în care un domeniu nu se regăsea între motoarele unuia sau mai multor poli de creştere, este marcat cu ”-” în tabelul de analiză comparativă

Industria textilă (Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp) – cod CAEN 1413): Din punctul de vedere a acestui coeficient de localizare, a fost înregistrată o scădere constantă din 2014 până în 2020 (valorile înregistrate au fost 2014 – 1,4; 2020 – 0,87). Această scădere se datorează nivelului de uniformizare aplicat domeniului de industrii creative, la nivelul tuturor polilor de creștere, din exercițiul financiar 2014-2020. Această activitate economică fiind inclusă în sfera de cuprindere a industriilor creative, industrii ce au un potențial de creștere mult mai rapid comparativ cu restul economiei, va motiva continuarea de investiții și realizarea de proiecte în cadrul acestui domeniu pe viitor, alături de Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Textile și Pielărie, Universități și alți actori relevanți.

Domeniile care se identifică drept noi motoare economice în anul 2020 sunt: **8220 – Activități de call center** (CL2020=3,68) și **2420 - Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel** (CL2020=1,52).

Analizând potențialul de specializare inteligentă al economiei metropolitane evaluat din perspectiva comparației cu ceilalți poli de creștere ai României, se poate concluziona faptul că avantajele competitive importante sunt deținute de Zona Metropolitană Iași la nivelul ***industriei farmaceutice și al activităților de servicii în tehnologia informației***. Totodată, Polul de Creștere Iași deține avantaje competitive medii în domeniul industriei textile și în sectorul IT. Trebuie menționat faptul că, deși în urma analizei au fost identificate și alte sectoare la nivelul cărora valorile coeficientului de localizare sunt cele mai mari comparativ cu ceilalți poli de creștere, aceste domenii au un grad de specializare mediu sau scăzut. Domeniile care se identifică drept noi motoare economice în anul 2020 sunt: 8220 – Activități de call center (CL2020=3,68) și 2420 - Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel (CL2020=1,52). (Arcelormittal Tubular Products Iași SA – care a avut o cifră de afaceri de 340,02 milioane de lei - 2020).

DRAFT

*Tabel 15 - Coeficientul de localizare al Zonei Metropolitane Iași, în anul **2014**, comparativ cu ceilalți poli de creștere*[114]

Nr. crt.	Motoare economice ale Zonei Metropolitane Iași	Cod CAEN	Coeficient de localizare - anul 2014							Coeficient de localizare ZMI mai mare decât cel înregistrat la nivelul unui alt pol de creștere
			Z.M. Iași	Z.M. Brașov	Z.M. Cluj - Napoca	Z.M. Constanța	Z.M. Craiova	Z.M. Ploieşti	Z.M. Timişoara	
1	**Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale**	4120	1,33	0,90	1,02	0,87	1,21	0,84	0,77	**Da**
2	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	1413	1,40	0,09	0,46	0,20	1,15	2,33	0,53	Nu
3	Restaurante și servicii de catering	5610 și 5621	1,75	0,93	1,44	1,93	0,86	0,71	1,03	Nu
4	Fabricarea de echipamente electrice şi electronice pentru autovehicule şi pentru motoare de autovehicule	2932	0,59	6,81	0,02	0,00	0,31	0,66	3,37	Nu
5	Distribuția energiei electrice*	3513	0,00	0,00	4,90	2,11	5,08	7,88	2,02	Nu

[114] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

6	Transporturi urbane, suburbane şi metropolitane de călători	4931	0,16	1,02	1,44	1,07	1,53	1,49	0,77	Nu
7	**Fabricarea produselor farmaceutice de bază**	2110	24,08	0,03	0,04	0,00	0,00	0,22	1,59	**Da**
8	**Activități de consultanță pentru afaceri și management**	7022	2,05	0,74	1,58	0,51	0,67	0,48	0,81	**Da**
9	**Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat**	4322	1,96	1,16	1,30	1,16	0,78	1,56	1,16	**Da**
10	Întreținerea şi repararea autovehiculelor	4520	1,04	0,83	1,10	1,52	1,02	1,10	0,80	Nu
11	Activități de inginerie şi consultanță tehnică în domeniu	7112	1,32	0,94	2,81	0,60	0,68	3,14	1,10	Nu
12	**Transporturi cu taxiuri**	4932	3,33	1,25	2,07	1,88	3,30	1,16	0,67	**Da**
13	Activități de servicii în tehnologia informației	6201 și 6202 și 6203	2,00	1,45	5,44	0,18	0,82	0,57	1,52	Nu
14	Lucrări de construcții a drumurilor şi autostrăzilor	4211	0,94	0,53	1,75	1,07	0,95	0,18	0,93	Nu

15	**Activități de call center**	8220	7,03	2,05	3,00	0,02	0,34	0,10	0,99	**Da**
16	Captarea, tratarea și distribuția apei	3600	1,42	0,98	1,60	2,56	1,62	1,85	0,73	Nu
17	Baruri și alte activități de servire a băuturilor	5630	1,38	0,80	1,51	1,53	0,96	0,23	1,35	Nu
18	Instalații electrice	4321	1,10	1,08	2,20	1,21	0,76	0,79	0,94	Nu
19	**Servicii de coafură și alte servicii de înfrumusețare**	9602	1,83	0,67	1,08	1,57	1,40	0,87	1,48	**Da**
20	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	4773	0,96	1,27	0,54	1,30	1,53	0,95	0,48	Nu
21	Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	6820	1,34	0,82	1,05	1,79	1,46	0,97	1,20	Nu
22	**Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel**	2420	3,98	0,01	0,00	0,20	0,00	0,09	0,00	**Da**
23	Colectarea deșeurilor nepericuloase	3811	1,21	0,84	0,85	2,66	1,62	0,58	0,67	Nu
24	Comerț cu autoturisme și autovehicule ușoare	4511	1,46	1,01	1,66	0,70	0,98	1,12	0,94	Nu

25	Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie	2815	2,32	10,39	0,20	0,08	0,00	3,48	0,00	Nu
26	Activități de asistență medicală specializată	8622	1,44	1,61	0,95	0,82	1,93	1,09	1,39	Nu
27	Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	4531	1,71	0,98	2,09	0,34	1,23	0,47	1,06	Nu
28	**Alte activități de servicii privind tehnologia informației**	6209	8,36	0,46	1,25	0,36	1,22	0,57	0,89	**Da**
29	Alte activități de tipărire	1812	2,10	0,49	2,30	0,83	0,75	0,46	0,67	Nu
30	Activități de întreținere peisagistică	8130	3,33	0,52	0,43	1,55	0,00	5,20	0,63	Nu

*Tabel 16 - Coeficientul de localizare al Zonei Metropolitane Iași, în anul **2020**, comparativ cu ceilalți poli de creștere*[115]

Nr. crt.	Motoare economice ale Zonei Metropolitane Iași	Cod CAEN	Coeficient de localizare - anul 2020							Coeficient de localizare ZMI < /> decât cel înregistrat la nivelul unui alt pol de creștere
			Z.M. Iași	Z.M. Brașov	Z.M. Cluj - Napoca	Z.M. Constanța	Z.M. Craiova	Z.M. Ploieşti	Z.M. Timişoara	
1	Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale şi nerezidențiale	4120	0,75	0,63	0,46	1,02	0,76	0,7	0,48	Nu*
2	Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	1413	0,87	0,1	0,16	0,21	0,82	0,73	0,81	Nu
3	Restaurante și servicii de catering	5610 și 5621	0,67	0,86	0,67	1,68	0,9	0,66	0,76	Nu
4	Fabricarea de echipamente electrice şi electronice pentru autovehicule şi pentru motoare de autovehicule	2932	0,18	5,57	-	-	0,5	0,83	3,72	Nu
5	Distribuția energiei electrice*	3513	-	-	9,23	2,56	5,73	-	2,04	Nu

[115] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

***** În anul 2014 acest domeniu reprezenta un motor economic conform coeficientului de localizare

6	Transporturi urbane, suburbane şi metropolitane de călători	4931	1,06	1,03	0,66	1,18	1,18	2,04	1	Nu
7	**Fabricarea produselor farmaceutice de bază**	2110	11,9	-	-	-	-	-	-	**Da**
8	Activități de consultanță pentru afaceri și management	7022	1,09	0,48	0,83	0,53	0,62	0,84	0,59	Nu*
9	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire şi de aer condiționat	4322	0,87	1,13	0,64	1,09	0,83	1,41	1,34	Nu*
10	Întreținerea şi repararea autovehiculelor	4520	0,71	0,67	0,46	1,47	0,94	0,97	0,68	Nu*
11	Activități de inginerie şi consultanță tehnică în domeniu	7112	0,74	1,26	1,05	0,77	0,71	2,81	1,06	Nu
12	Transporturi cu taxiuri	4932	2,85	1,31	1,68	2,4	4,32	2,29	-	Nu*
13	Activități de servicii în tehnologia informației	6201 și 6202 și 6203	2,49	1.01	4,23	0,14	0,76	0,33	1,91	Nu
14	Lucrări de construcții a drumurilor şi autostrăzilor	4211	0,3	0,56	0,95	0,91	1,12	0,24	0,81	Nu

15	**Activități de call center**	8220	3,68	2,5	2,51	-	0,83	-	1,02	**Da**
16	Captarea, tratarea și distribuția apei	3600	1,53	0,92	1,07	3,57	1,87	1,9	0,96	Nu
17	Baruri şi alte activităţi de servire a băuturilor	5630	0,38	0,68	0,66	1,75	0,87	-	1,08	Nu*
18	Instalații electrice	4321	0,51	0,85	0,81	1,09	1,06	0,66	0,93	Nu
19	Servicii de coafură și alte servicii de înfrumusețare	9602	0,89	0,55	0,52	1,53	1,33	1,37	1,15	Nu*
20	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	4773	0,53	0,92	0,34	0,84	1,04	2,10	0,37	Nu
21	Închirierea şi subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	6820	0,94	1,25	0,66	1,96	1,59	1,29	1,29	Nu*
22	**Producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea, din oțel**	2420	1,52	-	-	-	-	-	-	**Da**
23	Colectarea deşeurilor nepericuloase	3811	0,80	0,82	0,46	2,04	1,57	-	0,98	Nu
24	Comerț cu autoturisme şi autovehicule uşoare	4511	0,60	0,57	0,87	0,6	0,6	0,76	0,63	Nu*

25	Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie	2815	0,79	-	-	-	-	4,63	-	Nu
26	Activități de asistență medicală specializată	8622	0,34	0,85	0,65	0,88	2,12	1,22	0,68	Nu
27	Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	4531	1,24	0,53	1,79	-	0,44	-	0,50	Nu
28	**Alte activități de servicii privind tehnologia informației**	6209	4,03	1,07	0,81	-	-	-	1,77	**Da**
29	Alte activități de tipărire	1812	0,91	-	0,94	0,62	0,76	1,31	-	Nu
30	Activități de întreținere peisagistică	8130	1,8	-	-	0,8	-	5,14	1,18	Nu

2.2.4. Industrii culturale și creative

Sectorul industriilor culturale și creative

La nivelul României, sectorul industriilor culturale și creative este corelat cu modul de clasificare al activităților la nivel național, respectiv cu nomenclatorul din Clasificarea Activităților din Economia Națională (C.A.E.N). În acest sens, conform clasificării C.A.E.N. în vigoare, industriile creative din România cuprind 86[116] de activități economice.

Dintre acestea, conform Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală, 4 sub-sectoare concentrează aproape jumătate (48,67%)[117] din totalul firmelor active în sectorul cultural și creativ. Se evidențiază Activități ale agențiilor de publicitate (cod C.A.E.N. 7311) ce înregistrează 5.652 firme active la nivel național, urmat de codurile aferente activității de Servicii IT[118], acestea cumulând un sfert din numărul firmelor active în sectorul creativ și cultural (24,64%)[119]. Sectoarele care au o contribuție mai mare decât un prag convențional de 1% ca pondere în totalul sectorului cultural și creativ înregistrează un total de 22 coduri C.A.E.N..

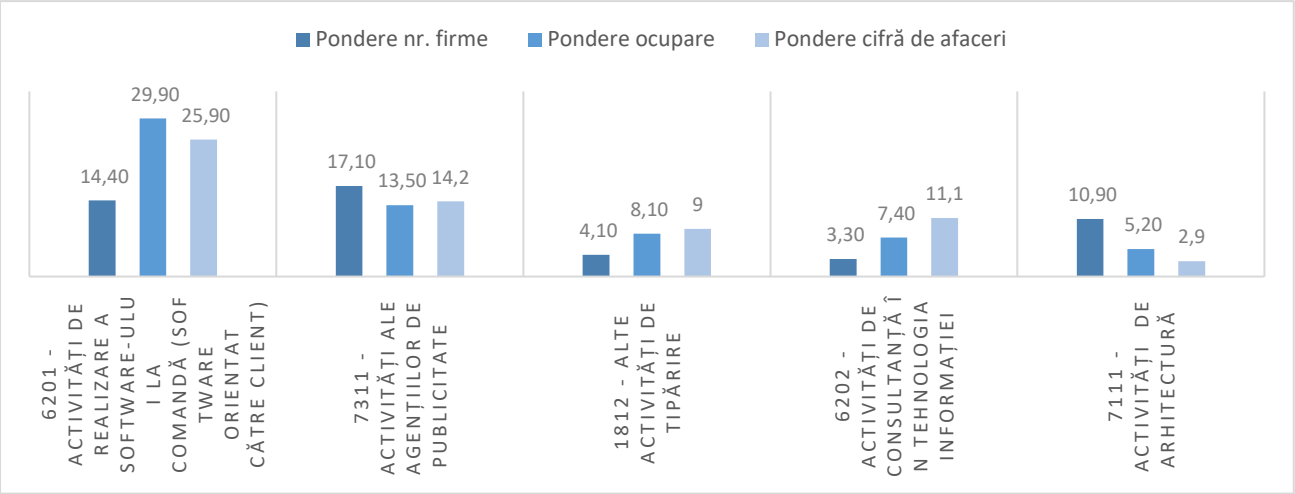

Grafic 44 - Top 5 sub-sectoare creative și culturale la nivel național[120]

Din perspectivă teritorială, sectoarele culturale și creative se remarcă printr-un grad mare de concentrare. Analizând primele 20 de județe din perspectiva numărului de firme active, a cifrei de afaceri și a ocupării în domeniu, se observă că acestea concentrează peste 86% din totalul industriilor creative, pe

[116] Conform Proiect Creative START – ID 105021

[117] Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (2015), Culturalele Culturale și Creative din România. Importanța Economică și Contextul Competitiv, Editura PRO Universitară, București

[118] Sub-clasa 62 = 6201+6202+6209

[119] Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (2015), Sectoare Culturalele Culturale și Creative din România. Importanța Economică și Contextul Competitiv, Editura PRO Universitară, București

[120] Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (2015), Sectoare Culturalele Culturale și Creative din România. Importanța Economică și Contextul Competitiv, Editura PRO Universitară, București

toate cele trei criterii (cifră de afaceri, număr de salariați şi număr de firme). Județul Iași ocupă poziția 7[121], fiind surclasat, în ordine crescătoare, de județele Constanța, Ilfov, Brașov, Timiș, Cluj și Municipiul București.

Din perspectivă microeconomică, industriile creative din Zona Metropolitană Iași cuprind actori din mediul privat având ca domenii de activitate **publicitatea, media, design, modă, IT, arhitectura, muzică, video**, precum și instituții publice precum **muzeele, bibliotecile și arhivele, arte scenice (teatru, dans, etc.) sau mass-media**.

În anul 2020 în Zona Metropolitană Iași erau înscrise 26 sub-sectoare din domeniul industriilor creative, dintre acestea doar 20 sunt prezente și în comunele din ZMI și nu doar în Municipiul Iași. De asemenea, se remarcă faptul că o pondere de 90,28% din firmele active în industrii creative din ZMI sunt localizate în Municipiul Iași, însă acest procent este în scădere față de anul 2015 fapt ce denotă dezoltarea industriilor creative și în comunele din jurul Municipiului Iași.

În anul 2019, în cadrul analizei realizate în Monitorul Orașelor Culturale și Creative (MOCC) se observă un regres general pentru orașele românești, comparativ cu ediția precedentă. Având în vedere că niciun oraș din România nu este clasat în prima jumătate a ierarhiei, se poate observa faptul că orașele românești nu au mai dezvoltat suficient aceste sectoare culturale și creative.

La nivelul Zonei Metropolitane Iași a fost înregistrată cea mai mică involuție comparativ cu restul orașelor din țară, raportat la edițiile 2017-2019 a monitorului.[122]

Pilonii analizați cu ajutorul acestui instrument (Monitorul Orașelor Culturale și Creative) sunt: dinamismul cultural, economia creativă și mediul propice. Dinamismul cultural este indicatorul care analizează infrastructura culturală și participarea la cultură de la nivelul orașelor; economia creativă este al doilea pilon și are rolul de a identifica modul în care Sectorul industriilor Culturale și Creative (SCC) contribuie la ocuparea forței de muncă, la crearea de locuri de muncă și capacitatea de inovare pe care o prezintă orașele; ultimul pilon, denumit mediul propice, are rolul de a identifica activele care ajută orașele să atragă talentele creative și să stimuleze angajamentul cultural.

Tabel 17 - Indexul Orașelor Culturale și Creative în anii 2017 și 2019[123]

	București	Cluj	Sibiu	Timișoara	Iași	Baia Mare
2017	27,7	25,7	23,4	23,3	19	16,9
2019	22,8	20,5	18,2	18,1	16,1	14,2

În anul 2019 clasamentul referitor la viața culturală și economia creativă, la nivel național se prezenta astfel: București (22,8), Cluj-Napoca (20,5), Sibiu (18,2), Timișoara (18,1), Iași (16,1) și Baia Mare (14,2).

[121] Tabel8. Ponderea județelor în economia națională, sectoare culturale și creative (2014) - Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (2015), Sectoare Culturalele Culturale și Creative din România. Importanța Economică și Contextul Competitiv, Editura PRO Universitară, București

[122] A doua ediție a Monitorului orașelor culturale și creative. Comisia Europeană, https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/performance-map

[123] A doua ediție a Monitorului orașelor culturale și creative. Comisia Europeană, https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/performance-map

Pentru a sublinia performanța industriilor creative la nivel metropolitan (număr firme, număr angajați și cifră de afaceri), s-au analizat ponderea și dinamica sub-sectoarelor din acest domeniu în perioada 2015-2020. La nivelul cifrei de afaceri categoriile CAEN au fost analizate pentru intervalul 2015-2019.

Astfel, analiza dinamicii sectorului cultural și creativ din ZMI indică o creștere constantă a numărului firmelor, a cifrei de afaceri și a numărului de angajați din aceste domenii. Acest fapt indică faptul că vechile companii s-au dezvoltat mai mult în perioada recentă, iar noile companii din domeniu au adus plusul de valoare necesar pentru dezvoltarea întregului sector al industriilor creative.

În funcție de numărul de firme, sub-sectorul Activități de realizare a software-ului la comandă este liderul clasamentului, înregistrând 555 de firme active la nivelul ZMI (31,66% din numărul total de firme active în top 10 sub-sectoare creative și culturale din ZMI).

Însumate, codurile CAEN din top 10 sub-sectoare creative și culturale reprezintă 64,28% din totalul numărului de firme active în sectorul cultural și creativ din Zona Metropolitană Iași.

Tabel 18 - Dinamica numărului firmelor active din sectorul creativ și cultural (2015-2020)[124]

Sectorul cultural și creativ în ZMI	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nr. Firme	769	938	1132	1264	1487	3007
Nr. Angajați	5,758	6,388	7,589	8,767	10,525	15,811
Cifra de afaceri	774,880,837	905,673,162	1,164,297,788	1,569,531,526	2,033,630,453	-

[124] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă firme 2020

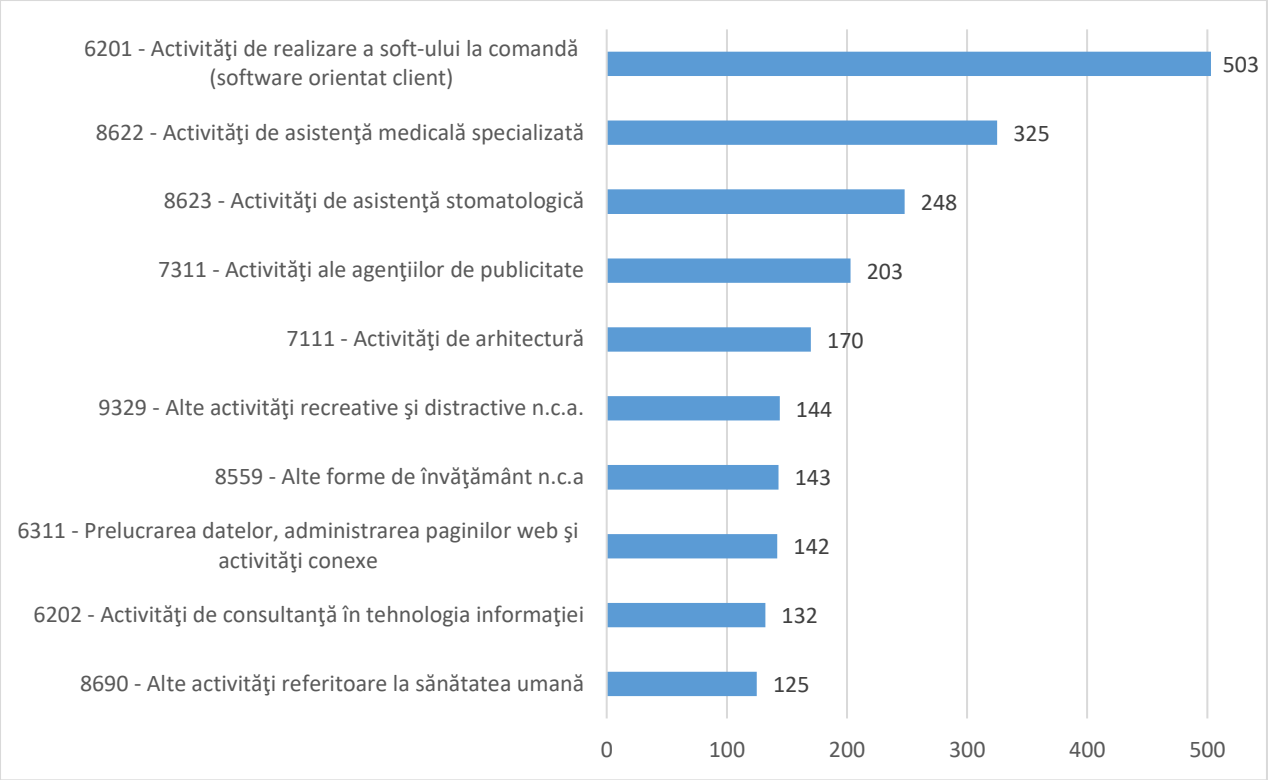

Grafic 45 - Top 10 sub-sectoare creative și culturale din punct de vedere al numărului de firme din Zona Metropolitană Iași în 2020[125]

În funcție de numărul de angajați, topul sub-sectoarelor industriilor creative se modifică parțial, Activități de realizare a software-lui la comandă ocupând din nou prima poziție în clasament, înregistrând 46,3% din totalul numărului de angajați în industriile creative din ZMI. Dacă adunăm codurile aferente domeniului IT (6201, 6202, 6209), se observă că acestea însumează 9.333 angajați (59,03% din totalul angajaților în industriile creative din ZMI).

Având în vedere variația crescătoare a angajaților din domeniile creative, codurile CAEN din domeniul IT (calculate în ansamblu) concentrau în 2020 cele mai multe locuri de muncă, comparativ cu celelalte sectoare din top 10. La nivelul sub-domeniilor, Activități de arhitectură (cod CAEN 7111) a înregistrat o creștere de peste 76,14% a numărului de angajați, urmat de Activități de editare a altor produse software (58,33%). Este de remarcat că în restul sub-sectoarelor s-au înregistrat scăderi a numărului de angajați: *Activități ale agențiilor de publicitate, Alte activități de tipărire, Alte activități de editare a cărților.*

[125] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

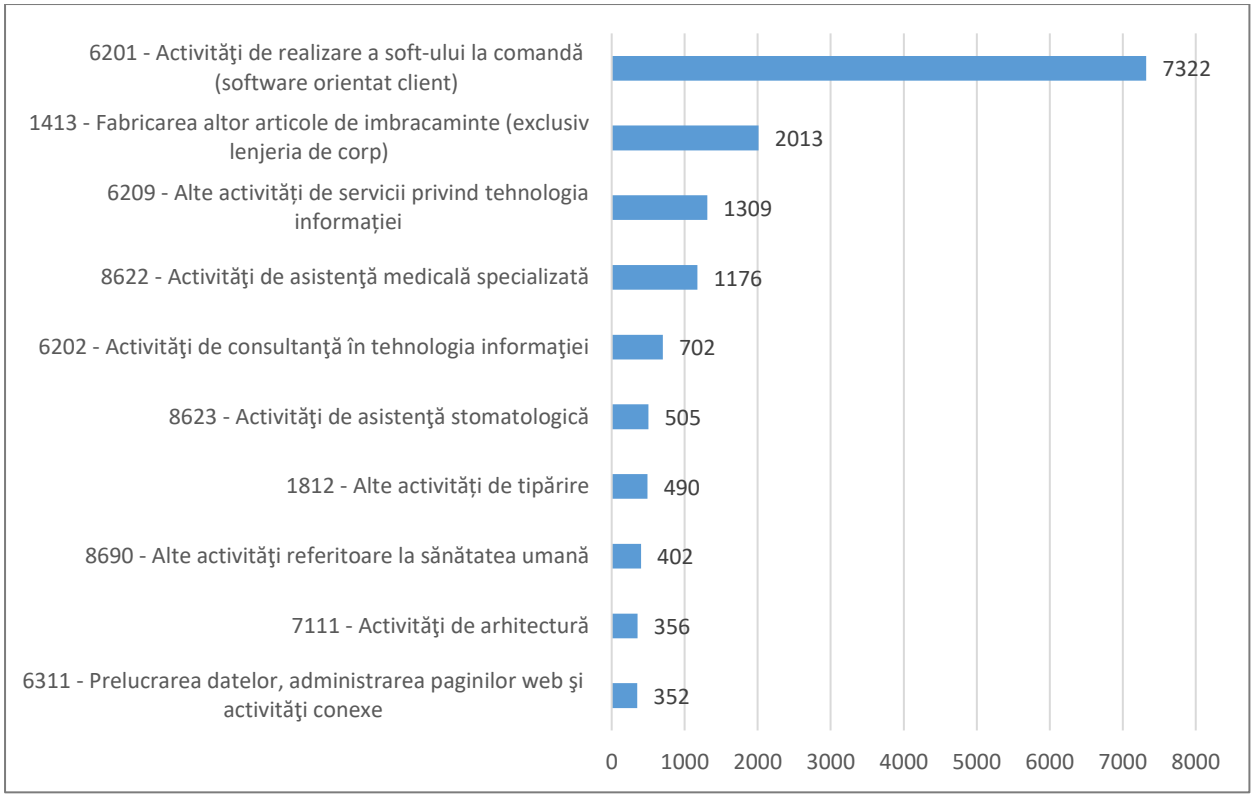

Grafic 46 - Top 10 sub-sectoare creative și culturale din punct de vedere al numărului de angajați din Zona Metropolitană Iași în 2020[126]

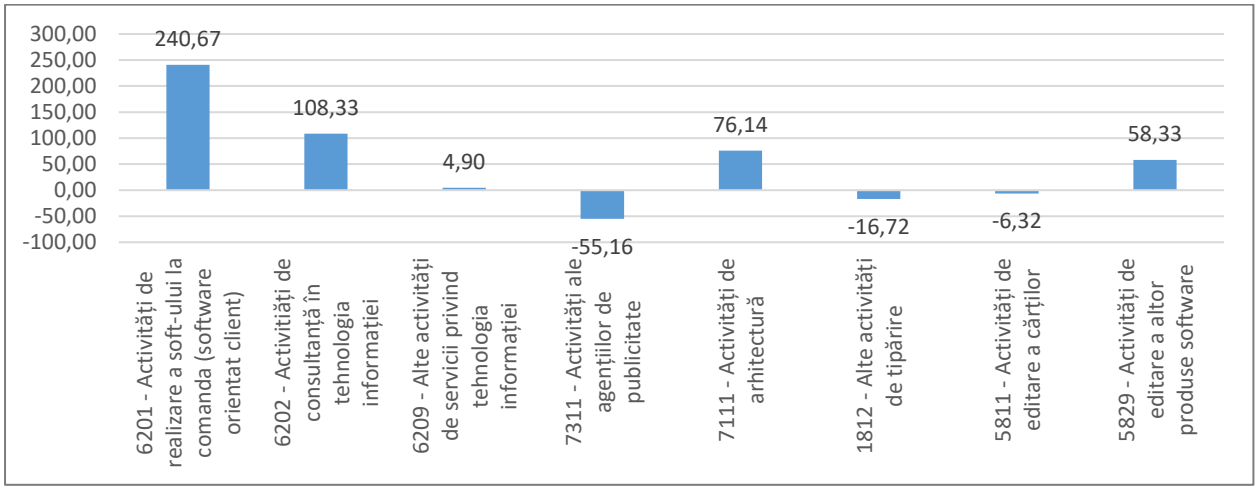

Grafic 47 - Dinamica numărului de angajați din top 10 sub-sectoarele creative și culturale din Zona Metropolitană Iași în 2015-2020[127]

În ceea ce privește cifra de afaceri generată de industriile creative din ZMI, se remarcă domeniul tehnologiei informației, în subclasa 62 CAEN, prin activități de realizare software-ului, servicii și consultanță, dar și domeniul publicității. În perioada 2015-2019 au înregistrat creșteri considerabile referitor la cifra de afaceri domeniile: 6201 - Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client) –

[126] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

[127] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

Creștere 314,75%; 7311 - Activități ale agențiilor de publicitate – Creștere de 250,88%; 6202 - Activitiăți de consultanță în tehnologia informației – Creștere de 91.15%; 5829 - Activități de editare a altor produse software – Creștere de 74,52%. Aceste aspecte evidențiază faptul că o parte a companiilor cu experiență din industria creativă și-au consolidat poziția în economia locală a ZMI.

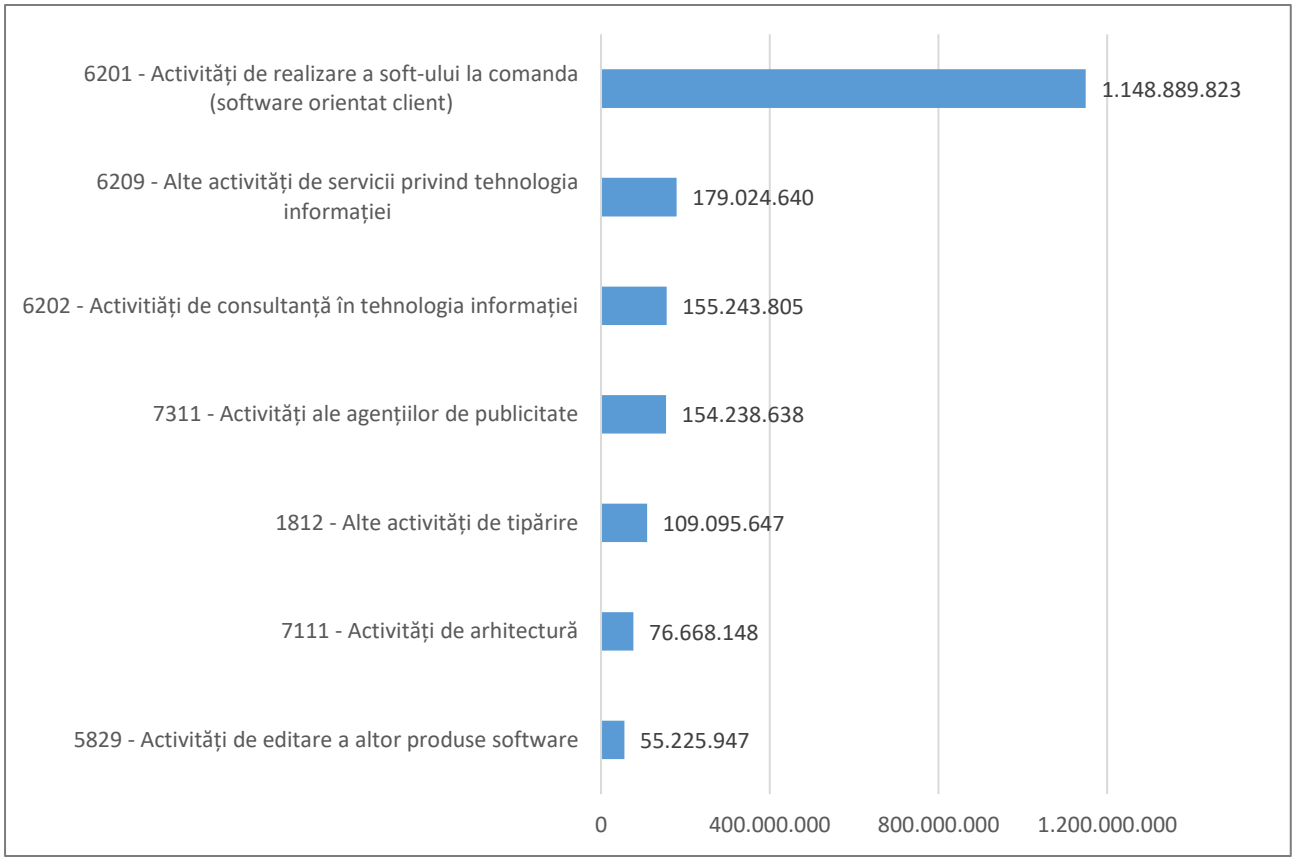

Grafic 48 - Top 7 sub-sectoare creative și culturale din punct de vedere al cifrei de afaceri din Zona Metropolitană Iași în 2020[128]

Pe de altă parte, au fost înregistrate și scăderi în următoarele domeniul CAEN 5811 – Activități de editare a cărților.

[128] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020

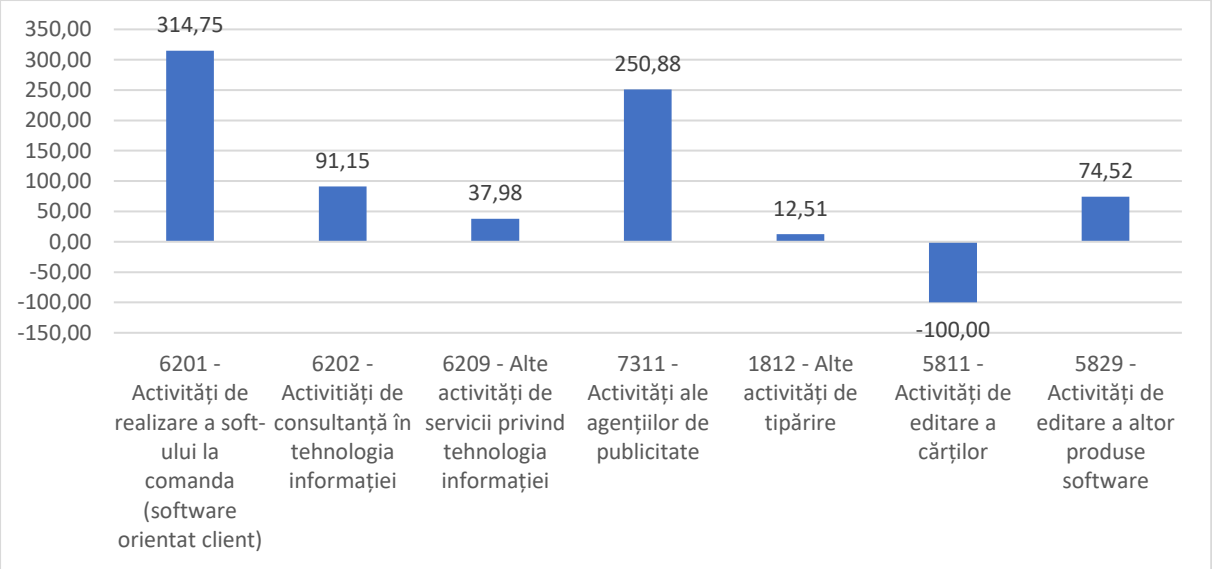

Grafic 49 - Dinamica cifrei de afaceri a sub-sectoarelor creative și culturale din top 7 al cifrei de afaceri din Zona Metropolitană Iași în 2015-2019[129]

Resurse creative

Domeniul tehnologiei informației

Conform studiului "ITC 2030 Nord Est pentru identificarea nevoii de resurse umane înalt calificate în domeniului ITC şi a competenţelor aferente necesare, precum şi evoluţiei sectorului ITC din Regiunea Nord – Est cu orizont de timp 2030"[130], sectorul IT&C aduce valoare adăugată economiei naţionale prin o contribuţie semnificativă la Produsul Intern Brut, creşterea ratei de ocupare a forţei de muncă şi a productivităţii dar şi inovare. Mai mult, datorită tendinţei globale de transfer a serviciilor şi informaţiilor către baze electronice de tip cloud, industria software este printre cele mai active din acest domeniu. Conform raportului Brainspotting Romania (2019-2020[131]), ţara noastră este unul dintre cele mai puternice hub-uri de IT cu un număr de profesionişti estimat la 140.000 în anul 2020, iar municipiul Iaşi în anul 2018 a fost declarat Oraşul anului pentru dezvoltarea industriei IT şi de out-sourcing.

Conform Asociaţiei Patronale a Industriei de Software si Servicii din Romania, la nivel naţional, piaţa de desfacere este reprezentată de industria producătoare, sectorul financiar inclusiv cel bancar şi cel de retail cu aproximativ 13 procente fiecare, urmate de sectorul guvernamental cu 11 procente şi serviciile de consultanţă cu 10%. Pe de altă parte, sectoare ca cel educaţional, al telecomunicaţiilor şi chiar construcţiile nu au fost suficient digitalizate, acestea solicitând în măsură foarte mică serviciile de IT&C.

În ceea ce priveşte evoluţia pieţei, este estimat că România va urma tendinţa ţărilor est-europene unde, deşi a fost înregistrată o creştere în ultimii ani, forţa de muncă specializată a început să fie din ce în ce mai costisitoare, ducând la o încetinire a mecanismelor economice. Principalii competitori ai României identificaţi prin intermediul unui sondaj realizat de Asociaţia Patronală a Industriei de Software şi Servicii sunt Rusia, Ucraina, Bulgaria şi Polonia.

[129] prelucrare proprie pe baza datelor din Baza de date Listă Firme 2020
[130] http://adieuronest.ro/wp/wp-content/uploads/2016/11/Studiu-ITC-Nord-Est-2030.pdf

[131] https://insights.brainspotting.ro/talent-map-2019-2020/

Produsele software au o cerere mai mare pe piață decât cele de cercetare-dezvoltare, iar autoritățile publice au început să ia măsuri pentru susținerea acestora, de exemplu prin crearea de parcuri industriale. Cu toate acestea, una din principalele provocări cu care se confruntă firmele de tip start-up din sectorul IT este reprezentată de lipsa facilităților guvernamentale care să sprijine lansarea și comercializarea de servicii și produse IT inovatoare pe piața românească.

Principalele avantaje ale orașelor din regiune sunt reprezentate de calitatea și capacitatea mediului universitar și de infrastructura telecom avansată. Pe de altă parte, datorită calității forței de muncă, salariile în domeniu au crescut constant, astfel încât unele companii românești apelează la forța de muncă din Asia sau America.

[132] Absolvenții de studii superioare din domeniul disciplinelor tehnice și IT îi depășesc considerabil pe cei ce s-au specializat în limbile străine din punct de vedere numeric (acestea trei fiind cele mai cerute specializări pe piața românească a forței de muncă în momentul relizării studiului ITC 2030 Nord Est). Repartiția spațială a absolvenților plasează Bucureștiul pe primul loc în topul național în timp ce Municipiul Iași se află pe locul doi alături de Cluj-Napoca și Timișoara.

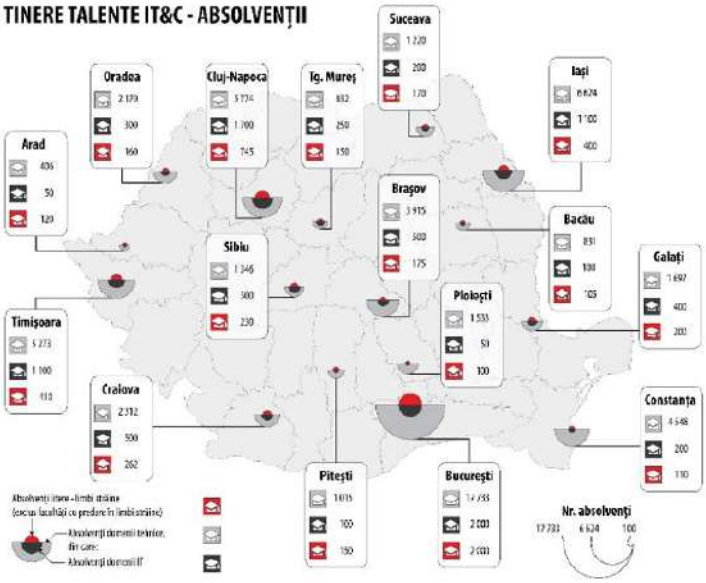

Figură 17 - Absolvenţi în IT la nivel naţional

Conform studiului "ITC 2030 Nord Est pentru identificarea nevoii de resurse umane înalt calificate în domeniului ITC și a competențelor aferente necesare, precum și evoluției sectorului ITC din Regiunea Nord – Est cu orizont de timp 2030", principalele puncte tari ale sectorului ITC în regiune constau pe de o parte în prezența companiilor cu renume în domeniu în Municipiul Iași (Xerox, Amazon, Eurisko, SCC, Capgemini, Endava, Ness, Continentals, etc.) iar pe de altă parte în existența unor cursuri de reconversie profesională (e.g. inițiativa Oracle în parteneriat cu UAIC, Şcoala informală de IT) sau inițiativele de colaborare dintre mediul academic și mediul privat în oferirea unor cursuri de specializare a elevilor sau a studenților din domeniu.

[132] Studiu ITC 2030 Nord Est, http://adieuronest.ro/wp/wp-content/uploads/2016/11/Studiu-ITC-Nord-Est-2030.pdf

În acelaşi timp, există o serie de puncte slabe cum ar fi numărul mic de profesori care sunt angajați în derularea de programelor educaționale complementare în acest sector, dar şi tendința studenților de a-şi abandona studiile în favoarea unui loc de muncă în domeniu (tendință raportată de cadrele universitare).

Per total, în intervalul 2015-2020 piața ITC din Iaşi a crescut constant, numărul de angajați în IT şi outsourcing s-a mărit de la 6.000 la 11.000.

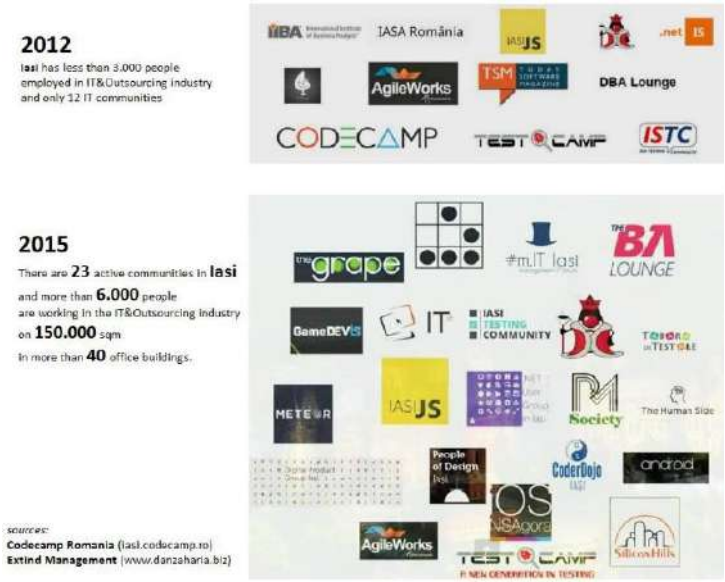

Figură 18 - Comunități IT din Iași[133]

Activitățile de realizare a software-lui la comandă (cod CAEN 6201) reprezintă cel mai performant sub-sector din punct de vedere al numărului de firme, al numărului de angajați și al cifrei de afaceri, păstrându-și poziția 1 în top 10 sub-sectoare creative și culturale din ZMI în perioada 2015-2020. Cu toate că numărul de firme a fost în constantă creștere în intervalul analizat, nici numărul de angajați și nici cifra de afaceri nu au fost mai prejos, înregistrând creșteri de 240,67%, respectiv 314,75%. Trebuie menționat că acest sub-sector este deosebit de relevant și la nivel național, înregistrând valori peste media europeană în ceea ce privește ponderea pe care o deține în sectorul cultural și creativ, cât și din perspectiva ritmului alert de creștere. În top 10 județe ca pondere în acest sub-sector (2021) din punct de vedere al numărului de firme, al ocupării și al cifrei de afaceri, județul Iașul se află pe locul 3, poziția 2 fiind ocupată de Cluj și poziția 1 de Municipiul București.

Printre cele 10 cele mai performante sub-sectoare creative și culturale din ZMI în anul 2020 se remarcă încă două sub-sectoare din domeniul IT: **Alte activități de servicii privind tehnologia informației** (cod CAEN 6209 - locul 2 în clasament din punct de vedere al cifrei de afaceri și al ocupării) și **Activități de consultanță în tehnologia informației** (cod CAEN 6202 – locul 3 în clasament din punct de vedere al cifrei de afaceri și locul 3 în clasament din punct de vedere al ocupării). În ceea ce privește numărul de firme, cele două sub-sectoare se află la mijlocul clasamentului (între 45-148 firme active).

[133] Studiul ITC 2030 Nord Est, http://adieuronest.ro/wp/wp-content/uploads/2016/11/Studiu-ITC-Nord-Est-2030.pdf

Astfel, valorile înregistrate de sub-domeniile IT în topul sub-sectoarelor culturale și creative din ZMI pe cele 3 criterii de performanță, precum și înscrierea **Activităților de servicii în tehnologia informației (diviziunea 62)** între motoarele economice ale Municipiului Iași și ale ZMI (Cap. II.2.3. Motoare economice și potențial de specializare), indică potențialul de creștere a domeniului tehnologiei informației și de a deveni o marcă a economiei ieșene în continuare în următorii ani.

Design de comunicare și de branding digital

Sub-domeniul **Alte activități de tipărire n.c.a (cod CAEN 1812)** s-a clasat pe poziția patru în top 10 al industriilor creative din ZMI în 2020, din punct de vedere al gradului de ocupare. În perioada 2015-2020 acesta a înregistrat o creștere din punct de vedere al cifrei de afaceri de 12,50% demonstrând astfel că este în continuare un sector important pentru ZMI și Județul Iași.

Sub-domeniul **Activități ale agențiilor de publicitate (cod CAEN 7311)** s-a aflat pe locul 2 în topul din 2020, din punct de vedere al numărului de firme și pe locul 4 din punct de vedere al cifrei de afaceri, mai mult, acesta a înregistrat o creștere de aproximativ 250% a cifrei de afaceri, însă și o scădere a procentului de angajați cu aproximativ 55% .

Arhitectura

Sub-sectorul **Activități de arhitectură (cod CAEN 7111)** este un pilon de bază al sectorului creativ și cultural. Din punct de vedere al dinamicii în perioada 2015-2020 la nivelul ZMI, cifra de afaceri a crescut până la 76.668.148 lei, iar numărul angajaților a crescut cu 76,14%. Creșterea acestui sector se justifică prin dezvoltarea accelerată a domeniului imobiliar de la nivelul ZMI.

În cadrul Ordinului Arhitecților din Iași erau înregistrați peste 420 de membri, majoritatea arhitecților provenind din Facultatea de Arhitectură din cadrul Universității Gheorghe Asachi Iași. Dintre aceștia 106 erau arhitecți stagiari, 25 conductori arhitecți cu drept de semnătură și 293 arhitecți cu drept de semnătură.[134]

Arhitecții și specialiștii din domenii conexe formează o comunitate importantă pentru revitalizarea orașului, arătând un interes crescut pentru îmbunătățirea imaginii urbane, precum și pentru valorificarea sau îmbunătățirea arhitecturii din perioada comunistă, exemple de succes în acest sens fiind festivalurile stradale ARKA, organizat de Asociația Studenților Arhitecți din Iași (ASAI) în cadrul căruia au loc workshop-uri de scenografie, fotografie, conferințe, piese de teatru și petreceri, și Street Delivery, ce urmărește reinventarea și întărirea rolului structural pe care spațiul public îl joacă în viața locuitorilor orașului. Acesta din urmă, oferă posibilitatea organizațiilor nonguvernamentale, profesioniștilor și artiștilor independenți de a interacționa, și totodată de a implica cetățenii în reinventarea spațiilor urbane, cum este *renovarea Băii turcești* și convertirea în "district al artei" prin crearea Centrului Internațional de Artă Contemporană.

Industria Modei

Sub-sectorul **Activități de design specializat (cod CAEN 7410)** include designul de modă legat de textile, îmbrăcăminte, bijuterii sau decorațiuni interioare, servicii ale designerilor graficieni etc. Chiar dacă nu se află în top 10 industrii creative la nivelul ZMI, domeniul este reprezentativ pentru Municipiul Iași. În anul 2020 existau 108 firme în acest domeniu, iar 153 de persoane lucrau în cadrul acestuia în același an.

[134] Raport de activitate OAR Iași 2014-2018 – varianta finală.

Cea mai reprezentativă industrie pentru Iași și ZMI este industria modei, susținută de mărci locale recunoscute național și internațional.

Industria textilă și a îmbrăcămintei este o ramură tradițională a economiei ieșene. Încă de la începutul procesului de dezindustrializare, s-au făcut eforturi pentru relocarea și dezvoltarea ramurii textile în sectorul industriilor creative. În prezent, industria textilă a devenit competitivă și profitabilă datorită colaborărilor și parteneriatelor dintre designeri și companiile cu tradiție textilă sau companiile tinere fiind susținute și încurajate spre noi concepte de design. Romanian Creative Week este organizat de Federația Patronatelor din Industriile Creative (FEPIC) – singura federație patronală reprezentativă la nivel național ce activează în sectorul Industriilor Creative din România. Înființată la Iași, în 2011, FEIPC a organizat până în prezent peste 50 de acțiuni de promovare națională și internațională a industriilor creative românești[135].

Mediul universitar și forța de muncă

Forța de muncă din sectoarele industriale și creative provine în principal de la Academia de Arte Plastice, Universitatea Tehnică, sau Facultatea de Arhitectură, acestea oferind studii în design, artă sau arhitectură. Pe de altă parte, industriile culturale și creative atrag și absolvenții facultăților de IT pasionați de publicitate, marketing, design digital sau web design.

Oferta educațională joacă un rol foarte important în construirea forței de muncă calificată pentru sectoarele culturale și creative. Astfel, în calitate de centru universitar dezvoltat, cu o ofertă educațională orientată către industriile culturale și creative, Municipiul Iași concentrează o comunitate studențească numeroasă, cu potențial de a răspunde cererii pieței forței de muncă, dar și de a sprijini dezvoltarea instituțiilor culturale ca spații de creare a ideilor noi, inovatoare.

Mediul asociativ

În sectorul creativ și cultural activează și o serie de asociații non-guvernamentale, care sprijină apropierea industriilor culturale și creative de comunitate sau dezvoltarea de proiecte civice. De exemplu, Asociația Industriilor Creative și Asociația The Grape, au ca scop promovarea si dezvoltarea sectorului cultural independent prin organizarea de evenimente și activități de consultanță pentru start-up-uri. Dintre asociațiile cu sediul în Municipiul Iași mai amintim: Asociatia AIESEC Iași, Asociatia C.E.R.C. Iași, Asociația Cultural Artistică Studențească Ludic, Asociația PuctePunctPuncte, Asociația Tinerilor Români din Afara Granițelor ATRAG.

De asemenea, Fundația "Alături de Voi" România a dezvoltat în ZMI la Valea Lupului, cea mai mare întreprindere socială din România (Util Deco), fiind promovată ca model de bună practică pe site-ul Comisiei Europene. Întreprinderea socială Util Deco, a adus inovație în domeniul incluziunii sociale, dezvoltând pachete integrare de servicii sociale și de ocupare, combinat cu prestarea de activități economice (producerea obiectelor de papetărie și signalectică personalizate) de către persoane cu dizabilități angajate în întreprindere. UtilDeco a fost înființată în 2008 și a creat în timp peste 100 de locuri de muncă, din care minim 40% pentru persoane cu dizabilități. Oferă servicii de arhivare și depozitare documente / producție echipamente de protecție / magazin online.

[135] *https://romaniancreativeweek.ro/2021/10/27/surprizele-romanian-creative-week-pentru-2022/*

2.2.5. Turism

Zona Metropolitană Iași în contextul tendințelor europene în domeniul turismului

Contextul pandemiei mondiale a afectat sectorul turismului în mod considerabil și a scos la lumină necesitatea unei noi strategii europene pentru un turism mai curat, mai sigur și mai sustenabil.[136] Pentru a putea oferi cetățenilor europeni posibilitatea, încrederea și siguranța de a călători din nou, o comunicare a Comisiei către Parlamentul European pe tematica turismului și a transportului în 2020[137] a evidențiat următorii pași necesari pentru a putea remedia efectele pandemiei de COVID-19:

a. Restabilirea în condiții de siguranță a liberei circulații fără restricții și redeschiderea frontierelor interne

b. Restabilirea în condiții de siguranță a transportului

c. Reluarea serviciilor turistice cu riscuri sanitare minimizate

d. Utilizarea tehnologiei digitale

e. Protejarea drepturilor persoanelor

La nivel național, în anul 2020 au suferit pierderi economice semnificative structurile de primire turistică, însă începând cu anul 2021 acest segment începe să se redreseze datorită relaxărilor atât la nivel național, cât și european/global și creșterii standardelor de igienă în industria turismului fapt ce a sporit gradul de siguranță al populației.

Concluziile Consiliului European privind ”Turismul în Europa pentru următorul deceniu: durabil, rezilient, digital, global și social” din luna mai a anului 2021[138] au vizat printre altele și următoarele aspecte:

- importanța unei cooperări regulate și schimbul de bune practici între statele membre cu privire la politicile de sustenabilitate și responsabilitate în turism,
- contribuția pozitivă a turismului durabil și responsabil, respectând resursele și valorile naturale, sociale și culturale și bunăstarea comunităților locale, în special cele din zonele mai puțin dezvoltate, cele aflate în curs de schimbări structurale și zone îndepărtate, precum regiunile ultraperiferice ale UE
- identificarea turismului ca unul dintre ecosistemele industriale în care sunt necesare măsuri suplimentare care să contribuie la calitatea vieții și la dezvoltarea, îmbunătățirea și promovarea de produse și servicii turistice, ținând seama în mod corespunzător de toate cele trei dimensiuni ale durabilității: economice, sociale și de mediu. Acestea includ tranziția către neutralitatea climatică prin îmbunătățirea eficienței resurselor, gestionarea deșeurilor și a apei pentru a minimiza impactul asupra mediului, respectarea patrimoniului cultural, noi oportunități de angajare, construcția durabilă și modernizarea turismului și a infrastructurii publice, transportului, transformare digitală, telecomunicații, precum și produse financiare inovatoare și servicii.

---

[136] https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/society/20210311STO99736/eurodeputatii-doresc-un-turism-post-covid-mai-sigur-si-mai-sustenabil

[137] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0550&from=RO

[138] https://www.consilium.europa.eu/media/49960/st08881-en21.pdf

Performanța turistică a Municipiului Iaşi şi a Zonei Metropolitane Iași

Municipiul Iaşi şi zona sa metropolitană reprezintă o importantă destinație turistică la nivel național. Deşi nu poate concura direct cu polii de creştere cu profil turistic cum ar fi Braşov sau Constanța, Iaşul este comparabil cu Timişoara şi Cluj. Toate cele trei municipii reprezintă poli de dezvoltare de interes supra-regional, cu o economie diversificată în care turismul nu reprezintă principalul atuu, dar facilitează semnificativ dezvoltarea economiei locale.

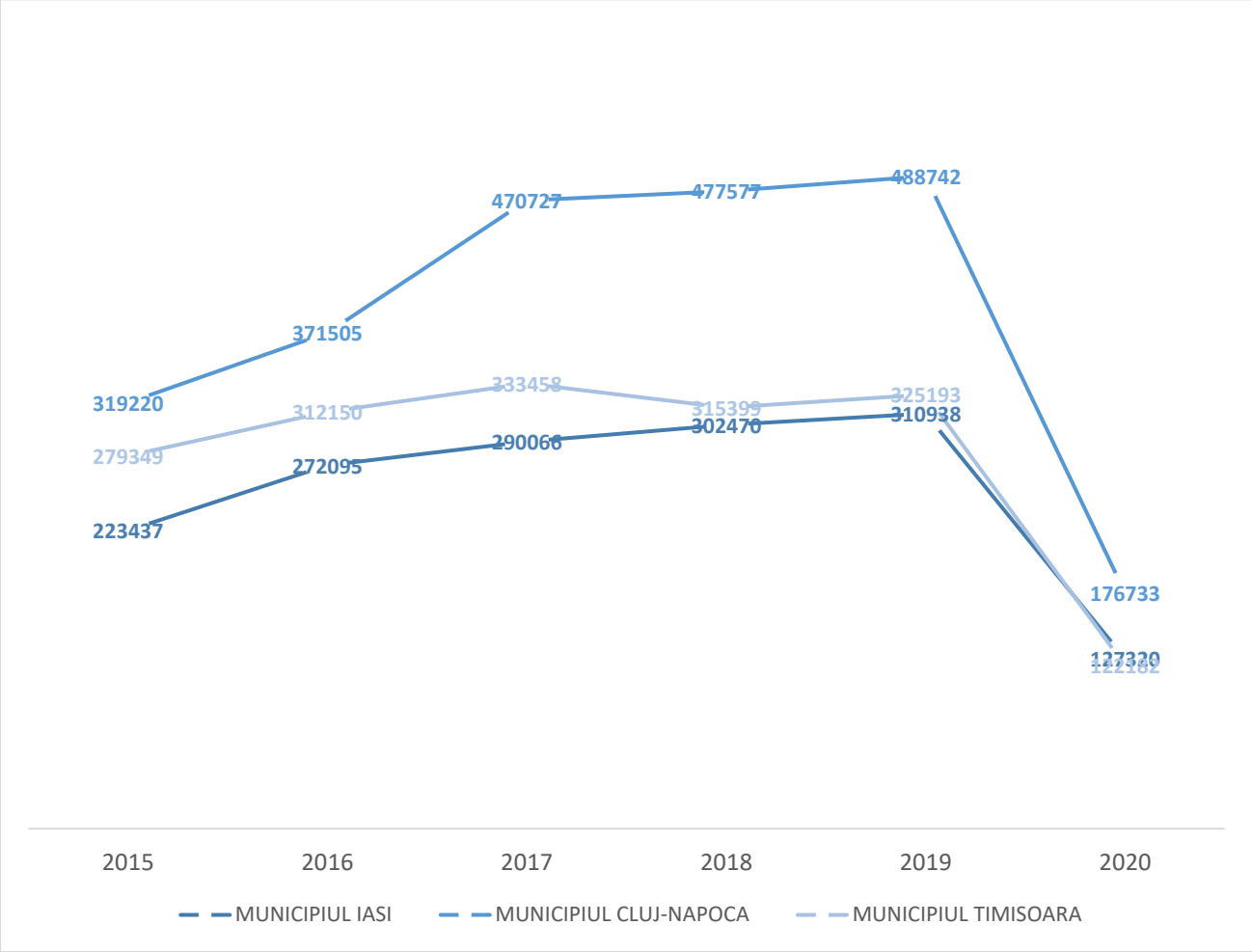

Grafic 50 - Numărul sosirilor în Iaşi, Cluj şi Timişoara în intervalul 2015-2020[139]

[139] Baza de date INS TEMPO

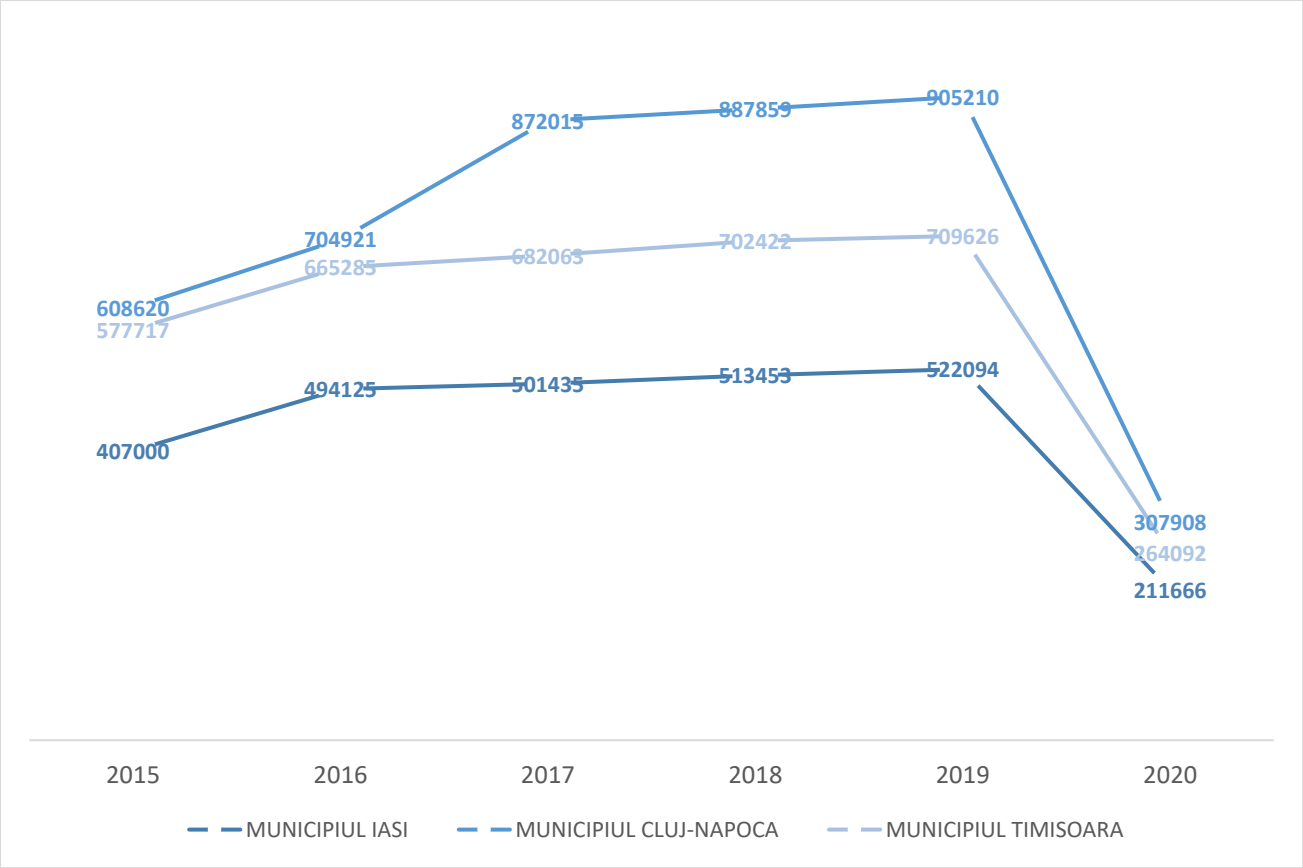

Grafic 51- Numărul înnoptărilor în Iași, Cluj și Timișoara în intervalul 2015-2020[140]

Profilul turistic al acestor 3 poli este similar, fiind bazat în cea mai mare măsură pe turismul de afaceri și cel cultural[141]. Astfel, chiar dacă la nivelul sosirilor înregistrate în intervalul 2015-2017 Municipiul Iași este subclasat de Cluj și Timișoara, acesta prezintă o creștere de 29,82%. În ceea ce privește numărul de înnoptări, municipiul Cluj prezintă cea mai ridicată valoare din cele trei, fiind urmat de municipiul Timișoara, însă Municipiul Iași prezintă o creștere procentuală de 23,2% comparativ cu 18,0% în Municipiul Timișoara, raportat la intervalul 2015-2017. Toate cele trei municipii au înregistrat o scădere semnificativă a numărului de turiști în perioada crizei sanitare de COVID-19, din acest motiv statisticile sosirilor și înnoptărilor ating valorile maxime pentru toate municipiile analizate în anul 2019, urmând ca perioada 2019-2020 să fie una care se prezintă drept un trend descrescător.

Conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică, Municipiul Iași deține 50[142] de unități care oferă 3462 de locuri de cazare, cea mai mare parte din acestea fiind în hoteluri. În comparație cu Cluj (6816 locuri) sau Timișoara (5049 locuri) oferta de cazare este mult mai scăzută.

[140] Baza de date INS TEMPO

[141] În cazul Iașului turismul cultural este orientat cu precădere către culte conform https://geoturism.files.wordpress.com/2018/09/strategie-turism-2018-2030-vers-09-2018-fgg-uaic-iasi-comprimat.pdf

[142] Autoritatea Națională pentru Turism menționează 83 de unități de cazare. Această diferență poate apărea din cauza faptului că INS colectează date statistice de la structurile de cazare turistică cu o capacitate de cazare existentă de minim 5 locuri-pat și peste, excluzând în același timp și unitățile a căror activitate a fost întreruptă

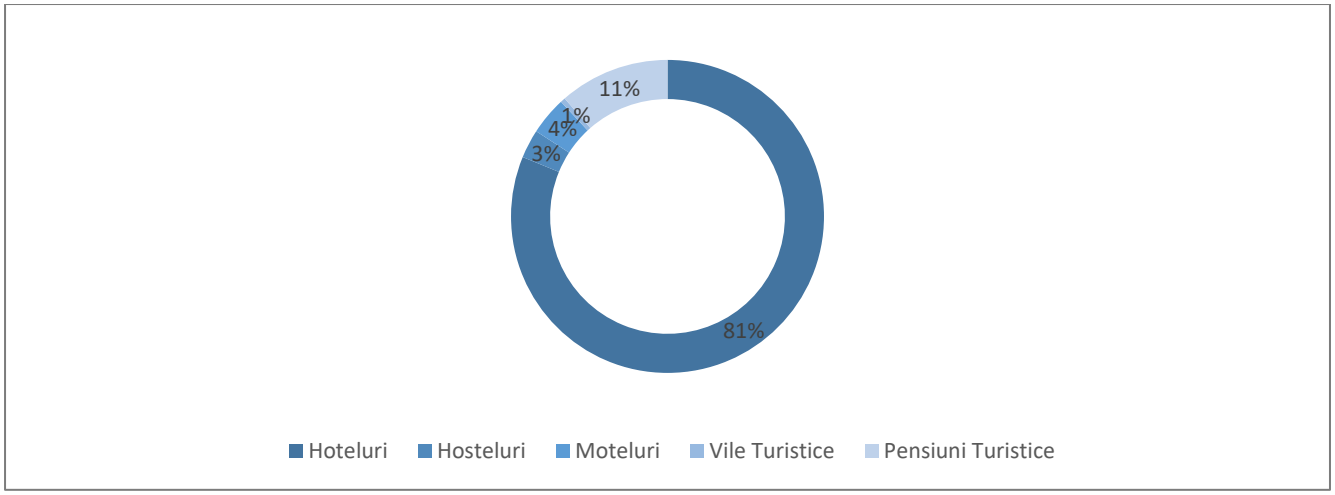

Grafic 52 - Ponderea locurilor de cazare în funcție de tipologie pentru Municipiul Iași (2021)[143]

Municipiul Iaşi reprezintă principala destinaţie turistică la nivelul Regiunii Nord-Est cât şi la nivelul judeţului, astfel peste 19% din totalul sosirilor în unităţile de cazare turistice sunt înregistrate în Municipiul Iași. Chiar dacă Iaşul reprezintă principalul oraş turistic, acesta este subclasat ca şi atractivitate turistică de aşezările cu profil turistic care conturează împreună regiunea etnografică a Bucovinei[144] (Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului etc.).

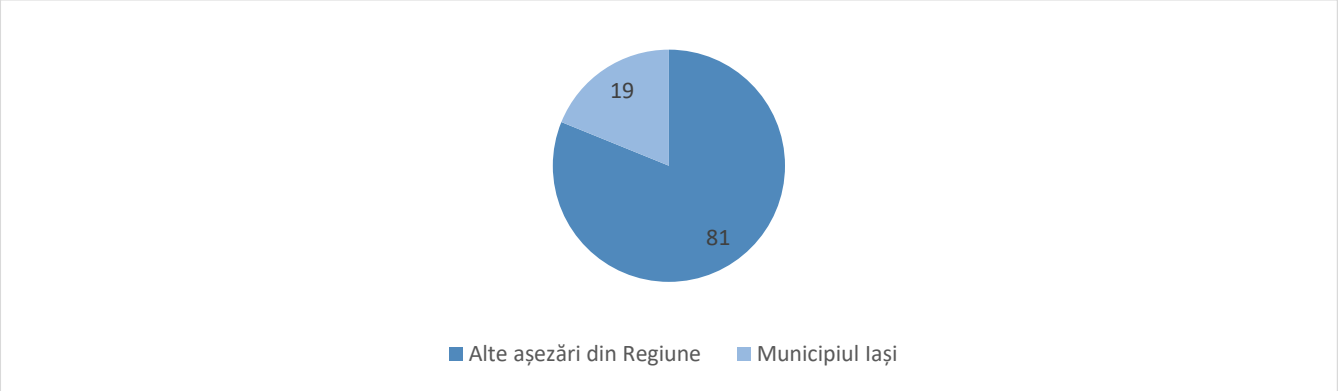

Grafic 53 - Ponderea numărului de sosiri ale turiştilor în Iaşi din totalul Regiunii Nord-Est (2020)[145]

Datorită aeroportului, Iaşul se profilează şi ca o poartă către această zonă turistică reprezentativă la nivel naţional.

La nivelul zonei metropolitane numărul sosirilor şi al înnoptărilor este unul foarte scăzut comparativ cu Municipiul Iași. Numai comunele Leţcani şi Rediu reuşesc să atragă peste 1.000 de turişti pe

pentru o perioada mai mare de timp în vederea realizării unor reparații capitale sau pentru modificări importante ale capacității de cazare sau/ și categoriei de încadrare

[143] Baza de date INS TEMPO

[144] Zona Bucovinei deține și unul din cele 5 grupări de situri UNESCO de pe teritoriul României

[145] *Baza de date INS TEMPO*

an mizând în mare parte pe atractivitatea municipiului Iaşi şi în mai mică măsură pe elementele de cadru natural (inclusiv situri Natura 2000) sau pe patrimoniul monahal.

Tabel 19 - Numărul sosirilor în anul 2020 la nivel de UAT[146]

UAT	Sosiri 2020
Mun Iași	127320
Barnova	837
Holboca	193
Letcani	1416
Miroslava	494
Mogoșești	304
Popricani	356
Rediu	1439
Tomești	272
Valea Lupului	692

Tabel 20 - Numărul înnoptărilor în anul 2020 la nivel de UAT[147]

UAT	Înnoptări 2020
Mun Iași	211666
Barnova	837
Holboca	195
Letcani	3081
Miroslava	1541
Mogoșești	840
Popricani	1298
Rediu	1654
Tomești	377
Valea Lupului	932

[146] Baza de date INS TEMPO
[147] Baza de date INS TEMPO

Datele de la INS prezintă însă o anomalie în ceea ce privește numărul de sosiri în comuna Miroslava[148]. Deși această comună a înregistrat un număr doar de 494 de sosiri, la nivelul înnoptărilor a înregistrat în 2020 valoarea de 1.541[149], foarte apropiată de cea a comunei Rediu.

Alte comune care înregistrează un număr semnificativ de sosiri ale turiştilor se regăsesc şi în partea sudică și în zona de nord-vest: Bârnova şi Valea Lupului. La nivelul comunei Bârnova se mizează pe resursele de cadru natural (zone împădurite – situri Natura 2000) şi elemente de patrimoniu monahal (similar este în comuna Tomești, însă numărul de sosiri pentru anul 2020 este infim). Totuși, luând în considerare bogăția elementelor de cadru natural, numărul de sosiri este unul relativ scăzut. Acest fapt se datorează preferinței turiştilor pentru cazare, efectuând ulterior vizite către obiectivele turistice din zona metropolitană.

În ceea ce priveşte dinamica numărului de sosiri majoritatea comunelor au înregistrat scăderi semnificative în intervalul 2015-2020. Excepție fac comunele Lețcani și Miroslava, care per ansamblu au înregistrat în ultimii ani creşteri la nivelul sosirilor. Cea mai importantă creştere este vizibilă în cazul comunei Bârnova, de la 430 (2015) sosiri la 837 (2020) înregistrând astfel o majorare de 94,65%. Tendința generală de creștere de la nivelul Municipiului fundamentează faptul că în afara contextului pandemic, Iașul devine din ce în ce mai vizibil, iar numărul sosirilor va continua acest trend ascendent ulterior acestei crize sanitare.

Cele mai multe locuri de cazare sunt disponibile în comunele: Lețcani, Valea Lupului şi Miroslava. În 2015 au fost înregistrate pentru prima oară şi structuri de cazare în comunele Victoria şi Aroneanu, ceea ce indică o tendință de orientare a comunelor din zona metropolitană către turism în vederea diversificării economiei locale. Majoritatea locurilor de cazare sunt în pensiuni agroturistice, numai comunele Valea Lupului şi Miroslava deținând câte un hotel.

[148] Nominalizat ca „Sat Cultural al României 2016”

[149] Baza de date INS TEMPO

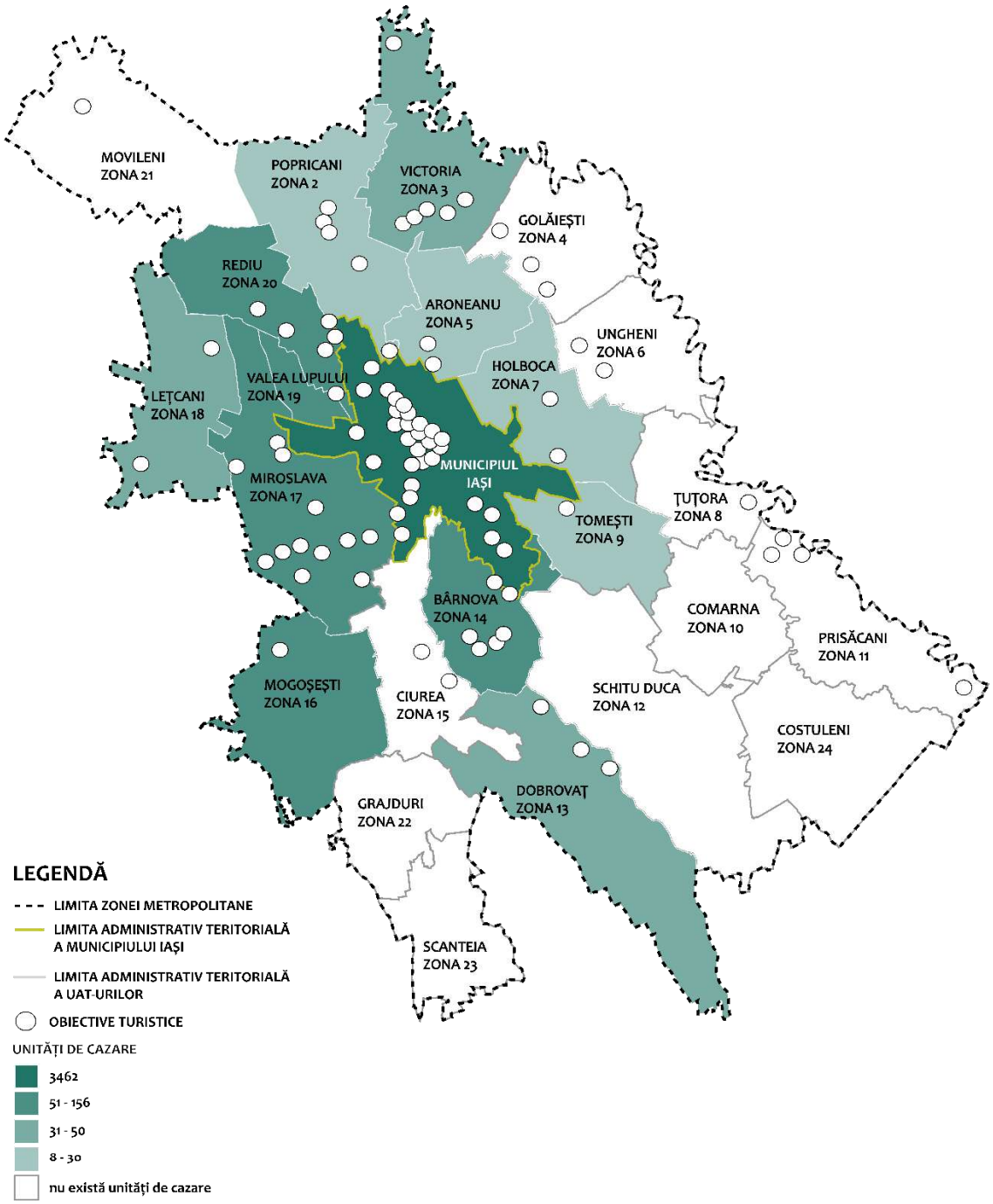

Figură 19 - Relația între obiectivele turistice și unitățile de cazare

În ceea ce privește numărul sosirilor și al înnoptărilor în Municipiul Iași, acesta se evidențiază ca principala destinație turistică din județ, peste 88% din totalul sosirilor (au o scădere de 2% față de 2015 și 2017). Aceeași tendință de creștere se poate constata și în ceea ce privește numărul locurilor de cazare.

Principala perioadă turistică este toamna, lunile septembrie, octombrie şi noiembrie când se înregistrează peste 2300 de sosiri lunar. Aceste trei luni includ evenimente de interes național cum ar fi: Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași, Raliul Iaşului, Sărbătoarea Sfintei Parascheva, Festivalul Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr, Fashion Atipic Beauty Iași, Jazz City și altele.

În concluzie, folosind datele oferite de Institutul Național de Statistică putem constata o creştere accentuată a turismului în Municipiul Iași (urmată de o scădere considerabilă din cauza crizei sanitare), aspect care nu se reflectă şi la nivelul zonei metropolitane. Iaşul oferă de asemenea şi cea mai mare varietate de unități de cazare pentru destinațiile turistice din zona metropolitană. Scăderea numărului de înnoptări şi locuri de cazare în zona metropolitană atrage după sine nevoia unor măsuri de valorificare integrată a resurselor turistice (trasee turistice bine definite, informații uşor accesibile online, promovare ca destinație turistică Iași-ZMI etc.). De asemenea pentru a putea creşte accesibilitatea la obiectivele turistice va fi nevoie şi de modernizarea infrastructurii rutiere.

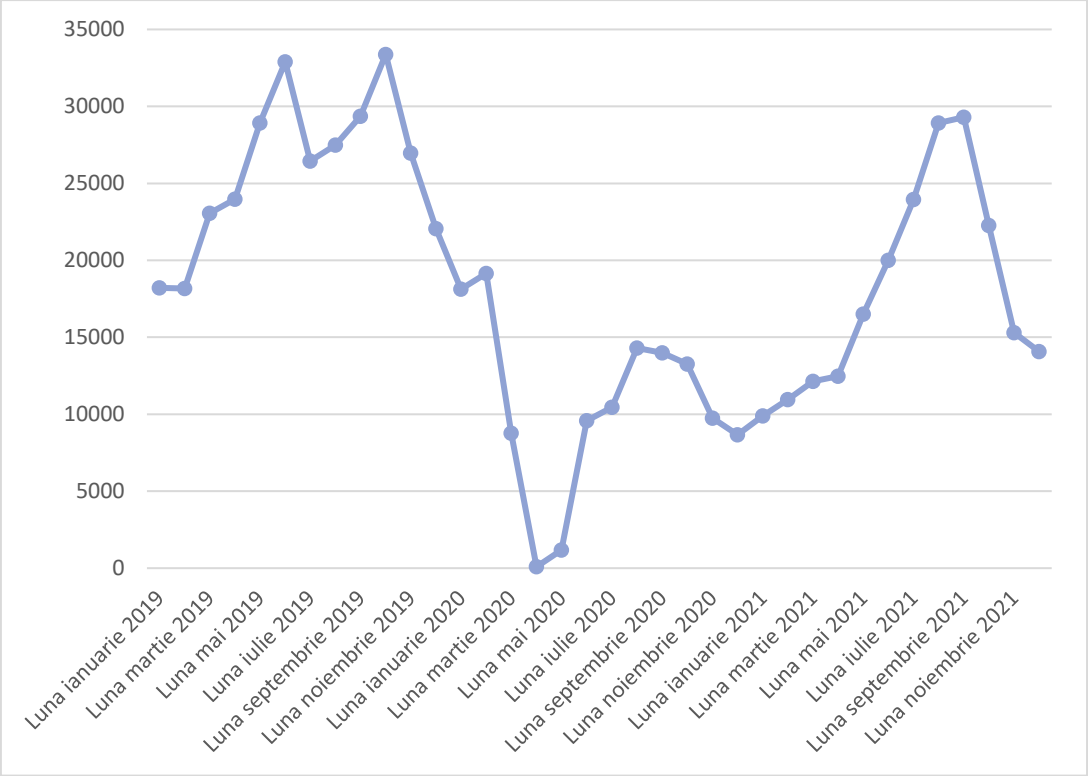

Grafic 54 - Numărul sosirilor pe luni calendaristice pentru Municipiul Iași 2019-2021[150]

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

[150] Baza de date INS TEMPO

Conform INS, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești nu prezintă unități de cazare.

Aglomerări de resurse turistice

Regiunea Nord-Est are un potențial turistic deosebit, cunoscut atât la nivel național cât și internațional, care este susținut de resursele naturale, antropice, tradițiile populare, obiceiurile și evenimentele specifice. Această diversitate de obiective și activități formează dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice şi include:

Patrimoniul antropic protejat, răspândit pe întreg teritoriul, în care monumentele religioase reprezintă principala atracție turistică (obiective incluse și în Patrimoniul Mondial UNESCO – 6 mânăstiri și 2 biserici din județul Suceava), alături de alte elemente culturale reprezentative, concentrate în special în Județul Iaşi (cu un număr total de 1,630 de monumente istorice[151], ocupă locul trei la nivel național, după București şi Cluj): monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee și case memoriale, creația tehnică și manifestările populare tradiționale, etnografia precum și importante instituții culturale și de știință.

Patrimoniul natural protejat, format din rezervații naturale, stațiuni turistice și zone montane de interes național, concentrate în special în partea de nord-vest în Neamț, Bacău și Suceava.

În urma evaluării activității unităților cultural artistice din cadrul Planului de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020, au fost conturate trei zone de turism cultural la nivelul regiunii – Iași, Suceava și Neamț. Suceava atrage peste 31,38% dintre vizitatori prin existența mânăstirilor aflate în patrimoniul UNESCO, precum şi datorită cadrului natural și tradițiilor din zonă. În Iași se află cel mai mare număr de bunuri culturale din totalul regiunii și una dintre cele mai mari grădini botanice din România, iar acesta reușește să atragă aproximativ 24% dintre vizitatori.

Diversitatea resurselor naturale, culturale, a artei și a tradițiilor populare oferă un potențial ridicat pentru practicarea mai multor forme de turism: de agrement, balnear, cultural, religios, rural, agroturism, ecoturism sau de afaceri.

Zona Metropolitană Iași are ca centru generator de multiple activități turistice Municipiul Iași. Localitățile componente ale Zonei Metropolitane Iași cuprind aglomerări de resurse turistice naturale și antropice cu potențial deosebit, concentrate în mai multe zone și în lungul unor axe ce au ca punct de origine Municipiul Iași:

În partea de nord, către Prut, se află o **zonă de agrement puternic dezvoltată, formată** din complexul turistic amenajat în bazinul Ciric, Lacul Aroneanu și Lacul Dorobanț amenajate ca bazine piscicole, Baza Aroneanu de canotaj, Pădurea Ghiorghiasa, Complexul de agrement Colț de Rai Popricani, Rezervația Natura 2000 „Eleșteele Jijiei şi Milentinului", Clubul de agrement Victory, și nu în ultimul rând lunca Prutului.

Zonele de agrement reprezintă unul din factorii principali ai vieții urbane. Creșterea în ritm accelerat a aglomerărilor urbane rezultă într-o densitate mare a locuirii care, însă, conduce locuitorii către o nevoie de evadare din cadrul construit în zonele verzi din oraș dar și în afara acestuia. În cadrul Municipiului Iași se regăsesc zone de recreere de importanță națională precum Grădina Botanică și Grădina Copou.

[151] Lista monumentelor istorice din județul Iași poate fi consultată la următoarea adresă de internet: http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-IS.pdf

De asemenea, de importanță ridicată este și Stațiunea Nicolina, recunoscută la nivel național prin diversitatea izvoarelor minerale și capacitățile acestora de videcare a unor afecțiuni, izvoarele bicarbonate și sodice situate la Breazu și Grădina Botanică precum și izvoare cu ape minerale neexploatate în izvorul ”Amfiteatru”.

Datorită acestor amplasamente balneare, au fost dezvoltate peste 10 clinici, ce folosesc curele cu ape sulfuroase. Datorită declinului turismului în anii 1990 – 2010 a rezultat uzura clădirilor cu specific arhitectural din perioada anilor 70, în prezent acestea fiind necorespunzătoare din punct de vedere al standardelor turistice și medicale. Baza de tratament balnear Nicolina, a fost aprobată în consiliul local, în anul 2013, ca fiind Stațiune balneară pentru zona de tratament – agrement.

Pentru ca acest complex să fie favorabil desfășurat activităților, este necesară conexiunea acestuia cu zona împădurită a mănăstirii Galata, în prezent acesta fiind divizat de o zonă extinsă de case. Amenajarea descrisă ulterior ar avea un impact pozitiv asupra cetățenilor Municipiului Iași, crescând calitatea vieții și nu în ultimul rând ar face ca această zonă a petrecerii timpului liber accesibilă tuturor categoriilor de vârstă.au

Resursele antropice existente din zona Bârnova – Schitu Duca au un potențial impresionant, pot dezvolta funcțiuni turistice complexe: de agroturism, turism cultural și turism științific. Conform Hotărârii nr. 8/1994 a Consiliului Județean Iași, ariile protejate din această zonă sunt: Parcul dendrologic al Domeniului Inculeț, Aria avifaunistică Repedea-Bârnova, Rezervația paleontologică Repedea și alte monumente ale naturii (arbori de peste 300 de ani), și perimetre speciale forestiere (trupuri de pădure cu rol de protecție).

Fiind un punct de tranzit, Zona Victoria are un potential care poate fi valorificat. Apa minerală sulfuroasă sau Balta Teiva vișina și Pădurea Icușeni, sunt obiective naturale reprezentative, ce pot menține activități de tip agrement.

În apropierea Municipiului Iași este amplasat cadrul natural din zona comunelor Aroneanu-Dobrovăț, diversificat prin păduri, livezi și lacuri, cu potențial turistic. Zona are un potențial pentru activități sportive și de agrement datorită lacurilor și obiectivelor istorice culturale și a prezenței Pădurii Ghiorghiasa.

Potențialul reprezentat de relief, pădure, lacuri vii şi livezi specifice acestei zone oferă posibilitatea practicării pescuitului, vânătorii, sporturilor nautice precum şi a drumețiilor.

La sud de Municipiul Iași, mânăstirile, bisericile din secolul al XVI-lea și rezervațiile naturale, cu zone de agrement amenajate: Airsoft Parc în Bucium, Clubul de agrement Hamak, Parcul Dendrologic Inculeț și Rezervația Paleontologică Repedea din Bârnova, Baza turistică de Agrement Tomiriș și Lacul Ciurbești și Iazul din localitatea Ciurea, acestea formând **axa spre Vaslui;** (DN 24)

La sud-est de Municipiul Iași, în lungul Prutului, bisericile din secolul XVIII și vestigiile din epoca fierului, din localitățile *Costuleni*, *Cozia*, și *Prisăcani* formeză **axa spre Huși;** (DN 28)

Către vest, drumul de la Iași la Pașcani, cu biserici, muzee, complexe turistice și rezervații forestiere, formeză **un potențial traseu turistic**. Acesta este conturat de localitățile Miroslava (a obținut titlul de “Sat cultural al României 2016“, palatul Sturdza în care se află Muzeul Etnografic al Agriculturii din Moldova, şi Muzeul satului Ciurbeşti), Leţcani (Biserica “Sf. Spiridon-Rotunda”-unicat în România datorită planului ei perfect rotund), Podu Ilioaiei (fostă comunitate evreiască), Popești (centru etnofolcloric), Uricani (parohie), Sinești, Mădârjești, Târgu Frumos (unul dintre cele mai vechi târguri moldovenești), Strunga (popas turistic), și Ruginoasa (Palatul, care astăzi adăpostește Muzeul Memorial ,,Alexandru Ioan Cuza"[152]).

[152] https://palatulculturii.ro/palatul-al.-i.-cuza-de-la-ruginoasa

Aflat în capătul opus, Municipiul Pașcani și zona limitrofă a acestuia oferă elementele naturale, ce se îmbină cu obiective istorice, religioase, culturale și artistice, oferind peisaje distincte (Municipiul Pașcani și localitățile Moța, Miclăușeni, Mircești).

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform Lista Monumentelor Istorice 2015, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești prezintă următoarele monumente istorice și situri arheologice:

Cod LMI	Denumire	Localitate	Datare
IS-II-m-B-04106	Biserica ”Sf. Nicolae”	Sat Bogdănești, Comuna Horlești	1822
IS-I-s-B-03518	Situl arheologic de la Avântu, punct ”Prosia”	Sat Avântu, comuna Românești	Epoca medievală
IS-I-s-B-03548	Situl arheologic de la Cârniceni, punct ”Cimitirul Vechi”	Sat Cârniceni, comuna Țigănași	Epoca medievală
IS-I-s-B-03549	Situl arheologic de la Cârniceni, punct ”Holm I”	Sat Cârniceni, comuna Țigănași	Eneolitic final
IS-I-s-B-03550	Situl arheologic de la Cârniceni, punct ”Holm II”	Sat Cârniceni, comuna Țigănași	Epoca medieval timpurie
IS-I-m-B-03551	Valul lui Traian	Sat Cârniceni, comuna Țigănași	Epoca migrațiilor
IS-I-s-B-03675	Situl arheologic de la Țigănași	Sat Țigănași, comuna Țigănași	Epoca medievală
IS-I-s-B-03676	Situl arheologic de la Țigănași, punct ”Valea Odăii”	Sat Țigănași, comuna Țigănași	Epoca medievală
IS-II-m-B-04118	Biserica ”Sf. Haralambie”	Sat Cârniceni, comuna Țigănași	1792
IS-II-m-B-04265	Biserica ”Sf. Spiridon”	Sat Țigănași, comuna Țigănași	1802
IS-I-s-B-03688	Situl arheologic de la Vocotești	Sat Vocotești, comuna Voinești	Epoca medievală
IS-II-m-B-04194	Biserica ”Sf. Nicolae”	Sat Lungani, comuna Voinești	1825
IS-II-a-B-04243	Ansamblul schitului Stavnic	Sat Schitu Stavnic, comuna Voinești	Înc. Sec. XVIII

Tipuri de turism

Orașul Iași se bucură de o imagine destul de bine consolidată în planul turismului datorită structurii turistice diversificate de care orașul dispune în prezent. Conform Strategiei de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași, orașul Iași este cel mai mare oraș al Moldovei și poate fi caracterizat drept exuberant, plin de cultură, fiind abundent în creații arhitecturale. Echipa celor de la ,,Lonely Planet” au

caracterizat Iașul drept ”un colțișor din România neașteptat de cosmopolit”[153], atât prin prezența studenților internaționali, cât și prin antitezele dintre arhitectura modernă și cea comunistă, influențele sovietice lăsându-și semnificativ amprenta la nivel local.

Iașul și împrejurimile sale au format un pol turistic important încă de la începutul anilor 1950, elementele fundamentale ce au constituit baza dezvoltării funcției turistice fiind cele de ordin istoric și cultural: monumente de arhitectură medievală și muzee cărora li se alătură o serie de case memoriale. Cu toate că nu a beneficiat de un cadru natural spectaculos, de resurse cu potențial turistic major, comparativ cu Piatra Neamț sau Suceava, Iași ocupă până în prezent un loc de frunte în segmentul turistic din zona Moldovei.

Așadar, tipurile de turism ce pot fi practicate în Municipiul Iaşi sunt:

- **Turismul cultural**, susținut de prezența monumentelor istorice – Palatul Culturii, Teatrul Național Vasile Alecsandri, Universitatea ,,Al.I.Cuza”, Muzeul Unirii, Palatul Roznovanu, Bojdeuca lui Ion Creangă, Piața Unirii – statuia domnitorului Al.I.Cuza etc. De asemenea, municipiul Iași este un important centru muzeal, unde se regăsesc numeroase obiecte de valoare istorică, artistică, etnografică, literară, ș.a. Cele mai reprezentative muzee sunt: Complexul Muzeal Național Moldova "Palatul Culturii" (care cuprinde Muzeul de Istorie al Moldovei, Muzeul de Artă, Muzeul Etnografic, Muzeul Științei și Tehnicii ,,Ștefan Procopiu”), Muzeul Național al Literaturii Române, Muzeul Teatrului Național,Caza Muzeelor și Muzeul Unirii. Realizând un inventar local constatăm că la nivelul orașului se regăsesc peste 500 de monumente istorice, 20 de muzee, zeci de săli expoziționale.

Turismul cultural este complementar și cu turismul educațional destinat tinerilor, ce contribuie la conștientizarea propriei culturi, la îmbogățirea experienței educaționale sau a procesului educațional. Având în vedere faptul că Municipiul Iaşi este centru universitar, în acest scop ar trebui dezvoltate în continuare programe educaționale precum Erasmus+ (Leonardo, Socrates, Erasmus, Comenius, Grundvig). Schimbul cultural între diferite țări ce presupune schimbul voluntar al studenților, artiștilor sau a altor persoane poate contribui la dezvoltarea cunoștințelor și aptitudinilor tinerilor din Municipiul Iași.Totodată, dezvoltarea unor programe de voluntariat ce pot atrage tinerii în călătorii organizate oferă oportunitatea creșterii atractivității Zonei Metropolitane Iași în rândul tinerilor.

- **Turismul ecleziastic**. Mânăstirile și bisericile din Municipiul Iaşi și din împrejurimi sunt cunoscute în întreaga țară, zona devenind loc de pelerinaj, spiritualitate și cultură în special datorită moaștelor Sfintei Parascheva, aflate la Catedrala Mitropolitană. Printre cele mai reprezentative obiective, ce susțin această formă de turism se numără: Catedrala Mitropolitană, Biserica Sf. Nicolae Domnesc, Biserica Trei Ierarhi, Mănăstirea Cetățuia, Biserica Barnovschi, Mănăstirea Galata, Mănăstirea Frumoasa, Mănăstirea Golia, Biserica 40 de Sfinti, Biserica Sf. Sava, precum și altele.

Conform Strategiei de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași[154], cultura și istoria sunt temele centrale raportat la turismul din Iași. Titlul de ,,oraș al celor 100 de biserici” evidențiază faptul că spiritualitatea este una din valorile centrale care funcționează în cadrul turistic al Municipiului doar interconectat cu numeroasele valențe culturale și istorice.

[153] https://www.lonelyplanet.com/romania/moldavia/iasi

[154] https://geoturism.files.wordpress.com/2018/09/strategie-turism-2018-2030-vers-09-2018-fgg-uaic-iasi-comprimat.pdf

- **Turismul balneo-medical** din zonă este recunoscut la nivel național, datorită complexului balnear și de recuperare de la Băile Nicolina și a Spitalului de Recuperare, climatul favorabil din ariile forestiere de la Bârnova pentru cei care tranzitează zona, în special la sfârșitul săptămânii.

- **Turismul de agrement și sportiv** se practică în special în cadrul ariilor naturale împădurite din sudul Iașului. Acestă formă de turism este stimulată de întreceri sportive și concursuri de alergare (maraton, cross, trail-running), ciclism, off road sau raliu, desfășurate preponderent în localitățile din partea de sud a Zonei Metropolitane Iași (în special comunele Bârnova, Ciurea și Miroslava). Printre zonele de agrement cele mai recunoscute și frecventate se numără: Zona de agrement Ciric (lacul și pădurea Ciric), Zona de agrement C.A. Rosetti (cu teren de picnic), Zona de agrement Breazu (cu parc de aventură), platoul Bucium (zona Releu), Clubul de agrement Hamak, sau zona lacurilor Ciurbești, Ezăreni.

Turismul sportiv este în strânsă legătură cu **turismul activ**. Diversitatea și dinamica elementelor de cadru natural din localitățile componente Zonei Metropolitane Iași oferă oportunitatea practicării mai multor activități sportive precum: călărie (complexul Hamak sau Colț de Rai), escaladă (zona Bucium – Releu), drumeții (traseele marcate din pădurea Bârnova), trasee cicloturistice (cu diferite grade de dificultate), parapantă (Centrul Paramania sau Aeroclubul "Alexandru Matei"), cățărare în copaci (parcurile de aventură Ciric sau Hamak), schi (Pârtia Sărărie), pescuit (lacurile Ezăreni, Ciurbești, Cucuteni, zona Larga Jijia etc.). În ultimii ani au fost organizate diverse competiții și manifestări de alergare și ciclism (Semimaratonul Iașului, Crosul Companiilor, Iași in Trail, My MTB Race Iași, SkirtBike, Cetățuia XCO, etc.), evenimente ce au încurajat persoane din toate categoriile de vârstă în practicarea sportului, a unui mod de viață activ și sănătos.

- **Turismul de afaceri.** La nivel regional, Municipiul Iași, Vatra-Dornei și Slănic-Moldova sunt cele mai favorabile locații pentru practicarea acestei forme de turism. Turismul de afaceri aduce turiști constant, nu doar în weekend sau în concediu, oferind astfel continuitate sezonului turistic. Așadar, călătoriile oamenilor de afaceri nu reprezintă numai o sursă de venit pentru hotelieri și organizatorii de conferințe sau team-building-uri, ci pot asigura baza serviciilor conexe, precum a companiilor de ticketing (vânzarea biletelor de avion) sau a agențiilor de turism.

Centrul Expozițional Moldova Iași oferă posibilitatea firmelor având ca domenii de activitate organizarea de târguri și expoziții, servicii de marketing și servicii de relații publice, de a se dezvolta în cadrul incubatorului de afaceri. Alte infrastructuri ce pot găzdui evenimente de afaceri sunt: Centrul de Conferințe Providența, Camera de Comerț și Industrie, CENTRIS – Centrul de Sprijinire a Afacerilor pentru IMM-uri, Ansamblul Urbanistic Palas, Hotel Internațional, Hotel Unirea (apreciat ca fiind cel mai mare centru de conferințe din Iași – 10 săli), Grand Hotel Traian, Hotel Moldova, Hotel Ramada, Hotel Pleiada, sălile de conferințe din Cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza etc. Hotelurile se încadrează în standardul de 3-4 stele (excepție face Hotelul Pleiada de 5 stele), iar întreaga infrastructură este dotată cu echipament special pentru susținerea de evenimente, organizarea de workshopuri, seminarii, team building-uri etc.

Principalii organizatori de evenimente de afaceri sunt Camera de Comerț și Industrie, Clusterul IMAGO MOL, Clusterul ICONIC, Parcul Științific și Tehnologic Tehnopolis, aceștia având și parteneriate cu Entreprise Europe Network, Clustero etc.

- **Turismul de evenimente** - ecumenism - pelerinaj, cultură, tradiții, artă, sărbători. Pe lângă vizitele în scop de pelerinaj sau rugăciune, majoritatea vizitelor turiștilor sunt de preferință orientate către monumentele religioase (biserici, mănăstiri, catedrale – peste 100 numai în Municipiul Iași). Acestea formează ,,coloana vertebrală tradițională" (Sursa - Planul Regional de Acțiune pentru Turism 2008 - 2013) a atracțiilor turistice nu numai din Iași, ci și din întreaga Regiune Nord-Est. Evenimentele cele mai importante care atrag anual un număr mare de turiști sunt: Sărbătoarea Cuvioasei Parascheva, Ocrotitoare a Moldovei, care coincide cu Sărbătorile Iașului (13-16 octombrie), și marile manifestări educaționale cu

anvergură internațională FILIT, FIE și FITPT. Trebuie avut în vedere faptul că evenimentele sunt una dintre cele mai importante elemente motivaționale ale activităților turistice mai ales în cazul tinerilor, dacă acesta se bazează pe organizarea de concerte, evenimente sportive sau evenimente de team building.

- **Turismul de tranzit** în interes de afaceri (bleisure), personal sau de serviciu este stimulat în Zona Metropolitană Iași într-o oarecare măsură de deplasările persoanelor înspre și dinspre Republica Moldova. Turismul de tranzit ar putea fi sporit în zonă prin diversificarea evenimentelor trimestriale, a infrastructurii de afaceri sau a infrastructurii de cazare la standarde ridicate. De asemenea, sporirea turismului de tranzit ar putea contribui la promovarea obiectivelor culturale precum și a cadrului natural din Zona Metropolitană Iași.

Așadar, atracțiile turistice, facilitățile și infrastructura existente fac ca Zona Metropolitană Iași, dar mai ales Municipiul Iași, să fie o destinație turistică de interes. Pentru susținerea și dezvoltarea acestui sector s-au realizat trei mari proiecte:

- Proiectul "Zona de Agrement Ciric", implementat de Primăria Municipiului Iași, a contribuit la reabilitarea, reorganizarea și crearea de unei infrastructuri de agrement complexe.

- Proiectul "Dezvoltare rețea rutieră în zona culturală, istorică și turistică a Municipiului Iași" implementat de primăria Municipiului Iași, a contribuit la reabilitarea infrastructurii de acces a obiectivelor turistice

- Proiectul "Reabilitarea șI dezvoltarea turistică a ansamblului monument istoric Mânăstirea Golia Iași" implementat de Consiliul Județean a vizat reabilitarea și conservarea ansamblului monument istoric, și îmbunătățirea infrastructurii de acces, care leagă ansamblul de circuitele istorice din centrul orașului.

Tabel 21 - Top 19 – Index General al Atractivității Turisitice[155]

Nr.crt.	Municipiu	Județ	Indice
1	BRAȘOV	BRAȘOV	85.9
2	CONSTANȚA	CONSTANȚA	81.25
3	SINAIA	PRAHOVA	79
4	SIBIU	SIBIU	76.65
5	BUCUREȘTI	BUCUREȘTI	76
6	ORADEA	BIHOR	72.5
7	CLUJ-NAPOCA	CLUJ	71.6
8	MANGALIA	CONSTANȚA	70
9	CRAIOVA	DOLJ	68
10	VATRA DORNEI	SUCEAVA	67.85
11	GURA HUMORULUI	SUCEAVA	67.7
12	CĂLIMĂNEȘTI	VÂLCEA	66.9
13	TIMIȘOARA	TIMIȘ	65.1
14	TÂRGU MUREȘ	MUREȘ	64.9
15	BAIA MARE	MARAMUREȘ	63.65
16	**IAȘI**	**IAȘI**	**63.5**

[155] Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

17	SUCEAVA	SUCEAVA	**63.1**
18	PIATRA-NEAMȚ	NEAMȚ	**62.75**
19	RÂMNICU VÂLCEA	VÂLCEA	**61.35**

Baza de date realizată în cadrul Politicii Urbane a României conține diferiți indicatori urbani relevanți pentru analiza pilonului turistic a Zonei Metropolitane Iași. Deși se observă că Iașul beneficiază de o serie mare de atractivități turistice și de un grad ridicat de atractivitate turistică, acesta se afla doar pe locul 16 la nivel național în anul 2019 în top-ul UAT-urilor care dețin cel puțin un monument UNESCO. Clasamentul a fost realizat oferind punctaje în funcție de 4 indicatori spațiali relevanți: resurse turistice naturale, resurse turistice antropice, infrastructura cu specific turistic, accesibilitatea la infrastructura majoră de transport.

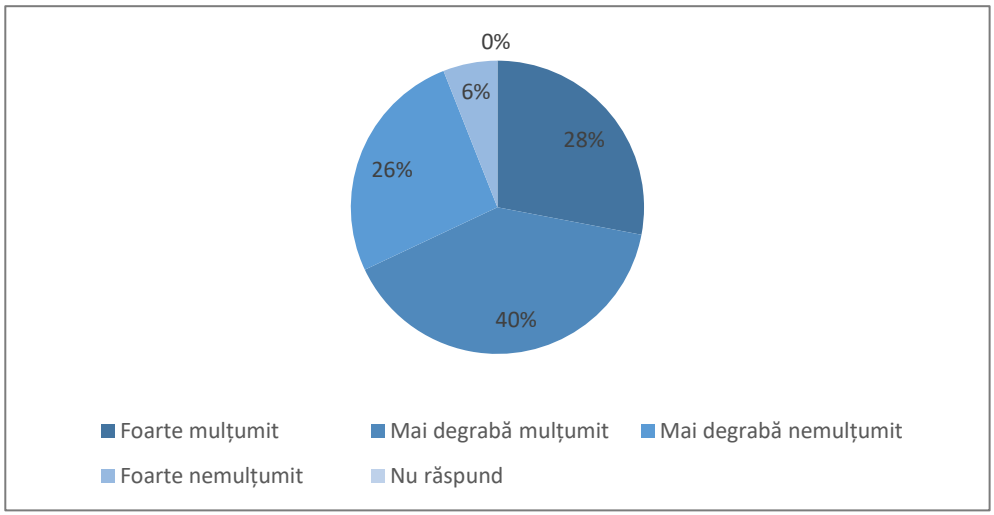

Grafic 55 - Gradul de mulțumire referitor la starea clădirilor din oraș

În urma sondajului pentru Barometrul Urban, realizat de către Banca Mondială, la nivelul Municipiului Iași răspunsurile la întrebarea ”Cât de mulțumiți sunteți de starea clădirilor din Iași?” au fost: foarte mulțumit – 28%; mai degrabă mulțumit – 40%; mai degrabă nemulțumit – 26%; foarte nemulțumit – 6%; nu răspund – 0%. Așadar, cetățenii Municipiului Iași se declarau în 2020 mai preponderent mulțumiți de calitatea clădirilor din oraș, acest aspect îmbunătățind imaginea orașului și generând un potențial turistic mai ridicat.

Trasee turistice

Diversitatea resurselor turistice din Iași și din împrejurimi a creat oportunitatea de a identifica trasee turistice tematice.

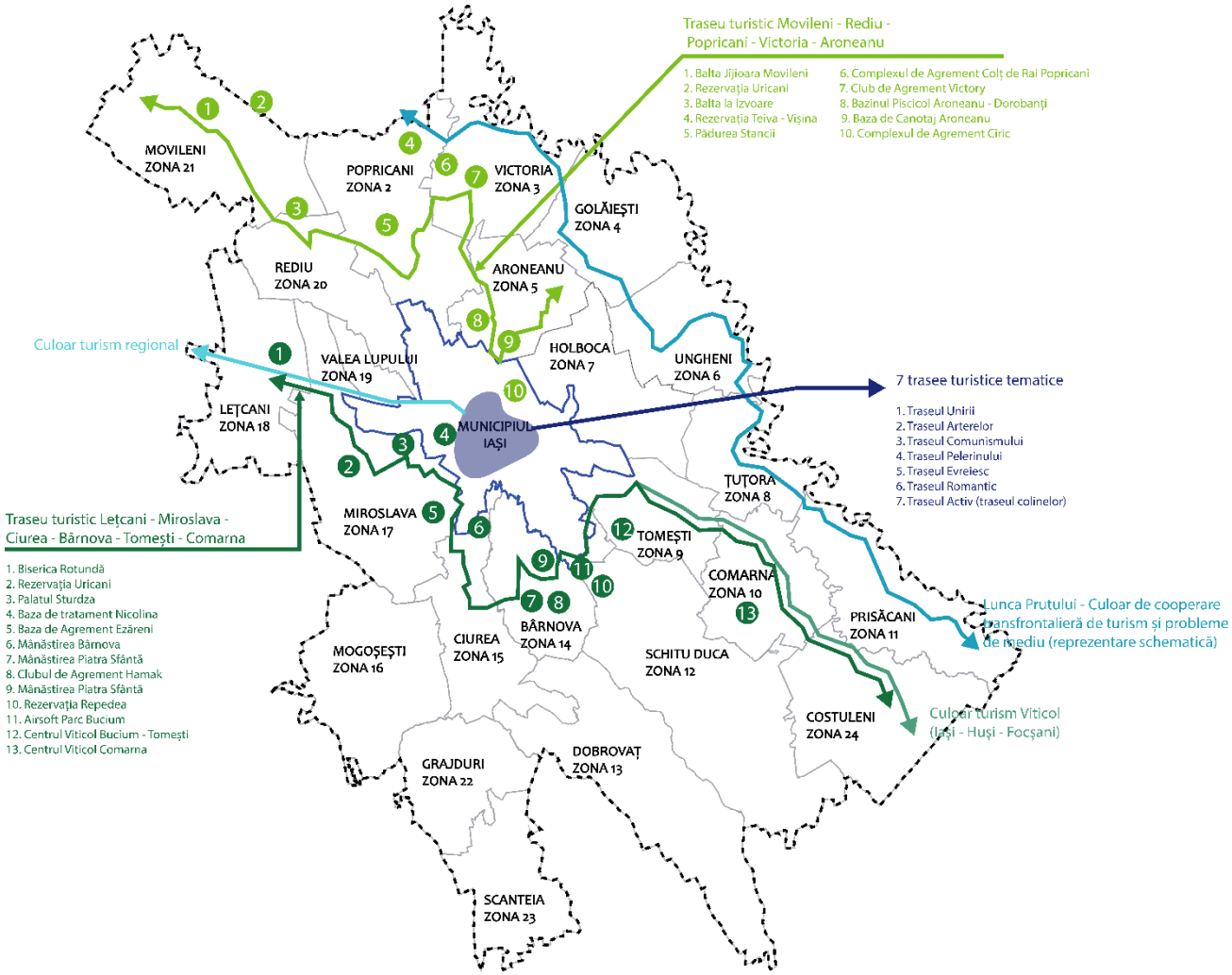

Figură 20 - Trasee turistice la nivelul ZMI

În urma unor întâlniri de lucru între agențiile de incoming din Iași (Rolanda, Icar Tours și Travis Tourism), Centrul de Informare Turistică Iași împreună cu Primăria Municipiului Iași și Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași au fost identificate 9 teme reprezentative pentru atractivitatea turistică a orașului: Unirii, Artelor, Activ, Comunist, Romantic, Evreiesc, Academic, Literar și Gastronomic. 7 dintre aceste trasee, care au fost implementate încă din anul 2017 sunt[156]:

Traseul Unirii se suprapune pe centrul vechi al orașului, având ca elemente de atracție locurile marilor înfăptuiri naționale. Timpul necesar pentru a putea fi parcurs întreg itinerariul ce cuprinde 14 obiective, este de aproximativ 3 ore.

[156] ”Iași – șapte trasee turistice tematice. Manual de explorare urbană”, Editura Universității ”Al.I.Cuza” din Iași, 2018

Figură 21 - Traseul Unirii

Traseul Pelerinului face referire la titlul pe care îl areMunicipiul Iași în mod onorific de ,,Orașul celor 100 de biserici". Orașul celor 100 de biserici reunește edificii ale cultului ortodox, catolic, armean, lipovenesc sau

neoprotestant. Pelerinul va descoperi monumente religioase încărcate de istorie și spiritualitate, morminte ale ctitorilor și ale ierarhilor sau o iconografia bogată.

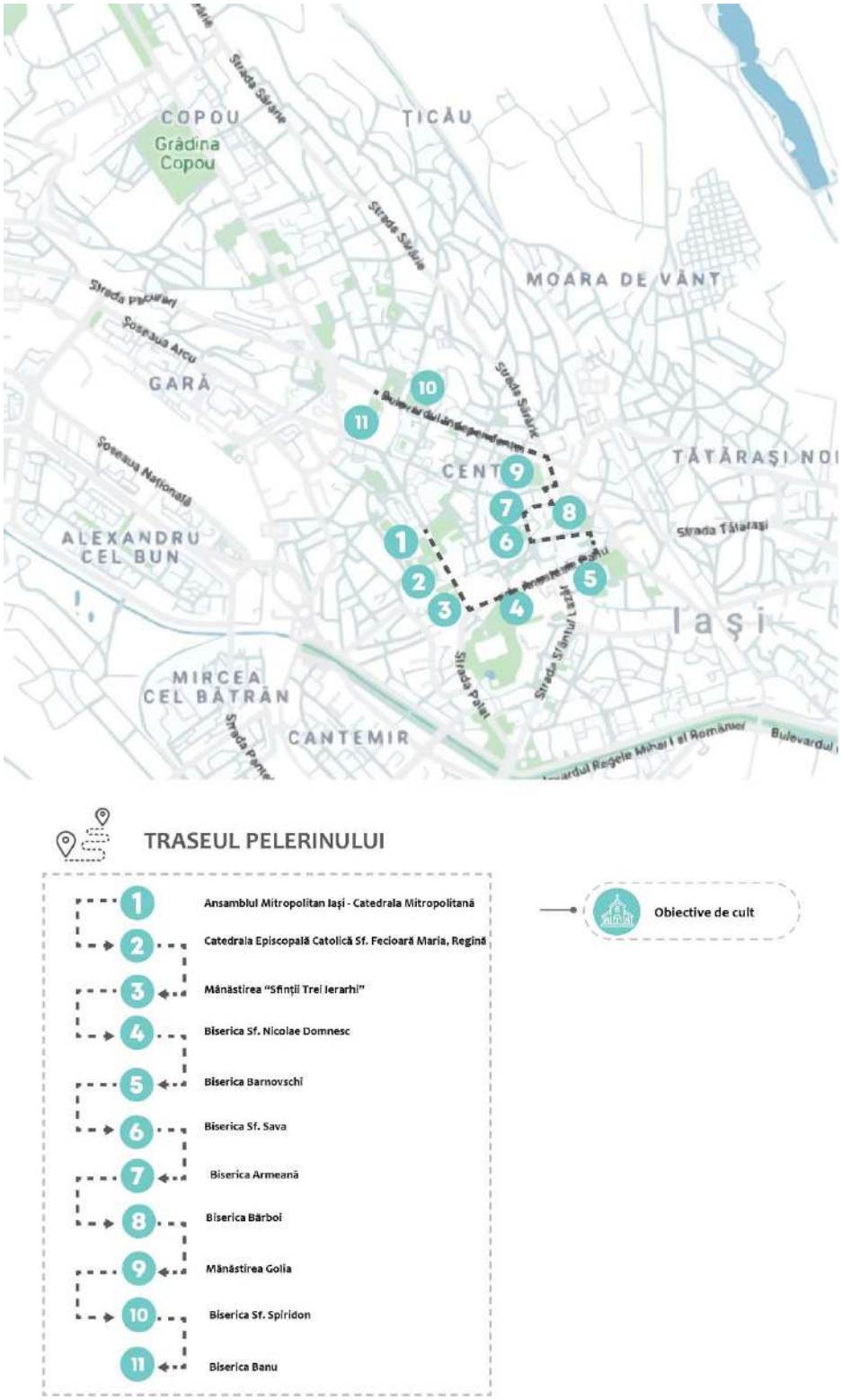

Figură 22 - Traseul Pelerinului

Traseul Evreiesc este în strânsă legătură cu elementul de noutate pe care l-a reprezentat construirea primei sinagogi din România în Municipiul Iași.

Figură 23 - Traseul Evreiesc

Traseul Artelor răspunde pe deplin nevoii de frumos a turiștilor, sau a pasionaților de artă. Acesta include de la instituții , expoziții, clădiri în care se desfășoară activități muzicale, plastice, de arhitectură, sau literatură până la spectacole de excepție, însumând un număr de 16 obiective.

Figură 24 - Traseul Artelor[157]

[157] http://www.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=3ddab2451bfa4da8b966fb97f8444ab0, proiect realizat de o echipă de profesori și studenți din cadrul Facultății de Geografie și Geologie, Universității "Alexandru Ioan Cuza".

Traseul Romantic se axează pe faptul că Iașul este un oraș romantic prin excelență, care trăiește o anumită nostalgie pentru trecut. Prezența aici a generațiilor de tineri educați la școlile occidentale în sec. al XIX-lea, dar mai ales a marelui poet Mihai Eminescu, a lăsat o bogată tradiție literară care continuă și azi. În aceeași perioadă a apărut o nevoie de întoarcere către natură, către folclor, către autentic, iar dealul Copoului, cu aleile, parcurile și casele sale de cultură, cu numeroasele festivaluri folclorice și casele vechi îți vor face plimbarea extrem de agreabilă.

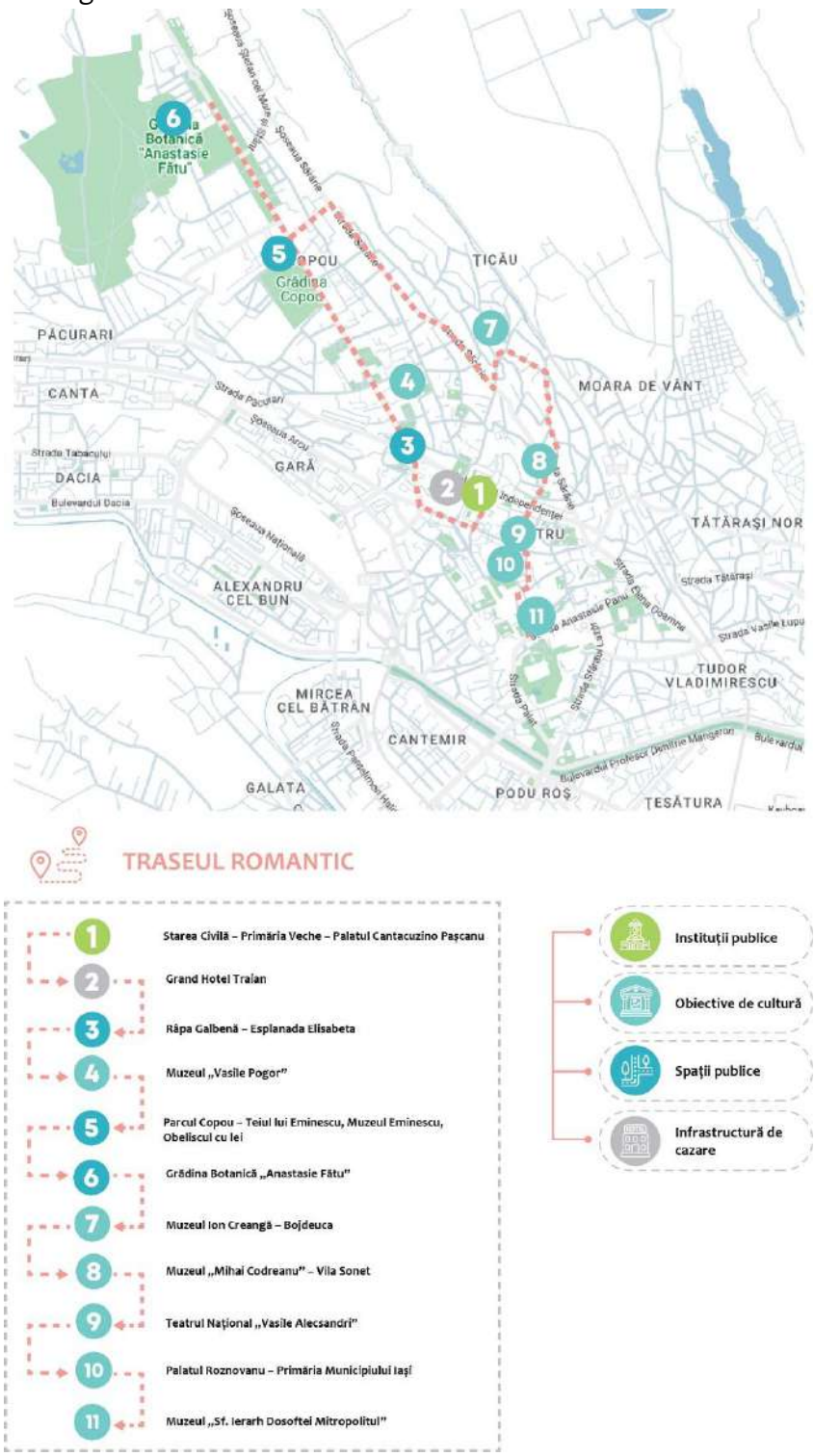

Figură 25 - Traseul Romantic

Traseul Comunismului propune o comemorare a urbanizării și industrializării forțate din această perioadă istorică. Piața Unirii este un exemplu de amenajare socialistă, cu mozaicurile ce prezintă teme propagandistice predilecte: agricultura, industria, artele, pacea și istoria, piesa de rezistență fiind scena legendară a fondării Moldovei, cu Dragoș Vodă învingând bourul.

Figură 26 - traseul Comunismului

Traseul activ "7 coline pe bicicletă" urmărește vizitarea împrejurimilor orașului Iași prin explorarea celor șapte coline, pe bicicletă. Colinele reprezintă un etalon al istoriei orașului, cele 14 obiective ce cuprind edificii religioase, situri arheologice sau punctele de belvedere fiind apreciate atât de localnici cât și de turiști. Traseul cu o dificultate medie oferă posibilitatea de a explora orașul Iași într-o manieră inedită.

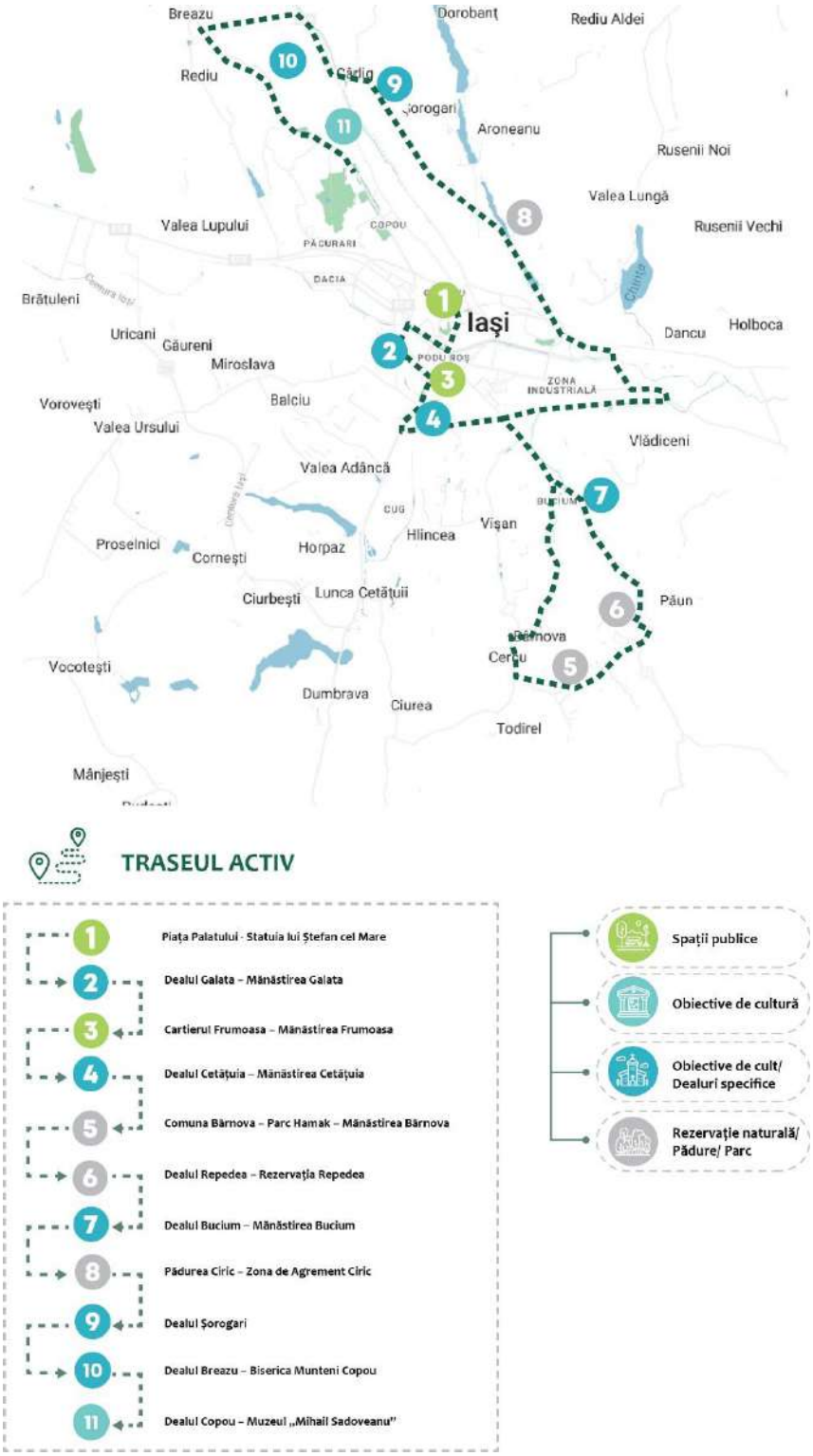

Figură 27 - Traseul Activ

De asemenea, la nivelul Zonei Metropolitane cicloturismul este promovat ca un mod mai animat și dinamic de explorare a cadrului natural precum și a obiectivelor turistice. Cu toate că în Zona Metropolitană Iași există în prezent un singur traseu amenajat, pasionații acestei alternative de petrecere a timpului liber au parcurs și alte potențiale itinerarii:

Tunelul verde Uricani – Palatul Sturdza Miroslava este un traseu marcat de cicloturism, cu un grad de dificultate ușor, destinat în special cicloturismului în familie. Pe lângă cele două obiective principale, Pădurea Uricani, arie naturală protejată de interes național, și Palatul Sturdza, pe distanța de aproximativ 14 km traseul include și alte atracții turistice: Biserica de lemn Sf. Gheorghe din Vorovești, Podgoria Uricani, Biserica Nașterea Maicii Domnului din Miroslava, sau zona de belvedere spre Iași.

Traseul Iași – Medeleni - Iași este pentru pasionații de trasee pe bicicletă, în special pentru off-road. Taseul are o lungime de 58 km, și mai multe tipuri de rulaj: șosea, drum de pământ, off-road, drum pietruit sau șosea. Printre atracțiile întâlnite de-a lungul traseului se numără: Biserica Sf. Nicolae din Aroneanu, Pădurea Icușeni, Biserica Medeleni, arborele ocrotit cunoscut sub denumirea populară de ,,Portocalul fals", sau Biserica Holboca.

Traseul Iași – Aroneanu – Dorobanț – Cârlig – Iași are o distanță de 33 km, cu o dificultate medie. Pe o lungime de aproximativ 50% din suprafața totală acesta urmărește oglinzile de apă ale Bahluiului, Lacul Ciric, Acumularea Aroneanu, Dorobanț, in partea de sud și est, în partea de vest predominând elementele vegetale.

Traseul Iași – Mânăstirea Dobrovăț – Poiana cu Cetate – Poiana cu Schit – Slobozia – Ciurea – Iași este un traseu antrenant, cu un grad de dificultate mediu spre dificil, pe o distanță de 69 km și cu diferite tipuri de rulaj (șosea sau drum forestier pietruit). Printre obiectivele întâlnite se numără: Mânăstirea Dobrovăț, Ruinele bisericii lui Cujba – Poiana cu Cetate, sau Poiana cu schit în care se află ruinele unei bisericute foarte vechi datând de la sfârșitul secolului al XIV-lea. Tot în partea de sud a Zonei Metropolitane se află și **Traseul Iași – Bucium Releu – Bârnova – Iași** pe o distanță de 52 km, având un grad de dificultate mediu.

În funcție de gradul de dificultate sau lungime, traseele cicloturistice reprezintă o alternativă de valorificare și exploatare atât a patrimoniului natural cât și a patrimoniului construit, acestea parcurgând întreaga Zonă Metropolitană Iași.

Având în vedere dinamica cadrului natural, diversitatea resurselor turistice din cadrul Zonei Metropolitane Iași, precum și axele turistice de importanță regională, am identificat două potențiale trasee, care pot fi parcurse doar parțial pe cale rutieră, și în totalitate cu bicicleta:

Traseul turistic Miroslava – Ciurea – Bârnova – Schitu Duca – Tomești – Comarna conectează obiectivele turistice (infrastructura de agrement, obiectivele culturale, cadru natural dinamic) din partea de sud și totodată cele 7 localități la culoarele turistice de importanță regională, spre Huși (Culoar Turism Viticol – Iași, Huși, Focșani) și spre Târgu Neamț - Suceava (Culoar Turism Regional). Zona poate fi explorată pe un traseu activ și dinamic de tip mountain-bike.

Traseul turistic Iași – Rediu – Movileni – Popricani – Victoria – Aroneanu – Iași, conectează obiectivele turistice (infrastructura de agrement, lacuri, bălți și râuri, obiectivele culturale) din partea de nord precum și localitățile la culoarele turistice regionale, spre Botoșani și Lunca Prutului (culoarul de cooperare transfrontalieră pe turism și probleme de mediu). Comparativ cu partea de sud a Zonei Metropolitane Iași, aceasta este mai slab dezvoltată din punct de vedere al infrastructurii de circulație rutieră, fapt ce îngreunează în prezent parcurgerea traseului pe cale rutieră. Pe termen lung, traseul ar trebui să ofere

posibilități diverse de explorare, cu o infrastructură dezvoltată și cât mai complexă, ce crește accesibilitatea obiectivelor turistice (infrastructură rutieră și trasee velo). De asemenea acestă legătură ar crea un culoar cicloturistic mai plăcut de parcurs și pe ruta Ciric – Aroneanu – Victoria – Sculeni, comparativ cu cel deja folosit de ciclişti pe drumul european Cârlig – Vulturi – Sculeni.

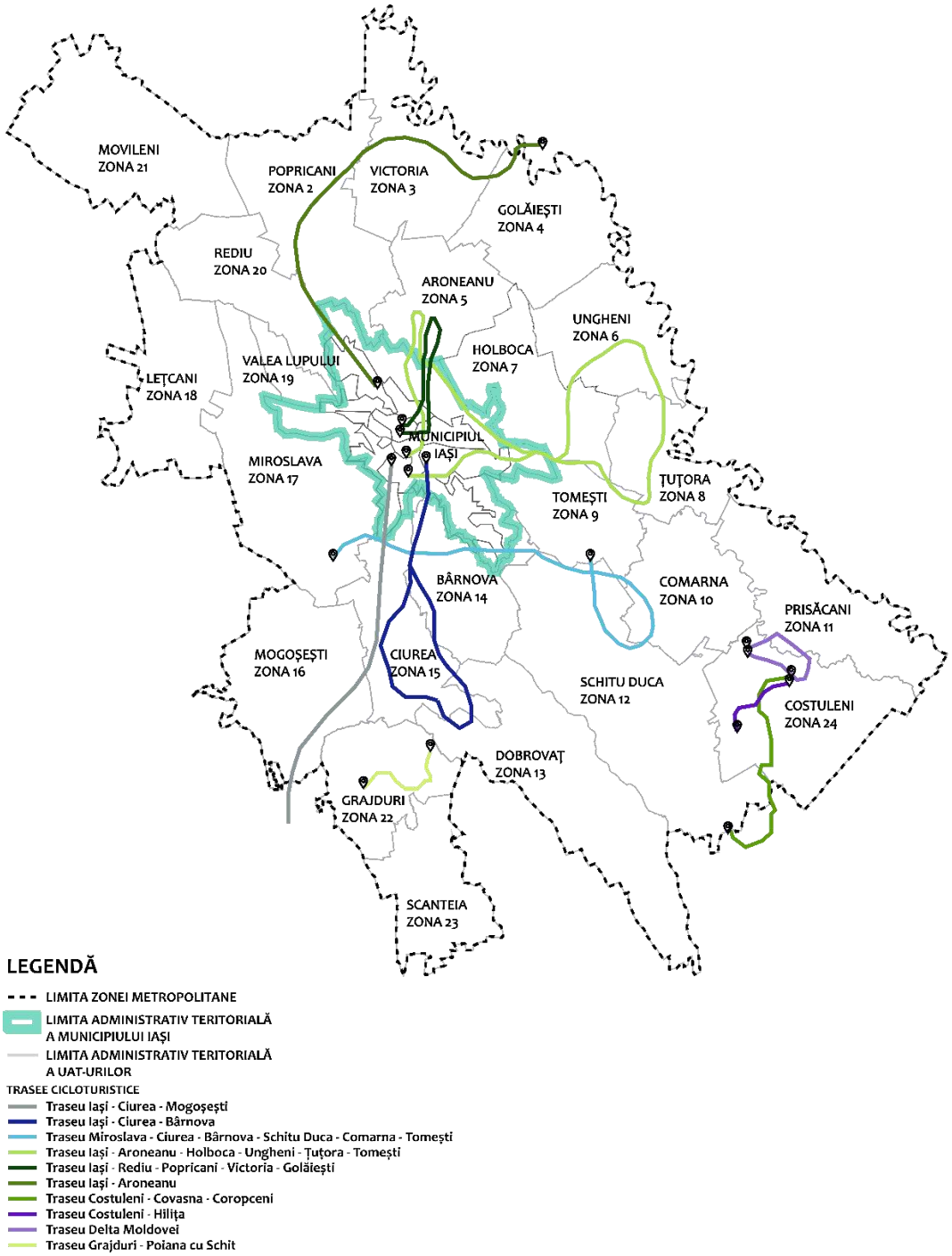

Figură 28 - Trasee cicloturistice la nivelul ZMI[158]

[158] https://issuu.com/probikeaddiction/docs/ghid_final

Zonarea Centrului Istoric

În Strategia de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași 2018-2030 este detaliată structura Centrului istoric, acesta deținând în prezent cea mai mare densitate de monumente istorice, clădiri patrimoniale sau de interes arhitectural de la nivelul întregului Municipiu, el fiind delimitat pe 4 zone de mare interes turistic:

1. Piața Unirii – Kilometrul 0 al Orașului (zonă simbolică a Unirii Principatelor Române, care reprezintă zona de convergență a trei artere principale și care este presărat de Galerii de Artă, anticariate, baruri și cafenele bucurându-se în același timp de arhitectura construcțiilor negustorești de sec. XIX)

2. Bd. Ștefan cel Mare – considerat drept axa turistică a Iașului (Mix-ul dintre Palatul Culturii, un complex muzeal de top și conglomeratul de servicii și spațiu de agrement Palas Mall reprezintă principala atracție a orașului)

3. Copou – Zona Verde a Orașului (Arealul este bogat în materie de spații verzi, găzduind simbolul literar „Teiul lui Eminescu”, oferind o viață studențească vibrantă, spații de servicii răsfirate, case memoriale și un Palat Universitar cu adevărat complex)

4. Târgu Cucu – Centru al Spiritualității (Fostele mahalale evreiești și armenești prezintă o densitate ridicată a lăcașurilor de cult istorice, reperul central al zonei fiind „ Mănăstirea și Turnul Golia”).

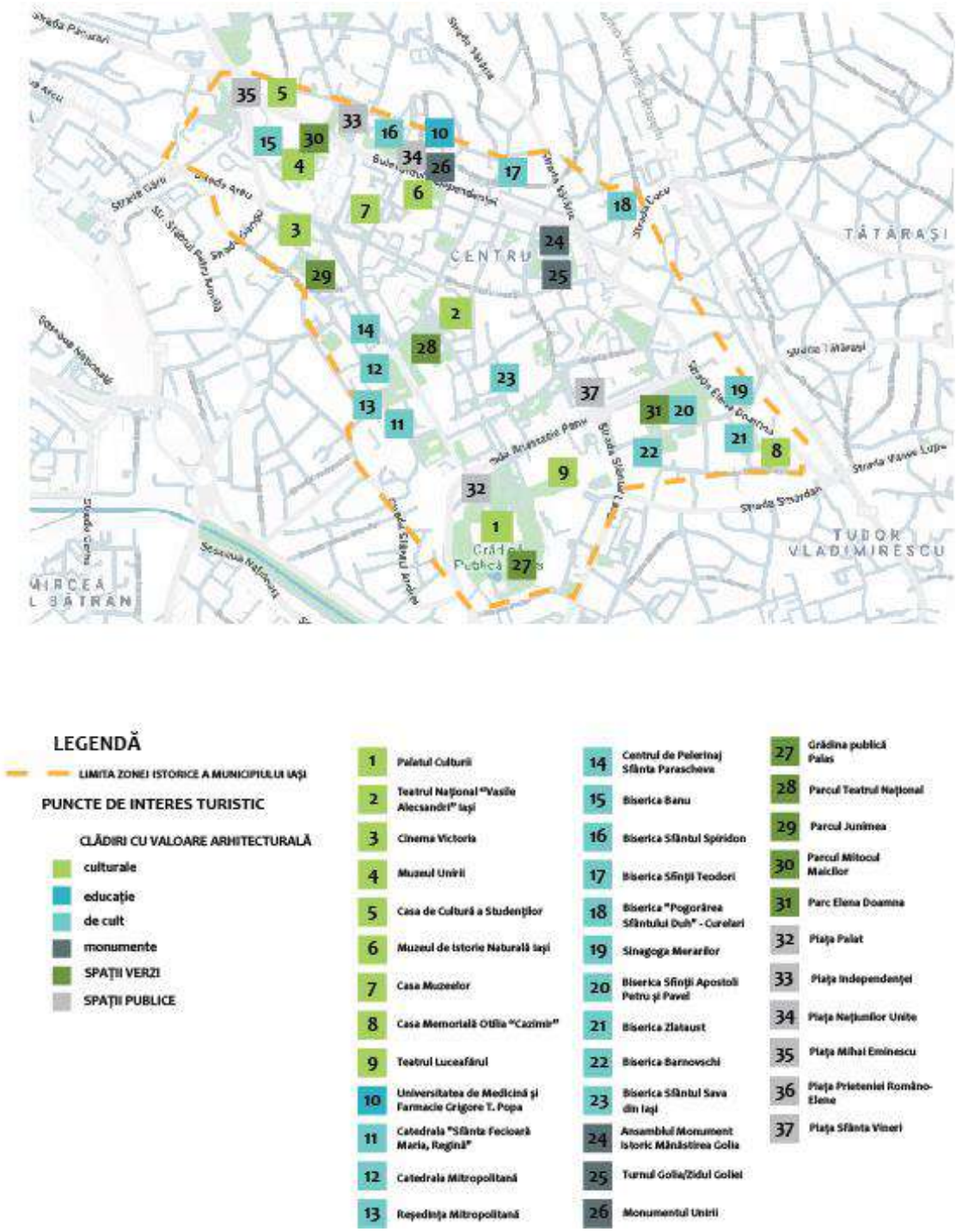

Figură 29 - Puncte de interes turistic – Zonarea Centrului Istoric[159]

Imaginea de marcă a orașului nu este încă bine definită, însă Iașul și-a câștigat titlul de „Destinație a evenimentelor" oferind o paletă largă de evenimente la care poți participa fie ca cetățean, fie ca turist. Sălile de spectacole ale orașului oferă 11.000 de locuri cumulate, acestea fiind completate de spații pentru evenimente în aer liber, spații private pentru evenimente business (în cadrul hotelurilor) și alte spații

[159] https://geoturism.files.wordpress.com/2018/09/strategie-turism-2018-2030-vers-09-2018-fgg-uaic-iasi-comprimat.pdf

neconvenționale bazate pe reutilizarea creativă a fostelor spații industriale (ex. Fab Lab, Hubrica, Hala Fix etc.). Necesitatea înființării unei structuri cu rol de management al acestui domeniu turistic ar gestiona mult mai eficient interconectatea tuturor facilităților de care dispune orașul și ar asigura o dezvoltare durabilă a domeniului, ba mai mult ar stimula conturarea unei imagini și a unui brand turistic mai proeminent pe scena internațională.

Conform **Strategiei de Turism a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași 2018-2030** principalele evenimente ale orașului au loc în perioadele mai-iunie și septembrie-noiembrie (bazat pe contextul de oraș universitar).

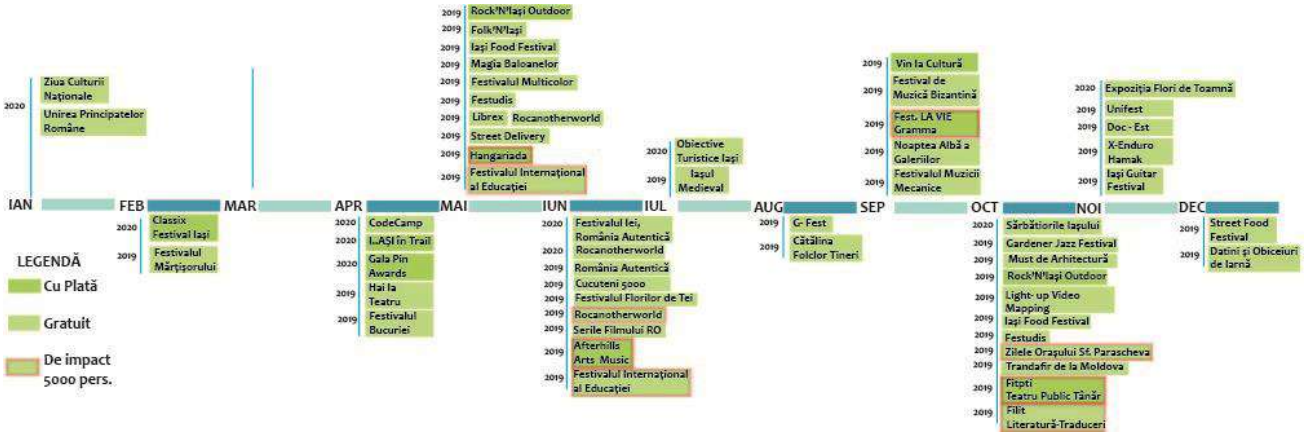

Figură 30 - Principalele evenimente ale Iașului în anul 2019[160]

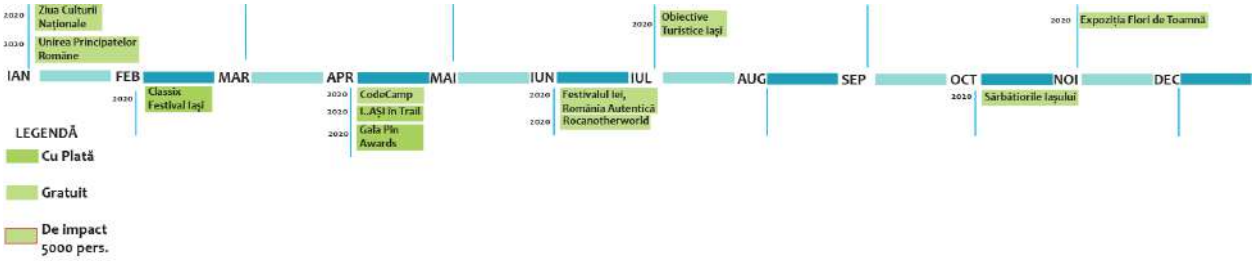

Figură 31 - Principalele evenimente ale Iașului în anul 2020

[160] https://geoturism.files.wordpress.com/2018/09/strategie-turism-2018-2030-vers-09-2018-fgg-uaic-iasi-comprimat.pdf

2.2.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Context economic național, regional și județean	
Acces dificil la piețele vest-europene și performanță economică scăzută	Lobby pentru construcția proiectelor mari de infrastructură.
Zona metropolitană este încă slab dezvoltată economic	
Motoare economice și potențial de specializare	
Migrația externă a forței de muncă, atât calificată, cât și necalificată	Implementarea de măsuri pentru creșterea întreprinderilor cu valoare adăugată mare, precum tehnologia informațiilor și servicii informatice și atragerea de investiții în domeniile în care costurile de producție sunt cele mai competitive
Lipsa infrastructurii rutiere	Dezvoltarea infrastructurii turistice pentru a pune în valoare resursele naturale și antropice, în vederea creșterii veniturilor din aceste activități.
Scăderea coeficientului de localizare în ZMI între anii 2014-2020 în comparație cu alți poli de creștere	Axarea pe investiții în sectorul TIC care să eficientizeze serviciile publice.
O diversitate economică relativ redusă în mediul rural al zonei metropolitane, concentrată preponderent pe comerț	Atragerea de investitori din domeniul energiei regenerabile
Industrii culturale și creative	
Menținerea forței de muncă specializată în domeniul IT și în cel al C&I în ZMI	În vederea consolidării identității economice a ZMI și a rolului său de centru regional, autoritățile locale trebuie să sprijine creșterea investițiilor în CDI și să acționeze ca un facilitator între mediul universitar și mediul privat, promovând totodată produsele cercetării ieșene.
Turism	
Crearea unui turism sustenabil și durabil în contextul pandemiei COVID-19	Utilizarea resurselor locale de mediu natural din ZMI pentru a propune o ofertă turistică mult mai atractivă pentru turismul de agrement și sportiv
Pontențarea turismului de agrement și sportiv	Susținerea inițiativelor private privind oferta turistică a municipiului
Lipsa unei infrastructurii turistice integrate la nivelul Zonei Metropolitane Iași	

2.3. Profil spațial și funcțional

2.3.1. Context și zonificarea teritoriului

Înființarea Zonei Metropolitane Iași a avut loc în anul 2004 și cuprindea 14 UAT-uri, pînă anului 2016 s-a extins și a ajuns astfel la 23 comune: Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Comarna, Dobrovăț, Golăiești, Holboca, Lețcani, Miroslava, Movileni, Mogoșești, Popricani, Prisăcani, Rediu, Schitu Duca, Tomești, Țuțora, Ungheni, Valea Lupului, Victoria, Costuleni, Scânteia și Grajduri. Zona Metropolitană Iași cuprindea în decursul anului 2020 următorii membri: Municipiul Iași și comunele Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Comarna, Costuleni, Dobrovăț (comuna nouă), Golăiești (comună nouă), Grajduri, Holboca, Lețcani, Miroslava, Mogoșești, Movileni, Popricani, Prisăcani, Rediu, Scânteia, Schitu Duca, Tomești, Țuțora, Ungheni, Valea Lupului, Victoria. Importanța regională a municipiului Iași ca centru economic are în vedere și așezările din zona metropolitană care reprezintă teritoriul de suport pentru acesta.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Activitățile principale de producție și comerț en gros se dezvoltă de-a lungul axei est – vest în comunele Holboca, Miroslava, Tomești și Valea Lupului. Comunele menționate anterior prezintă o pondere a terenurilor arabile de sub 40% din totalul teritoriului administrativ.

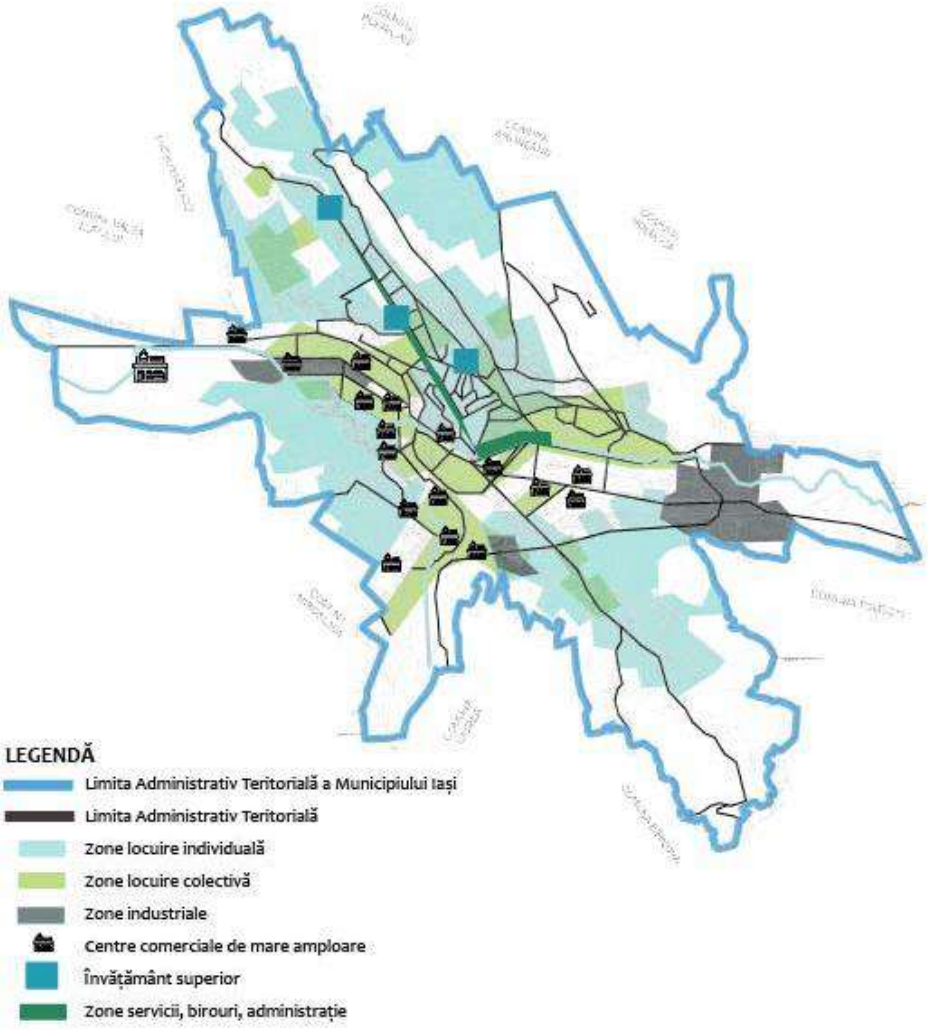

Figură 32 - Principalele zone industriale și centre comerciale[161]

[161] Prelucrare proprie în baza P.U.G. al Municipiului Iași

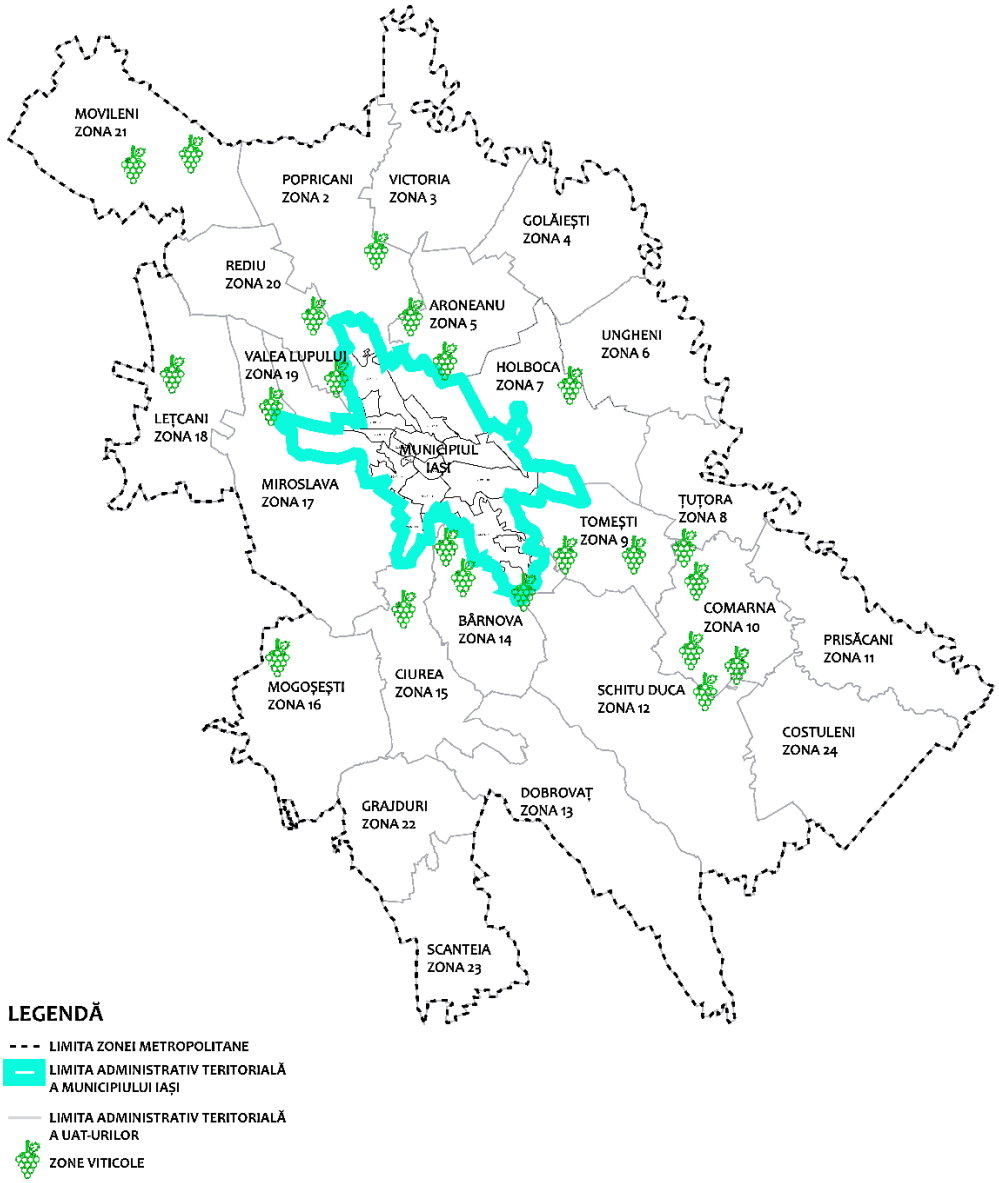

Figură 33 - Principalele zone viticole[162]

În partea sudică a Zonei Metropolitane sunt amplasate comunele cu cele mai voluminoase suprafețe împădurite încadrate în situri Natura 2000 (Comunele Mogoșești, Schitu Duca, Bârnova, și Ciurea). Comunele menționate anterior au posibilitatea de a atrage activități de tip turism ceea ce ar ajuta la o creștere din punct de vedere economic. Comunele Aroneanu și Rediu cuprind suprafețele împădurite cu cele mai mici dimensiuni. Comunele Holboca, Popricani, Tomești, Victoria, Miroslava și Municipiul Iași prezintă suprafețe de terenuri degradate de aproximativ 350 și 607 ha.

Datorită extinderii Municipiului Iași către comunele invecinate și progresarea spațială a întregii Zone Metropolitane Iași, rezultă o strânsă legătură cu accesibilitatea și sistemul de transport care sprijină navetismul în favoarea economică și concentrația forței de muncă din regiune. Astfel, comunele cu cel mai mare număr de salariați sunt Miroslava (5.396 nr. persoane salariate), Lețcani (2.538 nr. persoane salariate) urmate de comunele Valea Lupului, Tomești, Holboca și Ciurea cu numărul de persoane salariate cuprinse

[162] Prelucrare proprie în baza P.U.G. al Municipiului Iași

între 1.293 și 1.671. În Municipiul Iași se înregistrează aproximativ 118.882 persoane salariate, conform datelor INSSE. În cazul cetățenilor șomeri cel mai mare număr înregistrat în cadrul ZMI se regăsește în Municipiul Iași (843) și în comunele Ciurea (155), Golăești (90) și Miroslava (83).

Luând în considerare principalele activități din cadrul zonei metropolitane, se identifică o dezvoltare vastă a activităților de producție și unități comerciale alături de două grupări de localități orientate către agrement, turism și agricultură. Alături de activitățile menționate anterior Zona Metropolitană reprezintă și un ofertant de fond locativ pentru persoane din Municipiul Iași și nu numai.

Dezvoltarea spațială în Zona Metropolitană Iași între 2012 și 2020

La nivelul Municipiului Iași și a primei coroane de localități se poate observa o dezvoltare accentuată a expansiunii în ceea ce privește dinamica locuințelor. Analizând extinderea zonelor construite datorită datelor puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică în toate UAT-urile, s-a observat faptul că suprafața zonelor construite din polul de creștere Iași a crescut cu 11,5% în teritoriul administrativ, din 2016 până în anul 2020.(conform datelor INSSE)

Cele mai sporite extinderi de locuințe se regăsesc în partea de N-E și N-V, care cuprinde comunele Aroneanu, Holboca, Tomești și Valea Lupului și Muncipiul Iași.

În cazul extinderilor fondului construit dinamica spațială în anul 1985, în Municipiul Iași spre exemplu, se prezintă un caracter dispersat în teritoriu, cu densități scăzute și cu zone cu caracter logistic, se observă parcele de dimensiuni mari în care se regăsesc platformele logistice și zone de depozitare. Spre deosebire de anul 2020 unde Municipiul Iași s-a dezvoltat generând mai multe locuințe dar păstrând-și caracterul logistic fiind un pol de creștere economică major datorită activităților de agricultură și industrie.

Figură 34 - Iași 1964[163]

[163] https://storymaps.arcgis.com/stories/aebe4a5117d9479e96070e4f530d3e67

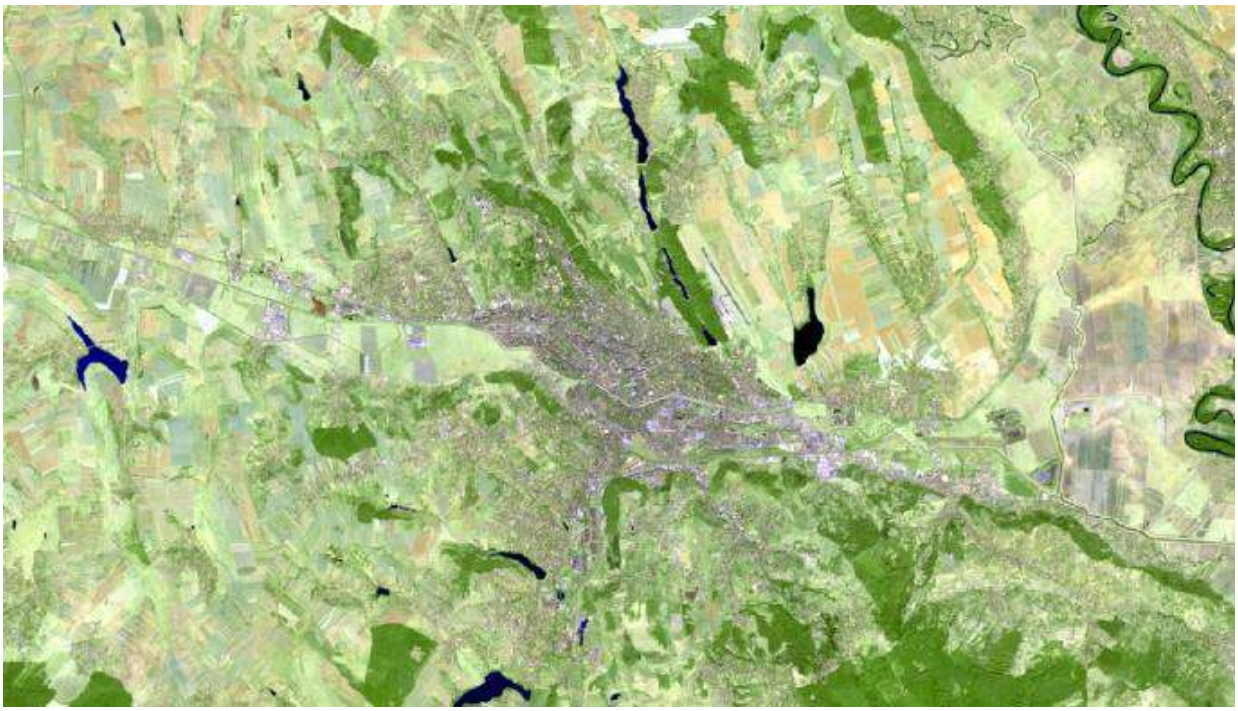

Figură 35 - Iași 2020[164]

Un alt exemplu, în cazul extinderilor majore se regăsește în comuna Valea Lupului, unde se observă clar extinderea locuințelor din anul 2012 până recent în anul 2020 spre municipiul Iași, fiind o zonă cu influență de dezvoltare mare și în care fluxurile mișcării migratorii tind spre această zonă. În comuna Valea Lupului s-au format insule, în mare parte folosite pentru locuire, urmărind drumurile principale de acces, astfel dezvoltarea s-a realizat radial. Același model s-a aplicat și în comunele alăturate, aflate în prima coroană a Municipiului Iași, respectiv Aroneanu, Rediu, Tomești, Holboca, Bârnova și Miroslava.

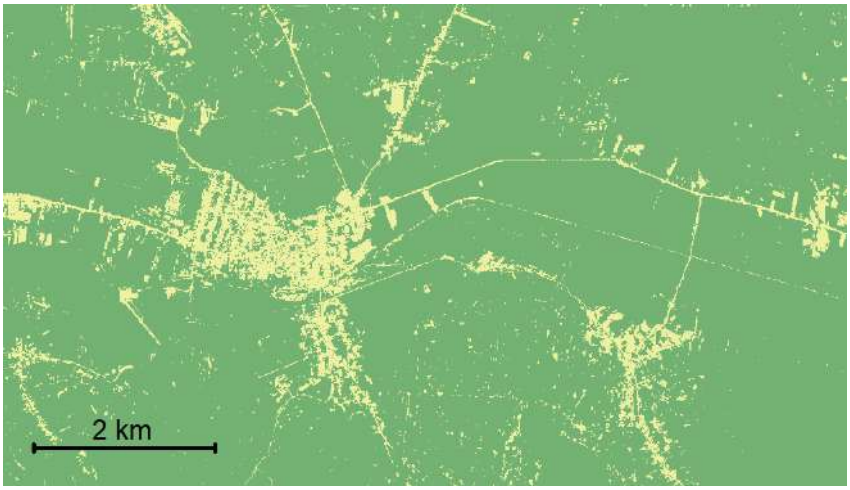

Figură 36 - Valea Lupului 1965[165]

[164] https://storymaps.arcgis.com/stories/aebe4a5117d9479e96070e4f530d3e67
[165] https://storymaps.arcgis.com/stories/aebe4a5117d9479e96070e4f530d3e67

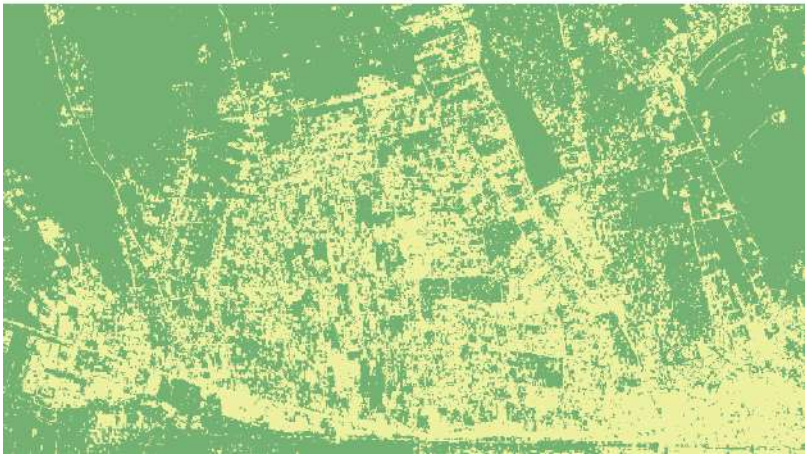

Figură 37 - Valea Lupului 2020[166]

Această zonă de influență este reprezentată de localitățile/comunele ce înconjoară un centru urban și care sunt direct influențate de evoluția orașului și de relațiile activităților economice, turistice și de recreere. Toate comunele din prima coroană a ZMI sunt extinse către Municipiul Iași, asigurând relații pe pe diferite direcții și intensități cu spațiul adiacent, relații ce asigură prosperitatea a căror totalitate determină zona de influență a centrului urban respectiv.

Deși conexiunea rapidă cu orașul a apărut datorită bunei accesibilități, dezvoltării spontane și punctuale, acestea sunt deservite de circulații încă neasfaltate. Drept urmare se dorește modernizarea infrastructurii de transport pentru a ușura mobilitatea cetățenilor și pentru a accesa mai ușor dotările de interes cotidian precum comerțul și educația.

Comunele situate în a doua coroană față de Municipiul iași, își aplică expansiunea în cele mai multe cazuri de-a lungul arterelor principale de transport rutier, respectiv pe linia NS-EV.

În restul teritoriului ZMI, procentul de creștere este scăzut, comunele rămân constante în ceea ce privește extinderea lor, cu mici așezări către limitele exterioare ale acestora.

Revenind la dinamica accentuată a Municipiului Iași, se observă dezvoltarea locuințelor individuale mai mult pe partea N-V, S-V către comuna Valea Lupului, cartierul Galata. În partea estică s-au dezvoltat parcele de dimensiuni reduce, în apropierea aeroportului, cu locuințe colective joase.

Partea de SE este principala zonă de expansiune a activităților comerciale și de producție, de-a lungul DN 24. Această zonă industrială de mare amploare cuprinde funcțiuni comerciale, industriale și de producție spre exemplu Carrefour, Build Corp Prefabricate. Alte unități comerciale sunt amplasate preponderent pe fostele terenuri industriale.

Ca o concluzie, dezvoltarea Municipiului Iași și a zonelor periurbane ale acestuia de după anul 1985, s-a realizat constant pe direcția NS-VE, mai ales în comunele Valea Lupului, Rediu, Miroslava și Bârnova. Este posibilă tendința de dezvoltare rezidențială utilizând terenurile libere din apropierea cartierului Galata din Municipiul Iași, dobândind astfel tipologia rectangulară prezentă în comuna Miroslava.

[166] https://storymaps.arcgis.com/stories/aebe4a5117d9479e96070e4f530d3e67

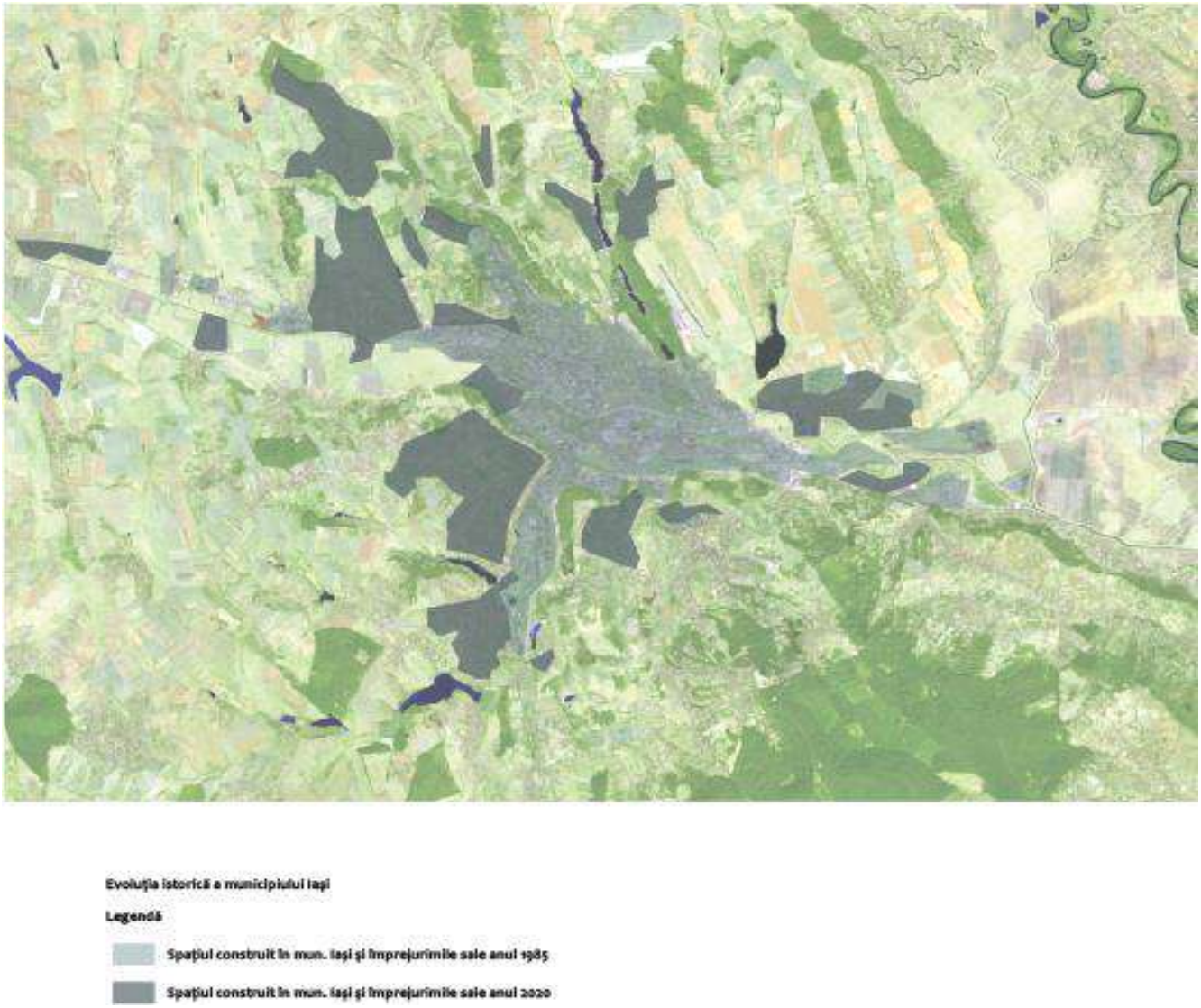

Figură 38 - Evoluția istorică a Municipiului Iași[167]

[167] Prelucrare proprie în baza unor imagini din satelit

Profilul funcțional al Municipiului Iași și accesul la obiective de interes public

Planul Urbanistic General al Municipiului Iași aflat în vigoare, aprobat și prelungit prin H.C.L. 163 din 1999, H.C.L. 546 din 2009, H.C..L 324 din 2018 prezintă stabilite următoarele zone funcționale:

a) zone cuprinse în intravilan;

C. zona centrală şi alte zone cu funcţiuni complexe

CP – zona centrală situată în interiorul perimetrului de protecție a valorilor istorice și arhitectural urbanistice

CA – zona centrală situată în afara perimetrului de protecție a valorilor istorice şi arhitectural urbanistice

CB – zone care grupează funcțiuni complexe de importanță supramunicipală şi municipală situate în afara zonei centrale

CM – zona mixtă conținând instituții, servicii şi echipamente publice, servicii de interes general (profesionale, colective şi personale, comerț, hoteluri, restaurante, loisir), activități productive mici nepoluante şi locuințe

CC – zona centrelor de cartier conținând echipamente publice, servicii de nteres general (profesionale, colective şi personale, comerț, restaurante, loisir), activități productive

L – zona de locuit
A – zona de activități producțive
D – zona activităților balneare şi turistice
P – zona spațiior plantate
T – zona transporturilor
G – zona de gospodărie comunală
S – zonă cu destinație specială

b) zone situate în afara intravilanului existent

ET – zone neechipate rezervate pentru extinderea unor funcțiuni

Teritoriul intravilan existent a fost stabilit prin PUG 1997 și extins în perioada 1997-2021 prin intermediul documentațiilor de tip Plan Urbanistic Zonal.

Tabel 22 - Municipiul Iași, blianț teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilan[168]

ZONA	Situația existentă	
	Suprafață (ha)	%
Zona instituțiilor, serviciilor și echipamentelor publice și a serviciilor de interes general	935	15,1
Zona rezidențială	1267,86	20,47
Zona activităților productive	900,00	14,53
Zona spațiilor plantate	1842,14	29,74

[168] Calcule pe baza PUG 1997 și Documentație avizare OCPI 2015

Zona pentru gospodărie comunală	150,00	2,42
Zona circulațiilor și transporturilor	1060,70	17,13
Zona specială	38,03	0,61
Total intravilan existent	6193,73	100

Specificul urban al Municipiului Iași, precum și intensitatea utilizării terenurilor pot fi observate în ponderea ridicată a terenurilor ocupate de construcții din totalul suprafeței orașului.

Din punctul de vedere al utilizării terenurilor, în anul 2014, din totalul suprafeței municipiului Iași de 9,561 ha, o proporție de 35,9% (3,431 ha) este ocupată de construcții, iar 11, 8% (1.126 ha) cu terenuri arabile. În ceea ce privește suprafața reprezentată de păduri și altă vegetație forestieră, acestea ocupă o pondere de 10,9% (1,043 ha), urmată de vii și pepiniere viticole care ocupă 10,3% (983 ha) din procentul total al municipiului Iași. Terenurile neproductive și degradate sunt prezente într-o pondere de 6,3% (607 ha).[169]

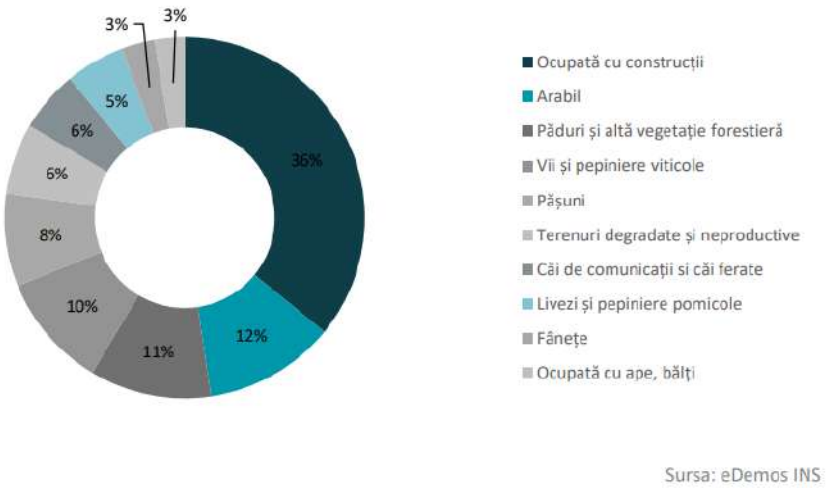

Figură 39 – Distribuția suprafeței după folosință în municipiul Iași, 2014 [170]

Din punctul de vedere al evoluției suprafeței intravilanului raportat la numărul de locuitori, precum și la numărul salariaților se remarcă o utilizare eficientă a suprafeței terenurilor din municipiul Iași.

Utilizarea suprafeței din intravilanul Iașului reprezintă cel mai bun indicator asupra viziunii economice a orașului, precum și o vedere de ansamblu asupra evoluției acestuia. Utilizarea terenurilor reprezintă o activitate cu un impact ridicat în morfologia orașului Iași, iar atenția asupra acestui aspect, precum și indicarea direcțiilor principale de dezvoltare a administrației publice reprezintă dovada unei administrații publice implicate și conștiente, în vederea unei dezvoltări sustenabile a terenurilor din municipiul Iași.[171]

[169] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City
[170] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City
[171] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City

INDICATOR	2014	2015	2016	2017	2018
Suprafața de intravilan (ha)	7.112	6.193	6.924	6.924	6.924
Numărul mediu de salariați	110.938	113.978	118.642	111.314	115.112
Eficiența utilizării terenului (mp/salariați)	641,08	543,35	583,60	622,02	601,50
Populația după domiciliu	350.924	359.058	363.974	369.323	374.600
Eficența utilizării terenului (mp/locuitor)	202,665	172,479	190,233	187,478	184,837

Tabel 23 – Suprafața intravilană raportată la numărul mediu de salariați și populația municipiului Iași, 2014-2018 [172]

Din puntul de vedere al utilizării terenurilor și al gestionării resurselor de teren, se poate observa faptul că în ultimii ani, pentru municipiul Iași s-a înregistrat o scădere a gradului de utilizare al terenului din cauza expansiunii urbane. Deși numărul populației prezintă o creștere anuală în perioada 2014-2018, suprafața intravilană a municipiului Iași înregistrază o scădere urmată de trei ani de stagnare. Totodată, raportat la numărul mediu al salariaților, se observă o scădere a gradului de utilizare a terenului, acest fapt ducând la o utilizare eficiantă a acestuia în care, în cadrul anului 2018, există o creștere a numărului de locuri de muncă pe aceeași suprafață de teren.

În ceea ce privește accesul la spațiile verzi, se remarcă o creștere a acestuia de 5%, însă suprafața spațiului verde /cap de locuitor a înregistrat o scădere. Interesul pentru infrastructura spațiilor verzi a crescut în ultimele decenii, acesta fiind parte importantă în cadrul politicilor și programelor Uniunii Europene. Cea mai importantă direcție se referă la investițiile în infrastructura verde, care oferă numeroase beneficii sociale, economice, de mediu, beneficii ce pot duce la îmbunătățirea sănătății, bunăstării și a accesului la natură pentru cetățeni, precum și protejarea biodiversității orașului. Totodată, se creează premisa creării de noi locuri de muncă, oportunități de afaceri, promovarea dezvoltării durabile și creșterea inteligentă. [173]

[172] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City
[173] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City

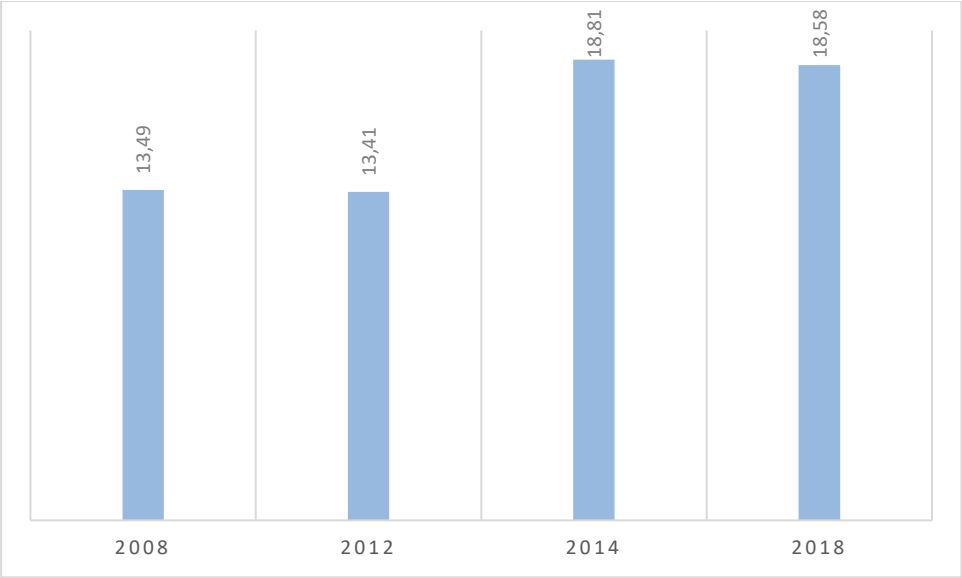

Figură 40 - Evoluția spațiilor verzi în municipiul Iași, 2008-2018, mp/locuitor[174]

Ca parte a infrastructurii verzi, indicatorul pentru orașe sustenabile, inteligente, verzi este reprezentată de suprafața spațiilor verzi disponibile în mediul urban. Împreună cu alți indicatori, precum factorii de mediu, gradul de poluare și accesul la utilități publice, prezența suprafeței spațiilor verzi contribuie în mod direct la creșterea calității vieții în mediul urban.

Conform standardelor Uniunii Europene, s-a stabilit un indicator de 26 mp de spațiu verde pe locuitor, în timp ce Organizația Mondială a Sănătății recomandă o suprafață de 50 mp de spațiu verde pe locuitor.

În municipiul Iași se înregistrează o creștere a spațiului verde de la suprafața de 450 ha în anul 2008, la o suprafață de 696 ha în anul 2018, cu 280 ha mai mult în decursul a 10 ani. Deși în perioada 2014-2018 suprafața spațiiolor verzi a crescut cu 5%, o dată cu creșterea rapidă a populației, indicatorul de spațiu verde pe locuitor a scăzut cu o pondere de 1,2%, ajungând la o valoare de 18,58 mp/locuitor.[175]

Planul Urbanistic General Nou se află în curs de avizare, iar în cadrul acestuia este propusă suprafața totală a intravilanului de 7.610,10 ha, reprezentând o creștere de 1.483,6 ha față de versiunea existentă.

Limita intravilanului propus a fost recepționată de către Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Iași prin procesul verbal de recepție Nr. 4946/ 31.12.2015, iar conform acestuia, lucrarea se încadrează în prevederile normelor tehnice, instrucțiunilor și reglementărilor elaborate de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Zonele funcționale propuse în Noul Plan Urbanistic General sunt următoarele:

CP – zona centrală situată în interiorul perometrului de protecție a valorilor istorice și arhitectural urbanistice
ED – zona echipamentelor publice dispersate
CC – zona centrelor de cartier

[174] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City
[175] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City

L – zona de locuințe și funcțiuni complementare
D – zona activităților comerciale și a serviciilor
A – zona activităților productive
V – zona spațiilor plantate
S – zona cu destinație specială
G – zona de gospodărie comunală
T – zona transporturilor
P – Palas Iași

Tabel 24 - Municipiul Iași, blianț teritorial al suprafețelor cuprinse în intravilanul propus[176]

ZONA	Propunere	
	Suprafață (ha)	%
Zona instituțiilor, serviciilor și echipamentelor publice și a serviciilor de interes general	959,57	12,61
Zona rezidențială (inclusiv zonele mixte propuse)	2609,41	34,29
Zona activităților productive	678,5	8,92
Zona spațiilor plantate	1842,14	24,21
Zona pentru gospodărie comunală	282,45	3,71
Zona circulațiilor și transporturilor	1200,00	15,77
Zona specială	38,03	0,50
Total intravilan propus	7610,10	100

Informațiile prezentate anterior au fost prelucrate în baza datelor colectate de la Direcția de Arhitectură și Urbanism a Primăriei Municipiului Iași.

În cadrul Municipiului Iași se regăsesc cinci tipuri de zone funcționale distincte și anume: cartiere de locuințe colective, zone rezidențiale de locuințe individuale, centrele universitare, platforme ndustriale, centre comerciale.

Locuințele individuale sunt amplasate pe colinele orașului, sunt caracterizate de o tramă stradală organică și subdimensionată pentru actualele nevoi de transport. Zonele de dezvoltare cu locuințe individuale sunt regăsite preponderent în partea sudică a orașului, în cartierele Bucium, Galata, CUG și Frumoasa. Deși sunt dezvoltate recent, încă nu dețin infrastructură de transport adecvată, iar o parte din aceste locuințe sunt amplasate în zone cu riscuri de alunecări de teren și inundații, precum cartierul Galata.

În partea de sud, est și vest se regăsesc locuințele colective, unde este cuprinsă cea mai mare parte a populației, înregistrând o densitate până la 500 de locuitori/ha. Aceste locuințe sunt amplasate în

[176] http://apmis.anpm.ro/documents/839616/34645428/Raport+de+mediu_PUG+Iasi_rev01.pdf/319c1cca-4289-4e43-bcf6-329d9b24d2b3

apropierea centrului istoric, unde sunt bine deservite de dotări de interes zilnic și unde se regăsesc varietăți de unități comerciale și alimentație publică.

În 2015 a fost finalizat Pasajul Octav Băncilă este amplasat pe axa străzilor Octav Băncilă și Șoseaua Națională, în zona Triajului CFR Iasi, la intersecția cu str. Moara de Foc, unde traversează magistrala CFR Iași – Păcurari și are ca limită strazile Tabacului și Păcurari. Proiectul care se dorește a avea un impact pozitiv asupra mobilității urbane, din păcate favorizează doar mobilitatea auto și nu aduce un aport semnificativ în ceea ce privește promovarea mobilității alternative.

Dificultatea cea mai mare se datorează faptului că aceste locuințe au fost realizate într-o perioadă în care cetățenii nu foloseau atât de mult mașinile, iar, în prezent, trama stradală este subdimensionată și cererea de locuri de parcare este considerabil mai mare decât necesarul existent. În consecință, spațiul public este ocupat în mod abuziv de către mașini staționate fapt ce scade calitatea spațiului urban.

Zonele comerciale au apărut în ultimii 20 de ani fie pe terenuri de dimensiuni mari aflate în apropierea periferiei orașului, fie prin conversia unor zone industriale. Poziționarea acestora în relație cu cartierele rezidențiale și resursele de teren disponibile reprezintă principalul motiv pentru conversia acestora în zone cu caracter comercial. Inserții punctuale de magazine alimentare de mici dimensiuni precum Kaufland, Lidl și Supeco s-au transformat în mici centralități la nivel de cartier.

Zonele industriale cu cel mai mare grad de activitate sunt situate în partea de SE și V. Zona industrială cuprinde fabrica de cărămidă Brikston Construction Solutions S.A. care a inaugurat în anul 2021 o nouă linie de producție a prefabricatelor din beton, Chemical Company S.A, și IMA Componente Iași.

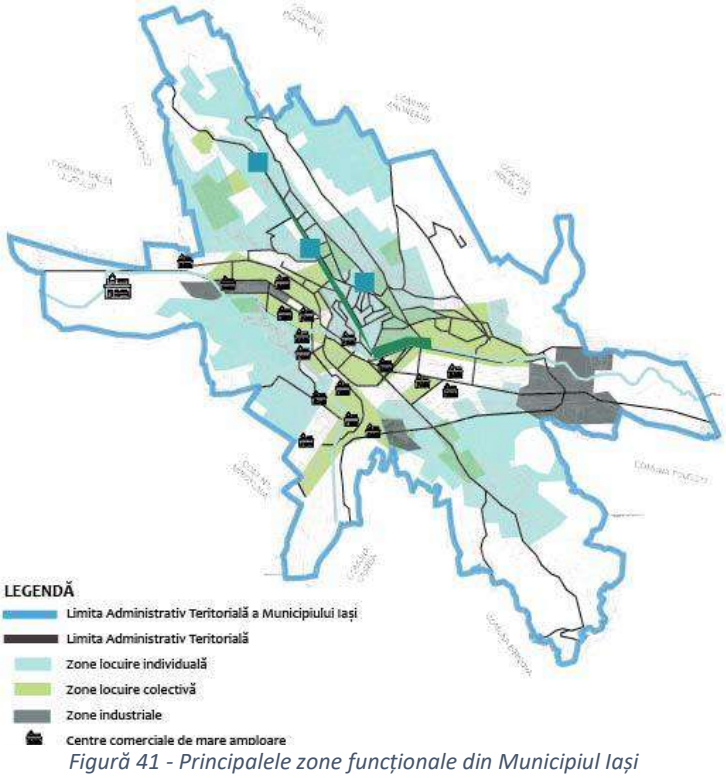

Figură 41 - Principalele zone funcționale din Municipiul Iași

Aceste industrii sunt situate pe DN28 la intrarea în municipiului Iași. Toată zona industrială a Municipiului Iași este amplasată între râul Bahlui și calea ferată.

Partea de Nord a zonei industriale prezintă un potențial de integrare spații pentru industrii creative și zone de birouri. Zonele dinspre DJ249A și DN 28 rămân în continuare atracția activităților industriale. Elementul important în procesul de conversie îl joacă Combinatul de Utilaj Greu care ocupă resurse importante de teren, dar nu mai este funcțional. În procesul de dezvoltare urbană trebuie acordată o atenție mărită acestor zone industriale majore în care se pot localiza noi activități industriale dar și să susțină procesul de conversie funcțională mai ales în lungul căii ferate.

Funcțiunile majore ale orașului sunt cele de administrație, servicii și birouri, acestea se regăsesc în zona centrală în jurul axei constituite din Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt și în zona Palas Mall.

În cadrul municipiului Iași se regăsesc principalele unități de învățământ la nivel ZMI, concentrate în lungul străzilor Bd. Chimiei, T.Vladimirescu, Elena Doamna, Independenței și Carol I, formând axa universitară pe direcția Nord-Vest-Est. În împrejurimile acestei axe sunt amplasate și universitățile particulare, fiind cea mai mare aglomerare a obiectivelor de interes municipal și a dotărilor benefice studenților precum cămine studențești, unități de agreement, dar și spații de birouri și comerț care pot asigura o proximitate între școală-muncă-locuință. Acest ax care deservește universitățile și dotările aferente, reprezintă cel mai mare grad de reprezentativitate pentru Municipiul Iași și este substanțial pentru imaginea orașului.

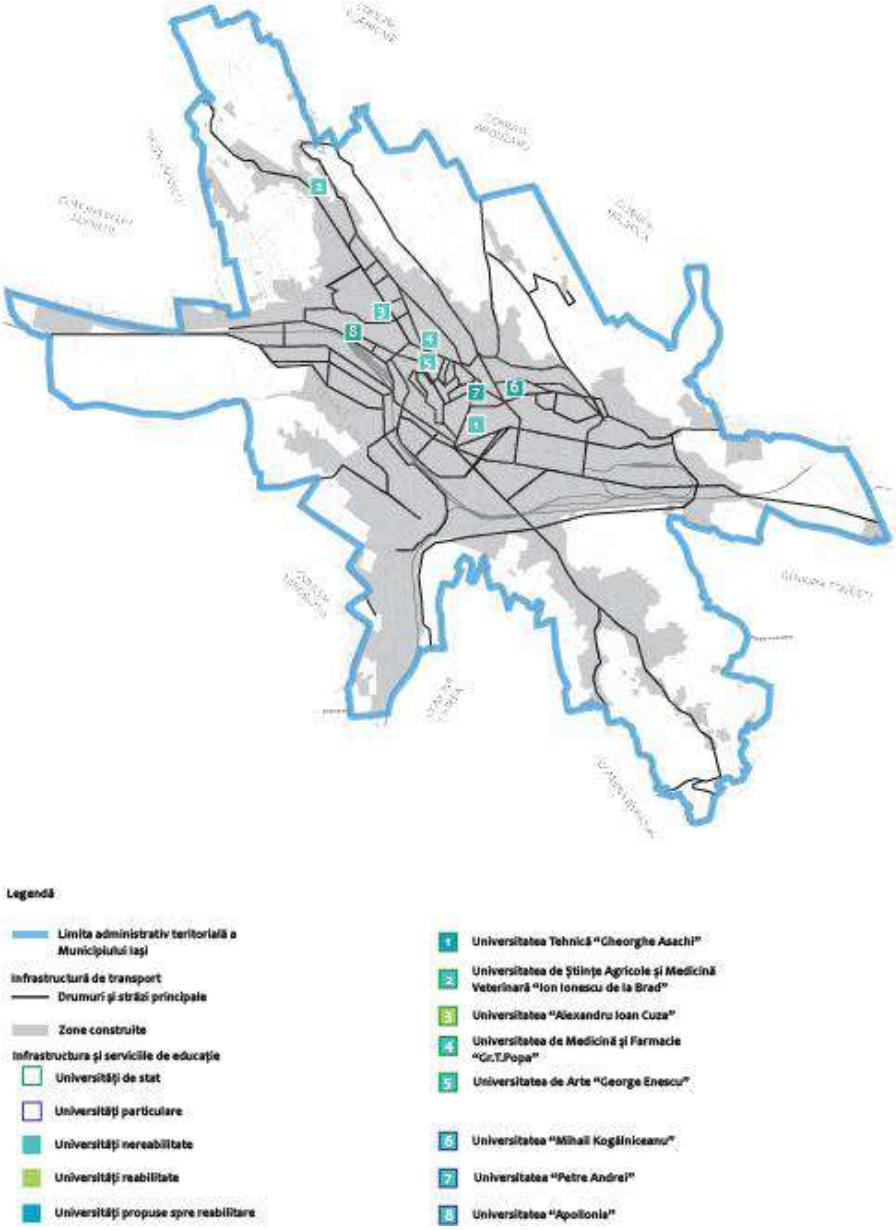

Figură 42 - Distribuția Universităților la nivelul Municipiului Iași și reabilitarea acestora

La nivelul funcționalității, repartizarea spațială a unităților de învățământ este în echilibru, așadar, fiecare cartier în parte beneficiază de dotările de interes public. Acestea sunt răspândite proeminent în cadrul centrului istoric, dar și pe axa universitară menționată anterior. Alte grupări de obiective de interes public pot fi ușor de observat în zona Piața Voievozilor, în cartierul Alexandru cel Bun și în cartierul Nicolina 2, fiind în proximitatea unui centru comercial de mari dimensiuni (Kaufland). Aceste obiective de interes public trebuiesc potențate prin proiecte de revitalizare, amenajare și extindere a spațiilor publice și verzi, pentru a crește calitatea locuirii dar și al spiritului civic al cetățenilor.

În cadrul Municipiului Iași și a zonei sale metropolitane, se regăsesc resurse de teren de tipul: spații publice degradate sau foste zone industriale. Se regăsesc de asemenea terenuri libere de construcții ce pot fi utilizate pentru noi construcții de locuire sau alte dotări importante. Terenurile menționate anterior sunt neutilizate deoarece există riscul de a fi în zona de inundații sau există alunecări de teren (de-a lungul râurilor Bahlui, Nicolina).

Pentru a intra în folosință, aceste terenuri trebuie trecute printr-un proces de sistematizare, etapizare pentru evitarea construirii necontrolate și nesupravegheate. Revitalizarea spațiilor publice abandonate se poate realiza prin propunerea scuarurilor, grădinilor sau piațetelor sau cu alte dotări de interes public. Terenurile din zonele industriale trebuie planificate și gestionate cu atenție astfel încât să cuprindă dotări relevante zonei din care fac parte locuri de muncă, birouri, spații de agrement.

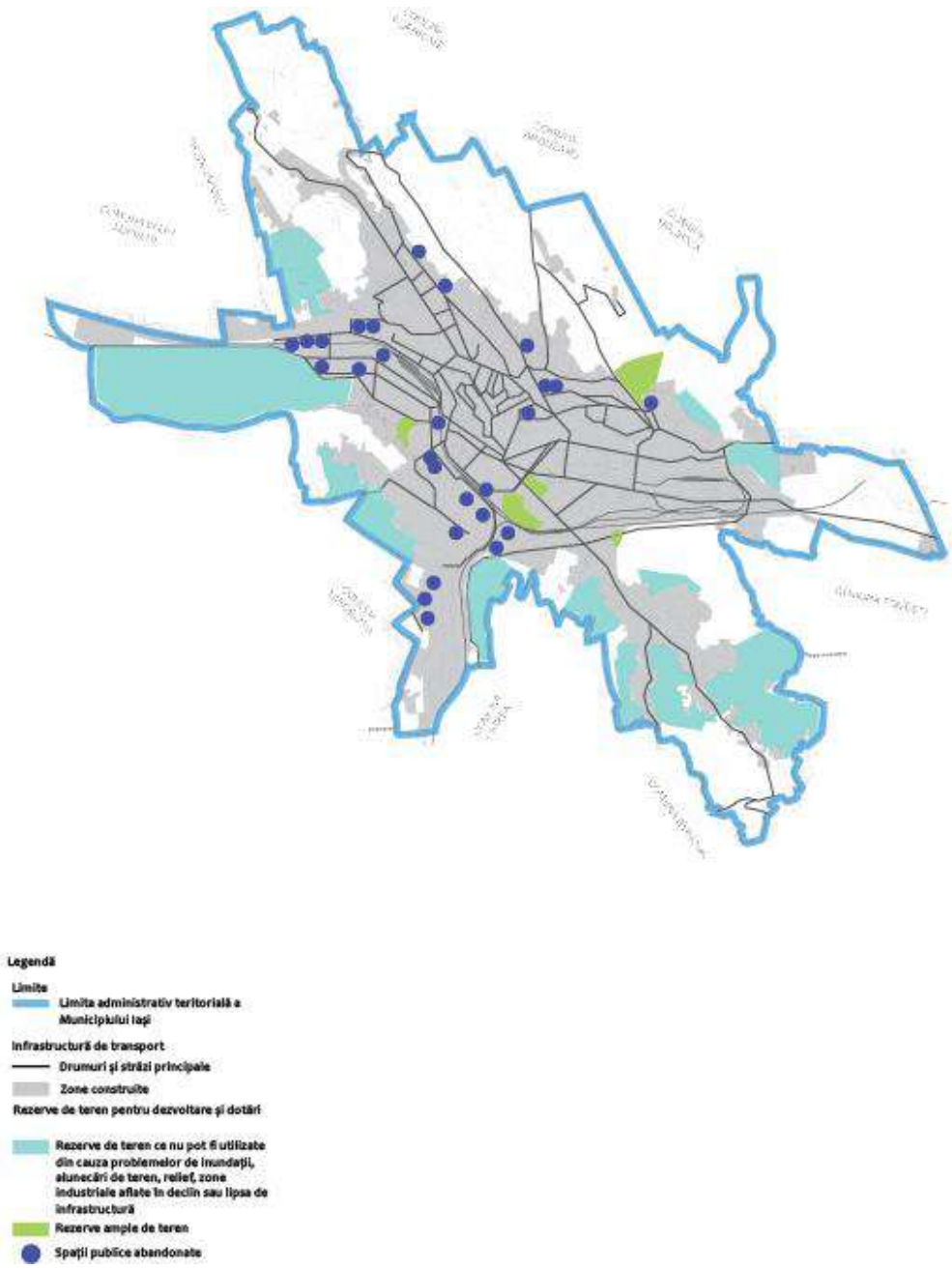

Figură 43 - Resurse de teren cu potențial de dezvoltare

2.3.2. Bunăstarea cetățenilor municipiului Iași

Bunăstarea cetățenilor din municipiul Iași este raportată la modul în care se dezvoltă orașul pentru a satisface nevoile actuale ale cetățenilor. Bunăstarea cetaților este rezultatul unor indicatori de analiză precum suprafața locuibilă, în raport cu alți indicatori precum: locuințele existente, numărul de locuitori existenți, gradul de accesibilitate a populației la serviciile de bază și calitatea acestora și altele.

Conform Eurostat, calitatea vieții este un concept multidimensional, mai amplu decât ceea ce privește producția economică și standardele de viața. Conceptul de calitatea vieții include o gamă întreagă de factori care influențează aprecierea față de viață dincolo de partea materială. Având la bază această viziune, Eurostat a aprobat un conținut cadru care cuprinde o analiză a dimensiunilor 8+1, măsurabile statistic, pentru a reprezenta diferite aspecte complementare ale bunăstării vieții. 8 dintre aceste dimensiuni fac referire la capacitățile omului de a-și asigura bunăstarea în funcție de valorile și prioritățile persoale.

Comparativ cu media europeană, România se prezintă într-o situație bună în ceea ce privește următoarele patru dimensiuni: educația, siguranța, guvernanța europeană și interacțiunile sociale. Totodată, o situație mai puțin bună este reprezentată de dimesiunile: condiții economice, rata de angajare sau venitul rămas în urma achitării cheltuielilor de bază, condițiile de mediu de viață, cum ar fi poluarea sau speranța de viață. Cu toate acestea, al 9-lea indicator, care privește calitatea percepută a vieții, depășește ușor media europeană, fapt ce relevă importanța vieții sociale la români, în ciuda dificultăților de trai.

Zona metropolitană Iași se confruntă cu provocări privind asigurarea unor standarde de calitate a vieții omogene la nivelul municipiului și a comunelor învecinate. În România, cel mai apropiat indicator compus ce măsoară calitatea vieții este Indicele Dezvoltării Umane Locale (IDUL), însă acesta poate fi realizat doar din 10 în 10 ani, deoarece agregă date care sunt colectate doar la Recensămintele populației și ale locuințelor. Indicele de Dezvoltare Umană Locală calculat la nivelul municipiului Iași în 2011 are o valoare de 98%, observându-se diferențe substanțiale între acesta și localitățile din zona metropolitană (Valea Lupului – 104%, Miroslava – 75%, Bârnova – 72%, Holboca – 77%, Rediu – 70%, Aroneanu – 60%, Ungheni – 50%, Comarna – 39%). Practic, localitățile cu cel mai mare număr de locuitori, respectiv cel mai ridicat nivel de dezvoltare economică înregistrează valori comparabile ale IDUL, în timp ce localitățile situate în partea estică sau la cea mai mare depărtare de municipiul Iași au un nivel de trai mai scăzut. Comparativ cu alți poli de creștere, Cluj-Napoca (106%), Brașov (100%), Timișoara (100%), se remarcă prin valori mai ridicate ale calității vieții. Conform analizei realizate în contextul elaborării POR Nord-Est, valoarea IDUL este de 67,9 puncte în județul Iași, conform datelor furnizate de către Banca Mondială în anul 2020. [177]

În comparație cu suprafața medie locuibilă de 34 mp pe persoană din Europa, România are o medie relativ scăzută pe persoană (20 mp/loc). În ceea ce privește condițiile de locuire, în ultimii ani s-au înregistrat creșteri substanțiale ale suprafeței locuibile pe întreg teritoriul municipiului Iași, ajungând la o arie desfășurată în valoare de 5.824.396 în 2019, o creștere de 4,8% față de 2015. Din punct de vedere al suprafeței locuibile per cap de locuitor, la nivelul municipiul Iași se observă o scădere ușoară, ajungând în 2020 la 246,5 mp/cap locuitor.

[177] Calculul IDUL la nivel de UAT este realizat cu ajutorul datelor de la Recensământul din anul 2011, conform metodologiei prof. Dumitru Sandu. Orice alte valori ale IDUL ulterioare acestei date sunt estimări pe baza unor metodologii asemănătoare

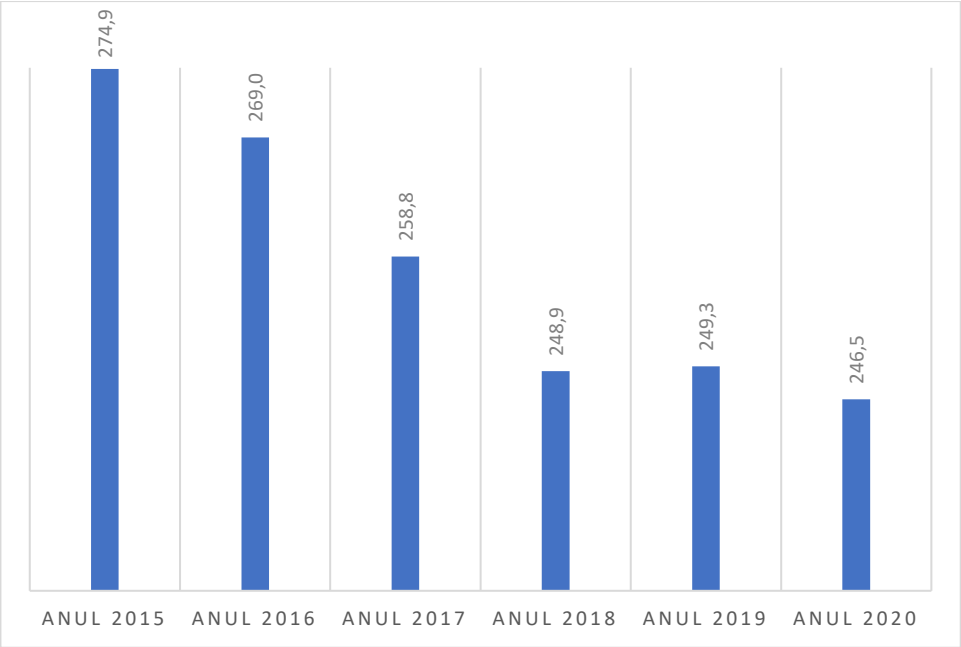

Figură 44 – Evoluția suprafeței locuibile desfășurată raportată la populație 2015-2020, mp/locuitor [178]

După anul 2000, pe lângă apartamentele din Centrul municipiul Iași, cererea pentru apartamentele din zona blocurilor muncitorești a înregistrat o creștere, unde a început mixajul social și o accelerare a ritmului pieței imobiliare. După anul 2012 apartamentele contruite din perioada comunistă s-au alăturat celor noi în oferta imobiliară. Construcția a fost preponderent în areale periurbane extinse și în zone libere din interiorul orașelor, la care a contribuit și recesiunea care a modificat preferința cetățenilor către locuințe colective. Conform unei analize imobiliare aferente primului trimestru din anul 2021 realizat de Analize Imobiliare și Imobiliare.ro[179], cele mai scumpe apartamente de la nivelul municipiului Iași se găsesc în arealul Centru Civic-Gară-Central-Ultracentral, însă acestea s-au ieftinit față de anterior raport cu 2,1% ajungând la o valoare medie de listare de 1.380 euro/mp util.

Cartiere	Centru Civic - Gară Central - Ultracentral	Podul de Fier Moara de Vânt	Copou	Tătărași Tudor Vladimirescu	Alexandru cel Bun - Dacia
Evoluția anuală	+3,9%	+5,6%	-3,4%	+3,7%	+3,2%
Evoluția trimestrială	-2,1%	+0,5%	+1,6%	+1,1%	+2,8%
Preț per mp locuibil	1.380 €	1.320 €	1.200 €	1.140 €	1.070 €

Discrepanțele dintre locuințe cu privire la suprafață și calitatea locuirii se reflectă și în prețul locuințelor. În același timp, la nivelul municipiului Iași se înregistrează o serie de neconcordanțe în ceea ce privește suprafața locuinței raportată la calitatea locuirii, ce se reflectă și în prețul locuințelor. Cele mai ridicate valori sunt în lungul axei Centru-Copou, dar și în zone adiacente (Gară – Carrefoure). Acestea scad spre periferie, în zona de sud-vest întâlnindu-se frecvent valori sub 1.000 de euro pe metrul pătrat.

[178] INS Tempo Online
[179] https://www.analizeimobiliare.ro/wp-content/uploads/2021/04/raport-t1-2021.pdf

În zona Moara de Vânt a municipiul Iași prețul unui apartament cu 2 camere, în anul 2019, varia între 50.000 - 60.000 de euro. Diferențele de preț sunt date atât de dimensiunea parcelei, cât și de accesul mai facil la locuri de muncă, de diversitatea crescută a dotărilor sau de o calitate ridicată a factorilor de mediu.

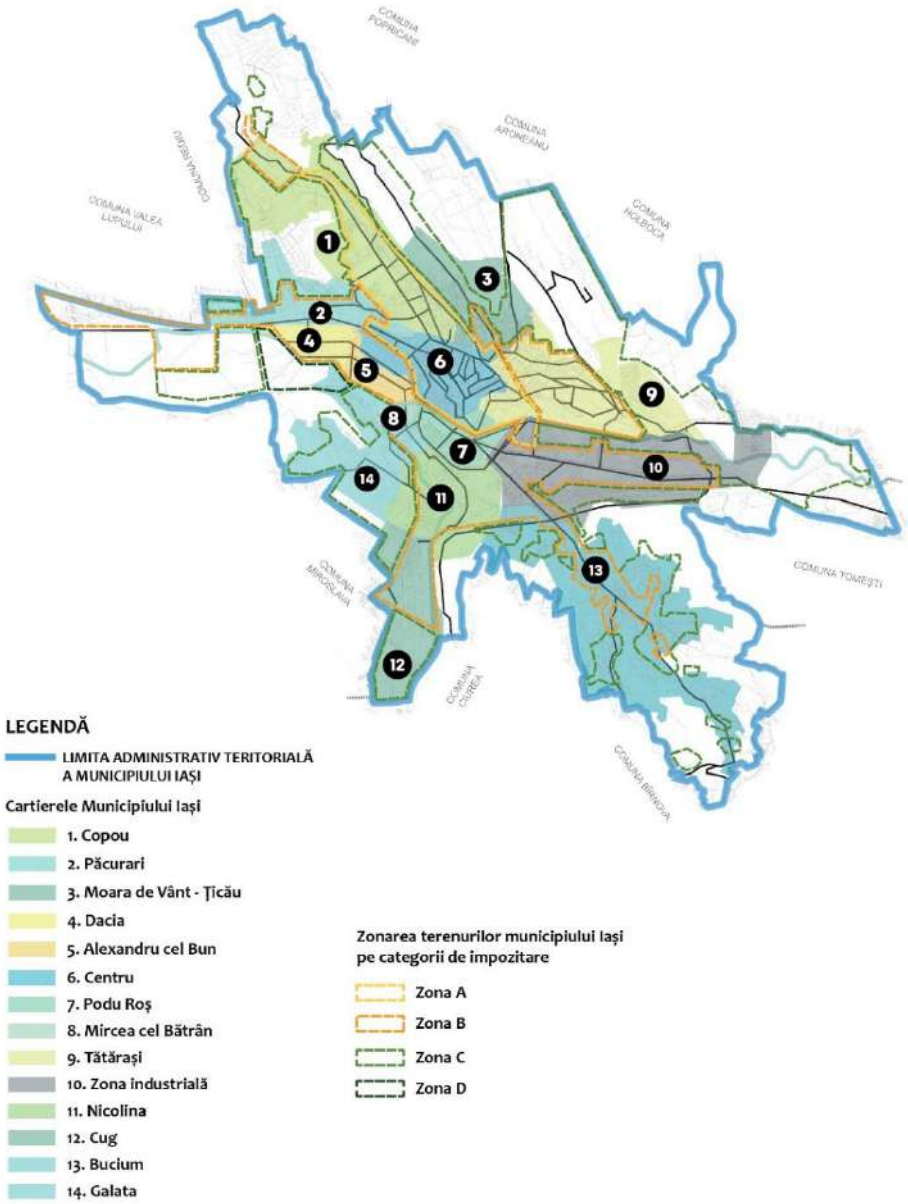

Figură 45 - Accesibilitatea apartamentelor aflate la vânzare, 2019

Din punctul de vedere al accesibilității apartamentelor aflate la vânzare, localizarea în apropierea Universității ocupă ponderea cea mai mare (18%), urmată de apropierea față de Centru (17%) și localizarea în apropierea de școli, respectiv de marii angajatori, fiecare având o pondere de 14%. [180]

[181]

[180] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City
[181] Strategia de Dezvoltare a arealului Spitalului de Urgență Iași după un concept Smart City

[182]

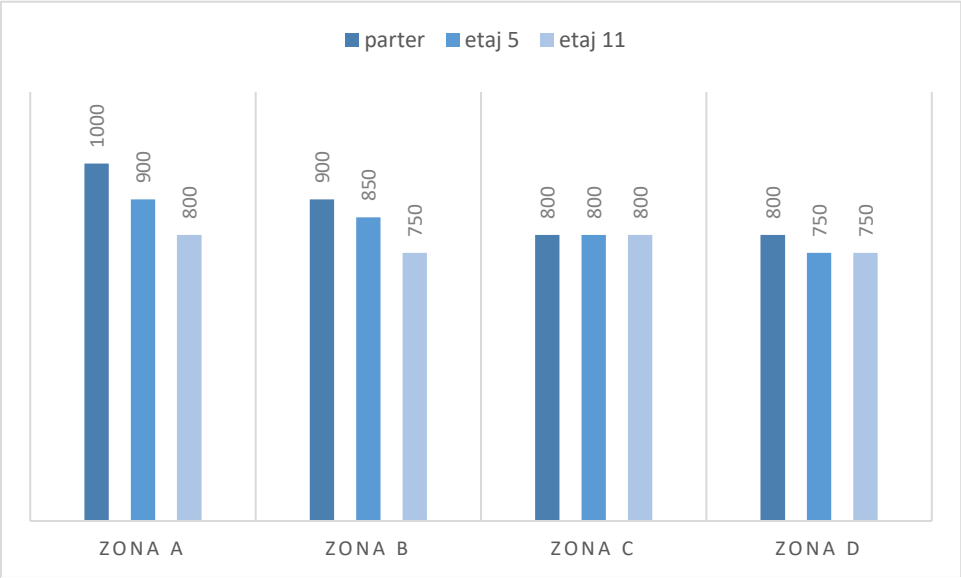

Grafic 56 - Repartizarea prețurilor apartamentelor (euro) per mp în funcție de zona de impozitare și de etajul aferent imobilului de locuințe colective pe cadre de beton armat

Studiul de piață realizat de Evalon proiect S.R.L. pentru Uniunea națională a Notarilor Publici din România la finele anului 2021 a evidențiat diferențierea prețurilor pe metru pătrat în funcție de etajul la care se găsește imobilul și zona sa de impozitare.

La nivel de ZMI, singurele comune analizate au fost: Ciurea, Holboca, Valea Lupului, Rediu, Miroslava, Bârnova și Tomești. Ciurea având cea mai mică valoare pe metru pătrat la locuințele individuale cu cadre din beton armat, celelalte comune având aceeași valoare.

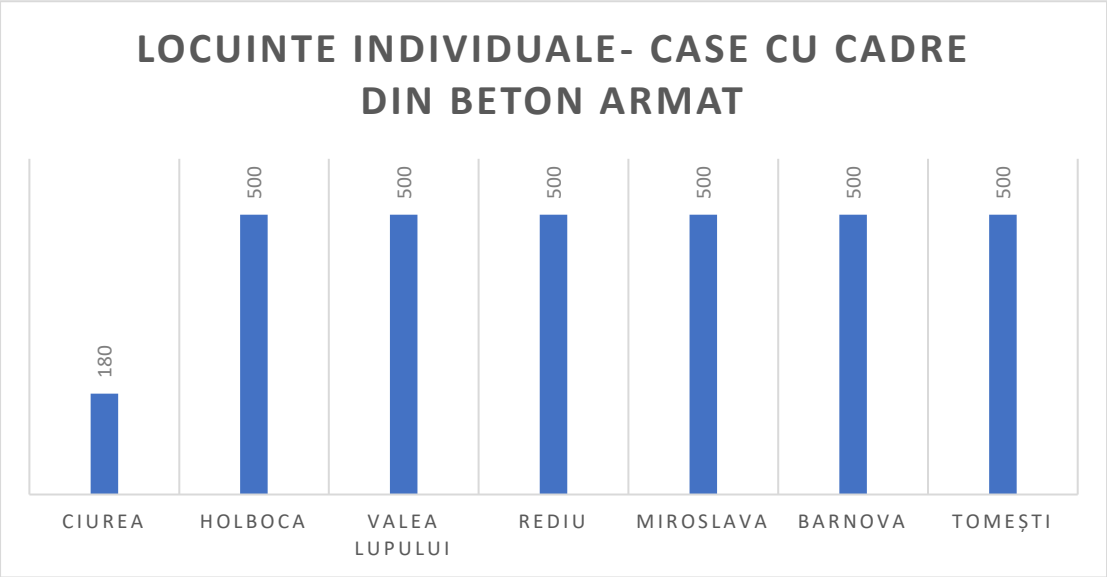

Grafic 57 - Repartizarea prețurilor locuințelor individuale (euro) per mp în zona metropolitană a Municipiului Iași

[182] conform studiului de piață a propietăților imobiliare din județul Iași realizat de Evalon proiect S.R.L. pentru Uniunea națională a Notarilor Publici din România, 2021

În ceea ce privește fondul locativ aflat în subordinea Primăriei Municipiului Iași, în anul 2019 existau 1.676 spații, din care 519 locuințe sociale și de necesitate, 318 locuințe ANL destinate tinerilor și 839 locuințe convenabile. Numărul acestora s-a redus comparativ cu anul anterior, pe fondul vânzării unor locuințe către chiriași, și se menține la o capacitate redusă comparativ cu cererea existentă (de exemplu, în anul 2019, au fost depuse 1.178 cereri pentru locuințe construite prin ANL destinate închirierii tinerilor, în timp ce 318 locuințe ANL sunt disponibile).

2.3.4. Regenerare Urbană

Regenerarea urbană este una dintre cele mai importante strategii care au ca obiect zone aflate în declin în orașe și reprezintă un salt realizat de la tehnicile de revitalizare și reînnoire la o abordare integrată, comprehensivă. Regenerarea urbană merge dincolo de aspirațiile și dorințele dar și de realizările reînnoirii urbane văzute mai degrabă ca un proces de modificare în plan fizic a orașului, de dezvoltare urbană (sau re-dezvoltare urbană) și având o misiune și un scop mai puțin definite, dar și față de revitalizarea sau reabilitarea urbană, care sugerează nevoia de a acționa însă nu reușește să formuleze o metodă precisă de abordare. (Coach, 1990).

Regenerarea urbană tratează problema creării locurilor de muncă, protejării acestora, a accesibilității diferitelor grupuri la locurile de muncă, a investițiilor – în infrastructură, locuințe, clădiri de birouri, spații de recreere, spații comerciale, etc. Nu în ultimul rând, tratează problema bunăstării, a generării profitului, a veniturilor și a distribuției acestora între populația săracă și cea bogată sau între grupuri, fiind o disciplină aflată mai degrabă în zona științelor politice și tratând problematica relației dintre populație și putere (DETR, 2000).

O alta definiție a apărut în literatura de specialitate (Roberts and Sykes, 2000) și definește regenerarea urbană drept o viziune și un set de acțiuni comprehensive și integrate care abordează probleme urbane prin îmbunătățiri de durată ale condițiilor economice, fizice, sociale și de mediu. Întrucât este accentuat rolul parteneriatelor și al abordării strategice, regenerarea urbană poate facilita atingerea sustenabilității/ durabilității în dezvoltare.

În definiția curentă în practica și literatura urbanistică, regenerarea urbană este o acțiune care conduce la soluționarea problemelor urbane și găsirea unei îmbunătățiri de lungă durată pentru condițiile economice, fizice, sociale și de mediu într-o zonă care trebuie schimbată.

Printre principiile general acceptate de regenerare urbană se numără:

- ◊ analiza adecvată a condițiilor locale;
- ◊ schimbare simultană a stării fizice a clădirilor, structurii sociale, a bazei economice și condițiilor de mediu;
- ◊ concordanța cu obiectivele dezvoltării durabile;
- ◊ obiective clare și cuantificabile;
- ◊ utilizarea eficientă a resurselor naturale, economice și umane disponibile;
- ◊ participare și consens între actorii implicați, care lucrează în parteneriat.

Regenerarea urbană este o expresie care se referă la identificarea unor proiecte urbane relevante pentru bunăstarea cetățenilor unui spațiu urban sau a unor inițiative mici care au rolul de a schimba spațiul. Aceste proiecte și inițiative urbane au un impact asupra locului atât din punctul de vedere al transformării spațiului efectiv, cât și din punctul de vedere al economiei acelui loc.

Regenerarea urbană în cadrul dezvoltării unui spațiu urban reprezintă pilonul dezvoltării durabile. De aceea, este necesară stabilirea unor priorități tematice susținute care să integreze în cadrul programelor de regenerare urbană chestiuni din mediul socio-economic, ca de exemplu prioritizarea guvernanței urbane, stabilirea rolului autorităților locale și regionale, finanțarea programelor de regenerare urbană, contribuția tehnologiilor informației la întreg procesul regenerării urbane, modul de organizare și funcționare a autonomiei locale la elaborarea și punerea în aplicare a programelor de regenerare urbană.

Astfel, atât autoritățile locale, cât și cele regionale au un rol impoartant în ceea ce însemnă proiectele de regenerare urbană, de la amenajarea teritoriului și până la planificarea urbană și la punerea în aplicare a acesteia, insistând, în acest context, asupra importanței regenerării în ceea ce privește noile dezvoltări urbane, și asupra îmbunătățirii nucleului urban existent în raport cu extinderea urbană. Autoritățile locale și regionale au rolul de a reuni diverși actori urbani – economici și sociali – sub umbrela unui scop comun, acela de dezvoltare a acțiunilor specifice. Politicile urbane integrate implică alți parteneri decât autoritățile publice și asociază adesea populația din zonele respective, prin diverse mecanisme de participare; în anumite țări, acest demers a luat forma unor contracte sau pacte.

În procesul de regenerare urbană este vital ca cetățenii să fie implicați, precum și sectorul privat și cel al asociațiilor, iar parteneriatele în scopul regenerării urbane trebuie să se focuseze pe comunitățile locale. Soluțiile propuse în cadrul proiectelor de regenerare urbană trebuie să fie specifice locului, luând în considerare faptul că regenerarea urbană reprezintă un proces continuu și integrat.

În ceea ce privește finanțarea programelor de regenerare urbană, o finanțare din partea UE poate fi utilă, mai ales pentru a încuraja autoritățile locale să coopereze în cadrul unei zone urbane funcționale. Aceasta înseamnă că în întreaga regiune se poate asuma o responsabilitate financiară comună pentru grupurile de populație și zonele urbane amenințate de excluziune. Ar trebui să se pună la dispoziția zonelor urbane funcționale instrumente de finanțare UE, cu condiția ca autorităților locale să li se solicite să coopereze în mod eficient la alocarea resurselor proprii.

Din punctul de vedere al inovării și învățării în cadrul regenerării urbane, promovarea inovării va duce la îmbunătățirea performanțelor orașelor și va contribui la durabilitatea lor economică. Prin urmare, programele de regenerare urbană trebuie să ofere un mediu și infrastructuri propice inovării și măsuri de stimulare a acesteia. De asemenea, regenerarea urbană trebuie să consolideze legăturile dintre educație, întreprinderi, cercetare și inovare, și să promoveze noi întreprinderi inovatoare în scopul creșterii calității vieții cetățenilor.[183]

[183] AVIZUL Comitetului Regiunilor privind ROLUL REGENERĂRII URBANE ÎN CONTEXTUL VIITOAREI DEZVOLTĂRI URBANE ÎN EUROPA, iunie 2010

Regenerarea urbană urmărește revitalizarea zonelor urbane aflate în dificultate, pe baza următoarelor principii specifice:

- reabilitarea patrimoniului reprezentat de cartierele istorice;
- îmbunătățirea condițiilor de locuire în cartierele de locuit;
- mixtarea funcțională și socială în zonele noi constituite, aceasta implicând şi facilitarea accesului la locuire decentă a categoriilor defavorizate;
- amenajarea şi înfrumusețarea spațiului public - piețe, scuaruri, parcuri, mobilier urban;
- modernizarea infrastructurii urbane - rețele de apă, gaz şi electricitate, drumuri şi rețele de transport în comun.[184]

Elementele cu importanță majoră ce trebuie avute în vedere pentru realizarea regenerării urbane trebuie în primul rând să se articuleze cu elemente regăsite la scara regiunii urbane. Această articulare trebuie să se manifeste firesc şi just, astfel încât diversele procese, atât ecologice, cât şi sociale sau economice, să se îndeplinească fără a se perturba reciproc.

Având în vedere aceste aspecte, se impune organizarea şi structurarea următoarelor concepte la nivelul structurii urbane:

Stabilirea limitei creşterii urbane – are rolul de a limita extinderile necontrolate ale mediului construit peste diversele spații libere ale peisajului deschis ce furnizează beneficii ecologice zonei; există o tendință permanentă de "a completa" spațiile rămase libere ce se deschid spre exteriorul localităților cu diverse noi intervenții, care nu fac decât să ocupe nejustificat aceste spații cu diverse implicații negative atât la nivel ecologic cât şi social. Această limită se stabileşte în funcție de limita de protecție a resurselor naturale semnificative. Limita creşterii urbane poate fi marcată prin organizarea de centuri verzi în jurul dezvoltărilor mediului construit al localităților sau prin organizarea acestor spații libere sub forma de spații verzi publice, cu funcțiuni complementare nevoilor locuitorilor zonei.

Cursurile de apă, habitatul riveran, pantele și alte elemente sensibile ale cadrului natural sunt prevăzute a fi conservate ca facilități ale spațiului deschis și încorporate in cadrul mediului construit sub formă de spațiu public verde cu diferite utilizări.

Sistemul verde se poate configura pe baza sistemului hidrografic existent în zonă, organizat juridic sub formă de spațiu verde public (parcuri cu diferite activități, trasee pietonale sau trasee velo).

În vederea realizării sistemului verde integrat se impun o serie de acțiuni complementare după cum urmează:

a) Stabilirea coridoarelor verzi din zonă;

b) Stabilirea unor programe de management şi restaurare ale bazinelor hidrografice cu următoarele componente:

- Crearea unor sisteme de drenaj natural;
- Crearea unor zone pentru bazine de retenție a viiturilor;
- Măsuri de reîmpădurire şi zone tampon față de peticele de habitate sensibile.

[184] Ghid de regenerare urbană - https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/10/Ghid-Regenerare-Urbana-Locuinte-Draft.pdf

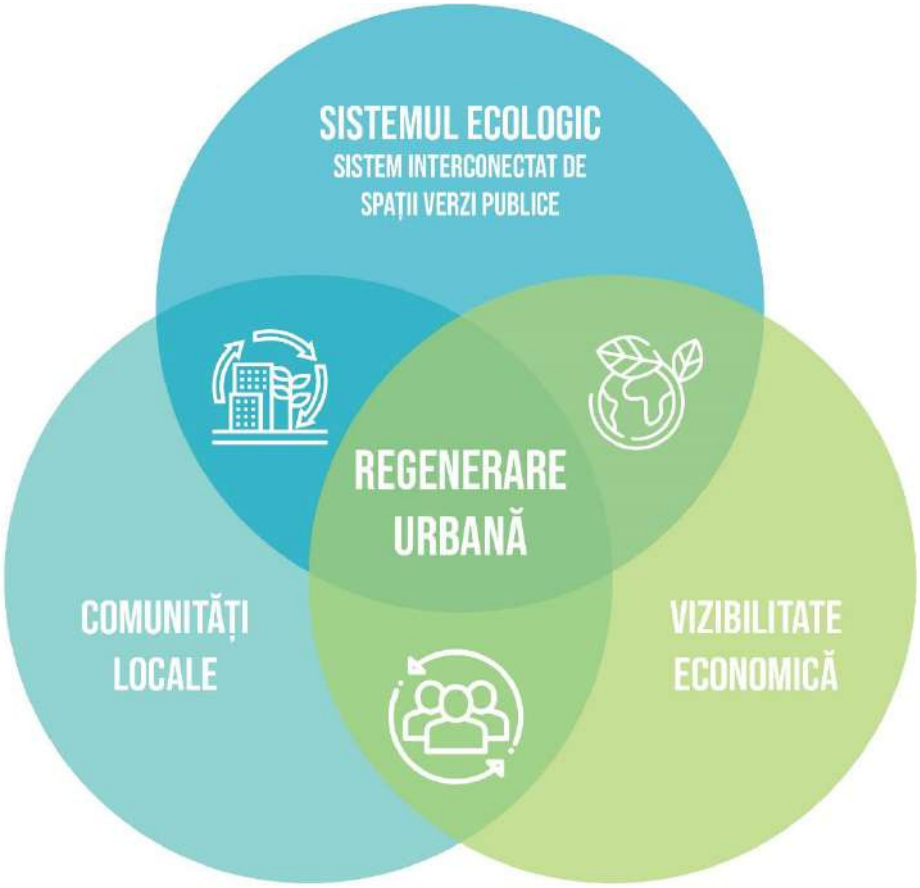

Figură 46 - Componentele principale ale regenerării urbane sustenabile, prelucrare proprie

Principiile fundamentale ce trebuie urmate în procesele de regenerare urbană pot fi structurate în trei mari categorii:

• **Principiul dezvoltării sustenabile** – un principiu teoretic care deși este aparent foarte general se poate folosi ca element coordonator în orice intervenție ce implică transformarea mediului construit;

• Principiul adaptării şi organizării mediului construit folosind **conceptul de unitate de vecinătate**;

• **Principiul ierarhizării spațiului public** – un principiu formal ce are implicații directe asupra imaginii generale a spațiului public al orașului şi relațiilor ce se pot crea între domeniul public şi cel privat.[185]

<u>Principiul dezvoltării sustenabile</u>

Acest principiu se fundamentează pe teoriile ce conceptualizează dezvoltarea sustenabilă sub forma realizării concomitente a dezvoltării pe trei componente fundamentale: componenta ecologică, componenta socială şi cea economică.

Componenta ecologică este materializată sub forma sistemului ecologic al zonei create prin interconectarea spațiilor verzi publice, utilizând ca elemente componente constituive coridoarele ecologice şi diferite petice de habitat. Aceste componente pot susține diverse unități funcționale ale

[185] Ghid de regenerare urbană - https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/10/Ghid-Regenerare-Urbana-Locuinte-Draft.pdf

domeniului public: scuaruri verzi şi grădini publice cu dotări pentru toate categoriile de vârstă, de la activități dinamice (locuri de joacă, sport) la activități pasive de relaxare.

Componenta socială este concepută prin asigurarea posibilității manifestării comunităților locale în spații identitare ce pot contribui la întărirea sentimentului de apartenență, spații care să inspire locuitorii zonelor respective, spații publice care să contribuie la obținerea unui nivel contemporan de locuire urbană. Aceste spații sunt configuate tot sub forma unui sistem, de data aceasta un sistem interconectat de spații publice utilizând ca elemente constitutive străzi de diferite categorii şi diferitele scuaruri minerale. Cele două sisteme (ecologic şi social) sub aspectul trăsăturilor lor fizice sunt două sisteme care, luate împreună, au repercusiuni pornind de la nivelul local al unității de locuit şi până la nivelul orașului.

Componenta economică este evidențiată prin transpunerea celor două sisteme (ecologic şi social) tot într-un sistem, un sistem ce vizează asigurarea viabilității acestor propuneri în diverse scenarii cu orizonturi temporare specifice fiecărei componente în parte.

Principiul unității de vecinătate

Adaptarea modelului urban bazat pe conceptul de unitate de vecinătate, pe lângă implicațiile sociale și economice care stau la baza constituirii modelului, permite configurarea și păstrarea elementelor ecologice semnificative din interiorul orașului sub formă de spațiu public, investit cu anumite funcțiuni recreative și clasificat în funcție de gradul de accesibilitate pe care ecosistemul respectiv îl permite. De asemenea, sub acest tip de organizare orașul este conceptualizat şi organizat la scara deplasării pietonale. Acest aspect are multiple implicații atât cu privire la dimensionarea efectivă a unităților cât şi implicații directe asupra confortului urban şi asupra imbunătățirii calității vieții.

Principiul ierarhizării spațiului public

Acest spațiu liber, de cele mai multe ori, suferă de lipsă de identitate în cadrul dezvoltărilor de tip cartiere construite în perioada socialismului de stat. Aceste lipsuri pot fi contracarate vizând asigurarea unei ierarhii bazate pe calitățile spațiale pentru realizarea valorilor sociale de referință ale comunităților rezidențiale:

- permeabilitate (cu diverse intensități),
- lizibilitate,
- adaptabilitate,
- eficiență energetică,
- activitate,
- intimitate.

Având în vedere aceste lucruri, conceptul formal de organizare a spațiului liber trebuie să urmărească definirea cât mai distinctă şi precisă între domeniul public (cu acces nemijlocit) şi domeniul privat (care pleacă de la individ şi până la comunitățile unităților de locuit organizate sub diverse tipologii). Această separare concisă oferă opțiunea rezidenților de a alege între activitate şi intimitate.[186]

[186] Ghid de regenerare urbană - https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2020/10/Ghid-Regenerare-Urbana-Locuinte-Draft.pdf

2.3.5. Spații publice

Clasificarea spațiilor publice

În cadrul analizei rețelelor de spații publice a municipiului Iași, s-au clasificat trei categorii esențiale:

- Suprafețe verzi (parcuri, grădini și alte spații publice de mare amploare);
- puncte de interes (scuaruri, piețe și ale spații publice de mici dimensiuni)
- linii de transport (bulevarde și străzi cu zone pietonale generoase mărginite de obiective de interes).

Principalele spații publice reprezentative pentru Municipiul Iași sunt grupate în zona centrală și în partea nordică, de-a lungul axei culturale formată din Bd. Carol I, Bd. Independenței și str. Elena Doamna. Cele mai ample spații publice sunt: Grădina Botanică, Parcul Copou, Parcul Teatrului Național și Grădina Palas. Aceste spații sunt în proximitatea unor serii de scuaruri, piațete, grădini sau parcuri de mici dimensiuni, interconectate prin alei pietonale. Aleile pietonale principale sunt conectate la bulevardele care se îndreaptă spre zona centrală din sud, vest și nord-vest.

Așadar, se identifică axe principale de importanță crescută pentru oraș cum ar fi axa culturală (bd. Carol) cât și axe care sunt reprezentative pentru cartierele rezidențiale (str. Păcurari, bd. Nicolae Iorga, șoseaua Nicolina), dar care și-au pierdut din atractivitate din cauza traficului auto foarte intens, ce a dus la creșterea poluării aerului și la poluare fonică. Malul râului Bahlui are potențialul de a deveni o nouă axă a orașului, o zonă de promenadă care pune la dispoziție legătura între zona Universității Politehnice Gheorghe Asachi, Platforma industrial de vest și cartierele rezidențiale Tătărași, Podu Roș, Alexandru cel Bun și Dacia. Bulevardele Regele Ferdinand si Regele Mihai trebuie să încurajeze deplasările active și transportul public, în detrimentul mașinii personale, pentru a reduce poluarea fonică și a aerului de pe noua axă.

Gradul de deservire a cartierelor rezidențiale cu spații publice și spații comunitare la nivelul Municipiului reliefează faptul că în cartierele Tătărași, Podu Roș și Alexandru cel Bun există un număr mai mare al acestor tipologii de spații și o dispunere mai avantajoasă în cadrul țesutului urban.

Lipsa spațiilor verzi la nivelul municipiului este un element de dezavantaj pentru acesta, din cauza faptului că gradul de poluare de la nivelul orașului este unul în creștere.

Majoritatea cartierelor de locuințe colective nu dispun de spații publice, însă există spații care pot fi amenajate drept spații publice sau scuaruri pentru îmbunătățirea calității vieții locuitorilor.

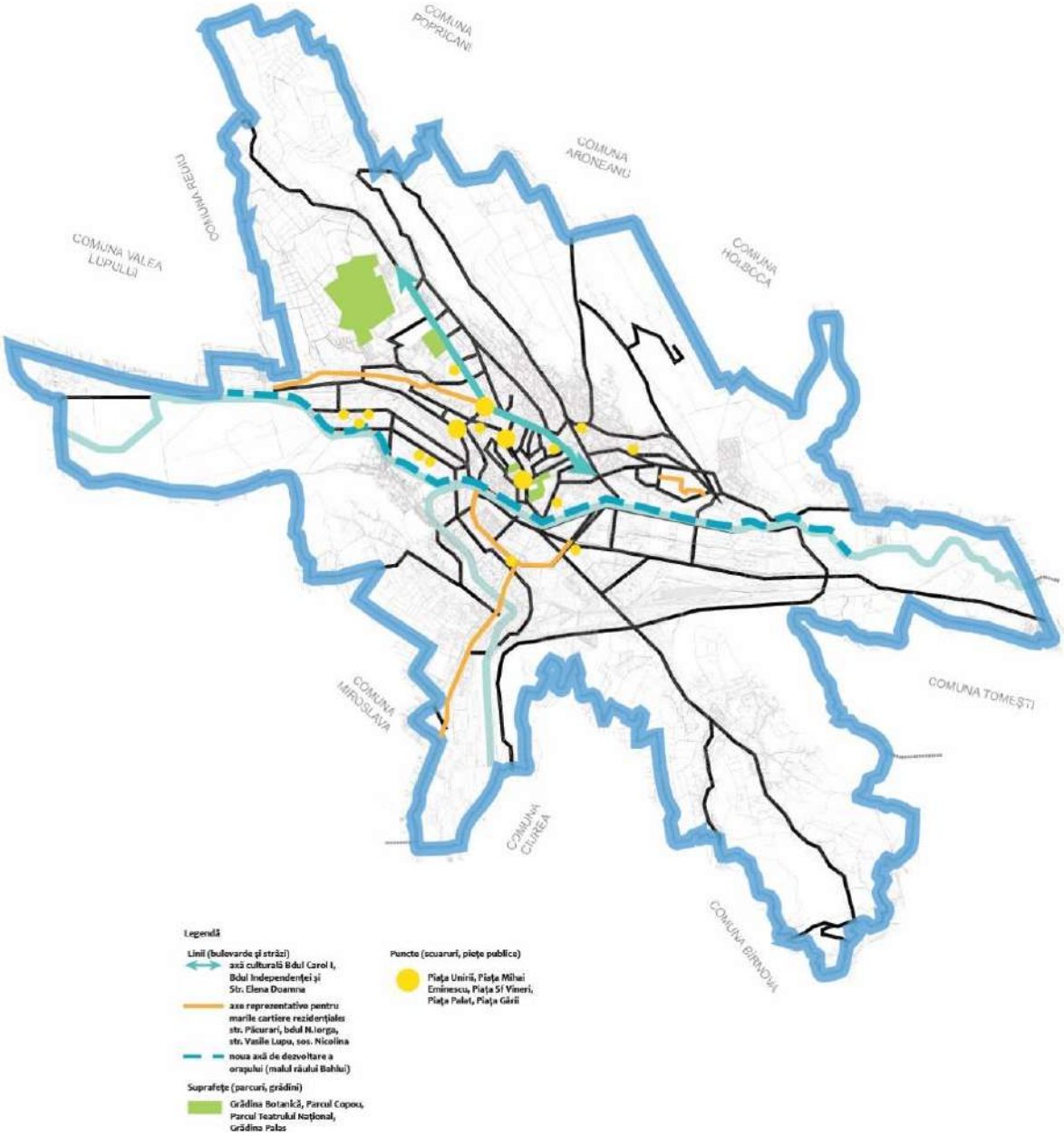

Figură 47 - Rețeaua majoră de spații publice

Implementarea unor grădini urbane sau scuaruri duce la dezvoltarea rețelelor de spații comunitare, fiind protejate, prin prisma vegetației, de zgomotul autovehiculelor care circulă în jurul cartierelor rezidențiale. În majoritatea cazurilor din cartiere, spațiile cu potențial de utilizare în scopul cetățeanului și care ar putea fi înfrumusețate sunt la momentul actual, folosite drept parcări, sau sunt spații neamenajate, folosite aleatoriu de către locuitorii cartierelor. Avem ca exemplu cartierul Nicolina, care deține elemente cu potențial sub forma unor spații publice ample precum lacul CUG II, zonă ce poate fi amenajată într-o promenadă utilă pentru locuitorii zonei.

Cele mai mari dificultăți în ceea ce privește accesul spațiilor publice se regăsesc în cartierele Țicău, Moara de vânt și Tătărași Nord. Aceste cartiere nu au în componență străzi care să corespundă nevoilor actuale de transport, fapt ce îngreunează dezvoltarea unui spațiu public atractiv dat fiind faptul că o

proporție semnificativă a spațiului este ocupată în mod abuziv de autovehicule. Pentru ca aceasta să se dezvolte benefic, trebuie instituită resistematizarea stradală și inserarea treptată a unor scuaruri sau piațete de mici dimensiuni, ocazional una dintre străzi să devina „shared space”[187], pentru ca locuitorii să se acomodeze cu noile tendințe de dezvoltare urbanistică.

Spațiu (public) verde

Dificultatea cea mai mare în legătură cu spațiul public verde cu care se confruntă Municipiul Iași este de a asigura necesarul de 26 mp de spațiu verde pe cap de locuitor[188].

Calitatea spațiului public verde existent este necorespunzătoare condițiilor actuale, Iașul confruntându-se cu un declin al arborilor urbani, chiar dacă au existat plantări destul de cosistente. Pe de altă parte, cetățenii au transformat numeroase zone verzi în parcări ad-hoc.

Există proiecte în desfășurare din anul 2019 pentru creșterea spațiului verde în cadrul Municipiului Iași precum ”Oaza de verdeață din cartierul nostru – program comunitar de revitalizare a spațiilor publice abandonate/degradate de mici dimensiuni” care au în vedere reconversia și refuncționalizarea a 12.741 mp de teren neutilizat, în zonele Aleea Prof. I. Simionescu, Str. Egalității, str. Butnari și str. Romană. Un alt proiect care are aceleași obiective este ” Reabilitarea și modernizarea zonei de agrement C. A. Rosetti” în care se dorește refuncționalizarea a cca 17.000 mp de teren neutilizat.

Proiectele menționate anterior sunt documentații care au fost depuse în vederea accesării unei finanțări prin POR – axa prioritară 4 – Prioritatea de investiții 4.2 în perioada anterioară de programare financiară și se află în implementare la momentul redactării prezentei strategii. Aceste proiecte prevăd demolarea clădirilor ce nu aparțin patrimoniului cultural și sunt într-o stare avansată de degradare, realizarea aleilor pietonale și amenajarea spațiilor verzi.

---

[187] *https://www.pps.org/article/what-is-shared-space*

[188] *Ordonanța de urgență nr. 114/2007 pentru modificarea si completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, precizează că autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia de a asigura din terenul intravilan o suprafaţă de minimum 26 mp/locuitor, până la data de 31 decembrie 2013.*

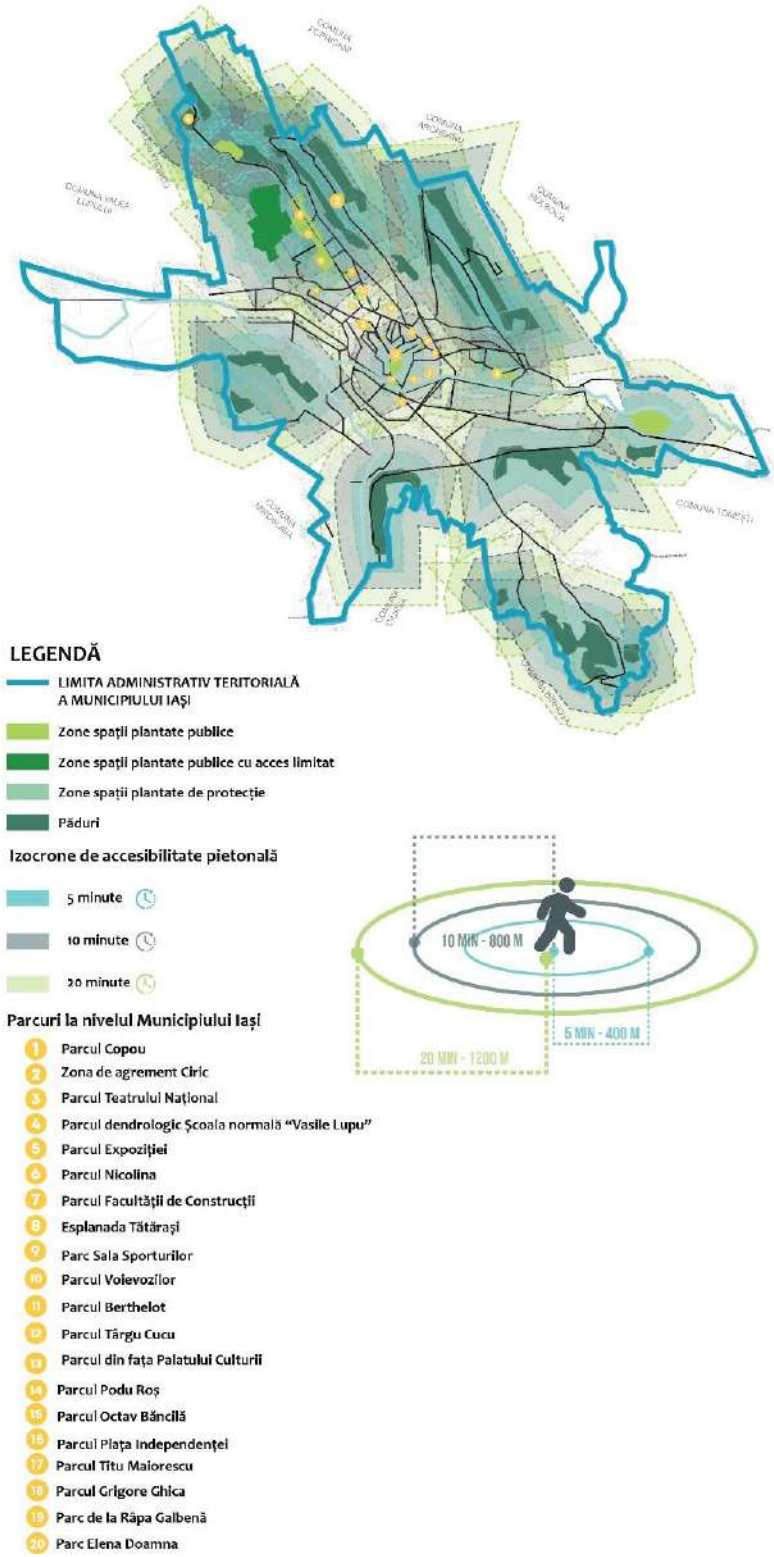

Figură 48 - Accesibilitatea pietonală a spațiilor verzi din Municipiul Iași

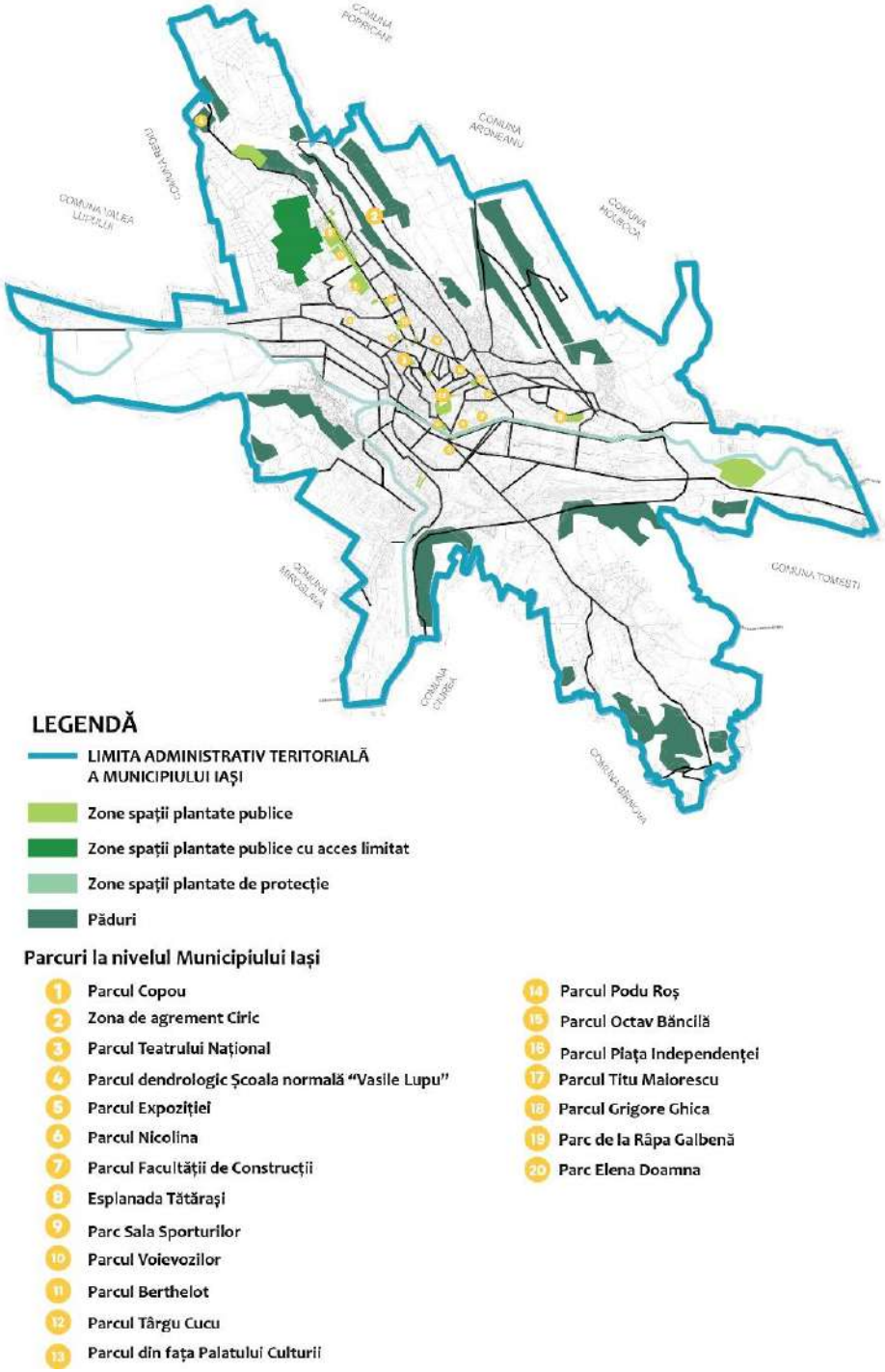

Figură 49 - Rețeaua de spații verzi la nivelul Municipiului Iași

Pentru Amenajarea spațiilor verzi publice ale Municipiului Iași va fi nevoie de modernizarea și reamenajarea unor noi spații de tip grădini urbane, scuaruri, piațete, utilizând puținele resurse de teren care sunt disponibile în prezent . În anul 2021 au fost semnate contractele pentru serviciile de proiectare faza Studiu de fezabilitate pentru ”Amenajare Parcul Ciurchi” și ”Iașul de după blocuri este orașul nostru– etapa I” . Ambele proiecte vizează o suprafață însumată de aproximativ 10,5 ha.

Pentru a atinge pragul de 26 mp Municipiul Iași va trebui să mizeze pe resursele de teren de mari dimensiuni, alături de posibilitatea de a insera spații verzi de tip grădină urbană sau scuar în zonele industriale aflate în procesul de conversie.

Pentru conturarea unei rețele atractive și operante de spații publice, va fi nevoie de reconfigurarea spațiilor verzi în cartierele de locuințe colective, de tratarea spațiilor care dispun de spații verzi dar au un aspect neîngrijit și de generarea unor noi spații de recreere, spații publice de tip scuar, promenadă, dală urbană, pentru a deservi în mod deliberat populația orașului.

2.3.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
• Dominația automobilului în prioritizarea intervențiilor și a mijloacelor de transport în comun.	• Investiții în infrastructura pietonală, pentru a asigura trotuare suficient de largi, fără obstacole, iluminat public adecvat, eficientizarea semaforizării și chiar un nivel de umbrire care să sporească confortul pietonilor pe timpul verii;
• **Lipsa unor spații dedicate pentru parcare eficiente (la nivelul cartierelor) duce la supra-aglomerarea străzilor și a trotuarelor cu mașini parcate.**	• **Amendarea ocupării în mod abuziv a trotuarelor și implementarea unui sistem de coerciție automatizat cu privire la mașinile parcate ilegal pe trotuare precum și implementarea sistemului “curb space management", sau montarea unor jardiniere, limitatori de parcare / bolarzi, sau alte elemente de vegetație sau mobilier urban care să oprească această practică.**
• **Calitatea spațiului pietonal este deficitară în multe zone din oraș, în special, pe străzile secundare și cele de importanță locală.**	• Amenajarea de spații pietonale, pentru odihnă și recreere, introducerea elementelor de mobilier urban în zonele unde lărgimea trotuarelor o permite.
• **Potențialul economic și social al coridoarelor cu grad mare de accesibilitate nu este valorificat suficient, din cauza calității slabe a spațiului urban.**	• Un rol cheie pentru a asigura calitatea vieții în creștere, a cetățenilor Municipiului Iași este de a proteja spațiile verzi existente și amenaarea lor pentru recreere și activități sportive, crearea centurilor verzi sau coridoare verzi.
• **Una din pricipalele provocări ale dezvoltării urbane este diminuarea spațiilor verzi publice**	• Scuaruri de dimensiuni mici (sub 1 ha) sau grădini realizate pe terenuri de dimensiuni mici și protejate prin reglementări de tip PUG, amenajate în timp scurt și rapid fiind vorba de intervenții cu costuri reduse.
	• Pentru a crește calitatea locuirii și bunăstarea cetățenilor se propune realizarea unor grădini urbane pe terenurile de dimensiuni mici sau medii (1 -3 ha) mai ales în zonele de locuințe colective unde spațiul verde dintre acestea este folosit drept

	parcare. Pentru a evita parcarea pe spațiile verzi, se recomandă o zonă destinată smart parkingului , sau o resistematizare stradală în anumite zone pentru a reamenaja parcările într-un mod civilizat. Prioritare vor fi cartierele Mircea cel Bătrân, Cantemir sau Dacia.
	• Pentru terenurile cu dimensiuni ample (peste 3 ha) se propun spre exemplu zone de promenadă, piațete sau zone care să cuprindă diverse activități de tip locuri de joacă pentru copii, „outdoor gym" sau mini terenuri de sport. Ca exemplu pentru situația existent avem malul drept al râului Bahlui, care deține o suprafață de cca 13 ha de spațiu verde și încă 7 ha pe suprafața malului adiacent. Reabilitarea acestei zone cu potential conduce la creșterea calității locuirii în cartierele din proximitate și reprezintă o abordare sustenabilă și deloc intruzivă având în vedere fauna ce se regăsește în acest areal. Alte proiecte care cuprind zone ample date spre reabilitare sunt locurile de joacă din jurul lacului CUG II, terenul aflat în proximitatea lacului Veneția și zona Cicoarei din jurul Ștrandului Nicolina. Proiectele menționate anterior joacă un rol însemnat în ceea privește zonele periferice ale Municipiului Iași.
	• Resursele de teren aflate la periferia orașului se pot utiliza pentru a asigura necesarul de spațiu verde cartierelor învecinate. Avem ca exemplu cartierul Dacia sau cartierul Bucium, care are o dinamică puternică de expansiune, odată transformate în spații verzi, aceste zone pot pune bazele centurii verzi a orașului.
	• Terenurile obținute din conversia fostelor zone industriale pot fi terenuri ce cuprind în pare parte și vegetație, fiind vorba de un teren destul de generos se pot construi zone de tip comerț, locuire, servicii. Acestea pot cuprinde undeva între 20-30% spații verzi.
• Îmbătrânirea fondului construit (clădiri de locuinte colective, instituții publice) ce necesită intervenții arhitecturale, structurale și de eficientizare energetică, dar și adaptarea la noile standarde de locuire sau la principiile accesibilității universale.	• Reabilitarea fondului construit îmbătrânit, printr-o abordare comprehensivă, care să includă: o intervenții arhitecturale la nivelul fațadelor, pentru a construi o imagine coerentă și plăcută din punct de vedere estetic. o reabilitare termică și eficientizarea energetică. o adaptarea clădirilor la nevoile unei populații aflate în proces de îmbătrânire prin facilitarea accesibilității persoanelor cu dizabilități și a vârstnicilor, astfel încât ei să fie încurajați să aibă o viață cât mai activă. o amenajarea teraselor blocurilor pentru folosirea în activități recreative .

• **Principalele provocări în cadrul acestui context sunt terenurile din fostele zone industriale lăsate în paragină fără a fi atribuite sau folosite în scopul bunei funcționări ale orașului.**	• **Pentru a intra în folosință, aceste terenuri trebuie trecute printr-un process de sistematizare, etapizare pentru evitarea construirii necontrolate. Revitalizarea spațiilor publice abandonate se poate realiza prin propunerea scuarurilor, grădinilor sau piațetelor sau cu alte dotări de interes public. Pentru terenurile din zonele industriale trebuiesc planificate și gestionate cu atenție astfel încât să cuprindă dotări relevante zonei din care fac parte (locuri de muncă, birouri, spații de agreement).**
• **Asigurarea necesarului de dotări și în cadrul noilor dezvoltări urbane**	• Crearea unui masterplan de dezvoltare pentru fiecare zonă de dezvoltare

2.4. Infrastructura de transport și mobilitate

2.4.1. Racordarea la principalele coridoare majore de transport

Poziționat în Regiunea Nord-Est, Municipiul Iași și zona metropolitană au asigurat accesul direct la rețeaua trans-europeană de transp ort (TEN-T), care reprezintă principalele legături și axe de transport feroviar, rutier, naval și aerian la nivelul Uniunii Europene. Segmentele TEN-T care traversează teritoriul României includ infrastructura de bază a țării, formată din autostrăzi, linii de cale ferată de înaltă viteză, culoare navigabile sau aeroporturi.

În Regiunea Nord-Est figurează următoarele coridoare TEN-T, conform regulamentului comunitar 1315/2013:

- TEN-T Rutieră:
    - Rețea de bază:
        - Sascut-Bacău-Roman-Fălticeni-Suceava-Siret
        - E85 (DN2)
        - Bicaz Chei-Bicaz-Piatra Neamț-Târgu Neamț-Pașcani-Târgu Frumos-Iași-Ungheni
        - DN12C, DN15, DN15C, DN15B, DN18A, E58E583 (DN28)
    - Rețea extinsă (complementară)
        - Tutova-Bârlad-Crasna-Huși-Albița
        - E581 (DN24, DN24B)
        - Bacău-Onești-Oituz
        - E574 (DN11)
- TEN-T Feroviară
    - Rețea de bază
        - Sascut-Bacău-Roman-Pașcani-Dolhasca-Suceava-Viscani
        - M500
        - Vatra Dornei-Câmpulung Moldovenesc-Gura Humorului-Suceava
        - Linia 502
        - Pașcani-Iași-Cristești Jijia-Ungheni
        - Linia 606, M600
    - Rețea extinsă (complementară)

- Adjud-Onești-Comănești-Ghimeș
- Linia 501

- TEN-T Aeriană
  - Noduri complementare: Bacău, Iași, Suceava

Conectivitatea feroviară

Rețeaua de căi ferate din regiune asigură conectarea directă a majorității liniilor funcționale la rețeaua TEN-T și se prezintă la un nivel comparabil cu media pe țară în ceea ce privește dotarea tehnică.

[189] Municipiul Iași se află pe traseul TEN-T feroviar cu conectivitate primară, așa cum se observă și în imaginea de mai jos.

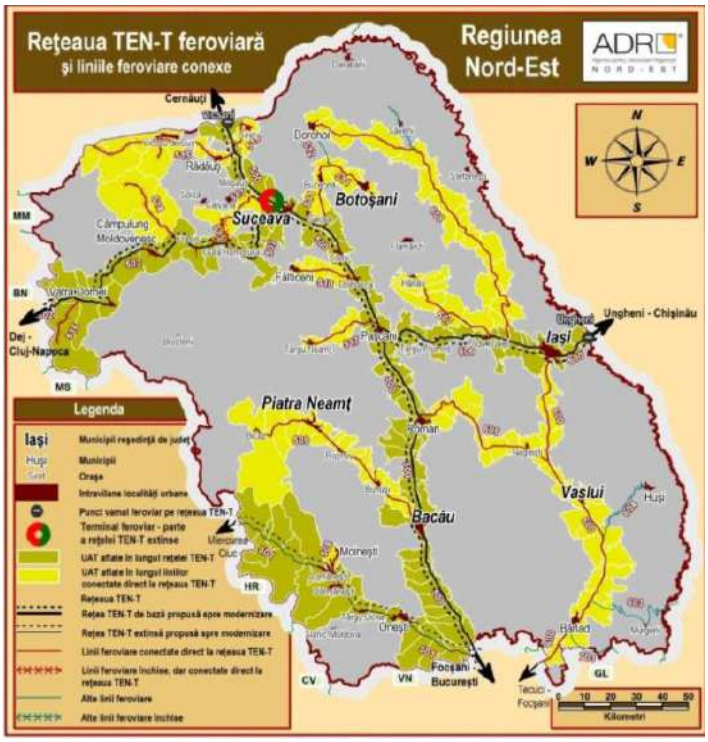

Figură 50 - Rețeaua feroviară în Regiunea Nord-Est

Polul de creștere Iași este deservit de magistralele feroviare 600 (linie neelectrificată) și 606 (linie electrificată).

[189] Sursă: PDR NE 2021-2027

Conectivitatea rutieră

În ceea ce privește conectivitatea rutieră, Rețeaua TEN-T de bază asigură atât conexiunea capitalei București cu Ucraina prin partea de nord, traversând municipiile Bacău, Roman, Fălticeni și Suceava, cât și conexiunea părții de est cu vestul țării , dar și cu Republica Moldova, trecând prin municipiile Piatra Neamț și Iași.

Așa cum se observă și în imaginea de mai jos, Municipiul Iași are conectivitate primară la Rețeaua TEN-T rutieră.

Figură 51 - Rețeaua TEN-T rutieră în Regiunea Nord-Est[190]

[190] *Sursă: PDR NE 2021-2027*

Conectivitatea aeriană

La nivelul Regiunii Nord-Est există 3 noduri aeriene TEN-T complementare, unul dintre acestea fiind Aeroportul Internațional Iași.

Aeroportul Internațional Iași, se află situat la 8 km nord de centrul municipiului Iași, poziționat pe dealul Ciricului, între lacul cu același nume și Valea Șapte Oameni, la o altitudine de 120m. Aeroportul Iași se află în zona de graniță a Uniunii Europene cu țările estice, poziția sa fiind una de o importanță deosebită având în vedere cooperarea transfrontalieră.

Aeroportul Iași este format din trei terminale. Vechiul terminal, redenumit T1, este folosit ocazional pentru curse charter și speciale, în timp ce terminalul T2 procesează zborurile interne. Terminalul T3, care a înlocuit din punct de vedere operativ terminalul T1, este destinat în principal zborurilor externe și are o capacitate de procesare de 320 de pasageri pe oră.

De pe Aeroportul Iași se zboară în mod regulat atât spre destinații interne, cât și externe. De asemenea, există curse internaționale în regim charter.

Aeroportul Iași este aeroportul regional al zonei de Nord-Est a României. Aria de captare a Aeroportului Internațional Iași cuprinde județul Iași și județele învecinate: Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, si Vaslui.

În acest moment accesibilitatea la aeroport este limitată, accesul realizându-se printr-un singur drum de tip județean cu o bandă pe sens fără trotuare, piste de biciclete sau bandă dedicată transportului public în comun, fără un sistem de iluminat corespunzător. Modernizarea acestei rute existente este limitată însă de pădurea care o împrejmuiește și de constrângerile de relief, de aceea se impune identificarea de noi căi de acces ce ar asigura conectivitatea la infrastructura existentă și cea viitoare a regiunii, cum ar fi Autostrada A8 Tg.Mures – Iasi – Ungheni, Șoseaua de centură estică a Iașului, centrul multimodal Holboca, magistrala CFR 600, trenul metropolitan, etc.

Operatorul de transport public local asigură legătura cu aeroportul prin intermediul liniei 50.

Parcarea amenajată în fața terminalelor actuale de pasageri oferă 314 locuri parcare, 9 locuri de parcare pentru persoanele cu mobilitate redusă și 6 locuri pentru pentru autocare.

Costurile pentru utilizarea parcării sunt:

- 0 min ... 6h inclusiv: 5 lei
- 6h ... 12h inclusiv: 45 lei
- 12h ... 24h inclusiv: 60 lei
- pentru fiecare 24 h suplimentare se adaugă câte 50 lei

În figura de mai jos se poate vedea evoluția numărului de călători, conform studiului de trafic realizat de către personalul Aeroportului Internațional Iași.

Grafic 58 - voluția numărului de călători în Aeroportul Internațional Iași, 2012-2020

După cum se observă, aeroportul a înregistrat o creștere constantă a numărului de călători în perioada 2014-2019, urmată de o scădere majoră în anul 2020, datorată în mod cert restricțiilor impuse de pandemie.

În ceea ce privește transportul aerian de marfă, acesta reprezintă o valoare nesemnificativă, fiind de ordinul a maxim 2 tone pe an. În prezent, aeroportul din Municipiul Iași nu poate oferi infrastructura necesară dezvoltării acestei capabilități (terminal cargo).

2.4.2. Infrastructura rutieră

Regiunea Nord-Est este străbătură de o serie de coridoare rutiere europene, și anume:

- București-Bacău-Roman-Suceava-Siret-E85
- Suceava-Vatra Dornei-Cluj Napoca (E576)
- Bacău-Brașov-Pitești-E574
- București-Bârlad-Albița-Chișinău-E581
- Roman-Târgu Frumos cu ramificație către Botoșani (E58) și Iași-Sculeni (E583)

Rețeaua rutieră din interiorul polului de creștere Iași este formată din drumuri naționale, care se dezvoltă către Municipiul Iași, și din drumuri județene și comunale, care asigură legătura între drumurile naționale și comunele sau satele județului.

Legătura municipiului cu teritoriul său de influență se realizează prin următoarele drumuri:

E583: Iași – Vânători - Ștefănești

DN2B: Iași – Huși

DJ249A: Iași - Bosia

DN24: Iași - Vaslui

DJ248: Iași – Lunca Cetățui

E58: Iași – Târgul Frumos

DJ248: Iași – Breazu - Horlești

Legăturile între punctele de intrare/ieșire din municipiu menționate sunt realizate prin:

E583 – Bd. Constantin Alexandru Rosetti, pe direcția nordică a orașului

DN2B – Șoseaua Iași – Tomești, pe direcția sud-estică a orașului

DJ249A – Strada Aurel Vlaicu, pe direcția estică a orașului

DN24 – Șoseaua Bucium, pe direcția sudică a orașului

DJ248 – Șoseaua Nicolina, pe direcția sudică a orașului

E58 – Șoseaua Păcurari, pe direcția vestică a orașului

DJ248 – Bulevardul Carol I, pe direcția nord-vestică a orașului

Rețeaua stradală cuprinde 962 de străzi (conform Nomenclatorului stradal al Municipiului Iași, care se împart în: străzi de categoria I (care asigură preluarea fluxurilor majore ale orașului pe direcția drumurilor europene și naționale sau pe direcția principală de legătură cu acestea, având minim 6 benzi de circulație), a II-a (de legătură, care asigură circulația majoră între zonele funcționale și de locuit), a III-a (colectoare, care preiau fluxurile de trafic din zonele funcționale și le dirijează spre străzile de legătură) și a IV-a (de folosință locală), care asigură accesul la locuințe și pentru servicii curente sau ocazionale).

Municipiul este traversat de două axe principale de transport, pe direcția N-S, respectiv E-V.

Pe direcția Nord-Sud, DN 24 se suprapune peste următoarele artere rutiere: Bd. C .A. Rosetti, Bd. Tudor Vladimirescu, Calea Chişinăului, Str. Bucium, Bd. Socola și Șos. Bucium.

Pe direcția Est-Vest, DN 28 se suprapune peste următoarele artere rutiere: Str. Canta, Str. Moara de Foc, Str. Silvestru, Bd. Nicolae Iorga, Calea Chişinăului și Bd. Virgil Săhleanu.

Alte străzi importante ale municipiului, care asigură legătura dintre diferite cartiere și centrul orașului, sunt: Bd. Carol, Bd. Independenței, Str. Elena Doamna, Str. Tătărași, Str. Vasile Lupu, Str. Dudescu, Bd. Chimiei, Splai Bahlui, Bd. Alexandru cel Bun, Șos. Nicolina și Bd. Poitiers.

Conform bazei de date *citadini.ro*, evoluția lungimii totale a străzilor din Municipiul Iași este cea prezentată în graficul următor:

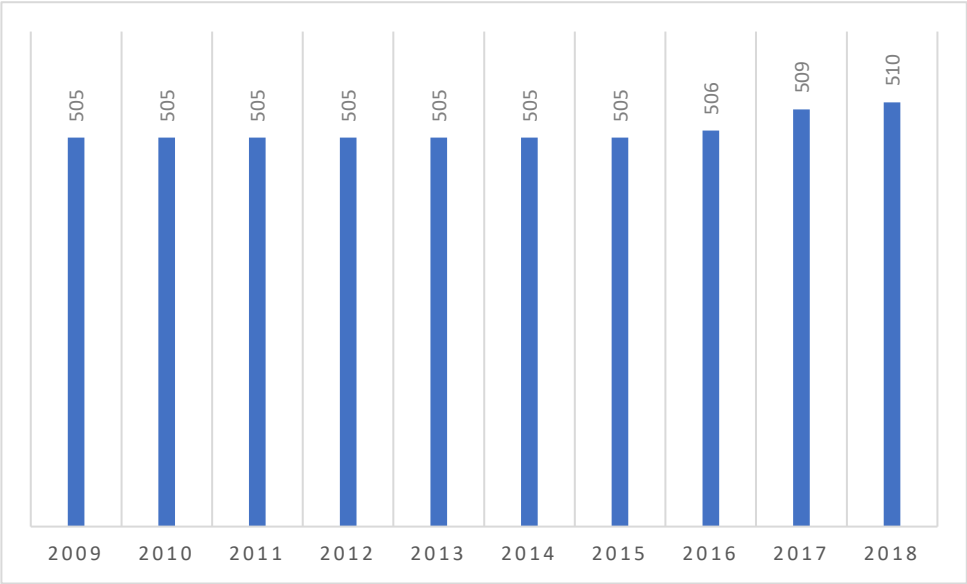

Grafic 59 - Evoluția lungimii străzilor din Municipiul Iași (km), 2009-2018

Gradul de modernizare al străzilor este destul de redus (373 km, conform bazei de date *citadini.ro*), dar municipalitatea pune un accent major pe investițiile în modernizarea infrastructurii rutiere și pietonale.

Astfel, în anul 2019 Primăria Municipiului Iași a realizat/pregătit o serie de obiective de investiții în infrastructura rutieră[191], și anume:

- Străzi recepționate în 2019: bd. Primăverii, str. Smârdan, str. Ogorului, str. I.C. Constantineanu, str. Petre Vancea, aleea Strugurilor, aleea Tudor Neculai (total suprafață: 37.195 mp)
- Străzi finalizate în 2020: șos. Bârnova, șos. Iași-Voinești, str. Olteniei, str. Transilvaniei, str. Semănătorului, str. Moșu, str. Strugurilor (total suprafață: 115.810 mp)

De asemenea, în anul 2019 a fost dat în folosință un obiect important de infrastructură rutieră, respectiv podul din beton armat cu 4 benzi carosabile, care traversează râul Bahlui, din str. Sarmisegetuza în zona Ștrand din cartierul Cicoarei.

Pentru ameliorarea conectivității la nivel rutier și pietonal, va fi necesară continuarea amenajării de elemente de legătură suplimentare peste calea ferată și peste Râurile Bahlui și Nicolina.

În anul 2020, lucrările de refacere a infrastructurii rutiere au continuat prin demararea de lucrări pentru supralărgirea Bd. Tudor Vladimirescu, pe str. Luca Arbore, str. Viticultori, str. Ioan I. Mironescu, str. Roșcani, str. Țicăul de Jos, str. Timpului, str. Șt.O. Iosif și str. Dochia. În plus, au fost incluse pentru modernizare în cadrul unor proiecte finanțate prin intermediul fondurilor europene o serie de străzi, printre care str. Pădurii, Str. Prof. I. Simionescu, str. Orientului și str. Romană.

În ceea ce privește infrastructura pentru deplasările cu bicicleta, la momentul actual Municipiul Iași beneficiază de o rețea de piste de biciclete amplasate exclusiv pe trotuare, acestea nefiind delimitate de

[191] Sursă: Raportul de activitate al primarului, 2019

traficul pietonal. Infrastructura existentă trebuie refacută pentru a respecta normele de siguranță, atât pentru deplasarea pietonală (Normativul 51/2012), cât și pe bicicletă, extinsă și interconectată, astfel încât să formeze o rețea viabilă, coerentă și să asigure legătura între diferitele puncte de interes ale municipiului

Infrastructura de piste de biciclete are o lungime de aproximativ 49 de km, acoperind următoarele zone principale: Podu Roș – Nicolina – CUG, Bd. Chimiei, Splai Bahlui Mal Stâng (tronsonul Podu Roș – Podul de Piatră), Tudor Vladimirescu, Aleea Mihail Sadoveanu, Bd. Carol I, Str. Păcurari, Șos. Păcurari, Podul de Piatră – pod Sf. Ioan (mal drept), Bd. Primăverii – intersecție Bd. Țuțora cu Splai Bahlui Mal Drept, Piața Podu Roș – intersecție cu Bd. Primăverii (Bd. Țuțora).

Primele centre de închirieri ale bicicletelor au făcut parte dintr-un sistem cu două subcomponente denumite "I'Velo" și "StudentOBike" și care funcționau doar pe timpul verii. Acestea erau programe dedicate plimbărilor de agrement și puțin transportului. Dezavantajul sistemului era reprezentat de imposibilitatea folosirii acestora ca o alternativă la transportul în comun, fiind necesară returnarea vehiculului în stația inițială. Sistemul era minimal ca și dotări, neexistând o rețea de centre dispuse în toate zonele de interes ale orașului.

În prezent, este in implementare proiectul: ,,Sistem alternativ de mobilitate urbană utilizând stații automate de închiriere biciclete – Iași VeloCity”. Valoarea totală a proiectului: 22.226.523,64 lei. Proiectul beneficiază de finanțare din fonduri europene, prin Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa Prioritară 4, Obiectivul specific 4.1.

2.4.3. Managementul traficului

În Municipiul Iași, organizarea și controlul traficului sunt realizate prin reglementări pe baza indicatoarelor de circulație și a marcajelor rutiere (semnalizare rutieră statică) și prin reglementări prin semaforizare (semnalizare rutieră dinamică).

Capacitatea rețelei și calitatea traficului pe ansamblul unei rețele stradale este determinată în principal de intersecții și mai puțin de legăturile dintre acestea și capacitatea acestora. Prin urmare, organizarea și funcționarea intersecțiilor este esențială pentru performanța generală a rețelei stradale și poartă cel mai mare potențial pentru îmbunătățire.

Intersecțiile semaforizate din municipiu sunt majoritatea integrate într-un sistem inteligent de management al traficului. Astfel, în sistemul respectiv sunt incluse următoarele intersecții:

1. Sos. Bucium - B-dul Poitiers
2. Sos. Nicolina - Scoala nr. 42
3. Sos. Nicolina - B-dul Poitiers
4. Sos. Nicolina - Sos. Tudor Neculai - Str. Prof Ion Inculet
5. Sos. Nicolina - Str. Salciilor-Str. Frumoasa
6. Str Cerna - Calea Galata
7. B-dul N. Iorga - Str. Hatman Sendrea (pasaj Calea Ferata)
8. Str. Nicolina - Aleea Rozelor
9. Str. Nicolina - Str. Palat -Splai Bahlui (Pod Ros)
10. B-dul. Tutora

11. B-dul Nicolae Iorga - B-dul Socola - B-dul Primaverii
12. B-dul Primaverii - Calea Chisinaului
13. B-dul Nicolae Iorga -Mitropolit Varlaam (Kaufland)
14. B-dul Socola - Str. Bucium
15. Str. Palat - Str. Sf. Andrei
16. Str. Palat - B-dul Stefan cel Mare si Sfant- Str. Anastasie Panu
17. B-dul Stefan cel Mare si Sfant - Str. Colonel Langa
18. Str. Anastasie Panu - Str. Sf. Lazar
19. Str. Elena Doamna - Str. Anastasie Panu
20. B-dul Stefan cel Mare si Sfant - Str. I.C. Bratianu
21. Bld. Stefan cel Mare si Sfant - 14 `Decembrie 1989
22. Bld. Stefan cel Mare si Sfant - Horia
23. B-dul Tudor Vladimirescu - Str. Elena Doamna -Str. Vasile Lupu
24. Aleea Prof. Dr. Ing. Ghe. Alexa - B-dul T. Vladimirescu
25. Str. Garii - Str. Silvestru-Str strapungerii Silvestru
26. Str. Cuza Voda - Str. I. C. Bratianu
27. Str. Cuza Voda - Str. Armeana-Str George Enescu
28. B-dul T. Vladimirescu -Str. Eternitate -Str. Cucu - Bdul CA Rosetti
29. B-dul Independentei -Str. Sararie - Str. Stihii
30. Str. G. Enescu - B-dul Independentei
31. B-dul Independentei -Str. M. Eminescu - Str. I.C. Brătianu
32. B-dul Independentei -Str. V. Alecsandri - Str Universității
33. B-dul Independentei -Str. N. Balcescu-Pasaj Eminescu
34. P-ta Mihai Eminescu
35. B-dul Carol I - Str. Toma Cozma - Str. General H.N. Berthelot
36. B-dul Carol I -Universitate
37. B-dul Carol I - Str. Gheorghe Asachi
38. Str. Pacurari - Str. O. Bancila
39. Sos. Pacurari - Str. Muntenimii
40. Calea Chisinaului - Str. Bucium -nefuncțional
41. Str. Bucium - Str. Al. O. Teodoreanu
42. Sos. Pacurari - Kaufland
43. Sos. Pacurari - Aleea Pacurari (Str. Popauti)
44. Sos. Pacurari - Aleea Cimitirului Evreiesc
45. Bld. Alexandru cel Bun -Str. Roman Voda
46. Bld. Alexandru cel Bun -Str. Olt (P-ta Voievozilor / Complex Minerva)
47. Str. Elena Doamna - Str. Grigore Ghica Voda - Str Ornescu
48. B-dul Chimiei - B-dul Tudor Vladimirescu - Bld.Prof.dr.doc. Dimitrie Mangeron
49. Splai Bahlui mal drept -B-dul T. Vladimirescu
50. Sos.Pacurari - Sos.Rediu
51. Str. Canta - Stradela Canta
52. Sos. Pacurari (Str. Cazarmilor)
53. Sos. Moara de Foc - Str. O. Bancila

54. Str. Garii - Str. Sf. Petru Movila - str Zugravi
55. Sos Nationala - Str. Milcov- Str Prof Paul Bujor
56. Piața Alexandu cel Bun
57. Str. Silvestru (Statie tramvai - Sub pasaj ACB)
58. B-dul Nicoale Iorga(in dreptul Calea Galata - la nord de pasaj CF)
59. B-dul Nicoale Iorga(in dreptul Str. Hatman Sendrea - la sud de pasajul CF)
60. B-dul Socola - Str. Bularga
61. B-dul Stefan cel Mare si Sfant - Str. Trei Ierarhi -STR. Costache Negri
62. Str. Costache Negri -DS1068(Acces Anastasie Panu)
63. Str. Anastasie Panu (in apropiere de intersectie cu Bdul Stefan cel Mare si Sfant) - DS1068(Acces Costache Negri)
64. B-dul T. Vladimirescu -Str. Conductelor
65. Sos. Pacurari - Varianta Sosea Rediu-DS 3053
66. Sos Arcu - Str Bacinschi
67. B-dul Alexandru cel Bun -Str. Milcov - Str. Cerna -Str. Sarmisegetuza
68. B-dul D. Cantemir - B-dul N. Iorga
69. B-dul D. Cantemir - Str. Decebal
70. B-dul D. Cantemir - Sos. Nationala
71. B-dul D. Cantemir - Splai Bahlui mal drept
72. B-dul D. Cantemir - Splai Bahlui mal stang
73. B-dul Nicolae Iorga (vest fata de int cu Nicolina)
74. B-dul Nicolae Iorga (est fata de intersectia cu Nicolina)
75. B-dul Tudor Vladimirescu- Str. Ornescu - Str. Tatarasi
76. Str. Sf. Petru Movila - Str Săulescu - Std Silvestru -Str. I.P. Pavlov
77. B-dul Nicolae Iorga - Sos. Nationala (Pod Piatra)
78. Str. Canta - Sos. Moara de Foc - str Muntenimii
79. Str. Pantelimon Halipa (Spitalul de recuperare)
80. Str. Nicolina (Posta)
81. Sos. Nicolina - Rond CUG
82. B-dul Alexandru cel Bun -Str. Basarabi
83. Str. Canta - Ds3053
84. Str. Pacurari (intre Str.Muntenimii si Str. Petru Poni)
85. Sos. Arcu - Str. Garii -Str. Arcu
86. B-dul Dacia-B-dul Alexandru cel Bun - Str Sarmisegetuza
87. Sos. Nationala - Str.Tabacului-Str Sarmisegetuza
88. B-dul Poitiers - Str. Manta Rosie
89. B-dul Poitiers - Str. Cetatuia
90. Calea Chisinaului - B-dul. Tudor Vladimirescu
91. Pacurari - Petru Poni - Niciman
92. Sos.Nicolina - Str.Miroslava - Str.Razoarelor
93. Soa.Nicolina - Biserica Inaltarea Domnului
94. Silvestru - Bacinschi

Alte intersecții semaforizate, care sunt necentralizate, sunt următoarele:

1. Bld. Dacia-Strămoșilor
2. Bld. Carol I -Str. Oastei
3. str. Dudescu -Şcoala 22
4. str. V. Lupu-str. Han Tătar
5. str. Vasile Lupu-Pod Metalurgiei
6. Bld. Metalurgiei-bld. V. Săhleanu
7. Şos. Bucium - Spital Socola
8. Şos. Bucium - Fundac Socola
9. Şos Bucium- Şos. Bârnova (3 Sarmale)
10. Calea Chisinaului - Str. Bucium

Pentru asigurarea unei fluențe mai bune a circulației, precum și pentru promovarea mobilității urbane durabile, este necesară extinderea sistemului de management adaptiv al traficului, dar și integrarea componentei de asigurare a priorității pentru vehiculele de transport public în locațiile semaforizate. De asemenea, în paralel cu reorganizarea circulației și extinderea pistelor de biciclete la nivelul municipiului, trebuie asigurată integrarea semnalizării specifice pentru acest tip de deplasare, inclusiv prin integrarea în sistemul de semaforizare.

2.4.4. Parcarea

În toate orașele și mai ales în municipiile reședință de județ, problema parcărilor se acutizează, atât în ceea ce privește găsirea unui loc permanent (parcare de reședință), cât și temporar (parcare publică). Timpul necesar găsirii unui loc de parcare crește exponențial odată cu creșterea gradului de motorizare și al nevoilor de deplasare ale cetățenilor, conducând implicit la creșterea poluării mediului urban și la congestii de trafic.

Această caracteristică generală a aglomerărilor urbane este valabilă și în Municipiul Iași, problemele fiind accentuate și de caracteristica de reședință de județ a acestuia, care conduce la atragerea unui trafic suplimentar, reprezentat de vehiculele din afara localității, ale căror utilizatori doresc să acceseze serviciile sociale, administrative, culturale, bancare ale municipiului.

Activitatea Serviciului Administrare Parcări este reglementată prin HCL nr.125/2014 prin aprobarea Regulamentului de exploatare a domeniului public destinat parcării cu plată a autovehiculelor în Municipiul Iași.

Serviciul Administrare Parcări administrează 960 de locuri de parcare în parcările publice cu plată, conform tabelului de mai jos.

Nr. crt.	Denumire parcare publică cu plată	Număr locuri parcare
1	Anastasie Panu	55
2	Ameană	21
3	Costache Negri	46
4	Casa de Cultură a Studenților	40
5	Golia	94
6	Hala Centrală	137
7	Independenței	42
8	Mitoc	38
9	Moldova	38
10	Primăria Municipiului Iași	61
11	Policlinica Sf. Spiridon	48
12	Teatru V. Alecsandri	57
13	Cinema Victoria	52
14	Bd. Socola	98
15	Bd. Primăverii	75
16	Piața Nicolina	58
	TOTAL	**960**

Totodată, Serviciul Administrare Parcări administrează în parcările de reședință situate în 389 de locații un număr de 9172 locuri de parcare din care 8460 locuri ocupate.

Un număr de 515 locuri de parcare sunt acordate societăților comerciale în baza avizelor de utilizare temporară și 320 de garaje sunt deținute cu contract încheiat cu Municipiul Iași.

În parcările publice cu plată beneficiază de gratuitate mașinile complet electrice conform HCL 315/2019, iar persoanele cu handicap beneficiază de gratuitate atât în parcările publice cu plată, cât și în parcările de reședință cf Legii nr. 448/2006.

2.4.5. Transportul de mărfuri

În prezent circulația vehiculelor cu greutate maximă autorizată mai mare de 2,4 tone este reglementată conform Hotărârii Consiliului Local 198/ 2000, privind organizarea circulației rutiere în municipiul Iași. Aceast document stabilește zona cu acces restricționat pe bază de autorizație și plata unei taxe, traseul de tranzit, parcarea autovehiculelor pentru transportul public de mărfuri, stațiile pentru autovehiculele pentru transport public de mărfuri de mică capacitate.

Tranzitarea municipiului Iași pentru transportul greu, transport persoane (autobuze) și de marfă se face pe următoarele trasee de centură:

D.N. 28 - str. Canta, str. Moara de Foc, str. Silvestru, str. Străpungere Silvestru, b-dul N. Iorga, b-dul Socola, șos. Bucium - D.N. 24;

D.N. 24 - Cîrlig, b-dul C.A.Rosetti, b-dul T. Vladimirescu, Calea Chișinăului - D.N. 28;

Dancu (D.C. 249A) - str. A.Vlaicu, str. V.Lupu, b-dul Chimiei (stînga), b-dul T. Vladimirescu, b-dul C.A.Rosetti - D.N. 24;

Breazu (D.C. 282) - Aleea M. Sadoveanu, Aleea Gr. Ghica Vodă, str. Dr. Vicol, str. T. Cozma, str. Munteni, str. Canta - D.N. 28 - D.N. 24;

Se constată o lipsă a traseelor alternative pentru vehiculele de marfă în zona de nord a municipiului, determintă de lipsa unei variante de ocolire în acea zonă.

2.4.6. Transportul public

La nivelul Polului de Creștere Iași, transportul public este reprezentat de:

- Transportul feroviar
- Transportul rutier județean

Transportul feroviar este asigurat de magistralele 600 și 606, accesibile prin: Gara centrală, Gara Nicolina și Gara Socola.

Transportul rutier județean este asigurat de un număr de 37 operatori privați, pe un număr de 141 de linii, operate în mare măsură de către microbuze.

Cursele pe trasee județene au drept loc de plecare/sosire cele patru autogări care funcționează în Municipiul Iași: Transbus Codreanu, Iași-Vest, Real.

Transportul public în Municipiul Iași este asigurat de Compania de Transport Public Iași SA, ca urmare a contractului de delegare a gestiunii serviciului de transport public local prin concesiune, încheiat la data de 02.10.2018.

Traseele principale de transport și programul de transport sunt prezentate în tabelul de mai jos[192]:

Traseu	Itinerariul	Timp	km	Plecări de la capăt de traseu	
		cursa	cursa	prima	ultima
TRASEE AUTOBUZ					
5	Dacia-Podu Ros-bd.Socola-bd.Primaverii-Baza 3-Tutora	70	19,625	4:50	22:05
19	Canta-Gara-Podu de Piatra-Podu Ros-Frigorifer-CUG I	70	20,007	5:10	22:10
20	Tatarasi Sud-Pod de Fier-Targu Cucu-Pacurari-Metro	90/110	32,040	5:10	22:15
23	Podu Ros - T. Neculai - Sos Voinesti - Prim.Miroslava	60	12,890	5:15	22:00
***27**	Ciurea-Tehnopolis-CUG I-Frigorifer-Baza 3-Tatarasi N.	80	25,720	5:00	22:00
28	Dacia-P-ta ACB-Podu Ros-Targu Cucu-Triumf	80	22,712	5:05	22:07
29	Tomesti-Tutora-Baza 3-bd. Socola-Podu Ros	50	19,647	5:00	22:00

[192] Sursă: CTP Iași

***30**	Canta-Gara-Pod de Piatra-Gara Internationala-Bucium	80	21,922	5:00	22:10
36	Dacia-Gara-P-ta Unirii/P-ta M.Eminescu-Copou- Breazu	80	22,989	5:00	21:50
41	Ciurea-Tehnpolis-Podu Ros-P-ta Independentei	80	21,361	5:00	22:30
42	CUG I -T.Vladimirescu-P-ta Independentei-Copou	80	22,265	5:20	22:00
***43**	CUG I -T.Vladimirescu-P-ta Independentei-Pacurari	95/105	23,910	8:35	22:30
***44**	Ciurea-Tehnopolis-Gara Internationala-P-ta ACB-Dacia	80	24,069	5:10	22:05
46	Pacurari-Tg.Cucu-T.Vladimirescu-Frigorifer-Bucium	80	25,079	5:05	22:12
47	Dacia-Psj.Nicolina-P.Ros-T.Vladimirescu.-Tatarasi S.	80/100	21,506	5:05	22:00
49	Targu Cucu - Cimitirul Sf.Petru si Pavel - Complex Roua	30	5,900	7:00	21:30
50	Gara - Piata Unirii/P-ta Independentei - Tg.Cucu-Aeroport	40	16,070	4:40	23:05
51	Gara Socola-T.Vladimirescu-S.Polivalenta-Gara Socola	45	11,325/zi	10:40	16:10
52	P-ta ACB - Psj.O.Bancila - Blocuri Pacurari - Copou	44	13,005	5:05	21:50
3a	Gara - Tatarasi Nord	37	9.970	-	-
3b	Dancu - Tatarasi Nord	40	12.420	-	-
TRASEE TRAMVAI					
1b	Copou-Tg.Cucu-Podu Ros - Baza 3	64	16,702	5:06	22:02
6	Dacia - Gara - Arcu -Targu Cucu	60	13,000	4:42	22:30
7	Canta-Gara/Arcu-Tg.Cucu-T. Vladimirescu-Baza 3	66	14,910	5:00	22:15
9	Copou-Targu Cucu-Podu Ros-Tehnopolis	72	20,227	5:09	22:15
11	Dacia-Podu de Piatra-Baza 3-Tatarasi Nord	80	21,300	4:24	22:10
TRASEE MICROBUZ					
18	Tatarasi Sud - str. Aviatiei - str. Aeroportului	30	3,500	6:15	21:45
53	Targu Cucu - Complex Roua- Blocuri Sorogari	30	11,900	-	-
54	Targu Cucu - Sararie - Bd. C.A.Rosetii (Pod Cacaina)	60	12,500	-	-

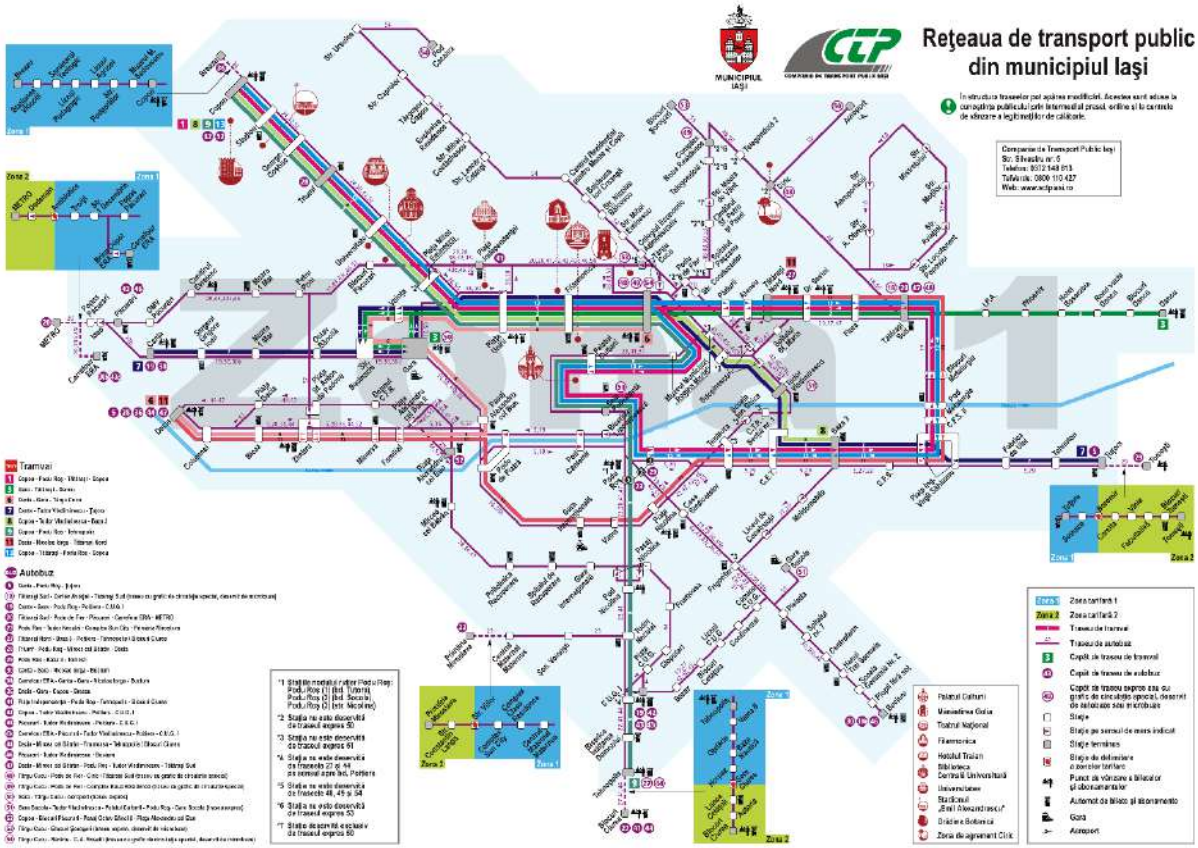

Figură 52 - Traseele de transport public, Municipiul Iași

În funcție de numărul de vehicule de transport public și de lungimea traseelor, frecvența de transport variază de la 10-12 minute, la 18-20 minute.

Costul unei călătorii este de 3 lei pentru adulți și de 1,5 lei pentru elevi și studenți. De la 1 septembrie 2018 biletele de călătorie pot fi utilizate timp de 120 de minute după fiecare validare. Plata se face prin achiziționarea unui bilet sau abonament de la ghișeu sau tonomat și mai poate fi realizată (de pe 22 iulie 2020) prin SMS prin 24pay ca soluție de răspuns pentru perioada pandemiei de COVID-19. În colaborare cu Banca Comercială Română și Telekom România, CTP Iași beneficiază de metoda de plată electronică a călătoriei direct în mijlocul de transport, unde se poate achita contravaloarea biletului prin card bancar contactless la POS-urile instalate în interiorul autobuzelor și tramvaielor.[193]

Concluzionând, CTP Iași pune la dispoziție următoarele modalități de plată a titlurilor de călătorie:

- 20 puncte de vânzare proprii (tonete și dispecerate)
- Aplicație 24 Pay (Android și iOS), pentru achiziția electronică de bilete/abonamente
- 10 automate de bilete proprii

193 https://www.sctpiasi.ro/tarife/pos

- 112 automate de bilete, în parteneriat cu Epin
- POS-uri instalate în toate mijloacele de transport, pentru card bancar contactless
- Carduri gratuite SeniorIS pentru pensionari

Dispeceratul de transport public asigură o bună circulația a mijloacelor de transport prin monitorizarea cu ajutorul unui număr de 32 camere video, montate în stații de autobuz și tramvai. În plus, prin intermediul platformei online Fleetman, se pot urmări în timp real toate mijloacele de transport echipate cu sisteme GPS.

Parcul de vehicule prin care este asigurată funcționarea serviciului de transport public pe traseele menționate are următoarea componență:

- Autobuze:
    - 92 autobuze Isuzu tip Cityport, înmatriculate în perioada 2016-2018, 95 locuri, dotări: validatoare, sistem monitorizare prin GPS, sistem numărare călători (88 autobuze), WiFi, sistem informare călători, validatoare EMC, plată prin aplicație mobilă – cod QR/NFC, supraveghere video
    - 8 autobuze Euro Bus Diamond, înmatriculate în perioada 2016-2018, 110 locuri, dotări: validatoare, sistem monitorizare prin GPS, WiFi, sistem informare calatori (multimedia), validatoare EMV (carduri bancare contactless), Plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC, supraveghere video
    - 12 autobuze Solaris, Urbino 12, înmatriculate în 2007, 92 locuri, dotări: validatoare, sistem monitorizare prin GPS, WiFi, validatoare EMV (carduri bancare contactless), plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC
    - 9 autobuze MAN NG313, înmatriculate în 2006, 146 locuri, dotări: validatoare, validatoare, sistem monitorizare prin GPS, WiFi, validatoare EMV (carduri bancare contactless), plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC
    - 10 autobuze MAN NL313, înmatriculate în perioada 2001-2003, 92 locuri, dotări: validatoare, sistem monitorizare prin GPS, WiFi, validatoare EMV (carduri bancare contactless), plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC
    - 16 autobuze DEN Oudsten, înmatriculate în perioada 1999-2001, 91 locuri, dotări: validatoare, sistem monitorizare prin GPS, WiFi, validatoare EMV (carduri bancare contactless), plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC
- Microbuze:
    - 6 autobuze IVECO DAILY, înmatriculate în 2003, 19 locuri
    - 1 microbuz FORD NERA, înmatriculat în 2014, 17 locuri
    - 2 microbuze Mercedes-Benz, înmatriculate în 2008, 18/28 locuri

- Tramvaie:

- 131 tramvaie, din care:
  - 4 ST10, 214 locuri
  - 5 M6D, 167 locuri
  - 5 M8C, 144 locuri
  - 65 GT4, 171 locuri
  - 10 GT8, 235 locuri
  - 10 BE 8/8, 220 locuri
  - 32 de tramvaie noi

(Ani de fabricație/modernizare sunt cuprinși între 1961-1992, vechimea parcului este de 30,59 ani; toate tramvaiele sunt dotate cu sistem de localizare prin GPS, validatoare + validatoare EMV (carduri bancare contactless), plată prin aplicație mobilă – cod QR / NFC)

Un alt element important al sistemului de transport public îl reprezintă stațiile de transport public. Municipiul Iași dispune de un număr de 399 de stații din care doar 136 au adăposturi și 70 copertine. Călătorii sunt informați in timp real cu privire la timpii de sosire în stație a mijloacelor de transport prin intermediul aplicației mobile Tranzy, aplicație corelata și cu 30 de panouri informative amplasate în 18 stații de transport public.

Referitor la opinia populației în ceea ce privește transportul public în Municipiul Iași, conform informațiilor din „Barometrul urban – Calitatea vieții în Orașele din România", de pe site-ul *citadini.ro*, se pot extrage următoarele concluzii:

- La întrebarea: *Cât de mulțumiți sunteți de transportul în comun din orașul dumneavoastră?*, 31% dintre respondenți s-au declarat foarte mulțumiți, 40% mai degrabă mulțumiți, 21% mai degrabă nemulțumiți și doar 7% foarte nemulțumiți.
- 44% dintre respondenți au declarat că utilizează cel mai des transportul în comun, într-o zi obișnuită.

Rezultatele prezentate mai sus prezintă un grad de mulțumire relativ ridicat din partea respondenților, reflectat și în procentul mare de utilizare al transportului public.

În prezent, sunt finalizate sau se află în diverse stadii ale lucrărilor de execuție o serie de proiecte ce au în vedere creșterea performanțelor transportului public, precum și a atractivității și accesibilității acestui mod de transport.

Astfel, putem menționa următoarele proiecte, care beneficiază de finanțare din fonduri europene, prin Programul Operațional Regional 2014-2020, Axa Prioritară 4, Obiectivul specific 4.1:

- Reabilitarea infrastructurii de tramvai în Municipiul Iași – Reorganizarea circulației Bd. Tudor Vladimirescu; Valoarea totală a proiectului: 114.197.308,33 lei
- Reabilitarea infrastructurii de tramvai în Municipiul Iași; Valoarea totală a proiectului: 114.359.729,95 lei
- Reabilitarea infrastructurii de tramvai Iași – Dancu; Valoarea totală a proiectului: 104.022.631,88 lei

- Achiziție mijloace de transport public (16 tramvaie de 30 m lungime); Valoarea totală a proiectului: 219.436.616,00 lei
- Achiziție mijloace de transport public (20 autobuze electrice de 12 m lungime); Valoarea totală a proiectului: 66.753.064,00 lei
- Achiziție mijloace de transport public (24 autobuze electrice de 10 m lungime); Valoarea totală a proiectului: 65.509.808,00 lei
- Sistem e-ticketing pentru îmbunătățirea mobilității în Zona Metropolitană Iași; Valoarea totală a proiectului: 12.645.900,88 lei
- Sistem alternativ de mobilitate urbană utilizând stații automate de închiriere a bicicletelor - Iași VeloCity, Valoarea totală a proiectului: 22.226.523,64 lei.

Cu toate acestea, în ceea ce privește transportul public există în continuare anumite deficiențe care vor fi avute în vedere pentru a fi remediate prin intermediul proiectelor propuse prin actualul document strategic, acestea fiind evidențiate în recomandările de la finalul acestui capitol.

2.4.7. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Racordarea la principalele coridoare majore de transport	
• **Existența liniilor feroviare neelectrificate conduce la viteze scăzute pentru transportul de mărfuri și pasageri**	• Modernizarea/electrificarea liniilor feroviare
• **Conectivitatea redusă cu aeroportul**	• Extinderea conectivității cu Aeroportul Iași
• **Gradul redus de modernizare al drumurilor județene și comunale din cadrul Polului de creștere Iași**	• Modernizarea infrastructurii rutiere la nivelul comunelor din ZMI
Infrastructura rutieră	
• **Existența unui procent destul de mare al străzilor nemodernizate, în special la nivelul comunelor din ZMI**	• Continuarea procesului de reabilitare/ reorganizare a circulației/modernizare a infrastructurii rutiere la nivelul Municipiului Iași și al comunelor din ZMI
• **Afectarea conectivității rutiere de existența căii ferate și a râurilor Nicolina și Bahlui**	• Creșterea numărului de treceri peste calea ferată și râurile Nicolina și Bahlui, asigurându-se o conectivitate sporită atât pentru vehicule, cât și pentru biciclişti și pietoni
• **Infrastructura velo nu asigură o rețea coerentă de deplasare cu bicicleta în municipiu**	• Extinderea infrastructurii velo în Municipiul Iași, precum și refacerea acesteia, astfel încât rețeaua de piste de biciclete să asigure legătura între principalele puncte de interes
	• Extinderea sistemului de bike-sharing și a parcărilor pentru biciclete
• **Lipsa pistelor de biciclete în comunele din ZMI**	• Extinderea infrastructurii pentru deplasările cu bicicleta la nivelul ZMI, inclusiv prin asigurarea legăturii cu municipiul
• **Starea de degradare a infrastructurii pietonale**	• Reabilitarea și extinderea infrastructurii pietonale (trotuare, zone pietonale și shared-space) la nivelul municipiului
	• Extinderea infrastructurii pietonale la nivelul comunelor din ZMI
Managementul traficului	
• **Aglomerări de trafic, în special în orele de vârf, în multe zone importante ale orașului**	• Extinderea sistemului de management al traficului, promovarea utilizării transportului public prin crearea de benzi dedicate, eficientizarea sistemului de semaforizare, zone cu trafic limitat și introducerea taxelor de acces.

• **Necesitatea reorganizării circulației, inclusiv prin stabilirea de sensuri unice și implementarea de sisteme de semaforizare, incluse în sistemul de management adaptiv al traficului**	• Integrarea în sistemul de management al traficului a semnalizării specifice pentru biciclişti
• **Necesitatea unor măsuri de descurajare a deplasărilor cu autovehiculul**	• Asigurarea priorității pentru vehiculele de transport public în locațiile semaforizate
Parcarea	
• **Suprafața extinsă ocupată de locurile de parcare rezidențială**	• Optimizarea spațiului utilizat pentru parcarea rezidențială, prin implementarea de variante smart
• **Cererea mare de parcare și insuficiența numărului de locuri de parcare publică din anumite zone ale municipiului**	• Realizarea de parcări sub/supraterane în zonele cu cerere mare pentru serviciul de parcare
	• Extinderea/modernizarea sistemului de management al parcărilor
	• Adoptarea unei politici de parcare astfel încât să conducă la descurajarea parcării în zonele centrale și la reducerea timpului de parcare
Transportul public	
• **Accesul redus la transportul public al unor comune din ZMI**	• Extinderea sistemului de transport public la nivelul ZMI, pe baza unor studii care să asigure corelarea cererii de transport cu oferta, atât în ceea ce privește acoperirea spațială, cât și cea temporară
• **Vechimea parcului de vehicule de transport public**	• Continuarea achiziției de vehicule electrice/hibride pentru asigurarea serviciului de transport public
• **Starea nesatisfăcătoare a unui procent important de stații de transport public**	• Continuarea măsurilor de reabilitare a infrastructurii de tramvai
• **Accesibilitate redusă a anumitor cartiere la serviciul de transport public**	• Creșterea atractivității și accesibilității deplasărilor cu transportul public prin extinderea rețelei de transport public și prin amenajarea corespunzătoare a stațiilor
	• Amenajarea corespunzătoare a stațiilor de transport public din cartiere
	• Asigurarea de puncte intermodale, care să asigure un transfer facil între modurile de transport alternative: transport public și mersul pe bicicletă

2.5. Echiparea tehnico-edilitară

2.5.1. Alimentarea cu apă

Profil metropolitan

Alimentarea cu apă a zonei Metropolitane Iași se realizează cu apă brută colectată din frontul de captare apă Timișești – Stația de tratare a Apei Timișești. Stația de tratare a Apei Timișești este amplasată la aproximativ 100 km față de oraș, în partea de vest a teritoriului, mai exact în județul Neamț și la 15 km față de râul Prut.

Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime totală de 1.004,5 km, iar distribuția se face prin conducte cu dimensiuni cuprinse între 100 mm - 1.000 mm diametru și branșamente cu dimensiuni cuprinse între 20 mm – 150 mm diametru. Conductele rețelei de alimentare cu apă sunt confecționate din materiale precum oțel, beton și polietilenă. Apa potabilă este asigurată la nivelul Zonei Metropolitane Iași de către S.C. APA VITAL S.A.

Sistemul de alimentare cu apă este compus din conducte ce însumează o lungime totală de 4.125 km (aducțiuni + distribuție), din care 3.845 km de conducte se regăsesc pe teritoriul județului Iași, iar 280 km pe teritoriul județului Neamț. Rețeaua de aducțiune are un total de 971 km, din care: pe teritoriul județului Iași se regăsește o lungime totală de 848 km, distribuită astfel: Aducțiune Timișești 197 km, Aducțiune Prut 74 km, Aducțiune Iași 3 km, Aducțiune Z.M.I. 70 km (Z.M.I. cuprinde Municipiul Iași și comunele Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Golăiești, Holboca, Lețcani, Miroslava, Popricani, Rediu, Tomești, Ungheni, Valea Lupului, Victoria) , Aducțiuni – alte surse – 504 km. Diferența de 123 de km de rețea de aducțiune se regăsește localizată le nivelul județului Neamț.

Rețeaua totală de distribuție din județul Iași este de 2.996 km repartizați astfel: Zona Metropolitană Iași 1.289 km (din care 498 km municipiul Iași și 791 km Z.M.I.), Zona Județeană Iași 1.803 km. În ceea ce privește gradul de alimentare cu apă potabilă, la nivelul Zonei Metropolitane Iași, doar 15 localități dintr-un total de 23 dețin sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă. Astfel, la nivelul Z.M.I. se înregistrează următoarele valori: Municipiul Iași (498,28 km), Aroneanu (48,4 km), Bârnova (85,7 km), Ciurea (70,3 km), Golăieşti (34,9 km), Holboca (41,3 km), Lețcani (46,8 km), Miroslava (139,6 km), Popricani (33,9 km), Rediu (46,1 km), Tomești (63,6 km), Țuțora (32 km), Ungheni (25,5 km), Valea Lupului (31,90 km) și Victoria (19,7 km).

Rezervoarele de înmagazinare apă de pe teritoriul județului Iași au o capacitate de 172.008 mc și sunt în număr de 198, repartizate astfel: municipiul Iași are un total de 28 de rezervoare cu o capacitate de 101.180 mc, iar celelalte localități componente au un total de 170 rezervoare înmagazinare apă cu o capacitate de 70.828 mc.

În ceea ce privește stațiile de tratare, pe teritoriul județului Iași se regăsesc 8 astfel de stații cu o capacitate de 115.839 mc/zi. Numărul stațiile de pompare apă brută pe suprafața județului Iași sunt în număr de 23, stațiile de clorinare sunt în număr de 85, iar stațiile de pompare apă potabilă sunt în număr de 128.[194]

La nivelul anului 2021 (conform informațiilor furnizare de către S.C. APA VITAL S.A.), ponderea locuitorilor racordați la sistemul centralizat de alimentare cu apă este: în municipiul Iași – 69,01% din totalul populației municipiului, în comuna Aroneanu – 94,84%, în comuna Bârnova – 88,66% din totalul populației comunei, în comuna Ciurea – 47,94% din totalul populației comunei, în comuna Golăiești – 44,82%, în

[194] Informații oferite de site-ul APA VITAL S.A. – https://www.apavital.ro/profil-companie

comuna Holboca – 57,65% din totalul populației comunei, în comuna Lețcani –69,23% din totalul populației comunei, în comuna Miroslava – 78,66% din totalul populației comunei, în comuna Popricani – 24,93% din totalul populației comunei, în comuna Rediu – 74,72% din totalul populației comunei, în comuna Tomești – 70,51% din totalul populației comunei, în comuna Ungheni – 60,78% din totalul populației comunei, în comuna Valea Lupului – 76,68% din totalul populației comunei și în comuna Victoria – 46,17% din totalul populației comunei.

Restul localităților, respectiv comunele Comarna, Dobrovăț, Mogoșești, Movileni, Prisăcani, Schitu Duca, nu dețin rețea centralizată de alimentare cu apă, conform afirmațiilor furnizate de către operatorul APA VITAL.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

În anul 2020, conform INS, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași dețin rețea centralizată de alimentare cu apă:

- Horlești: 34,2 km
- Românești: 24,5 km
- Țigănași: 42,4 km
- Voinești: 26,0 km

Profil Municipiul Iași

Municipiul Iași este alimentat cu apă din două surse, front de captare apă Timișești – stația de Tratare a Apei Timișești, localizată la aproximativ 103 km vest de oraș (în județul Neamț) și râul Prut, aflat la aproximativ 15 km în partea de est de oraș. De asemenea, există și surse locale de alimentare cu apă, dar de o importanță minoră.

Sistemele alimentează municipiul Iași, orașele Târgu Frumos și Podu Iloaiei precum și alte comunități care intersectează traseele conductelor magistrale. De asemenea sistemul de alimentare cu apă deservește și localități din județul Neamț.

Sursa de apă subterană Timișești este alcătuită din 2 drenuri. ,,Drenul vechi", care a fost construit în anul 1911, asigură un debit constant de 185-300 l/s. "Drenul nou", care este construit în anul 1975 la o adâncime de aproximativ 10 m sub nivelul solului, asigură un debit maxim de 1200 l/s și are o lungime de 5,7 km. Forajele sunt situate la aproximativ 1–2 km în partea de vest a râului Moldova, mai exact în bazinul hidrografic Siret, (amplasament în județul Neamț) și constituie principala sursă de apă care alimentează sistemul.

Frontul de puțuri Zvorănești-Timișești este constituit din 26 foraje, localizate pe malul râului Moldova, au o adâncime de 11 – 12 m, iar capacitate acestuia este de 260 l/s.

Frontul de captare Verseni (construit în 1999) are în componență 20 foraje, amplasate pe malul estic al râului Moldova la aproximativ 10 km în partea de sud de Timișești.

Ambele fronturi de captare constituie o parte indispensabilă a sistemului de alimentare cu apă Timişeşti, care este principala sursă de apă pentru judeţul Iaşi precum şi pentru anumite zone ale judeţului Neamţ.

Captarea apei: sistemul râului Prut

Sistemul de pompare a apei este compus din două surse: surse subterane – freatic râul Prut și surse de suprafață – râul Prut. Sursa subterană este alcătuită din două foraje care au fost echipa cu pompe submersibile. Apa din sursa suprafață a râului Prut este pompată din două prize – Priza numărul 1 Țuțora (priză veche) și Priza numărul 2 Țuțora (priză nouă).

Surse locale de captare a apei

Pe teritoriul municipiului Iași, pe lângă cele două surse principale de alimentare cu apă - Timişeşti şi Prut - se păstrează 3 captări locale vechi, surse care deservesc populația din zonă, furnizând un debit total de cca 7 l/s după cum urmează: Sursa Repedea, Sursa Chilii, Sursa Ciric.

Stația de pompare Timișești – are drept obiect de activitate asigurarea prelevării din râul Moldova a unor debite de până la 600,00 litri/sec și pomparea acestor debite pe aducțiunea Dn 800 mm. Acest proces are loc cu consumul minim de energie stabilit în funcție de regimul de exploatare a Stației de Tratare Timișești.

Stația este operată numai atunci când nivelul pânzei freatice în foraje scade sub o anumită limită, în perioade de secetă, iar producția de apă a forajelor nu mai este suficientă pentru satisfacerea cerințelor de apă. Apa tratată este introdusă direct în noul colector care este localizat în interiorul câmpului de foraje de apă, la aproximativ 1–2 km vest de râul Moldova. Stația de tratare Timișești a fost pusă în funcțiune în anul 2000 și are o capacitate proiectată de 600 l/s.

În baza recomandărilor elaborate în Master Planul 2013-2042 pentru proiectul "Asistență tehnică pentru Managementul Proiectului și Supervizarea Lucrărilor "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Iași", la nivelul stației de tratare sunt necesare intervenții, precum:

- Reabilitarea stației de pompare captare apă brută;
- Inițierea unor investigații în vederea stabilirii celor mai favorabile soluții, respectiv extragerea apei din noile foraje amplasate pe malul râului, comparativ cu procesul de extragere a apei direct din râu;

Stația de Tratare Chirița: este tehnologizată cu elemente de ultimă generație precum: cameră de admisie, rezervor de reacție, două decantoare, filtre de nisip, stație de pompare apă filtrată, filtre cu cărbune activ, stație suflante, stație de pompare apă spălare, rezervor pentru apă de spălare reciclată, instalați de preparare și dozare a reactivilor utilizați, stație de clorare, stație de producere și dozare dioxid de clor. Valorile stației de tratare sunt cuprinse între 0,6-1,15 mc/secundă, rezultând un debit de tratare în stație de la 2,150 mc/h până la 4,100 mc/h.

Apa brută este adusă în stațiile de tratare de la râul Prut (88,6%), aflat la aproximativ 13 km est de oraș. Apa este trimisă prin conducte fie direct la stațiile de tratare, fie indirect, prin lacul Chirița, care are rol de bazin de predecantare. Atât stația de tratare Chirița, cât și cea de la Șorogari (actualmente dezafectată) primesc și tratează apa brută pentru a o distribui în Municipiul Iași și în împrejurimile sale.

STAP Chirița a fost construită între anii 1968-1973 și este alimentată atât din lacul Chirița, cât și de la râul Prut prin firul IV. De la lacul Chirița apa brută este transportată prin conductele OL Dn 1200mm (L=1050 ml), Dn 800, Dn 600 mm. De la priza Prut, apa brută este transportată prin firul VI, V. Cele două conducte se întâlnesc în căminul de vane de unde, printr-o conductă OL Dn 1000 mm apa brută este adusă la bazinul de amestec si distribuție. Statia de tratare a apei Chirita a fost reabilitata in cadrul Masurii ISPA, între anii 2002 – 2008, aceasta fiind în prezent complet retehnologizată.

Complexul de tratare și înmagazinare a apei Șorogari – deține funcțiunea de stocare și dezinfecție. Apa tratată la Stația de tratare Chirița ajunge în complexul Șorogari prin intermediul instalațiilor de la Grupul de pompe Șorogari (stația de repompare Ion Creangă se află în conservare). La Șorogari se realizează înmagazinarea și reclorinarea apei, în cele patru rezervoare din beton armat, îngropate de V=5000 mc fiecare, prin corecția dozei de clor.

Stația de tratare Victoria – deservește cu apă potabilă ariile de operare Victoria și Țigănași. Stația de tratare este amplasată pe malul stâng al canalului de irigație, aval și limitrof drumului european E583 (fost DN 28), într-o incintă (de 50X50 m), în care sunt amplasate următoarele obiecte tehnologice:

- Stația de tratare nomobloc, care cuprinde compartimentele funcționale pentru tratarea apei (decantorul de filtru rapid de nisip, ambele dimensionate pentru un debit de 50 mc/h, rezervorul de recuperare a apei de spălare, rezervorul de înmagazinare a apei potabile, gospodăria de reactivi, laboratorul, camera personalului de exploatare);
- Stația de pompare – care adăposește pompele și suflatele tehnologice, cât și pompele pentru vehicularea apei spre consumatori;
- Stația de clorinare;
- Rezervorul de colectare a apei de drenaj;
- Platforma de deshidratare a nămolului;
- Grup sanitar.

Aducțiunea Timișești-Iași (gravitațională)- este compusă din 4 fire și un tunel:

- Firul I: conducta de traseu Timișești – Săbăoani – Iași are o lungine de L=103,00 km, cu un diametru de 600 mm-800 mm, realizată din fontă și beton, an PIF 1908-1911.
- Firele II și III – sunt compuse din două conducte pe traseul Timișești – Tunel Strunga, cu o lungime de 50,75 km, cu diametrul de 1.000 mm, an PIF 1975.
- Firul IV – conducta de pe traseul Miroslovești-tunel Strunga, cu o lungime de 37,00 km, diametru de 800 mm, realizate din PREMO, an PIF 2001.
- Tunel Strunga – cu o lungime de 50,75 km și cu diametrul de 2,00 m. Acestea sunt în număr de 2, sunt conducte gravitaționale cu trasee parțiale separate și sunt realizate din beton, oțel și fontă, an PIF 1975.

Aducțiunea Prut (Țuțora) – Iași

Apa prelevată din priza numărul 1 este pompată prin intermediul a trei fire de conducte cu Dn 800 mm, până la un cămin de intersecție, de unde, prin conductele de aducțiune apa este transportată la stația de tratare Chirița și în lacul Chirița (cu rol predecantor). Apa captată din priza numărul 2 este transportată din stația de pompare prin două fire Dn 1200 mm, realizată din PREMO, cu o lungime de 16,00 km, din care doar un fir se află în exploatare, către lacul de acumulare Chirița din apropierea Stației de tratare Chirița.

Aducțiunea Prut (Victoria)

Conducta de aducțiune apă brută face legătura între stația de pompare apă brută și stația de tratatare a apei, subtraversând drumul european E583. Pe conducta de aducțiune, la intrarea decandorului stației de tratare, s-a prevăzut un debimetru electromagnetic, cu afișare la distanță și cu ieșire serială sau în curent 4X20 mA.

Există 5 conducte așezate paralel, cu diametre variabile, cuprinse între DN 1000 – 1200, construite între 1957 și 1975. Lungimea totală a conductelor însumează o lungime de 16 km, iar materialele din care sunt realizate conductele sunt beton, oțel și fontă.

Conform recomandărilor formulate prin Master Planul 2013-2042 pentru proiectul "Asistență tehnică pentru Managementul Proiectului și Supervizarea Lucrărilor "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Iași" aducțiunile reabilitări precum: reabilitarea Firului Timișești 1 – acesta fiind vechi de peste 100 de ani – DN 600 mm pe tronsonul Oțeleni – Brăești – Popești – Uricani – Dumești – Uricani – Iași, în lungime totală de 34 km.

Rezervoare și stații de pompare

Capacitățile de stocare a apei potabile aferente sistemului de alimentare cu apă a municipiului Iași însumau în 2018 un volum total de 171.828 m3. În ceea ce privește stațiile de pompare, acestea sunt în număr de 4 principale: Păcurari, Aurora, Mijlociu și Chirița; de asemenea, există și o stație secundară: Șorogari. Alte instalații de pompare din Muncipiul Iași sunt: stația de repompare Ion Creangă – este scoasă din fluxul de alimentare cu apă, stația de pompe Bucium – având o capacitate de pompare de 350 mc/h, stația de pompare intermediară Călărași – aflată în conservare, stația de pompare intermediară CUG , stația de pompare pentru zona Galata – are capacitatea de 40 mc/h și se află în conservarer, stație de pompare Miroslava, stația de pompare Bucium, stația de pompare Sărărie, stația de pompare Octav Băncilă și stația de pompare Cerna.

În zona metropolitană Iași există următoarele stații de pompare localizate în: comuna Aroneanu, comuna Bârnova, comuna Ciurea, comuna Golăiești, comuna Holboca, comuna Lețcani, comuna Popricani, comuna Rediu, comuna Tomești, comuna Ungheni, comuna Valea Lupului, comuna Victoria.

Conform recomandărilor formulate prin Master Planul 2013-2042 pentru proiectul "Asistență tehnică pentru Managementul Proiectului și Supervizarea Lucrărilor "Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Iași" sunt necesare intervenții precum:

- Finalizarea lucrărilor de renovare conducte corodate, reparații sau remedierea defecțiunilor care induc pierderi în camere, în special la rezervorul Șorogari;
- Îmbunătățirea controlului, monitorizării și documentării procesului (cum ar fi măsurare debit influent și efluent);
- Consolidarea abilităților operaționale;
- Stabilirea unei procedure de întreținere viabile (care să includă, spre exemplu mentenanța preventivă).

Rețelele de distribuție

Din punct de vedere al deservirii cu rețele de distribuție, municipiul Iași este bine deservit, remarcându-se puține zone construite care nu sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu apă.

În mod special însă, sunt zone neconstruite, existente în intravilanul actual sau introduse în intravilan prin P.U.G.-ul aflat în elaborare, care nu sunt deservite cu sistem centralizat de alimentare cu apă și pentru care este necesară extinderea rețelelor de distribuție a apei.

Având în vedere relieful deluros cu diferențe mari de nivel, pentru ca presiunile maxime în rețelele zonale să nu depășească valorile admisibile, s-a realizat o sectorizare, alimentarea zonelor de pe teritoriul municipiului Iași realizându-se în mod diferit: zona superioară (sursa Timișești), zona mijlocie (sursă Timișești) și zona inferioară (sursa Prut).

- Zona superioară este alimentată din sursa Timișești prin intermediul stației de pompare rezervor mijlociu (8.000 mc) și deservește consumatorii situați în partea nordică a municipiului Iași, ajungând până la strada Berthelot.
- Zona mijlocie este alimentată din rezervoare 2 x 4.000 mc, amplasate în strada M. Costăchescu nr. 6, având ca sursă exclusivă apa din captarea Timișești.

- Zona inferioară alimentează cu apă potabilă și industrială din restul cartierelor din municipiul Iași din sursa Prut și deservește consumatorii industriali aferenți arterei principale din Șoseaua Chișinăului, cât și unele cartiere de locuințe.

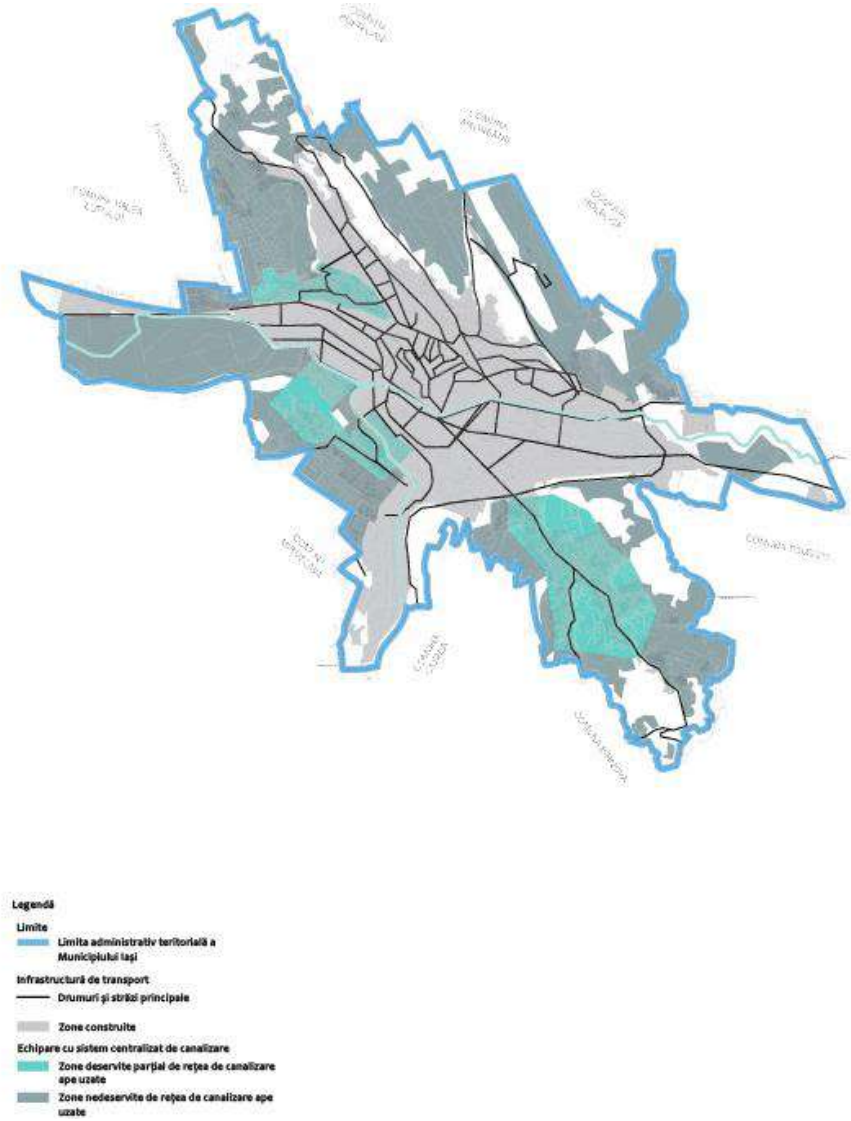

Figură 53 - Deservirea Municipiului Iași cu sistem centralizat de alimentare cu apă

2.5.2. Canalizarea apelor uzate

Profil metropolitan

În municipiul Iași și comunele limitrofe ale acestuia, atât canalizarea apelor uzate cât și a apelor pluviale se realizează prin intermediul unei rețele de canalizare, concepută la nivel general în sistem unitar, cu zone în care se realizează prin sistem separativ conform cerințelor de eliminare/reducere a sarcinii de canalizare și epurare a debitelor provenite din precipitații care nu necesită epurare.

Lungimea totală a rețelei de canalizare ape uzate de pe teritoriul zonei metropolitane Iași este de 810.473,66 m conform datelor furnizate de către APA VITAL S.A. și este distribuită astfel: în **municipiului Iași** lungimea rețelei de canalizare este de 502.421,00 m, în comuna **Aroneanu** lungimea rețelei de canalizare este de 26.663.00 m, în comuna **Bârnova** lungimea rețelei de canalizare este de 33.435,00 m, în comuna **Ciurea** lungimea rețelei de canalizare este de 20.189,00 m, în comuna **Golăești** lungimea rețelei de canalizare este de 29.703,00 m, în comuna **Holboca** lungimea rețelei de canalizare este de 19.651,00 m, în comuna **Lețcani** lungimea rețelei de canalizare este de 5.952,00 m, în comuna **Miroslava** lungimea rețelei de canalizare este de 56.017,66 m, în comuna **Rediu** lungimea rețelei de canalizare este de 3.546,52 m, în comuna **Tomești** lungimea rețelei de canalizare este de 39.273,00 m, în comuna **Valea Lupului** lungimea rețelei de canalizare este de 40.811,00 m, în comuna **Victoria** lungimea rețelei de canalizare este de 32.813,00 m. Asfel, în 8 comune din totalul de 23 care alcătuiesc Zona Metropolitană Iași , sistemul de canalizare a apelor uzate este inexistentă.

O parte din sistemul de colectare și tratare al Zonei Metropolitane Iași a făcut obiectul proiectului "Asistență Tehnică pentru Managementul Proiectului și Supervizarea Lucrărilor – Extinderea și Reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în Județul Iași", proiect care a avut scop extinderea și reabilitarea/modernizarea acestor sisteme, proiectul fiind finanțat din Fonduri de Coeziune.

Proiectul prevedea măsuri de investiții care au vizat rețelele de canalizare – reabilitări și extinderi, stații de pompare apă uzată și stația de epurare a municipiului Iași – implementarea treptei de epurare avansată.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform INS, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, nu dețin rețea centralizată de canalizare apă uzate.

Profil Municipiul Iași

Zona metropolitană Iași – stațiile de pompare de intervenție asigură evacuarea atât a apelor uzate cât și a apelor pluviale în râul Bahlui, prin pompare.

Sistemul centralizat de canalizare al Municipiului Iași este compus din următoarele stații de pompare:

- Stația de pompare de intervenție Alexandru cel Bun;
- Stația de pompare de intervenție ape uzate Podu de Piatră;
- Stația de pompare de intervenție ape uzate Galata;

- Stația de pompare și intervenție ape uzate Tudor Vladimirescu;
- Stația de pompare Tomești;
- Stația de pompare Dancu;
- Stația de pompare ape uzate SPAU 1 Viticultori;
- Stația de pompare ape uzate SPAU 2 Dealul Zorilor;
- Stația de pompare SPAU 3 Cicoarei;
- Colectorul C.U.G.

Rețeaua de canalizare existentă are în componența sa colectoare de până la 1500 mm diametru cu 26 camere deversoare. Colectorul principal al sistemului de canalizare deversează în stația de epurarea a apelor urbane, localizată în partea estică a Iașului.

Linia I a stației de epurare a fost modernizată cu echipamente de ultimă generație.

Linia a II-a de epurare a apei a fost reabilitată în cadrul proiectul "Reabilitarea și modernizarea stației de epurare ape uzate, Linia II Apă și Linia Nămolului" și a fost pusă în funcțiune în anul 2010.

Linia a II-a se compune din următoarele obiecte tehnologice:

1. Linia a II-a, treapta A – compusă din:

- Cameră de admisie cu cameră deversoare;
- Grătare rare;
- Stația de pompare ape uzate;
- Clădirea grătarelor fine;
- Deznisipatorul aerat combinat cu separator de grăsimi;
- Bazine de decantare primare.

2. Linia a II-a, treapta B – compusă din:

- Bazine de aerare, inclusiv selector biologic;
- Bazine de decantare secundare;
- Stație de pompare nămol recirculat;
- Canale de evacuare.

3. Linia de tratare nămol – compusă din:

- Stația de pompare nămol primar;
- Stația de pompare nămol recirculat și în exces;
- Metantancuri;

- Centrală termică și schimbătoare de căldură nămol;
- Cogenerator biogaz;
- Rezervoare de gaz (gazometre);
- Îngroșător static nămol;
- Îngroșător mecanic a nămolului;
- Instalație de deshidratare nămol;
- Paturi de uscare nămol.

Procesul tehnologic al stației de epurare linia a II-a este conceput ca o tratare biologică în două trepte, adică o treaptă A (cu sarcina maximă de încărcare) și o treaptă B. În noul proces tehnologic încărcarea va fi divizată, astfel aproximativ 57% din încărcare va fi tratată în linia a II-a, iar restul va fi preluat de linia I. Încărcarea în viitor a primei linii va fi de aproximativ 30% din actuala încărcare a liniei I, acest lucru semnificând faptul că efluentul liniei I se va îmbunătăți în comparație cu actuala situație.

În aprilie 2021, operatorul apă-canal APA VITAL S.A. a organizat o licitație în scopul înlocuirii rețelelor de distribuție apă și refacerea branșamentelor din zona Bucium. Valoarea estimată a proiectului este de 100.000 de euro, iar lungimea lucrărilor va fi de 304 metri. De asemenea, operatorul apă-canal a alocat o sumă de aproximativ 2 milioane de euro cu scopul achiziției mai multor loturi de conducte.

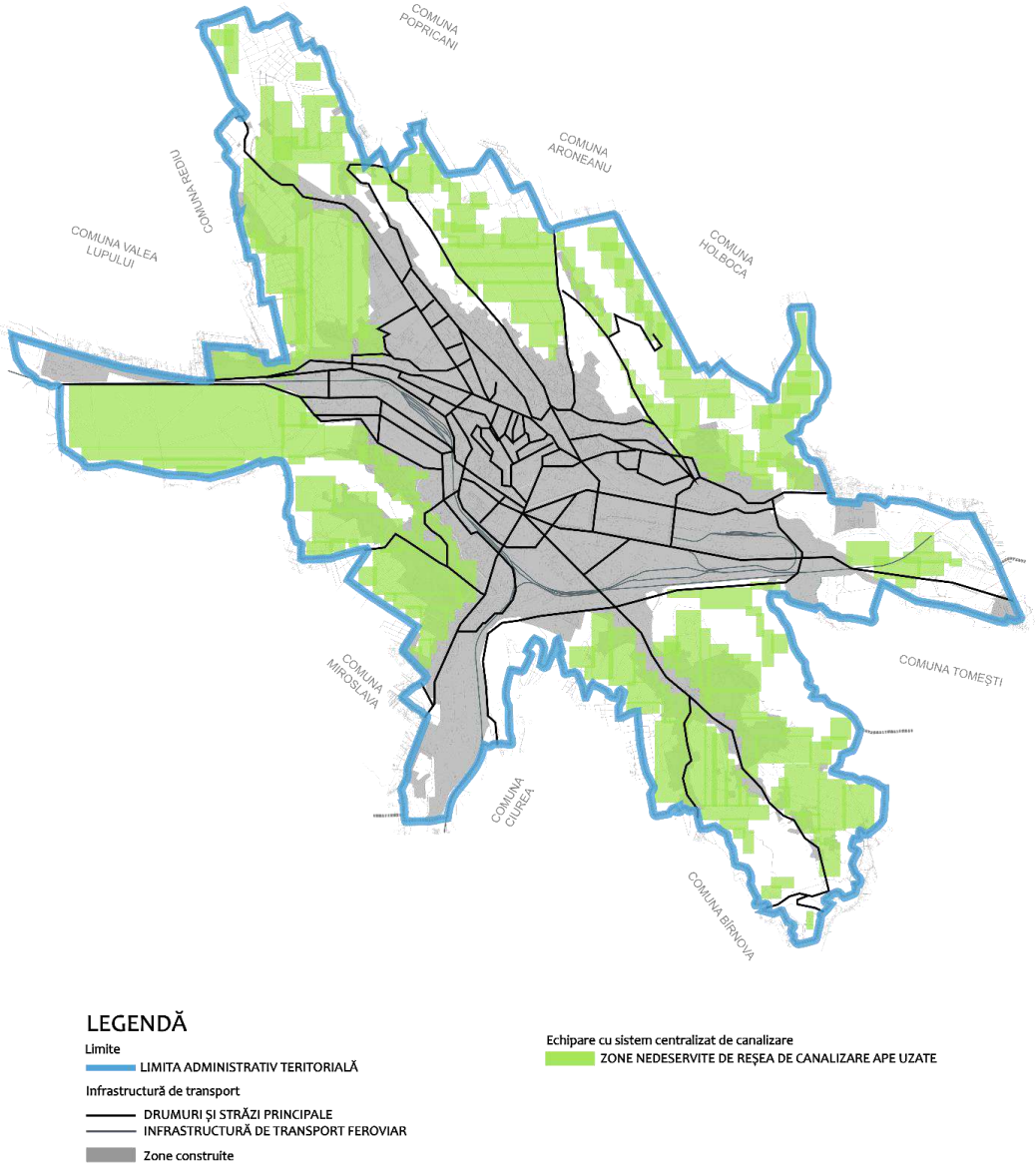

Figură 54 - Deservirea Municipiului Iași cu sistem centralizat de canalizare a apelor uzate

Din punct de vedere al deservirii cu sistem centralizat de canalizare al apelor uzate, municipiul Iași este deservit în mare parte de acesta. Cu toate acestea, încă mai există anumite zone construite care nu sunt branșate la rețeaua centralizată de canalizare. Astfel, Cartierele Galata, Bucium, nordul cartierului Păcurari, Cartierul Ciric sunt parțial deservite cu sistem centralizat de canalizare a apelor uzate.

Precentul de racorduri la sistemul de canalizare la data de 31 martie 2021, conform informațiilor furnizate de către operatorul APA VITAL S.A., este următorul: în **municipiul Iași** gradul de deservire este de 66,71%, în comuna **Aroneanu** procentul de deservire este de 14,35%, în comuna **Bârnova** procentul de deservire este de 29,67%, în comuna **Ciurea** procentul de deservire este de 25,91%, în comuna **Golăiești** procentul de deservire este de 2,13%, în comuna **Holboca** procentul de deservire este de 30,02%, în comuna **Lețcani** procentul de deservire este de 7,18%, în comuna **Miroslava** procentul de deservire este de 17,27%, în comuna **Rediu** procentul de deservire este de 12,94%, în comuna **Tomești** procentul de deservire este de

42,80%, în comuna **Valea Lupului** procentul de deservire este de 51,68%, în comuna **Victoria** procentul de deservire este de 10,73%.

În 11 comune din totalul de 23 care alcătuiesc Zona Metropolitană a Municipiului Iași, procentul de deservire a rețelei de canalizare este de 22,24%.

2.5.3. Alimentarea cu gaze naturale

Profil metropolitan

La nivelul Zonei Metropolitane Iași, o parte din localități dețin sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale. Astfel, 8 din 23 UAT-uri dețin rețea de alimentare cu gaze naturale, anume: comuna Ciurea, comuna Holboca, comuna Lețcani, comuna Miroslava, comuna Rediu, comuna Tomești, comuna Valea Lupului.

Operatorii de distribuție a gazelor naturale în municipiul Iași sunt:

- În municipiul Iași – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Aroneanu – nu există
- În comuna Bârnova – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Golăești – nu există
- În comuna Holboca – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Lețcani – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Miroslava – APOPI&BLUMEN IAȘI
- În comuna Movileni – nu există
- În comuna Popricani – nu există
- În comuna Rediu – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Tomești – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Ungheni – nu există
- În comuna Valea Lupului – E.ON GAZ DISTRIBUȚIE
- În comuna Schitu Duca – nu există
- În comuna Țuțora – DELGAZ GRID[195]
- În comuna Victoria – nu există [196]
- În comuna Costuleni – nu există
- În comuna Grajduri – nu există
- În comuna Scânteia – nu există

[195] Conform Buletin informativ lunar ANRE noiembrie 2020 și Dispozitia nr. 85/19.06.2019 al primarului comunei Țuțora privind concesionare serviciul de distributie gaze naturale

[196] Localități din Romania alimentate cu gaze naturale – ANRE https://www.anre.ro

Comuna Ciurea este racordată la rețeaua de distribuție gaze naturale, mai exact satul Lunca Cetățuii și satul Hlincea. În aceste locații sunt racordate 1050 de familii și 8 agenți economici.

În comuna Holboca satele care sunt racordate la sistemul de gaze naturale sunt Dancu și Holboca. În decembrie 2021, a avut loc o licitație în scopul realizării lucrărilor pentru înființarea unei rețele noi, localizate în Rusenii Noi, Rusenii Vechi, Orzeni și Cristești.

În comuna Lețcani distribuția gazelor naturale este asigurată de către operatorul E.ON.GAZ România. Astfel, 32% din gospodăriile comunei, aproximativ 720 de gospodării, au acces la rețeaua de alimentare cu gaze. Satele din comuna Lețcani care sunt racordate la rețeaua de alimentare cu gaze sunt Lețcani și Bogonos. Satele Cogeasca și Bogonos vor fi racordate la rețeaua de gaz, întrucât Primăria Comunei Lețcani a reluat o licitație (anulată inițial în anul 2020) prin care se va obține o lunigme de 7.040 metri liniari de rețea de alimentare cu gaze naturale.

În Comuna Rediu, rețeaua de gaze naturale există doar în satele Rediu și Breazu și deservește aproximativ 162 consumatori.

În Comuna Tomești rețeaua de distribuție gaze naturale deservește un număr de aproximativ 2.300 consumatori casnici din satul Tomești.

În Comuna Valea Lupului, 1014 consumatori casnici și 14 consumatori noncasnici sunt racordați la rețeaua de alimentare cu gaze naturale.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform INS, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, nu dețin rețea centralizată de gaze naturale.

Profil Municipiul Iași

Alimentarea municipiului Iași cu gaze naturale există încă din anul 1963 și s-a dezvoltat odată cu expansiunea urbană și extinderea zonelor de locuit și de activități. Sistemul de alimentare cu gaze naturale al municipiului Iași este alimentat din două conducte - magistrale de transport de înaltă presiune DN 400 mm (Ø 16”), care se ramifică din magistrală spre Fălticeni-Suceava, în dreptul localității Gherăești din județul Neamț.

În perioada 2015-2019, consumul de gaze la nivelul municipiului Iași a crescut constant, ajungând în anul 2019 la mai mult cu 6,91% față de anul 2015. În același timp, a crescut consumul de gaze pentru uz casnic, cu 7,12% în 2019 față de anul 2015. Se observă o creștere similară a consumului gazelor naturale pentru uz casnic față de cel al utilizatorilor- agenți economici, chiar dacă numărul consumatorilor casnici a crescut foarte mult în această perioadă, fapt justificat de utilizarea echipamentelor cu randament ridicat, de adaptarea la cerințele consumatorilor, iernile mai blânde, dar și creșterea prețului gazelor.

În prezent, ANRE aprobă prin ordine privind aplicarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de distribuție a gazelor naturale și de alimentare cu energie electrică pentru fiecare operator comercial, iar acestea variază în funcție de categoria de client și de consumurile minime și maxime anuale.

Conform comparatorului de tarife de pe platforma online a ANRE pentru operatorii casnici din județul Iași prețurile categoriei gaze naturale au valori cuprinse între 0,1337 lei/kWh și 0,2512 lei/kWh pentru clienții casnici cu un consum anual mai mic sau egal cu 280 MWh, iar pentru consumatorii noncasnici prețurile variază între 0,1609 lei/kWh și 0,2667 lei/kWh.

Tabel 25 - Cantitatea de gaze naturale distribuite (mii mc), după destinație, în Municipiul Iași în perioada 2015-2019[197]

Destinația gazelor naturale distribuite	2015	2016	2017	2018	2019
Total	135,057	138,853	140,222	144,834	144,396
Din care pentru uz casnic	71,767	74,696	74,660	77,068	76,879

Tabel 26 - Lungimea rețelelor de gaze raportată la lungimea străzilor, în Municipiul Iași în perioada 2015-2019[198]

	2015	2016	2017	2018	2019
Lungime rețele de gaze	403,4	441	446,3	451,1	472,6
Lungime străzi în intravilan	505	506	509	510	512
% din străzi cu rețea de gaze	79,88%	87,15%	87,68%	88,45%	92,3%

[197] TEMPO online – INS
[198] TEMPO online – INS

Sistemul de gaze naturale este compus și din stațiile de predare, conductele de repartiție de medie presiune și conductele de distribuție de presiune redusă.

Alimentarea rețelei de repartiție a gazelor naturale la presiune medie se realizează prin intermediul a două stații de reglare-măsurare. Prima stație de predare este situată în partea de Nord Vest a municipiului, la limita cu cartierul Păcurari. Stația de predare este executată în anul 1963 și este alimentată de cele două conducte de transport DN 400 mm. A doua stație de predare este situată la limita de Sud a municipiului, lângă poarta 4 de intrare la S.C. FORTUS S.A.

Conductele de repartiție de medie presiune formează un inel, diametrul conductelor fiind cuprins între DN 200 mm și DN 500 mm, fiind alimentate direct din stația de predare Păcurari. La acest inel de conducte de repartiție sunt racordate stațiile de reglare-măsurare de sector și cele de la marii consumatori industriali.

Rețeaua de conducte de distribuție de presiune redusă acoperă toate cartierele de locuit ale Municipiului Iași, iar reducerea presiunii se realizează prin intermediul stațiilor de reglare-măsurare de sector.

Predominant, conductele de distribuție urmăresc trama stradală a municipiului și sunt poziționate în subteran. Gradul de acoperire al străzilor cu rețele de gaze a crescut din anul 2015 până în anul 2019 de la 79,88% la 92,3%, reprezentând astfel o creștere 15,54%. Rezultă astfel, o bună deservire a municipiului cu rețea de distribuție cu gaze naturale.

După anul 1998, când au început lucrările de reparații capitale, în zonele de locuit precum Podul de Piatră, Decebal, Cantemir, distribuția se realiza prin intermediul conductelor amplasate suprateran, în spațiile verzi dintre blocuri.

În perioada ulterioară anului 1989, majoritatea extinderilor de gaze naturale au fost suportate de către persoanele fizice, iar montarea conductelor s-a realizat suprateran. Aceste extinderi s-au realizat în special în zonele de locuințe individuale cu parter sau parter și etaj.

Pe lângă lucrările de extindere, au fost realizate și lucrări de înlocuire a conductelor cu durată normală de viață expirată. Astfel, se realizează lucrări de înlocuire a conductelor subterane confecționate din oțel prin conducte de polietilenă de înaltă densitate (PEID). De exemplu, în cartierul Alexandru cel Bun sunt realizați 18 km de conducte noi.

În ceea ce privește branșamentele, se realizează branșamente la locuințele colective, ca rezultat a debranșării unor persoane de la sistemul centralizat de termoficare, și branșarea clădirilor de locuire individuală noi și a celor a construcțiilor de servicii și comerț.

Rata de creștere a lungimii rețelei de distribuție gaze a atins pentru perioada 2008-2019 o valoare de 20%, această rată fiind variabilă anual în perioada analizată, cu valori între -3,37% (în perioada 2009-2010) și 9,32% (în perioada 2015-2016).

Evoluția ratei de creștere a lungimii rețelei de distribuție gaze pentru perioada 2008-2019[199]

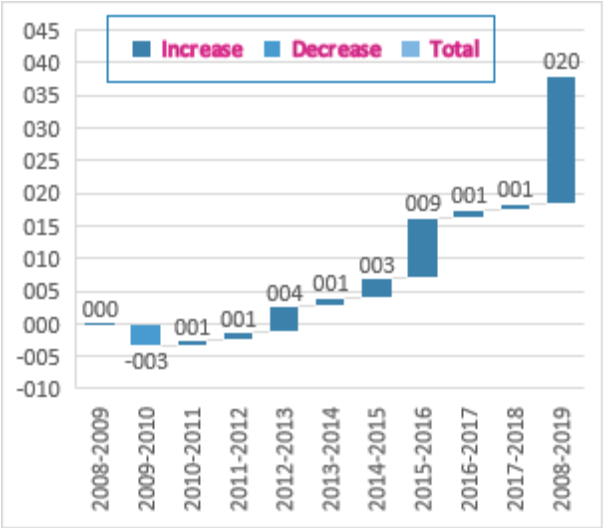

Prin proiectul "Reabilitarea sistemului de termoficare în municipiul Iași în vederea conformării cu standardele de mediu privind emisiile în atmosferă și pentru creșterea eficienței energetice în alimentarea cu căldură urbană. Etapa a II-a" se dorește reabilitarea a 13,015 km de traseu de rețea termică primară (mai exact 26,030 km de conducte), reabilitarea a 12,537 km de traseu rețele termice secundare aferente a 8 puncte termice(mai exact 50,148 km conducte), precum și reabilitarea/modernizarea conductelor de transport și distribuție determinată de reduerea pierderilor înregistrate în rețeaua de transport și distribuție cu 109,503 TJ – acest lucru reprezintă o reducere cu un procent de 3,85% în anul 2019 față de anul 2015.

2.5.4. Alimentarea cu energie termică

Profil metropolitan

La nivelul Zonei Metropolitane Iași, energia termică în sistem centralizat este distribuită doar în municipiul Iași, iar în restul localităților neexistând sistem centralizat de alimentare cu energie termică. Pentru furnizarea agentului termic și prepararea hranei, în gospodăriile populației și instituțiile publice se utilizează sisteme individuale pe bază de combustibili lichizi, solizi (lemn, cărbune, petrol), gazoși (butelii cu gaze lichefiate) și energie electrică.

În baza Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Iași nr. 142/05.07.2012 gestiunea serviciului public de alimentare cu energie termică - producție, transport, distribuție și furnizare, așa cum a fost acesta definit în legea 325/2006, s-a delegat prin concesiune către S.C. VEOLIA ROMÂNIA S.A., însă, la data de 1 Mai a anului 2021, acest contract a încetat și Primăria Municipiului Iași a preluat activitatea de furnizare a energiei termice și a apei calde în sistem centralizat.

Sistemul de alimentare cu căldură al Municipiului Iași este compus din următoarele componente:

- **Sursele de producere a energiei electrice și termice** CET Iași I și CET Iași II. Realizarea celor două CET s-a realizat ținându-se cont de cererile de energie termică a consumatorilor industriali și urbani din Municipiului Iași la data construcției acestor centrale.

[199] Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

- **Sistemul primar de rețele termice de apă fierbinte**, pentru alimentarea cu căldură a consumatorilor din Municipiul Iași, este compus din magistrale și racorduri atât pentru punctele termice cât și pentru consumatori. Lungimea totală a rețelei termice primare era de aproximativ 86,23 km, în anul 2013, conform informațiilor furnizate de *„Strategiai Locală de Termoficare revizuită”*;

- **Sistemul de distribuție a căldurii** este compus din 130 puncte termice. De asemenea, există cladiri care sunt legate direct la rețeaua primară prin intermediul a 179 de module termice. Montarea modulelor termice s-a realizat acolo unde mărimea consumului și lungimea conductele de distributie nu justifică înlocuirea acestor conducte.

- **Rețeaua termică secundară**, de la punctele termice la consumatori (clădiri), pentru alimentarea cu căldură a consumatorilor de încălzire și apă caldă de consum, aferentă punctelor termice, are o lungime totală a conductelor de aproximativ 124,4 km;

- **Centralele termice de cvartal** existente în Municipiul Iași și aflate în funcționare sunt în număr de 4 și anume: CT Codrescu, CT Puskin, CT Văscăuțeanu, CT Expres.

- **Rețeaua termică aferentă CT de zonă**, pentru alimentarea cu căldură a consumatorilor de încălzire și de apă caldă de consum.

Sistemul de alimentare cu căldură al Municipiului Iași se caracterizează prin:

- este un sistem centralizat;

- consumatorii de căldură alimentați sunt reprezentați atât de consumatorii urbani cât și de instituțiile publice. Aceștia sunt consumatori de căldură pentru încălzire și apă caldă de consum.

- sub aspectul agentului termic utilizat, acesta este: apă fierbinte, în rețeaua termică primară și apă caldă în rețeaua termică secundară.

- interfața între consumatorii din sistemul de transport și distribuție a căldurii se face în două moduri diferite:

    - prin punctele termice centralizate, cu asigurarea interfaței între rețeaua termică primară de apă fierbinte și rețelele termice secundare pentru încălzire și apă caldă de consum, care fac legătura fizică între puncta termice și consumatori (clădiri);

    - prin modulele termice care asigură interfața între rețeaua termică primară și instalațiile consumatorilor (clădirile);

- din punctul de vedere al sistemului de transport a căldurii, sistemul de alimentare cu căldură al Municipiului Iași se caracterizează prin:

    - sistemul de rețele termice de transport este bitubular închis (tur/retur) cu aceleași diametre pe tur și respectiv retur;

    - sistemul de rețele termice de distribuție este bitubular închis (tur/retur) cu aceleași diametre pe tur și retur, în cazul încălzirii și bitubular deschis (tur apă caldă de consum / retur pentru recircularea a.c.c.), în cazul a.c.c.;

- din punct de vedere al configurației rețelelor termice:
    - sistemul de rețele de transport este de tip radial (arborescent), cu bretele de legătură cum sunt cele dintre magistrale;
- sistemul de rețele de distribuție de tip radial, atât în cazul încălzirii, cât și al apei calde de consum.;
- din punctul de vedere al amplasării rețelelor termice primare și de distribuție / secundare:
    - rețele termice primare în marea majoritate sunt amplasate subteran, iar o parte sunt amplasate aerian;
    - rețelele termice secundare sunt amplasate în subteran;
- sub aspectul tipului surselor de căldură, sistemul de alimentare cu căldură al Municipiului Iași are două tipuri de surse de producere a căldurii:
    - două centrale de cogenerare – CET Iași I și CET Iași II, cu o legătură între ele pe partea de rețea termică primară, printr-un sistem bitubular închis (tur/retur), având un traseu cu o lungime de cca. 11 km. Distribuția căldurii în rețelele termice primare a orașului se realizează de fapt din CET Iași I, unde sunt amplasate în acest scop, atât pompele de rețea de apă tr. a II-a, cât și CAF-urile ca instalații termice de vârf. Totuși, la această dată, sursele de bază din CET 1 nu mai funcționează, astfel cazanele de apă fierbinte (CAF-urile) au devenit sursele de bază. În aceste condiții temperatura maximă ce poate fi livrată în sistemul centralizat de căldură nu mai poate depăși la sarcină maximă 95-100°. Din CET Iași I pleacă cinci magistrale (M1 – M5) de alimentare cu căldură a orașului;
    - În cele două centrale sunt montate pompe de termoficare trapta I-a care asigură transportul apei fierbinți prin rețeaua primară, iar în CET Iași I sunt montate și pompe de termoficare treapa a II-a;
    - 4 centrale termice (CT), fiecare alimentând centralizat zona arondată de consumatori, pentru încălzire și a.c.c.

În vederea îmbunătățirii condițiilor de mediu (reducerea emisiilor de Nox, so2, a gazelor cu efect de seră) și conformarea cu standardele de mediu în atmosferă, în ultima perioadă au fost derulate lucrări ample de reabilitare a sistemului de termoficare. De asemenea, obiectivul major al intervențiilor desfășurate a fost **creșterea eficienței energetice în alimentarea cu căldură urbană.**

Reabilitările sistemului de termoficare s-au derulat în două etape, prin intermediul a două proiecte:

1. Primul proiect a fost derulat în perioada 2005-2009, când au fost înlocuite 52% din rețelele de agent termic secundar (apă caldă de încălzire și apă caldă menajeră) cu conducte preizolate care au pierderi prin izolație mult mai mici față de cele clasice.
2. Al doilea proiect a fost "Reabilitarea sistemului de termoficare în Municipiul Iași în vederea conformării cu standardele de mediu privind emisiile în atmosferă și pentru creșterea eficienței energetice în alimentarea cu căldură urbană". Durata acestui contract a fost de 75 de luni și a început în 17.03.2010., având următoarele intervenții:

- retehnologizarea a trei cazane de apă fierbinte, CAF1, CAF3 și CAF4 din CET1 Iași,
- retehnologizarea cazanului de abur nr. 2 din CET2 Iași,
- montarea unei instalații de desulfurare (DESOX) în CET2 Iași, instalație de colectare uscată a cenușii în CET2 Iași, retehnologizarea pompelor de transport CET1 în CET 2 Iași și retehnologizarea magistralei 2 a rețelei de transport.

De asemenea, în perioada 2014-2020 de finanțare, s-a dorit continuarea investițiilor în sistemul de termoficare, prin implementarea proiectului anterior menționat, etapa II. Obiectivele acestui proiect au fost: asigurarea premiselor SACET Iași pentru creșterea eficienței energetice, reabilitarea unor tronsoane ale rețelelor termice primare și secundare și lucrări de reabilitare a rețelelor termice. Perioada de finanțare 2021-2027 reprezintă o nouă oportunitate referitor la investițiile care au ca scop creșterea eficienței energetice de la nivelul Municipiului Iași.

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform INS, cele 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, nu dețin rețea centralizată de energie termică.

2.5.5. Alimentarea cu energie electrică și iluminat public

Profil metropolitan

În prezent, ANRE aprobă prin ordine privind aprobarea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de distribuție a gazelor naturale și de alimentare cu energie electrică pentru fiecare operator comercial, iar acestea variază în funcție de categoria de client și de consumurile minime și maxime anuale.

Conform comparatorului de tarife de pe platforma online a ANRE pentru operatorii casnici din județul Iași prețul energiei electrice pe kWh variază între 0,66 lei/kWh și 1,56 lei/kWh. La nivelul Zonei Metropolitane Iași 61 din 130 operatori furnizează energie electrică inclusiv din surse de energie regenerabilă (46.92% dintre operatori).

În Comuna Aroneanu alimentarea cu energie electrică se realizează prin posturi de transformare de 20/0,4 KV, iar distribuția energiei electrice se face prin linii electrice atât aeriene cât și subterane, iar gradul de deservire este de 95% din suprafața comunei. Rețelele de 20 KV existente aparțin derivației Șorogari – racordată la LEA 20 KV FAI – Popricani și derivației Holboca, care este racordată la LEA 20 KV Iași-Sud.

În Comuna Bârnova, din totalul de 1500 de gospodării, o proporție de 95% sunt racordate la rețeaua electrică. Diferența de 5% este reprezentată de lipsa racordării la energie electrică a satelor Păun, Vișan și Cercu, unde este necesară extinderea rețelei electrice.

În Comuna Ciurea, din totalul de 3108 locuințe, doar 2850 sunt racordate la rețeaua de energie electrică.

La nivelul Comunei Comarna, din totalul de 1730 de locuințe sunt racordate la rețeaua de energie electrică.

Comuna Holboca este racordată la sistemul de energie electrică, în ceea ce privește existența iluminatului public, branșarea locuințelor la sistem, existența iluminatului instituțiilor publice, a agenților economici - excepție făcând unele locuințe care au fost construite și care urmează a fi racordate.

Comuna Lețcani are un grad de acoperire al comunei de 99% în ceea ce privește sistemul de energie electrică, rețeaua electrică deservind un număr de 2.197 de gospodării din totalul de 2.219 existente în comună. Iluminatul public are un grad de acoperire de 80%. Principala arteră care beneficiază de o rețea de iluminat public foarte bună este drumul european E583.

În Comuna Miroslava, din totalul de 2.599 de locuinte 2.312 locuințe sunt alimentate cu energie electrică.

Pe raza Comunei Mogoșești există trei tipuri de rețele de linii electrice, rețele aeriene de înaltă tensiune, rețele de tensiune medie și rețele de joasă tensiune. Alimentarea cu energie electrică a comunei Mogoșești este realizată într-un procent de 95%.

În Comuna Movileni, din totalul de 1.658 de locuințe, doar 1.393 locuințe sunt racordate la rețeaua de energie electrică.

Comuna Prisăcani este deservită în procent de 100% în ceea ceprivește deservirea cu energie electrică.

În Comuna Popricani, un număr de 1840 de locuințe sunt racordate la rețeaua de energie electrică.

În Comuna Rediu, cu excepția locuințelor care au fost construite în ultimii ani, în intravilanul extins al comunei, toate satele sunt racordate la rețeaua de distribuție a curentului electric.

În Comuna Schitu Duca, numărul de gospodării care nu este racordat la sistemul de energie electrică are un procent redus.

Comuna Tomești este racordată la sistemul de energie electrică, astfel încât există o rețea de iluminat public, branșamente ale locuințelor la sistem, un sistem de iluminat al instituțiilor publice și al agenților economici - excepție făcând unele locuințe care au fost construite recent și care urmează a fi racordate.

Comuna Țuțora are un grad ridicat de racordare a locuințelor la sistemul Național de energie electrică și doar zonele din intravilanul extins nu beneficiază de rețea de distribuție a energiei electrice.

În Comuna Valea Lupului există 937 de locuințe care sunt racordate la sistemul de energie electrică.

Toate satele Comunei Victoria beneficiază de racord la rețeaua de energie electrică. Un procent de 95% din gospodăriile comunei sunt racordate la rețeaua de energie electrică. Un procent de 5% nu sunt racordați la rețeaua de energie electrică din cauze financiare sau din cauza faptului că nu dețin autorizație de construire. Iluminatul public acoperă 80% din străzile comunei, fiind o rețea veche, cu un grad ridicat de consum de energie.

În Comuna Ungheni există 1.116 locuințe racordate la sistemul de energie electrică. La nivelul comunei distribuția locuințelor este[200]:

- satul Bosia - 725 de gospodării și 540 de locuințe
- satul Ungheni - 240 de gospodării și 205 locuințe

[200] http://www.comunaungheni.ro/sate.html

- satul Manzatesti - 300 de gospodării și 270 de locuințe
- satul Coada Stancii - peste 200 de locuințe și 270 de gospodării

În Comuna Costuleni transportul și distibuția energiei electrice sunt furnizate de E.ON Energie Română S.A. [201]

Comuna Grajduri este alimentata cu energie electrica din reteaua de distributie aeriana de 20 kv. Teritoriile localitatilor aferente comunei Grajduri nu sunt strabatute de linii electrice de inalta tensiune, ci numai de racoardele de 20 kv care alimenteaz reteaua de joasa tensiune ce deserveste consumatorii. [202]

Comuna Scânteia este racordată la sistemul de energie electrică, astfel încât există o rețea de iluminat public, branșamente ale locuințelor la sistem, un sistem de iluminat al instituțiilor publice și al agenților economici - excepție făcând unele locuințe care au fost construite recent și care urmează a fi racordate.

În vederea creșterii eficienței energetice, în Zona Metropolitană Iași au fost implementate o serie de proiecte, precum:

- În Comuna Aroneanu au fost realizate proiecte de reabilitare termică la Școala Aron Vodă Aroneanu, Grădinița Aroneanu, Școala din sat Dorobanț și Sala de educație fizică Dorobanț, iar școala din satul Dorobanț și sala de educație fizică utilizează energie regenerabilă.
- În Comuna Bârnova au fost reabilitate termic Căminul Cultural, Centrul medical, Școala Pietrăria, Școala Cercu, Școala Vișan, Școala Bârnova.
- În Comuna Ciurea au fost reabilitate termic sediul Primăriei și clădirea care adăpostește un After-School.
- În Comuna Holboca au fost reabilitate termic clădirea Primăriei, Școala Ștefan cel Mare Dancu, Școala Rusenii Vechi, Grădinița I Dancu, Grădinița II Dancu și clădirea Poliției Locale Dancu.
- În Comuna Miroslava au fost reabilitate termic în vederea creșterii eficienței energetice sediul Primăriei Miroslava, Sala de Sport Miroslava, Centrul de zi Cornești, Liceul Tehnologic Agricol, corp C, Grădinița Miroslava, Grădinița Valea Adâncă, Școala I-VIII Uricani, Școala I-IV Proselnici, Grădinița Ciurbești. De asemenea, este de menționat și construirea parcului fotovoltaic din Comuna Miroslava, care s-a finalizat în anul 2015 și a fost finanțat din fonduri europene prin POSCCE .
- În Comuna Prisăcani au fost reabilitate termic sediul Primăriei, Școala Generală și Dispensarul. Clădirea dispensarului utilizează energie regenerabilă.
- În Comuna Tomești au fost reabilitate termic clădirea Primăriei, Centrul de Zi și sediile a trei agenți economici locali.

Volumul instalațiilor care asigură necesarul de energie electrică în Zona Metropolitană Iași este reprezentat de: 12 – număr stații de transformare; 1517 – număr de posturi; 681,7 km – volume de LEA MT; 576,23 km- volume de LES MT; 1240,67 km – volume de LEA JT; 1373,47 km - volume de LES JT. În zona rurală metropolitană există mix de rețele aeriene (existente ca urmare a dezvoltării zonelor respective ca zone rurale în intervalul de până în anul 1995-2000) și rețele subterane (MT și JT; existente ca urmare a dezvoltării treptate de după anul 2000).

[201] https://emol.ro/pluginfile.php/1/local_emol/statut_ro/1724/statut.pdf

[202] http://www.primariagrajduri.ro/prezentare_locala

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Pe teritoriul celor 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, furnizorul de distribuție a energiei electrice este Delgaz Grid.

Profil Municipiul Iași

Având în vedere faptul că piața energiei electrice a fost liberalizată și conform comparatorului de tarife de pe platforma online a ANRE pentru operatorii casnici din Municipiul Iași prețul energiei electrice pe kWh variază între 0,66 lei/kWh și 1,56 lei/kWh. La nivelul Municipiului Iași, 61 din 130 operatori furnizează energie electrică inclusiv din surse de energie regenerabilă (46.92% dintre operatori).

Alimentarea cu energie electrică a Municipiului Iași se asigură atât din surse exterioare cât și din surse locale. Alimentarea din surse exterioare este asigurată din stația de transformare de sistem FAI, de 220/110/20/6 KV (Pi = 2x200 MVA), gestionată de operatorul Transelectrica S.A. – ST Bacău.

Unitățile de transformare existente sunt următoarele:

- 2 x AT 200 MVA, 231/121/10,5 kV;
- 2 x Trafo 16 MVA, 121/22 kV;
- 1 x Trafo 16 MVA, 121/6,6 kV;
- 1 x Trafo 25 MVA, 121/6,6 kV.

Stația de 220 KV este compusă din sistem de bară dublă din care o bară este secționată, bară de transfer secționată, 8 celule. Anul PIF: 1974.

Stația de 110 kV: formată din sistem de bară dublă din care o bară este secționată, bară de transfer, 20 celule. Anul PIF: 1974

Stația de 20 kV: stație interioară de conexiune cu bară dublă din care una este secționată, 21 celule. Anul PIF: 1974 Din această stație de sistem, prin linii electrice la 110 kV se alimentează întreg județul Iași.

Stația FAI se află într-un proces de modernizare – (Reparații capitale la celulele de 110 si 220 kV și modernizarea sistemului de comandă control, protecție și servicii interne).

Sursele interioare de producție a energiei electrice sunt:

- CET 1 Iaşi gestionat de sucursala Electrocentrale Iaşi (funcționează pe hidrocarburi) amplasat în partea de sud-est a Municipiului Iaşi (Zona Industrială);
- CET 2 Holboca gestionat de sucursala Electrocentrale Iaşi (funcționează pe baza de cărbune – huilă), amplasat la 13 km de Iaşi în localitatea Holboca.

Compania CET IAŞI S.A. - distribuția energiei electrice la locuințe, agenți economici și instituții publice se realizează prin rețeaua de distribuție de joasă tensiune. Această rețea este formată din rețeaua

de distribuție în cablu sau aeriană și pe lângă alimentarea consumatorilor casnici asigură și iluminatul public la tensiunea de distribuție 380/220 V c.a.

Rețeaua electrică aeriană se află în zonele nesistematizate ale municipiului, fiind poziționate în general pe stâlpii de beton pe care sunt montate atât circuitele pentru alimentarea consumatorilor casnici și edilitari, precum și cele pentru iluminatul public.

Rețeaua electrică racordată din rețeaua subterană este dezvoltată în zona centrală, cuprinzând asamblurile de locuințe colective. De asemena, rețeaua electrică are cabluri separate pentru alimentarea consumatorilor casnici și pentru iluminat public.

Având în vedere că în zona centrală a Municipiului Iași rețeaua este veche și se află într-o stare de degradare, se produc frecvent întreruperi ale furnizării de energie sau fluctuații de tensiune.

De asemenea, sistemul de iluminat public este vechi, nu este eficient și nu acoperă integral zonele construite (iluminatul public este deficitar în mod special în zone precum parcuri, parcări, alei, zonele periferice etc.).

Conform indicatorilor urbani din Politica Urbană a României (baza de date – Citadini) în prezent există 380 de kilometri de iluminat stradal la nivelul Municipiului Iași.

Rețeaua de iluminatul public trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele luminotehnice, de siguranță a circulației și de estetică arhitectonică, în condițiile utilizării raționale a energiei electrice și necesitatea reducerii cheltuielilor anuale de exploatare a elementelor componente ale instalațiilor electrice de iluminat. În acest sens Primăria Municipiului Iași a demarat în anul 2015, "Auditul sistemului de iluminat public din Municipiul Iași".

Necesitatea realizării unui audit al sistemului de iluminat public a rezultat din faptul că de-a lungul anilor intravilanul Municipiului Iaşi s-a extins ca urmare a aprobării Planurilor Urbanistice Zonale, au fost dezvoltat sistemul stradal – prin crearea de noi străzi, modificările legislative care pun accent pe indicatorul eficienței energetice maxime, tehnologiile noi apărute.

Scopul realizării auditului a fost efectuarea unei analize asupra stării sistemului de iluminat, precum și identificarea zonelor în care este necesară realizarea extinderii/modernizarii rețelelor de iluminat pe arterele din municipiul Iași, precum și formularea de propuneri pentru modernizarea sistemului de iluminat public stradal.

Conform informațiilor prezentate pe site-ul Primăriei Municipiului Iași, s-a implementat proiectul "Reabilitare / modernizare / extindere, eficientizare rețea de iluminat public în Municipiul Iași" care are ca obiectiv principal modernizarea sistemului de iluminat public din municipiu, proiectul fiind finanțat prin Programul Operațional Regional 2014-2020 – Axa prioritară 3: sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon – Prioritatea de investiții 3.1: Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor. Valoarea proiectului se ridică la un total de 21.868.648,10 lei.

Intervențiile au ca obiectiv general al proiectului creșterea eficienței energetice a iluminatului public care înregistrează consumuri energetice mari, prin modernizarea aparatelor de iluminat vechi cu

lămpi cu sodiu, respectiv înlocuirea cu aparate de iluminat cu tehnologie LED. Rezultatele care se au în vedere în urma implementării proiectului antemenționat sunt[203]:

- Scăderea consumului anual de energie primară în iluminatul public de la 3.028.786,2 kWh/an la începutul proiectului la 925.619,2 kWh/an la finalul proiectului
- Scăderea anuală estimată a gazelor cu efect de seră de la 1.687,03 t CO2/an la începutul proiectului la 515,57 t CO2/an la finalul proiectului
- Creșterea nivelului de iluminare mediu pentru străzi
- Crearea unui dispecerat pentru sistemul central de telemanagement

În vederea creșterii eficienței energetice și a utilizării energiilor regenerabile, în municipiul Iași a fost implementat unul dintre cele mai mari proiecte desfășurate până în prezent în ZMI: proiectul de cogenerare a energiei realizat de Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi", care a presupus reabilitarea a 12 cămine din Campusul "Tudor Vladimirescu" și achiziționarea a două module de cogenerare a energiei. Aceste module funcționează prin arderea gazului metan în patru motoare, atât agent termic, cât și energie electrică. Universitatea a devenit în acest mod producător de energie electrică.

[203] http://www.primaria-iasi.ro/portal-iasi/anunturi-pmi/proiectul-reabilitare-modernizare-extindere-eficientizare-retea-de-iluminat-public-in-municipiul-ias/11020/strategie-si-proiecte-europene

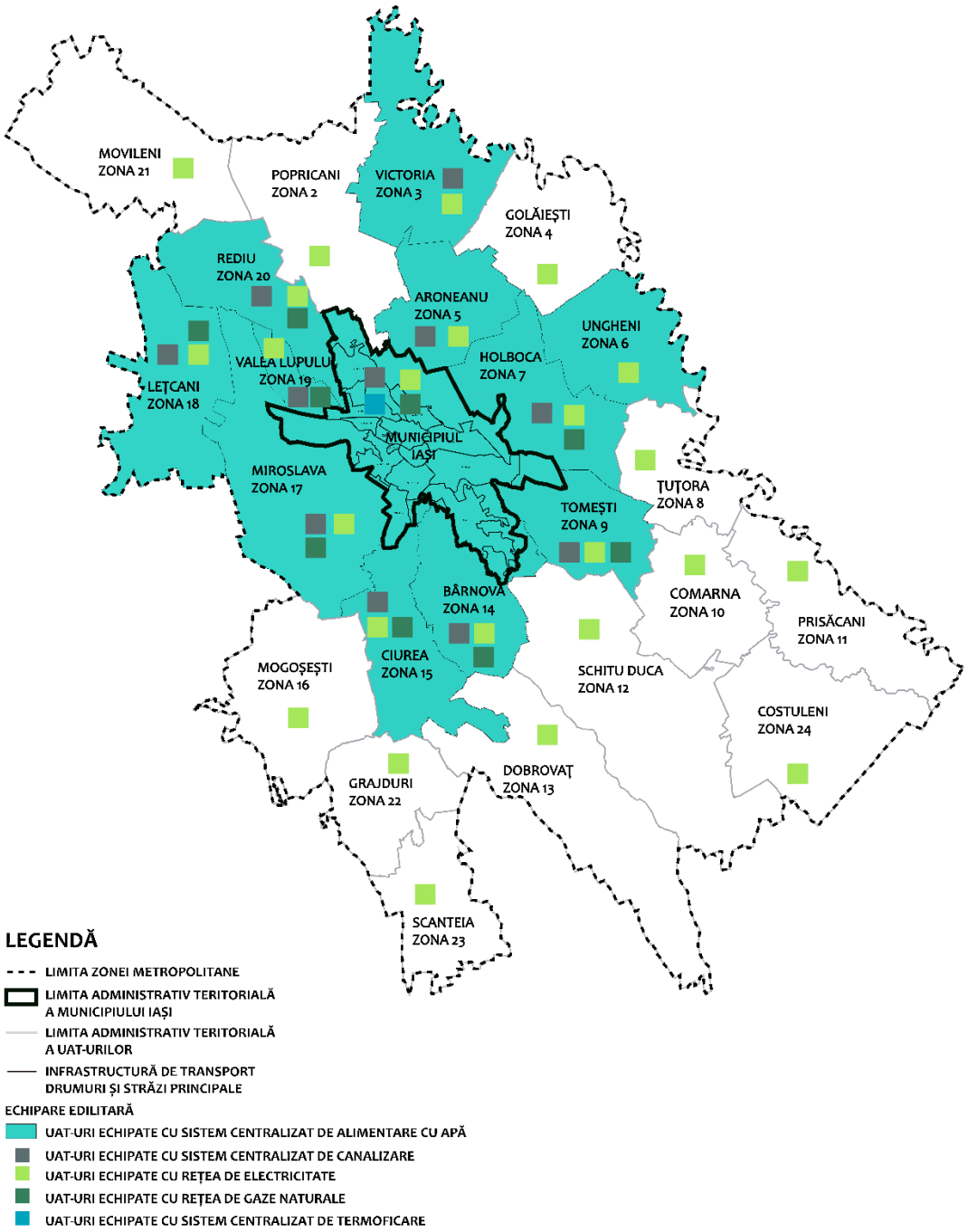

Figură 55 - Echiparea edilitară a localităților componente Zonei Metropolitane Iași

2.5.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Alimentarea cu apă	
Profil metropolitan	
• **În ceea ce privește gradul de alimentare cu apă potabilă, la nivelul Zonei Metropolitane Iași, doar 14 localități dintr-un total de 23 dețin sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă.**	• Obținerea de fonduri cu scopul branșării tuturor locuințelor din Zona Metropolitană Iași la sistemul de alimentare cu apă potabilă.
• **În cele 14 comune conectate la sistemul centralizat de apă potabilă din Zona Metropolitană Iași, procentul de deservire nu este de 100%.**	• În scopul deservirii tuturor locuințelor din cadrul comunelor ce formează Zona Metropolitană Iași, sunt necesare proiecte de modernizare și extindere a capacității de deservire din cadrul sistemului cu alimentare apă potabilă (mărirea lungimii conductelor).
• **Profil Municipiul Iași**	
• **Starea degradată a stației de tratare Timișești.**	• Se recomandă proiecte de reabilitare a stației de pompare captare apă brută precum și inițierea unor investigații în vederea stabilirii celor mai favorabile soluții, respectiv extragerea apei din noile foraje amplasate pe malul râului, comparativ cu procesul de extragere a apei direct din râu.
• **Starea precară a conductelor de apă.**	• Necesitatea proiectelor de reabilitare și modernizare a sistemului de alimentare cu apă potabilă din cadrul Municipiului Iași.
Canalizarea apelor uzate	
Profil metropolitan	
• **În 8 comune din totalul de 23 care alcătuiesc Zona Metropolitană Iași , sistemul de canalizare a apelor uzate este inexistentă.**	• Obținerea de fonduri cu scopul branșării tuturor locuințelor din Zona Metropolitană Iași la sistemul de canalizare.
• **În 8 comune din totalul de 23 care alcătuiesc Zona Metropolitană a Municipiului Iași, procentul de deservire a rețelei de canalizare este de 0,00%.**	• Asigurarea nevoilor actuale ale locuitorilor din Zona Metropolitană Iași prin creșterea gradului de conectare a locuințelor la sistemul de canalizare.
Profil Municipiul Iași	
• **Cartierele noi sunt neconectate la rețeaua de canalizare.**	• Asigurarea nevoilor actuale ale locuitorilor din noile cartiere dezvoltate în Municipiul Iași prin creșterea gradului de conectare a locuințelor la sistemul de canalizare.
Alimentarea cu gaze naturale	
Profil metropolitan	
• **A nivelul ZMI, doar 8 comune dețin sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale.**	• Deservirea cu gaze naturale a tuturor locuințelor din cadrul ZMI, prin obținerea de finanțări de către operatorii locali în scopul

	extinderii sistemului centralizat de gaze naturale.
Profil Municipiul Iași	
• **Dotarea străzilor din intravilanul Minicipiului Iași cu rețea de gaze naturale în procent de 92,3%.**	• Deservirea în procent de 100% a locuințelor aflate în intravilanul Municipiului Iași.
Alimentarea cu energie termică	
Profil metropolitan	
• **La nivelul Zonei Metropolitane Iași, energia termică în sistem centralizat este distribuită doar în municipiul Iași, iar în restul localităților neexistând sistem centralizat de alimentare cu energie termică.**	• Extinderea rețelei de energie termică cu scopul satisfacerii nevoilor actuale ale locuitorilor și reducerii gazelor cu efect de seră.
Profil Municipiul Iași	
• **Eficientizarea transportului agentului termic pentru a reduce piederile de randament**	• Modernizarea rețelei de transport a agentului temic
Alimentarea cu energie electrică și iluminat public	
Profil metropolitan	
• **Din totalul de 23 comune din cadrul ZMI, doar 21 comune sunt alimentate cu energie electrică.**	• Necesitatea satisfacerii nevoilor actuale ale locuitorilor prin alimentarea tuturor gospodăriilor din ZMI cu energie electrică.
Profil Municipiul Iași	
• **Având în vedere că în zona centrală a Municipiului Iași rețeaua este veche și se află într-o stare de degradare, se produc frecvent întreruperi ale furnizării de energie sau fluctuații de tensiune.**	• Necesitatea modernizării sistemului de energie electrică și iluminat public.

2.6. Servicii publice

2.6.1. Infrastructura și serviciile de educație

Profil metropolitan

Populația din ZMI după nivelul de educație

În anul 2020, în Municipiul Iași, numărul total al populației înscrise în unitățile de învățământ era de 117.885 persoane, comparativ cu anul 2015, când se înregistrau un număr de 112.932 de persone înscrise în unitățile de învățământ.

Tabel 27 - Populația școlară totală în perioada 2015-2020[204]

Localități	Ani					
	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane
MUNICIPIUL IAȘI	112.932	112.164	113.045	113.603	116.085	117.885
ARONEANU	393	379	342	331	318	295
BÂRNOVA	378	357	349	351	343	369
CIUREA	1375	1383	1358	1357	1342	1397
COMARNA	585	596	595	572	615	537
DOBROVAT	303	301	285	260	225	224
GOLĂIEȘTI	591	554	560	518	509	516
HOLBOCA	1155	1160	1149	1152	1155	1146
LEȚCANI	875	852	872	827	831	844
MIROSLAVA	1532	1533	1453	1458	1442	1623
POPRICANI	871	842	796	756	712	696
PRISACANI	376	372	348	345	331	317
REDIU	332	342	347	313	302	300
SCHITU DUCA	569	527	455	466	400	443
TOMESTI	1240	1233	1269	1279	1297	1300
TUTORA	228	236	239	225	235	217
UNGHENI	468	444	424	410	399	385
VALEA LUPULUI	377	375	383	432	478	646
VICTORIA	838	747	720	666	653	641
COSTULENI	512	542	536	544	492	466
GRAJDURI	495	502	471	444	443	428
SCÂNTEIA	779	763	758	716	710	708

Distribuția persoanelor absolvente în perioada 2015-2020 diferă în mediul urban față de mediul rural astfel încât, în comunele din Zona Metropolitană Iași predomină absolvenții ciclului gimnazial în timp ce în Municipiul Iași, balanța se înclină spre învățământul liceal și superior.

Pe de altă parte, conform informațiilor furnizate de către Institutul Național de Statistică, învățământul post-liceal a produs cei mai puțini absolvenți în Zona Metropolitană Iași, tendința fiind de scădere. În anul 2015, numărul persoanelor înscrise în învățmâtul post-liceal a înregistrat o valoare de 3.686 persoane la nivelul Municipiului Iași, pe când în anul 2020 numărul persoanelor înscrise a atins o valoare de 3.202. O tendință de scădere se înregistrează și în rândul absolvenților învățământului post-liceal la nivelul municipiului Iași. În anul 2015, la nivelul Municipiului Iași s-a înregistrat un număr de 1.222

[204] INSSE

absolvenți, pe când în anul 2019 numărul de persoane absolvente era de 976, în acest caz infrastructura educațională nefiind suficient dezvoltată pentru a fi atractivă ca o opțiune de continuare a studiilor. Pentru anul 2020 nu există informații în ceea ce privește numărul absolvenților din Municipiul Iași și a zonei sale metropolitane.

Tabel 28 - Distribuția populației din ZMI pe niveluri de educație în anul 2015-2020[205]

Niveluri de educație		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Copii înscriși în creșe și grădinițe	Municipiul Iași	9.773	9.573	9.529	10.012	10.381	9.530
	ZMI	3.314	3.300	3.302	3.293	3.396	3.628
Elevi înscriși în învățământ preuniversitar	Municipiul Iași	48506	49417	50124	50620	51051	51466
	ZMI	12254	12003	11593	11260	10889	10884
Elevi înscriși în învățământ primar	Municipiul Iași	14503	14926	15390	15410	15316	14959
	ZMI	6294	6205	6223	5954	5710	5707
Elevi înscriși în învățământ gimnazial	Municipiul Iași	10715	11277	11235	11670	12071	12372
	ZMI	5158	4990	4679	4629	4580	4558
Elevi înscriși în învățământ liceal	Municipiul Iași	17709	17586	17802	17809	17869	18253
	ZMI	387	276	186	212	188	201
Elevi înscriși în învățământ profesional	Municipiul Iași	1651	2142	2311	2340	2486	2501
	ZMI	379	473	453	399	367	362
Elevi înscriși în învățământ postliceal și de maiștri	Municipiul Iași	3928	3486	3386	3391	3309	3381
	ZMI	36	59	52	66	44	56
Studenți înscriși în înv. universitar	Municipiul Iași	151416	147176	147765	146336	150822	157135
	ZMI	-	-	-	-	-	-

În ceea ce privește distribuția populației după niveluri de educație în cadrul comunelor din ZMI, poate fi observată, conform datelor furnizate de către Institului Național de Statistică, o distribuție relativ egală între ciclurile primar şi gimnazial, în timp ce învățământul profesional și de maiștri cunoaște o tendință de scădere.

Tendința de creștere se observă în cazul persoanelor înscrise în cadrul învătământului universitar, la nivelul Municipiului Iași, cu o creștere de la 151.416 persoane înscrise în anul 2015, până la 157.135 persoane înscrise în anul 2020. Tendința de creștere a numărului de persoane înscrise în învățământ apare și în cazul învățământului preuniversitar și profesional la nivelul Municipiului Iași.

[205] prelucrare în baza datelor furnizate de INSSE

Infrastructura de Educație și Calitatea Procesului Educațional

În Zona Metropolitană Iași, la nivelul anul 2015 au existat 144 unități de învătământ. Tendița este una de scădere, la nivelul anului 2020 înregistrându-se un număr de 143 unități de învătământ, conform datelor furnizate de către Institutul Național de Statistică.

Infrastructura de educație din comunele care alcătuiesc Zona Metropolitană a Municipiului Iași include unități de învățământ unde se regăsesc toate nivelurile de educație, mai puțin cel universitar: preșcolar, primar, gimnazial, liceal și postliceal. Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul școlar 2020 – 2021 rețeaua unităților de învățământ preuniversitar din Municipiul Iași și comunele componente Zonei Metropolitane Iași este cuprinsă din: 34 unități de învățământ preșcolar, 62 unități de învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământ special), 33 unități de învățământ liceal, 3 de unități de învățământ profesional, 4 de unități de învățământ postliceal. În Municipiul Iași se regăsesc 7 de unități de învățământ universitar de licență, din care 5 de unități sunt de tip învățământ public, iar 2 unități sunt tip privat.

În ceea ce privește dotarea unităților de învățământ, au fost constatatate, la nivelul comunelor din Zona Metropolitană Iași, următoarele aspecte:

- lipsa laboratoarelor şcolare în comunele: Movileni şi Victoria;
- lipsa atelierelor şolare în 12 din 23 comune: Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Lețcani, Movileni, Prisăcani, Rediu, Schitu Duca, Tomești, Țuțora, Ungheni și Valea Lupului;

În ceea ce privește investițiile pentru dotarea unităților școlare, în anul 2018 s-au amenajat terenurile de sport din cadrul a trei unități de învățământ – Colegiul "Mihai Eminescu", Liceul "Dimitrie Cantemir" și Școala Gimnazială "Alexandru Ioana Cuza".

În anul 2021, Municipiul Iași a organizat o licitație cu scopul modernizării a 21 terenuri de sport din cadrul unităților școlare. O parte dintre aceste terenuri care vor fi amenajate fac parte din cadrul următoarelor unități de învățământ: Clegiul Agricol și de Industrie Alimentară "Vasile Adamachi", Colegiul Pedagogic "Vasile Lupu", Colegiul Tehnic "Gheorghe Asachi", Colegiul Tehnic de Electronică și Telecomunicații "Gheorghe Mârzescu", Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări, Liceul Tehnologic Economic "Virgil Madgearu", Liceul Teoretic "Alexandru Ioan Cuza" (corp A și corp B), Liceul Teoretic "Miron Costin", Liceul Teoretic de Informatică "Grigore Moisil", Școala Gimnazială "Ion Neculce", Școala Gimnazială "Otilia Cazimir", Școala Gimnazială "Vasile Conta", Școala Gimnazială "Veronica Micle", Școala Gimnazială "Ion Creangă" (corp C), Școala Primară "Petru Poni" și Școala Primară "Gheorghe Asachi".

De asemenea, în anul 2020, municipalitatea ieșeană a susținut un program prin care se realizau terenuri de sport în incinta a 17 unități de învățământ preuniversitar, mai exact în: Colegiul Național, Colegilul Național "Costache Negruzzi", Colegiul Național "Mihai Eminescu", Colegiul Național "Octav Băncilă", Colegiul Național "Garabet Ibrăileanu", Colegiul Tehnic "I. C. Ștefănescu", Liceul Teoretic "Dimitrie Cantemir", Liceul Tehnologic "Petru Poni", Liceul Economic și Turism , Școala Gimnazială "Elena Cuza", Școala Gimnazială "Bogdan Petriceicu Hașdeu", Școala Gimnazială "Bogdan Petriceicu Hașdeu" – Corp D.[206]

[206] Sursa: https://telem.ro/21-de-scoli-din-iasi-vor-avea-noi-terenuri-de-sport/

Populația Școlară și Capacitatea Infrastructurii Educaționale

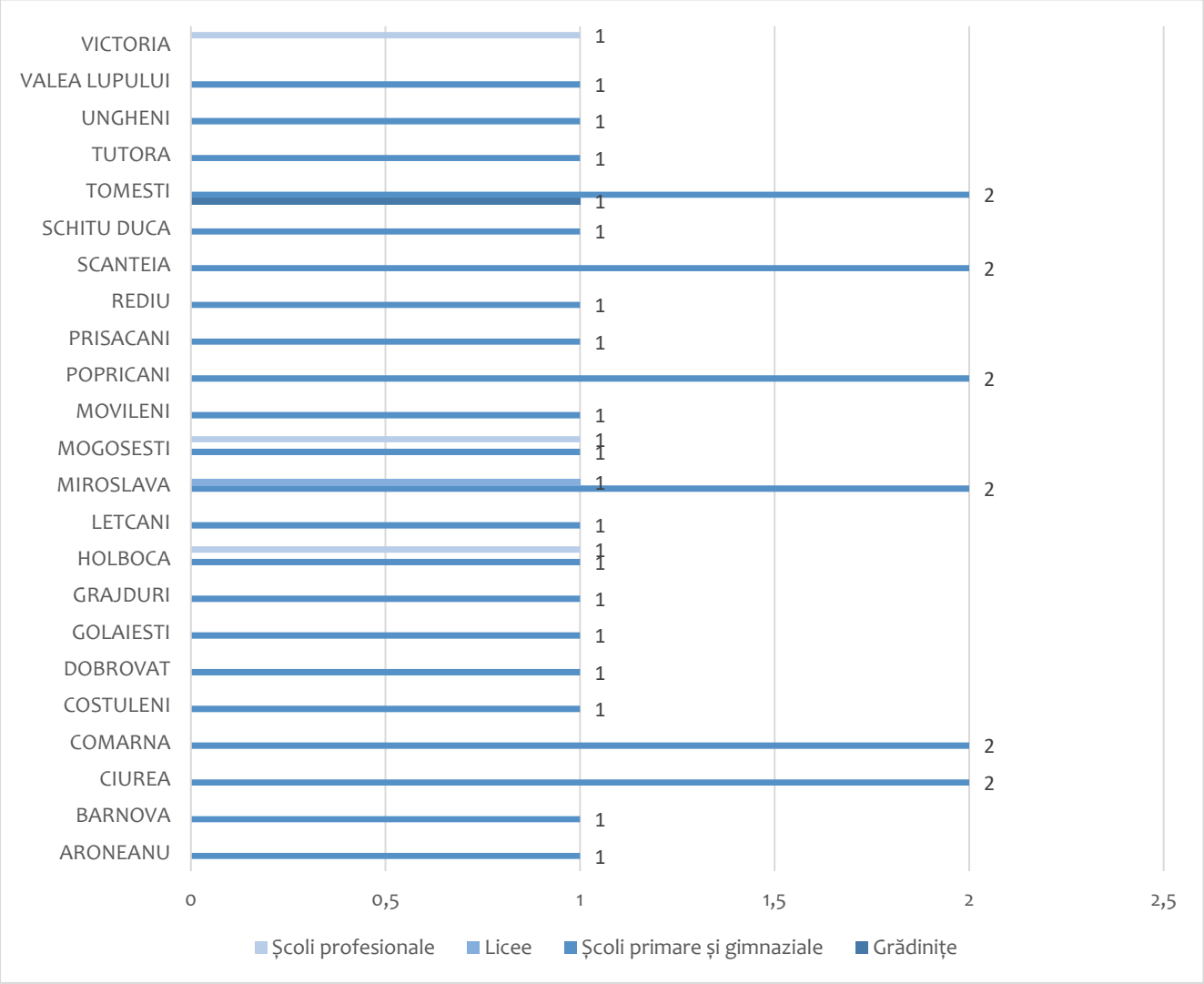

Grafic 60 - Infrastructura de învățământ din comunele ZMI în 2019[207]

Totalul populației școlare din Zona Metropolitană Iași însuma în anul 2019, un număr de 130.370 elevi, aproximativ 69,97% din populația școlară la nivel județean. Potrivit datelor numai 28,79% dintre elevi provin din mediul rural.

Distribuția populației școlare pe niveluri de învățământ este cuprinsă dintr-o majoritate de 43% a studenților, urmați de învățământul primar și liceal, pe locul 4 fiind învățământul gimnazial. Procentul crescut al elevilor de liceu sugerează faptul că liceele din ZMI sunt frecventate și de elevi din aria județeană, nu numai din Zona Metropolitană Iași.

O altă categorie semnificativă de populație școlară este reprezentată de copiii înscriși în grădinițe, cu un procent de 9,83%, în timp ce învățământul profesional sau postliceal și de maiștri însumează procente sub 5% datorită faptului că Municipiul Iași nu are un profil economic, tehnic sau industrial.

[207] Baza de date INS TEMPO

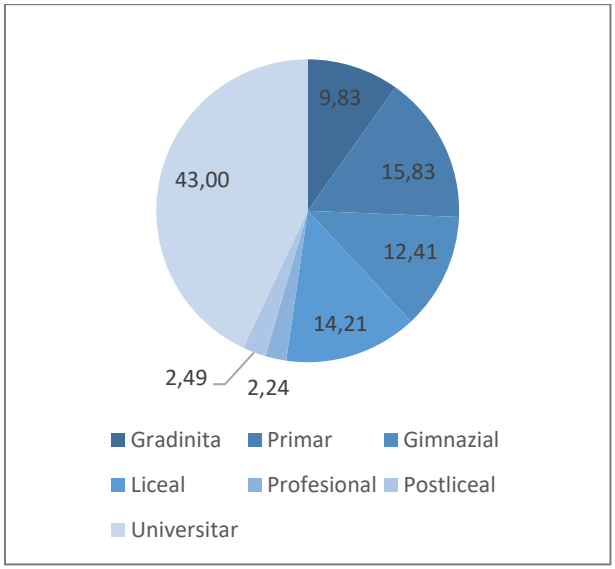

Grafic 61 - Distribuția populației școlare pe niveluri de învățământ în ZMI[208]

Procentul popuației şcolare din Municipiul Iași din totalul populației școlare metropolitane este de 89,03%. Procente mai mari se găsesc în comunele Victoria şi Mogoşeşti din a doua coroană unde se află liceele tehnologice. În comuna Miroslava, datorită proximității față de Iaşi, deşi există un liceu, populația şcolară nu este semnificativă, tinerii preferând dotările şcolare din mediul urban.

Acesta este şi cazul celorlalte comune din prima coroană, unde datorită distanței mici de parcurs, elevii se înscriu la şcolile şi liceele din municipiu datorită gradului ridicat de performanță al acestora. Astfel, în comunele Rediu, Bârnova, Valea Lupului, Tomeşti şi Holboca, mai puțin de 10% dintre elevi învață în comuna în care locuiesc, restul făcând neveta în unitățile şcolare aflate în zonele urbane.

[208] Baza de date INS TEMPO

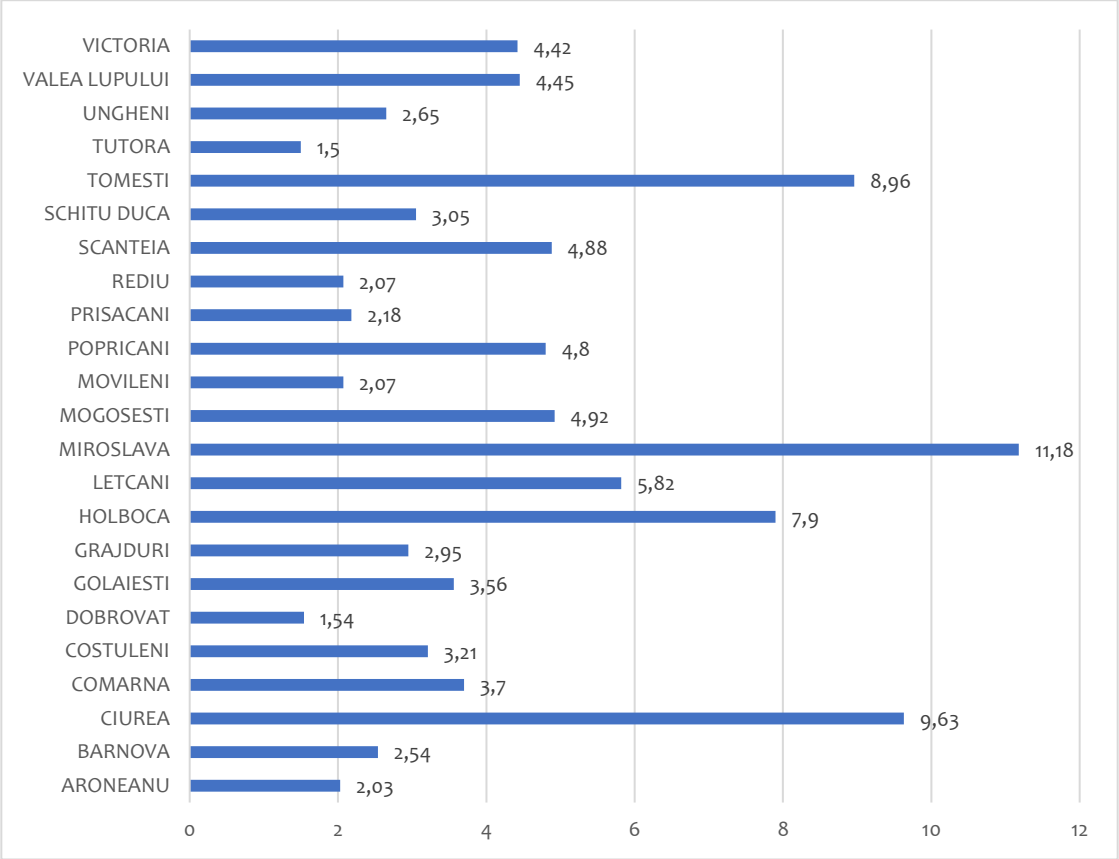

Grafic 62 - Procentul populației școlare din totalul populației școlară din ZMI[209]

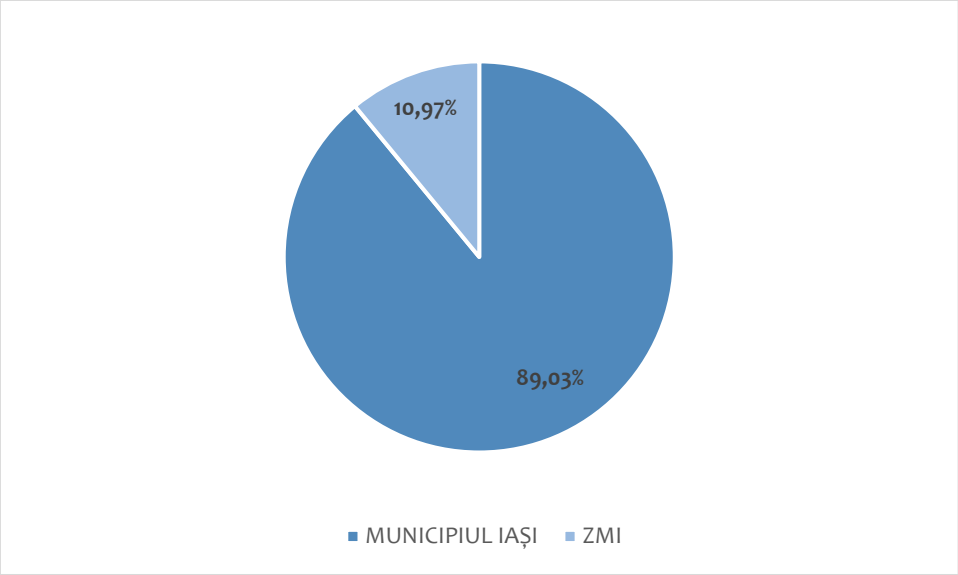

[209] Baza de date INS TEMPO

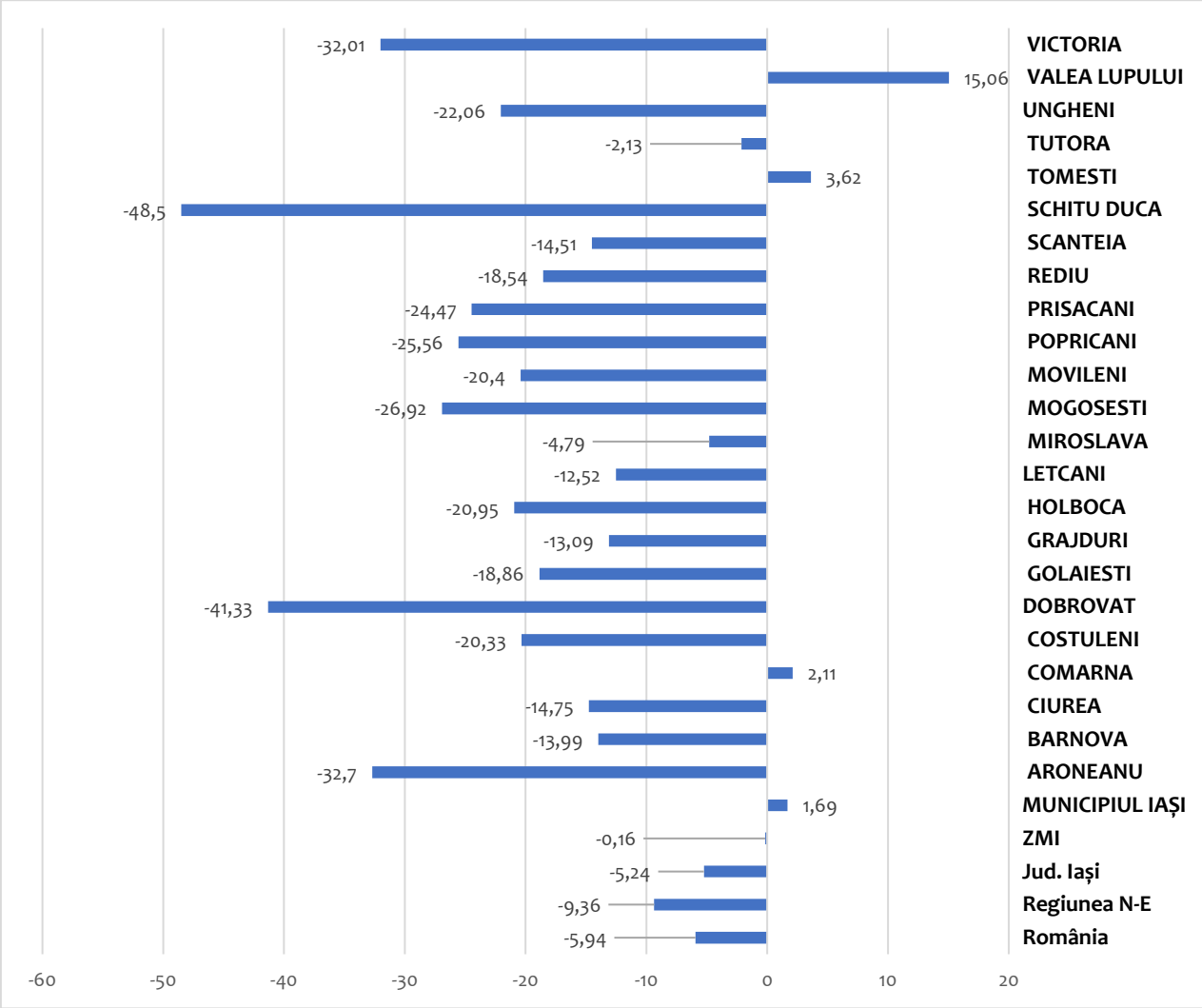

Grafic 63 – Creșterea / descreșterea procentuală a populației școlare din ZMI în perioada 2014-2019[210]

Populația școlară din ZMI a scăzut în perioada 2014-2020 cu aproximativ -0.16%, procentajul înregistrat fiind favorabil comparativ cu cel al valorii naționale, cu toate că în județ această scădere a fost de 5,23%. Scăderi drastice ale numărului elevilor au fost înregistrate în comuna Schitu Duca -48,5%, Dobrovăț -41,33%, Victoria și Aroneanu, fiecare -32%, în timp ce în celelalte comune valorile s-au menținut sub media națională, mai puțin comunele Țuțora și Tomești care au înregistrat procentajele de -2,12% și 3.62%. Comuna Miroslava a înregistrat o valoare de -4,78%, procentaj negativ însă sub media națională (-5.93%).

Din datele primite de la Inspectoratul Școlar Județean, fenomenul de abandon școlar a fost înregistrat în 11 comune din Zona Metropolitană: Ciurea, Comarna, Golăiești, Holboca, Miroslava, Mogoșești, Popricani, Schitu Duca, Tomești, Ungheni, Victoria. Rata abandonului a fluctuat de la an la an, neputând fi stabilită o tendință crescătoare sau descrescătoare. În anul 2019, valorile se situau între 0,16-0,31 procente în majoritatea comunelor (Ciurea, Golăiești, Schitu Duca, Tomești) și 0,49-0,97 (Comarna, Holboca, Popricani) excepție făcând Miroslava cu 1,94% și Victoria cu cea mai mare rată, de 3,37% procente.

În ceea ce privește gradul de solicitare al infrastructurii de învățământ, numărul mediu al elevilor ce revin unei săli de clasă în ZMI este de 33,39 valoare mai ridicată față de cea județeană, fiind peste media regională sau națională. Analiza la nivel de comune ce alcătuiesc ZMI în 2019 relevă faptul că în 12 din 23

[210] Baza de date INS TEMPO

comune, infrastructura şcolară este mai solicitată decât la nivel național, cu până la 28,39 de elevi pe clasă, cea mai ridicată valoare fiind înregistrată în comuna Victoria.

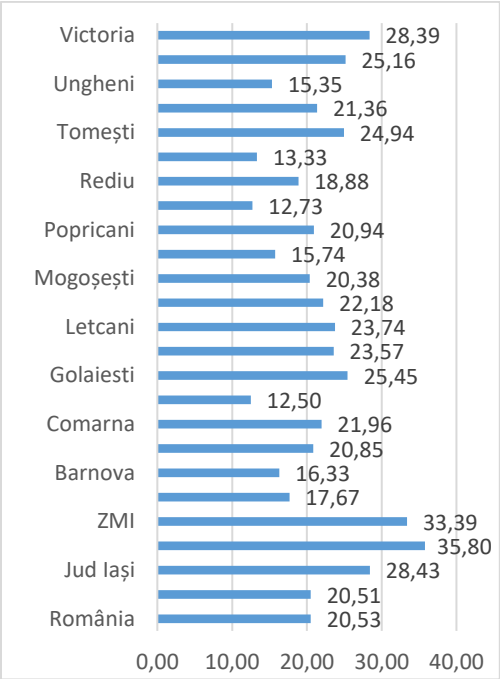

Grafic 64 - Numărul de elevi pe săli de clasă în ZMI[211]

Gradul de solicitare al dotărilor de educație este peste media națională în 16 din 23 comune, cu toate că indicatorul mediu la nivel zonal se află sub această limită. Comuna Aroneanu se află într-o situație critică din acest punct de vedere, deoarece populația acesteia este tânără, generând un grad ridicat de solicitare asupra infrastructurii de educație, atingând valoarea de 63,6 la un singur PC.

[211] Baza de date INS TEMPO

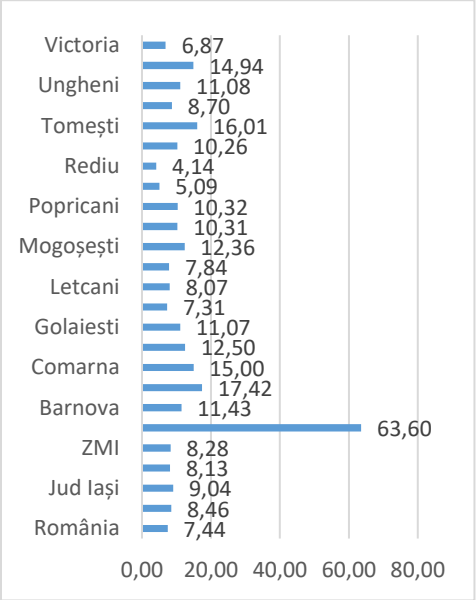

Grafic 65 - Numărul de elevi pe număr PC-uri în ZMI[212]

Personalul didactic din ZMI prezenta în anul 2020, 7.716 de cadre didactice, reprezentând 66,35% din aparatul didactic din județ, din care doar 11,33% în mediul rural.

Gradul de solicitare al cadrelor didactice la nivel metropolitan este asemănător cu valorile regionale şi naționale de 17 elevi pe profesor. Situația nu este astfel mai bună decât la nivel județean unde fiecărui cadru didactic îi revin aproximativ 16 elevi. 17 din cele 23 de comune înregistrează valori peste media națională, iar acestea sunt: Bârnova, Ciurea, Costuleni, Dobrovăț, Golăiești, Holboca, Lețcani, Miroslava, Mogoșești, Movileni, Popricani, Prisăcani, Schitu Duca, Tomești, Valea Lupului, Victoria.

[212] Baza de date INS TEMPO

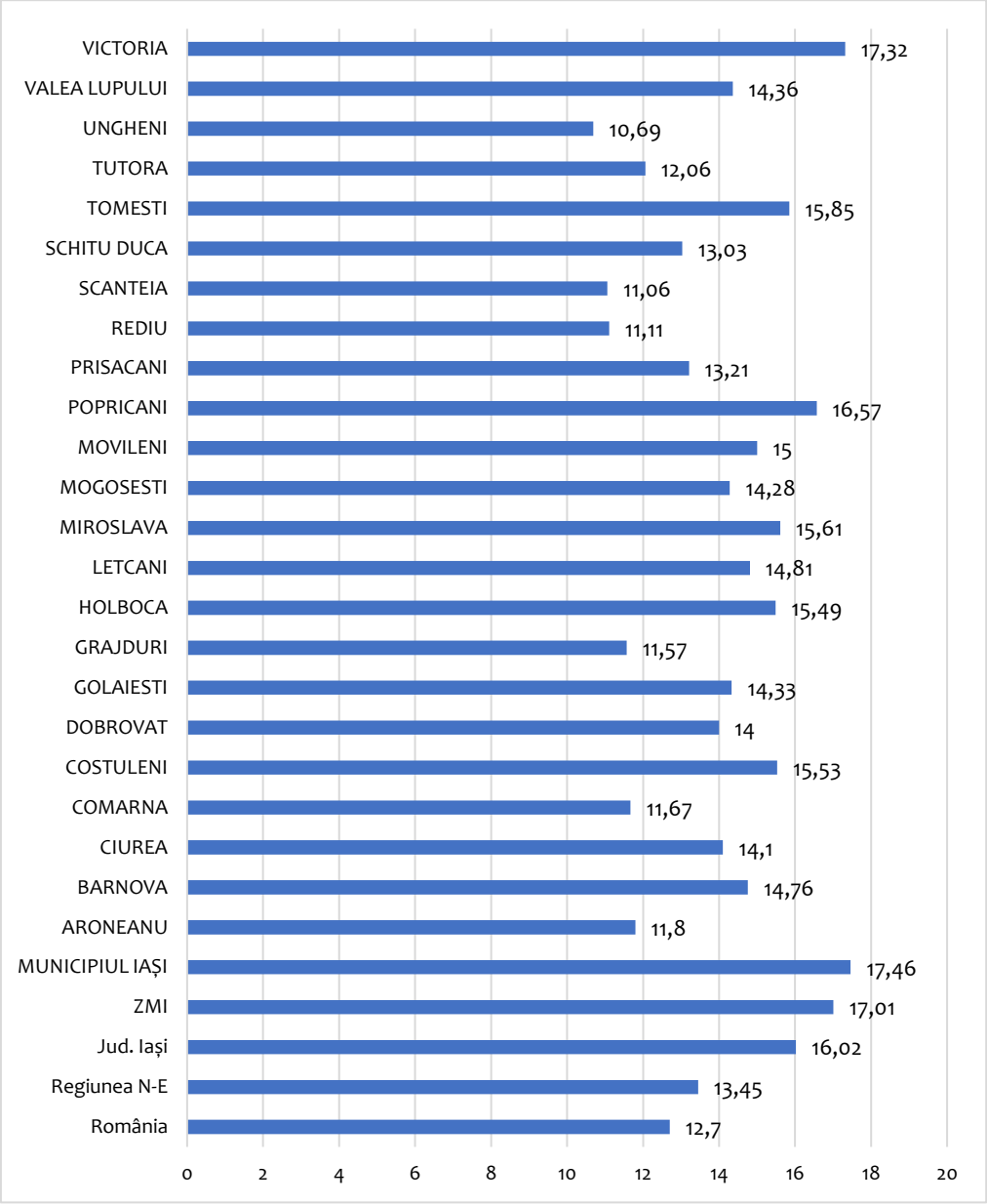

Grafic 66 - Număr elevi pe cadre didactice în ZMI[213]

Tendința națională de scădere (-4,13%) a personalului didactic se manifestă asemănător atât în Regiunea Nord-Est (-5.03%) cât și în Județul Iași (-1,14), însă în Zona Metropolitană e prezentă o creștere de 2,15% sau în Municipiul Iași de 3,78%. În mediul rural însă se produc variații mari de la comună la comună.

Astfel, se pot deosebi două tendințe și anume comunele care înregistrează valori peste media ZMI: Golăiești (8,82%), Rediu (6,9%), Ungheni (11,76%), Valea Lupului (12,9%) și restul comunelor care au înregistrat valori negative fiind toate sub media ZMI.

[213] Baza de date INS TEMPO

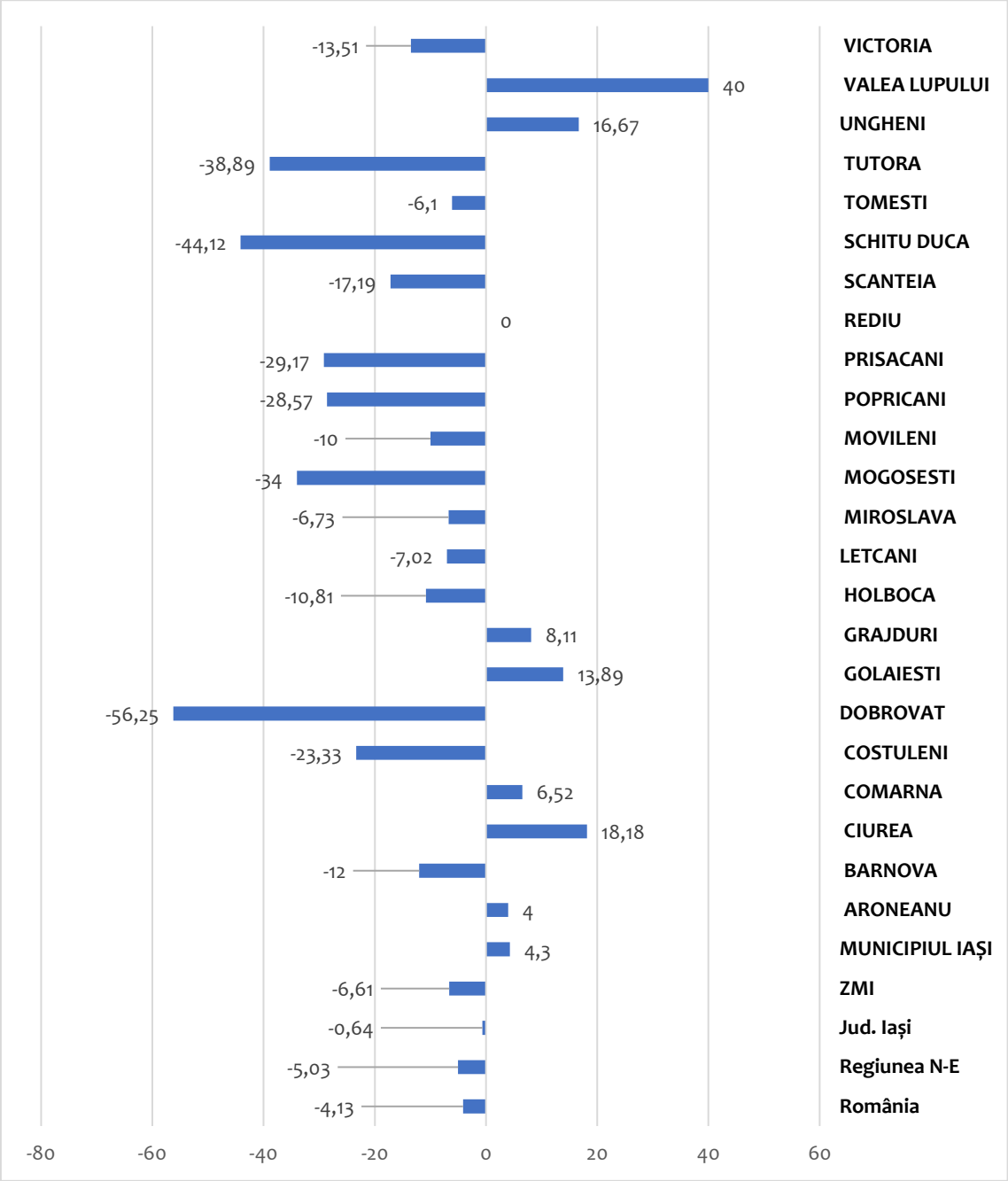

Grafic 67 - Creșterea și descreșterea procentuală a personalului didactic în ZMI în perioada 2014-2020[214]

Laboratoarele școlare și atelierele lipsesc în multe comune din Zona Metropolitană Iași, unele dintre acestea neavând niciun fel de astfel de dotări. Alte comune în care lipsesc majoritatea dotărilor complementare sunt: Ungheni, Rediu, Mogoșești, Țuțora și Miroslava. Comparativ cu procentul populației școlare din totalul populației comunelor se poate spune că cele mai afectate sunt comunele Mogoșești și Schitu Duca.

Infrastructura de învățământ nu este foarte solicitată la nivel metropolitan comparativ cu nivelul național. Astfel, 12 comune depășesc limitele de la nivelul național. Situații critice nu au mai fost înregistrate în perioada analizată, acestea fiind sub nivelul general de referință.

[214] Baza de date INS TEMPO

Elevii din comunele aflate în prima coroană a Municipiului Iași preferă dotările de educație din mediul urban (școli și licee) datorită gradului de performanță al acestora.

Aparatul didactic din mediul rural este în creștere. Cu toate acestea, pot fi identificate variații extreme între comunele în care au fost înregistrate scăderi dramatice și cele în care, contrar tuturor tendințelor, au fost înregistrate creșteri (Golăiești, Rediu, Ungheni, Valea Lupului).

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform INS, în cadrul celor 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, sunt prezente următoarele forme de învățământ:

- **Comuna Horlești**
  - Primar și gimnazial: 1
- **Comuna Românești:**
  - Primar și gimnazial: 1
- **Comuna Țigănași:**
  - Primar și gimnazial: 1
- **Comuna Voinești:**
  - Preșcolar: 1
  - Primar și gimnazial: 2

Profil Municipiul Iași

Infrastructura de Educație și Calitatea Procesului Educațional

Învățământ preuniversitar

Infrastructura de educație preuniversitară din Municipiul Iași include unități de învățământ pentru toate nivelurile de educație: antepreșcolar, preșcolar, primar, gimnazial, liceal și postliceal. Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Iași, în anul școlar 2019-2020 rețeaua unităților de învățământ preuniversitar de stat din Municipiul Iași cuprindea 109 unități, respectiv: **47 grădinițe** (din care numai 18 cu personalitate juridică), **7 școli primare** (aparținând de alte unități de învățământ - 5), **25 școli gimnaziale**, **11 licee și colegii teoretice, 4 licee și colegii vocaționale, 14 licee tehnologice și colegii tehnice și o școală postliceală**. Dintre aceste licee 17 oferă învățământ gimnazial, iar 9 oferă și învățământ primar. În același timp, 7 licee au posibilitatea specializării în regim postliceal, pe lângă oferta școlii exclusiv postliceale Gr. Ghica Vodă și 10 licee oferă clase de învățământ profesional.

Analiza deservirii spațiale a instituțiilor de educație preșcolară, primară și gimnazială din Municipiului Iași conform razelor de deservire stabilite conform Ghidului de norme tehnice arată lipsa unui număr suficient de grădinițe în cartierele Copou, Păcurari, Dacia, Galata, C.U.G. și Bucium. Pe de altă parte, numărul de școli ar trebui suplimentat în cartierele Păcurari, Dacia, Galata și Bucium.

În rândul liceelor teoretice predomină, în ordinea numărului de locuri, profilele de matematică-informatică, filologie și științele naturii. Municipiul Iași reprezintă un pol de excelență în educație la nivel regional și național în ceea ce privește învățământul liceal. În topul național al celor mai bune licee din România în funcție de rezultatele elevilor la examenele naționale și de mediile de absolvire, pe locul 2 se

clasează Colegiul Național Iași, iar pe locul 8 se află Colegiul "Costache Negruzzi". În primele 100 de locuri se află încă 5 licee: Colegiul Național "Emil Racoviță" pe locul 15, Colegiul Național "Mihai Eminescu" pe locul 28, Liceul Teoretic de Informatică "Grigore Moisil" pe locul 44, Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" pe locul 62 și Colegiul Național "Garabet Ibrăileanu" pe locul 89.

Ținând cont de domeniile de activitate ale principalilor agenți economici de la nivelul municipiului, este nevoie de un învățământ tehnic modern, care să răspundă nevoilor de pe piața forței de muncă locală și regională. Liceele Tehnice și profesionale oferă o varietate de specializări, cele mai multe locuri fiind înregistrate de următoarele specializări: turism (peste 200 de locuri), electric, mecanică, electromecanică (peste 100 de locuri) și textile (84 de locuri), în timp ce domenii ca industrie alimentară, producție media și agricultură au câte o clasă, respectiv 28 de locuri.

Țintele previzionate pentru planul de școlarizare menționate în Planul Local de Acțiune pentru Învățământ recomandă dezvoltarea infrastructurii de educație în domeniile Industrie/Profil Tehnic, cu precădere specializările electronică și automatizări, construcții, mecanică, industrie textilă și pielărie, unde cererea pe piața muncii este în creștere. Alte domenii propuse pentru extindere sunt Servicii, cu specializările comerț și economic și Resurse Naturale și Protecția Mediului cu specializările agricultură și industrie alimentară.

Specializarea elevilor din învățământul tehnic din Municipiu se realizează printr-o serie de parteneriate cu 234 de operatori economici, având instruirea practică a elevilor ca scop, cu perspective de angajare după finalizarea studiilor. Cei mai mulți angajați absolvenți ai școlilor profesionale provin din domeniile mecanică și textile. Alte domenii active în care operatorii economici asigură transferul elevilor pe piața muncii sunt: industrie alimentară, agricultură, turism și alimentație, economic, estetică, veterinar, fabricarea produselor din lemn, construcții, instalații și lucrări publice, electric și tehnici poligrafice.

În ceea ce privește activitățile extrașcolare compuse din concursuri și olimpiade, în anul 2020, din cauza pandemiei de Covind-19, o parte dintre acestea au fost amânate de către Ministerul Educației Și Cercetării, conform Ordinului cu nr. 5924/03.11.2020.

Astfel, conform informațiilor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Iași, ultimele olimpiade și concursuri au avut loc în februarie 2020 – Olimpiada de Fizică, etapa județeană în cadrul Școlii Gimnaziale "Titu Maiorescu" și Olimpiada de Astronomie și Astrofizică, organizată în cadrul Liceului Teoretic "Alexandru Ioana Cuza". De asemena, tot în februarie 2020 a avut loc Olimpiada de Istorie, etapa Județeană în cadrul Liceului Teoretic "Miron Costin", Olimpiada de Științe socio-umane, etapa județeană și Concursul GeoInfoVirtual.[215]

În ceea ce privește platformele de finanțare a programelor școlare, există pentru perioada 2021-2027 acreditare Erasmus pentru Mobilități Erasmus+ în domeniul "Educație școlară".

În ceea ce privește programele sociale de sprijin pentru elevi și școli, inclusiv pentru elevii provenind din mediul rural sau din grupuri dezavantajate din punct de vedere socio-economic, există următoarele facilități:

- Oportunități în ceea ce privește achiziția de echipamente și dispozitive electronice necesare desfășurării activităților didactive în mediul on-line, beneficii apărute în urma pandemiei de Covid-19. Aceste beneficii constau în achiziționarea de echpamente IT mobile, precum tableme pentru uz școlar dotate cu acces la internet, dar și a altor echipamente IT sau dispozitive electronice necesare

[215] Sursa: http://www.isjiasi.ro/index.php/olimpiade-si-concursuri

desfășurării activităților didactice în mediul online, cu limita de 100.000.000 euro. De asemenea, un alt beneficiu este reprezentat de achiziționarea echipamentelor de protecție medicală, precum dezinfectanți medicali, măști de protecție, combinezoane și containere mobile sanitare în cadrul unităților de învățământ preuniversitar de stat.[216]

- Oportunități în urma clasării pe lista Programului național de protecție socială *Bani de Liceu* pentru atât în anul școlar 2020-2021 cât și pentru anul 2021-2022.[217]
- Decontarea navetei, în limita a 50 de km, pentru elevii are nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, conform informațiilor oferite de Ministerul Educației.
- Promulgarea actului normativ pentru modificarea Legii educației Naționale nr. 1/2011 care are ca scop gratuitatea transportului în comun pentru elevii din învățământul primar, de la sau până la unitatea de învățământ.[218]
- Introducerea unui număr total de 6 tramvaie PESA, produse în Polonia și a unui număr de 16 tramvaie moderne livrate de compania turcă Bozankya Otomotiv Mak pe traseele care conectează școli.[219]
- Ajutor financiar în vederea achiziționării de calculatoare pentru studenți în anul 2020, prin programul ”Euro 200”.
- Bursa pentru 14.058 de elevi ce urmează cursurile preuniversitare, în anul 2020.

[216] Sursa: Ordonanța de urgență privind unele măsuri pentru alocarea de fonduri externe nerambursabile necesare desfășurării în condițiile de prevenție a activităților didactice aferente anului școlar 2020-2021 în contextul riscului de infecție cu coronavirus SARS-Cov-2.

[217] Sursa: LEN_actualizata_octombrie_2020.pdf (edu.ro)

[218] Sursa: http://stiri.tvr.ro/pre--edintele-a-promulgat-legea-prin-care-elevii-din-invatamantul-primar-vor-putea-beneficia-de-transport-gratuit-la-scoala_892777.html#view

[219] Sursa: https://www.roreg.eu/nout%C4%83%C8%9Bi/La-Iasi-tramvaie-moderne-prin-finantari-europene

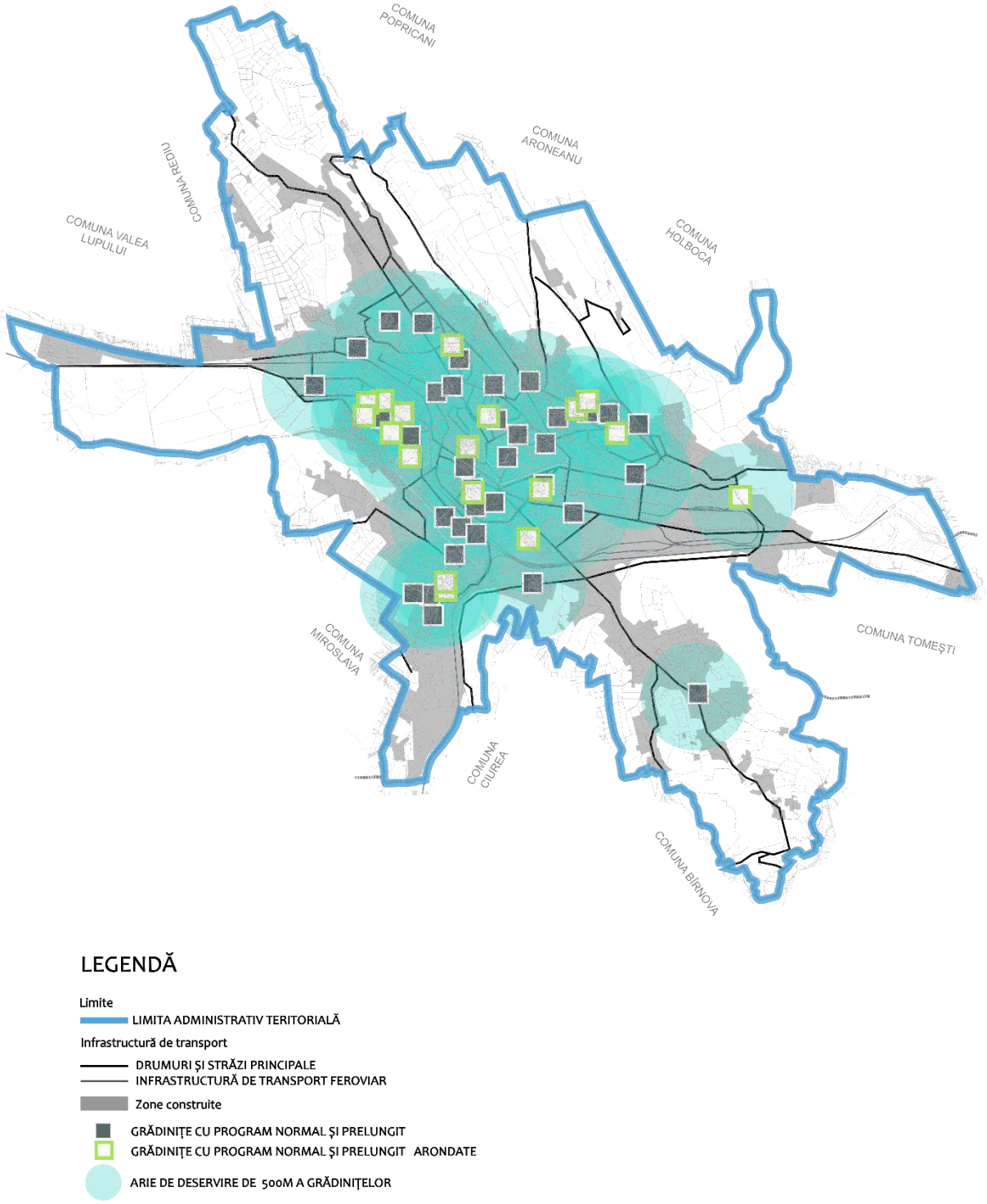

Figură 56 - Distribuția grădinițelor la nivelul Municipiului Iași[220]

[220] Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar Județean

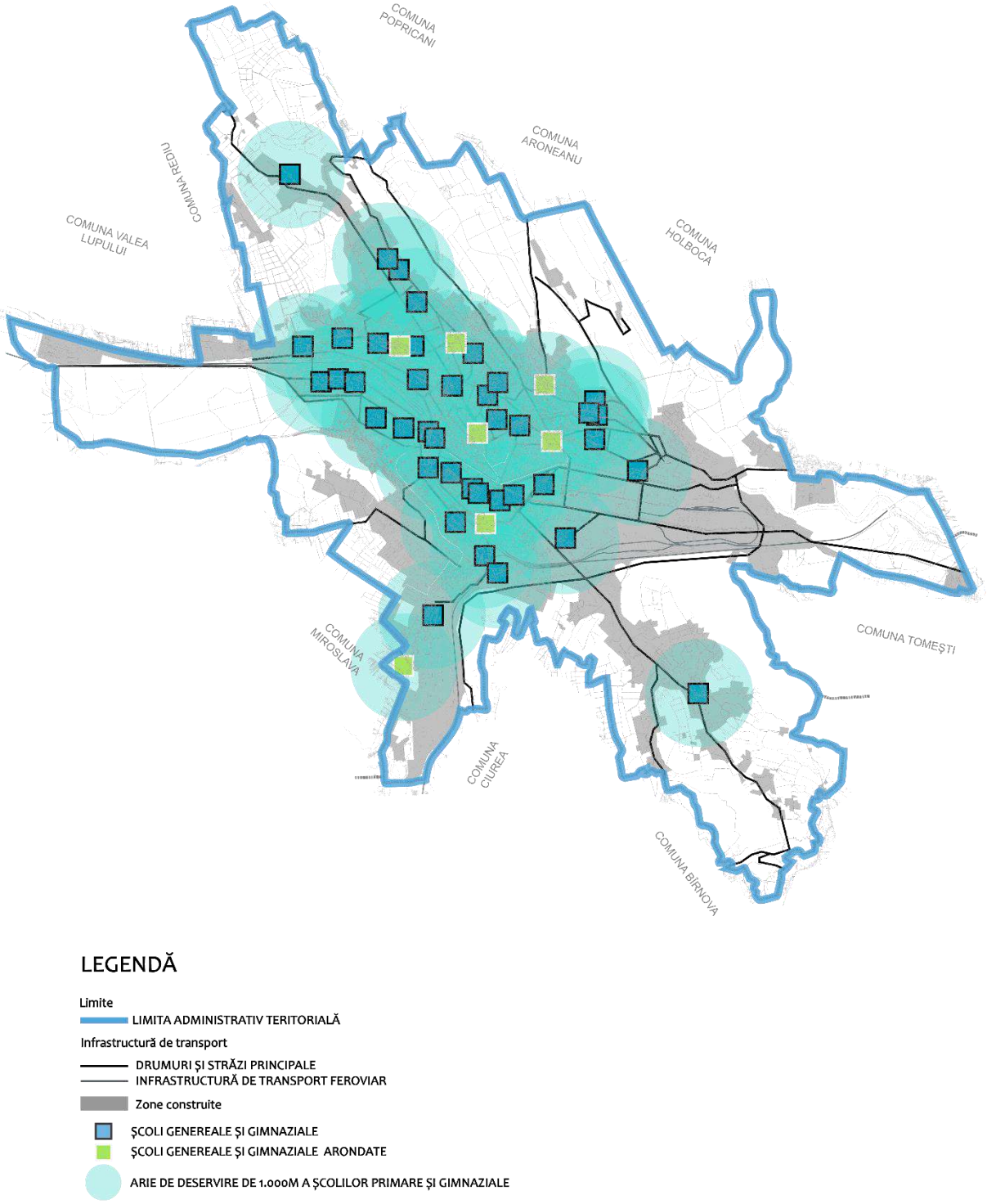

Figură 57 - Distribuția școlilor la nivelul Municipiului Iași[221]

[221] Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar Județean

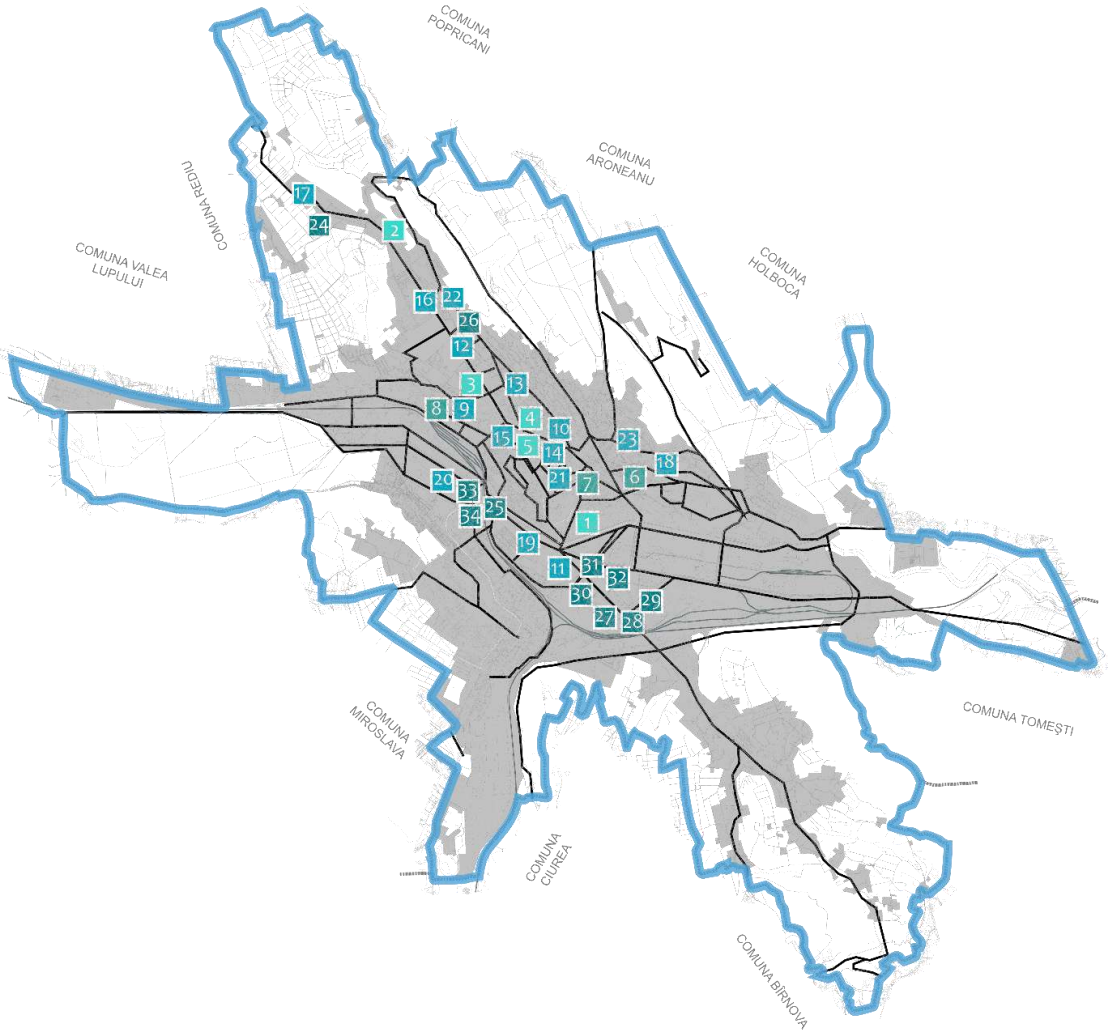

LEGENDĂ

Limite

LIMITA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ

Infrastructură de transport

DRUMURI ȘI STRĂZI PRINCIPALE

INFRASTRUCTURĂ DE TRANSPORT FEROVIAR

Zone construite

UNIVERSITĂȚI DE STAT

UNIVERSITĂȚI PARTICULARE

LICEE

LICEE CLASE POSTLICEALE ȘI PROFESIONALE

1 Universitatea Tehnică Ghorghe Asachi
2 Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Ion Ionescu de la Brad
3 Universitatea Alexandru Ioan Cuza
4 Universitatea de Medicină și Farmacie Gr. T. Popa
5 Universitatea de Arte George Enescu

6 Universitatea Mihail Kogalniceanu
7 Universitatea Petre Andrei
8 Universitatea Apollonia

9 Colegiul Național Costache Negruzzi
10 Colegiul Economic Administrativ
11 Colegiul Național Emil Racoviță
12 Colegiul Național Gabaret Ibrăileanu
13 Colegiul Național Mihai Eminescu
14 Colegiul Național de Artă Octav Băncilă
15 Colegiul Național Iași
16 Liceul cu program sportiv
17 Liceul Pedagogic Vasile Lupu
18 Liceul Teoretic Alexandru Ioan Cuza
19 Liceul Teoretic Dimitrie Cantemir
20 Liceul Teoretic Miron Costin
21 Liceul Teoretic Vasile Alecsandri
22 Liceul Teoretic de Informatică Grigore Moisil
23 Liceul Teoretic Waldorf

24 Liceul Agricol și de Industrie Alimentară Vasile Adamachi
25 Colegiul Tehnic Dimitrie Leonida
26 Colegiul Tehnic Gheorghe Asachi
27 Colegiul Tehnic Ioan C. Ștefănescu
28 Colegiul Tehnic Mihai Sturza
29 Colegiul Tehnic de Electronică și Telecomunicații Gheorghe Mârzescu
30 Colegiul Tehnic de Transporturi și Construcții
31 Colegiul Tehnologic Petru Poni
32 Liceul Tehnologic de mecatronică și automatizări
33 Liceul Tehnologic Economic Virgil Madgearu
34 Liceul Tehnologic Economic de turism

Figură 58 - Distribuția universităților la nivelul Municipiului Iași

Învățământ universitar

Municipiul Iaşi este unul din principalele centre universitare din România, în competiție directă cu Municipiul Bucureşti şi Cluj-Napoca. Acesta are o lungă tradiție în educație universitară ce a început în anul 1860 când a fost înființată prima unitate de învățământ superior din România, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza", Iași.

În Municipiul Iaşi se află în total 5 universități de stat: Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi", Universiatea de Medicină și Farmacie "Gr. T. Popa", Universitatea de Arte "George Enescu", Universitatea de Științele Vieții "Ion Ionescu de la Brad", și 2 universități particulare: Universitatea „Petre Andrei" şi Universitatea „Apollonia".

Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa" are 11 specializări: medicină, medicină dentară, şi farmacie și bioinginerie medicală, asistență medicală generală, nutriție și dietetică, tehnică dentară, asistență de profilaxie stomatologică, balneo-fiziokinetoterapie și recuperare, audiologie și protezare auditivă, cosmetică medicală și tehnologia produsului cosmetic.[222]

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" are 12 specializări: matematică, informatică, chimie, geologie, geografie, fizică, drept, cibernetică, statistică şi informatică economică, contabilitate, filozofie şi istorie. Totodată, universitatea are 3 departamente de cercetare interdisciplinară în domeniile ştiinţe, socio-uman şi fizică avansată şi alte 76 de centre şi grupuri de cercetare împărţite pe 15 domenii, inclusiv o strategie de cercetare în domeniul ştiinţific.

Următoarea este Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" cu 10 specializări: arhitectură şi urbanism, inginerie electrică şi energetică, inginerie şi management, ingineria mediului, ingineria materialelor, mecatronică şi robotică, inginerie mecanică, ingineria sistemelor, calculatoare şi tehnologia informației, inginerie electronica şi comunicații, inginerie civilă şi instalații şi chimie. Universitatea dispune şi de un centrul de cercetare si transfer tehnologic - Polytech, 23 de centre de cercetare/ excelenţă, 8 colective de cercetare şi laboratoare de cercetare acreditate, inclusiv o strategie de cercetare în domeniul ştiinţific.

În topul universităților ce oferă programe de licență şi masterat se află Universitatea de Arte „George Enescu" cu două domenii de clasa A: arte vizuale şi muzică și Universitatea de Științele Vieții „Ion Ionescu de la Brad" cu domeniile de clasa A: zootehnie şi agronomie, horticultură, silvicultură şi inginerie forestieră.

Clasamentul universităților din România, realizat în anul 2020 de către Asociația "Ad Astra" a cercetătorilor români din țară și din străinătate vine cu câteva schimbări în ierarhia Instituțiilor de învățământ superior din Iași. Pe locul 3 la nivel național este poziționată Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași, deoarece pe locul 2 este egalitate între Universitatea din București și Universitatea Politehnică din București. Pe cel de-al 5-lea loc este clasată „Universitatea Alexandru Ioan Cuza" din Iași, iar pe locul 9 se află Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași.[223]

---

[222] *https://www.umfiasi.ro/ro/admitere/program-de-licenta/Pagini/Specializarea-Asisten%C8%9B%C4%83-medical%C4%83-general%C4%83.aspx*

[223] https://www.edupedu.ro/cele-mai-bune-universitati-din-romania-in-2020-universitatea-babes-bolyai-din-cluj-napoca-universitatea-din-bucuresti-si-politehnica-bucuresti-sunt-top-3-in-clasamentul-universitatilor-anuntat-de-a/

Iașul este prin excelență un oraș universitar de mare importanță națională, remarcându-se printr-un număr din ce în ce mai mare de proiecte, recunoașteri și studenți internaționali. Astfel, putem vorbi de o atractivitate pentru studiul în orașul Iași pentru studenții din Europa de Est. În acest sens, o serie de indicatori au fost stabiliți „prin intermediul indexului „QS Best Student Cities"[224]:

1. **Universități de top** (calitatea și cantitatea universităților din oraș): două din primele 5 universități românești nominalizate în topul QS Europa de Est sunt în Iași[225])
2. **Comunitatea de studenți** (marimea și diversitatea internațională a acesteia): comunitatea de studenți din Iași este în creștere și din ce în ce mai activă
3. **Calitatea locuirii** (infrastructură, servicii, diversitate culturală și opțiuni de petrecere a timpului liber): activitățile culturale sunt puțin diversificate iar oportunitățile de petrecere a timpului liber sunt subdimensionate pentru talia orașului;
4. **Perspective de angajare:** nu există o platformă care să faciliteze accesul tinerilor la angajatori, cu toate că există perspective mai ales în domeniul IT
5. **Costuri reduse** (taxa de studii și traiul): comparativ cu alte orașe europene, costul vieții în Iași este mult mai scăzut

Populația Școlară și Capacitatea Infrastructurii Educaționale

Învățământ preuniversitar

Populația școlară din Municipiul Iași a înregistrat o creștere de aproximativ 4 procente din anul 2015 până în anul 2020, când reprezenta 14,28% din totalul populației orașului. Cel mai mare procent este înregistrat de învățământul liceal (32%) urmați de elevii din învățământul primar (25%), gimnazial (22%) și abia pe locul 4 populația preșcolară (13%), urmați de profesional cu 4%. Cele mai scăzute valori sunt înregistrate de învățământul postliceal – clase postliceu și cele cu clase tip maiștri, înregistrând 3,5%, respectiv 0,35%.

Singurele tipuri de educație care au înregistrat creștere semnificativă în intervalul 2015-2021 au fost cel profesional și cel gimnazial, restul înregistrând o scădere continuă sau o creștere redusă (cel primar și liceal). Cele mai drastice scăderi ale populației școlare s-au înregistrat în cadrul învățământului postliceal – clase maiștri (-26%), și cel postliceal – clase postliceu (-7%).

[224] www.topuniversities.com

[225] Locul 32: Universitatea din București, Locul 36: Universitatea Babes-Bolyai din Cluj Napoca, Locul 49: Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Locul 59: Universitatea de Vest din Timișoara, Locul 61: Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași

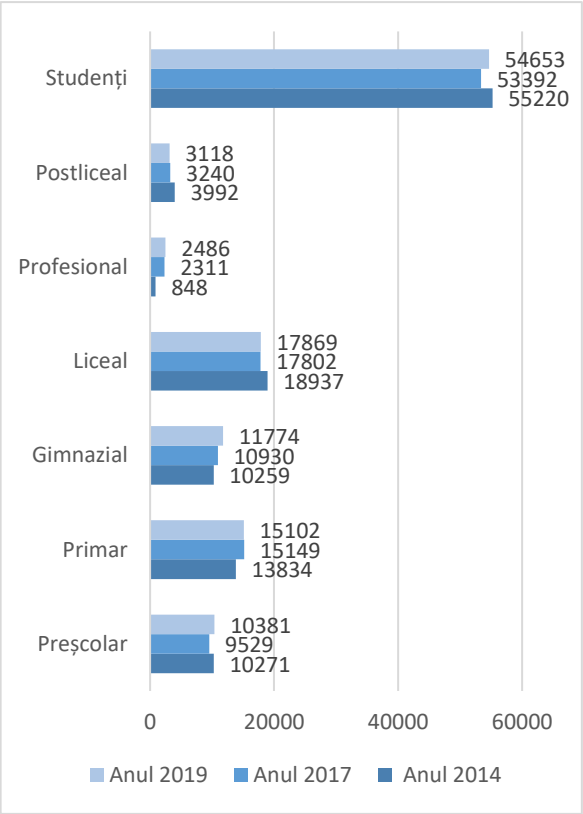

Grafic 68 - Populaţia şcolară pe ninveluri de educaţie în Municipiul Iași

Sursa: Baza de date INS TEMPO

În ceea ce priveşte gradul general de solicitare a infrastructurii de învățământ, numărul mediu al elevilor ce revin unei săli de clasă în Municipiul Iaşi este de 35,8, valoare peste media județeană, regională sau națională, iar numărul elevilor pe calculator este de 8,3, valoare foarte bună comparativ cu situația din România, indicând o stare bună a dotărilor infrastructurii educaționale.

O privire asupra nivelurilor de învățământ arată faptul că numărul de elevi pe sală de clasă este corespunzător Legii Naționale a Educației doar în cadrul învățământului liceal, deşi depăşeşte media națională. Cea mai gravă situație se înregistrează în cadrul învățământului postliceal unde valoarea este mai mult decât dublă comparativ cu norma permisă. Situația este ceva mai bună în şcolile primare şi gimnaziale, unde valoarea este sub media națională, însă peste norma maximă prevăzută prin lege.

Tabel 29 - Numărul mediu de elevi pe sală de clasă în Municipiul Iași[226]

	Mun. Iași	Legea Educației Naționale	Media națională în mediul urban
Învățământ primar	34,67	În medie 20, nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 25	22,90
Învățământ gimnazial		În medie 25, nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 30	
Învățământ liceal	16,70	În medie 25, nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30	16,70
Învățământ postliceal	83,61	În medie 25, nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30	83,61

Au fost înregistrate creșteri a numărului cadrelor didactice în perioada 2014 - 2019 pe toate categoriile analizate: cel primar 10,82% și cel gimnazial 9,47, în timp ce restul au înregistrat aproximativ 9,38% (postliceal), 9,12% (preșcolar) și 2,84% (liceal).

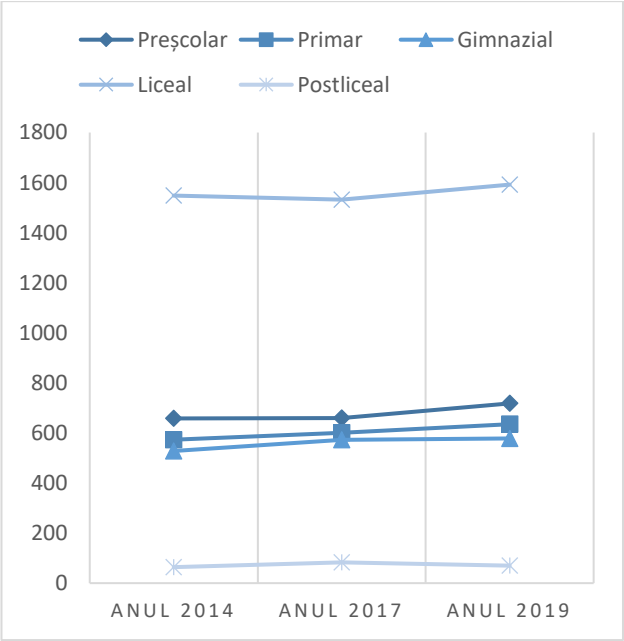

Grafic 69 - Evoluția aparatului didactic în perioada 2014 – 2019, în Municipiul Iași[227]

Învățământul preșcolar, primar, gimnazial și cel liceal prezintă o situație îmbucurătoare în ceea ce privește cadrele didactice, numărul mediu de copii/elevi ce revine fiecărui profesor fiind sub media națională. Astfel, în cadrul învățământului preșcolar, unui cadru didactic îi revin în medie 14,46 elevi în municipiul Iași, în cadrul învățământului primar și gimnazial unui cadru didactic îi revin un număr de 18,20 elevi, iar în cadrul învățământului liceal unui cadru didactic îi revin un număr de 11,22 elevi. Pe de

[226] Baza de date INS TEMPO
[227] Baza de date INS TEMPO

altă parte, lipsa cadrelor didactice este acută în cadru învățământului postliceal, unde unui singur profesor îi revin 45 de elevi.

Tabel 30 - Numărul mediu de copii/elevi per cadru didactic în Municipiul Iași[228]

Iași	Municipiul Iași	Media națională în mediul urban
Învățământ preșcolar	14,46	15,72
Învățământ primar și gimnazial	18,2	14,02
Învățământ liceal	11,22	11,56
Învățământ postliceal	44,54	47,45

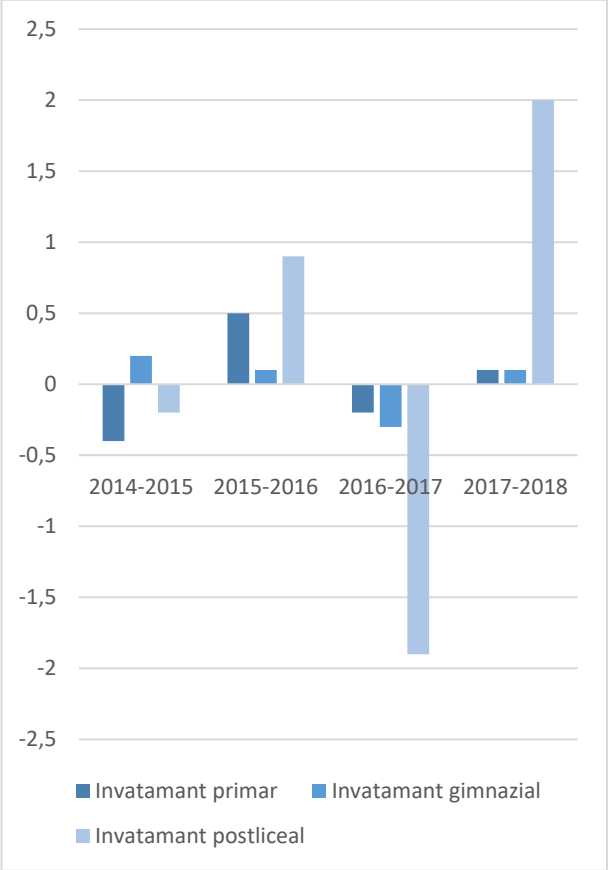

Grafic 70 - Evoluția ratei abandonului școlar în Municipiul Iași[229]

În general, abandonul școlar din Municipiul Iași a fluctuat, tendința generală în perioada 2014 – 2018 fiind de creștere ușoară. Pe niveluri de învățământ, cea mai mare scădere a fost constatată în cadrul învățământului postliceal în perioada 2016-2017 și a celui gimnazial în aceeași perioadă, în timp ce o creștere semnificativă a fost constatată în cadrul învățământului postliceal în perioada 2017-2018.

[228] Baza de date INS TEMPO
[229] Baza de date INS TEMPO

În schimb, cea mai mică rată a abandonului şcolar, 1,2% aparține învățământului primar şi gimnazial – 1,5%, maxima de 12,5% fiind înregistrată în cadrul învățământului profesional, în perioada 2017-2018.

În perioada 2018-2020 au abandonat parcursul școlar elevi din: Liceul Tehnologic ”Petru Poni” – 9; Liceul Tehnologic Economic de Turism – 3; Liceul cu Program Sportiv – 1; Școala Gimnazială ”ALECU RUSSO”- 5; Școala Gimnazială „ALEXANDRU VLAHUȚĂ” – 1; Școala Gimnazială ”DIMITRIE A. STURDZA” – 5; Școala Gimnazială ”Elena Cuza” – 9; Școala Gimnazială ”Ion Creangă” – 3; Școala Gimnazială ”Veronica Micle” – 4; Școala Gimnazială ”Ion Neculce” - 28.

Învățământ universitar

Din modelul gravitațional realizat de Registrul Educațional Integrat se pot observa principalele centre universitare la nivel național, în funcție de numărul de studenți înmatriculați în anul I şi localitatea de domiciliu a acestora. Municipiul Iaşi este în primele 3, alături de Cluj Napoca şi Bucureşti.

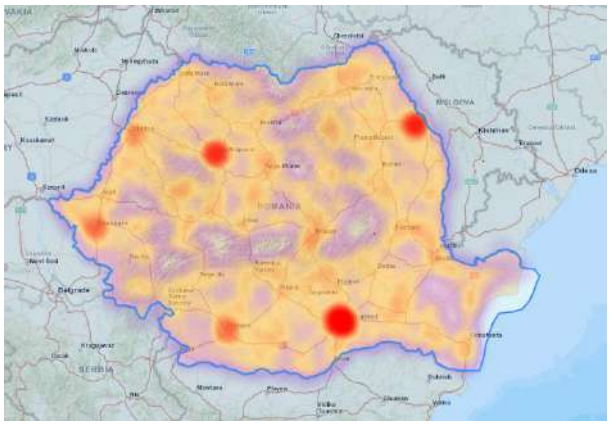

Figură 59 - Reprezentarea pe oraşe a distribuției geografice a studenților inmatriculați in anul I (2020-2021) după domiciliu[230]

Acest fapt este confirmat şi de datele oferite de Institutul Național de Statistică. Astfel în 2019, din principalele 7 centre universitare din România, cei mai mulți studenți sunt concentrați în Bucureşti – 32% (126.888), Cluj – 13% (53.508) şi Iaşi – 10% (41.516), restul oraşelor având sub 10% din totalul studenților din România.

[230] Platforma Guvernamentală Registrul Educațional Integrat

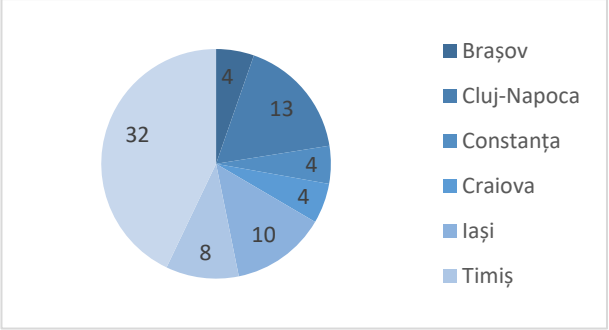

Grafic 71 - Procentul studenților din principalele orașe universitarea raportat la totalul studenților din România[231]

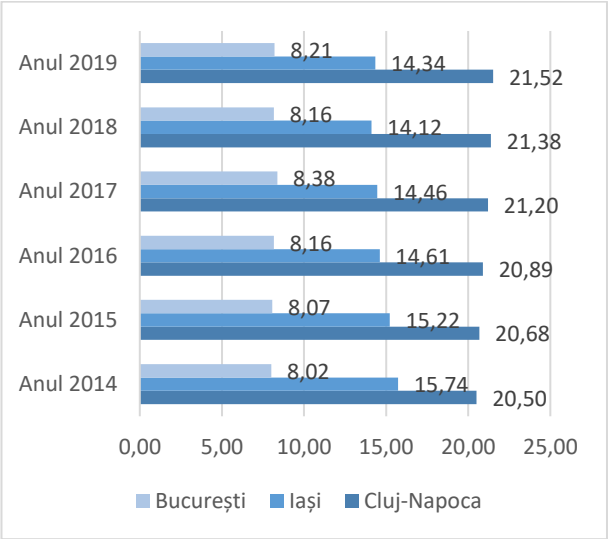

Grafic 72 - Procentul studenților din populația orașului[232]

În anul 2019, în Municipiul Iași, aproximativ 14,34% din totalul populației erau studenți. Situația este asemănătoare cu cea a Municipiului Cluj-Napoca unde procentul este de 21,52%. Față de anul 2014, numărul studenților a scăzut în Iași, în ton cu scăderea populației tinere la nivel național.

Dintre cele 5 universități publice din Iași, cele mai atractive la nivel național sunt Universitatea „Alexandru Ioan Cuza", Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa" şi Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi", a căror arie de influență depășește considerabil granițele regionale spre Focșani, Brăila, București, Craiova, Cluj Napoca și chiar spre Timişoara sau Oradea. În aria de influență a universităților intră inclusiv orașele mici și comunele din vecinătatea centrelor urbane.

Universitatea de Științele Vieții "Ion Ionescu de la Brad" şi Universitatea de Medicină "Gr. T. Popa" își concentrează influența în Regiunile Nord-Est și Sud-Est, în timp ce Universitatea de Arte „George Enescu" atrage majoritatea studenților doar din regiunea Nord-Est. Se poate observa totodată faptul că anumite orașe precum Timişoara, Craiova, Cluj Napoca, Brașov și București furnizează studenți către aceste universități ieșene.

[231] Baza de date INS TEMPO

[232] Baza de date INS TEMPO

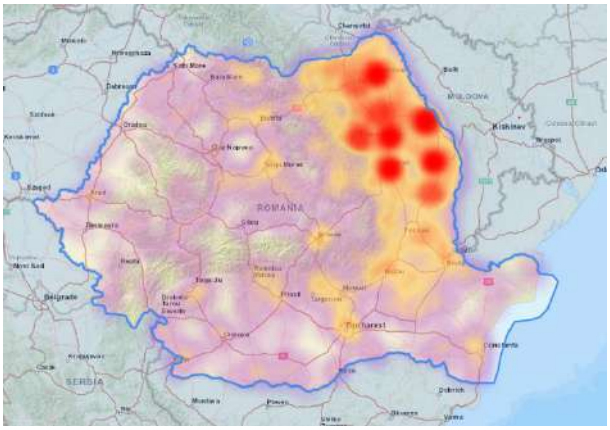

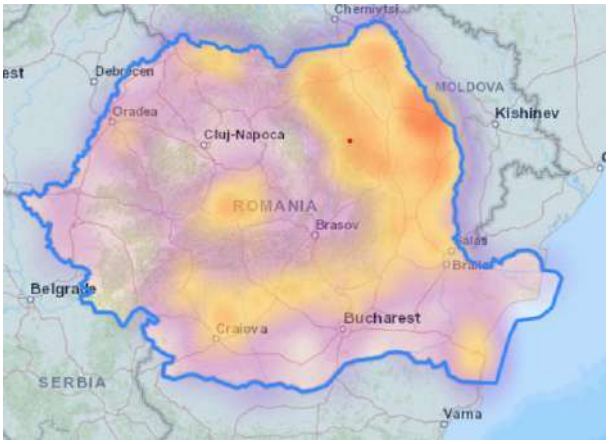

Figură 60 - Reprezentarea pe universitățile din Iași a distribuției geografice a studenților inmatriculați in anul I (2020-2021) după domiciliu[233]

Sursa:UMF Iași - Platforma Guvernamentală Registrul Educațional Integrat

În perioada 2020-2021, comparativ cu perioada 2015-2016 a scăzut numărul de studenți străini la nivelul Universității de Medicină și Farmacie, dar a crescut numărul acestora la nivelul celorlalte 3 universități principale din Muncipiul Iași.

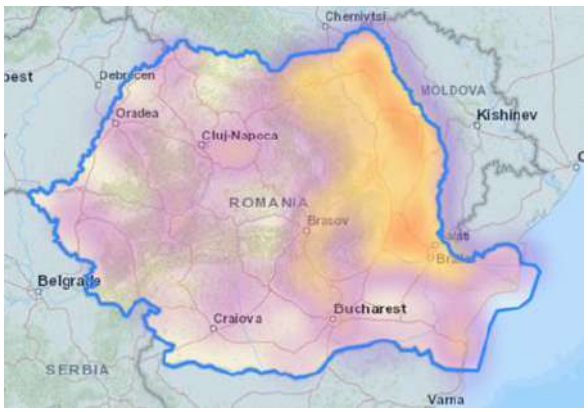

[233] UAIC Iași – rei.gov.ro

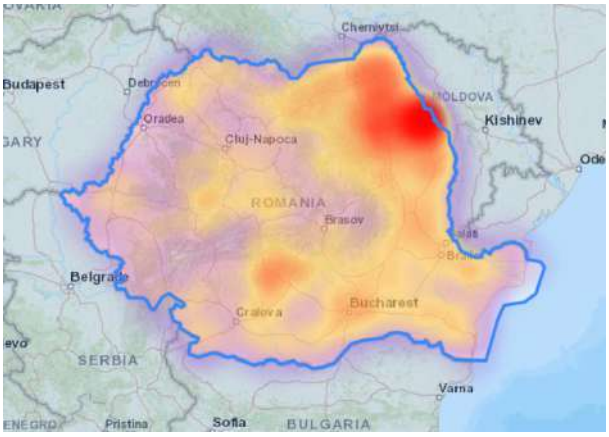

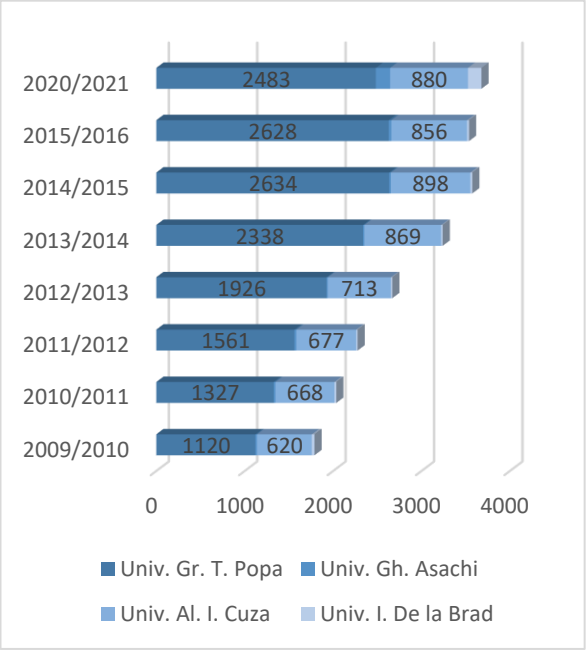

Grafic 73 - Numărul de studenți din alte țări ce studiază în cadrul Universităților publice ieșene[234]

În cadrul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, numărul de studenți din Republica Moldova care se înscriu la studiu înregistrează un procent redus.

De asemenea, se înregistrează un procent redus de studenți din Republica Moldova care se înscriu și în cadrul Universității de Științele Vieții „Ion Ionescu de la Brad”, secția medicină veterinară.

Astfel, se observă faptul că numărul de locuri oferit pentru studenți din Republica Moldova în cadrul celor două universități nu este ocupat în procent de 100%.

Republica Moldova reprezintă unul din cei mai importanți furnizori de studenți pentru Municipiul Iași, datorită vecinătății de frontieră, în fiecare an tot mai muți tineri alegând să urmeze studiile aici. Din totalul studenților străini, aproximativ 21% sunt din Republia Moldova. Aceștia aleg de obicei Universitățile „Alexandru Ioan Cuza” și „Gheorge Asachi”.

[234] Prelucrare proprie a datelor furnizate de Rectoratele Universităților

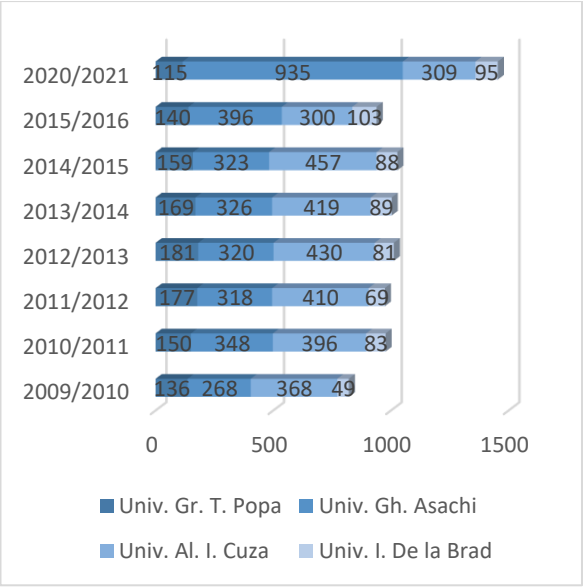

Grafic 74 - Numărul de studenți din Republica Moldova ce studiază în cadrul Universităților publice ieșene[235]

În același timp, o parte din studenții români optează pentru studiul în străinătate prin intermediul programelor Erasmus. Pe de altă parte, cele mai puține plecări au fost înregistrate în cazul Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa", respectiv Universitatea de Științele Vieții „Ion Ionescu de la Brad", secția medicină veterinară.

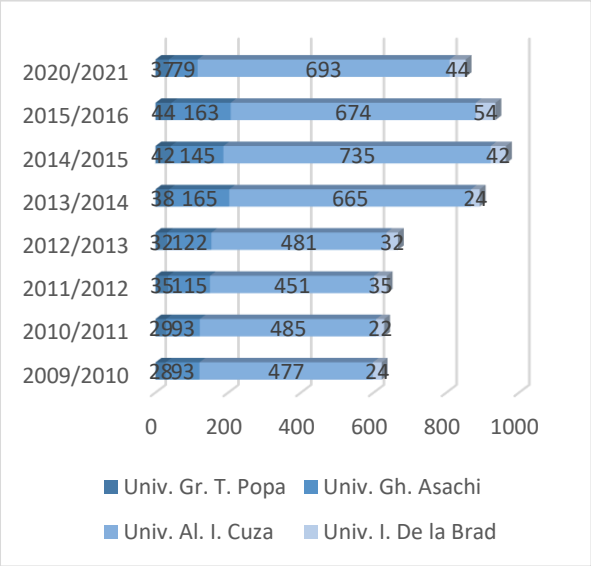

Grafic 75 - Numărul de studenți români care au plecat în străinătate cu programe ERASMUS din cadrul Universităţilor publice ieşene

Sursa: Prelucrare proprie a datelor furnizate de Rectoratele Universităților

[235] Prelucrare proprie a datelor furnizate de Rectoratele Universităților

Potrivit Barometrului privind Calitatea Vieții, la întrebarea "Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile educaționale din oraș?" a rezultat faptul că un procent de 31% dintre persoanele intervievate au răspuns că sunt foarte mulțumiți, un procent de 25% au răspuns că sunt mai degrabă mulțimiți, iar un procent scăzut, de 6% dintre persoane au menționat faptul că sunt foarte nemulțumiți de facilitățile educaționale din orașul Iași.

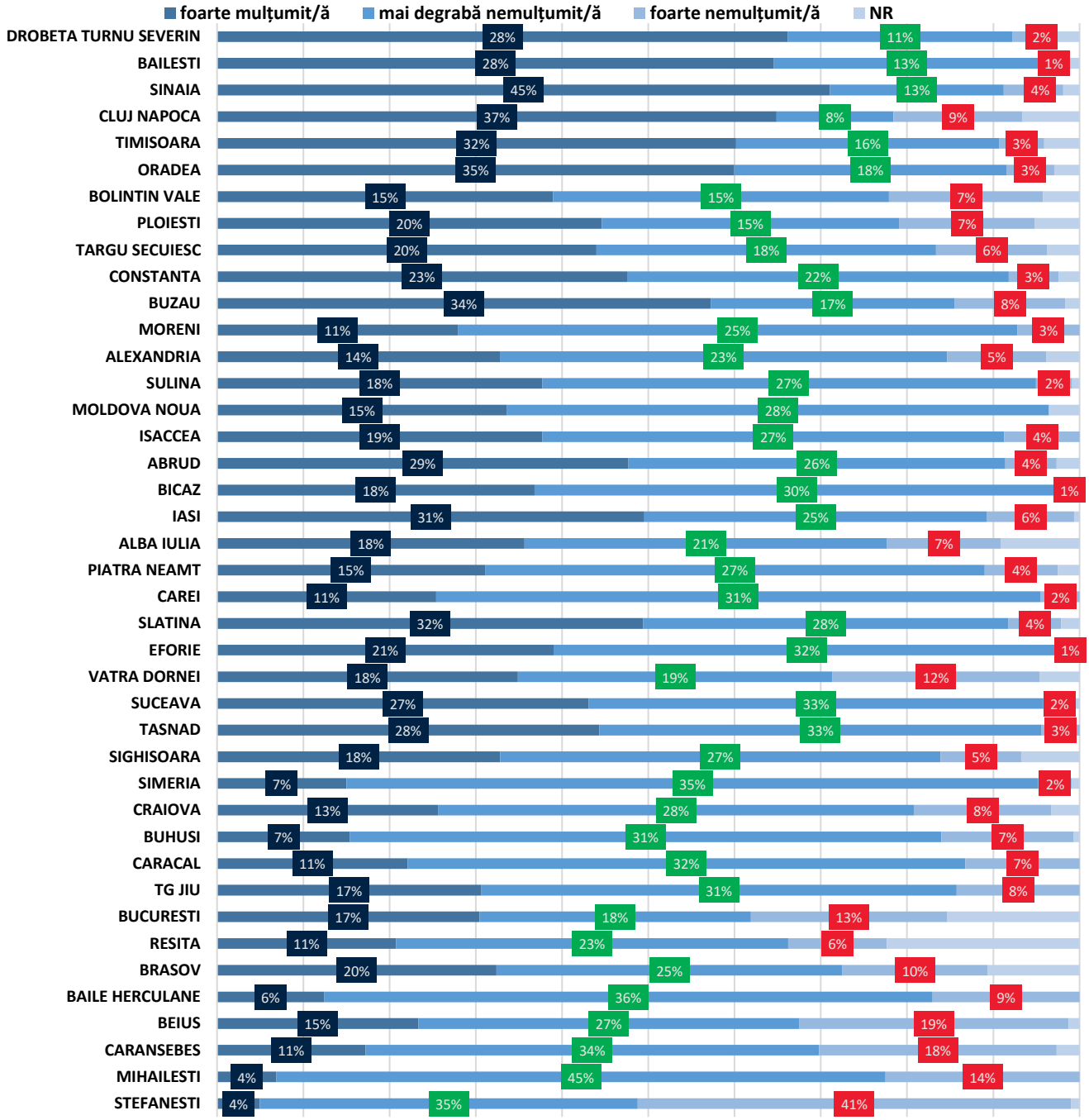

Grafic 76 - Răspuns la întrebarea: "Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile educaționale din oraș?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

2.7.2. Infrastructura și serviciile de asistență socială

Profil metropolitan

Infrastructura publică de servicii sociale din Zona Metropolitană Iași este concentrată cu precădere în Municipiul Iași, fiind asigurată prin intermediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (Consiliul Județean) și prin Direcția de Asistență Socială Iași (Primăria Municipiului Iași). Excepție face Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională care își are sediul în comuna Popricani.

DGASPC oferă pe teritoriul Zonei Metropolitane Iași următoarele centre pentru copii și adulți:

1. Complex Servicii Comunitare ”Bucium,, cu Modulul rezidential specializat pentru copilul supradotat provenit din familii vulnerabile din mediul rural şi Centrul de zi pentru copiii supradotati care provin din familii cu risc social (capacitate 190);
2. Complex Servicii ”Veniamin Costache” (capacitate 54);
3. Centrul specializat de zi pentru resocializarea copilului cu comportament delincvent și predelincvent;
4. Complex de Servicii Comunitare de protecție și recuperare a copilului cu handicap sever “Sfântul Andrei” (capacitate 136);
5. Echipa mobilă destinată asigurării serviciilor la domiciliu pentru copilul cu dizabilități și familia acestuia;
6. Centrul de Servicii Sociale ”Sf. Nectarie” (capacitate 110);
7. Centrul de zi ”Sfântul Andrei”;
8. Centrul maternal ”Maternus”;
9. Centrul de recuperare pentru copilul cu handicap sever ”Galata”;
10. Centrul de zi ”Stejarul” cu Centrul vocational de zi ”Stejarul”;
11. Centrul de Plasament “Ion Holban” Iaşi cu Modulul de reabilitare comportamentala şi centru de zi (capacitate 150);
12. Centrul de primire în regim de urgență și copiii străzii;
13. Centrul de asistență și protecție a victimei traficului de persoane;
14. Centrul de zi cu Centrul de asistenta, suport și recuperare pentru copii cu dizabilități ,,Micul Prinț” (capacitate 80);
15. Centrul rezidențial ,,C.A. Rosetti” Iași (capacitate 130);
16. Centru social cu destinație multifuncțională pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție;
17. Centrul Județean de Incluziune Socială Iași (capacitate 30);
18. Centrul de Integrare prin Terapie Ocupațională Popricani (capacitate 42);

19. Centrul de Servicii de Recuperare Neuromotorie de tip Ambulatoriu Iași;
20. Complexul social educativ și rezidențial Galata cu Centrul social educativ pentru persoane cu dizabilități Galata;
21. Centrul Social de tip Rezidențial Iași;
22. Locuințe Protejate Galata;
23. Centrul de Tip Hospice ”Gulliver”;
24. Centrul Social de Ocrotire a femeilor Victime ale Violenței Domestice.

Numărul serviciilor sociale funcționale este unul mic raportat la numărul beneficiarilor identificați care dispun în prezent de măsură de protecție specială. În Zona Metropolitană Iași nu sunt disponibile în prezent servicii sociale de îngrijire la domiciliu/ în comunitate, iar din acest motiv au fost înregistrați un număr mare de adulți instituționalizați:

Direcția de Asistență Socială Iași are în subordonare următoarele centre:

- Centrul de zi pentru persoane vârstnice „Vovidenia” și 7 cluburi de pensionari;
- Centrul de zi pentru vârstnici „Alexandru cel Bun”;
- Centrul de zi pentru vârstnici „Mușatini”;
- Centrul de zi pentru vârstnici „Moara de Vânt”;
- Centrul de zi pentru vârstnici „Aleea Rozelor”;
- Centrul multifuncțional de servicii sociale comunitare;
- Centrul de zi pentru vârstnici „Nicolina”;
- Centrul de servicii comunitare „Mușatini”;
- Centrul de servicii comunitare „Sf. Mina”;
- Centrul de servicii comunitare „Cantemir”;
- Centrul Social de Urgență pentru Recuperare și Integrare „C.A. Rosetti”;
- Adăpostul de Noapte M2;
- Centrul multifuncțional de servicii sociale pentru persoane cu dizabilități;
- Centrul de zi pentru persoane cu deficiențe de auz și vorbire „Sf. Prooroc Zaharia”;
- Centrul de Zi „Prichindel”;
- Centrul de Servicii Integrate pentru Victimele Violenței în Familie;

- Centrul Social cu destinație multifuncțională „Bucuria”;
- Cantina de Ajutor Social;
- Căminul de Pensionari „Sf. Cuvioasă Parascheva”;
- Căminul de Bătrâni „Sfinții Împărați Constantin și Elena“.

Majoritatea acestor clădiri au fost construite sau reablilitate prin proiecte cu finanțări europene, astfel încât, în prezent clădirile se află într-o stare arhitecturală bună.

Prin intermediul Direcției de Asistență Socială din cadrul Primăriei Iași, populația din categoriile vulnerabile beneficiază de o serie de ajutoare permanente sau ocazionale pe care Municipalitatea le oferă, după cum urmează:

- Ajutor social (venit minim garantat) – beneficiari (persoane singure și familii)

2016	2017	2018	2019	2020
385	375	361	294	284

- Ajutor pentru încălzirea locuinței - beneficiari (persoane singure și familii)

2016	2017	2018	2019	2020
5.784	2.938	1.843	1.274	1.034

- Protecția copilului – alocația de susținere a familiei – număr mediu lunar de dosare

2016	2017	2018	2019	2020
380	280	245	191	168

- Ajutoare alimentare de la Uniunea Europeană – în 2016, 16.876 beneficiare de pachete alimentare, iar în 2020, 5.358 beneficiari, din care 1.918 beneficiari cu alimente și 3440 beneficiare cu pachete de igienă.
- Gratuitatea mijloacelor de transport în comun

2016	2017	2018	2019	2020
46.342	48.751	49.270	49.297	51.658

- Salarii pentru 742 asistenți personali ai persoanelor cu handicap grav
- Cantina socială (beneficiari)

2016	2017	2018	2019	2020
170	177	154	127	139

În perioada martie 2020 - mai 2020, Cantina socială a asigurat zilnic hrană caldă și hrană rece pentru centrele municipiului Iași pentru un număr de 160 persoanele fără adăpost.

- Indemnizații pentru persoane cu handicap grav - 1.929 persoane

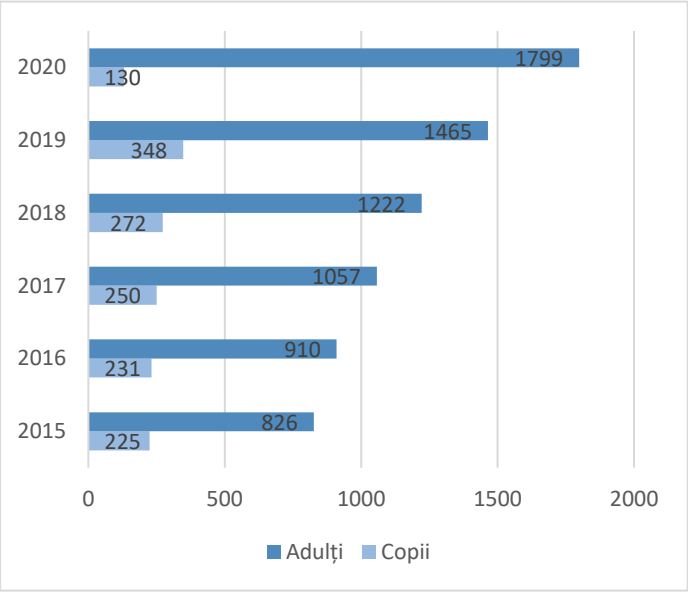

Grafic 77 - Număr indemnizații acordate pentru persoanele cu handicap grav în perioada 2015-2020

Sursă: DAS Iași

- Ajutoare de urgență pentru cazuri medicale grave ce presupun costuri ridicate și nu sunt decontate prin casa de asigurări - beneficiari (persoane singure și familii)

2016	2017	2018	2019	2020
1178	140	103	117	102

În anul 2020, la Centrul Social pentru recuperare și integrare „C.A. Rosetti" au fost asigurate servicii de cazare pentru 153 de beneficiari mediu lunar/sezonul rece și perioada stării de urgență datorată pandemiei de SARSCoV-2, și 17 beneficiari mediu lunar/ restul sezonului cald. Tot în același an, Fundația Hecuba a oferit sprijin pentru 29 de mame și 59 de copii.

La centrul de "Servicii pentru mamă și copil" au fost beneficiari, în anul 2020, 104 copii și 80 de mame.

În anul 2020, în ceea ce privește serviciul de asistență socială a persoanelor adulte cu handicap, aflate în dificultate, numărul de beneficiari la nivelul Județului Iași a fost de 624 persoane. Cele mai multe persoane cu handicap care necesită asistență socială se află la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Hârlău (240 de persoane).

La nivelul județului Iași, în anul 2020, se înregistra un număr de **28.478 persoane cu handicap domiciliate în județul Iași**, din care 2.989 copii și 25.489 adulți, aflate în evidența Serviciului de Evidență și Plată Beneficii de Asistență Socială. [236]

Tabel 31 - Persoane care beneficiază de VMG (venit minim garantat) în Municipiul Iași[237]

Cartier	Număr dosare	Număr beneficiari
Centru	40	72
Tătărași	72	99
Podu Roș	55	82
Copou/ Sărărie	19	30
Alexandru/ Galata	77	127
Bularga	40	43
Păcurari/ Păcureț	47	90
Nicolina I+ II	34	47
Dacia	32	47
Fără domiciliu	15	25

Conform datelor furnizate de Direcția de Asistență Socială din cadrul Primăriei Municipiului Iași, în anul 2020, în municipiul Iași, existau în atenția „Serviciului autoritate tutelară, protecția minorilor și familiei", un număr de 15 familii și 25 de copii. Numărul total de cazuri active aflate în faza de monitorizare în anul 2020, în atenția „Serviciului autoritate tutelară, protecția minorilor și familiei" era de 77 de familii și 119 copii.

[236] Raportul privind activitatea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului 2020

[237] Direcția de Asistență Socială Iași

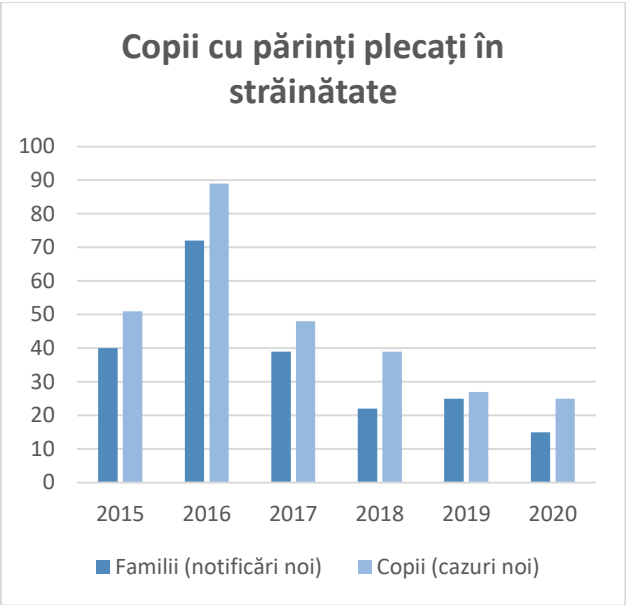

Grafic 78 - Numărul copiilor cu părinți plecați în străinătate în perioada 2015-2020[238]

În ceea ce privește numărul de copii cu părinți plecați în străinătate, în anul 2020 se înregistrează o scădere a cazurilor noi, numărul ajungând sub 30 de cazuri, comparativ cu anul 2016, când numărul cazurilor de copii și familii aflate în această situație era peste 80.

Lipsa unei baze de date comună cu alte instituții (cum ar fi A.J.O.F.M., D.G.A.S.P.C, A.J.P.I.S., etc.) care să cuprindă informații referitoare la beneficiarii drepturilor prevăzute de legislația domeniului asistenței sociale și care privesc beneficiile de asistență socială acordate, serviciile sociale, nevoile identificate, starea de sănătate, situația școlară și profesională a acestora reprezintă în prezent o problemă destul de mare pentru Direcția de Asistență Socială din cadrul Primăriei Municipiului Iași.

La nivelul Municipiului Iași există o cerere crescută pentru obținerea unui locuințe sociale și locuințe protejate, respectiv moderat protejate pentru persoane cu dizabilități și persoane vârstnice care în momentul de față nu poate fi satisfăcută.

În anul 2020 au fost demarate o serie de lucrări de construcție a unor locuințe sociale pe teritoriul Municipiului Iași. În zona Bulevardului Metalurgiei se construiesc două blocuri – C1 și C2 – cu câte două tronsoane fiecare, cu un număr total de 72 apartamente și cu regim de înălțime S+P+3E+M. În zona Grădinari, mai exact pe bulevardul Chimiei, a fost semnat în anul 2017 un contract prin care se avizează construcția unui complex de locuințe destinat tinerilor specialiști în Sănătate, cu un număr total de 288 apartamente. Proiectele de construcție a locuințelor sociale și a locuințelor pentru tinerii specialiști în Sănătate de pe teritoriul municipiului Iași, respectiv din zona Bulevardului Metalurgiei și din zona Grădinari, la momentul anului 2021 se află în încă lucru.

În ceea ce privește cea mai recentă situație a cererilor din anul 2020, au fost înregistrate 2.486 de cereri în vederea obținerii unei locuințe sociale și 2.949 de cereri pentru locuințe convenabile. Dintre acestea , numai 199 de cereri au beneficiat de locuințe convenabile și numai 308 de cerereri au îndeplinit criteriile de acces menționate prin legislația națională pentru locuințe sociale și anume:

- nu au o locuință;

[238] Direcția de Asistență Socială Iași

- venitul mediu net lunar al aplicanților să fie cu 20% mai mic decat salariul mediu net stabilit prin lege;
- persoanele să nu fi primit niciodată sprijin din partea statului.

Referitor la locuirea protejată și adaptată pentru persoanele cu dizabilități, ONG-urile furnizoare de servicii sociale din Iași, au comunicat faptul că astfel de locuințe au fost construite sau achiziționate doar pentru tinerii cu dizabilități care trebuie să părăsească sistemul de protecție al copilului. Din păcate, sunt multe persoane cu dizabilități din familie care au nevoie de locuințe protejate, Iaşi fiind printre județele cu statistica cea mai mare de persoane cu dizabilități diagnosticate (detaliat în cadrul capitolului Dezvoltare locală şi comunități dezavantajate).

Cu toate că Municipiul Iaşi şi zona sa metropolitană beneficiază de o serie diversificată de servicii sociale, se remarcă lipsa unei cartografieri a furnizorilor și a serviciilor sociale - corelată cu nevoile existente (nu există o situație clară a numărului de copii şi tineri cu părinți plecați la muncă în străinătate deoarece aceştia nu se declară, copii şi tineri cu nevoi speciale – pe categorii de nevoi, copii și tineri care provin din familii sărace, copii şi tineri cu probleme medicale cronice etc.). O astfel de cartografiere ar ajuta la o mai bună corelare a situației existente cu documentele strategice din domeniu la nivel național, inclusiv cu "Pachetul guvernamental de măsuri pentru combaterea sărăciei" (Anexa 9) şi va asigura calitatea şi eficiența intervențiilor din domeniul social.

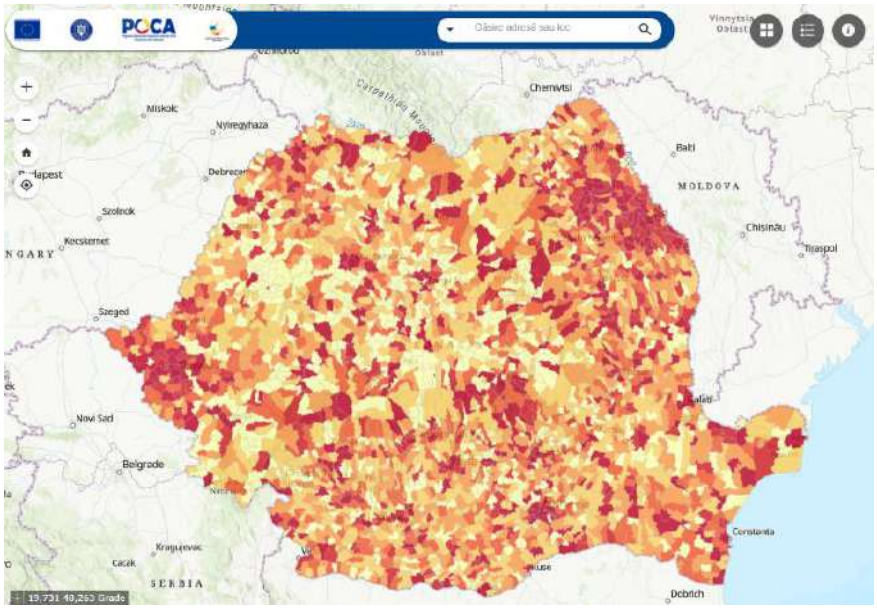

Figură 61 - Harta serviciilor sociale necesare[239]

La nivel național, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a identificat prin acest sistem de informare cartografică nevoile din prezent din punct de vedere al categoriilor de servicii sociale necesare, care trebuie înființate pe lângă cele existente în prezent. Se distinge destul de ușor nevoia mult mai mare de înființare a unor servicii sociale noi în regiunea Nord-Est, cea mai concentrată zonă fiind chiar Zona Metropolitană Iași.

La nivelul Municipiului Iași, numărul total de servicii sociale necesare este 13. Aceste servicii sunt cuprinse în următorul tabel realizat de către M.M.P.S.:

[239] Ministerul Muncii și Protecției Sociale; portalgis.servicii-sociale.gov.ro

Tabel 32 - Servicii sociale necesare în Municipiul Iași[240]

Denumire Serviciu Social	Număr beneficiari
Centre rezidențiale de asistență, medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală	120
Centre rezidențiale de recuperarea/reabilitare pentru persoane cu diferite adicții	100
Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice	250
Centre de zi pentru persoanele vârstnice	1000
Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență	1000
Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități	150
Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	400
Centre de zi pentru familie și copil	1000
Centre de zi victimele violenței în familie și agresori	100
Centre de zi pentru persoane toxico-dependente pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice etc	150
Centre de zi pentru persoanele fără adăpost	50
Centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoanele în risc de sărăcie	1000
Servicii de asistență comunitară	1500

Pe lângă serviciile de asistență socială publice există la nivelul ZMI o serie de prestatori privați de servicii sociale care acoperă o parte din deficitul de centre de asistență socială, însă acestea sunt fie subvenționate parțial, fie deloc fapt ce pune o presiune pe familiile beneficiarilor cu venituri mici și se creează discrepanțe între condițiile din mediul privat prin comparație cu cel public.

2.7.3. Infrastructura și serviciile de sănătate

Profil metropolitan

Infrastructura de sănătate publică din Zona Metropolitană se concentrează în mediul urban, Municipiul Iași fiind cel mai important centru regional din acest punct de vedere. În mediul rural în schimb, cabinetele medicale de familie sunt singurele tipuri de dotări de sănătate, fiind exclusiv private, cu excepția comunei Valea Lupului unde se află 3 dispensare medicale și un spital.

Cel mai bine deservite din punct de vedere al unităților de sănătate sunt comunele Miroslava (7 cabinete), Tomeşti (7 cabinete), Holboca (10 cabinete) şi Ciurea (5 cabinete), în timp ce în majoritatea comunelor se află între 2 și 4 cabinete medicale de familie. În comuna Dobrovăț se află un singur cabinet medical.

[240] Ministerul Muncii și Protecției Sociale; portalgis.servicii-sociale.gov.ro

Astfel, în ceea ce privește numărul de persoane ce îi revin unui medic din mediul privat, media în ZMI este sub cea înregistrată la nivel regional sau național și sub media din județ. Datorită faptului că infrastructura de sănătate din mediul rural metropolitan este exclusiv privată, situația comparativă cu nivelul Național este şi mai precară, ținând cond de faptul că în România, unui medic (domeniu public şi domeniul privat) îi revin în medie 857 de persoane.

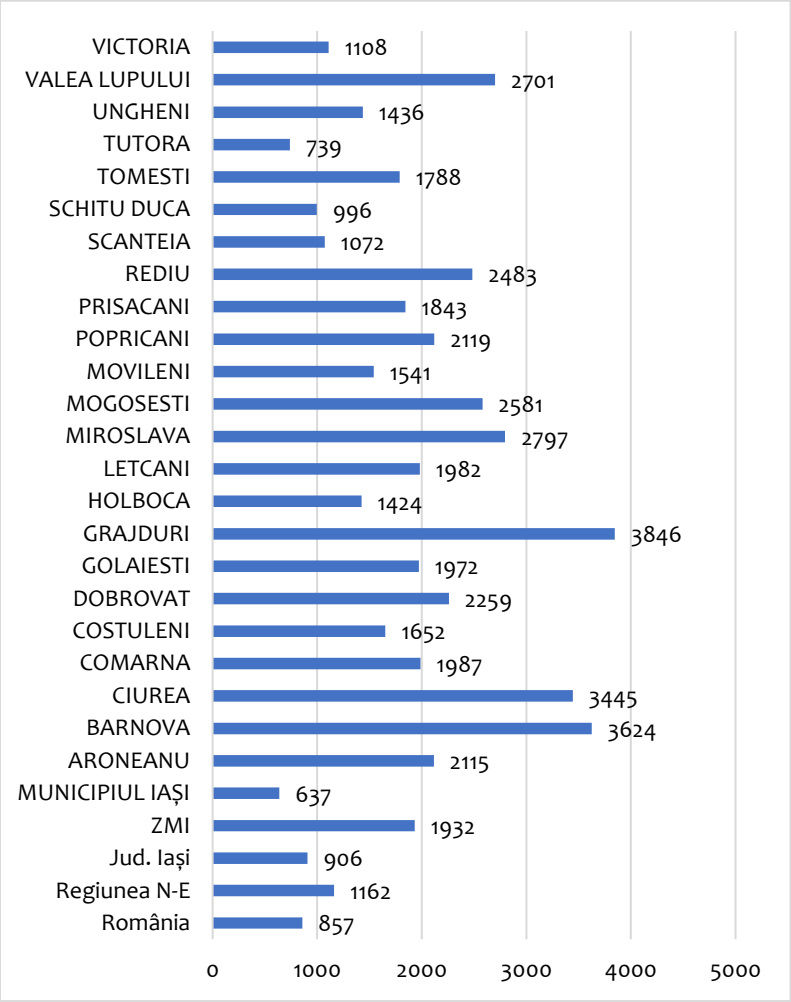

Grafic 79 - Număr de locuitori/ medic din mediul privat în Zona Metropolitană Iași 2020 [241]

În urma realizării centralizării infrastructurii sanitare a Zonei Metropolitană Iași au fost înregistrate următoarele valori:

Tabel 33 - Evoluția infrastructurii sanitare în perioada 2015-2020[242]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Medici de familie	206	249	237	187	287	302

[241] Baza de date INS TEMPO
[242] DSP Iași

Dispensare medicale	1	1	1	1	1	1
Policlinică cu plată	-	-	-	-	-	-
Paturi în spitale	6686	6684	6684	6684	6714	6811
Medici	2576	2978	3189	3400	3665	4036
Cadre medicale	9958	10488	9960	10212	11349	11681
Farmacii	284	258	254	303	284	265

Conform Legii nr. 246/2022 privind zonele metropolitane, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, art. 5, alin. (1) *Teritoriul metropolitan se delimitează astfel: a) pentru municipiul București – cel puțin teritoriul administrativ al județului Ilfov;* ***b) pentru municipiile reședință de județ – cel mult primele două coroane urbane;*** *c) pentru municipii, altele decât cele reședință de județ – cel mult prima coroană urbană;* s-au adăugat 4 comune componente în cadrul zonei Metropolitane Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești.

Conform INS, în anul 2020, în cadrul celor 4 comune componente din zona Metropolitană Iași: Horlești, Românești, Țigănași și Voinești, sunt prezente următoarele unități sanitare:

	Proprietate privată			
	Horlești	**Românești**	**Țigănași**	**Voinești**
Cabinete medicale de familie	2	1	2	4
Societate medicală civilă	1	0	0	0
Cabinete stomatologice	2	0	1	1
Farmacii	1	1	1	1

Profil Municipiul Iași

Infrastructură şi calitate în serviciile de sănătate

Municipiul Iaşi este principalul furnizor de servicii de sănătate atât la nivel județean cât şi la nivel regional. Sistemul de sănătate publică este reprezentat în special prin spitale, laboratoare medicale, cabinete de medicină generală şi cabinet medicale studențești. Pe de altă parte, rețeaua de cabinete medicale de familie, farmacii, cabinete stomatologice, laboratoarele de tehnică dentară şi cabinete medicale de specialitate a fost aproape complet preluată de domeniul privat.

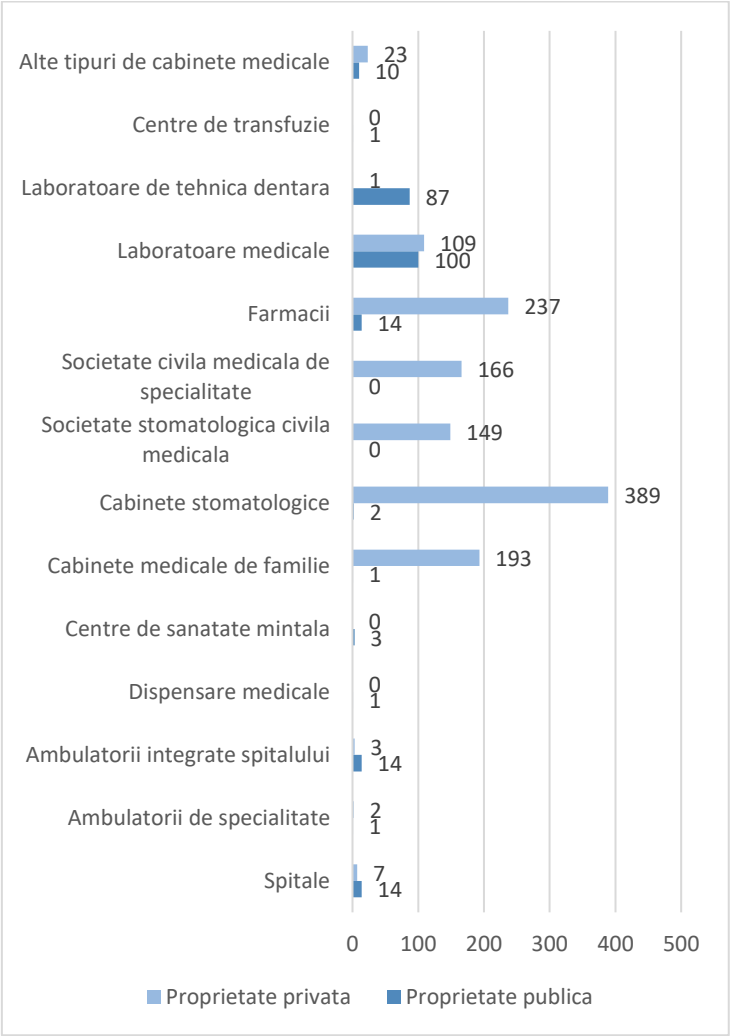

Grafic 80 - Infrastructura de sănătate din Municipiul Iaşi pe tipuri de proprietate[243]

În Municipiul Iaşi funcționează 14 spitale publice, dintre care unul cu regim special (militar), după cum urmează:

1. Spitalul Clinic Boli Infectioase Sf. Parascheva;
2. Spitalul Clinic Pneumoftiziologie;
3. Spitalul Clinic Ob.-Gineco. Cuza Voda;

[243] Baza de date INS TEMPO

4. Spitalul Clinic Recuperare;
5. Spitalul Clinic de Urgente Copii Sf. Maria;
6. Spitalul Clinic Ob.-Gineco. Elena Doamna;
7. Spitalul Clinic de Urgente Sf. Spiridon;
8. Spitalul Clinic C.I. Parhon;
9. Spitalul Clinic Prof. Dr. N. Oblu;
10. Spitalul Clinic Psihiatrie Socola;
11. Institutul de Boli Cardiovasculare Iași;
12. Spitalul Universitar CFR;
13. Spitalul clinic de urgențe Militar Dr. Iacob Czihac;
14. Institutul Regional de Oncologie.

Deoarece infrastructura privată de sănătate a început să se dezvolte din ce în ce mai mult în ultimii ani datorită reformelor din sistemul public, în Iaşi activează în momentul de față 16 spitale private, dintre care amintim: Arcadia, Elytis Hospital, Hyperclinica MedLife, Rețeaua de Sănătate Regina Maria, Victoria Hospital, Helicomed Clinică Medicală Iași, Solomon's sau ProClinic.

Conform informațiilor furnizate de către Ministerul Sănătății, în decembrie 2019 au fost puse bazele unei licitații cu scopul achiziției serviciilor de proiectare pentru "Construirea Spitalului Regional de Urgență Iași". Numărul de paturi total preconizat va fi de 850 și va fi construit în zona Moara de Vânt – Podgoria Copou. Viitorul Spitalul Regional de Urgență Iași va prelua pacinții aflați în stare gravă din cadrul Spitalului de Urgență "Sf. Spiridon", precum și alte servicii de urgență din cadrul altor spitale:

- Serviciul de pneumologie din cadrul Spitalului Clinic de Pneumologie Iași;
- Serviciul de chirurgie pediatrică de la Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Sf. Maria;
- Serviciul de obstetrică-ginecologie și neonatologie din cadrul Spitalului de Obstetrică Elena Doamna;
- Servicii de urologie și nefrologie din cadrul Spitalului Clinic Dr. Parhon;
- Serviciul de neurologie din cadrul Spitalului Clinic de Urgeță Prof. Dr. Nicolae Oblu.

Municipiul Iaşi este al 3-lea pol național în care a fost dezvoltat sistemul de telemedicină, alături de Bucureşti şi Târgu Mureş. Cu ajutorul acestui sistem de transmisie şi monitorizare în timp real, locuitorii din regiune pot avea conexiune directă cu medicii specialişti din Iaşi, prin intermediul unor sisteme computerizate de care beneficiază medicii de familie sau spitalele municipale, fără a mai fi nevoie ca bolnavii să se deplaseze pentru consultări de specialitate, fapt esențial mai ales în situații de urgență.

Deservirea populației

În ceea ce privește numărul de persoane ce revin unui medic de familie, în anul 2019 valoarea era de 784 de persoane per cadru medical în municipiu, dintre care 657 erau repartizați către medicii privați, iar 127 către medicii publici, situația fiind mai bună decât la nivel de județ.

Per total, numărul de persoane ce corespund unui medic de familie din mediul privat a scăzut în municipiul Iaşi în anul 2019, comparativ cu anul 2015. Astfel, numărul de locuitori ce îi revin unui medic de familie are o valoare de 1.678 locuitori în anul 2015, scăzând până la o valoare de 657 locuitori în anul 2019. O scădere a numărului de locuitori ce îi revin unui medic de familie se înregistrează și în sectorul public. Astfel, în anul 2015 s-a înregistrat un număr de 158 de locuitori per medic de familie, comparativ cu anul 2019 când numărul de locuitori per medic de familie din sectorul public era de 127.

Acest fapt limitează responsabilitatea şi capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce priveşte calitatea serviciilor medicale oferite şi poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

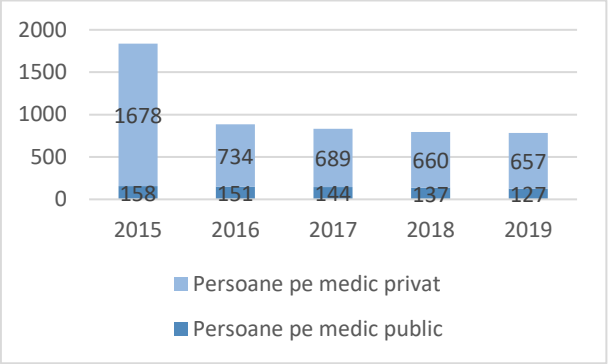

Grafic 81 - Număr de locuitori/ medic de familie din mediul public şi privat[244]

Distribuția paturilor în spitale relevă majoritatea locurilor oferite de sistemul public de sănătate – 5534 în 2019, numărul acestora fiind relativ constant în intervalul 2016-2018 (5504 paturi). Spitalele private ofereau aproximativ 709 de paturi în anul 2015, iar în 2019 numărul s-a redus la 707 paturi, la costuri mult superioare celor publice, însă numărul acestora a rămas destul de constant în perioada analizată, chiar dacă preferințele populației au fost îndreptate din ce în ce mai mult către sectorul privat.

[244] Baza de date INS TEMPO

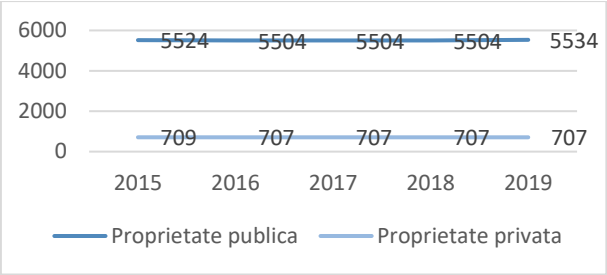

Grafic 82 - Evoluția numărului de paturi în spitale[245]

La nivel național, în anul 2019 Municipiul Iași se afla pe primul loc între polii de creștere (1 din 8), deoarece la 1000 de locuitori sunt disponibile aproximativ 16 paturi în sistemul public de sănătate, valoare asemenătoare cu cea din municipiul Cluj-Napoca și mult superioară față de capitala București unde valoarea este sub 12 paturi la 1000 de locuitori.

Tabel 34 - Număr de paturi raportat la 1000 de locuitori în polii de creștere în anul 2019[246]

Pol dezvoltare	Paturi/1000 loc
Iași	16,4
Cluj-Napoca	16,4
Timișoara	11,7
Craiova	10,8
București	10,4
Ploiești	0,9
Brașov	9,5
Constanța	7,9

Personal medical

În anul 2019, în Municipiul Iași se aflau 3.572 de medici din care 84% lucrau în instituții publice de sănătate. Dintre aceștia, majoritatea de 55% erau personal sanitar mediu, 34% medici iar stomatologii și farmaciștii însumau numai 11%.

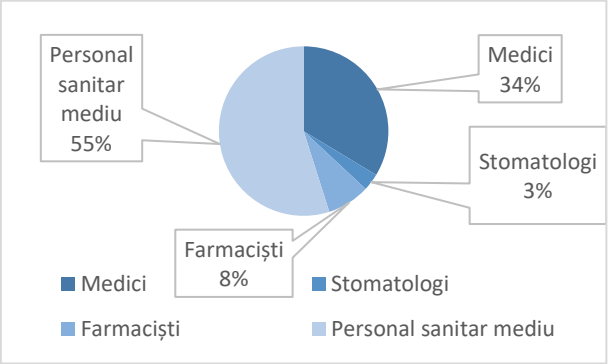

Grafic 83 - Structura personalului medical[247]

[245] Baza de date INS TEMPO
[246] Baza de date INS TEMPO
[247] Baza de date INS TEMPO

În general, procentul acestora a crescut în perioada 2015-2019, excepție făcând personalul stomatologic care a scăzut cu aproximativ 24%. O altă scădere înregistrată a fost cea din domeniul farmaciștilor privați, unde procentul a scăzut cu aproximativ 8%. Cele mai mari creșteri în domeniul public dar și în cel privat au fost înregistrate în rândul medicilor.

Spitalul Clinic de Urgență "Prof. Dr. N. Oblu" Iași, activa în 2020 pe 9 specializări, fiind dotat cu 331 de paturi în spital, 500 de cadre medicale, 95 de medici și 72 de rezidenți. Conducerea acestui spital a identificat nevoia de construire a unui Centru de Neuroexcelență – conform P.U.Z. aprobat prin HCL nr. 21/31.01.2020 (proiect care prezintă un orizont de timp de 24 de luni și estimează o valoare de 15 milioane de euro).

Spitalul Clinic de Recuperare Iași, activa în 2020 pe 8 specializări, fiind dotat cu 530 de paturi în spital, 253 cadre medicale (asistenți medicali, kinetoterapeuți, biologi, biochimiști) și 210 medici. Conducerea acestui spital a identificat nevoia de construire a unui centru de audiofonologie și vestibulogie în cadrul spitalului.

Spitalul Clinic de Obstetrică-Ginecologie "Cuza-Vodă" Iași activa în 2020 pe 4 specializări: obstetrică-ginecologie, neonatologie, neonatologie prematuri și anestezie terapie intensivă, fiind dotat cu 410 paturi de în spital, beneficiind de 331 de cadre medicale și 77 de medici. Conducerea acestui spital a identificat următoarele deficiențe: lipsa alimentării cu energie electrică din două rețele de alimentare distincte spitalului; lipsa locurilor de parcare din zona spitalului; nevoia unei organizări mai eficiente a transportului public din/spre comunele din Zona Metropolitană Iași.

Spitalul Clinic Județean de Urgență "Sf. Spiridon" Iași, activa în 2020 pe 34 de specializări, beneficiind de 1153 de paturi în spital, 1235 de cadre medicale și 405 medici. Conducerea acestui spital a identificat diverse nevoi de consolidare și reabilitare a unor clădiri din cadrul spitalului (pavilion B, Institutul de Gastroenterologie și Hepatologie, etc.), nevoia de reabilitare a instalațiilor electrice din cadrul spitalului și nevoia modernizării instalațiilor de stocare și vaporizare O2 medical, dar și a instalației fluide medicale.

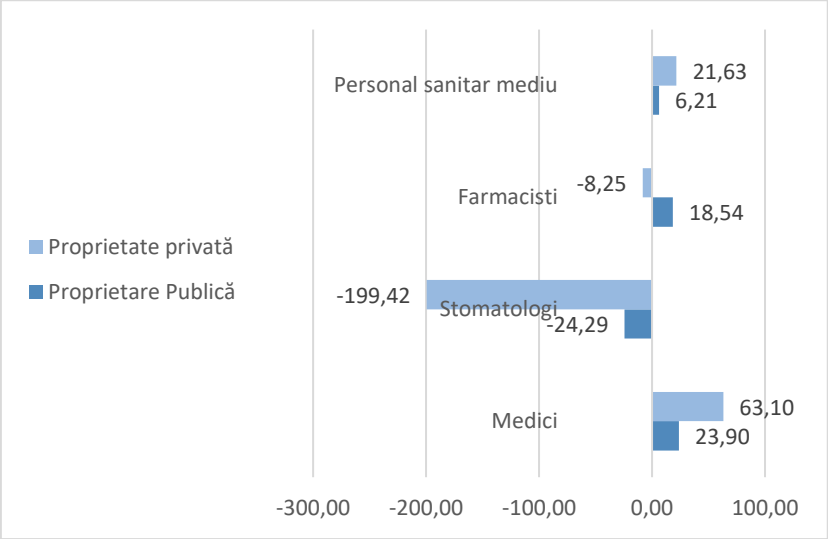

Grafic 84 - Creșterea procentuală a personalului medical în intervalul 2015-2019[248]

[248] Baza de date INS TEMPO

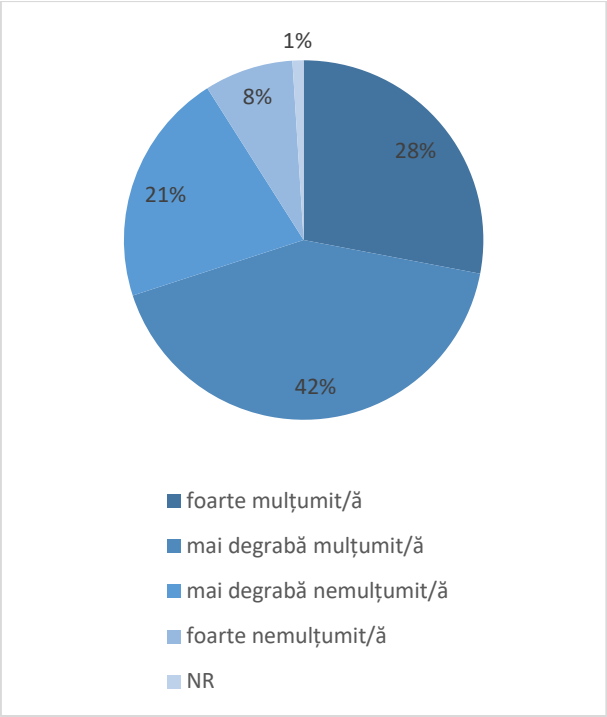

Grafic 85 - Satisfacția cetățenilor privind serviciile de sănătate din orașul lor – Mun. Iași 2020[249]

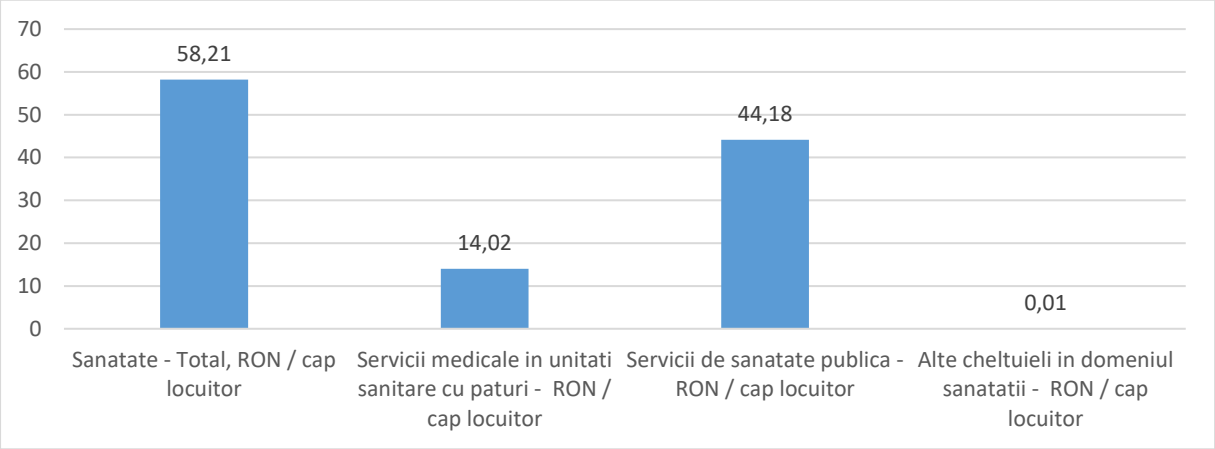

Grafic 86 - Cheltuieli pentru sănătate finanțate din bugetul local, pe locuitor 2018[250]

Primăria Municipiului Iași a pus bazele unei Strategii de Dezvoltare a arealului Spitalului Regional de Urgență Iași după un concept Smart City. O astfel de dezvoltare va viza soluții noi în domenii precum clădiri inteligente și eficiente energetic, crearea de locuri de muncă în domenii avansate, antreprenoriat, susținerea excelenței în medicină și servicii medicale, mobilitate inteligentă și fără emisii de carbon, interacțiune facilă a cetățenilor cu administrația publică, dar și sprijinirea dezvoltării unui areal care să contribuie la asigurarea dezvoltării durabile a orașului.

[249] Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/
[250] Politica Urbană a României. Prelucrare Indicatori Urbani: https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

Spitalul Regional de Urgență va deveni astfel, un catalizator, pentru transformarea generală a Municipiului Iași de la nivelul de oraș la conceptul de oraș inteligent testând în arealul respectiv soluțiile inovative ce pot îndeplini nevoile reale ale societății moderne, iar ulterior putând fi replicate în restul orașului deservind chiar și Zona Metropolitană Iași.

2.7.4. Infrastructura și serviciile culturale

Patrimoniul cultural

Municipiul Iași are o cultură specifică bazată pe două elemente importante. Cele două dimensiuni care individualizează Iașul în raport cu alți competitori din țară sunt:

- deschiderea transfrontalieră către Chișinău și Cernăuți;
- cel mai important pelerinaj spiritual răsăritean, determinat de prezența moaștelor Sf. Cuv. Parascheva, în jurul căruia s-au format Sărbătorile orașului și care provoacă o participare anuală a peste 300.000 de vizitatori[251]. În anul 2020, având în vedere contextul pandemiei de COVID-19 acest pelerinaj a fost organizat în condiții speciale.

Astfel, prin tradiția culturală specifică, municipiul Iași are potențialul de a conecta regiunea Moldovei, atât partea națională, cât și cea transfrontalieră, la cultura și valorile democratice europene.

Din punct de vedere al particularităților și a evoluției pe care le-a cunoscut de-a lungul istoriei, se remarcă trei aspecte distinctive ale orașului Iași:

- ***Relieful:*** amplasarea într-o câmpie colinară, face recunoscut orașul pentru construirea pe versanții a șapte coline care influențează întreaga sa structură urbană;
- ***Istoric și Social:*** Iașul poate fi numit ca promotorul creării statului român modern;
- ***Cultural:*** Iașul este perceput de poporul român ca un muzeu în aer liber, oraș de cultură și de istorie, supranumit orașul cronicarilor; deoarece mulți fondatori ai culturii române sunt născuți sau au trăit aici, fiind totodată considerat și "capitală spirituală" din punct de vedere spiritual.

Pentru a-și promova și dezvolta identitatea culturală, Municipiul Iași este gazdă, subiect și partener în cadrul unei diversități de activități socio – culturale de interes local, regional și național ca de exemplu: Casa de Cultură "Mihai Ursachi" din Iași desfășoară proiecte de talie internațională, de poezie și artă vizuală, participând chiar și la festivalurile de teatru din toate colțurile lumii, colaborând frecvent cu oameni de cultură din Republica Moldova, Ucraina, Franța, Germania, Spania, Serbia, Italia, Israel, China, Canada, America Centrală și de Sud. Proiectele pe teme de literatură (precum *"Eminescu, Măria Ta", Festivalul Internațional Poezia la Iași, Gala Scriitorii Anului,etc.*), cele de arte vizuale (*Artiști internaționali la Iași etc.)* și cele de tip spectacol (*Serile Teiului. Festival de muzică folk, Hai să dăm mână cu mână, etc.)* reprezintă activități pe care Casa de Cultură "Mihai Ursachi" le organizează anual la nivelul Municipiului Iași. De asemenea, *Proiectul Noaptea Albă a Galeriilor* care se desfășoară în municipiul Iași și care se bucură de un succes sporit este organizat de către Asociația Culturală Atlasi.

[251] Conform unor estimări ale mediafax din 2014 și 2015, fluxul de pelerini care au ajuns la moaștele Sf. Cuv. Parscheva a fost de 2000 de pelerini/oră. Calculând pentru durata celor 6 zile, se obține un număr de aproximativ 288.000 pelerini.

Ateneul Național din Iași face demersuri susținute în vederea promovării culturii și artei, prin organizarea de festivaluri în toate domeniile. Așa cum a făcut și în anii precedenți Ateneul Național din Iași va continua să organizeze festivaluri în domeniile teatru, muzică, literatură, cinematografie, revitalizare urbană, cum ar fi: *Festivalul Teatrelor Independente, Festivalul Operelor Independente, Festivalul Internațional de Literatură Umoristică și Grafică Satirică „Scârț Umor", Festivalul Străzii Lăpușneanu, Festivalul Serile Filmului Românesc*.

În perioada 2020, din cauza pandemiei SARSCoV-2, o parte dintre spectacole au fost anulate sau amânate. În 2021, conform Hotărârii comitetului Județean pentru Situații de Urgență, participarea la spectacole se face la o capacitate de 30% din capacitatea maximă a spațiului, cu condiția ca toți participanții să fie vaccinați și cu purtarea măștii de protecție pe toată durata evenimentului.

Muzeul Municipal „Regina Maria" Iași" este un alt actor local relevant referitor la proiectele culturale desfășurate în Municipiul Iași prin realizarea următoarelor proiecte de mare interes cultural: *Conferința Anuală „Oameni, locuri, fapte", Simpozionul Internațional „Monumentul. Tradiție și viitor"* (ajuns anul acesta la ediția XXIII), prin amenajarea a diferite expoziții temporare, etc.

Festivalul Internațional de Literatură și Traduceri (FILIT) este un proiect anual, finanțat de către Consiliul Județean Iași, prin Muzeul Național al Literaturii Române Iași. A noua ediția a acestui festival a avut loc în perioada 20-24 octombrie 2021 și au participat învitați din 10 țări. În cadrul festivalului au avut loc un spectru de activități culturale, prin valorificarea creativității, originalitatea și inovația tuturor operatorilor culturali și a organizațiilor neguvernamentale implicate.

Concursul coral Internațional pentru tineret de muzică sacră „Gavriil Muzicescu", este organizat anual de Asociația Iubire și Încredere cu sprijinul Mitropoliei Moldovei și al autorităților locale precum și cu implicarea directă a enoriașilor din parohiile ieșene, este unul din evenimentele ce stimulează implicarea cetățenilor și a operatorilor culturali prin integrarea spiritualității răsăritene. Ultima ediție a concursului a fost organizat în noiembrie 2021. Astfel, stimularea dialogului ecumenic și integrarea în comunitate a patrimoniului cultural și a artei religioase reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea turismul ecumenic și de patrimoniu.

Resurse turistice

Analizând distribuția **resurselor antropice**, putem distinge la nivelul Zonei Metropolitane Iași o concentrare a patrimoniului cultural în partea de est și în zona centrală a Municipiului Iași.

Nucleul istoric al Iașului este zona cu maximă concentrare a elementelor de bază, specifice unei foste capitale: monumente[252], muzee de diferite profile și instituții de cultură și artă. În calitate de centru al culturii, științei și artei, orașul se situează pe primul loc în Moldova, și pe locul trei după București și Cluj.

Lăcașe de cult. Patrimoniul cultural și artistic al Iașului a fost dominat în evul mediu de **binomul cult-cultură,** datorită mănăstirilor (singurele spații fortificate, capabile să asigure protecție în fața invaziilor militare) ce au avut un rol esențial de salvgardare a culturii scrise și de creare a primelor centre educaționale și tipărituri în limba română. Așadar, cea mai importantă și

[252] Lista monumentelor istorice din județul Iași poate fi consultată la următoarea adresă de internet: http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-IS.pdf

valoroasă moștenire culturală a fost păstrată în tezaurele artistice și de învățătură din cadrul celor mai reprezentative biserici și mănăstiri:

Biserica Sf. Nicolae Domnesc (1491) - conform atestării documentare, este cea mai veche biserică ortodoxă din Iași. Biserica domnească ctitorită de Ștefan cel Mare a fost dedicată sacrului și înscăunării domnitorilor Moldovei, și a avut un rol esențial în conservarea și dezvoltarea limbii și culturii naționale.

Mânăstirea Golia (1546) – ansamblu monumental ce îmbină reușit caracteristicile arhitecturale moldovenești și rusești, cu motive renascentiste; ce are în componență unul din simbolurile Iașului: Turnul Goliei, cu o înălțime de 30m, oferă un spațiu de contemplare, și o panoramă a orașului celor șapte coline. În cadrul competiției Europa Nostra de la Lisabona din 2012, proiectului "Reabilitarea și dezvoltarea turistică a Ansamblului Monument Istoric Mânăstirea Golia Iași" i-a fost decernat Premiul Europa Nostra, pentru Patrimoniu Cultural la categoria conservare. În cadrul competiției au fost înscrise, la diverse categorii, 226 de proiecte din 38 de țări, doar 28 fiind declarate „proiect laureat".

Mânăstirea Galata (1577) – excepțională realizare arhitectonică, novatoare pentru acea perioadă, rod al sintezei dintre elementele tradiționale moldovenești ce domină influențele de factură bizantino-munteană. Vechea reședință domnească, găzduiește din anul 1990 și până în prezent un atelier de croitorie de veșminte liturgice, și unul de broderie.

Mânăstirea Frumoasa (1584) – loc de odihnă și relaxare pentru domnitori sau domnii care urmau să urce pe scaunul Moldovei. Înconjurată de palate, flori și fântâni arteziene, Mănăstirea Frumoasa constituia un punct de atracție pentru toți călătorii care veneau să viziteze orașul dintre cele șapte coline. Monumentală ca proporții, biserica mănăstirii este evalută a fi biserica cu cea mai bună acustică din țară, fapt pentru care aici se fac adesea înregistrări audio. În prezent, întreg ansamblul mănăstirii a fost clasat ca monument istoric de importanță națională și a fost reabilitat prin Axa prioritară 5 – îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural. De asemena, Mănăstirea Frumoasa este integrată în cadrul unui circuit turistic, cultural-istoric și religios din regiunea Nord-Est.

Mânăstirea Bârnova (1626) – parte din ansamblul marilor ctitorii arhitecturale din Moldova, cu planul arhitectural asemănător cu cel al Mănăstirii Dragomirna, este situată la o distanță de aproximativ 10 km de Iași. Mănăstirea se numără printre primele biserici din Moldova care are turnul-clopotniță proiectat și construit ca element de fortificație, lipit de biserică. În prezent, mănăstirea numără 13 călugări care se îndeletnicesc cu pictarea icoanelor, confecționarea plutelor de candela și a tămâiei.

Mânăstirea Trei Ierarhi (1639) – mănăstire unică prin broderia de piatră ce îmbracă în întregime zidurile bisericii. Ornamentele exterioare ce combină elemente turcești, arabe, georgiene, armene și persane cu motive arhitecturale românești sunt singurele elemente ce au fost păstrate fără a suferi modificări până în prezent. În chiliile mânăstirii a fost înființată prima școală superioară în limba greacă și slavonă unde se preda și limba română, și a fost instalată prima tipografie din Moldova. Aici se găsesc mormintele domnitorilor: Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir și Alexandru Ioan Cuza.

Mânăstirea Cetățuia (1672) - construită după modelul Mânăstirii Trei Ierarhi, cu ornamente de piatră în interior și în exterior, în care se remarcă motivul brâului românesc ce imită modelul frânghiei împletite, specific bisericilor de lemn din România. Amplasată pe una din colinele orașului, mănăstirea domină peisajul prin silueta zveltă străjuită de un turn impozant. În domeniul mănăstirii se află o grădină, o ciupercărie și o plantație de viță-de-vie, suficiente pentru autoîntreținere.

Dotări culturale. Rolul de capitală a Principatului Moldovei a reprezentat o oportunitate de construcție a instituțiilor culturale în Municipiul Iași. Oferta culturală actuală a fost astfel fondată pe valori istorice și prin prestigiul marilor personalități ieșene, moștenirea culturală autentică având la bază atât evenimente cât și dotările culturale, multe dintre ele fiind implicate în proiecte de anvergură.

Din perspectivă instituțională, Municipiul Iaşi este pe poziția a doua la nivel național, ca număr de instituții și persoane angajate în acest domeniu, după Municipiul București. Instituțiile de cultură majore din Municipiul Iași sunt grupate în trei categorii:

Instituții de cultură de interes național – acestea se află în subordinea directă a Ministerului Culturii, Inspectoratul pentru Cultură având doar relații de colaborare, sau sprijin financiar pentru proiectele comune sau individuale. Majoritatea acestor instituții sunt în cadrul *Complexul Muzeal Național Moldova*, instituție care are patru secții distincte *Muzeul de istorie (Palatul culturii, Muzeul Unirii, Palatul de la Ruginoasa, Muzeul Kogălniceanu), Muzeul de artă (Palatul Culturii, Muzeul Unirii, Palatul de la Ruginoasa, Muzeul Kogălniceanu), Muzeul de etnografie (Palatul culturii) și Muzeul tehnicii – înregistrarea și redarea sunetului (Palatul Culturii)*, dar și *Teatrul Național "Vasile Alecsandri"*, și *Opera Română*.

Instituțiile de cultură de interes județean, se află în subordinea Consiliului Județean și au activitatea coordonată și sprijinită de Inspectoratul pentru cultură. Acestea sunt: *Muzeul Literaturii Române din Iași*, care cuprinde cea mai întinsă rețea de muzee literare și case memoriale din țară *(Casa V. Pogor, Subteranele Junimii, Bojdeuca I. Creangă, Casa Dosoftei, Muzeul Teatrului, Muzeul "M. Eminescu", Casa N. Gane, Casa Mihail Sadoveanu, Casa Topârceanu, Vila Sonet, Casa Otilia Cazimir, Muzeul Memorial de la Mircești, Muzeul Costache Negruzzi), Biblioteca Județeană "Gh. Asachi"* (cu sediul central pe B-dul Ştefan cel Mare şi Sfânt nr.10, 5 filiale municipale, 2 orășenești și 84 filiale comunale pe tot cuprinsul județului), *Filarmonica "Moldova"*, *Teatrul pentru copii și tineret "Luceafărul"*, *Școala Populară de Arte „Titel Popovici" Iași, Ansamblul Artistic Profesionist „Constantin Arvinte", Centru Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Iași.*

Instituțiile de cultură de interes local se află în subordinea Consiliului Județean și au activitatea coordonată și sprijinită de Inspectoratul pentru cultură. La aceste instituții profesioniste se adaugă și organizațiile neguvernamentale, în Municipiul Iaşi fiind înregistrate peste 2000 de fundații, asociații, ligi etc. a căror activitate este declarată în domeniul cultural. Dintre acestea, Inspectoratul Județean a colaborat cu: Societatea culturală "Junimea '90", Fundația Coregrafică România din Iași, Asociațiunea "Astra" Iași, Asociația "Ginta latină", Fundația "Mihai Viteazul", Fundația "Petre Andrei", Fundația academică "A.D. Xenopol", Fundația culturală "Eugen Ștefan Bouşcă", Liga pentru cultura românilor din Bucovina, Societatea culturală "Plai mioritic", Societatea culturală "Pro Basarabia şi Bucovina", Societatea culturală "Cultura fără frontiere", Fundația culturală "Emil Alexandrescu".

Clădirile de patrimoniu care au fost reabilitate recent și care vor găzdui instituții de cultură de interes local sunt: Palatul Braunstein, Baia Turcească și Muzeul de Istorie Naturală.

Palatul Braunstein este construit la începutul secolului al XX-lea, fiind una dintre clădirile simbol ale municipiului Iași. În anul 2018 au început lucrările de restaurare a Palatului, în prezent lucrările fiind finalizate.

Baia Turcească este construită la începutul secolului al XIX-lea. În anul 2018 a fost demarat un proiect de reconversie funcțională a clădirii într-un Centru Internațional de Artă Contemporană.

Muzeul de Istorie Naturală este o instituție culturală, cu valențe educaționale, aflată în administrarea Univesității "Alexandru Ioan Cuza" Iași. Este primul astfel muzeu înființat în Principatele Române în anul 1834 care deține în present peste 300.000 de exemplare, cele mai valoroase fiind colecțiile de moluște, insect, amfibieni, reptile, păsări, minerale și plante.[253]

Alte instituții de cultură importante din cadrul Municipiului Iași sunt: Ateneul Național din Iași, Muzeul Municipial "Regina Maria", Casa de Cultură ""Mihai Ursachi a Municipiului Iași, Asociația Compania FAPT, Asociația Culturală Feed Back, Asociația Culturală Vector, Asociația Română de Film Independent, Teatrul pentru copii și tineret Luceafărul, Filarmonica de stat Moldova, Fundația Culturală TIMPUL. Dintre centrele culturale străine, amintim: British Council, Centrul Cultural Francez, Centrul Cultural al Americii Latine și Caraibelor, Goethe Zentrum.[254]

Patrimoniul industrial. Alături de cadrul fizic, social și cultural din prezent, o suprafață însemnată în teritoriul ieșean este ocupată de clădiri industriale. Chiar dacă nu toate complexele industriale din Zona Metropolitană Iași au valoare istorico-monumentală, acestea trebuie luate în considerare în această analiză întrucât sunt parte componentă a zonei.

Urmărind întregul context industrial, putem marca două momente reprezentative: politica de industrializare masivă ce a schimbat profilul preponderent universitar și cultural al Municipiului Iași din perioada interbelică către profilul unui oraș muncitoresc și industrial și construirea în epoca comunistă a unor mari complexe industriale, cu extinderea celor deja existente.

Datorită statutului de capitală culturală, orașul a fost beneficiarul unor modernizări succesive, apărute mai târziu în partea de est a țării, în prezent acestea având importanță în tezaurul industrial național. Pe lista obiectivelor se află:

Atelierele CFR Nicolina (1892) – erau numite inițial Atelierele CFR Frumoasa, era singura întreprindere în domeniu la acea perioadă, un renumit atelier de locomotive și vagoane ce a contribuit la echilibrarea teritorială a capacității de repartiție a materialului rulant. În 2007 fabrica se afla în proprietatea Autoritatății pentru Valorificarea Activelor Statului (AVAS) şi SC Concept Invest SRL Braşov, iar în 2009 au început să fie cumpărate active importante, reprezentate de hale industriale și terenuri, de către firme cu capital privat. Primăria Municipiului Iași a obținut promisiunea din partea proprietarilor de păstrare în fizic a celor două construcții propuse spre clasare în 2009: stația compresoare uzină și vechiul castel de apă.

[253] Sursa: https://culturainiasi.ro/muzeul-de-istorie-naturala-din-iasi/

[254] http://www.primaria-iasi.ro/portal-iasi/pmi/legaturi-utile/79/institutii-culturale

Până în prezent, clădirile reprezentative pentru perioada industrială, pentru istoria orașului Iași și pentru istoria națională nu au fost clasate ca și monumente istorice, ceea ce a dus la demolarea parțială a acestora. În prezent fabrica și-a încetat activitatea.

Fabrica de Cărămizi de la Ciurea (1891) – una din cele mai vechi fabrici din Iași își conservă clădirile, utilajele și procesul tehnologic, aspecte ce o fac unică în zona Moldovei. Fabrica de cărămizi și țiglă de la Ciurea a fost deschisă odată cu construirea liniei ferate Iași-Huși, moment în care toate clădirile pentru călători, depouri, clădiri anexe și poduri feroviare din județ și chiar de pe linia București-Constanța au fost edificate doar din cărămidă roșie de Ciurea. De-a lungul timpului fabrica a suferit puține schimbări deoarece felul în care a fost proiectată nu a permis nici o modernizare în ceea ce privește fluxul tehnologic. Pe lângă zone de producție, fabrica deține și un atelier de olărit. În prezent fabrica deținută de o companie privată, nu mai funcționează, iar clădirea se află într-o stare avansată de degradare. Zona industrială este un sit autentic de arheologie industrială, cu posibilități multiple de valorificare din punct de vedere muzeal, al turismului cultural și al spațiilor comunitare.

Din toată industria veche a Iașului, au rămas numai clădirea compresoarelor de la Nicolina, corpul central al Fabricii de Cărămidă de la Ciurea, și o clădire a Fabriciii de Țigarete. Până în prezent, s-a reușit conservarea digitală a patrimoniului industrial și tehnic, material și imaterial, în cadrul proiectului "Memoria patrimoniului industrial", prin realizarea site-ului Muzeul Virtual de Arheologie Industrială (MAIV).

Resurse creative

Cea mai reprezentativă inițiativă de profil la nivel local, ce susține dezvoltarea Industriilor Culturale și Creative este industria modei. De-a lungul a 12 ediții a fost organizată Săptămâna Modei Românești/ Românian Fashion Week. Ultima ediție a festivalului a fost organizată în iunie 2021, în cadrul Grădinilor Palas. Evenimetul a fost transmis și online pe platformele de socializare – lucru datorat pandemiei de SARSCoV-2.

Tot în domeniul industriilor creative activează Asociația Industriilor Creative și Asociația The Grape, având ca scop promovarea inițiativelor de creare de evenimente și consultanță pentru start-up-uri, contribuind la dezvoltarea sectorului cultural independent.

Evenimente culturale

Zona Metropolitană Iași se distinge printr-o activitate culturală intensă, manifestată cu precădere de Municipiul Iași.

Iași cultivă educația și excelența culturală de tip clasic, adresându-se unui public cultivat, însă încă destul de conservator, mai puțin deschis la arta contemporană, ce găzduiește evenimente complexe și diversificate, de anvergură regională, națională și internațională. Printre acestea, se remarcă **festivalurile și târgurile specifice locului** precum Festivalul Florilor de Tei, Festivalul Internațional de folclor pentru tineret "Cătălina", Festivalul Internațional de Cultură și Civilizație Românească – "Românașul", Cucuteni 5000 – Târg Național de ceramică tradițională, Cireșe la Bojdeucă, Cupa Moldovei la Gastronomie, și nu în ultimul rând **festivalurile de film, teatru:** Festivalul Internațional al Filmelor de Foarte Scurt Metraj, Festivalul de Film Rusesc KINO+, Festivalul Internațional de Teatru EuroArt Iași, Festivalul Internațional de teatru pentru public tânăr (Luceafărul), Serile Filmului Românesc etc.

De asemenea, **excelența culturală și literară** a acestei zone este păstrată prin Festivalul Internațional de Poezie Grigore Vieru, Zilele Revistei Convorbiri literare, sau Zilele Eminescu. Cele mai mari **manifestări cu anvergură internațională** ce promovează excelența culturală sunt Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT) și Festivalul Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr (FITPT), cel mai reprezentativ proiect cultural organizat anual de către Teatrul Luceafărul din Iași. FITPT a reușit să atragă atenția comunităților naționale și internaționale, reunind în programul festivalului forme diverse de artă scenică, realizate de creatori din America de Nord, America de Sud, Europa, Asia, Australia, Noua Zeelandă. Din cauza pandemiei de Covid – 19, în anul 2020, FITPT a fost unul dintre puținele festivaluri care au avut loc în Iași, cu o parte din evenimente indoor și o parte outdoor.[255]

Pe lângă acestea, programul face legătura între Iași-Cernăuți-Chișinău, dezvoltând o axă culturală ce transcende orice graniță și susține caracterul internațional al fetivalului ce pune accent pe cunoaștere și autocunoaștere.

Specificitatea culturală este prezervată și în localitățile Aroneanu (Festivalul Național de Poezie Ioanid Romanescu), Bârnova (Creangă povestind copiilor), sau Ciurea (Teatrul muzical "Veronica se întoarce").

Pe lângă numeroasele evenimente culturale, Municipiul Iași se ocupă și cu *formarea unui public cultivat*, prin programe special proiectate în acest sens. Ateneul Național din Iași, Casa de Cultură a Municipiului și bibliotecile publice reprezintă intrumentele instituționale ce dezvoltă proiecte pentru instruirea și formarea unui public capabil să discearnă valoarea de non-valoare a produselor culturale.

De asemenea, Iașul este cunoscut și pentru o serie de reviste și publicații culturale ieșene cu tradiție, reprezentative la nivel național, precum Convorbiri literare, Dacia literară, Cronica, Cronica Veche, Zona Literară, Timpul, Suplimentul de cultură sau cele două edituri reprezentative la nivel național precum Junimea și Polirom.

Sectorul cultural independent din cadrul Municipiul Iași este reprezentat de peste 500 ONG-uri cu activități culturale, ONG-uri studențești, locale sau filiale ale unor structuri internaționale active în Iași.

[255] Sursa: https://luceafarul-theatre.ro/noutati-teatrul-luceafarul/activitate-artistica/focusul-fitpti-2021-arta-si-tehnologie/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=focusul-fitpti-2021-arta-si-tehnologie

2.7.5. Alte servicii publice și gradul de mulțumire al cetățenilor față de acestea

Mulțumirea față de facilitățile sportive din oraș

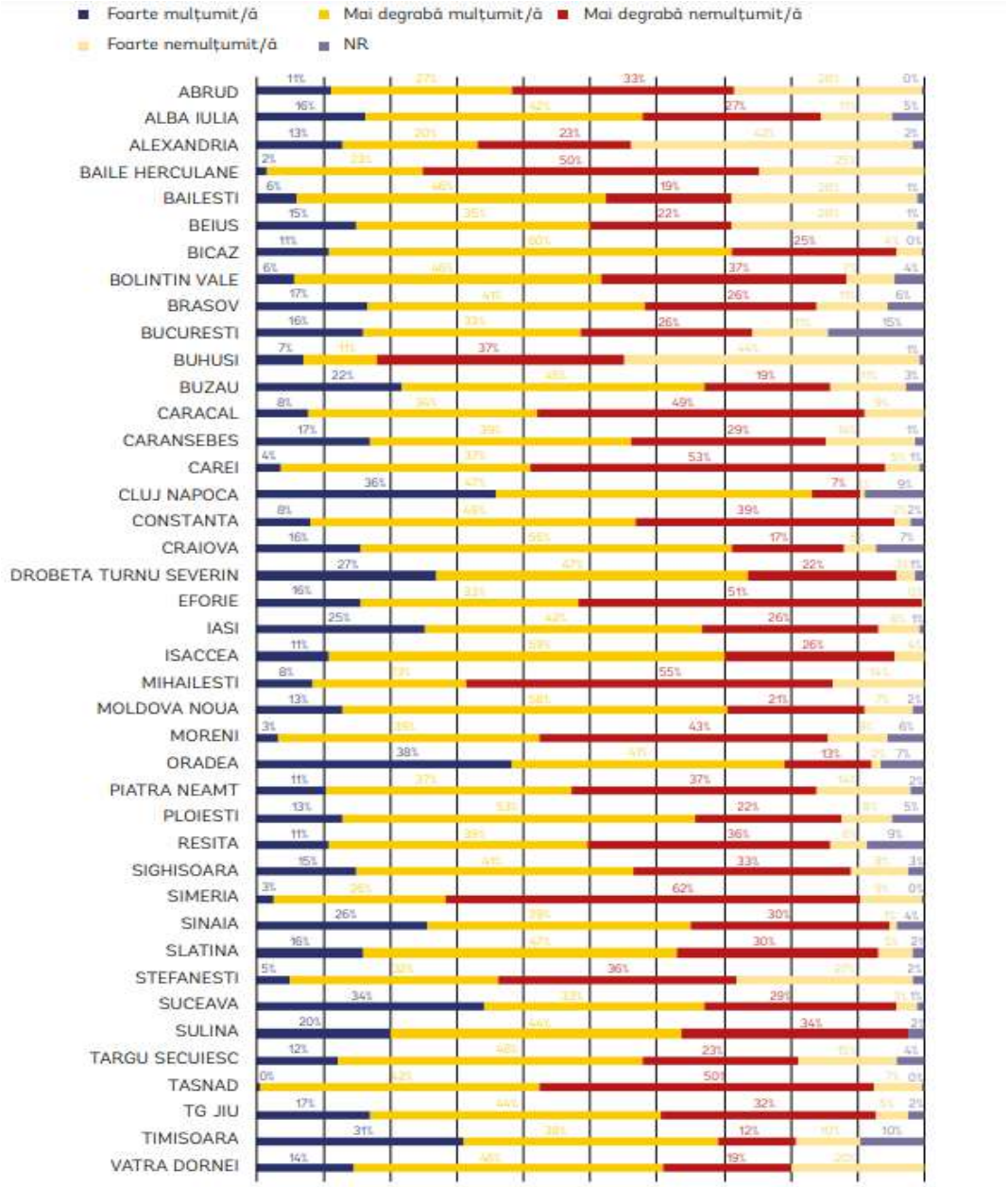

Grafic 87 -Răspunsul la întrebarea " Cât de mulțumiți sunteți de facilitățile sportive precum terenurile sportive și sălile de sport acoperite din...[orașul dvs.]?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește gradul de mulțumire față de activitățile sportive din cadrul Municipiului Iași, un procent de 25% dintre oamenii intervievați au menționat faptul că sunt foarte mulțumiți de tipul de activități sportive, iar un procent de 42% dintre persoanele intervievate sunt mai degrabă mulțumiți.

Mulțumirea față de siguranța în spațiile publice din oraș

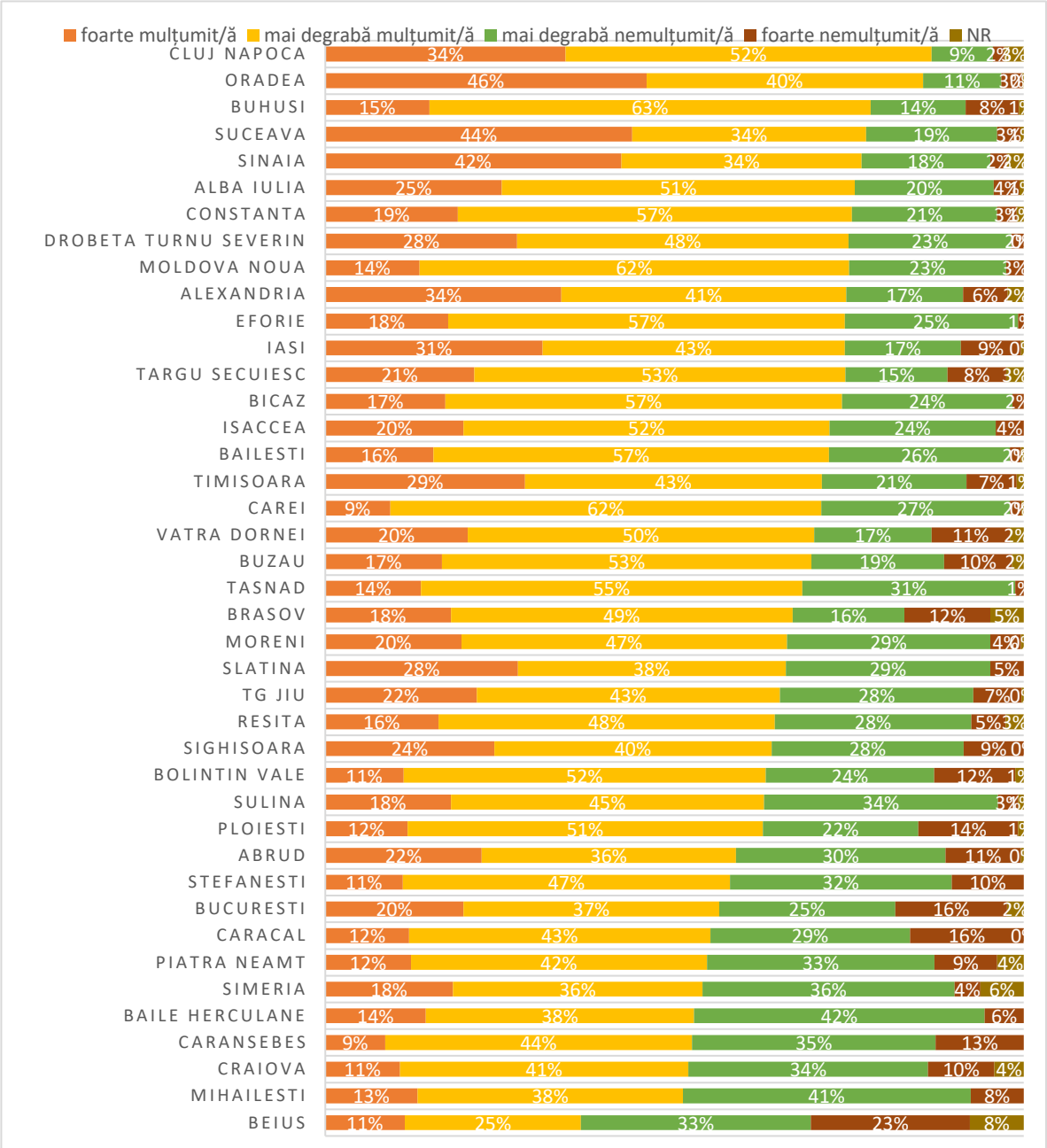

Grafic 88 - Răspunsul la întreabarea " În ce măsură sunteți mulțumit de siguranța în spațiile publice din orașul dvs?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește gradul de mulțumire al cetățenilor cu privirea la siguranța în spațiile publice din cadrul municipiului Iași, un procent de 31% dintre persoanele intervievate în cadrul Barometrului privind Calitatea Vieții 2020, au menționat faptul că sunt foarte mulțumiți de acest aspect, un procent de 43% au menționat că sunt mai degrabă mulțumiți, un procent de 17% mai degrabă nemulțumiți, 9% foarte numulțumiți.

Mulțumirea față de siguranța în cartiere

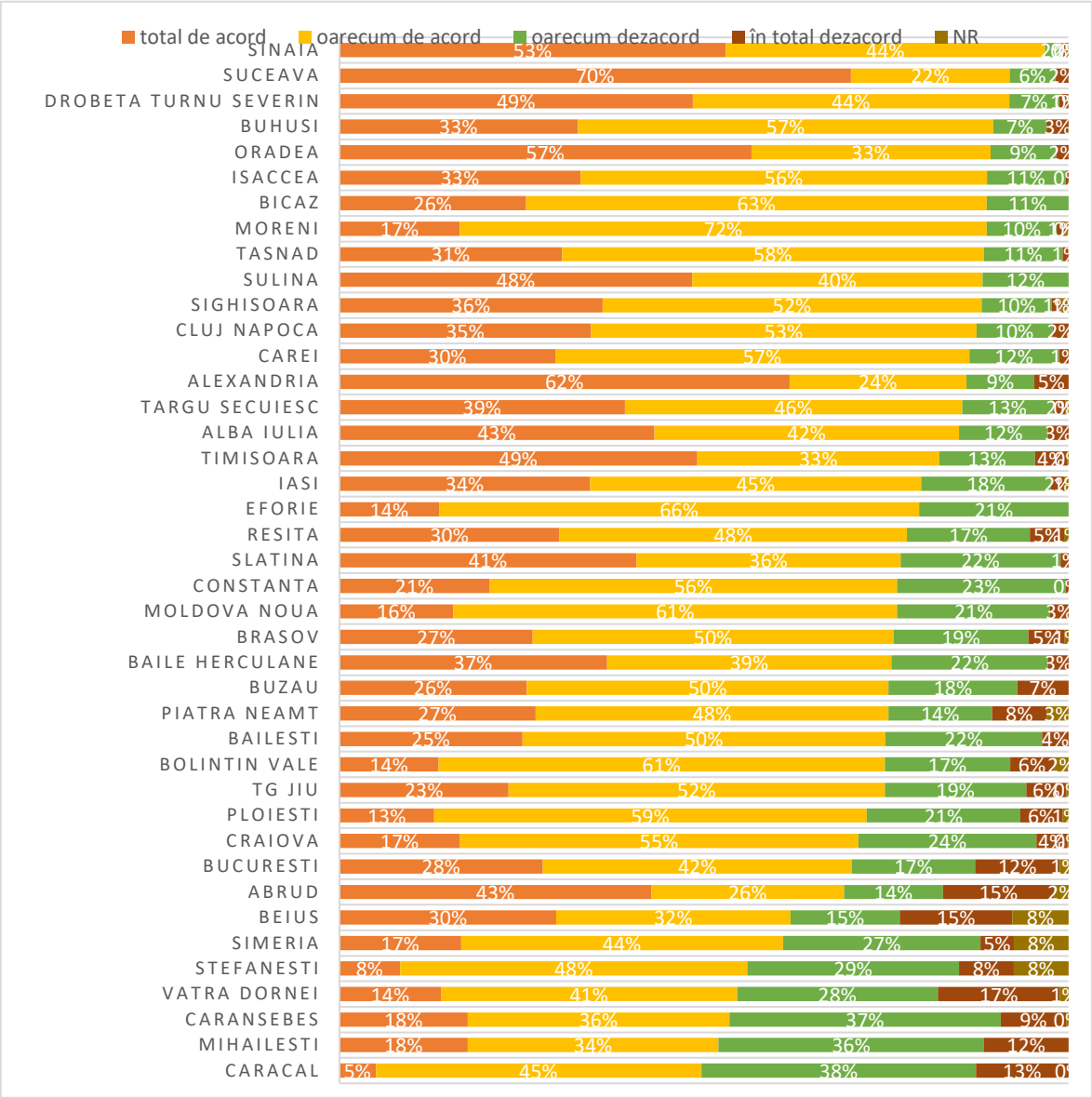

Grafic 89 - Răspunsul la întrebarea "În ce măsură sunteți de acord cu afirmația „mă simt în siguranță în cartierul meu"?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește gradul de mulțumire al cetățenilor cu privirea la siguranța în cartierele din cadrul municipiului Iași, un procent de 34% dintre persoanele intervievate în cadrul Barometrului privind Calitatea Vieții 2020, sunt foarte mulțumiți, un procent de 45% dintre persoane sunt mai degrabă mulțumiți, un procent de 18% sunt mai degrabă nemulțumiți, iar 2% dintre pesoanele intervievate sunt foarte nemulțumiți.

Multumirea față de spațiile verzi

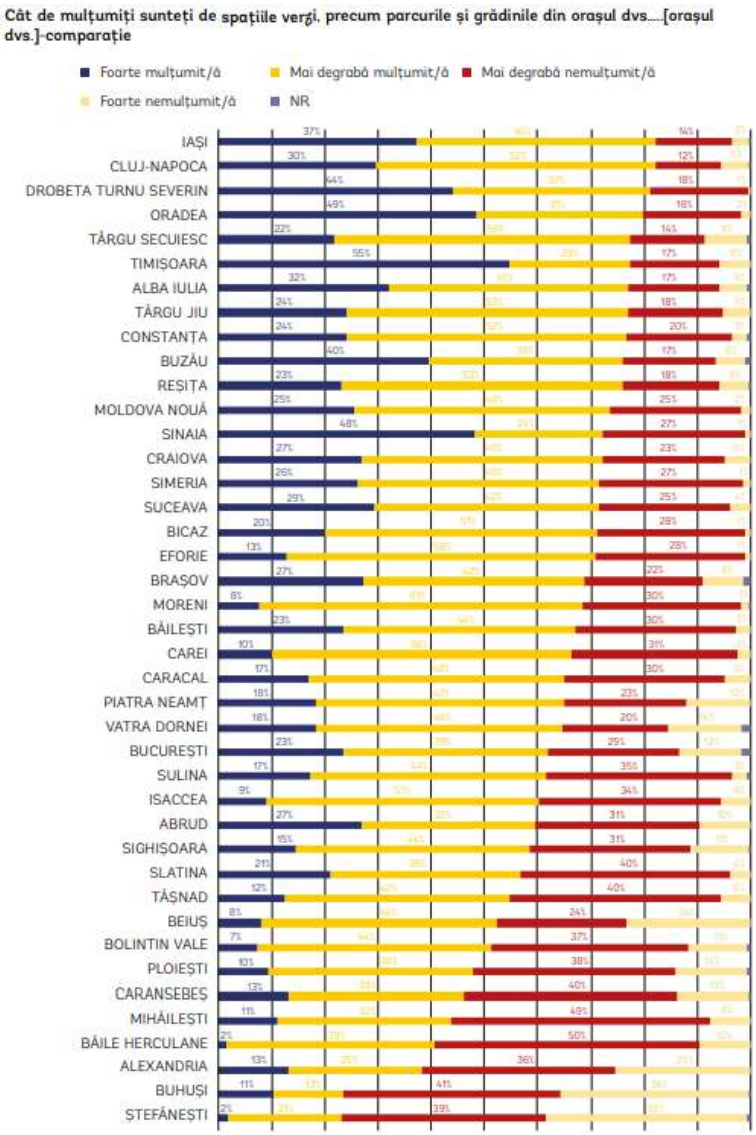

Grafic 90 - Răspunsul la întrebarea "Cât de mulțumiți sunteți de spațiile verzi, precum parcurile și grădinile din orașul dumneavoastră?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește gradul de mulțumire al cetățenilor cu privirea la sapțiile verzi din cadrul municipiului Iași, un procent de 37% dintre persoanele intervievate în cadrul Barometrului privind Calitatea Vieții 2020, sunt foarte mulțumiți, un procent de 45% dintre persoane sunt mai degrabă mulțumiți, un procent de 14% sunt mai degrabă nemulțumiți, iar 3% dintre pesoanele intervievate sunt foarte nemulțumiți.

Mulțumirea față de curățenia din oraș

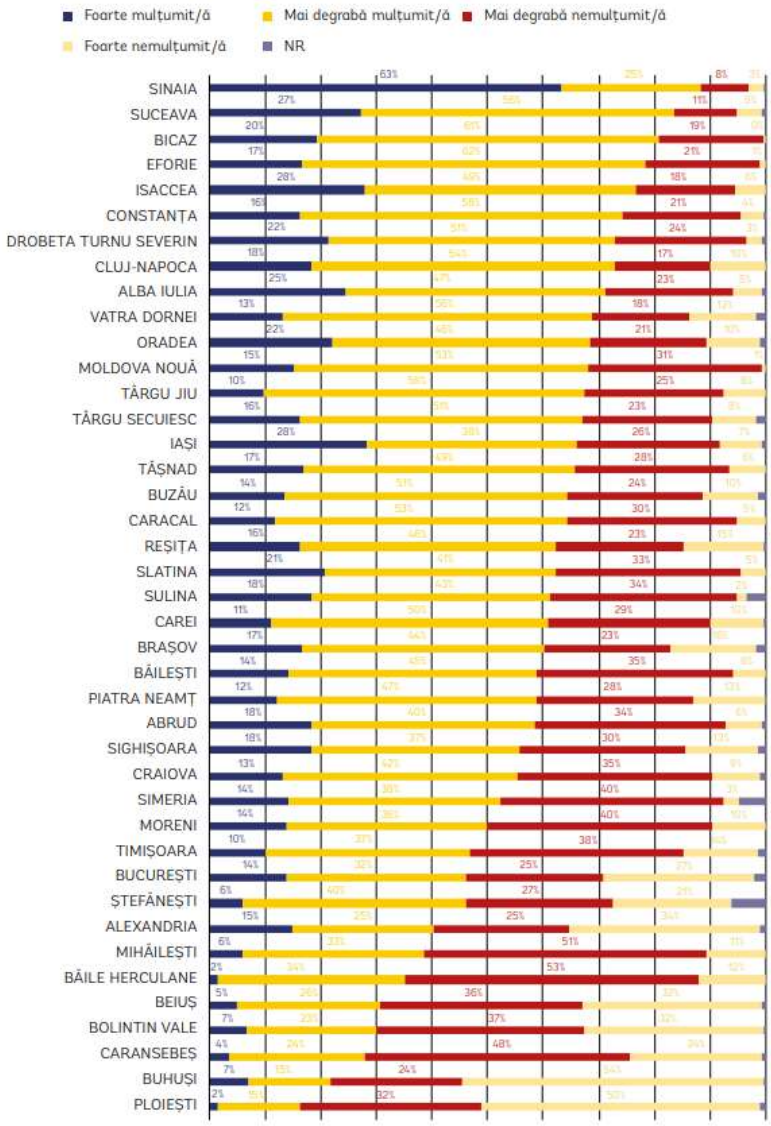

Grafic 91 - Răspunsul la întrebarea "Cât de mulțumit sunteți de curățenia din orașul dvs.?"

Sursa: Politica Urbana a Romaniei, Barometru privind Calitatea Vieții, 2020

În ceea ce privește gradul de mulțumire al cetățenilor față de curățenia din cadrul municipiului Iași, un procent de 28% dintre persoanele intervievate în cadrul Barometrului privind Calitatea Vieții 2020, sunt foarte mulțumiți, un procent de 38% dintre persoane sunt mai degrabă mulțumiți, un procent de 27% sunt mai degrabă nemulțumiți, iar 7% dintre pesoanele intervievate sunt foarte nemulțumiți.

2.7.6. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Infrastructura și serviciile de educație	
Profil metropolitan	
• **Laboratoarele școlare și atelierele lipsesc în multe comune din Zona Metropolitană Iași, unele dintre acestea neavând niciun fel de astfel de dotări.**	• Reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ conform normelor aflate în vigoare.
• **Aparatul didactic din mediul rural, este în scădere.**	• Atragerea de cadre didactice prin programe manageriale, precum și sprijinirea cadrelor didactice în vederea îmbunătățirii procesului instructiv-educativ și motivarea acestora pentru performanțe superioare.
Profil Municipiul Iași	
• **Cele mai drastice scăderi ale populației școlare din Municipiul Iași s-au înregistrat în cadrul învățământului postliceal – clase maiștri (-26%), și cel postliceal – clase postliceu (-7%).**	• Dezvoltarea unor programe în parteneriat cu mediul privat și societatea civilă pentru diversificarea oportunităților oferite elevilor din cadrul învățământului dual.
Infrastructura și serviciile de asistență socială	
Profil metropolitan	
• **În Zona Metropolitană Iași nu sunt disponibile în prezent servicii sociale de îngrijire la domiciliu/ în comunitate**	• Accesarea unor fonduri în scopul dezvoltării serviciilor sociale, precum centre rezidențiale de recuperare/reabilitare a persoanelor vârstnice și persoane fără adăpost, centre de zi pentru familii etc.
Infrastructura și serviciile de sănătate	
Profil metropolitan	
• **Distribuția neuniformă a unităților medicale în comunele componente ale Zonei Metropolitane Iași.**	• Promovarea prin proiecte comune cu reprezentați ai Ministerului Sănătății și al UMF Iași a specializării în domeniul medicină de familie.
Profil Municipiul Iași	
• **Numărul scăzut al echipamentelor medicale moderne.**	• Modernizarea cabinetelor medicale din cadrul unităților de învățământ.
Infrastructura și serviciile culturale	
Profil metropolitan	
• **Numărul scăzut al populației consumatoare de evenimente culturale clasice**	• Promovarea evenimentelor culturale organizate pentru atragerea populației, cât și a turiștilor.
Profil Municipiul Iași	
• **Lipsa fondurilor pentru promovarea infrastructurii și serviciilor culturale.**	• Atragerea de fonduri pentru reabilitarea și întreținerea clădirilor de

	patrimoniu, aflate în stare de degradare. • Identificarea și atragerea de resurse financiare nerambursabile în vederea promovării infrastructurii și a serviciilor culturale, respectiv restaurarea, reabilitarea, consolidarea, conservarea și punerea în valoare a clădirilor de patrimoniu cultural.

2.8. Mediu și schimbări climatice

2.8.1. Caracteristicile mediului înconjurător

La nivel geomorfologic, relieful zonei metropolitane Iași se prezintă sub forma unei câmpii colinare cu altitudini medii de 100 - 200 m ce corespunde subunității geomorfologice a Câmpiei Jijia-Bahlui în partea de nord, iar în sud, în arealul aferent Podișului Central Moldovenesc se prezintă sub forma unor dealuri și platouri cu altitudini medii de 300-350 m. La contactul dintre acestea se constituie Coasta Iașului (cu o diferență de nivel de peste 300 m față de Valea Bahluiului, în apropiere de Dealul Repedea-Păun).

Din punct de vedere hidrografic, Iașul se află în lungul râului Bahlui, un afluent al Jijiei, care se varsă în râul Prut. Prin extinderea lui, Iașul este legendara urbe a celor 7 coline: Cetățuia, Galata, Copou, Bucium-Păun, Șorogari, Repedea și Breazu, cu altitudini variind între 40 m în Lunca Bahluiului și 400 m pe Dealul Păun și Dealul Repedea. Teritoriul Zonei Metropolitane Iași este limitat la extremitatea estică de râul Prut, ce are ca afluent principal râul Jijia cu care confluează în zona localității Chipereşti. Partea sudică a zonei este situată în bazinul superior al râului Bârlad, afluent al râului Siret. Alimentarea principală a râurilor provine din precipitații, fapt ce conduce la variații mari de debite atât în cursul unui an cât şi de la un an la altul. Scurgeri permanente se înregistrează pe râul Prut, Bahlui, Nicolina, Cacaina, Ciric, Rediu şi Jijia, celelalte râuri: Vasluiețul, Dobrovățul, Rebricea (în zona de podiş) având un caracter semipermanent.

Apele subterane din teritoriul periuban sunt clasificate în două categorii: captive (de adâncime) şi libere. Apele minerale sulfuroase şi feruginoase de la Nicolina, cu importante calități terapeutice, au favorizat apariția şi dezvoltarea stațiunii balneare Nicolina - Municipul Iasi.

Clima Zonei Metropolitane Iași are un caracter temperat-continentală, de nuanță mai excesivă în zona colinară și mai moderată în zona de podiș.

Temperatura medie anuală este cuprinsă între 9 °C și 10 °C în câmpia colinară și între 8 °C și 9 ° C în podiș, medie maximă lunară în luna iulie între 21 ° C si 22 ° C în câmpie și sub 21 °C în podiș, și un minim mediu în luna ianuarie situat între -3 °C si -4 °C în câmpie și -3 în podiș. Din cauza amplitudinilor termice anuale de 24°+25° C în câmpie şi în jur de 24° C în podiş unii climatologi universitari consideră clima României fiind temperată de tranziție mai degrabă decât continentală.

Profilul altimetric al teritoriului prezintă altitudini maxime care depăşesc 200 m în zona câmpiei colinare în câteva puncte izolate la nord şi nord-est de Iași (dealul Cârlig - 202 m, dealul Breazu - 206 m, dealul Aroneanu - 215 m, dealul Coada Stâncii - 222 m) şi 400 m în zona de podiş (dealul Repedea-Păun - 407 m, dealul Movila - 416 m, dealul Podişu-415 m). Altitudinile minime ating 32 m la confluența Bahluiului cu Jijia şi 30+31 m în lunca Prutului. Principalele categorii de relief sunt reprezentate de forme structurale, sculpturale şi de acumulare.

Învelișul pedologic este mai puțin variat fiind reprezentat de roci şi materiale de construcții de interes local (calcare, gresii, argile, nisipuri, pietrişuri) şi ape minerale, cu valențe pentru consum şi tratamente medicale.

Elementele faunistice ale Zonei Metropolitane Iași sunt strâns legate de specificul învelişului vegetal, putându-se deosebi o faună caracteristică pădurilor, silvostepei - stepei şi luncilor, precum şi o faună acvatică.

2.8.2. Calitatea factorilor de mediu

Calitatea apei

Monitorizarea apelor județului Iași se realizează la nivelul a două bazine hidrografice: Prut-Bârlad, în care este inclusă și zonă de implementare SIDU, și Siret.

Din punct de vedere administrativ, spațiul hidrografic Prut – Bârlad ocupă aproape integral județele: Botoşani, **Iaşi**, Vaslui şi Galați și parțial județele: Neamț, Bacău și Vrancea.

Formațiunile geologice din spațiul hidrografic Prut – Bârlad nu sunt foarte variate din punct de vedere petrografic. Din punct de vedere geologic, arealul spațiului hidrografic Prut – Bârlad este caracterizat în special de structuri de tip silicios. Structurile calcaroase aflorează pe suprafețe mici, la partea superioară a platourilor din cadrul Podișului Central Moldovenesc, Podișului Sucevei și văii Prutului.

În zona de implementare SIDU se află corpul de apă subterană ROPR05 – Podișul Cenral Moldovenesc, corp de apă subterană de adâncime.

În cazul corpului de apă subterană ROPR05, datorită faptului că este un corp de apă de adâncime, cu o bună protecție de suprafață, nu s-a constatat existența surselor de poluare, care să influențeze starea calitativă a acestui corp de apă subterană.

Calitatea apelor din Zona Metropolitană Iași este influențată în mod special de stațiile de epurare ale localităților. Stațiile de epurare evacuează ape uzate cu valori ale indicatorilor de calitate ridicate, care schimbă sau chiar degradează, pe anumite tronsoane, râul - receptor în aval. Cu toate acestea, nu toate stațiile de epurare depășesc valorile maxim admise autorizate la evacuare datorită existenței programelor etapizate de conformare cu cerințele standardelor legale și a derogărilor obținute în conformitate cu Ord. nr.1768/2007. La toate aceste stații sunt în derulare programe de modernizare sau extindere.

Pentru protecția calității apelor sunt necesare:

- Reabilitarea şi modernizarea stației de epurare a municipiului Iaşi;
- Execuția la termen a măsurilor şi lucrărilor prevăzute în Programele de etapizare;
- Îmbunătățirea randamentelor de funcționare a stațiilor de epurare orașenești printr-o exploatare corespunzătoare conform prevederilor regulamentelor de funcționare, întreținere și exploatare;
- Îmbunătățirea prin investiții de reabilitare şi modernizare a randamentelor de funcționare, a stațiilor de preepurare a folosințelor de apă din arealul Prut-Bârlad ;
- Înlocuirea tehnologiilor de evacuare hidraulică a dejecțiilor din zootehnie cu sisteme tip uscat;
- Dotarea laboratoarelor utilizatorilor la nivelul necesar pentru controlul și supravegherea calității apelor, în conformitate cu prevederile legale și ale directivelor europene;
- Conformarea folosințelor de apă la prevederile Planurilor Locale de Acțiune pentru Mediu.
- Punerea în siguranță a acumulării Ciric III pe râul Ciric;
- Punerea în siguranță a acumulării Aroneanu, com. Aroneanu, jud. Iași.

Calitatea solului

Calitatea solurilor este influențată puternic de factorii antropici și mai ales de modul cum se practică agricultura și sunt exploatate pădurile. Starea solului este strâns legată de modul de folosință a terenului.

Municipiul Iași deține o suprafață de 9.561 ha teren, reprezentând 1,74% din suprafața județului Iași, iar comunele care compun Zona Metropolitană Iași dețin o suprafață de 115.566 ha, reprezentând 21,1% din suprafața județului Iași. Menționăm că sursa datelor este Tempo -online (INSSE) la nivelul anului 2014.

Ponderea terenurilor agricole la nivelul zonei de implementare SIDU este de 69,62%. Terenurile neagricole reprezintă 30,38%. De asemenea terenul arabil deține cea mai mare pondere, respectiv de 67,17 % din terenurile agricole, iar categoria păduri și altă vegetație foerestieră deține 58,86% din terenurile neagricole.

Ca urmare a apariției Legii nr. 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor contaminate, APM Iași a inițiat acțiunea de inventariere a acestora în județ. Astfel, la finalulul anului 2021, au fost identificate și înregistrate un număr de 52 de situri potențial contaminate, după cum urmează: 10 situri aferente unor activități industriale, 19 situri aferente activităților agricole; 23 situri - alte categorii (în principal stații de epurare).

Dintre activitățile antropice cu potențial de contaminare a solului prevăzute de legislația în vigoare, menționăm: activitățile prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, activități desfășurate în stațiile de alimentare și distribuție carburanți; activitatea de colectare și tratare a apelor uzate. Lista siturilor potential contaminate/contaminate/remediate se actualizeaza anual.

În data de 17 noiembrie 2021, a fost publicată Strategia UE privind solul pentru 2030 (sub forma unei Comunicări), intitulată " Culegerea beneficiilor unor soluri sănătoase pentru oameni, hrană, natură și climă".

Obiectivele noii strategii vizează creșterea stocurilor de carbon din solul terenurilor agricole, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor degradate și a solului, precum și asigurarea faptului că, până în 2050, toate ecosistemele de sol sunt într-o stare bună.

Calitatea aerului

La nivelul zonei pentru care se realizează prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană, respectiv Municipiul Iași și ZMI, monitorizarea calității aerului se realizează cu ajutorul rețelei automate, care efectuează în mod continuu măsurătorile pentru indicatori specifici reglementați de legislația națională (Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător) care transpune Directiva 2008/50/EC privind calitatea aerului ambiental.

Stațiile care fac parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, din care 3 stații pe teritoriul administrativ al municipiului Iași și 3 stații pe teritoriul administrativ al comunelor care fac parte din zona ZMI sunt:

Stația IS-1 – Podu de Piatră – Iași, B-dul N. Iorga – stație de trafic, amplasată la intersecția B-dul N. Iorga cu Șos. Nicolina, pe amplasamentul vechii piețe agroalimentare din Pod de Piatră, în

zonă rezidențială, cu scopul de a monitoriza efectele produse de trafic asupra calității aerului, pentru a stabili nivelul de poluare la care este expusă populația din zonă.

- **Denumire stație:** Podul de Piatră – B-dul N. Iorga;
- **Cod stație:** IS-1;
- **Tipul stației:** trafic;
- **Altitudine:** 40 m;
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 190-210 m;
- **Coordonate geografice**: 47,1568362 (latitudine), 27,57490886 (longitudine);
- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, CO, Pb, Ni, Cd (din PM10), PM_{10} automat, PM_{10} gravimetric, benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p -xilen;
- **Parametrii meteorologici măsurați**: nu este cazul.

Stația IS-2 – Decebal Cantemir – Iași, Aleea Decebal, nr. 10 – stație de fond urban, amplasată în incinta Direcției Creșelor – Creșa nr.6, vis-a-vis de liceul d. Cantemir, cu scopul de a monitoriza nivelul de poluare din ariile urbane, influența ”așezărilor umane”, fără a fi influențate direct de trafic sau activitățile industriale. Amplasamentul este astfel ales încât nivelul de poluare monitorizat să fie influențat de contribuțiile integrate provenind din toate sursele din direcția opusă vântului, în spații deschise din zone rezidențiale și comerciale cum ar fi amenajările educative.

- **Denumire stație:** Decebal-Cantemir;
- **Cod stație:** IS-2;
- **Tipul stației:** urban;
- **Altitudine:** 42 m;
- **Coordonate geografice**: 47,1509513 (latitudine), 27,58192074 (longitudine);
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 190-210 m;
- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, NO_x O_3, PM_{10} gravimetric , $PM_{2,5}$ gravimetric, benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p -xilen;
- **Parametrii meteorologici măsurați**: direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate relativă, precipitații.

Stația IS-3 – Oancea Tătărași – Iași, Str. Han Tătar, nr. 14 – stație de tip industrial, amplasată pe Esplanada Oancea-Tătărași cu scopul de a monitoriza calitatea aerului în zona rezidențială sub influența emisiilor din zona industrială.

- **Denumire stație:** Oancea- Tătărași;
- **Cod stație:** IS-3;
- **Tipul stației:** industrial;
- **Altitudine:** 64 m;
- **Coordonate geografice**: 47,1577866 (latitudine), 27,61268638 (longitudine);
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 190-210 m;
- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, NO_x, PM_{10} automat;

- **Parametrii meteorologici măsurați**: nu este cazul..

Stația IS-4 – Aroneanu – Iași, jud. Iași, sat Aroneanu, com. Aroneanu – stație de fond rural, amplasată în comuna Aroneanu, localizată departe de sursele de poluare, cu scopul de a monitoriza nivelul de poluare, fără a fi influențat de aglomerare sau de zona industrială din vecinătatea sa.

- **Denumire stație:** Aroneanu;
- **Cod stație:** IS-4;
- **Tipul stației:** rurală;
- **Altitudine:** 186 m;
- **Coordonate geografice**: 47,1203100 (latitudine), 27,3295000 (longitudine);
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 420 m;
- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, NO_x CO, O_3, Pb, Ni, Cd (din PM10), PM_{10} gravimetric;
- **Parametrii meteorologici măsurați**: direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate relativă, precipitații.

Stația IS-5 – Tomești-Iași, jud. Iași, Str. Mihai Codreanu, FN, sat Tomești, com. Tomești – stație de fond suburban, amplasată în incinta școlii generale D.D. Pătrășcanu, pe direcția dominantă a vântului, cu scopul de a monitoriza nivelul de poluare rezultate din transportul poluanților proveniți din municipiul Iași și zona sa adiacentă, fără a fi influențată direct de emisiile ce provin din trafic sau din activitățile industriale.

- **Denumire stație:** Tomești;
- **Cod stație:** IS-5;
- **Tipul stației:** suburbană;
- **Altitudine:** 37 m;
- **Coordonate geografice**: 47,1357359 (latitudine), 27,69308937 (longitudine);
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 420 m;
- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, NO_x CO, O_3, PM_{10} gravimetric;
- **Parametrii meteorologici măsurați**: nu este cazul.

Stația IS-6 – Bosia Ungheni – Iași, jud. Iași, sat Bosia, com. Ungheni – stație de fond urban-trafic. Această stație are ca scop monitorizarea calității aerului în zona de graniță cu Republica Moldova, fiind evaluate doar emisiile din surse românești. S-a constatat, însă o depășire a pragurilor superioare de evaluare pentru poluanții NO_x și PM_{10}.

- **Denumire stație:** Bosia-Ungheni;
- **Cod stație:** IS-6;
- **Tipul stației:** urban/trafic;
- **Altitudine:** 34 m;
- **Coordonate geografice**: 47,2156369 (latitudine), 27,576872656 (longitudine);
- **Raza ariei de reprezentativitate cf. ordin 657/2018**: 260 m;

- **Poluanți măsurați**: SO_2, NO, NO_2, NO_x CO, O_3, PM_{10} gravimetric și automat, benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p -xilen ;
- **Parametrii meteorologici măsurați**: direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate relativă, precipitații.

Figură 62 - Rețeaua de monitorizare automata a calității aerului în județul Iași (Sursa: Raport privind starea mediului în județul Iași, 2020, APM Iași)

Analizând datele de la stațiile de monitorizare automată a calității aerului din Rapoartele privind starea mediului la nivelul județului Iași, pentru anii 2020 și 2019, au rezultat următoarele concluzii:

- Evoluția concentrației mediei anule la indicatorul PM_{10}:

În urma monitorzării calității aerului, pe parcursul anului 2020, s-au înregistrat depășiri ale valorii limită pentru protecția sănătății umane, pentru indicatorul PM_{10}, determinat gravimetric, după cum urmează:

- 44 depășiri s-au înregistrat la stația de trafic IS-1 Podul de Piatră; facem precizarea că numărul de zile cu depășiri ale VL zilnice la PM_{10} a scăzut în anul 2020 raportat la numărul de zile cu depășiri ale VL zilnice la PM_{10} aferente anului 2019 (54 de depășiri); această scădere a avut la bază traficul rutier redus în urma declarării stării de alertă și a măsurilor luate în acest sens;
- 35 de depășiri la stația de fond urban IS-2 Decebal-Cantemir;
- 9 depășiri la stația de fond rural IS-4 Aroneanu;
- 23 de depățiri la stația de fond suburban IS-5 Tomești;

- 27 de depășiri la stația de fond urban-trafic IS-6 Bosia Ungheni, cu precizarea că datele la care s-a făcut rapoartea au fost insuficiente.

Concluzii: cele mai multe depășiri ale valorii limită zilnice pentru protecția sănătății umane (VL=50 µg/mc) la indicatorul PM_{10} s-au înregistrat în stațiile IS-1, IS-2 și IS-5 în perioada rece a anului fiind legate și de procesele meteo-climatice specifice acestei perioade (calm atmosferic, inversiune termică), primăvara până la aparația vegetației și toamna începând cu scăderea temperaturii atmosferice și defolierea vegetației; pe lângă traficul auto, în perioadele reci ale anului apar și alte surse de emisie reprezentate de arderile pentru încălzirea locuințelor (arderi în centrale pentru producerea energiei electrice și termice, arderi de combustibili solizi pentru încălzirea rezidențiale etc.) care în combinație cu stabilitatea atmosferică ridicată și frecvența mare a calmului și a inversiunilor termice au generat creșteri ale concentrațiilor.

- Evoluția calității aerului la indicatorul metale grele (Pb, Ni, Cd etc):

Din analiza datelor a rezultat că valorile concentrațiilor medii anuale pentru metale grele sunt mici și nu depășesc valoarea limită/valoarea țintă, astfel că populația nu a fost expusă la poluarea cu metale grele.

- Evoluția calității aerului la indicatorul benzen:

Benzenul provine în proporție de 90%, din motoarele cu ardere internă (trafic auto), dar şi din rafinarea petrolului, evaporarea solvenților organici folosiți în diferite activități industriale şi evaporarea în timpul proceselor de producere, transport şi depozitare a produselor care conțin benzen. Benzenul este un aditiv pentru benzină şi 80-85% din emisiile de benzen, la nivel european, sunt datorate traficului rutier. În general, contribuția de la încălzirea locuințelor este mică (aproximativ 5%), dar arderea lemnului poate fi o sursă locală importantă de benzen.

Pentru anul 2020 în stațiile IS-1 și IS-6 din motive tehnice (analizoare defecte) captura de date a fost insuficientă pentru evaluarea calității aerului. În stația de fond urban IS-2 Decebal Cantemir concentrația medie anuală la benzen s-a situat sub valoarea valoarea limită anuală (5 µg/m3). Populația din municipiul Iași nu a fost expusă la concentrații mari de benzen.

- Evoluția calității aerului la indicatorul O_3 (ozon):

Ozonul este încadrat în categoria poluanților secundari datorită producerii lui prin reacții fotochimice ale unor substanțe cu conținut de azot, de carbon (COV[256]), unele hidrocarburi halogenate etc., devenind poluant prioritar alături de PM_{10} și $PM_{2,5}$, oxizi de azot cu efecte asupra sănătății populației.

Este singurul poluant pentru care pe perioada verii (mai - octombrie) se fac raportări lunare la Agenția Europeană de Mediu (EEA). Nu se monitorizează în stații de trafic unde concentrațiile oxizilor de azot sunt mai mari. De aceea ozonul se măsoară în următoarele stații: de fond urban(Decebal Cantemir), industrială (Oancea Tătătaşi), de fond rural (Aroneanu) și de fond suburban (Tomeşti).

Concluzii: în anul 2020 nu s-au înregistrat valori care să depășească pragul de informare de 180 µg/mc și cel de alertă 240 µg/mc.

[256] COV – compuși organici volatili

- Evoluția calității aerului la indicatorul CO (monoxid de carbon):

Monoxidul de carbon este un gaz extrem de toxic, provine din surse antropice sau naturale, care implică arderi incomplete ale oricărui tip de materie combustibilă, atât în instalații energetice, industriale, cât și în instalații rezidențiale (sobe, centrale termice individuale) și mai ales din arderi în aer liber (arderea deșeurilor, incendii, arderea miriștilor).

Concluzii: În anul 2020, analizând datele obținute din monitorizarea monoxidului de carbon în stațiile IS-1, IS-4 și IS-5, se constată că valoarea maximă zilnică ale mediilor concentrațiilor pe 8 ore, s-a situat mult sub valoarea maximă zilnică pentru protecția sănătății umane (10 mg/m3), pentru stația IS-6 din motive tehnice (analizor defect) captura de date a fost insuficientă pentru evaluarea calității aerului, analizor defect.

- Tendințe privind concentrațiile medii anuale ale anumitor poluanți atmosferici:
  - menținerea calității aerului înconjurător la dioxid de sulf (SO2) pentru stațiile IS-1Podu de Piatră și IS-6Bosia Ungheni pentru care a fost realizată captura de date, nivelurile acestui poluant sunt mici, comparabile cu anii anteriori, s-au situat sub valorile limită pentru protecția sănătății umane;
  - pentru dioxid de azot (NO2) nu s-a înregistrat depășirea valorii limită anuale (VL anuală = 40 µg/m3) în nicio stație de monitorizare a calității aerului pentru care a fost realizată captura de date (IS-3Oancea Tătărași, IS-4 Aroneanu, IS-5Tomești și IS-6);
  - pentru particule în suspensie PM10 determinat prin metoda gravimetrică - nu s-a înregistrat depășirea valorii limită anuale (VL anuală = 40 µg/m3) în nicio stație de monitorizare a calității aerului pentru care a fost realizată captura de date (IS-1Podu de Piatră, IS-2 Decebal Cantemir, IS-4 Aroneanu și IS-5Tomești);
  - pentru particule în suspensie PM2,5 determinat gravimetric în stația IS-2 Decebal Cantemir, captura de date a fost insuficientă pentru evaluarea calității aerului, situație datorată unor probleme tehnice (pompa de prelevare defectă).
  - pentru ozon (O3) se observă o creștere ușoară a valorilor concentrațiilor la maxima zilnică a mediei pe 8 ore, comparativ cu anul precedent, înregistrată în stațiile IS-2 Decebal Cantemir și IS-4 Aroneanu pentru care s-a realizat captura de date și care monitorizează acest poluant în raport cu valoarea țintă.
  - la benzen (C6H6), în anul 2020 nu am avut captură suficientă pentru evaluarea calității aerului în două din cele trei stații care monitorizează acest poluant (analizoare defecte) iar în stația IS-2 Decebal Cantemir concentrația medie anuală s-a situat sub valoarea valoarea limită anuală (5 µg/m3);
  - concentrațiile medii anuale pentru metalele grele monitorizate (Pb, Cd și Ni) nu au depășit valoarea limită anuală/valoarea țintă la nicio stație. În stația IS-1 Podu de Piatră pentru anul 2020 comparativ cu anul 2019 se observă o ușoara tendință de scădere pentru cadmiu și nichel iar pentru plumb media anuală e comparabilă cu anul anterior. În stația IS-4 Aroneanu valorile la toate cele trei metale sunt comparabile cu anul anterior .

- Depășiri ale valorilor limită și valorilor țintă privind calitatea aerului înconjurător în zonele urbane:
  - În anul 2020 pentru stația de trafic IS-1 Podu de Piatră (stația cu cele mai frecvente depășiri) se observă o scădere a numărului de zile cu depășiri ale VL zilnice la PM10 (44 depășiri) comparativ cu anul 2019 (54 depășiri), fapt ce poate fi pus pe seama traficului

rutier mai redus în urma declarării stării de alertă și a măsurilor luate în acest sens: lucrul de acasă, cumpăraturi on-line, învățământ la distanță, întâlniri on-line.

Comparativ cu anii 2018 și 2019, în anul 2020 se constată o ușoară îmbunătățire a situației privind numărul de depășiri înregistrate la indicatorul PM10 în stația de trafic IS-1 Podu de Piatră.

- În anul 2020 s-au înregistrat 1 depășire a valorii țintă pentru protecția sănătății umane (120 µg/m3), pentru ozon (valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore), la stația de fond rural IS-4 Aroneanu, dar nu s-a depășit numărul de 25 de zile pe an calendaristic, conform legii nr. 104 din 2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Depășirea s-a produs pe fondul dispersiei scăzute, condiții de calm atmosferic, temperaturi ridicate și radiație solară maximă, care au condus la producerea şi acumularea de ozon.

Poluarea fonică

În anul 2008 s-a adoptat Ordinul ministrului mediului şi dezvoltării durabile, al ministrului transporturilor, al ministrului sănătății publice şi al ministrului internelor şi reformei administrative pentru aprobarea valorilor-limită şi a modului de aplicare a acestora atunci când se elaborează planurile de acțiune, pentru indicatorii Lzsn (indicator de zgomot pentru zi-seară-noapte) şi Lnoapte (indicator de zgomot pentru noapte), în cazul zgomotului produs de traficul rutier pe drumurile principale şi în aglomerări, traficul feroviar pe căile ferate principale şi în aglomerări, traficul aerian pe aeroporturile mari şi/sau urbane şi pentru zgomotul produs în zonele din aglomerări unde se desfăşoară activități industriale prevăzute în anexa nr.1 la Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.152/2005 privind prevenirea şi controlul integrat al poluării, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 84.2006.

Pentru o aglomerare cu mai mult de 250.000 de locuitori, sursa de zgomot se calculează pentru traficul rutier, feroviar, aerian și activități industriale.

Indicatorul de zgomot pentru nivelul zi-seară-noapte Lzsn, Nivelul de zgomot zi-seară-noapte în decibeli (dB) se defineşte prin următoarea relație:

Lzsn=10lg 1 /24 (12∗10 L zi 10 +4∗10 L seara +5 10 +8∗10 L noapte +10/10)

unde:

a. <u>Lzi</u> este nivelul mediu de presiune sonoră, ponderat A, în interval lung de timp, conform definiției din SR ISO 1996-2:1995, determinat pentru suma perioadelor de zi dintr-un an;

b. <u>Lseară</u> este nivelul mediu de presiune sonoră, ponderat A, în interval lung de timp, conform definiției din SR ISO 1996-2:1995, determinat pentru suma perioadelor de seară dintr-un an;

c. <u>Lnoapte</u> este nivelul mediu de presiune sonoră, ponderat A, în interval lung de timp, conform definiției din SR ISO 1996-2:1995, determinat pentru suma perioadelor de noapte dintr-un an.

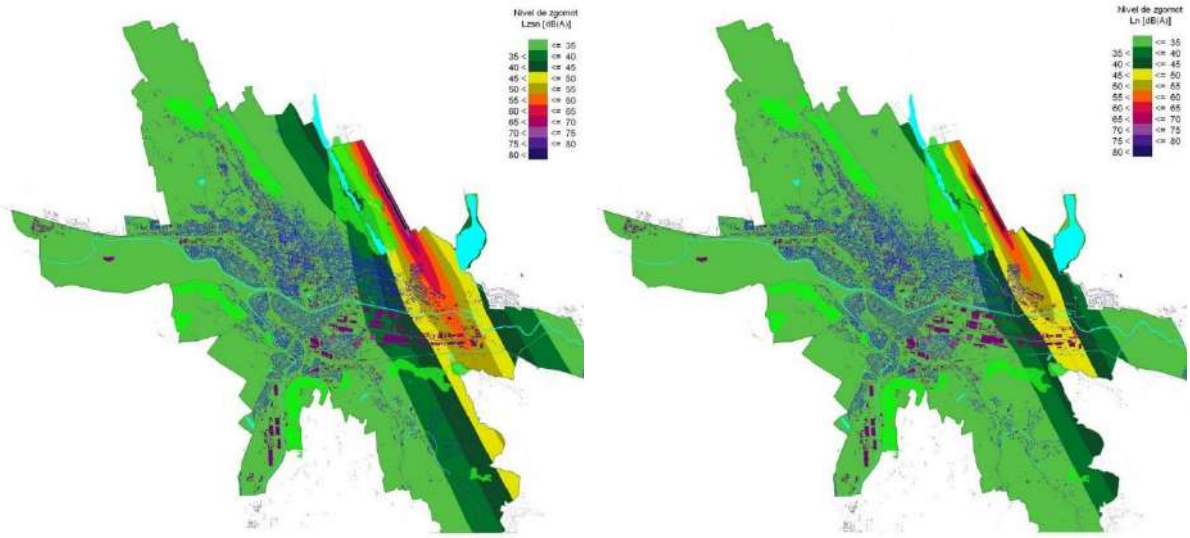

Figură 63 - Hărți de zgomot pentru traficul aerian din Municipiul Iași în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul aerian în regim **Lzsn** se constată:

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 326 clădiri la 55-60 dB, 62 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 17 persoane la 55-60 dB, 4 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 dB, 0 persoane la 70-75 db, 0 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul aerian în regim **Lnoapte** se constată:

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 223 clădiri la 45-50 dB, 257 clădiri la 50-55 dB, 36 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 0 clădiri la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 16 persoane la 45-50 dB, 13 persoane la 50-55 dB, 2 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 db, 0 persoane la mai mult de 70 dB.

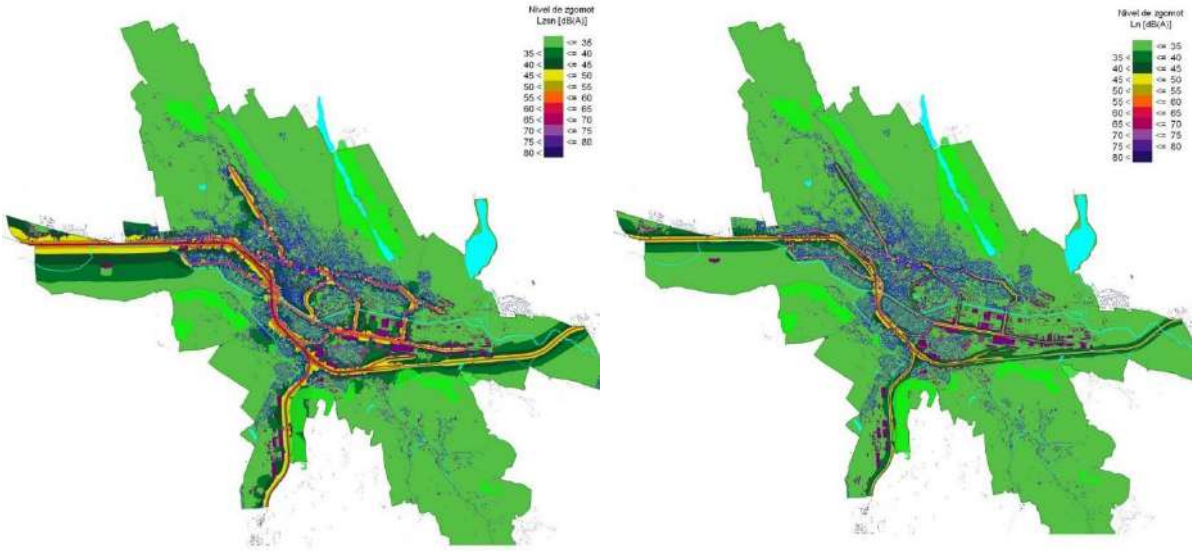

Figură 64 - Hărți de zgomot pentru traficul feroviar din Municipiul Iași în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul feroviar în regim **Lzsn**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădire la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 0 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 dB, 0 persoane la 70-75 db, 0 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul feroviar în regim **Lnoapte** se constată:

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 0 clădiri la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 0 clădire la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 0 persoane la 45-50 dB, 0 persoane la 50-55 dB, 0 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 db, 0 persoane la mai mult de 70 dB.

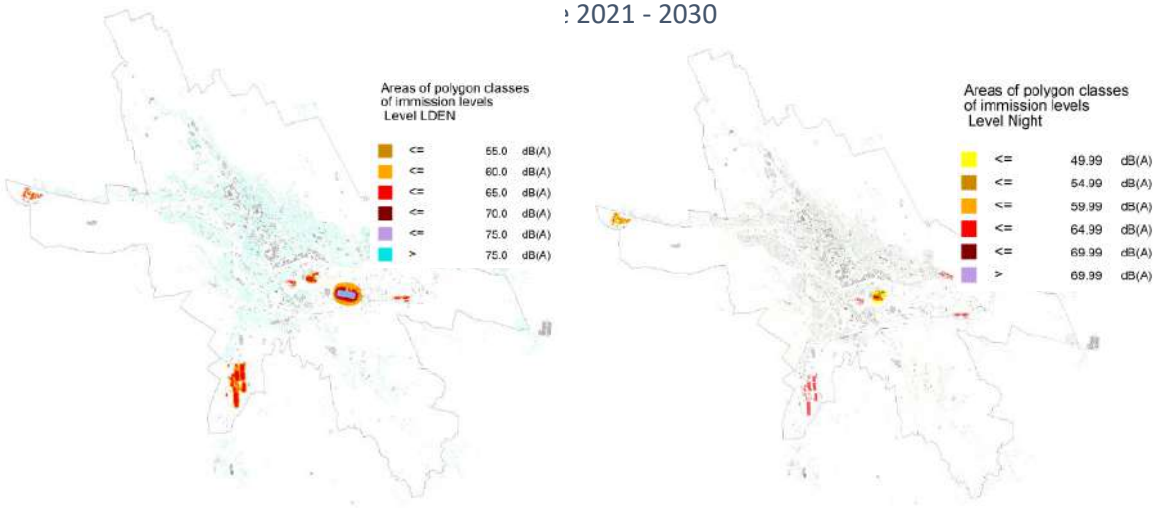

Figură 65 - Hărți de zgomot pentru activitățile industriale din Municipiul Iași în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru sursa industrie în regim **Lzsn,** se constată:

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 0 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 dB, 0 persoane la 70-75 db, 0 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru sursa industrie în regim **Lnoapte**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 0 clădire la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 0 clădiri la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 0 persoane la 45-50 dB, 0 persoane la 50-55 dB, 0 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 db, 0 persoane la mai mult de 70 dB.

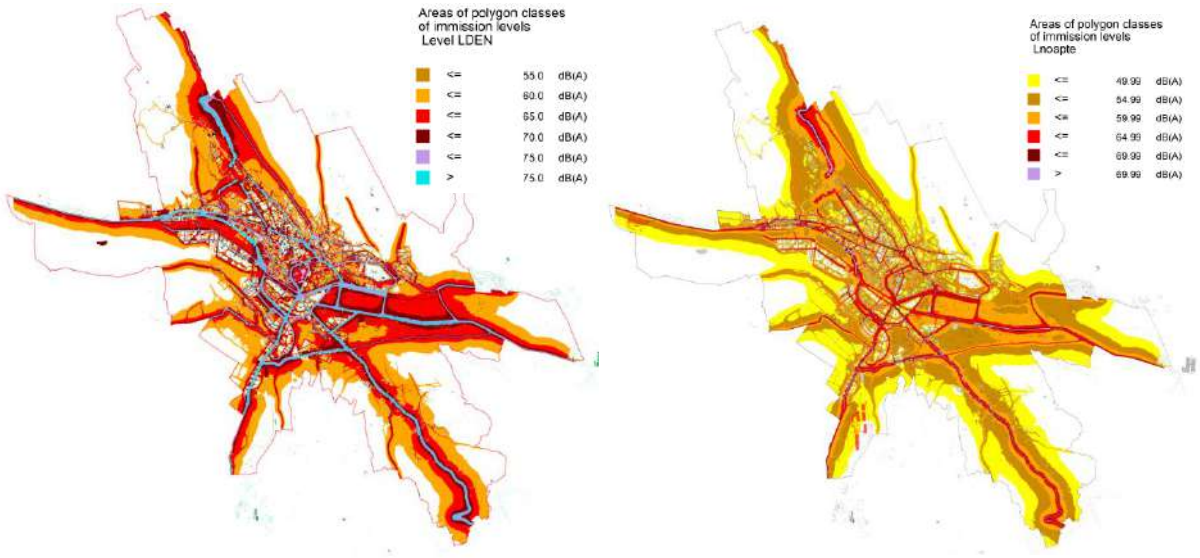

Figură 66 - Hărți de zgomot pentru traficul rutier din Municipiul Iaşi în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorită caracteristicilor geometrice ale străzilor, dar şi a valorilor de trafic disponibile la acest moment se evidențiază următoarele **(în regim Lzsn):**

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 27.105 clădiri la 55-60 dB, 21.944 clădiri la 60-65 dB, 15.167 clădiri la 65-70 dB, 6.244 clădiri la 70-75 db, 238 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 66 clădiri la 55-60 dB, 42 clădiri la 60-65 dB, 26 clădiri la 65-70 dB, 6 clădiri la 70-75 db, 1 clădiri la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 36 clădiri la 55-60 dB, 22 clădiri la 60-65 dB, 14 clădiri la 65-70 dB, 3 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 63.305 persoane la 55-60 dB, 49.581 persoane la 60-65 dB, 33.483 persoane la 65-70 dB, 13.679 persoane la 70-75 db, 548 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorită caracteristicilor geometrice ale străzilor, cât şi valorilor de trafic disponibile la acest moment se evidențiază următoarele **(în regim Lnoapte):**

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 27.594 clădiri la 45-50 dB, 24.486 clădiri la 50-55 dB, 16.897 clădiri la 55-60 dB, 10.290 clădiri la 60-65 dB, 1.826 clădiri la 65-70 dB, 37 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități de învățământ – 75 de clădiri la 45-50 dB, 52 de clădiri la 50-55 dB, 33 de clădiri la 55-60 dB, 12 clădiri la 60-65 dB, 2 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 41 clădiri la 45-50 dB, 28 clădiri la 50-55 dB, 18 clădiri la 55-60 dB, 7 clădiri la 60-65 dB, 1 clădire la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 64.915 persoane la 45-50 dB, 56.127 persoane la 50-55 dB, 37.631 persoane la 55-60 dB, 22.570 persoane la 60-65 dB, 4.034 persoane la 65-70 db, 99 persoane la mai mult de 70 dB.

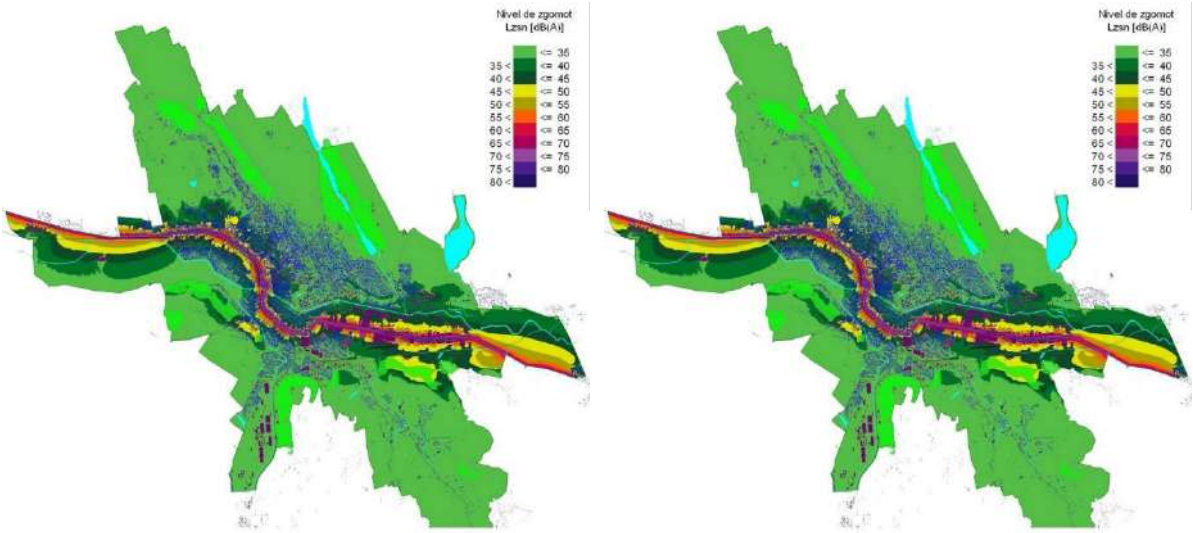

Figură 67 - Hărți de zgomot pentru DN 28 din Municipiul Iași în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorat sursei majore DN 28, în regim **Lzsn**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 276 clădiri la 55-60 dB, 321 clădiri la 60-65 dB, 303 clădiri la 65-70 dB, 38 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 7 clădiri la 55-60 dB, 1 clădire la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 1 clădire la 70-75 db, 1 clădire la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 590 persoane la 55-60 dB, 689 persoane la 60-65 dB, 649 persoane la 65-70 dB, 81 persoane la 70-75 db, 0 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorat sursei majore DN 28, în regim **Lnoapte**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 328 clădiri la 45-50 dB, 299 clădiri la 50-55 dB, 342 clădiri la 55-60 dB, 77 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 0 clădiri la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 703 persoane la 45-50 dB, 642 persoane la 50-55 dB, 732 persoane la 55-60 dB, 164 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 db, 0 persoană la mai mult de 70 dB.

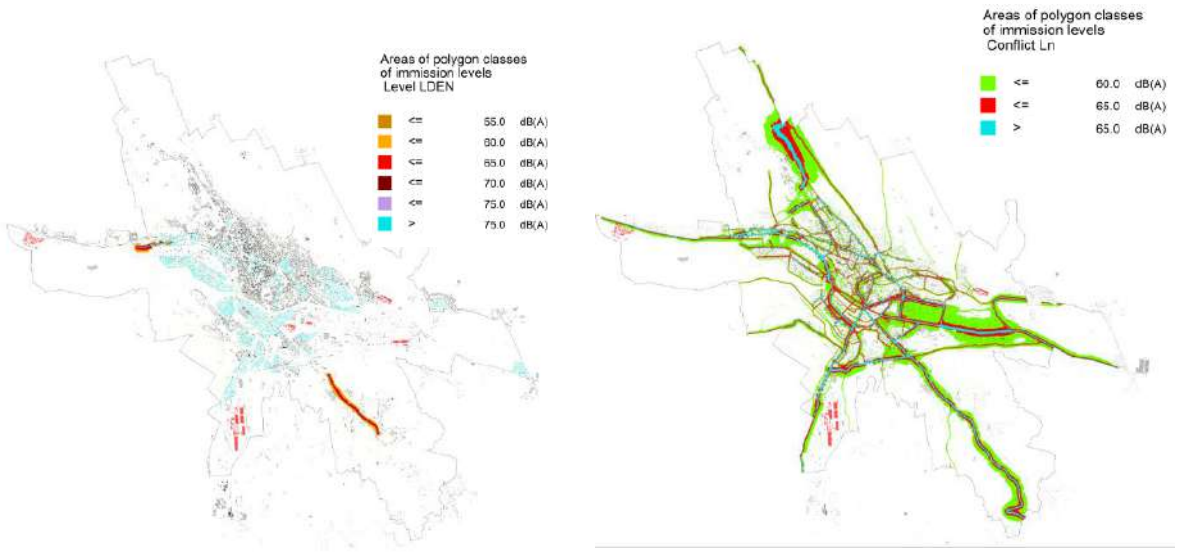

Figură 68 - Hărți de zgomot pentru DN 24 din Municipiul Iaşi în regim Lzsn și Ln

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorat sursei majore DN 24, în regim **Lzsn**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Lzsn este:

- 63 clădiri la 55-60 dB, 29 clădiri la 60-65 dB, 16 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB
- Unități de învățământ – 7 clădiri la 55-60 dB, 2 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;
- Unități sanitare - 0 clădiri la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădire la 65-70 dB, 0 clădiri la 70-75 db, 0 clădiri la mai mult de 75 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 171 persoane la 55-60 dB, 77 persoane la 60-65 dB, 44 persoane la 65-70 dB, 0 persoane la 70-75 db, 0 persoane la mai mult de 75 dB.

Conform datelor obținute în urma realizării hărții de zgomot pentru traficul rutier datorat sursei majore DN 24, în regim **Lnoapte**, se constată:

Numărul de clădiri expuse Ln este:

- 71 clădiri la 45-50 dB, 32 clădiri la 50-55 dB, 32 clădiri la 55-60 dB, 23 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;
- Unități sanitare – 0 clădiri la 45-50 dB, 0 clădiri la 50-55 dB, 0 clădire la 55-60 dB, 0 clădiri la 60-65 dB, 0 clădiri la 65-70 dB, 0 clădiri la mai mult de 70 dB;

Numărul de persoane expuse:

- 193 persoane la 45-50 dB, 86 persoane la 50-55 dB, 62 persoane la 55-60 dB, 0 persoane la 60-65 dB, 0 persoane la 65-70 db, 0 persoane la mai mult de 70 dB

2.8.3. Arii naturale și zone protejate

La nivelul județului Iași, raportat la anul 2020, au fost declarate 59 de arii naturale protejate, de diferite tipuri, după cum urmează:

- 28 rezervații naturale – 25 de interes național și 3 de interes județean, dintre care 8 rezervații naturale de interes național pe teritoriul ZMI.
- 31 situri Natura 2000 – 10 SPA-uri (arii de protecție specială avifaunistică), 20 SCI -uri (situi de importanță comunitară, 1 arie naturală protejată de interes internațional (sit Ramsar) dintre care 2 SPA-uri și 10 SCI-uri sunt situate pe teritoriul ZMI.

În zona de implementare SIDU se regăsesc o serie de arii naturale protejate de interes național și județean, după cum urmează:

Balta Teiva-Vișina este o rezervație naturală de tip acvativ, cu o suprafață de 6,90 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ[257] (8/1994);

Cotul Bran pe Râul Prut este o rezervație naturală de tip acvativ, cu o suprafață de 0,001 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Râul Prut este o rezervație naturală de tip acvativ, cu o suprafață de 4316 ha/211 km lungime râu, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Acumularea Chirița este o rezervație naturală de tip acvativ, cu o suprafață de 0,014 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Fânețele seculare Valea lui David este o rezervație naturală de tip floristic, cu o suprafață de 46,36 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Pădurea Medeleni este o rezervație naturală de tip forestier, cu o suprafață de 102 ha, desemnată de interes județean de HCJ (8/1994);

Poieni Cărbunăriei este o rezervație naturală de tip forestier, cu o suprafață de 9,20 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Pădurea Uricani este o rezervație naturală de tip forestier, cu o suprafață de 68 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

Locul fosilifer Dealul Repedea este o rezervație naturală de tip geologic-palentologic, cu o suprafață de 6,8 ha, desemnată de interes național în baza Legii 5/2000 și a HG 2151/2004 și de interes județean de HCJ (8/1994);

[257] HCJ – Hotărâre de Consiliu Județean

Aria naturală protejată de interes internațional – sit RMASAR, **Iași Wetlands/ Zonele Umede Jijia – Iași**, cu o suprafață de 19432,5 ha și cuprinde siturile Natura 2000 ROSPA0042 Eleșteele Jijiei și Miletinului și ROSCI0222 Sărăturile Jijia Inferioară Prut.

Cele 3 SPA -uri din zona SIDU au fost desemnate prin H.G. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificată și completată de H.G. 971/2011. În cele ce urmează le vom prezenta astfel:

ROSPA0042 Eleșteele Jijiei și Miletinului: arie de protecție specială avifaunistică pentru specii de limicole precum *Calidris alpina, Gallinago gallinago, Limicola falcinellus, Numenius arquata*, dar și pentru specii din ordinele *Falconiformes, Ciconiiformes* și *Anseriformes*. De asemenea, aria adăpostește specia *Iris sintenisii ssp. Brandzae*; are o suprafață de 19.078 ha, integrală pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Andrieșeni, Coarnele Caprei, Ierbiceni, Focuri, Fântânele, Gropnița, Movileni, Popricani, Probota, Victoria, Vlădeni, Șipote, Țigănași

ROSPA0092 Pădurea Bârnova se află în partea de sub-est a județului Iași și a fost declarată arie de protecție specială avifaunistică prin H.G. 1284/2007 pentru a proteja specii de păsări de pasaj, migratoare și sedentare. Este încadrată în bioregiunea continentală și oferă condiții prielnice pentru specii precum *Circus pygargus, Hieraetus pennatus, Milvus migrans, Strix uralensis* și *Falco columbarius*; are o suprafață de 12.684 ha, din care 12.621 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Bârnova, Ciurea, Comarna, Dobrovăț, Grajduri, Schitu Duca și Tomești; municipiul Iași.

Cele 11 SCI -uri din zona SIDU au fost desemnate prin Ordinul nr.1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte: integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România modificată de Ord. 2387/2011 și prin Ordinul nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. În cele ce urmează le vom prezenta astfel:

ROSCI0058 Dealul lui Dumnezeu este un sit important deorece, aici, există o populație de Vipera ursinii ce se ascunde prin stepa și tufărișurile de foioase ponto-sarmatice. Pe lângă vipera de stepă, în zonă, se găsesc *Spermophilus citellus*, *Pilemia tigrina, Coronella austriaca, Sicista subtilis* și *Saga pedo*. Există un plan de management pentru această arie protejată; are o suprafață de 707,6 ha, din care 707,6 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Letcani, Movileni, Rediu,Românești.

ROSCI0077 Fânațele Bârca este cunoscută pentru speciile de floră: *Adonis vernalis, Iris aphilla ssp. hungarica, Pulsatilla grandis*. Nu există încă un plan de management pentru această zonă; are o suprafață de 148 ha, din care 148 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Mogoșești, Voinești

ROSCI0135 Pădurea Bârnova – Repedea este o zonă importantă pentru nevertebrate și mamifere, în special lilieci; are o suprafață de 12.236,2 ha, din care 12.173 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Bârnova, Ciurea, Dobrovăț, Grajduri, Iași, Schitu Duca.

ROSCI0160 Pădurea Icușeni este cuprinsă în bioregiunea continentală și se află în partea estică a județului Iași, în teritoriul nordic al Podișului Moldovei, unde este prezent habitatul de interes comunitar și prioritar 91I0* Păduri stepice euro-siberiene de *Quercus spp.*; are o suprafață de 9,9 ha, din care 9,9 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Golăiești.

ROSCI0161 Pădurea Medeleni îmbină pădurile ripariene mixte de *Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia* cu zăvoaiele ce prezintă speciile *Salix alba* și *Populus alba*. Ca specii de interes comunitar, în această zonă amintim: *Felis silvestris, Meles meles, Sciurus vulgaris* (critic periclitat), *Fritillaria meleagris, Hyla arborea, Rana dalmatiana*; are o suprafață de 128,9 ha, din care 128,9 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Golăiești, Victoria.

ROSCI0171 Pădurea și pajiștile de la Mârzești - acesta este printre principalele situri unde se găsește *Vipera ursinii*, iar pe lângă această specie, aria protejată mai adăpostește speciile *Lucanus cervus, Emys orbicularis, Sphermophillus citellus*, etc; are o suprafață de 202,1 ha, din care 202,1 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Rediu, Popricani.

ROSCI0181 Pădurea Uricani este un sit important pentru specia Lucanus cervus datorită habitatelor de tip păduri dacice de stejar și carpen și păduri stepice euro-siberiene cu *Quercus robur*. Pentru acestă zonă există un plan de management în vigoare, întocmit de către Direcția Silvică Iași și vizat de Academia Română; are o suprafață de 114 ha, din care 114 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Miroslava.

ROSCI0213 Râul Prut cuprinde lacuri eutrofe naturale cu vegetație de tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*, lacuri și iazuri distrofice naturale și râuri cu maluri nămoloase, cu asociații vegetale de *Chenopodion rubri p.p* și *Bidention p.p.* Specii de interes comunitar pentru această zonă: *Lutra lutra, Myotis myotis, Spermophillus citellus, Bombina bombina, Aspius aspius, Cobitis taenia, Gobio albipinnatus, Gobio kessleri, Gymnocephalus schraetzer, Misgurnus fossilis, Pelecus cultratus, Rhodeus sericeus amarus, Zingel streber, Zingel zingel, Arytrura musculus, Marsilea quadrifolia, Emys orbicularis*; are o suprafață de 10.584,4 ha, din care 4.362 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Bivolari, Trifeşti, Probota, Victoria, Golăiești, Ungheni, Țuțora, Prisăcani, Grozeşti, Gorba.

ROSCI0221 Sărăturile din Valea Ilenei îmbină habitatele de tip mlaștină și stepă sărăturată panonică cu comunitățile de *Salicornia* care colonizează terenuri umede și nisipoase și cele de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor. În aceste tipuri de habitate se adăpostește specia *Arytrura musculus*. Planul de management este în vigoare; are o suprafață de 108,5 ha, din care 108,5 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Dumeşti, Leţcani, Româneşti.

ROSCI0222 Sărăturile Jijia Inferioară – Prut prezintă următoarele habitate: 3150 – Lacuri eutrofe naturale cu vegetație de tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*, 3270 – Râuri cu maluri nămoloase, cu vegetație de *Chenopodion rubri p.p.* și *Bidention p.p.*, 1530*- Mlaștini și stepe sărăturate panonice, 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin și 1310 – Comunități cu *Salicornia* și alte specii anuale care colonizează terenuri umede și nisipoase. Ca specii protejate în acest sit se întâlnesc: *Spermophilus citellus, Bombina bombina, Triturus cristatus, Cobitis taenia, Arytrura musculus* și *Emys orbicularis*. Nu există un plan de management, exceptând rezervația Balta Teiva – Vișina și Prutețul Bălătău, pentru care există planuri de management avizate de Academia Română – Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor

Naturii; are o suprafață de 10.667 ha, din care 10.667 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Andrieşeni, Gropnița, Movileni, Țigănaşi, Popricani, Probota, Trifeşti, Victoria şi Vlădeni.

ROSCI0265 Valea lui David dispune de trei clase de habitate comunitare (mlaștini și stepe sărăturate panonice, stepe ponto-sarmatice și tufărișuri de foioase ponto-sarmatice), prezentând o arie naturală cu o diversitate floristică și faunistică ridicată, cu specii precum: *Emys orbicularis, Pulsatilla grandis, Iris aphylla spp. hugarica, Pilemia tigrina, Triturus cristatus, Bombina bombina* și *Spermophilus citellus*. Există un plan de management al rezervației „Fânețele seculare Valea lui David" și avizat de către Academia Română – Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii pentru conservarea acestei zone, fiind unul dintre singurele situri unde se găsește *Vipera ursinii*; are o suprafață de 1.440,1 ha, din care 1.440,1 ha pe teritoriul jud. Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Leţcani, Miroslava, Rediu, Valea Lupului.

ROSCI0152 Pădurea Floreanu – Frumușica – Ciurea Situl este important pentru cuibăritul speciilor: huhurez mare (Strix uralensis), buhă mare (Bubo bubo), cârstel de camp (Crex crex) caprimulg (Caprimulgus europaeus) și ciocănitori. Aceasta se întinde pe o suprafață de 18.916,54 ha din care 93% pe teritoriul Județului Iași, pe teritoriul următoarelor teritorii administrative: Dagâța, Dumești, Horlești, Mădârjac, Popești, Sinești, Tansa, Voinești, Țibana, Țibănești și 27% pe teritoriul județului Neamț.

Competența de administrare a ariilor naturale protejate la nivelul anului 2020 aparține Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate, în conformitatea cu o serie de acte normative, după cum urmează: *Legea nr. 95/2016 privind înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate şi pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice şi OUG nr. 75/2018 pentru modificarea şi completarea unor acte normative în domeniul protecției mediului şi al regimului străinilor.*

2.8.4. Schimbări climatice și riscuri

Cu ocazia Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu şi Dezvoltare, ce a avut loc la Rio de Janeiro în 5 iunie 1992, a fost semnată Convenția Cadru a Națiunilor Unite pentru Schimbări Climatice. Principalul obiectiv al acestei convenții a fost stabilizarea concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă, astfel încât să se prevină orice dereglare antropogenică a sistemului climatic. Din anul 1992, România este semnatară a acestei convenții ce a fost ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 24/1994 și Protocolul de la Kyoto prin Legea nr. 3/2001. Conform Protocolului de la Kyoto, România s-a angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu 8% în perioada 2008-2012, considerând nivelul din anul 1998 drept nivel de referință. Emisiile totale de gaze cu efect de seră la nivel național (excluzând contribuția sectorului Folosința Terenurilor, Schimbarea Folosinței Terenurilor și Silvicultura) au scăzut cu 57,56% comparativ cu nivelul emisiilor din anul 1998.

În martie 2007, Consiliul European și-a exprimat angajamentul ferm de a reduce până în 2020 emisiile totale de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% în raport cu nivelurile din 1990 și cu 30% în cazul în care și alte țări dezvoltate se angajează să obțină reduceri comparabile ale emisiilor. Emisiile globale de gaze cu efect de seră ar trebui reduse până în 2050 cu cel puțin 50% față de nivelurile din 1990.

Gazele cu efect de seră sunt:

- gaze cu efect direct de seră: CO_2, CH_4, N_2O, hidrofluorocarburi (HFC-uri), perfluorocarburi (PFC-uri), SF_6 şi NF_3;
- gaze cu efect indirect de seră: CO, NOx, Compuşi Organici Volatile Non-Metan (NMVOC) şi SO_2;

Dintre aceste gaze cu efect de seră, cel mai semnificativ gaz este dioxidul de carbon (C_02).

Dezvoltarea economică din ultimii ani înregistrează, pe lângă o serie de aspecte pozitive, şi un impact negativ asupra mediului înconjurător şi a calității sănătății populației din cauza poluării aerului, apei, solului, etc. Creşterea gradului de poluare atmosferică este principalul factor ce determină schimbări în echilibrul climatic, atât la scară locală, cât şi globală. Dintre gazele cu effect de seră emanate în atmosferă la nivelul municipiului, cele mai mari procente sunt deținute de dioxidul de carbon (CO_2), bioxidul de azot (NO_2) și metanul (CH_4).

Schimbările climatice sunt cauzate în mod direct sau indirect de activitățile umane, care determină schimbarea compoziției atmosferei globale şi care se adaugă la variabilitatea naturală a climei, pe o perioadă de timp comparabilă. Pot fi observate schimbări climatice determinate de activitățile antropice ce produc emisii de GES.

Principalele surse generatoare de gaze cu efect de seră din Municipiul Iaşi sunt:

- producerea energiei termice şi electrice în cetralele termice din zonă;
- producerea energiei termice în centralele termice aferente activităților comerciale, industriale şi rezidențiale;
- producerea energiei termice în centralele industriale de ardere;
- utilizarea solvenților;
- transportul rutier;
- transporturi şi surse mobile altele decât transportul rutier;
- agricultura.

În România, variabilitatea climatică are efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gospodărirea apelor, sectorul rezidențial şi de infrastructură, conducând la modificarea perioadelor de vegetație şi la deplasarea liniilor de demarcație dintre păduri şi pajişti, determinând in acelaşi timp creşterea frecvenței şi intensității fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundații, secete).

Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ținând cont de condițiile regionale: creşterea temperaturii va fi mai pronunțată în timpul verii.

La nivelul județului Iași se constată o scădere considerabilă a emisiilor de CO_2 în perioada 2009-2012, dar pe de altă parte o creştere din anul 2013 până în 2014.

Operatorii economici care declară emisiile de CO_2 anual, au înregistrat pe de o parte scăderi considerabile ale emisiilor de CO_2, precum CET Iași I, datorită intervențiilor din ultimii ani, dar ceilalți

doi operatori, CET Iași II și S.C. Ceramica S.A. au înregistrat creșteri în perioada 2013-2015 în mod special.

Termoficarea Municipiului Iași a fost preluată din vara anului 2021 de către societatea Termo-Service SA, în baza Hotărârii Consiliului Local al Municipiului Iași nr. 142/05.07.2012 gestiunea serviciului public de alimentare cu energie termică - producție, transport, distribuție și furnizare, așa cum a fost acesta definit în legea 325/2006.

Pentru identificarea schimbărilor climatice în regimul climatic observat din Zona Metropolitană Iași, s-au luat în considerare informațiile prezentate în Raportul realizat de Administrația Național de Metorologie "Scenarii de schimbare a regimului climatic în România pe perioada 2001-2030", prin care s-au analizat şirurile valorilor anotimpuale (iarnă, primăvară, vară, toamnă) și anuale (anumiți parametri) în perioada 1961-2007 pentru media temperaturii aerului, viteza vântului și cantitățile de precipitații, precum și informații prezentate pe site-ul Administrației Naționale de Metorologie.

Variațiile temperaturilor în Zona Metropolitană Iași

Analiza șirurilor temperaturii medii a aerului din perioada 1961-2007 a pus în evidență schimbări semnificative în toate anotimpurile și anume:

- o încălzire semnificativă de mai mult de 2°C iarna și 1°C primăvara;
- în timpul toamnei se remarcă o tendință de răcire ușoară în toată țara, dar nu este însă semnificativă din punct de vedere statistic.

După perioada 1961-2007 și până în anul 2014, analizele variațiilor temperaturilor realizate, au luat în considerare abaterile față de perioada de referință 1961-1990. Începând cu anul 2015 însă, este utilizat ca perioadă de referință intervalul 1981-2010. Stabilirea perioadei de 30 de ani ca perioadă climatică de referință este în mare măsură convențională, dar adoptarea ei a ținut cont de faptul că mediile lunare, calculate pentru variabilele meteorologice pe aceasta perioadă, au o stabilitate suficientă, inclusiv în cazul zonelor temperate.

În Municipiul Iași temperaturile au fost în creștere față de perioada de referință 1961-1990. Cele mai mari abateri au fost înregistrate însă în anul 2009 și 2012. De remarcat este însă faptul că anul 2014 a înregistrat cele mai mici abateri din toată perioada 2009-2014.

Din punct de vedere al abaterilor înregistrate pe luni, se remarcă faptul că lunile de vară și de iarnă au înregistrat atât valori extreme pozitive (lunile iulie și august), respectiv valori extreme negative (luna februarie).

În ultimii 30 de ani, la nivelul Municipiului Iași, temperatura medie a variat astfel: maxima medie zilnică între 2°C iarna și 28°C vara, iar minima medie zilnică a variat între -4 °C iarna și 16 °C vara.

Temperatura și precipitațiile medii Iași – 1991-2021

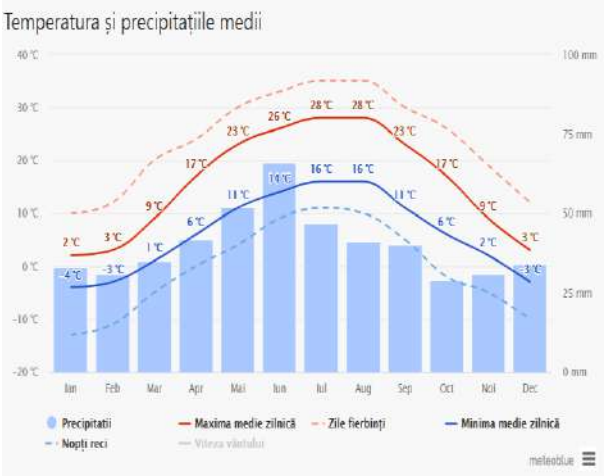

Figură 69 - Temperaturile și precipitațiile medii anuale pentru ZMI (Sursa: meteoblue.com)

<u>Variațiile precipitațiilor în Zona Metropolitană Iași</u>

Analiza precipitațiilor din perioada 1961-2007 relevă următoarele tendințe la nivelul Zonei Metropolitane Iași:

- în cazul iernii și al primăverii s-au identificat tendințe de scădere a cantităților de precipitații, însă nu au fost semnificative din punct de vedere statistic;
- tendințe semnificative de creștere a cantităților de precipitații se remarcă în anotimpul de toamnă, când Zona Metropolitană Iași se încadrează în tendința înregistrată la nivelul țării.

Analiza precipitațiilor în perioada 2009-2014 arată, la nivelul Municipiului Iași, atât valori cu mult peste cele înregistrate în perioada de referință, cât și cu mult sub acestea. Anul 2009 a înregistrat cele mai mari creșteri ale debitelor precipitațiilor, iar anul 2011 a înregistrat cele mai multe luni cu abateri negative față de perioada de referință 1961-1990.

În ceea ce privește abaterile precipitațiilor pe luni, se remarcă o creștere foarte mare a precipitațiilor în lunile de toamnă (septembrie, octombrie, noiembrie) și o scădere considerabilă a acestora în lunile de primăvară și vară (martie, aprilie, iunie și iulie).

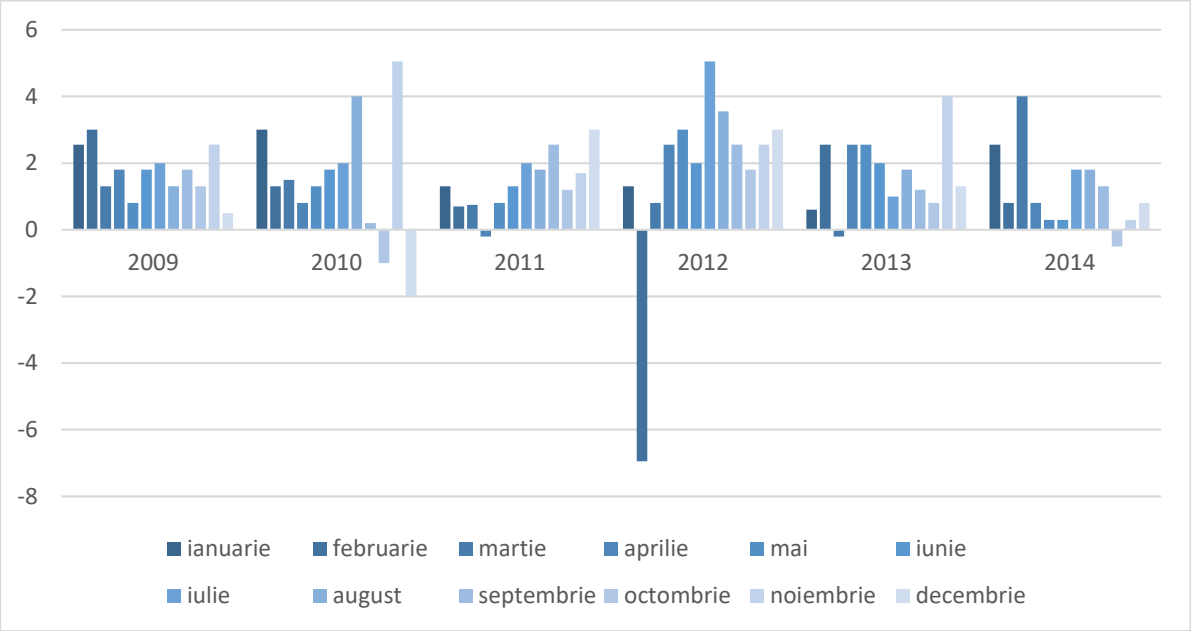

Grafic 92 - Abaterile temperaturilor pe ani, în perioada 2009-2014 (Sursa: Institutul Național de Meteorologie)

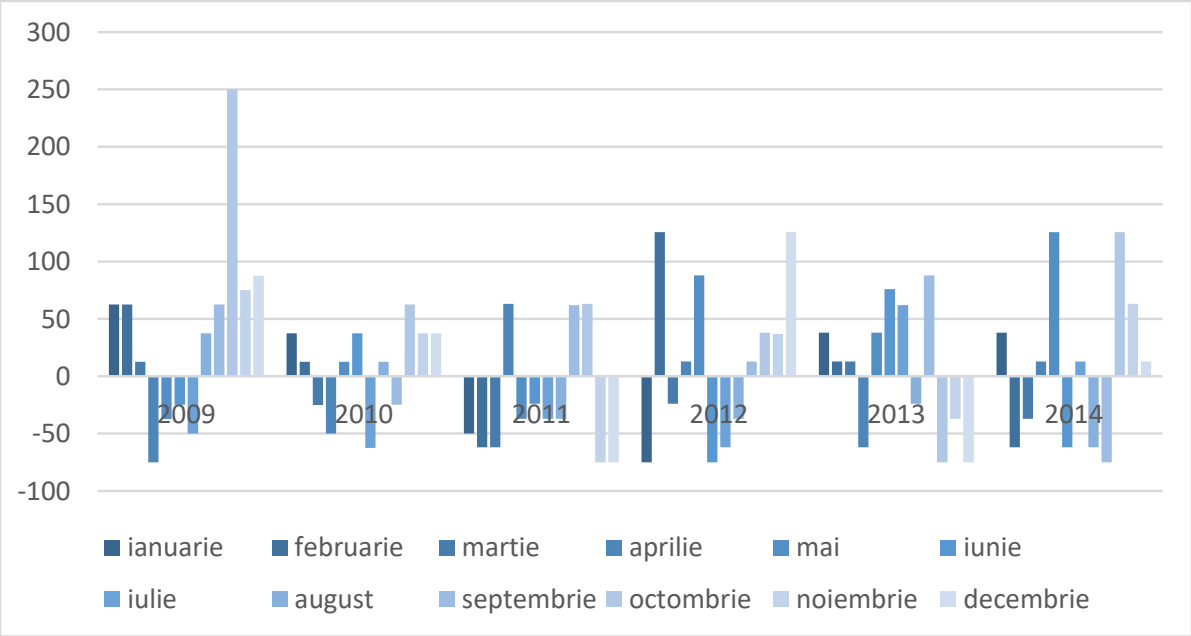

Grafic 93 - Abaterile precipitațiilor pe ani, în perioada 2009-2014 (Sursa: Institutul Național de Meteorologie)

La nivelul Municipiului Iași, în perioada 1991-2021, cantitatea medie de precipitații evidențiază faptul că în octombrie au fost cele mai multe zile fără precipitații, iar în graficul acoperirii cu nori se paote observa că cele mai multe zile de precipitații au fost la nivelul lunii Iunie.

Scenarii schimbări climatice

Analiza proiecțiilor temperaturii aerului şi cantităților de precipitații pentru România s-a făcut folosind rezultatele experimentelor numerice realizate pentru secolele 20 si 21 cu modele climatice globale, arhivate la Lawrence Livermore National Laboratory, SUA. Este vorba de setul CMIP3 din cadrul programului PCMDI (The Program for Climate Model Diagnosis and Intercomparison), din care au fost extrase datele disponibile de la 16 modele climatice. Folosind aceste date, s-au calculat mai întâi mediile pe ansamblul celor 16 modele iar schimbările în temperatura aerului şi cantitățile de precipitații pentru România au fost exprimate ca diferențe între valorile respective mediate pe țară pentru intervalul 2001-2030 (scenariul A1B) şi intervalul de referință 1961-1990 (control), folosind punctele de grilă disponibile pentru aria României. În cazul precipitațiilor, schimbările sunt date în procente. Datorită rezoluției spațiale destul de grosieră a acestor modele, s-a calculat media pe țară a semnalului climatic pentru a avea o idee generală despre efectul utilizării mai multor modele climatice în estimarea acestui semnal.

- Ansamblul de 16 modele relevă creşterea temperaturii medii lunare deasupra României în toate lunile, cea mai mare diferență între scenariu şi rularea de control fiind în iulie (1,31 °C). Este interesant de menționat că şi în cazul precipitațiilor, o reducere considerabilă (de aproape 6%) în orizontul de timp 2001-2030 are loc tot în luna iulie.

- Schimbarea în cantitățile de precipitații lunare, în orizontul de timp 2001-2030, pentru teritoriul României, este diferită pe parcursul ciclului sezonier. Astfel, se înregistrează o creştere în lunile de primăvară, cu un maxim de aproximativ 4% în martie. În lunile de vară şi toamnă, mediile ansamblului de 16 modele indică o descreştre, cea mai importantă fiind în luna iulie (aproximativ 6%). În lunile de iarnă, în cazul precipitațiilor, nu apare un semnal clar.

Din hărțile prezentate mai sus se poate observa că în cazul Zonei Metropolitane Iași, scenariile de schimbare climatică indică o creștere a temperaturii cu valori între 0,92 – 0,93°C, mai mult decât în zona centrală și de vest a României.

În ceea ce privește precipitațiile, se poate observa o tendință de creștere a acestora în Zona Metropolitană Iași, cu valori între 0,1 și 1%, situația fiind mai bună față de centrul și vestul țării.

Măsuri de adaptare la schimbările climatice

Strategia UE privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice (2013) menționează faptul că, este crucial să se consolideze capacitatea de rezistență la schimbările climatice subliniind că, gestionarea necorespunzătoare a resurselor de apă poate afecta semnificativ ecosistemele naturale și activitățile socio-economice. Cu alte cuvinte, diferitele sectoare economice sunt din ce în ce mai expuse la riscurile de mediu, ca urmare a fenomenului schimbărilor climatice, iar gestionarea eficientă a riscurilor climatice prezintă o importanță majoră pentru procesul de dezvoltare durabilă.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice (2013-2020) abordează două componente principale: cea de reducere a concentrației de gaze cu efect de seră şi cea de Adaptare la efectele schimbărilor climatice (ASC).

Zona Metropolitană Iași se încadrează în tendințele identificate la nivel global, întrucât prezintă efecte ale creșterii nivelului de CO_2 prin creșterea temperaturilor din ultimele decade. Implicit, creșterea temperaturilor a produs schimbări în manifestarea precipitațiilor: intensități foarte mari și dese în anumite perioade ploioase, urmate de perioade lungi de secetă.

Principala cauză a modificărilor condițiilor climatice în ZMI a fost atât creșterea numărului de autovehicule care au emis cantități mari de CO_2 în aer – creștere corelată cu expansiunea orașului și cu îmbunătățirea generală a nivelului de trai, secondată de activitatea industrială, care a emis în atmosferă gaze cu efect de seră.

În vederea reducerii concentrației de gaze cu efect de seră și în vederea adaptării la schimbările climatice, în ZMI sunt necesare măsuri integrate, ce țin de: trecerea către o mobilitate urbană durabilă (încurajarea utilizării mijloacelor de deplasare nemotorizate, înlocuirea mijloacelor de transport în comun motorizate cu soluții ecologice, încurajarea utilizării mijloacelor de deplasare nemotorizate), adoptarea de tehnologii noi pentru eficientizarea utilizării energiei (sisteme de iluminat public eficiente energetic, sisteme de monitorizare a consumului de energie etc.), reducerea pierderilor de energie în clădirile publice și rezidențiale (eficientizare energetică), creșterea procentului de spații verzi – inclusiv spații verzi cu rol de proiecție, încurajarea utilizării surselor alternativve de producție a energiei, monitorizarea calității factorilor de mediu.

Până în prezent, Municipiul Iași a implementat acțiuni și proiecte semnificative în reducerea emisiilor de CO_2. Printre acestea, cel mai important proiect a fost "Reabilitarea sistemului de termoficare în Municipiul Iași în vederea conformării cu standardele de mediu privind emisiile în atmosferă și pentru creșterea eficienței energetice în alimentarea cu căldură urbană" proiect desfășurat în două faze, faza I finalizată și faza II aflată în curs de implementare.

În perioada de programare 2014-2020, Zona Metropolitană Iași are în portofoliu un număr considerabil de proiecte care vizează adaptarea la schimbările climatice prin reducerea emisiilor de CO_2 (proiecte din domeniul mobilității, echipării edilitare, eficienței energetice –reabilitări de construcții etc.).

2.8.5. Riscuri naturale (alunecări de teren, inundații, seismic)

La nivelul zonei de implementare SIDU au fost identificate o serie de riscuri naturale, alături de riscuri tehnologice, biologice, de incendiu și sociale, potențial generatoare de situații de urgență. Astfel, în categoria riscurilor naturale, putem enumera:

- Riscul de inundații produse pe cursurile de apă din zone de implementare SIDU:

Inundațiile din zona de implementare SIDU sunt cauzate de două surse: revărsarea cursurilor de apă din cauza accidentelor la baraje și a ploilor torențiale din bazinele hidrografice mici.

Un fenomen caracteristic climatului din partea de est a județului îl constituie ploile cu caracter torențial, sub formă de averse cu o intensitate deosebită, astfel în lunile cele mai bogate în precipitații (iunie, iulie) se înregistrează o cantitate dublă de precipitații, crescând riscul de inundații în zonă.

O caracteristică importantă a rețelei hidrice o constituie apele mari de primăvară, ceea ce creează condițiile perfecte producerii revărsărilor cursurilor de apă pe râurile importante care stăbat județul: Siret, Prut, Moldova Inferioară, Jijia, Miletinul și Bahluiul.

Localitățile cu potențial ridicat de producere a inundațiilor sunt: Comuna Mirceşti, Municipiul Iaşi, Municipiul Paşcani, Oraşul Târgu Frumos, Oraşul Podu Iloaiei, Comuna Alexandru I. Cuza, Comuna Andrieşeni, Comuna Bosia, Comuna Butea, Comuna Ceplenița, Comuna Costuleni, Comuna Cotnari, Comuna Cristeşti, Comuna Cucuteni, Comuna Dagâța, Comuna Golăieşti, Comuna Gorban, Comuna Gropnița, Comuna Grozeşti, Comuna Hălăuceşti, Comuna Heleşteni, Comuna Lespezi, Comuna Leţcani, Comuna Lungani, Comuna Miroslovești, Comuna Mogoşeşti, Comuna Mogoşeşti-Siret, Comuna Moțca, Comuna Movileni, Comuna Oțeleni, Comuna Popricani, Comuna Prisăcani, Comuna Probota, Comuna Ruginoasa, Comuna Scânteia, Comuna Scobinți, Comuna Sirețel, Comuna Stolniceni-Prăjescu, Comuna Strunga, Comuna Tătăruşi, Comuna Todireşti, Comuna Trifeşti, Comuna Țigănași, Comuna Țuțora, Comuna Valea Seacă, Comuna Victoria, Comuna Vânători și Comuna Vlădeni.

- Riscul de incendiu pentru păduri și culturile agricole:

Zonele cele mai expuse producerii incendiilor sunt lizierele pădurilor datorită activităților umane precum ieșirea la foc-grătar în zilele de sărbătoare religioasă și arderea terenurilor agricole în apropriere de fondul forestier în vederea eleminării resturilor vegetale.

- Riscuri seismice:

În ZMI, conform reglementării tehnice „Cod de proiectare seismică – Partea 1 – Prevederi de proiectare pentru clădiri" indicativ P 100-1/2013, zonarea accelerației terenului pentru proiectare, pentru evenimente seismice având intervalul mediu de recurență IMR = 225 ani, are o valoare ag = 0,25g.

Din punct de vedere seismic, teritoriul județului Iași este influențat de cutremure de "tip moldavic", cu centrul în zona Vrancea cât și de particularitate constituției substratului geologic. Din aceste cauze în proiectarea, executarea și exploatarea constructor sunt necesare a se lua măsuri adecvate. Conform zonării seismice, jumătatea de nord și vest a județului se încadrează în gradul seismic VI, iar jumătatea sud, sud-estică în gradul VH-Vm.

ZMI se afla în zonă de intensitate seismică exprimată în grade MSK- 81. Perioada de revenire este de cca 50 ani.

Valoarea de vârf a accelerației pentru componenta verticală a mișcării terenului avg se calculează ca fiind: avg = 0,7ag. Perioada de control (colț) Tc a spectrului de răspuns reprezintă granița dintre zona de valori maxime în spectrul de accelerații absolute şi zona de valori maxime în spectrul de viteze relative. Pentru zona studiată, perioada de colț are valoarea Tc = 0,7 sec.

Din punct de vedere seismic ZMI se află în zona de influență a cutremurelor de „tip moldavic" cu epicentrul în zona Vrancea. În decursul timpului s-au produs seisme cu intensități apreciabile în anii 1471, 1516, 1620, 1738, 1802, 1868, 1894, 1908. Două seisme foarte puternice soldate cu pierderi materiale s-au înregistrat la 10 noiembrie 1940 şi 4 martie 1977, ambele cu magnitudini ce au depăşit gradul 7 pe scara Richter.

De asemenea, este de menționat şi cutremurul din 30/31 august 1986, care a fost apreciat cu magnitudinea 7,1 pe scara Richter. Se pare că modul de manifestare ale cutremurelor nu a fost uniform pe teritoriul oraşului, probabil din cauza construcției diferențiate a depozitelor geologice de suprafață, ceea ce impune măsuri specifice de protecție seismică.

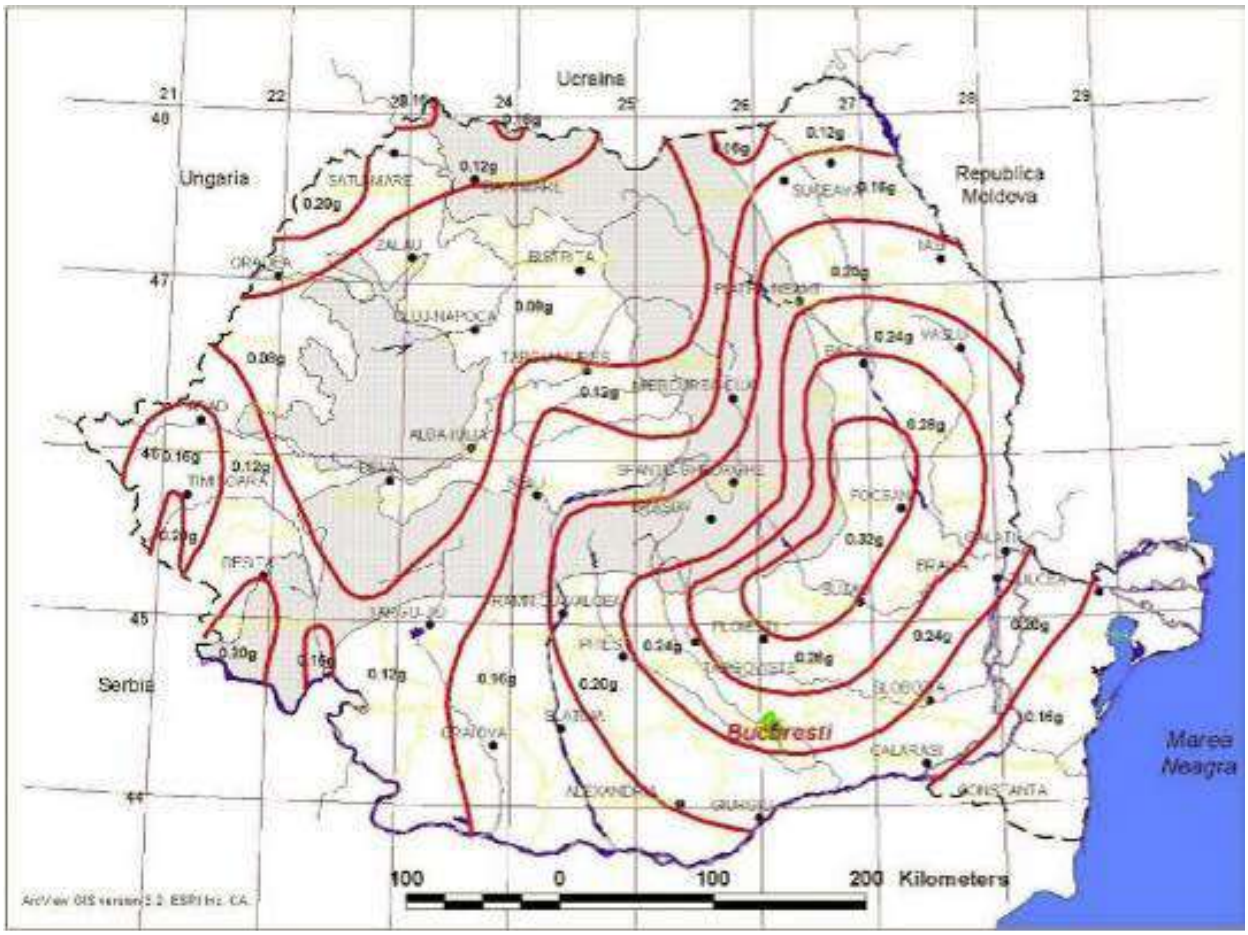

Figură 70 - Zonarea seismică a României, inclusive a zonei de studiu

- Riscuri legate de fenomene meteorologice

Zonele cu risc crescut de înzăpezire sunt:

• Drumurile naționale între: Sculeni-Iași- Tg. Frumos, Victoria- Podu Iloaiei-Strunga, Tg. Frumos- Hârlău- Botoșani și Tg. Frumos- Pașcani- Moțca;

• Drumurile județene între: Iași – Țibănești, Iași-Scînteia, Plugari – Andrieșeni, Pașcani – Iugani – Sirețel, Pașcani – Todirești - Cotnari- Belcești.

- Alunecări de teren

Alunecările de teren afectează de regulă versanții cu pante mari, puternic fragmentați de văile adânci, formate de afluenții râurilor.

În prezent, sunt realizate Hărți de risc pentru delimitarea alunecărilor de teren doar pentru 10 UAT din 20 din Zona Metropolitană Iași: Municipiul Iași, Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Dobrovăț, Miroslava, Movileni, Popricani, Tomești, Ungheni.

Municipiul Iaşi este menționat în Legea nr. 575 din 22 octombrie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural în lista unităților administrative teritoriale afectate de alunecări de teren cu potențial foarte ridicat de producere. Conform acestei liste, alunecările pot fi atât primare cât și reactivate.

De asemenea, la nivelul municipiului Iași au fost declarate 4 zone cu risc de alunecare de teren, delimitate prin Harta de risc natural la alunecări de teren și harta topografică cu evidențierea alunecărilor de teren, aprobată prin Hotărârea Consiliului Județean Iași nr. 126/28.04.2010. Aceste zone sunt:

a. Dealul Copou-Est: Conform documentațiilor geo-geotehnice realizate în zonă, suprafața terenului în această zonă prezenta, înainte de anii 1960, pante cuprinse între 8% și 35% fiind extrem de fragmentată, cu linii de ruptură și refulări prezente pe toată lungimea versantului.

Ca urmare a alunecărilor de teren ciclice, majoritatea locuințelor din aval au dispărut, cele rămase în aval de cornisă fiind puternic degradate în aşa fel încât trama stradală a fost afectată în totalitate.

În aval de cornişa ruptă şi degradată, în anii 1960 – 1961 s-au executat lucrări de amenajări de suprafață pentru scurgerea apelor provenite din precipitații şi izvoare, dar odata cu activarea alunecărilor aceste lucrări au fost compromise.

b. Dealul Galata: S-au identificat crăpături de-a lungul Străzii Văleni, localizată pe fruntea dealului Galata. De asemenea, s-au localizat unele crăpături de întindere, care se pot datora activității argilelor cafenii-gălbui din alcătuirea versantului, care intră în contact cu apa din infiltrații sau cu apa provenită din funcționarea defectuoasă a conductelor de canalizare pe acest sector. Totodată, dincolo de aliniamentul caselor, s-a observat că local, versantul este instabil și afectat de crăpături de întindere cu deschidere de cca. 20-50 cm, dezvoltate în lungul curbei de nivel, ochiuri de apă, zone vălurite și o fata de desprindere cu lățimea de 3,5-6,0 m și lungimea de cca. 15,0 – 20,0m.

c. Dealul Copou-Vest: Zona este afectată de o mișcare lentă a versantului, dinamismului mișcării de alunecare datorându-se vegetației existente, ce are rol favorabil menținerii acestuia.

d. Dealul Bucium: Zona aceasta este caracterizată printr-o structură geologică monoclinală, suprafețele versanților fiind afectate de terasări și zone unde se produc fenomene de șiroire, alunecări, etc.

Inundațiile cauzate de depășirea albiei de râul Bahlui, constituie o altă problemă de mediu identificată la nivelul Zonei Metropolitane Iași.

Suprafețele cu grad mare de inundabilitate sunt în principal în șesul Bahluiului, traversând de la Vest la Est Iașul, dar și în porțiuni ale șesurilor afluenților mai mari.

În vederea evaluării riscului Municipiului Iași la inundații, Administrația Națională "Apele Române" a realizat hărți de hazard și risc, în procesul de implementare a Directivei 2007/60/CE. Astfel, au fost identificate mai multe categorii de riscuri la inundații:

- Risc rezidual nesemnificativ;
- Risc redus;
- Risc mediu;
- Risc mare;

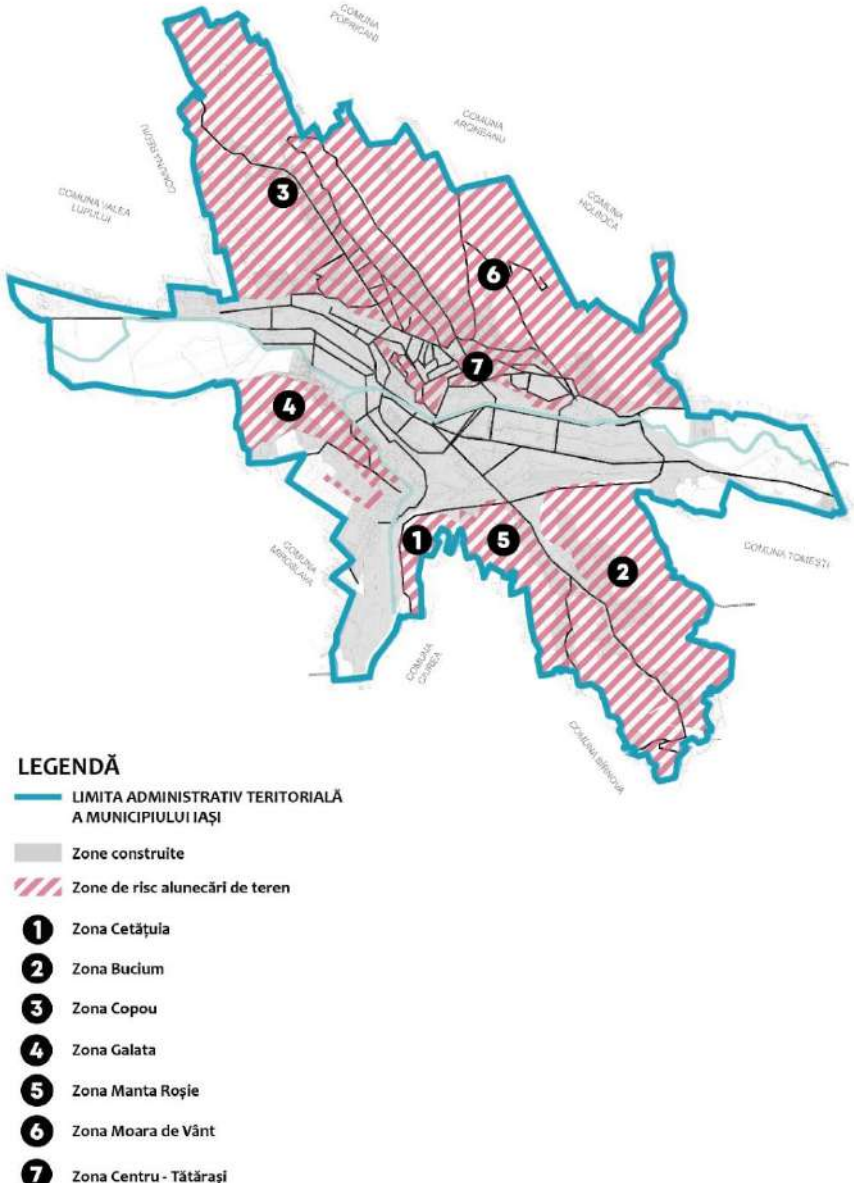

Figură 71 - Zone cu probabilitate mare și medie de alunecare a terenului în municipiul Iași

2.8.6. Managementul deșeurilor

În contextul modificărilor propuse și adoptate prin Pachetul pentru economie circulară[258] menționăm următoarele:

- Pentru orizontul de timp 2025:
  - ▪ țintă de pregătire pentru reutilizarea și reciclarea deșeurilor municipale de minim 55% din deșeurile generate;
  - ▪ țintă de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor de ambalaje de minim 65% (până la finalul anului 2025), cu următoarele ținte, pe tipuri de ambalaje: sticlă – 70%, hârtie/carton – 75%, metal – 70%/50% (metale feroase/aluminiu), plastic – 50%, lemn- 25%;
- pentru orizontul de timp 2030:
  - ▪ țintă de pregătire pentru reutilizarea și reciclarea deșeurilor municipale de minim 60% din deșeurile generate;
  - ▪ țintă de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor de ambalaje de minim 70% (până la finalul anului 2030) cu următoarele ținte, pe tipuri de ambalaje: sticlă – 75%, hârtie/carton – 85%, metal – 80%/60% (metale feroase/aluminiu), plastic – 55%, lemn- 30%;
- pentru orizontul de timp 2035:
  - ▪ țintă de pregătire pentru reutilizarea și reciclarea deșeurilor municipale de minim 65% din deșeurile generate, cu precizarea că România poate beneficia de o perioadă suplimentară de 5 ani pentru realizarea obiectivelor;
  - ▪ țintă de reducere a volumului deșeurilor stocate în depozite, la 10% din volumul total al deșeurilor municipale generate până în 2035 - România poate beneficia de perioadă suplimentară de 5 ani, dar trebuie să asigure până în 2035, reducerea la 25% a volumului de deșeuri municipale depozitate din totalul genera

În ceea ce privește colectarea deșeurilor din zona de implementare SIDU avem următoarea situație, după denumirea operatorului economic:

- SC Girexim Universal SRL – colectează deșeuri menajere, similare, stradale din parcuri și grădini, din piețe și deservește următoarele UAT -uri: Aroneanu, Bârnova, Ciurea, Comarna, Doborvăț, Horlești, Golăiești, Lețcani, Mădârjac, Mircești, Mironeasa, Miroslava, Mogoșești, Movileni, Popricani, Prisăcani, Rediu, Românești, Schitu Duca, Țuțora, Țigănași, Ungheni, Valea Lupului, Victoria, Voinești;
- Societatea Salubris SA – colectează deșeuri menajere, similare, stradale din parcuri și grădini, din piețe și deservește municipiul Iași.

[258] Conform Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Iași pentru 2020-2025;

Colectarea și transportul deșeurilor municipale:

În vederea optimizării activităților de colectare și transport, teritoriul județului Iași a fost împărțit în 4 zone de colectare. Zona de implementare SIDU se află integral în zona de colectare 3, respectiv ZONA 3 – Iași.

Pentru zona analizată, pe teritoriul administrativ al comunei Țuțora sunt amplasate: depozitul ecologic, care deservește întreg județul, instalație TMB[259], stații de compostare, stații de sortare.

Figură 72 - Zonele de colectare a deșeurilor prevăzute în județul Iași (Sursa: Planul Județean de gestionare a Deșeurilor în Județul Iași 2020-2025)

Deșeurile municipale periculoase (20 01 13* - solvenți, 20 01 14* - acizi, 20 01 15*- alcani, 20 01 17* - fotochimice, 20 01 19* - pesticide, 20 01 26* - uleiuri și grăsimi, altele decât cele menționate în 20 01 25, 20 01 27* - vopsele, cerneluri, adezivi și rășini care conțin substanțe periculoase, 20 01 29* - detergenți care conțin substanțe periculoase, 20 01 31* - medicamente citotoxice și citostatice, 20 01 33* - baterii și acumulatori incluși la 16 06 01, 16, 06 02 sau 16 06 03, 20 01 37* - lemn conținând substanțe periculoase) sunt colectate sunt stocate temporara și transportate spre eliminare la instalații de eliminare existente a deșeurilor periculoase.

Ulei uzat alimentar (20 01 25 și 20 01 26*) reprezintă o categorie aparte a deșeurilor alimentare, în special datorită potențialului lor de poluare a solului și apelor în cazul în care este gestionat necorespunzător. Din analiza datelor din perioada 2013-2018 din chestionare

[259] TMB – Instalație mecanico-bilogică

COL[260]/TRAT[261], s-a observat că la nivelul anului 2018 s-au colectat 1,8 to din care 1.04 to au fost valorificare, cea mai mică cantitate, iar la polul opus în anul 2016 s-au colectat 11,88 to din care s-au valorificat 0,01 to (Sursa datelor: : Planul Județean de gestionare a Deșeurilor în Județul Iași 2020-2025).

Deșeurile din ambalaje sunt reprezentate de: sticlă, plastic, hârtie/carton, metal, lemn, altele. Limitările identificate la modul de gestionare a deșeurilor din ambalaje sunt:

- slaba implementare a colectării separate a deșeurilor de ambalaje în special la micile magazine și populația rurală;
- pierderea încrederii populației urbane în colectarea separată a deșeurilor de ambalaje, în condițiile lipsei unui sistem consecvent de colectare și transport separat de fluxul de deșeu menajer;
- lipsa infrastructurii tehnice de sortare a deșeurilor solide colectate amestecat;
- capacități de reciclare inexistente pentru anumite categorii de deșeuri de ambalaje sau capacități de reciclare insuficiente pentru anumite tipuri;
- piață incapabilă să absoarbă materialele reciclate din deșeurile de ambalaje, în lipsa unor stimulente economice.

Deșeurile de echipamente electrice și electronice (20 01 21* - tuburi fluorescente și alte deșeuri cu conținut de mercur; 20 01 23* - echipamente abandonate cu conținut de CFC; 20 01 35* - echipamente electrice și electronice casate, altele decât cele specificate la 20 01 21 și 20 01 23 cu conținut de componenți periculoși; 20 01 36 - echipamente electrice și electronice casate, altele decât cele specificate la 20 01 21,20 01 23 și 20 01 35) sunt colectate de la gospodăriile particulare de către operatorii de salubritate, alături de predarea acestora la achiziționarea unui echipament electric sau electronic nou, pe de o parte, iar pe de altă parte prin transferrarea acestor responsabilități către un operator economic, în cazul operatorilor economici.

Deșeurile din construcții și demolări (DCD) pot proveni atât de la populație, cât și de la agenții economici și instituțiile publice și sunt colectate de operatorii de salubrizare sau de către operatori economici autorizați pentru gestionarea acestor tipuri de deșeuri.

Limitările identificate la modul de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări sunt:

- lipsa cadrului legislativ specific pentru DCD care să impună responsabilități clare și obligații de raportare pentru actorii implicați în gestionarea acestui flux de deșeuri;
- acceptarea la depozitele de deșeuri municipale a DCD în condițiile în care acestea ar putea fi tratate/valorificare. Această practică descurajează orice inițiativă de valorificare a DCD, mai ales în condițiile costului încă scăzut al depozitării;
- rata de utilizare a agregatelor minerale secundare (rezultate din tratarea mecanică a DCD) este în continuare mult prea mică. Una dintre cauze este costul prea mare al acestora raportat la costul agregatelor minerale naturale care este redus (nu sunt internalizate costurile de mediu ale exploatărilor);

[260] COL - colectare

[261] TRAT – tartare

- capacități de tratare (concasare) insuficiente la nivel național;
- lipsa depozitelor pentru deșeuri inerte;
- lipsa normelor privind calitatea materialului rezultat în urma tratării deșeurilor din construcții și desființări (încetarea statutului de deșeu);
- control scăzut din partea autorităților privind abandonărea deșeurilor din construcții și desființări.
- în prezent, Ministerul Mediului coordonează promovarea unui proiect de act normativ pentru gestionarea DCD, prin care se impun responsabilități pentru toți actorii implicați în gestionarea acestui flux de deșeuri.

Nămoluri rezultate de la epurarea apelor uzate orășenești sunt rezultate din cadrul stațiilor de epurare și are direct corespondență cu gardul de racordare al populației la sistemul de canalizare. Prin intermediul proiectului ”Proeict Regional de Dezvoltare a Infrastructurii de Apă și Apă Uzată din Județul Iași, 2014-2020” s-au realizat investiții în sistemul de canalizare în următoarele zone: zona metropolitană a municipiului Iași, zona de nord și sud, zona Iași- Comarna-Costuleni - Dobrovăț-Ciortești-Cozmești. Gestionarea acestor tipuri de deșeuri este realizată prin depozitare.

În vederea îndepliniri obiectivelor, din punct de vedere al gestionării deșeurilor, s-au propus o serie de măsuri, astfel încât toată populația să fie conectată la serviciul de salubrizare, cu creșterea gradului de colectare selectivă pentru reducerea cantităților de deșeuri depozite în cadrul depozitelor ecologice.

2.8.7. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Arii naturale și zone protejate	
• **Suprafețe de spațiu verde neamenajate corespunzător.**	• Înființarea de noi zone protejate la nivelul ariei de implementare SIDU ca urmarea a identificării zonelor cu elemente de cadru natural (vegetație/ faună) care necesită protecția în vederea conservării;
Schimbări climatice și riscuri	
• **<u>Variațiile temperaturilor în Zona Metropolitană Iași</u>** **Analiza șirurilor temperaturii medii a aerului din perioada 1961-2007 a pus în evidență schimbări semnificative în toate anotimpurile și anume:** ○ **o încălzire semnificativă de mai mult de 2°C iarna și 1°C primăvara;** ○ **în timpul toamnei se remarcă o tendință de răcire ușoară în toată țara, dar nu este însă semnificativă din punct de vedere statistic.**	• Se recomandă ca Municipiul Iași să fie în continuare angrenată în realizarea unor politici de dezvoltare durabilă a municipiului, acordând o atenție majoră îmbunătățirii calității vieții cetățenilor din municipiul Iași. • Utilizarea rațională a resurselor, utilizarea cât mai puțin a autovehiculelor personale, și cât mai mult a transportului în comun; • Creșterea suprafețelor de spații verzi, cu specii de arbori care au densitate foliară mare;
• **<u>Variațiile precipitațiilor în Zona Metroopolitană Iași</u>** **Se remarcă tendințe semnificative de creștere a cantităților de precipitații în anotimpul de toamnă în ZMI.**	• Implementarea unui sistem inteligent de colectare a apelor pluviale în scopul utilizării acestora pentru irigarea municipiului Iași.
Managementul deșeurilor	
• **în 2018 sistemul de colectare a deșeurilor acoperea 99,74% din populația rezidentă în mediul urban și 94,28% din populația rezidentă în mediul rural (conform datelor statistice).** • **Implementarea sistemului de colectare a deșeurilor voluminoase de la populație; Valorificarea potențialului util și/sau energetic a deșeurilor voluminoase; Încurajarea agenților economici care doresc să colecteze deșeuri voluminoase contra unei compensații financiare acordată deținătorului;** • **Realizarea unei rețele de colectare uleiuri uzate care să cuprindă cel puțin trei puncte principale de colectare în fiecare UAT din ZMI;**	• Îmbunătățirea/dezvoltarea unui sistem integrat de colectare și transport a deșeurilor prin extinderea sistemului de colectare a deșeurilor; • Extinderea sistemelor de colectare a deșeurilor municipale în mediul rural- arie de acoperire minim 90% • Încurajarea tratării deșeurilor în vederea valorificării (materiale și energetice), diminuării caracterului periculos și diminuării cantităților de deșeuri eliminate final; • Promovarea tratării deșeurilor în vederea asigurării unui management ecologic rațional; • Gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a

• **Atingerea obiectivului global de reciclare de 55%, a obiectivului global de valorificare de 60%, a obiectivelor de reciclare de 22,5% din greutate pentru plastic, și a obiectivelor de reciclare de 60% din greutate pentru sticlă** • **Optimizarea sistemelor zonale și valorificarea energetică, eventual și combustibil alternative pentru cuptoarele de ciment, corelat cu punerea în funcțiune a instalațiilor de procesare adecvată** • **Colectarea separată a deșeurilor pe tip de material și periculoase sau nepericuloase; Tratarea deșeurilor periculoase în vederea eliminării; Crearea de capacități de tratare și valorificarea deșeurilor din demolări nepericuloase (cărămizi, țigle, blocuri de beton, etc.); Eliminarea corespunzătoare a deșeurilor care nu pot fi valorificate;** • **Organizarea valorificării agricole a nămolului necontaminat de la stațiile de epurare orășenești** • **Implementarea incinerării nămolurilor de epurare după elaborarea studiilor de fezabilitate de către companiile de ciment**	minimizării impactului asupra mediului și a sănătății umane; • Creșterea gradului de colectare a uleiurilor uzate de la utilizatori/populație. • Eliminarea pieței ilegale a uleiurilor uzate a căror utilizare generează un impact negativ asupra sanătății și mediului; • Reducerea impactului asupra sănătății populației și mediului prin îmbunătățirea gestionării uleiurilor uzate; • Încurajarea utilizării uleiurilor într-o manieră ecologic rațională în cuptoarele de ciment. • Creșterea gradului de reciclare/valorificare a deșeurilor de ambalaje; • Creșterea cantităților de deșeuri de ambalaje colectate, precum și a eficienței colectării separate a acestora; • Crearea și optimizarea schemelor de valorificare energetică a deșeurilor de ambalaje; • Gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și a sănătății umane; • Asigurarea, în măsura posibilităților, a recuperării și utilizării ca fertilizant sau amendament agricol a nămolurilor ce corespund calității stabilite în cerințele legale • Deshidratarea și pre-tratarea în vederea eliminării prin incinerare în cuptoarele din fabricile de ciment.

2.9. Profil și capacitate administrativă

2.9.1. Administrația publică locală și structuri asociative

Conform Constituției, în vigoare, a României, administrația publică din unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice. La nivelul municipiului Iași, primăria și consiliul local sunt aleși prin vot de către cetățeni, aceștia fiina autoritatea de referință în ceea ce privește administrația publică locală.

Primăria Municipiului Iași

Administrația publică în Municipiul Iași este organizată şi funcționează în baza Codului Administrativ aprobat prin Ordonanța de Urgență nr. 57/2019.

Administrația publică din Municipiul Iași funcționează pe baza principiilor descentralizării, autonomiei locale, desconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Direcțiile Primăriei sunt:

- Direcția Juridică
- Direcția Relații Publice și Transparență Decizională
- Direcția Arhitectură și Urbanism
- Direcția Generală Tehnică și Dezvoltare
- Direcția Tehnică și Servicii Comunitare
- Direcția Implementare Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană
- Direcția Proiecte Europene
- Direcția Evidență Patrimoniu Public și Privat
- Direcția Fond Locativ
- Direcția Exploatare Patrimoniu
- Direcția Generală Economică și Finanțe Publice Locale
- Direcția de Transformare Digitală și Implementare Smart City

Consiliul Local al Municipiului Iași

Consiliul Local al Municipiului Iași este constituit din 27 consilieri locali, aleşi prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale.

În conformitate cu Anexa nr. 1 la Hotărârea Consiliului Local nr. 393 din 02 decembrie 2020 *privind stabilirea numărului, denumirii şi componenței nominale a comisiilor de specialitate pe principalele domenii de activititate ale Consiliului Local al Municipiului Iaşi pentru mandatul 2020 – 2024*, consilierii își desfășoară activitatea în comisii de specialitate, astfel:

1. Comisia pentru protecția mediului, turism și agricultură;
2. Comisia economico-financiară;
3. Comisia social-culturală, învățământ, culte și ong;
4. Comisia pentru sănătate, familie și protecție copii;
5. Comisia pentru amenajarea teritoriului și urbanism;
6. Comisia pentru muncă și protecție socială;
7. Comisia pentru tineret și sport;
8. Comisia juridică și de disciplină;
9. Comisia de analiză a solicitărilor locative constituită în baza prevederilor Legii nr. 152/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
10. Comisia socială de analiză a solicitărilor locativ, constituită în baza prevederilor Legii 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
11. Comisia de evaluare a ofertelor pentru licitațiile de atribuire a contractelor de închiriere spații cu destinația de locuință, proprietate privată a statului român sau a municipiului Iași, aflate în administrarea direcției fond locativ;
12. Comisia pentru aprobarea vânzării spațiilor cu destinația de locuință, în conformitate cu Legea nr. 112/1995;
13. Comisia pentru desfășurarea procedurilor de negociere a redevențelor, a valorii superficiei sau a valorii servituții de trecere și a procedurilor pentru negocierile directe în vederea concesionării terenurilor proprietate privată a municipiului Iași, aflate în administrarea direcției fond locativ;
14. Comisia de evaluare a ofertelor pentru licitațiile de atribuire a contractelor de concesionare / vânzare a bunurilor imobile proprietate privată a municipiului Iași, aflate în administrarea direcției fond locativ.

Totodată, în conformitate cu HCL nr. 50/26.02.2021 și rectificate prin HCL nr. 100/07.04.2021, au fost aprobate următoarele Comisii specifice Direcției de Exploatare Patrimoniu:

- Comisia pentru repartizarea spațiilor pentru ong, asociații și partide politice
- Comisia de vânzare a spațiilor cu destinația de cabinete medicale, conform OUG 68/2008
- Comisia de contestație privind vânzarea spațiilor cu destinație de cabinete medicale, conform O.U.G. 68/2008
- Comisia pentru licitații închirieri spații comerciale și terenuri proprietatea privată a statului sau a municipiului Iași
- Comisia pentru vânzarea spațiilor comerciale în conformitate cu Legea 550/2002
- Comisia pentru desfășurarea procedurilor de negociere a redevențelor, a valorii superficiei sau a valorii servituții de trecere și a procedurilor pentru licitațiile publice în vederea concesionării bunurilor imobile - proprietatea municipiului iași
- Comisia pentru vânzarea bunurilor imobile - proprietatea privată a municipiului Iași
- Comisia pentru analiza solicitărilor formulate în temeiul legii nr. 341 / 12.07.2004 - *legea recunoștinței față de eroii martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române*

din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brasov din noiembrie 1987

– Comisia de analiză a solicitărilor de concesiune, superficie, vânzare a unor bunuri proprietate publică și privată a municipiului Iași

În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare pentru aparatul de specialitate al Primarului Municipiului Iași[262], Primarul, viceprimarii, administratorul public, secretarul municipiului și aparatul de specialiate al primarului constituie structura funcțională numită *Primăria Municipiului Iași*.

Autoritățile administrației publice din Municipiul Iași sunt **Consiliul local**, ca autoritate deliberativă și **Primarul**, ca autoritate executivă.

Instituția primarului este reglementată de codul administrativ la nivel național, iar dintre atribuțiile acestuia se remarcă:

– atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
– atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
– atribuții referitoare la bugetul local al unității administrativ- teritoriale;
– atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor, de interes local;
– alte atribuții stabilite prin lege.

Compartimentele subordinate direct Primarului municipiului Iași sunt:

- **Serviciul Corp Control Primar**
  – *Compartimentul Statistica si Prognoza*
- **Serviciul Managementul Calitatii si Control Intern Managerial**
- **Serviciul Dezvoltarea Capacitatii Administrative**
  – *Biroul Comunicare*
  – *Compartimentul pentru Problemele Rromilor*
- **Serviciul Relatii Comunitare si Politici Publice**
  – *Biroul Cooperare Economica si Turism*
  – *Compartimentul Promovare Turism*
  – *Biroul Relatii cu Societatea Civila*
  – *Compartimentul pentru Tineret si Sport*
- **Serviciul Relatii Internationale**

[262] http://www.primaria-iasi.ro/portal-primaria-municipiului-iasi/regulamentul-de-organizare-si-functionare-pentru-aparatul-de-specialitate-al-primarului-municipiului-iasi/9332/organigrama-rof-cod-etic

- **Serviciul Audit Public Intern**
- **Serviciul Resurse Umane**
- **Serviciul Coordonare Programe Culturale**

– *Compartimentul Centenar*

Viceprimarul este subordonat primarului și, în situațiile prevăzute de lege, este înlocuitorul de drept al acestuia, iar în această situație exercită atribuțiile acestuia. Acesta este ales de majoritatea membrilor consiliului local la propunerea primarului sau a consilierilor locali.

Secretarul General al Municipiului Iași are rol administrativ privind relația cu Consiliul Local, inclusiv asigurând transparența și comunicarea către autoritățile, instituțiile publice și persoanele interesate a actelor prevăzute la prima atribuție și are subordonate următoarele compartimente:

- **Biroul Secretariat Consiliu Local, Arhiva si Evidenta Dispozitii**
- **Compartimentul Pregatire Sedinte Consiliu Local**
- **Compartimentul Registrul Agricol**

Adminstratorul Public al unui municipiu preia din atribuțiile primarului, iar scopul pentru care acestă funcție a fost introdusă în administrația publică locală românească a fost acela de a profesionaliza administrația prin îmbunătățirea și fluidizarea sistemului de furnizare a serviciilor către cetățeni prin atragerea unor profesioniști/specialiști care să aibă cunoștințe de natură tehnică, științifică, administrativă, cu aptitudini și abilități manageriale.

Structura organizatorică, reprezentată prin Organigramă și Stat de funcții, a fost aprobată de organul deliberativ al UAT Municipiul Iași, prin adoptarea HCL nr. 441/2019.

Organigrama Municipiului Iași[263] este structurată pe 837 de funcții, astfel:

1. Funcții publice (577 de funcții):

- 3 funcții de demnitate publică
- 70 funcții publice de conducere, din care:

- 68 funcții publice generale

- 2 funcții publice specific

- 507 funcții publice de execuție

2. Funcții contractuale (257 funcții):

- 14 funcții contractuale de conducere
- 243 funcții contractuale de execuție

[263]http://www.primaria-iasi.ro/imagini-iasi/fisiere-iasi/1578384871-Organigrama%20PMI%20la%2029%20nov%202019.pdf

Instituții subordonate Primăriei Municipiului Iași

Primăria Municipiului Iași are în subordinea sa următoarele instituții publice:

1. **Direcția Locală de Evidența Persoanelor**
2. **Direcția de Asistență Socială**
3. **Poliția Locală**
4. **Spitalul Clinic „Dr. C. I. Parhon"**
5. **Spitalul Clinic de Recuperare**
6. **Casa de Cultură „Mihai Ursachi"**
7. **Editura Junimea**
8. **Ateneul Național din Iași**
9. **Muzeul Municipal „Regina Maria"**
10. **Direcția Creșe**
11. **Unitați de învățământ școlar și preșcolar**
12. **SC Servicii Publice Iași SA**[264]

S.C. Servicii Publice Iaşi S.A. asigură administrare, întreţinere , amenajare , exploatare a zonelor verzi din Municipiul Iaşi, precum şi a tuturor activităţilor menţionate mai jos:

- Amenajare, înfrumuseţare şi întreţinere spaţii verzi;
- Amenajare şi întreţinerea spaţiilor verzi, tăieri, curăţire arbori, curăţenie alei, reparat clădiri administrative şi grupuri sanitare în cimitire;
- Execuţie, montare şi demontare mobilier stradal ;
- Execuţie, montare şi demontare semne şi indicatoare de circulaţie;
- Execuţie, montare şi demontare împrejmuiri incinte,
- Întreţinere, revizie, montare şi reparare aparate joacă şi echipamente agrement
- Execuţie lucrări de semnalizare şi semaforizare rutieră şi întreţinere a acestora :
- Întreţinere lucrări de consolidare versanţi alunecători;
- Întreţinere exploatare şi reparaţii fântâni arteziene ;
- Întreţinere poduri, podeţe şi pasaje ;
- Întreţinere şi reparaţii monumente;
- Confecţionare materiale electorale şi amenajare secţii de votare ;
- Întreţinere şi amenajare locuri de agreement ;
- Amenajări şi dotări specifice pentru activităţi diverse, festivităţi şi sărbători locale (Ziua Copilului, Ziua familiei, Sărbătorile Iaşului, Sărbătorile de Iarnă, Târgul Olarilor şi Meşteşugarilor, etc.) ;
- Întreţinere baze sportive şi zone de agrement ;
- Organizarea, administrarea şi funcţionarea cimitirelor ;
- Lucrări diverse (dezafectări, demolări construcţii, reparaţii trepte acces, reparaţii parapeţi, lucrări construcţii, etc.) ;
- Lucrări investiţii.

[264] http://www.spiasi.ro/

13. S.C. Termo Service S.A.[265]

S.C. Termo Service S.A. asigură administrarea imobilelor din Municipiul Iași prin servicii de administrare, contabilitate și casierie, consultanță juridică, sprijin în inființarea asociațiilor de proprietari, dar și în recuperarea debitelor, servicii de întreținere și intervenții de reparații a spațiului comun precum și de curățenie. De asemenea, din anul 2021, S.C. Termo Service S.A. este principalul furnizor de servicii de administrare imobile din România. Totodată S.C. Termo Service S.A. a preluat serviciul de termoficare din cadrul municipiului Iași.

14. S.C. Citadin S.A.[266]

S.C. CITADIN S.A., infiintata ca societate comerciala pe actiuni, unitate cu personalitate juridica, cu unic actionar Consiliul Local Municipal cu preluarea patrimoniului (activul si pasivul) corespunzator activitatilor si scopului pentru care a fost infiintata, conform Hotararii Consiliului Local 419 / 2002.

Societatea defășoară activități de reparație / întreținere / modernizări străzi prin executarea lucrărilor de:

- Lucrări de constructii autostrazi, drumuri, poduri, pasaje rutiere și aeroporturi;
- Lucrări de întreținere a drumurilor în orice anotimp;
- Lucrări de construcții și reparații străzi și parcări urbane.

15. S.C. Salubris S.A.[267]

Principalele activități ale societății constau în:

- colectarea separată şi transportul separat al deşeurilor menajere şi al deşeurilor similare provenite din activitatea agenților economici, din industrie şi instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deşeuri de echipamente electrice şi electronice, baterii şi acumulatori;
- colectarea şi transportul deşeurilor provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare şi reabilitare interioară şi/sau exterioară a acestora;
- organizarea prelucrării, şi valorificării materiale/ energetice a deşeurilor;
- sortarea deşeurilor municipale şi deşeurilor similare în stațiile de sortare;
- măturatul, spălatul, stropirea şi întreținerea căilor publice;
- curățarea şi transportul zăpezii de pe căile destinate accesului pietonal şi a rigolelor, menținerea în funcțiune a acestora pe timp de polei sau îngheț;
- administrarea depozitelor de deşeuri şi/sau a instalațiilor de eliminare a deşeurilor municipale şi a deşeurilor similare.

[265] https://tsiasi.ro/

[266] http://citadinis.ro/

[267] https://salubris.ro/

16. S.C. Ecopiața S.A.[268]

S.C. Ecopiața SA a preluat prin Contractul de delegare a gestiunii prin concesiune a serviciului de utilitate publică de întreținere, administrare şi exploatare a piețelor agroalimentare, târgurilor, obor, bazar, talcioc şi complex hotelier municipal din Municipiul Iasi înregistrat cu numărul 78117 din data de 01.09.2010, administrarea următoarelor obiective : piețele agroalimentare de pe raza Municipiului Iaşi, Târgul de Maşini, Târgul de Cherestea şi Târgul de animale de companie şi păsări exotice, Oborul, Bazarul, Talciocul și Complexul Hotelier Municipal.

17. S.C. Compania de Transport Public Iași S.A.[269]

Compania de Transport Public Iași SA (CTP Iaşi) este operatorul de transport public local al orașului Iaşi, având ca unic acționar municipalitatea ieșeană. Și-a început activitatea pe data de 1 octombrie 2016, preluând atribuțiile operatorului anterior (Regia Autonomă de Transport Public), şi deservește cu un total de aproximativ 300 de vehicule (tramvaie, autobuze şi microbuze) o rețea de 29 de trasee însumând cca. 520 de kilometri.

Rapoarte de activitate

În confomitate cu art. 1 din Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public,* cu toate modificările și completările ulterioare, accesul liber şi neîngrădit al persoanei la orice informații de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane şi autoritățile publice, în conformitate cu Constituția României şi cu documentele internaționale ratificate de Parlamentul României

Totodată, în conformitate cu art. 5, al. 3 din Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public,* cu toate modificările și completările ulterioare, autoritățile publice sunt obligate să dea din oficiu publicității un raport periodic de activitate, cel puțin anual, care va fi publicat in Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

Conform H.G. nr. 478/2016 privind modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public: Accesul la informațiile de interes public comunicate din oficiu se realizează obligatoriu prin afișarea pe pagina de internet a autorității sau instituției publice, conform modelului prevăzut în anexa 1 a HG 478/2016.

Astfel, Municipiul Iași afișează anual pe pagina de internet a autorității:

- Rapoartele de activitate anuale ale Primarului[270];

[268] https://www.ecopiataiasi.ro/

[269] https://www.sctpiasi.ro/despre/regie

[270] http://www.primaria-iasi.ro/portal-iasi/anunturi-pmi/raportul-de-activitate-al-primarului-mihai-chirica-pe-anul-2019/9910/anunturi

- Rapoartele de activitate anuale ale Consilierilor Locali[271].

Percepția populației

În conformitate cu studiile elaborate de Banca Mondială în cadrul primei Politici Urbane a României, la evaluarea mediei aprecierii indicatorilor de performanță administrativă, Municipiul Iași se află printre primele municipii reședință de județ apreciate la nivel național de către populația din orașele respective.

Participanților la sondajul de opinie li s-a solicitat să evalueze cu note, de la 1 (foarte nemulțumit) la 10 (foarte mulțumit), următoarele aspecte care vizează administrarea urbană:

1. Felul în care sunt cheltuiți banii publici;

2. Ritmul de dezvoltare al orașului;

3. Cuantumul taxelor locale;

4. Relația cetățenilor cu autoritățile locale (timpul de rezolvare a problemelor, transparență, profesionalism).

Tabel 35 - Media aprecierii indicatorilor de performanta administrativă, la nivelul municipiilor reședință de județ din România[272]

Nume	media aprecierii felului în care sunt cheltuiți banii publici	media aprecierii ritmului de dezvoltare a orașului	media aprecierii cuantumului taxelor locale	media aprecierii relatiei cu cetățenii	Index
CLUJ NAPOCA	6.87	7.34	6.37	6.79	41
ORADEA	6.72	7.57	5.15	7.18	40
CONSTANTA	6.39	6.24	7.13	6.43	38
IASI	**6.05**	**6.62**	**6.12**	**6.82**	**36**
SLATINA	5.71	6.64	6.35	6.61	31
TIMISOARA	5.64	6.75	5.63	6.51	28
RESITA	5.55	6.1	4.86	6.07	27
BRASOV	5.53	4.87	4.39	5.39	25
SUCEAVA	5.43	5.63	5.33	5.7	24
DROBETA TURNU SEVERIN	5.38	5.42	5.08	5.38	23
ALBA IULIA	5.23	5.32	4.85	6.23	21
CRAIOVA	4.95	5.37	4.96	5.21	16

http://www.primaria-iasi.ro/imagini-iasi/manager-de-fisiere-iasi/Bannere%20Meniu/Dreapta/Raportul-de-activitate-al-primarului-Mihai-Chirica-pe-anul-2020.pdf

[271] http://www.primaria-iasi.ro/portal-iasi/pmi/consiliul-local-al-municipiului-iasi/38/rapoarte-de-activitate

[272] Raport de cercetare "Barometru Urban", 2020, BM, https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/

TG JIU	4.91	5.06	4.8	5.22	15
ALEXANDRIA	4.39	4.3	4.49	5.43	8
PIATRA NEAMT	4.26	4.41	4.26	4.97	5
BUZAU	4.15	4.39	3.93	4.77	4
PLOIESTI	3.82	4.23	4.04	4.74	2

2.9.2. Bugetul local

Execuție bugetară – venituri

Veniturile totale încasate în 2020 sunt cu 32,31% mai mari față de încasările din anul 2019, fiind structurate astfel:

- **Încasările secțiunii de funcționare**, în sumă de **615.318.691 lei**, au fost cu **12,71%** mai mari față de cele ale anului precedent (**545.943.564 lei**). În cadrul acestei secțiuni, creșterea încasărilor aferente cotelor şi sumelor defalcate din impozit pe venit (de la **313.524.639 lei** în anul 2019 la **394.116.889 lei** în anul 2020) stă, în principal, la baza creșterii încasărilor secțiunii de funcționare. Tot în cadrul acestei secțiuni se remarcă o creștere a veniturilor din proprietate, de la **43.347.827** lei (2019) la **53.562.351 lei** (2020), iar sumele defalcate din TVA au înregistrat, de asemenea, o creștere de la **65.608.009 lei** în anul 2019 la **88.900.977 lei** în anul 2020.
- **Încasările secțiunii de dezvoltare**, în sumă de **261.101.859 lei**, sunt cu 124,20% mai mari față de cele ale anului precedent (**116.456.778 lei**), în principal ca urmare a creșterii vărsămintelor din secțiunea de funcționare de la **43.881.653 lei** în anul 2019 la **79.908.874 lei** în anul 2020 și a creșterii sumelor primite de la Uniunea Europeană de la **49.683.492 lei** (2019) la **154.774.738 lei** (2020).

Execuție bugetară – cheltuieli

Din totalul cheltuielilor prevăzute s-au efectuat plăți în sumă de **854.136.476 lei**. Cheltuielile totale efectuate în cursul anului 2020 (**854.136.476 lei**) au un nivel mai ridicat comparativ cu cel din anul precedent (**686.906.828 lei**) ca urmare a creșterii, în principal a:

- cheltuielilor cu transporturile (de la **218.964.941 lei** la **299.759.040 lei**),

- cheltuielilor cu privire la cultură, recreere şi religie (de la **72.663.113 lei** la **99.959.087 lei**),

- cheltuielilor cu asigurări şi asistență socială (de la 89.372.006 lei la 99.075.981 lei) şi

- cheltuielilor cu învățământul (de la **66.389.043 lei** la **85.963.724 lei**).

Astfel, cheltuielile bugetare la nivelul anului 2020 au crescut față de cele înregistrate în anul 2019 cu un procent de 24,35%.

Municipiul Iaşi a încheiat execuția bugetului local cu un excedent în sumă de **22.284.074 lei**, în timp ce rezultatul anului 2019 a fost deficit în sumă de **24.506.486 lei**.

2.9.3. Investiții finanțate cu fonduri nerambursabile

Conform datelor disponibile în momentul elaborării prezentului document, prin Raportul Anual de Implementare, Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est a publicat următoarea situație județeană privind finanțările acordate la nivelul Județului Iași, în perioada exercițiului financiar 2014-2020:

Tabel 36 - Situația centralizatoare a contractelor aflate în derulare – Județul Iași[273]

Program	Nr. contracte de finanțare	Valoare UE (LEI)	Valoare totală (LEI)
POIM	16	1,915,124,588	2,862,072,758
POR	132	1,329,548,508	3,907,673,828
POCU	33	156,256,198	184,047,088
POC	34	205,123,593	307,031,657
POCA	2	6,048,604	7,116,005
POAT	0	0	0
TOTAL	**217**	**3,612,101,491**	**7,267,941,336**

Tabel 37 - Situația centralizatoare a contractelor finalizate – Județul Iași[274]

Program	Nr. contracte de finanțare	Valoare UE (LEI)	Valoare totală (LEI)
POIM	2	1,571,850	2,416,842
POR	70	126,480,720	206,907,194
POCU	10	22,982,926	27,725,797
POC	14	113,460,135	183,585,225
POCA	1	2,247,145	2,643,700
POAT	0	0	0
TOTAL	**97**	**266,742,776**	**423,278,758**

În prezent, la nivelul întregului județ, se observă că o mare parte a investițiilor depuse la finanțare în perioada 2014-2020, se află încă în perioada de implementare:

[273] http://inforegionordest.ro/situatie-proiecte
[274] http://inforegionordest.ro/situatie-proiecte

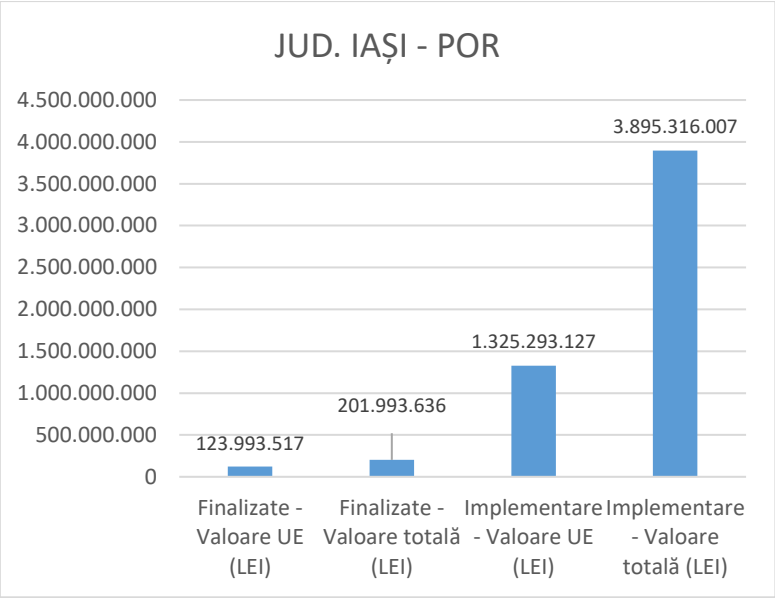

Grafic 94 - Situația centralizatoare a contractelor – Județul Iași

Pentru a putea analiza evoluția Polului de Creștere Iași dintr-un centru economic, universitar și academic de tradiție într-o comunitate metropolitană dezvoltată policentric, care să reprezinte un pol regional al cunoașterii și competitivității cu impact în spațiul extracomunitar trebuie să analizăm situația investițiilor realizate în exercițiul financiar anterior atât la nivelul Municipiului Iași, cât și la nivelul Zonei Metropolitane Iași.

- **Proiecte realizate de Municipiul Iași prin POR 2014-2020, în curs de implementare**[275]

Nr. crt.	Axă prioritară/ Prioritate de investiții	Cod SMIS	Titlu proiect	Data de începere a proiectului	Data de finalizare a proiectului	Valoarea ELIGIBILĂ a proiectului (LEI)					Total valoare proiect
						Finanțare acordată		Contribuția proprie a beneficiarului	Contribuție privată	Cheltuieli neeligibile	
						Fonduri UE	Buget național				
1.	3/3.1	125367	Reabilitare / modernizare / extindere, eficientizare retea de iluminat public in Municipiul Iasi	06.04.2020	17.10.2021	18,539,323	2,835,426	436,219	0	57,680	21,868,648
2.	3/3.1	117817	Eficientizare Energetica Spital Clinic de Recuperare Iasi	22.05.2018	30.06.2023	15,894,399	2,430,908	373,986	0	274,451	18,973,744
3.	4/4.1	127025	Reabilitarea infrastructurii de tramvai Iasi – Dancu	02.07.2020	31.03.2023	82,194,621	12,570,942	1,933,991	0	6,694,270	103,393,825
4.	4/4.1	128205	Sistem e-ticketing pentru îmbunatatirea mobilitatii în zona metropolitana Iasi	09.06.2020	30.04.2022	10,749,016	1,643,967	252,918	0	0	12,645,901
5.	4/4.1	123700	Reabilitarea infrastructurii de tramvai în municipiul Iasi - Reorganizarea circulatiei pe Bulevardul Tudor Vladimirescu	14.06.2019	31.03.2022	86,596,772	13,244,212	2,037,571	0	12,318,753	114,197,308
6.	4/4.1	122754	Sistem alternativ de mobilitate urbana utilizand statii automate de închiriere a bicicletelor – Iasi Velocity	22.05.2020	31.03.2022	18,708,642	2,861,322	440,203	0	216,357	22,226,524
7.	4/4.1	123696	Reabilitarea infrastructurii de tramvai în municipiul Iasi	30.07.2019	31.10.2022	89,938,875	13,755,357	2,116,209	0	8,549,288	114,359,730

[275] https://www.inforegionordest.ro/situatie-proiecte

8.	4/4.2	126441	Oaza de verdeata din cartierul nostru - program comunitar de revitalizare a spatiilor publice abandonate/ degradate de mici dimensiuni	05.02.2020	30.11.2022	7,349,743	1,124,078	172,935	0	1,785	8,648,541
9.	4/4.2	126442	Reabilitare si modernizare zona de agrement C.A. ROSETTI	14.11.2019	31.07.2022	11,586,234	1,772,012	272,617	0	297,267	13,928,130
10.	4/4.3	127971	Proiect integrat de regenerare urbana si sociala în zona Cicoarei – Centrul multifunctional ”Cicoarei”	05.05.2020	30.09.2022	13,408,531	2,050,717	315,495	0	1,071,904	16,846,647
11.	4/4.4	126440	Modernizare campus scolar tehnic in Municipiul Iasi - Colegiul Tehnic Gheorghe Asachi	11.05.2020	28.02.2023	6,284,002	961,083	147,859	0	0	7,392,943
12.	4/4.4	127504	Reabilitarea si modernizarea Gradinitei cu Program Prelungit nr.13 Iasi	18.11.2020	31.08.2023	4,956,280	758,019	116,618	0	0	5,830,918
13.	4/4.4	126438	Constructie de gradinita în zona Dacia	27.02.2020	28.02.2023	6,759,935	1,033,872	159,057	0	0	7,952,865
14.	4/4.4	126439	Constructie de gradinita in zona Bucium	28.04.2020	31.03.2023	5,068,725	775,217	119,264	0	0	5,963,206
15.	5/5.1	117123	Centru internațional de artă: contemporană: reabilitarea, consolidarea și refuncționalizarea clădirii fostei băi comunale (baia turcească)	21.02.2018	31.10.2022	18,581,182	2,841,828	437,204	0	1,964	21,862,178
16.	5/5.1	117122	Consolidare și reabilitare muzeu de istorie naturală corp A	22.02.2019	30.06.2022	11,304,790	1,728,968	265,995	0	12,441	13,312,194
17.	5/5.1	118886	Reabilitarea și valorificarea potențialului turistic și cultural al ansamblului mănăstirii Frumoasa din municipiul Iași	23.09.2017	22.08.2021	17,806,552	2,723,355	418,978	0	1,504,831	22,453,716

18.	5/5.1	125020	Consolidare si refunctionalizare Palat Braunstein	26.10.2018	31.03.2022	16,231,305	2,482,435	381,913	0	1,532	19,097,184

- **Proiecte realizate de Municipiul Iași prin POCA 2014-2020, în curs de implementare**[276]

Nr. crt.	Axă prioritară/ Priorităte de investiții	Cod SMIS	Titlu proiect	Data de începere a proiectului	Data de finalizare a proiectului	Valoarea ELIGIBILĂ a proiectului (LEI)					Total valoare proiect
						Finanțare acordată		Contribuția proprie a beneficiarului	Contribuție privată	Cheltuieli neeligibile	
						Fonduri UE	Buget național				
1.	AP2/11i/2.1	136247	Îmbunătățirea capacității de planificare prin actualizarea documentelor strategice și creșterea calității serviciilor furnizate de Municipiul Iași	22.05.2020	22.11.2022	3,008,302	460,093	70,784	0	0	3,539,179

[276] https://www.inforegionordest.ro/situatie-proiecte

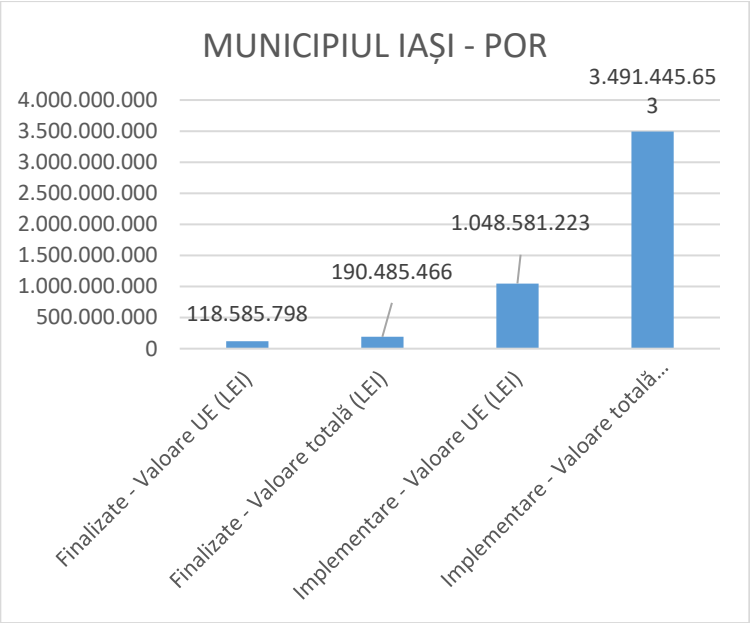

Grafic 95 - Situația centralizatoare a contractelor – Municipiul Iași

Din punct de vedere al investițiilor depuse la finanțare prin fonduri structurale, în valoare totală de 3 miliarde, 62,25% din total investițiilor sunt finalizate și 30,03% din totalul investițiilor sunt în curs de implementare.

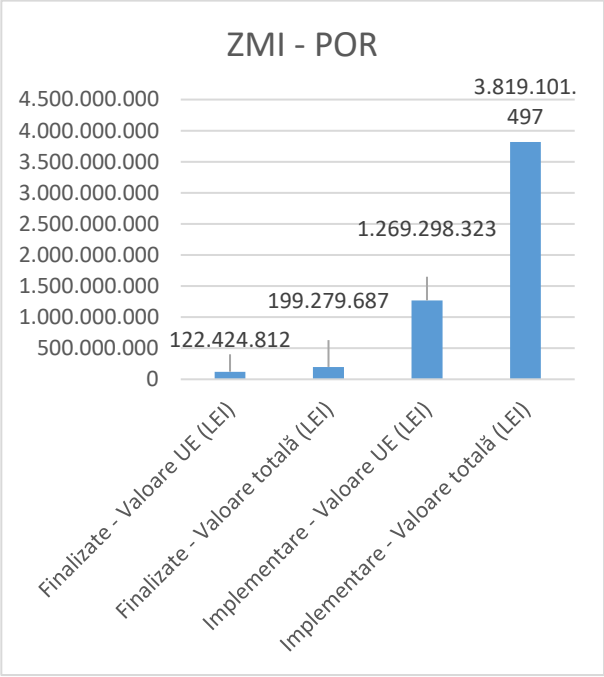

Grafic 96 - Situația centralizatoare a contractelor - zona Metropolitană Iași

Având în vedere că Municipiul Iași reprezintă factorul central al dezvoltării în cadrul ZMI identificăm o imagine de ansamblu similară între totalul de investiții realizat la nivelul Municipiului Iași și totalul realizat în cadrul ZMI. Procentele de investiții finanțate din foduri europene sunt aproximativ la același nivel în ambele cazuri, la proiectele finalizate atingând 61,43%, iar la cele aflate în curs de implementare atingând 33,23%.

La nivelul Municipiului Iași cea mai mare parte a investițiilor au vizat axa prioritară 2 - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii și prioritatea de investiții 2.1, asigurând astfel promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea dezvoltării imm-urilor existente dar și prin crearea de noi întreprinderi sau prin realizarea de incubatoare de afaceri.

2.9.4. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Recomandări

PROVOCĂRI	RECOMANDĂRI
Administrația publică locală și structuri asociative	
• **Potențial limitat de atragere a forței de muncă calificată și a specialiștilor la nivelul administrației publice locale**	• Se recomandă promovarea colaborării cu universități, mediul privat, cetățeni și societatea civilă pentru identificarea și implementarea proiectelor ce pot avea impact la nivel local în atragerea de resurse umane și materiale, precum și în eficientizarea fluxurilor administrative
Bugetul local	
• **Nivel redus al veniturilor generate din surse proprii**	• Creșterea gradului de colectare a taxelor locale și identificarea unor noi surse de venit pentru bugetul local, precum și încurajarea conformării voluntare la plată.
Investiții finanțate cu fonduri nerambursabile	
• **Fonduri prealocate insuficiente în comparație cu necesitățile identificate** • **Presiune financiară asupra bugetului local pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice necesare pentru depunerea proiectelor de investiții**	• Creșterea numărul de experți pe fonduri europene din cadrul administrației publice locale pentru atragerea de fonduri nerambursabile în cadrul programelor cu apeluri competitive. • Consolidarea unei unități interne, posibil la nivel metropolitan, axată pe atragerea investitorilor și promovarea municipiului Iași ca destinație pentru investiții.

2.10. Intervenții Smart City

Planificare urbană pentru orașe inteligente

Consiliul pentru Orașe Inteligente (Smart Cities Council[277]) definește orașul inteligent ca fiind „orașul care utilizează tehnologia informației și comunicațiilor (ITC) pentru a-și spori locuibilitatea[278], atractivitatea pentru locuri de muncă și sustenabilitatea". În acest scop, orașul inteligent îndeplinește trei funcții principale:

- colectează date – colectarea de date și informații despre oraș prin intermediul senzorilor, instrumentelor și sistemelor informatice;
- comunică date – comunicarea datelor prin intermediul rețelelor (wireless sau prin cablu);
- procesează date – analiza datelor pentru a obține o imagine de ansamblu asupra situației actuale, dar și pentru a prognoza posibile direcții de dezvoltare/ optimizare.

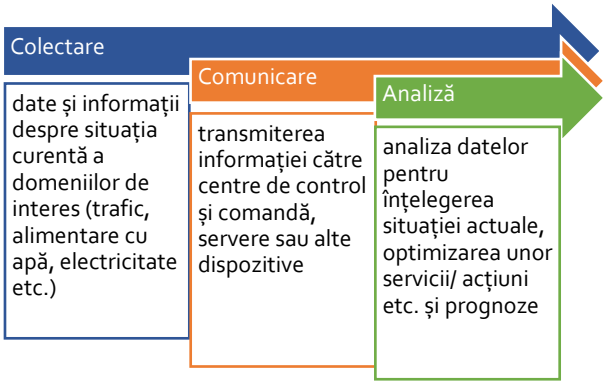

Figură 73 - Cele trei funcții principale ale orașului inteligent[279]

O altă definiție spune că "un oraș poate fi denumit 'smart' când investițiile umane și de capital, precum și infrastructura tradițională (de transport) și modernă (ICT) de comunicații, alimentează o dezvoltare economică sustenabilă și o calitate a vieții ridicată,cu un management înțelept al resurselor naturale"[280].

Un oraș inteligent este un „sistem de sisteme" interrelaționate: TIC, energie, transport, utilități, răspuns în situații de urgență, monitorizare a cadrului construit și a cadrului natural etc.. Prin corelarea fluxurilor de date și informații din fiecare dintre aceste domenii administrația publică locală

[277] http://smartcitiescouncil.com/

[278] Înțeleasă în sensul de calitate a vieții

[279] Smart Cities Readiness Guide, Manualul pentru planificarea și constucția orașelor de mâine, astăzi, Smart Cities Council, http://readinessguide.smartcitiescouncil.com/

[280] Delloite Smart Cities Technology Report - indicat în secțiunea Rapoarte

poate lua decizii informate, precum și prognoza direcții de dezvoltare ale comunității și de optimizare a serviciilor publice.

Conceptul de oraș inteligent evoluează constant. În trecut, acesta era perceput drept tehnologia care dezvolta diferite ramuri ale managementului de oraș (mobilitate, administrație, sănătate, educație, etc.). Ca un oraș să fie considerat inteligent, nu se face referire la acesta ca la o trasătură specifică a acelui oraș, ci se consideră inteligent atunci când se utilizează în cadrul acestuia tehnologia drept un instrument care răspunde la provocările care apar pe parcursul evoluției orașului.

Un oraș atinge titulatura de oraș inteligent atunci când investițiile în capitalul uman și social, alături de tehnologiile de comunicare și infrastructură încurajează dezvoltarea unei economii durabile și asigură un nivel ridicat al calității de viață, acesta fiind asigurat prin management deschis și guvernare locală participativă.

O astfel de abordare poate ajuta la depășirea unor provocări importante cu care Municipiul Iași se confruntă, ca de exemplu:

- **creșterea competitivității economice** – Municipiul Iași se află într-o regiune unde competiția pentru atragerea de investiții, locuri de muncă și forță de muncă este accentuată. Cu cât competitivitatea și nivelul de dezvoltare sunt mai ridicate, atât companiile, cât și indivizii evaluează „coeficientul de tehnologizare" al orașului înainte de a-și alege următoarea destinație. Totodată, pentru orașele cu o economie bazată pe sectorul industrial, asemenea Iașului, o provocare importantă este să creeze oportunități de carieră care să atragă și să păstreze tinerii și proaspeții absolvenți, astfel încât aceștia să contribuie, pe termen mediu și lung, la consolidarea unei piețe de forță de muncă de înaltă calitate, atractivă pentru industriile noi, bazate pe tehnologii înalte și competitive;

- **creșterea nivelului așteptărilor populației** – cetățenii beneficiază din ce în ce mai mult de acces instant, oriunde și oricând, la informații și servicii personalizate prin intermediul dispozitivelor mobile și al computerelor. Astfel, ei se așteaptă să obțină același tip de acces la serviciile urbane și informațiile despre acestea. Printre principalele priorități ale populației în acest sens se numără: calitatea crescută a educației, sisteme de sănătate mai bune, administrație publică onestă și receptivă[281], precum și transport eficient, comunicații de mare viteză și acces la locuri de muncă.

Principalele dimensiuni, domenii și indicatori ce definesc un oraș inteligent sunt[282]:

[281] Națiunile Unite, 2013, 560.000 respondenți din 194 de țări

[282] Metodologia pentru evaluarea orașelor inteligente 2014, Boyd Cohen

Tabel 38 - Dimensiunile de analiză ale orașului inteligent (smart city)

Dimensiune	Domeniu	Indicator
Mediu urban	Clădiri inteligente	Clădiri certificate ca sustenabile/ eficiente energetic
		Locuințe inteligente
	Managementul resurselor naturale	Energie
		Amprenta de Carbon
		Calitatea aerului
		Managementul deșeurilor
		Consumul de apă
	Dezvoltare urbană sustenabilă	Planificare pentru reziliența la schimbările climatice/ combaterea schimbărilor climatice
		Densitatea populației
		Spațiu verde/ locuitor
Mobilitate	Transport eficient	utilizarea transportului cu emisii scăzute de CO_2 sau fără emisii
	Acces/ transport multimodal	transport public
	Acces/ transport multimodal	transport public
	Tehnologie și infrastructură	Sisteme inteligente (unice) pentru plata transportului public
		Acces la informație în timp real
Administrație	Servicii online	Proceduri/ servicii online
		Plăți electronice online
	Infrastructură	acoperirea cu Internet WiFi
		acoperirea cu Internet cu bandă largă
		acoperirea cu rețele de senzori
		operațiuni integrate de siguranță și sănătate publică
	Administrație deschisă	date deschise
		aplicații mobile bazate pe date deschise
		politică publică de confidențialitate pentru a proteja datele confidențiale ale cetățenilor
Economie	Antreprenoriat și inovare	noi start-up-uri
		cercetare și dezvoltare (CDI)
		rata de ocupare a forței de muncă
		inovare
	Productivitate	PIB/ locuitor
	Conexiuni locale și globale	exporturi și investiții străine
		evenimente internaționale

Comunitate (locuitori)	Incluziune	locuințe conectate la Internet
		acces la smartphone-uri
		oportunități de implicare civică
	Educație	educație secundară
		absolvenți ai învățământului universitar
	Creativitate	Imigranți și multiculturalitate
		locuri de muncă în industriile creative
Locuibilitate	Cultură și bunăstare	condiții de viață
		coeficientul Gini
		calitatea vieții
		investiții în cultură
	Siguranță	criminalitate
		utilizarea soluțiilor inteligente pentru prevenirea infracțiunilor
	Sănătate	acces la istoricul medical (unitar/ unificat) al pacienților
		speranța de viață

Cu toate că fiecare oraș este diferit, la nivel internațional au fost identificate[283] șapte domenii în care investițiile aduc rezultate (financiare, imagine publică, atractivitate pentru investiții sau entuziasm civic) rapide:

(1) Transport inteligent – reprezintă principalul sector pentru inițierea de proiecte ale orașelor inteligente, având în vedere că majoritatea orașelor se confruntă cu congestie, iar traficul se numără deseori pe lista de probleme prioritare a autorităților locale, dar și a cetățenilor. Rezultatele implementării sistemelor inteligente de transport includ reducerea consturilor pentru operatorii de transport, durate mai scurte ale călătoriilor și reducerea congestiei traficului;

(2) Eficiența energetică – programele pentru utilizarea eficientă a energiei pot demara cu costuri minime. De exemplu, se poate obține reducerea consumului de energie prin schimbări de comportament: economisirea apei și a energiei electrice prin evitarea risipei, utilizarea corpurilor de iluminat eficiente energetic (înlocuirea becurilor), eficientizarea energetică a clădirilor;

(3) Smart grid.- modernizarea rețelelor electrice utilizând tehnologia digitală ce permite comunicarea cu două sensuri între rețeaua de utilități și client, astfel încât să răspundă și să se adapteze rapid la schimbările în cererea de curent electric, nu atrage neapărat după sine costuri mai mici ale facturii de energie electrică. Principalul avantaj al unei astfel rețele constă însă în stabilitatea ridicată și reziliență în cazul situațiilor de urgență (cutremure, inundații etc.);

(4) Sisteme inteligente de alimentare cu apă – în contextul în care studiile internaționale estimează că 30% din apa pompată la nivel mondial nu ajunge la destinație, utilizarea sistemelor inteligente este

[283] Smart Cities Readiness Guide, Manualul pentru planificarea și constucția orașelor de mâine, astăzi, Smart Cities Council, http://readinessguide.smartcitiescouncil.com/

importantă pentru a semnala în timp real pierderile și defecțiunile din rețea, ajutând la economisirea apei și la reducerea costurilor de alimentare cu apă;

(5) Iluminat public inteligent – reprezintă un domeniu excelent pentru un prim proiect în direcția constituirii unui oraș inteligent, din mai multe motive: ultima generație de corpuri de iluminat permite economisirea semnificativă a energiei, rezultând în costuri reduse; totodată, LED-urile de ultimă generație au o durată mare de viață, reducând costurile cu mentenanța și înlocuirea becurilor. Prin utilizarea tehnologiilor digitale, rețeaua poate fi monitorizată și controlată în timp real. Nu în ultimul rând, rețeaua odată instalată poate fi utilizată și pentru alte servicii urbane sau pentru monitorizarea și analiza anumitor date din oraș prin intermediul senzorilor;

(6) Siguranță publică – prin analiza statisticilor privind infracțiunile din oraș pot fi identificate potențialele zone de risc. Totodată, echiparea personalului responsabil cu siguranța și ordinea publică cu smartphone-uri, tablete, laptop-uri sau alte dispozitive electronice pot îmbunătăți viteza de acțiune, reducând implicit birocrația;

(7) Guvernare electronică – se pot obține rezultate rapide transpunând serviciile autorităților publice locale în servicii online, sau chiar aplicații pentru tablete și smartphone-uri. Digitalizarea poate crește satisfacția utilizatorilor, care nu mai sunt nevoiți să se deplaseze și să aștepte pentru furnizarea unor servicii, generând în acest mod venituri pentru autoritățile locale (de exemplu creșterea ratei de colectare a taxelor locale).

Orașul inteligent – Concepte Banca Mondială

Conform unui studiu al Organizației Națiunilor Unite[284], aproximativ 68% din populația planetei ar urma să locuiască în regiunile urbane în următorii 30 de ani. Proiecțiile arată că urbanizarea, respectiv schimbarea treptată a reședinței populației din zonele rurale în cele urbane, coroborată cu creșterea globală a populației lumii ar putea adăuga încă 2,5 miliarde de oameni în zonele urbane până în anul 2050.

În anul 1965, Gordon Moore, un reputat om de știință și co-fondator al companiei Intel, a făcut o predicție care a stabilit în linii mari ritmul revoluției digitale moderne. Din observarea atentă a unei tendințe emergente, Moore a extrapolat că numărul de tranzistori din circuitele electronice se dublează la fiecare doi ani, scăzând costul tehnologiei într-un ritm exponențial. Perspectiva, cunoscută sub numele de Legea lui Moore, a devenit regula de aur pentru industria electronică și o bază pentru inovație.

În acest sens, conform graficului de mai jos regăsit într-un raport care monitorizează numărul de dispozitive cu conexiuni la internet – de la telefoane mobile, tablete, calculatoare, laptopuri, precum și dispozitive de tipul Internet of Things – existau peste 20 miliarde de dispozitive conectate la internet în anul 2019. Pentru următorii patru ani, numărul acestora este estimat să ajungă la peste 41 de miliarde.

[284] Sursa: https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html

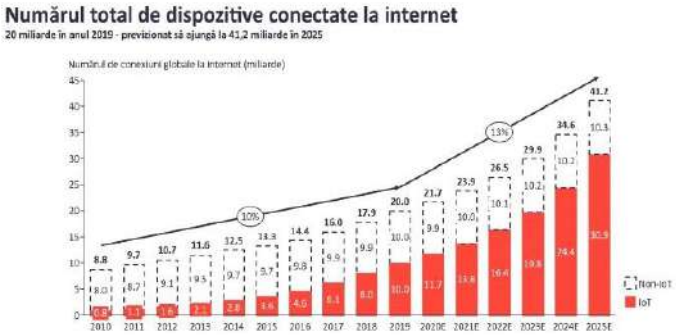

Figură 74 - Internetul lucrurilor – creșterea exponențială a numărului de dizpozitive inteligente

Sursa: IOT Analytics[285]

Accesul rapid al oamenilor la tehnologiile inteligente face ca procesele de muncă și viața de zi cu zi să se schimbe fundamental. Internetul este principalul catalizator al dezvoltării tehnologice, și concepte precum Internet of Things (IoT) și Big Data fac ca obiectele folosite frecvent de populație să fie dotate cu tehnologii ce permit transmiterea comunicației digitale între ele și cu utilizatorii, devenind o parte integrantă a culturii umane.

Urbanizarea accentuată necesită modalități noi și inovatoare de gestionare a complexității vieții urbane, solicitând noi modalități de a viza problemele de supraaglomerare, consum de energie, gestionarea resurselor și protecția mediului. În același timp cu progresul tehnologic privat, administrațiile publice se află în situația constantă de adaptare a viziunilor și de inovare a proceselor pentru a răspunde cerințelor dinamice ale cetățenilor.

În acest context, conceptul de Orașe Inteligente apare nu doar ca mod de operare inovator pentru viața urbană modernă sau de eficientizare a resurselor pentru a crea o dimensiune urbană sustenabilă, ci ca mijloc prin care orașele își continuă competiția pentru atragerea populației urbane într-o dinamică de globalizare.

Acest lucru se realizează implicând furnizarea unor servicii interconectate prin tehnologii de tipul TIC pentru a îmbunătăți procesele de funcționare a orașelor, bazându-se pe participarea activă a comunității în identificarea și rezolvarea problemelor locale. Nu în ultimul rând, pe lângă elementul necesar de creștere a calității vieții și de creștere a facilitării serviciilor comunitare, crearea unui oraș inteligent reprezintă o direcție strategică pentru a răspunde la problemele generate de urbanizarea rapidă și de creștere accelerată a efectivului populației.

[285] Grafic prelucrat din raportul „State of IoT Q4/2020 & Outlook 2021”, sursa: https://iot-analytics.com/state-of-the-iot-2020-12-billion-iot-connections-surpassing-non-iot-for-the-first-time/

2.10.1. Oameni inteligenți (Smart People)

Așa cum a fost menționat anterior, la nivel internațional există o puternică tendință de urbanizare a populației ceea ce va duce la o puternică migrare a populației rurale către orașe dar și la o competiție între orașe pentru atragerea oamenilor și resurselor. Orașele care se vor adapta rapid la tendințele pieței, în timp ce își vor alinia și diversifica oportunitățile educaționale, cele care vor susține creativitate și implicarea activă a cetățenilor vor deveni mai atractive pentru a păstra forța de muncă existentă și pentru a crea un cadru de dezvoltare a cetățenilor.

În 2018, Iașul a fost desemnat orașul anului pentru dezvoltarea industriilor sale de IT și de outsourcing din CEE („Shared Services and Outsourcing Awards"). Cu o creștere puternică a sectorului său IT, Iași a depășit Timișoara și Brașov și este acum al treilea hub IT din România.

Unii dintre cei mai importanți jucători din România au un sediu principal și secundar la Iași, Amazon fiind lider. Continental este cel mai mare angajator și cel mai mare din punct de vedere al absolvenților tehnici.

Pe măsură ce devine din ce în ce mai competitivă, companiile caută să relocalizeze talente din Republica Moldova și Ucraina.

Principalele tehnologii utilizate sunt Java, Javascript, PHP, C#/.NET, C++

La nivelul anului 2020, Iașul avea 4.395 de dezvoltatori, 1.349 asiguratori de calitate, 262 de analiști de afaceri și 390 de manageri de proiect[286].

Cei mai puternici angajatori din domeniul IT din Municipiul Iași sunt: 3Pillar Global Romania, Accenture, Amazon, Appsbroker Consulting LTD, AROBS Transilvania Software, Assystem, Atos, BeeNear, Capgemini, Cegeka, Centric IT Solutions Romania, CloudLab, Comodo Cybersecurity, Conduent, Continental, Delphi Technologies, eMag, Endava, Expert Network, Fortech, Gemini CAD Systes, Hogath Romania, Inside Software, Levi9 Technologiey Services, Mambu, Maxcode, MINd CTI, MiOS, Ness, Technologies, NTT DATA, Optymyze, Oracle, OSF Global Services, Pentalog, Redline Communications, RomSoft, Softvision, Synygy, UniCredit Business Services, Veoneer, Yonder.

Implicarea voluntară a specialiștilor din IT din municipiul Iași a dat naștere și unui portal online intitulat iasismartcity.ro. Creat de comunitatea „Iași AI", site-ul trece în revistă situația actuală pe fiecare domeniu relevant în parte și prezintă propuneri pentru implementarea unor noi proiecte astfel încât Iașul să devină, cu adevărat, un „smart city".

[286] https://docsend.com/view/gqhjxkg

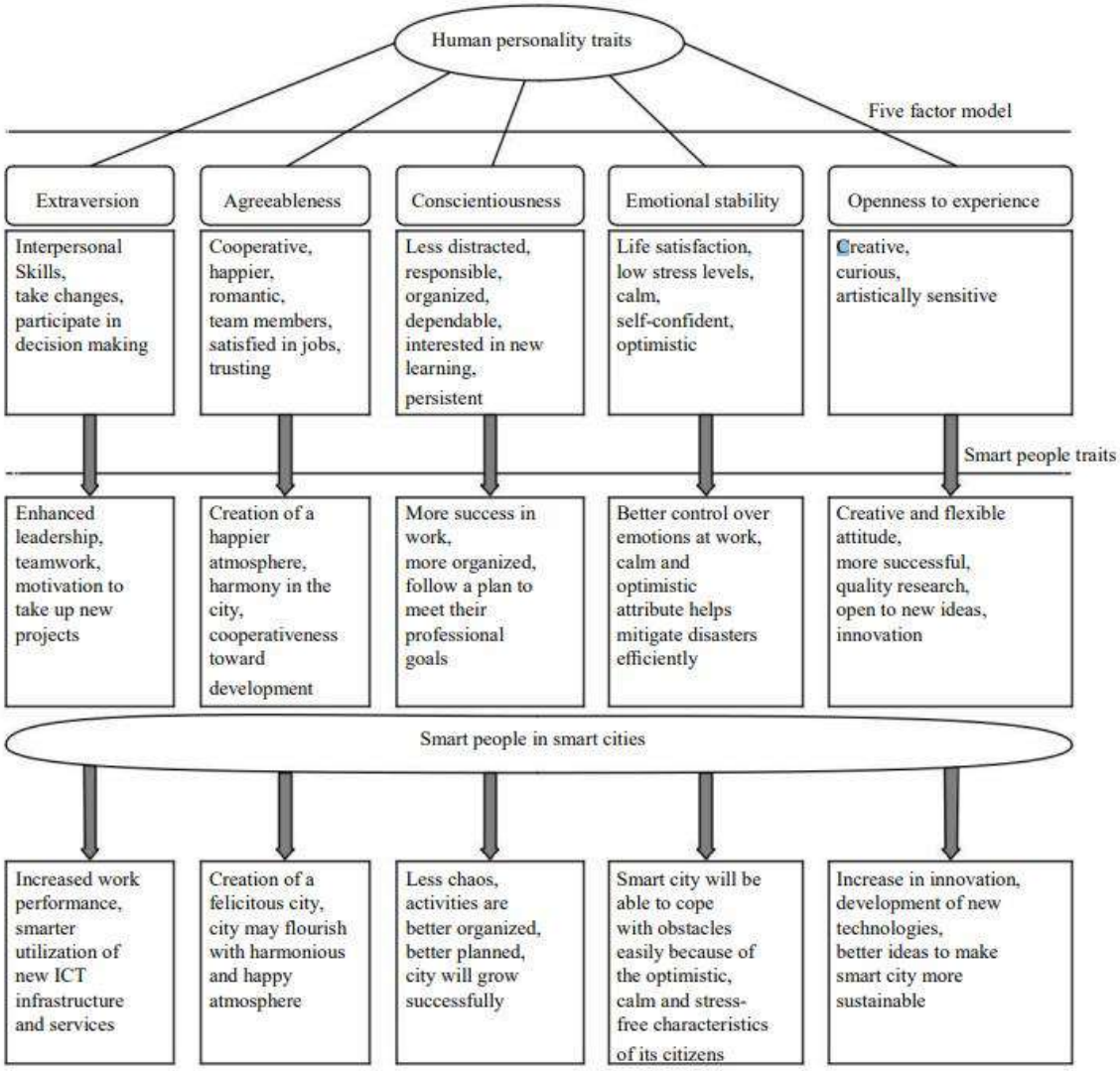

2.10.2. Mobilitate inteligentă (Smart Mobility)

Mobilitatea urbană definește ansamblul deplasărilor persoanelor pentru activități cotidiene legate de muncă, activități și/sau necesități sociale (sănătate, învățământ, etc), cumpărături și activități de petrecere a timpului liber înscrise într-un spațiu urban. Pentru asigurarea unei mobilități urbane durabile, este necesară o planificare strategică prin care să fie corelate dezvoltarea teritorială a localităților din zona periurbană cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor, bunurilor și mărfurilor.

Această planificare este realizată prin Planul de Mobilitate Urbană Durabilă, care, conform definiției din documentele Uniunii Europene, este un document strategic de politică publică ce are drept scop satisfacerea nevoilor de mobilitate ale persoanelor și activităților economice în arealurile urbane pentru o mai bună calitate a vieții, adresându-se tuturor modurilor și sistemelor de transport din întreaga aglomerație urbană: public sau privat, de marfă sau de pasageri, motorizat sau nemotorizat, în mișcare sau în staționare.

Pentru asigurarea unei mobilități inteligente este necesară o infrastructură inteligentă, care să permită colectarea și procesarea unei cantități mari de informații obținute în timp real, prin intermediul senzorilor și tehnologiei, cu scopul de a oferi cele mai eficiente servicii de transport cetățenilor.

2.10.3. Administrație inteligentă (Smart Governance)

Trăim într-o lume în care cetățeanul devine din ce în ce mai conștient de drepturile și rolul său în societate, venite în completarea obligațiilor pe care Statul așteaptă ca acesta să și le îndeplinească. Situația aceasta este în mod natural generată de schimbările prin care trece administrația publică din toate statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv România.

Un alt pilon important al unui smart city este reprezentat de Administrație. Administrația locală trebuie să asigure un management integrat și unitar al tuturor proiectelor existente, în desfășurare și viitoare. Pentru o mai bună comunicare între departamente este necesară realizarea unei infrastructuri IT&C performante.

Municipiul Iași a dezvoltat platforma „Primăria digitală”[287], prin care, ieșenii pot interacționa online mult mai facil și inclusiv de pe telefonul mobil cu Primăria Municipiului Iași. Astfel, aceștia pot face plăți online prin intermediul platformei, pot depune cereri în format electronic, pot verifica stadiul rezolvării cererilor sau pot accesa mult mai facil date despre oraș.

2.10.4. Economie inteligentă (Smart Economy)

Noțiunea de Economie smart (Smart Economy) suprinde mai multe aspecte din interiorul unui oraș (capital uman, social, urbanism, infrastructură, IT etc.). Astfel, economia smart reprezintă abordarea activităților economice prin prisma orașelor inteligente.

Prioritățile din sfera economică care trebuie avute în vedere pentru atingerea dezideratului de economie smart sunt:

- Dezvoltarea inteligentă, bazată pe cunoaștere și inovare
- Dezvoltarea sustenabilă, prin promovarea unei economii mai eficiente și mai competitive
- Dezvoltarea intensivă, prin promovarea unei economii cu rate ridicate de angajare a resurselor umane

Pentru atingerea acestor deziderate, economia smart se concentrează pe următoarele domenii, ce pot asigura soluții inteligente pentru creșterea calității vieții:

[287] https://servicii.ghiseulonline.ro/dm_depuneri_online/forms.nsf?Open&c=144788297A19012E4225784E002A30A6

- Antreprenoriat/productivitate/competitivitate
- Turism atractiv și interconectat
- Flexibilitate și ocuparea forței de muncă

2.10.5 Mediu și infrastructură inteligentă (Smart Environment)

Sistemele inteligente asociate noțiunii de smart city pot avea mari contribuții în reducerea costurilor, precum și în îmbunătățirea siguranței și fiabilității în funcționarea utilităților publice.

Astfel de sisteme pot asigura un raport optim între consumul de resurse și necesitățile reale, reducerea sau, după caz, minimalizarea pierderilor de resurse.

Dotările care sunt necesare se încadrează în următoarele categorii:

- Rețele electrice inteligente – colectarea de date privind consumul de energie
- Optimizarea proceselor de producție și distribuție a energiei
- Eliminarea pierderilor de energie
- Monitorizarea și gestionarea rețelelor de alimentare cu apă
- Managementul deșeurilor
- Cogenerare
- Clădiri active
- Iluminat public inteligent
- Optimizarea intervențiilor la rețelele de utilități

2.10.6. Mod de viață inteligent (Smart Living)

Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistența medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale și prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Educația SMART are scopul de a identifica principalele funcții pe care educația le poate dezvolta la nivelul municipiului Iasi. Din punct de vedere al educației inteligente, se analizează modul în care tehnologia actuală și comunicarea poate fi aplicată atât pentru populația școlară, cât și pentru personalul didactic,

cu scopul de a se adapta unei societăți aflate într-o continuă schimbare, cu noi oportunități și cu noi perspective în procesul de formare.

Sistemele de învățământ actuale au rămas în urmă față de progresul tehnologic, științific și economic din ultimii ani, în mare parte neputând să acopere necesitățile de învățământ ale comunității actuale, atât în municipiul Iasi, cât și la nivel național.

Cel mai bun exemplu de necesitate a unei educații inteligente, printr-o multitudine de mijloace smart, a fost pandemia cu care omenirea se confruntă în momentul actual, mai exact, criza globală SARS-CoV-2. Pandemia a arătat o necesitate acută de avansare tehnologică pe mai multe domenii, inclusiv pe ramura educațională, dovedind că educația actuală nu este limitată, ci doar înghețată într-o perioadă timp.

Turismul inteligent este o componentă importantă a unui oraș inteligent. Atragerea a cât mai multor turiști, atât interni, cât și externi, va duce la o creștere economică sigură pentru comunitate.

Turismul inteligent se referă la aplicarea tehnologiei informației și comunicațiilor, pentru dezvoltarea de instrumente și abordări inovatoare pentru îmbunătățirea acestuia.

2.10.7. Platforma integratoare smart city

Platforma integratoare Smart City este elementul de bază al unui oraș inteligent.

În acest sens, fiecare comunitate va trebui să fie proiectată astfel încât să fie gestionată pe baza unei platforme de management deschis și inteligent, care să funcționeze ca un tablou de bord digital, pentru interconectarea tuturor sistemelor de maxim interes ale comunității: urbanism și mediu, drumuri și transporturi, rețele energetice și de utilități, rețelele TIC și infrastructura de telecomunicații de fibră, clădiri publice și clădiri rezidențiale, resurse naturale, gestionarea apei și a deșeurilor, infrastructură socială, sănătate și siguranță publică, educație și cultură, administrație și servicii publice.

Astfel, într-un Centru de Comandă și Control se pot integra, controla și monitoriza toate sistemele din oraș:

- Sistemul economic;

- Sistemul de guvernare;
- Infrastructura de comunicații și transport;
- Infrastructura de utilități publice;
- Rețeaua de sănătate;
- Sistemul educațional;
- Sistemul de securitate publică;
- Sistemul de turism;
- Mediul și infrastructura de mediu;

2.10.8. Formularea diagnosticului sectorial: Provocări și Oportunități

PROVOCĂRI	OPORTUNITĂȚI
Datorită progresului tehnic și al evoluției societății umane, spațiul urban se află în continuă schimbare și transformare. Într-o lume aflată în continuă transformare și, în același timp, într-o permanentă interconectare, capacitatea unui oraș de a se adapta noilor tendințe manifestate la nivel internațional joacă un rol esențial în dezvoltarea sa ulterioară.	**Oameni inteligenți** • Existența unui centru universitar puternic și accesul la forță de muncă specializată și calificată • Orientarea către tele-muncă și accesul facil datorită dezvoltării infrastructurii de transport • Oportunități de formare prin intermediul programelor Uniunii Europene (inclusiv Erasmus+) • Atragerea de fonduri prin existența programelor operaționale PO Educație și Ocupare, PO Creștere inteligentă, digitalizare și instrumente financiare și PO Regionale **Administrație** • Atragerea de fonduri prin existența programelor operaționale PO Educație și Ocupare, PO Asistență Tehnică, digitalizare și instrumente financiare și PO Regionale • Existența cadrului european și asistența din partea unor instituții europene • Înfrățirea cu orașe europene și schimbul de informații și bune practici cu alte orașe și organizații europene (ex. Consiliul European al orașelor și regiunilor și Asociația Municipiilor din România) • Dezvoltarea unui puternic corp al funcționarilor publici la nivel național (atragerea funcționarilor publici și perfecționarea acestora în cadrul structurilor specifice)

	• Interes crescut pentru procesul de dobândire a abilităților digitale și existența finanțărilor dedicate pentru această speță • Dezvoltarea UAT Iasi din punct de vedere al digitalizării serviciilor administrației publice pentru cetățeni va duce la atragerea investițiilor, turiștilor și potențialilor locuitori • Continuarea programelor de finanțare acordată, în conformitate cu obiectivele specifice ale politicii de coeziune post 2020, cu precădere pe obiectivele 1 (o Europă mai inteligentă prin promovarea transformării inovatoare și economice inteligente) și 2 (o Europă mai verde, promovând economie circulară) **Mobilitate** • Susținerea proiectelor de mobilitate și de decarbonizare de către ADR Nord-Est precum și existența unor proiecte naționale. • Existența unor programe/proiecte la nivel național pentru susținerea achiziției de autovehicule electrice și a stațiilor de încărcare pentru acestea • Existența unor componente de mobilitate în PNRR • Dezvoltarea unor proiecte de investiții în infrastructura națională de transport (infrastructura portuară și cea feroviară) • Creșterea calității serviciilor de transport public prin implementarea unor proiecte de îmbunătățire a calității acestor servicii **Economie** • Creșterea economică înregistrată în ultima perioadă și previziunile de creștere economică • Orientarea investițiilor și politicilor guvernamentale către susținerea IMM-urilor și a digitalizării acestora. • Existența unor programe naționale și europene în direcția dezvoltării economice • Derularea unor proiecte de investiții pentru infrastructura de transport la nivel național și județean **Mediu** • Măsuri de sprijin la nivel european prin intermediul Acordului Verde (Green Deal) și măsurile de susținere ale acestuia • Impunerea prin legislația națională a unor limitări în ceea ce privește poluarea și utilizarea unor soluții tehnice adecvate acestor măsuri • Existența unor programe/proiecte la nivel național pentru susținerea achiziției de autovehicule electrice și a stațiilor de încărcare pentru acestea **Mod de viață** • Existența la nivel național, internațional și local a soluțiilor de telemedicină și de acces la distanță pentru servicii medicale • Necesitatea utilizării la nivel național și internațional a unor platforme educaționale comune pentru învățământul preuniversitar și facilitarea accesului locuitorilor la cursuri și discipline de interes (inclusiv bune parctici) • Existența la nivel național și internațional a unor instrumente digitale de gestionare a calității vieții (inclusiv spații verzi) și de implicare

	activă a locuitorilor orașului și implementarea acestora în diferite orașe din România (ex. CityHealth) • Existența la nivel național și internațional a unor instrumente digitale de culegere a datelor privind nevoile locuitorilor în ceea ce privește evenimentele culturale și petrecerea timpului liber și de alocare a resurselor disponibile (ex. Exeter Leisure App) • Dezvoltarea inteligentă și sustenabilă poate fi implementată prin modernizarea actului administrativ, educativ (învățământ dual, școli tehnice etc.), medical, industrial din punct de vedere transparent, coroborativ, deschis față de actorii principali și cetățeni • Serviciile sociale SMART pentru sprijinirea cunoașterii situației reale a grupurilor vulnerabile • Cartografierea serviciilor existente și crearea unei platforme digitale unice prin intermediul căreia fiecare potențial beneficar să poată fi îndrumat corespunzător către serviciile sociale potrivite

2.11. Analiza SWOT

PROFIL SOCIO – DEMOGRAFIC

Puncte tari	Puncte slabe
Zona Metropolitană Iași	
• **Zona Metropolitană Iași însumează peste 540.000 de locuitori și reprezintă 56% din populația județului Iași și 20% din populația regiunii Nord-Est.**	• Comunele din a doua coroană prezintă o tendință de scădere demografică de până la 12 procente între anii 2005-2020.
• **La nivelul ZMI există o tendință de creștere demografică care în perioada 2005-2020 este constituită de un procent de 23% din populația rezidentă, fapt ce contrastează cu tendința demografică națională.**	• Creșterea demografică accentuate la nivelul ZMI subliniază o tendință de suburbanizare, fapt ce se transpune și printr-un proces de gentrificare.
• **Populația în mediul rural al ZMI prezintă în ultimii 15 ani creșteri cuprinse între aproximativ 92% și 218% (comunele Valea Lupului, Miroslava, Rediu și Bârnova).**	• Există la nivelul ZMI o tendință de creștere a ratei de dependență și o scădere a ratei de înlocuire a forței de muncă, fapt ce potențează presiunea pe sistemul de asistență socială.
• **Sporul natural la nivelul ZMI este unul pozitiv având o rată a natalității în anul 2019 mai mare decât cea a mortalității cu 3,55%.**	• Comunele din cea de-a doua coroană de localități din ZMI prezintă un potențial mai mic de dezvoltare socio-economică fapt ce crește dependența de comunele din prima coroană și de municipiul Iași în ceea ce privește găsirea unui loc de muncă și servicii.
• **În ceea ce privește piramida vârstelor la nivelul ZMI, există o tendință de creștere demografică în rândul tinerilor astfel încât aceasta are o formă de treflă în care majoritari sunt cei din grupele de vârstă cuprinse între 30-49 de ani.**	• Persoane care trăiesc în condiții definite de sărăcie, capital uman subdezvoltat (educație și sănătate) și condiții de locuire precare în comunele Mogoșești, Holboca, Horlești, Românești, Țigănași, Voinești, Victoria, Schitu Duca, Tomești și Movileni, conform datelor oferite de Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate.
• **Zona Metropolitană Iași reprezintă principala destinație pentru migrația inter-regională, concentrând principalele resurse de forță de muncă și atrăgând studenți din județele vecine, din Regiunea Nord-Est,**	• Comunele care alcătuiesc ZMI Iași au un număr de 2.846 de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, iar costurile medii de asistență au o valoare de

precum și din alte regiuni ale țării având o medie a sporului migrator de aprox. 26%.	aproximativ 82 de lei/persoană/zi, fapt ce pune presiune pe bugetul local.
• **Conform unor studii de specialitate realizate de Banca Mondială și de Academia de Studii economice, la nivelul ZMI se identifică câteva comune cu un potențial de dezvoltare ridicat (Tomești, Holboca, Miroslava, Valea Lupului și Ciurea), astfel încât localitățile din prima coroană beneficiază de un nivel mai ridicat al condițiilor de viață ale locuitorilor.**	
• **Populația ZMI reprezintă un procent de 56,05% din populația județeană fapt ce se transpune într-un bazin al forței de muncă amplu.**	
Municipiul Iași	
• **Creșterea demografică a Municipiului Iași în perioada de referință 2005-2020 a fost de circa 16%. Procentul se situează sub media creșterii la nivel de ZMI, însă peste media județeană.**	• Structura piramidei vârstelor ne indică o pondere foarte ridicată a populației ce se va pensiona în următorii 10-15 ani, ceea ce indică o scădere a populației apte de muncă.
• **La nivelul Municipiului Iași există o tendință mai accentuata de întinerire a populației față de tendința la nivelul ZMI. Cea mai mare pondere o are populația cuprinsă între 30 și 44 de ani.**	• Diferența considerabilă dintre populația cu domiciliul și populația stabilă, din cadrul recensămintelor, este o urmare a fenomenul de migrație externă și internă dinspre Republica Moldova, locuitori ce nu continuă să locuiască neapărat în zona în care își stabilesc domiciliul, dar și spre alți poli de creștere ai României sau alte orașe europene, mutări ce adesea se întâmplă informal, fără notarea în cartea de identitate.
• **Există o tendință de descreștere a numărului de dosare pentru ajutorul social ca asigură venitul minim garantat în ultimii 5 ani.**	• Rata natalității a scăzut cu 2,9% în anul 2020 față de 2019.
• **Rata mortalității infantile în scădere.**	
• **Rata mortalității a avut în anul 2020 valori sub media națională (8,9 față de 15,4).**	
• **Creșterea procentuală a populației datorată mișcării migratorie în anul 2020 este**	

considerabil mai mare față de media națională (0,27% față de 0,05%).	
Oportunități	**Amenințări**
• **Resursa umană tânără poate fi capitalizată prin politici proactive de creare de locuri de muncă pe plan local și de creștere a calității vieții, pentru a crește competitivitatea orașelor și a determina populația tânără să rămână.**	• Migrația internă și externă a tinerilor și a persoanelor apte de muncă.
• **Disponibilitatea finanțărilor pentru dezvoltarea urbană, care folosite în mod corespunzător pot duce la creșterea calității vieții și implicit la creșterea gradului de atractivitate pentru tineri.**	• Perspectiva ieșirii de pe piața forței de muncă a generației 50-65 și în consecință scăderea semnificativă a forței de muncă dar și scăderea contribuției sociale și presiunea asupra sistemului de pensii.
• **Integrarea activă în viața socială și comunitară a vârstnicilor, prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă, a activităților de voluntariat și a amenajarea unor spații dedicate pentru ei.**	
• **Contextul pandemic a determinat o înfrânare a mobilității internaționale și naționale în anul 2020 față de datele statistice din anul 2019.**	
PROFIL ECONOMIC	
Puncte tari	**Puncte slabe**
Generalități	
• **Municipiul Iași este principalul motor de dezvoltare economică a unuia dintre cei 7 poli de creștere naționali.**	• Dintre cei 7 poli de creștere naționali, Iași s-a situat în anul 2020 pe ultimul loc la cifra de afaceri și a avut o valoare totală sub jumătate din cifra de afaceri a polilor de creștere Cluj și Timișoara.
• **Municipiul Iași este cel mai mare centru economic al Regiunii Nord-Est, înregistrând o cifră totală de afaceri de 21.300.000.000 lei în anul 2020, mai mult cu 44,09% față de anul 2014.**	• În anul 2020 cifra de afaceri a ZMI s-a redus cu aproximativ 40,7%.
• **Dintre domeniile C.A.E.N. ale sectorului economic axat pe comerț la nivelul ZMI, cel care a înregistrat cea mai mare cifră de**	• Domeniul informații și comunicații, deși ocupă locul 3 ca cifră de afaceri înregistrată la nivelul ZMI, înregistrează o

afaceri în anul 2019 și 2020 este: Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete având în anul 2019 o cifră de afaceri de 4.334 milioane lei.	pondere redusă din cifra de afaceri totală – 13%.
• **În anul 2019 activitățile de servicii în tehnologia informației reprezentau 5,55% din totalul cifrei de afaceri înregistrat la nivel de ZMI, iar în 2020 acest procent a atins 11,96%.**	• Zonele periferice ale Z.M.I. prezintă valori mai mici comparativ cu UAT-urile amplasate tangențial Municipiului Iași în ceea ce privește antreprenoriatul local.
• **Din punctul de vedere al cifrei de afaceri raportat la 1000 de locuitori se observă că:** ▪ **zona din vestul Z.M.I. este specializată în domeniul industriei prelucrătoare (com. Lețcani, Miroslava și Valea Lupului)** ▪ **zona de sud-vest în domeniul comerțului cu ridicata și amănuntul și al construcțiilor(com. Bârnova, Ciurea și Mogoșești)** ▪ **zona de sud-est și est în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul(com. Schitu Duca, Comarna, Prisăcani, Țuțora, Tomești, Ungheni, Holboca și Aroneanu)** ▪ **zona de nord este specializată în domeniul agriculturii (com. Popricani, Movileni și Victoria).**	• Una din problemele principale a ZMI din punct de vedere economic este subdezvoltarea zonelor periferice, atât din punct de vedere al numărului mic de angajați, cât și din punct de vedere al numărului de firme la 1000 de locuitori.
• **Din punct de vedere al antreprenoriatului, zona central-vestică a ZMI prezintă o situație mai favorabilă în ceea ce privește numărul de întreprinderilor raportat la 1000 de locuitori. Astfel, comuna Valea Lupului deține 149 firme/ 1000 de locuitori, comunele Miroslava și Rediu prezintă valori precum 122 firme/ 1000 de**	• Pentru identificarea domenilor care sunt motoarele economice ai polilor de creștere s-a realizat o analiză a coeficientului de localizare a principalelor domenii CAEN în toți cei 7 poli de creștere, iar ZMI față de anul 2014 a pierdut poziția 1 la 6 domenii CAEN, iar față de anul 2011 în cadrul a 10 domenii CAEN. Cel mai

locuitori, respectiv 103 firme/ 1000 de locuitori.	îngrijorător aspect este acela că nu au apărut noi domenii CAEN care să se dezvolte în ZMI și să remarce la nivel național.
• **În ceea ce privește industriile culturale și creative, la nivelul ZMI din cele 26 de activități economice care se încadrează în această categorie 20 sunt prezente și în comunele componente fapt ce subliniază o diversificare a acestor industrii și în mediul rural al ZMI.**	• Accesul prin infrastructura rămâne în continuare dificil, neavând conexiuni rutiere rapide către alte regiuni naționale;
• **La nivel național (excluzând Municipiul București și sectoarele acestuia), Municipiul Iași ocupa locul 12 din punct de vedere al cifrei de afaceri totală înregistrată în anul 2020, față de locul 15 în 2014.**	
• **Existența unui aeroport internațional la Iași care leagă municipiul de alte zone din România și de Europa.**	
• **Din punct de vedere al profitului total net generat de toate sectoarele economice, se remarcă sectorul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, care a înregistrat în anul 2019, 18% din profitul total net al Municipiului Iași.**	
• **Analiza evoluției numărului agenților economici din Municipiul Iași indică o creștere cu 16,17% din anul 2015 până în 2019, de la 13586 agenți economici, la 16.208.**	
• **Se remarcă un număr crescut al agenților economici cu cifră de afaceri peste 1 milion de lei, respectiv 2.153 întreprinderi, reprezentând 15,20% din totalul firmelor din Municipiul Iași.**	
• **Din sectorul industriei prelucrătoare, domeniul fabricării produselor farmaceutice, cel al fabricării altor piese și accesorii pentru autovehicule și cel al fabricării de articole confecționate din textile, reprezintă motoare economice, care produc o cifră mare de**	

afaceri și susțin un număr mare din locurile de muncă ale Municipiului Iași.	
• **Având în vedere că marii agenți economici din top 10 reunesc numai 17,97% din angajații Municipiului Iași, rezultă că economia localității nu este dependentă de numărul limitat de agenți economici, ci este susținută de un număr mai mare de întreprinderi din clase diferite de mărime. Astfel, mediul economic este mai stabil și prezintă mai multă siguranță din punct de vedere al locuitorilor municipiului.**	
• **Domeniile CAEN care au înregistrat o creștere constantă în perioada 2015-2019 au fost: activități profesionale științifice și tehnice, comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor și domeniul construcțiilor.**	
• **În Municipiul Iași există o serie de astfel de structuri care pot aduce un real beneficiu mediului de afaceri prin domeniile cercetate. (Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni", Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Fizică Tehnică, Institutul Național de Inventică Iași, Societatea Inventatorilor din România, Centrul Universitar de Cercetări Medicale Veterinare Iași, Compania Antibiotice, EUROINVENT – Forumul Inventatorilor România).**	
• **Motoarele economice ale ZMI care au fost identificate prin coeficientul de localizare în anul 2020 și prin comparația cu ceilalți poli de creștere sunt: fabricarea produselor farmaceutice de bază, activități de call center, producția de tuburi, țevi, profile tubulare și accesorii pentru acestea din oțel, activități de servicii privind tehnologia informației.**	

• **Comparativ cu nivelul județean, distribuția firmelor pe sectoare economice în Iași are un grad de diversitate mai ridicat.**	
Forța de muncă	
• **Din populația totală a Zonei Metropolitane Iași, procentul salariaților era în anul 2020 de 18,16%, procent mai mare decât ponderea salariaților din totalul populației Județului Iași, care era 9,4% în același an.**	• Valoarea salariaților înregistrată la nivelul comunelor componente Zonei Metropolitane Iași (6.570 salariați) este mai redusă față de valoarea generală a ZMI din anii precedenți în anul 2020.
• **Situația raportată cu privire la numărul șomerilor înregistrați în ZMI în perioada 2015-2020 prezintă o scădere cu 6,25% din anul 2015 până în 2020, de la 2.124 la 1.999 șomeri, respectiv de la 0,48% șomeri din totalul populației ZMI, la 0,37% șomeri din totalul populației ZMI, însă în anul 2020 a existat o creștere în ceea ce privește numărul persoanelor fără un loc de muncă.**	• Municipiul Iași a înregistrat în anul 2020 – 73.779 angajați, adică 91,78% din forța de muncă a Zonei Metropolitane, fapt ce denotă polarizarea excesivă și localizarea întreprinderilor cu mulți salariați preponderent în municipiu. Din această cauză, se produc disparități teritoriale și subdezvoltarea celorlalte localități ale ZMI.
• **Rata șomajului în Municipiul Iași a fost în anul 2020 aproximativ 3%, fiind cu mult sub cea înregistrată în Regiunea Nord-Est (4,67%) și în Județul Iași (3,24%) în anul 2020.**	
Turism	
• **Municipiul Iași beneficiază de prezența a numeroase monumente istorice de importanță națională**	• Contextul pandemic mondial a accentuat caracterul de turism de afaceri și nu de plăcere al Municipiului Iași.
• **Desfășurarea de multiple evenimente culturale, congrese naționale și internaționale**	• Ineficiența ecologizare a arealelor turistice
• **Diversitatea peisajelor naturale și culturale în proximitatea Iașului**	• Insuficientă punere în valoare a monumentelor istorice prin amenajări arhitecturale specifice în afara zonei centrale istorice a Municipiului Iași;
• **Deschiderea administrației locale către crearea de parteneriate cu industria turismului**	• Tendiță puternică de sezonalitate (mai/oct.) a ocupării structurlor de cazare
• **Prezența Aeroportului Internațional Iași a generat o creștere a gradului de**	• Semnalizarea deficitară a atracțiilor turistice și informare redusă

atractivitate turistică la nivel național și internațional.	
Oportunități	**Amenințări**
• **Localizarea în județul Iași, cel mai bine dezvoltat județ al Regiunii de Dezvoltare Nord-Est;**	• Subdezvoltarea Regiunii Nord-Est, care avea o valoare scăzută a P.I.B.-ului în 2019 (7,80%), când ocupa locul 8 din 8, poate să constituie o amenințare în dezvoltarea viitoare a polului de creștere Iași;
• **Creșterea accesibilității ZMI prin autostrada Ungheni-Iași – Târgu Mureș propusă prin Master Planul General de Transport și datorită potențialului de extindere a aeroportului internațional Iași;**	• Slabă conectivitate între estul și vestul Europei întrucât nu există o autostradă pentru a conecta cele două zone turistice.
• **Potențial economic crescut al regiunii prin dezvoltarea sectorului creativ în domeniul turismului cultural și de patrimoniu în ZMI.**	• Neadaptarea la factorii cu un impact major asupra turismului european precum calitate, complexitate, diversitate sau siguranță.
• **Mediul natural atractiv și zonele cu potențial de agrement și turistic creează premisele atragerii de investiții în acest domeniu în Iași și zona metropolitană**	• Migrația forței de muncă calificată din domeniile cheie (exemplu IT).
• **Restaurarea/renovarea/reabilitarea obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural-istoric si valorificarea turistica a acestora;**	• Neconștientizarea rolului introducerii sistemului de management al calității în sectorul turistic.
• **Implementarea de proiecte de infrastructură turistică de către administrația publică locală.**	

DEZVOLTARE URBANĂ

Puncte tari	Puncte slabe
Locuire	
• **Fondul de locuințe din Zona Metropolitană Iași însuma, la 1 ianuarie 2019, 188.971 de locuințe, care reprezentau 57% din numărul total la nivel județean.**	• Valoarea suprafeței locuibile la nivelul municipiului se plasează sub media națională și sub cea regional sau județeană.
• **Principalele comune care preiau fenomenul de suburbanizare a Municipiului Iași sunt cele din prima coroană de localități înconjurătoare ale orașului, iar acest fapt este ilustrat de dezvoltările imobiliare din aceste comune și de creșterea populației datorată mișcării migratorii.**	• Municipiul Iași asigură 19,64 mp/locuitor de spațiu verde înregistrând o scădere față de anul 2014 când putea asigura 22,85 mp / cap de locuitor.
• **Dezvoltarea în teritoriu a Municipiului Iași a fost una constantă, iar în ultima decadă aceasta a fost bazată pe dezvoltarea axelor de vest și sud-est a Municipiului Iași.**	• Doar aproximativ 60% din populație locuieşte la o distanță de sub 10 minute de mers pe jos până la un spațiu public verde de tip scuar, grădină sau parc . Ceilalți 40% din locuitori trebuie să se deplaseze mai mult de 20 de minute pe jos pentru a accesa un asemenea spațiu sau peste 30 de minute, cazul cartierului Bucium.
• **Noile investiții imobiliare pun accent pe oferirea de locuințe cu suprafețe locuibile mari, crescând astfel calitatea locuirii.**	• Dezvoltarea teritorială a Municipiului s-a bazat pe două mari funcțiuni: locuire și industrie/comerț, însă aceasta nu a avut în vedere o creștere considerabilă a gradului de motorizare și, de asemenea, nu a vizat o dezvoltare integrată în ceea ce privește funcțiunile de loisir, agreement și spațiile verzi astfel încât zona centrală trebuie să acopere aceste necesități la nivel macro.
Cultură și patrimoniu	
• **Municipiul Iași a prezentat încă de la prima datare istorică un important centru al României, iar acest fapt s-a transpus în capitalul bogat și divers de active culturale din prezent.**	• Neexploatarea monumentelor istorice și lipsa unor intervenții de reabilitare asupra acestora.
• **Caracterul de emblemă al orașului pe care îl are Palatul Culturii la nivel național.**	• Demolarea parțială sau totală a monumentelor de patrimoniu industriale

	abandonate, ce necesită reparații urgente, printre care: Fabrica de Cărămizi de la Ciurea, Fabrica de Țigarete, Fabrica de Bere "Zimbru", și Atelierele C.F.R. Nicolina.
• **Mănăstirea Frumoasa din 1584 a fost reabilitată prin Axa prioritară 5 – îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural.**	• Dezvoltarea minimală a infrastructurii de agrement.
• **Municipiul Iași ocupă locul al doilea ca număr de instituții și personal angajat în acest domeniu.**	• Neutilizarea malurilor râului Bahlui pentru a constitui o axă verde-albastră la nivelul orașului.
• **Dintre cele aproximativ 60 de monumente identificate în raportul elaborat de Direcția de Cultură privind starea tuturor monumentelor reprezentative din Iași, în anul 2015, mai puțin de o treime beneficiază de lucrări de restaurare sau reabilitare.**	
Servicii Publice	
• **La nivel ZMI sunt prezente toate nivelele educaționale; preșcolar, școlar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și universitar.**	• Populația școlară la nivelul ZMI în perioada 2014-2020 a înregistrat o tendință de scădere în comunele: Schitu Duca, Dobrovăț, Victoria, Aroneanu, Țuțora, Tomești și Miroslava.
• **Populația școlară din ZMI a crescut în perioada 2014-2020 cu un procent de 0,04% (cu excepția a 7 comune). Procentul se situează peste media națională.**	• Existența unei tendințe de scădere a numărului de absolvenți ai învățământului post-liceal subliniază insuficiența infrastructurii educaționale de acest tip de a fi atractivă pentru continuarea studiilor – clase maiștri (-26%), și cel postliceal – clase postliceu (-7%).
• **Există o tendință de creștere a persoanelor înscrise în învățământul universitar, astfel încât de la 151.416 înscriși în 2015 numărul acestora a crescut în 2020 până la 157.135.**	• Scăderea numărului de unități de învățământ la nivelul ZMI (260 de unități în 2020 față de 269 în 2015).
• **Au fost realizate investiții în perioada de programare financiară 2014-2020 în dotarea**	• Lipsa laboratoarelor școlare în comunele: Movileni și Victoria

unităților școlare (41 de terenuri de sport aferente unităților de învățământ)	
• **Rezultatele excepționale ale elevilor de la unitățile de învățământ din Municipiul Iași.**	• Lipsa atelierelor școlare în 12 din cele 23 de comune
• **Gama largă de specializări oferite de învățământul universitar din Municipiul Iași**	• în comunele Rediu, Bârnova, Valea Lupului, Tomești și Holboca, mai puțin de 10% dintre elevi învață în comuna în care locuiesc, restul făcând naveta în unitățile școlare aflate în Municipiul Iași.
• **Există proiecte de construcție a unor locuințe sociale pe teritoriul Municipiului Iași în implementare**	• Există un grad ridicat de solicitare a infrastructurii de învățământ la nivelul ZMI astfel încât la nivelul ZMI există un număr de 33,39 elevi/sală de clasă.
• **Infrastructura de asistență socială are capacitatea de a deservi un număr mare de beneficiari.**	• Tendința de scădere a personalului didactic în 13 din cele 23 de comune din ZMI.
• **Există o tendință de creștere a personalului sanitar și al dotărilor.**	• Există comune din ZMI care au un număr de locuitori alocați per medic ce depășesc valorile județene.
• **Existența în municipiul Iași a unui număr de 14 spitale publice care pot deservi orașul și comunele din ZMI**	• În Zona Metropolitană Iași nu sunt disponibile în prezent servicii sociale de îngrijire la domiciliu/ în comunitate, iar din acest motiv au fost înregistrați un număr mare de adulți instituționalizați.
• **Viitorul Spital Regional de Urgență Iași va avea o capacitate de 850 de paturi.**	• Distribuția neuniformă a unităților medicale în comunele componente ale Zonei Metropolitane Iași.
• **Comparativ cu ceilalți poli urbani numărul de paturi în spitale raportat la mia de locuitori are cele mai mari valori (16,4 paturi per 1000 de locuitori).**	
Utilități Publice	
• **Bună deservire a municipiului Iași cu rețea de distribuție a gazelor naturale. Ocuparea străzilor din intravilanul Minicipiului Iași cu rețea de gaze naturale în procent de 92,3%.**	• În ceea ce privește gradul de alimentare cu apă potabilă, la nivelul Zonei Metropolitane Iași, doar 14 localități dintr-un total de 20 dețin sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă.
• **Proiectul de cogenerare a energiei realizat de Universitatea Tehnică "Gheorghe**	• Starea degradată a stației de tratare Timișești.

Asachi", care a presupus reabilitarea a 12 cămine din Campusul "Tudor Vladimirescu" și achiziționarea a două module de cogenerare a energiei, face ca acum Universitatea să devină producător de energie electrică.	
	• Starea precară a conductelor de apă.
	• În 8 comune din totalul de 27 care alcătuiesc Zona Metropolitană Iași , sistemul de canalizare a apelor uzate este inexistent.
	• Cartierele Galata, Bucium, nordul cartierului Păcurari, Cartierul Ciric sunt parțial deservite cu sistem centralizat de canalizare a apelor uzate.
	• La nivelul ZMI, doar 8 comune dețin sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale.
	• La nivelul Zonei Metropolitane Iași, energia termică în sistem centralizat este distribuită doar în municipiul Iași, iar în restul localităților neexistând sistem centralizat de alimentare cu energie termică.
	• Având în vedere că în zona centrală a Municipiului Iași rețeaua este veche și se află într-o stare de degradare, se produc frecvent întreruperi ale furnizării de energie sau fluctuații de tensiune.
Mobilitate urbană	
• **Pentru planificarea călătoriilor cu transportul public este utilizată harta interactivă (Transporturban.ro).**	• Degradarea sau lipsa stațiilor de transport în comun.
• **Existența a 94 de intersecții semaforizate și dotate cu sistem de management al traficului**	• Conectivitate redusă pe direcția nord – sud, insuficiente treceri peste calea ferată și cele două râuri (Nicolina și Bahlui).
• **Existența stațiilor de parcare pentru taxiuri (transport în comun privat).**	• Spații pietonale subdimensionate (sub 1-1.5m) în zonele de locuințe individuale de pe colinele Iașului.

• **Existența parcărilor subterane în zona centrală care acoperă o mare parte din nevoie de parcare.**	• Gările nu sunt valorificate ca porți de intrare în oraş (piața gării etc.)
• **Existența unei politici privind parcarea și administrarea a 960 de locuri de parcare publice.**	• Există în continuare zone nedeservite de linii de transport în comun, cartierele: Țicău şi segmente din Galata, Moara de Vânt sau Aviației.
• **În cadrul perioadei de finanțare 2014-2020, Municipiul Iași a achiziționat echipament rulant prin fonduri nerambursabile după cum urmează: 16 tramvaie – 168 mil. Lei, 20 de autobuze electrice de 12 m – 67 mil. Lei și 24 de autobuze electrice de 10 m – 76 mil. Lei.**	• Nu există amenajări specifice pentru transbordarea de la transportul public metropolitan către cel urban.
	• Congestia pe principalele căi de circulații îngreunează deplasarea transportului public şi scade eficiența acestuia.
	• Nu există noduri intermodale / park & ride care să poată prelua fluxurile auto din aşezările suburbane către Iaşi.
	• Parcările din cartierele de locuințe colective ocupă cea mai mare parte a resurselor de teren proiectate inițial pentru spații comunitare.
	• Deficit ridicat de locuri de parcare în zona centrală, străzile: Sfântul Lazăr, Zimbrului şi Prof. Anton Şesan.
	• Zonele de expansiune nu sunt echipate cu spații pietonale corespunzătoare.
	• Insuficiente traversări pentru pietoni peste râurile Bahlui, Nicolina şi peste calea ferată.
	• Majoritatea comunelor suburbane traversate de calea ferată (linia 606) nu au gări motiv pentru care nu pot folosi această infrastructură.
	• Existența unui număr însemnat de drumuri județene care necesită modernizare (mai ales în zonele de expansiune): DJ 248B, DJ 282, DJ 280E, DJ 248B, DJ 249.

	• Intersecții neaccesibilizate pentru persoane cu dificiențe de vedere sau dizabilități fizice.
	• Comunele cu o cerere ridicată de transport au acces îngreunat la liniile de transport public: Valea Lupului (zona de expansiune), Miroslava, Holboca (doar satul Dancu este deservit).
	• Lipsa unor stații de transport public amenajate corespunzător în comunele din ZMI.
	• Nu există hărți cu rutele sau orarul pentru liniile de transport public din ZMI.
Spațiu public	
• **Pietonizarea parțială a străzii Ștefan cel Mare și Sfânt.**	• Majoritatea cartierelor de locuințe colective nu dispun de spații publice, însă există spații care pot fi amenajate drept spații publice sau scuaruri pentru amplificarea calității vieții locuitorilor;
• **Existența unor resurse de teren de mici dimensiuni care pot fi amenajate ca piațete, scuaruri sau chiar grădini, cartierele: Cantermir, Mircea cel Bătrân sau Dacia.**	• În majoritatea cazurilor din cartiere, spațiile cu potențial de utilizare de către cetățean și care ar putea fi înfrumusețate sunt la momentul actual, folosite drept parcări, sau sunt spații neamenajate, folosite aleatoriu de către locuitorii cartierelor (cartierul Nicolina);
• **Existența unor spații publice de succes, reprezentative la nivelul orașului: Grădina Palas, Parcul Copou, Parcul Teatrului Național, Parcul Expoziției, zona Ciric și Piața Voievozilor din Alexandru.**	• Acces redus la spațiile publice din cartierele Țicău, Moara de Vânt și Tătărați Nord;
• **Gradul de deservire a cartierelor rezidențiale Tătărași, Podu Roș și Alexandru cel Bun cu spații publice și spații comunitare;**	• Cea mai mare parte a spațiilor publice amenajate în incintele locuințelor colective sunt locuri de joacă, astfel încât se resimte lipsa unor spații amenajate pentru comunitate și alte categorii de vârstă decât copii și părinți.
• **Existența unei axe identitare (cultural-universitar) care adună în lungul ei cea mai mare parte a spațiilor publice de succes: Carol I, Independenței, Elena Doamnă, T.Vladimirescu.**	• Cea mai mare parte a spațiilor publice din cartierele de locuințe colective au fost compromise fiind transformate în parcări.

• **Inserția treptată de locuri de joacă pentru copii în incintele locuințelor colective.**	
Profil spațial	
• **Polarizarea în jurul unei axe ale elementelor de interes municipal și crearea unor trasee cultural-universitare**	• La nivelul Municipiului Iași există foste zone industriale care nu au fost refuncționalizate și care au un impact negativ asupra imaginii urbane.
• **Potențialul de conversie funcțională a terenurilor urbane ocupate de foste zone industriale.**	• Accesibilitatea la dotări publice de interes local este una dificilă pentru cartierele periferice. •
• **Prezența elementului acvatic în cadrul urban prin cele două râuri care traversează pe axa est-vest poate constitui un punct de plecare pentru implementarea unei strategii verzi-albastre la nivelul orașului.**	• Zonele predispuse riscurilor naturale rămân neutilizate
• **Situri Natura 2000 în partea de nord și sud cu un potențial turistic ridicat: Pădurea Bârnova – Repedea, Pădurea Bârnova, Valea lui David, Pădurea și Pajiștile de la Mârzești și Dealul lui Dumnezeu.**	• Expansiunea urbană în comunele cu un grad rapid de dezvoltare nu a fost rezultatul unei planificări urbane integrate.
Oportunități	**Amenințări**
Mobilitate urbană	
• **Fonduri europene cu axe dedicate mobilității urbane durabile (ex. POR, PNRR, Urbact).**	• Tendința de creștere a indicelui de motorizare, aspect care crește cererea pentru parcări rezidențiale și conduce la suprasolicitarea tramei stradale.
• **Fonduri pentru cercetare dedicate mobilității urbane care pot fi accesate de mediul universitar împreună cu Primăria Municipiului Iași (axe Dedicate din programul Horizon Europe).**	• Rețeaua de autostrăzi și drumuri expres menite să lege Iașul de Târgu Mureș și București este programată pentru 2030. •
• **Măsurile de mobilitate urbană durabilă implementate de primărie și acceptate de populație (pietonizare centru istoric, infrastructură velo, etc.) asigură predispoziția pentru noi proiecte în aceeași direcție.**	• Plasarea municipiului Iași în afara coridoarelor prioritare din rețeaua TEN-T (renunțarea la coridorul IX). •

• **Râurile Bahlui și Nicolina pot fi transformate în axe de dezvoltare verde-albastre.**	• Legături dificile la nivelul căii ferate cu principalele centre urbane (magistrala 600 neelectrificată, legătură indirectă cu magistrala 500).
• **Accesibilitate sporită la nivel național și internațional prin prezența Aeroportului Internațional Iași**	• Dependență față de nodul rutier și feroviar Pașcani.
	• Întârzieri în realizarea rețelei de autostrăzi și drumuri expres menite să deservească Iașul.
Spațiu Public	
• **Malul râului Bahlui are potențialul de a deveni o nouă axă a orașului, mai mult o zonă de promenadă care pune la dispoziție legătura între zona Universității Politehnice Gheorghe Asachi, Platforma industrial de vest și cartierele rezidențiale Tătărași, Podu Roș, Alexandru cel Bun și Dacia;**	• Creșterea indicelui de motorizare în ultimii ani contribuie decisiv la creșterea cererii pentru parcări rezidențiale și compromiterea treptată a resurselor de spațiu public.
• **Tendință la nivel național de valorificare și extindere a spațiilor publice concretizată printr-un număr din ce în ce mai mare de proiecte și finanțări pe acest subiect (mircogranturi ex. Fundația Comuntară).**	• Tendința de conversie a resurselor de teren fără a include noi spații publice necesare mai ales în noile zone rezidențiale.
• **Tendința accentuată la nivel mondial (parțial și național) de a implica comunitatea în amenajarea spațiilor publice.**	
Locuire	
• **Programele Operaționale Regionale care sprijină reabilitările de locuințe colective.**	• Prezența clădirilor de locuit cu risc seismic ridicat;
	• Îmbătrânirea fondului locative.
Cultură și patrimoniu	
• **Dezvoltarea și promovarea infrastructurii culturale**	• Pierderea identității culturale a municipiului Iași.
• **Dezvoltarea evenimentelor culturale de mare anvergură atât la nivelul municipiului Iași, cât și la nivelul localităților componente ZMI**	• Scăderea interesului din mediul extern asupra vieții culturale și a patrimoniului din municipiulu Iași și ZMI.
• **Dezvoltarea unui program de evenimente de artă stradală și dezvoltarea identității municipiului Iași prin arta stradală**	

• **Realizarea de proiecte pentru sprijinirea sportului și crearea zonelor de agrement**	
• **Amenajarea de trasee velo și de alergare în pădurile, zonele naturale din jurul municipiului**	
Servicii Publice	
• **Parteneriatele dintre autoritățile locale și furnizorii privați**	• Atractivitate mai mare pentru studenți a Municipiilor București și Cluj-Napoca.
• **Dezvoltarea resursei umane prin îmbunătățirea educației, oferirea de traininguri sau parteneriate cu furnizori privați.**	• Blocaje în absorția fondurilor europene, în cadrul exercițiului financiar 2021 – 2027. •
• **Accesarea de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor necesare în ZMI**	• Schimbări politice locale, naționale și europene.
• **Atragerea mediului privat în problemele sociale cu care se confruntă comunitatea ar avea ca rezultat sponsorizări de evenimente/parteneriate.**	• Lipsa unei cartografieri a furnizorilor și a serviciilor sociale
• **Posibilitatea finanțării prin fonduri nerambursabile a unor proiecte de extindere a rețelelor de utilități existente.**	• Schimbările climatice la nivel mondial care au produs efecte și la nivel local, în mod special prin creșterea temperaturilor, au produs și vor produce modificări mari la nivelul precipitațiilor. Constituie o amenințare întrucât au generat inundații urbane din cauza depășirii capacității sistemelor centralizate de canalizare de a prelua apele pluviale în timpul precipitațiilor cu o intensitate ridicată.
Profil spațial	
	• Dezvoltarea în extenso sub formă dispersată și de densitatea mică, fără o utilizare eficientă în prealabil a resurselor de teren din zonele deja urbanizate și bine conectate la rețeaua de transport în comun. Această practică este una nesustenabilă, consumând resurse de teren și resurse economice adiționale, prin presiunea pusă asupra infrastructurii de transport și a celei tehnico-edilitare, facilitând un stil de viață nesustenabil, centrat pe utilizarea automobilului personal.

	• Fragmentarea amprentei construite și separarea clară a zonelor rezidențiale de nucleul cu țesătură industrială / comercială / servicii ce va continua să concentreze o parte majoritară a locurilor de muncă din oraș, poate duce la congestionarea traficului între acestea.

MEDIU ȘI PEISAJ

Puncte tari	Puncte slabe
Zona Metropolitană Iași	
• **Peisajul creat de relieful zonei face ca zona urbană a ZMI să aibă un cadru natural deosbit**	• Lipsa unei planificări urbane coerente de-a lungul dezvoltării orașului a scăzut suprafața de spațiu verde per capita.
• **Prezența unor ape minerale sulfuroase și feruginoase la Nicolina reprezintă o resursă naturală valoaroasă**	
• **Există la nivelul ZMI 6 stații de monitorizare a calității aerului**	
• **Arii naturale protejate de interes național și județean: Balta Teiva-Vișina, Pădurea Medeleni, Fânețe Seculare Valea lui David, Cotul Bran pe Râul Prut, Poieni Cărbunăriei, Pădurea Uricani, Locul fosilier Dealul Repedea, Acumularea Chirița și Râul Prut;**	
• **Aria naturală protejată de interes internațional – sit RAMSAR, Iași Wetlands/ Zonele Umede Jijia – Iași, cu o suprafață de 19432,5 ha și cuprinde siturile Natura 2000 ROSPA0042 Eleșteele Jijiei și Miletinului și ROSCI0222 Sărăturile Jijia Inferioară Prut.**	
• **Suprafețe extinse împădurite în zona de sud a Zonei Metropolitane Iași;**	

• **Creștere a gradului de deservire cu servicii de salubritate în zonele rurale.**	
Oportunități	**Amenințări**
• **Posibilitatea finanțării prin fonduri nerambursabile a unor proiecte de conservare și extindere a infrastructurii verzi-albastre a ZMI.**	• Schimbările climatice pot afecta biodiversitatea (habitatele, diferite specii faunistice etc.);
• **Înființarea de noi zone protejate la nivelul ariei de implementare SIDU;**	• Compromiterea resurselor de cadru natural valoros (Situri Natura 2000) prin dezvoltări agresive față de mediu sau imaginea zonei;
	• Slaba implementare a colectării separate a deșeurilor de ambalaje în special la micile magazine și populația rurală;
	• Lipsa infrastructurii tehnice de sortare a deșeurilor solide colectate amestecat.

Secțiunea 3. Viziunea și obiectivele de dezvoltare pentru perioada 2020 – 2030

Viziunea, misiunea și obiectivele de dezvoltare reprezintă acea parte a unui document de planificare strategică care necesită a fi țelurile pe termen lung ale unui oraș și, în consecință, acestea trebuie să fie în strânsă corelare cu nevoile reale ale unei comunități și să simbolizeze ideea de ”bine comun” al tuturor locuitorilor. Din acest set de premise/scopuri trebuie să derive măsurile și proiectele care vor contribui în mod activ la nevoile diferiților actori urbani, iar pentru ca acestea să își demonstreze eficiența este imperios necesar ca aceste proiecte rezultate să fie prioritizate, delimitate temporal, bugetate și comunicate în permanent comunității pentru a evita sincope în implementarea acestora.

Documentele de planificare strategică trasează dezvoltarea pe termen mediu spre lung a unei comunități, așadar acestea necesită un grad de maleabilitate și adaptabilitate la condițiile actuale în fiecare punct al implementării listei de proiecte, însă, totodată, au în vedere alocarea de resurse și utilizarea oportunităților în mod eficient. Dezvoltarea urbană este un proces mai ușor de gestionat și adaptat chiar și în perioade cu provocări majore dacă strategia care fundamentează această dezvoltare este una bazată pe priorități și o viziune comună a tuturor actorilor urbani.

Dezvoltarea durabilă a devenit în ultimele decenii preocuparea planificării spațiale a tuturor statelor de pe glob, deoarece este necesară o abordare a orașelor care să vizeze trei direcții : orașe compacte, orașe regenerate și orașe conectate, astfel încât acestea să se îndrepte în direcția sustenabilității spațiale, atât a orașelor aflate în expansiune, cât și a celor aflate în contracție care se confruntă cu problematici legate de demografie sau economice.

Orașele compacte sunt cele în care este promovată o planificare pro-activă, echilibrată și în care spațiul urban este divizat în mod echitabil astfel încât să deservească drept cadru prielnic tuturor activităților din cadrul orașului.

Orașele regenerate sunt acele orașe în care se pune un accent pe spațiul public, calitatea vieții și resursele locale de active urbane care pot deservi pentru investiții strategice precum obiectivele de patrimoniu sau fostele zone industriale.

Orașele conectate vizează mobilitatea atât în cadrul limitelor administrative, cât și în afara acestora, însă prin modalități nepoluante pentru a reduce gradul de dependență de autovehicule.

Politica urbană a României are ca și unul dintre cele cinci obiective prioritare Dezvoltarea spațială durabilă pentru a putea tinde către cele trei scopuri[288]:

i) ***orașe verzi și reziliente,*** care poate fi atins prin abordarea soluțiilor de ameliorare a factorilor de mediu atât în circumstanțele unor dezastre naturale, cât și ale asigurării unui mediu verde și curat în cadrul urban pentru viața comunității cotidiene;

ii) ***orașe competitive și productive***, care pentru a fi îndeplinit vizează creșterea atractivității orașului pentru locuire, muncă și investiții prin abordarea spațiilor publice și a celor degradate din cadrul țesutului urban;

[288] https://www.adrbi.ro/media/2255/teoria-schimb%C4%83rii.pdf

iii) ***orașe juste și incluzive***, în care se vor avea în vedere facilitarea accesului la utilități și servicii publice, îmbunătățirea condițiilor de locuire și construirea unui spirit comunitar .

Cel de-al patrulea obiectiv, cel al *orașelor bine guvernate,* este o condiție prealabilă pentru atingerea primelor trei, și poate fi atins prin facilitarea cadrului instituțional în ceea ce privește procesele de amenajare și planificare a spațiului urban prin definirea zonelor de dezvoltare prioritară care să capete un rol coordonator și integrator pentru implementarea politicilor sectoriale la nivel metropolitan.

Municipiul Iași este și a fost un pol de atracție pentru activitățile economice și educaționale din regiunea de Nord-Est, astfel încât există un flux continuu de persoane și de bunuri între acesta și arealul extins de influență care radiază mai departe de granițele administrative ale acestuia, iar în consecință există o nevoie de armonizare a strategiilor de dezvoltare la nivel metropolitan.

Dezvoltarea urbană limitrofă a municipiului Iași din ultimii ani a fost una neplanificată care pune o presiune suplimentară pe infrastructura existentă a orașului dat fiind caracterul monofuncțional al acestora (cartiere rezidențiale), astfel încât orice soluție la nivel micro trebuie să țină cont de contextul macro al intervenției pentru a putea contribui la ”binele comun” amintit anterior. Expansiunea în teritoriul suburban are numeroase cauze printre care amintim: nevoia de spații locative mai generoase, de grădini/terase, precum și îmbătrânirea fondului locativ existent în cadrul orașului, însă efectele se observă în cadrul municipiului: volume mari de trafic pe căile de acces în oraș și suprasolicitarea infrastructurii sociale (școli, grădinițe, spitale ș.a.).

De-a lungul istoriei au existat mai multe ”școli” de morfologie urbană, iar Școala franceză promova ideea că orașul este un producător de relații sociale și economice care se reflectă în forma fizică, însă această definiție poate fi reversibilă în sensul în care și forma urbană poate avea efecte asupra relațiilor economice și sociale astfel încât din nou, se întărește ideea nevoii unui cadru urban coerent, funcțional și animat pentru a putea crește calitatea vieții în mediul urban și pentru a contracara efectele fenomenului de ”suburbanizare”.

În contextul global în care nevoia de teren și, în special, cel din intravilanul localităților este din ce în ce mai mare, regenerarea urbană joacă un rol important, dat fiind faptul că orice resursă de teren liber, degradat sau nevalorificat trebuie exploatată. De asemenea, imobilele care nu sunt utilizate la potențialul acestora duc la slăbiciuni în sistemul intern al orașului în ceea ce privește gradul de confort al locuitorilor, productivitatea terenurilor și imaginea orașului în sine.

Conform Băncii Mondiale, un proiect de regenerare urbană are 4 etape prin care acesta trebuie să treacă[289]:

[289] https://urban-regeneration.worldbank.org/about

Etapa 1: Previzionarea schimbării – Etapa de definire a contextului actual

Aceasta este etapa de analiză care oferă baza pentru o evaluare strategică a oportunităților de dezvoltare viitoare, bazându-se pe cunoașterea și înțelegerea contextului trecut și prezent al orașului precum și pe o estimare a viitoarelor posibilități. Având rezultatele acestei etape de inventariere a principalelor elemente, autoritățile publice locale pot genera diverse scenarii de dezvoltare pentru ca apoi să poată avea loc dezbateri pe acestea și pentru a se face cea mai bună alegere pentru viitorul orașului.

Etapa 2: Construirea unei rețele de direcții de acțiune și de instituții responsabile – Etapa de planificare

În timp ce etapa de analiză oferă premisele proiectului ținând cont de un raționament global, etapa de planificare stabilește contextul și viziunea pe termen lung. Pentru ca dezvoltarea dezirată să poată fi menținută și în cazul unor schimbări neprevizionate ale sectorului economic și socio-politic, cadrul strategic de planificare nu trebuie să fie unul extrem de rigid, deoarece având o astfel de abordare în contextul unor presiuni externe crește riscul neîndeplinirii viziunii de dezvoltare. Structura strategiei de dezvoltare trebuie să îmbine o viziune inspirațională cu politici și măsuri clare. În acest mod, sectorul economic poate să își asume riscul unor investiții de amploare, iar sectorul social este asigurat că scopurile comunității vor fi atinse nefiind subordonate dorințelor din piață.

Etapa 3: Încurajarea finanțărilor private – Etapa de finanțare

Indiferent de inițiatorul proiectului (administrația publică sau investitor privat), proiectele la scară mare de regenerare urbană sunt complexe și necesită ca resursele financiare mari să fie planificate și implementate în mod optim. Parteneriatele între sectorul public și cel privat sunt încurajate nu doar pentru divizarea costurilor, ci și pentru cea a riscurilor și a capacităților tehnologice. Având aceste considerente în vedere, orașele, de obicei, abordează o compilație de surse de finanțare (interne – buget local, județean, național sau externe – fonduri europene, granturi, investitori privați), politici și măsuri de reglementare, precum și parteneriate strategice pentru a putea finanța investițiile necesare pentru a atinge viziunea dorită. Instrumentele de reglementare de care o municipalitate dispune sunt: deduceri de taxe și impozite, zonificarea funcțională și reglementările pentru fiecare dintre unitățile teritoriale de referință la nivelul UAT-ului și stabilirea coridoarelor de expropiere pentru intervenții de utilitate publică.

Etapa 4: Transformarea ideilor în acțiuni – Etapa de implementare

Implementarea proiectului este momentul în care viziunea se transpune în realitate prin intermediul resurselor financiare, materiale, tehnologice și umane angrenate în proces. Supervizarea autorităților publice este probabil cel mai important factor al etapei de implementare, deoarece proiectele de regenerare urbană sunt proiecte pe termen lung și exhaustiv transformative, fapt ce include piedici și riscuri de-a lungul punerii în operă care necesită gestionare astfel încât toți actorii urbani implicați în proiect să nu piardă din vedere obiectivele finale ale procesului. Testul suprem al autorităților publice în acest context este acela de a menține viziunea indiferent de modificările politice și economice, astfel încât printre rezultatele proiectului să fie și o coexiune socială. Pentru ca procesul

de implementare să fie coerent este recomandată divizarea acestuia în faze/etape mai ușor de gestionat și de monitorizat.

Un concept care este de actualitate în proiectele de regenerare urbană este acela al utilizării ca unitate de măsură urbană cartierul[290] , iar acest aspect poate fi explicat prin faptul că la nivelul acesta intervențiile sunt mai ușor de gestionat și pot implica mai mult locuitorii în procesul de design pentru ca aceștia să aibă un simț al apartenenței la comunitatea din care fac parte. Eric Klinenberg, în cartea sa "Palaces for the People" subliniază faptul că durata medie de viață a locuitorilor poate varia în mod considerabil în funcție de infrastructura socială și de servicii din comunitatea fiecăruia. Pentru a putea avea legături sociale în cadrul comunității sunt necesare următoarele elemente: o densitate ridicată a spațiilor publice, infrastructura socială, spații comerciale de-a lungul străzilor și alte elementele care pot naște interacțiuni (fenomenul de "positive frictions") . În cadrul documentului realizat de organizația Civic Square în colaborare cu Urban Regeneration Mix, Urbact și Uniunea Europeană-Fondul european de dezvoltare regională sunt prezentate 2 elemente urbane cheie pentru decada 2020-2030, iar acestea sunt: piețele publice și un laborator de economie a cartierului. Acesta din urmă vizează o abordare bottom-up a proiectelor de regenerare urbană în strânsă legătură cu crearea unor micro-economii circulare la nivelul fiecărei comunități care să îmbine mediul social cu cel economic și cu protecția mediului.

Importanța spațiilor publice atât mineralizate, cât și naturale în gradul de fericire al locuitorilor a fost evidențiată de numeroase studii de specialitate, însă perioada de lockdown cauzată de pandemia de Covid-19 la nivel global a scos acest aspect într-o nouă lumină[291] , iar conform organizațiilor mondiale care se preocupă de dezvoltarea sustenabilă a orașelor viitorului există o nevoie de a crea o infrastructură verde rezilientă la schimbările climatice și una a spațiilor publice care să nu reprezinte doar un coridor care să asigure conexiunea între origine și destinație a pietonilor.

Așadar, având toate cele amintite anterior ca și premise pentru devoltarea viitoare a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane Iași, prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană propune ca și scopuri pentru anul 2030, următoarele:

VIZIUNEA 2030

Iașiul anului 2030 este o metropolă europeană rezilientă, prosperă și inteligentă, un centru de afaceri, de inovare, cercetare, un centru universitar de prestigiu internațional, animat de o comunitate dinamică, creativă și implicată în atingerea unui nivel de trai care să se situeze peste media națională, susținut de servicii publice performante.

[290] https://urbact.eu/412-designing-neighbourhood-xxi-century-through-strategic-innovation

[291] https://eurocities.eu/goals/streets-for-people/

În perioadele anterioare de programare 2007-2013 și 2014-2020, s-au implementat cu succes numeroase proiecte de dezvoltare, atât în Municipiul Iași cât și în zona metropolitană, însă acest ritm de dezvoltare necesită să fie menținut pentru a putea consolida noțiunea de „pol regional al cunoașterii și competitivității". Pentru ca impactul proiectelor să fie unul multivalent s-au identificat principalele paliere care necesită intervenții integrate: mobilitatea urbană, spațiile publice, fondul de locuințe și de clădiri publice, digitalizarea autorităților locale, mediul de afaceri, mediul academic și comunitățile dezavantajate. Aceste domenii au fost vizate și în investițiile realizate anterior, însă progresele tehnologice continuă să inoveze cu o frecvență care necesită transpusă și în proiectele urbane pentru a putea crește competitivitatea metropolei la un nivel care excede granițele unității teritorial administrative. Potențialul municipiului Iași și a zonei metropolitane a acestuia este într-o porporție semnificativă constituit din resursa umană axată pe domeniile creative și pe cercetare și inovare. Transformarea peisajului urban (natural, antropic și cultural) într-un motor economic va stimula dezvoltarea teritorială, va reprezenta un suport economic și va promova un trai sănătos și la un nivel ridicat, atât al organismului urban care se constituie din sisteme interelaționate și interconectate, cât și al celui uman implicat în proces.

Ca urmare a celor enunțate anterior, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană propune o serie de acțiunii care au menirea de a gândi global, dar de a acționa local care vor avea un impact pozitiv asupra unui număr cât mai mare de persoane care alcătuiesc comunitatea locală, regională și națională.

MISIUNEA 2030

Pentru a putea atinge viziunea propusă pentru Iașiul anului 2030 sunt necesare intervenții integrate la nivelul:

mobilității urbane prin elemente de infrastructură modernizate,

calității vieții prin investiții ce vizează spațiul public și locuirea,

mediului economic prin atragerea de noi investitori și sprijinirea IMM-urilor,

mediului academic prin finanțarea susținută, încurajarea cercetării aplicate și a parteneriatelor cu mediul de afaceri și administrația publică

al patrimoniului cultural prin întărirea caracterului local, creșterea calităților acestora și promovarea lui,

al patrimoniului natural prin protejarea și valorificarea responsabilă a acestuia,

al domeniului medical prin modernizarea/ dotarea unităților medicale existente și

al administrației publice locale prin digitalizarea și eficientizarea proceselor, astfel încât investițiile din perioada 2021-2027 să transforme orașul într-un oraș incluziv, sigur,

Pentru a putea atinge condițiile cadru setate în cadrul viziunii este nevoie de o abordare integrată care să urmărească următoarele cuvinte cheie:

- sustenabilitate,
- tehnologizare,
- locuibilitate,
- inovativ,
- atractiv pentru locuire,
- pol de atracție,
- interconectare,
- management.

Iași – un pol urban sustenabil

Promovarea unei calități a vieții la un grad ridicat prin investiții în infrastructura verde-albastră a orașelor este un subiect de actualitate având în vedere faptul că aceasta este într-o relație de directă proporționalitate cu relația dintre locuitori și mediul înconjurător, iar reorientarea către surse de

energie regenerabile este una din modalitățile de creare a unui mediu durabil în care biodiversitatea să fie protejată și pusă în valoare, iar gradul de satisfacție al cetățenilor săi va atinge cote mai înalte.

Iași – un pol urban tehnologizat

Progresele tehnologice stau la baza creșterii competitivității mediului economic, deoarece acestea au rolul de a eficientiza procesele de producție. Contribuția la aceste salturi tehnologice se realizează în principal prin infuzia de inovare pe care industria creativă o poate realiza alături de mediul academic de înaltă performanță, iar un mediu economic prosper este un motor pentru întreaga comunitate.

Iași – un pol urban locuibil

Calitatea fondului de locuințe este în strângă corelare cu gradul de satisfacere a nevoilor individuale de securitate conform piramidei necesităților a lui Maslow. Locuirea în mediul urban poate fi definită ca și procesul complex de convieţuire a comunităţilor umane într-un cadru creat de om care poate avea un impact semnificativ pentru fiecare locuitor în parte. Această structură pe care fiecare locuitor o tratează în mod diferit la interior trebuie să prezinte la exterior calități care să reprezinte și să fie în concordanță cu nevoile și aspirațiile comunității ca și ansamblu.

Iași – un pol urban de atracție

Pentru a putea avea capacitatea de a polariza atât mediul de afaceri, cât și forță de muncă calificată, turismul național și internațional este necesară o abordare integrată de a crea ineditul local care să fie în conformitate cu tradițiile și obiceiurile ieșene, dar și cu caracterul de metropolă modernă. Gradul de atractivitate al unui oraș poate fi contorizat prin indicele de satisfacție al fiecărui locuitor al său, precum și prin dorința persoanelor din exterior a descoperi elemente ale mediului intern al orașului, iar investițiile viitoare trebuie să aibă în vedere acest aspect la momentul prioritizării acestora.

Iași – un pol urban interconectat

Un oraș care reprezintă un nod important în rețeaua teritorială se axează pe un flux continuu multidirecțional de activități în rețele multiple în care schimburile se realizează în mod eficient prin intermediul unei infrastructuri caracterizate prin accesibilitate și cu diversitate de tipologii de mobilitate.

Iași – un pol urban bine guvernat

Dezvoltarea urbană este un proces care se axează pe o cooperare strânsă între administrația publică locală, sectorul privat și comunitatea locală în care binele public este cel care primează și în care gestionarea eficientă a resurselor joacă un rol important în atingerea unui viitor care să conțină un cadru urban adaptiv, modern și sustenabil, cu soluții integrate care poate fi monitorizat și ajustat după caz pentru a se plia pe necesitățile și aspirațiile locuitorilor săi pe măsură ce acestea evoluează.

Pentru ca imaginea ambițioasă stabilită prin viziune să poată deveni realitate, este necesar să fie stabilite o serie de obiective strategice care să constituie părți intermediare care transpun într-o stare de fapt ambițiosul deziderat. Aceste obiective strategice sunt apoi subdivizate în obiective

specifice, iar acest demers are menirea de a face procesul de monitorizare și control al intervențiilor să fie unul mai facil de adaptat, astfel încât în cazul în care unul dintre acestea nu este îndeplinit așa cum a fost previzionat, transpunerea în existență a viziunii să nu fie afectată.

Obiectivele strategice cu ajutorul cărora se poate alcătui cadrul urban conturat de viziunea de dezvoltare sunt:

OS 1: Stimularea inovării tehnologice, a cercetării și a competitivității mediului economic

Gradul de competitivitate și inovare a mediului economic al unui oraș reprezintă principalul motor de dezvoltare al acestuia, iar acest fapt se transpune și în mișcarea demografică a populației, în reducerea disparităților sociale și în creșterea gradului de satisfacție al locuitorilor acestuia. Rolul administrației publice locale în dezvoltarea economică a municipiului Iași este acela de a facilita buna desfășurare a activităților economice întreprinse în cadrul urban și de a implementa politici și proiecte care să încurajeze eficientizarea schimburilor de informații și bunuri.

OS 1.1: Încurajarea dezvoltării activităților economice terțiare și a „industriilor creative"

Industriile creative joacă un rol în dezvoltarea comunității prin capacitatea acestora de a asambla un cadru propice dialogului și cooperării între diverși actori urbani cu scopul de a crea parteneriate, a promova idei benefice comunității și pentru a crea contextul pentru a excela la nivel national și internațional. Exemple internaționale precum Londra, dovedesc faptul că investițiile publice în cultură pot crea industrii creative care sunt autosustenabile și concurențiale și acestea pot genera venituri consistente pentru economia locală.[292]

Municipiul Iași are un mediu al industriilor creative în continuă dezvoltare care necesită sprijin pentru a se fundamenta ca și motor economic local, deoarece a fost afectat de pandemia provocată de COVID-19. În perioadele anterioare de programare au fost realizate investiții în acest sens, însă impactul acestora nu a fost pe măsura așteptărilor, așadar se propune pe viitor stimularea dezvoltării prin crearea de evenimente și promovarea acestora, precum și a inițiativelor locale de interes pentru ieșeni.

OS 1.2: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în spijinul competitivității economice și dezvoltării mediului economic

Relaționarea dintre mediul academic și cel economic pentru a putea păstra nivelul de competitivitate al amândurora ar trebui să fie una interdependență, dat fiind faptul că mediul academic pregătește viitorii specialiști din mediul economic, iar pe de cealaltă parte, investițiile private în domeniul academic facilitează noi progrese tehnologice.

[292] file:///C:/Users/Ana/Downloads/3_CORNELIA_TOMESCU_DUMITRESCU.pdf

Schimburile de informații dintre cele două medii contribuie în mod activ la bunăstarea mediului de afaceri local și, implicit, a populației, iar, în consecință, se propune sprijinirea mediului academic și a celui economic implicate în cercetare și inovare.

OS 1.3: Potențarea caracterului turistic al ZMI prin diversificarea ofertei turistice și promovarea serviciilor turistice de înaltă calitate

Ramura turistică a Municipiului Iași și a zonei metropolitane este încă subdezvoltată față de potențialul existent, iar pentru a-și atinge acest deziderat sunt necesare investiții atât în infrastructura unităților de cazare, cât și în reabilitarea și promovarea punctelor de interes turistic de la nivelul ZMI.

OS 1.4: Creșterea atractivității teritoriului metropolitan pentru investiții

Contextul economic actual a determinat niște schimbări de paradigmă în ceea ce privește relația dintre locul de muncă și domiciliu pentru angajați, astfel încât necesitatea unei calități superioare a locuințelor a devenit prioritară, în timp ce proximitatea față de locul de muncă a pierdut din relevanță în anumite domenii care nu necesită prezența fizică a angajaților. Ca urmare a acestei mobilități, comunele din ZMI au crescut în atractivitate atât pentru angajați, cât și angajatori.
Atât la nivelul Zonei Metropolitane, cât și la nivelul Municipiului s-a înregistrat o creștere economică până la debutul crizei sanitare, însă ZMI nu atinge un grad de atractivitate economică îndeajuns de mare încât să stopeze migrarea populației tinere către regiuni mai dezvoltate sau către alte țări.

Pentru ca ZMI să aibă o dezvoltare economică sustenabilă și echilibrată este necesară o gândire de ansamblu a teritoriului și pontențarea profilului economic al fiecărui UAT. De exemplu, la nivelul zonei metropolitane ar trebui să existe structuri suficiente de depozitare/desfacere pentru micii producători.

Alte măsuri vizează dezvoltarea infrastructurii de afaceri din ZMI și facilitarea accesului populației la piața forței de muncă.

OS 2: Creșterea mobilității urbane și periurbane și asigurarea unei infrastructuri de transport integrată, sustenabilă și de calitate

Conectivitatea urbană, regională, națională, europeană reprezintă un factor cheie în capacitatea unui oraș de a se dezvolta din punct de vedere economic, social și spațial, însă aceasta poate avea repercursiuni negative asupra mediului înconjurător dacă se optează pentru menținerea focusului asupra unei mobilități orientate spre autoturismul personal. O schimbare de paradigmă este vitală pentru a conserva un stil de viață sănătos, iar această reorientare implică reconfigurarea întregii rețele locale, metropolitane, regionale ș.a. .

OS 2.1: Infrastructură pentru mobilitatea alternativă dezvoltată la nivelul ZMI, atractivă, accesibilă și cu un impact pozitiv asupra mediului înconjurător

În perioada de programare 2014-2020, Iașul a atras fonduri europene pe axa prioritară 4.1. „Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă", cu un total de peste 700 de milioane de lei pentru investiții în infrastructura de transport pentru tramvaie, sistem de bike-sharing, sistem de e-ticketing și de achiziție de mijloace de transport publice nepoluante, însă pentru a putea numi Iașul un oraș sustenabil în care calitatea aerului este peste media celorlalți poli de creștere naționali este necesară continuarea acestor demersuri investiționale.

Necesitatea translatării opțiunii cetățenilor de la automobilul personal la modalități nepoluante sau cu un grad redus de poluare este din ce în ce mai evidentă, iar pentru a încuraja acest deziderat investițiile viitoare propuse pentru a atinge acest obiectiv trebuie să vizeze trasee pietonale de o calitate crescută, piste de biciclete sigure și interconectate, transport public eficient, conectat cu cetățeanul și accesibil.

OS 2.2: Medierea fracturilor din țesutul urban al municipiului Iași cauzate de elemente naturale (cursuri de apă) și antropice (calea ferată)

Din cauza dezvoltării istorice a Municipiului Iași în teritoriu, atât elementele de cadru natural (râurile Bahlui și Nicolina), cât și cele antropice (calea ferată) au fost înglobate în țesutul urban al orașului, însă fără conexiuni care să asigure accesul de pe o parte pe cealaltă acestea reprezintă adevărate bariere și creează un efect de izolare a unor zone urbane precum: cartierele rezidențiale Nicolina, Galata, Socola sau Podu Roș. Pentru a remedia aceste probleme va fi nevoie de un set de proiecte pentru dezvoltarea de noi legături. În cazul celor două râuri, ele vor fi trasformate din bariere în elemente reprezentative pentru infrastructura verde-albastră a orașului. Astfel, cele două părți ale orașului vor fi reconectate prin zone de agrement deosebit de atractive pentru locuitori dar şi pentru vizitatori iar microclimatul urban va fi considerabil ameliorat.

OS 2.3: Integrarea tipurilor de mobilitate în vederea eficientizării și accesibilizării deplasărilor în Iași și ZMI

Obiectivul se referă la următoarele aspecte importante pentru fluidizarea traficului și încurajarea unor modalități alternative de mobilitate urbană: rețeaua de transport public (autobuze, tramvai, tren metropolitan) și de piste pentru biciclete extinsă, managementul de trafic și politica de parcare. Acestea sunt elementele de importanță majoră pentru a se fluidiza fluxurile atât la nivelul municipiului, cât și al ZMI, iar în această direcție se au în vedere investiții în sisteme de parcări multietajate pentru a putea elibera spațiul public de ocuparea sa abuzivă cu autoturisme. De asemenea, pentru a considera întregul sistem de deplasări la nivelul ZMI se vor prevedea puncte intermodale de tipul Park&Ride în punctele cheie de acces în oraș pentru a mai descărca din volumul de trafic existent care creează ambuteaje la nivelul limitelor UAT Iași.

Pentru eficientizarea deplasărilor în oraş se are în vedere şi extinderea sistemului de management al traficului.

OS 2.4: Dezvoltarea unei rețele interconectate de transport la nivelul ZMI

Obiectivul se referă ameliorarea stării de degradare a unor componente ale rețelei de străzi/drumuri/piste de biciclete din așezările care compun ZMI, iar în consecință, acesta are în vedere continuarea investițiilor de tipul modernizărilor de drumuri sau amenajărilor de traversări peste calea ferată sau râuri care străbat teritoriul și creării de trasee ușor accesibile și bine integrate care facilitează deplasările între UAT-urile componente.

OS 3: Crearea unei infrastructuri verzi integrate a orașului de înaltă calitate și promovarea surselor de energie regenerabile

Protecția mediului înconjurător este un subiect de actualitate în contextul încălzirii globale ale cărei efecte sunt din ce în ce mai evidente și de o anvergură nepreconizată de cele mai multe ori. Pentru a conserva într-un grad cât mai mare capitalul natural este esențială accelerarea tranziției către o economie circulară caracterizată de emisii reduse de carbon, reziliență la schimbările climatice și eficiența utilizării resurselor naturale.

OS 3.1: Crearea de coridoare, trasee verzi și grădini urbane și reabilitarea/modernizarea spațiilor verzi de la nivelul ZMI

La nivelul ZMI există o deficiență în ceea ce privește rețeaua de spații verzi, iar acest minus se traduce într-o calitate mai scăzută a factorilor de mediu și în scăderea atractivității zonei în comparație cu alți poli urbani de la nivel național. Așadar, pentru a putea ameliora microclimatul local se au în vedere proiecte investiționale care vizează creearea de noi spații verzi și creșterea calității celor existente.

OS 3.2: Prevenție și reducere eficientă a riscurilor naturale și a efectelor acestora

Efectele poluării mediului se resimt din ce în ce mai acut în zonele urbane, iar evenimentele ploioase de tip „cea mai puternică ploaie din ultimii 10 ani/100 ani/1000 ani” au devenit din ce în ce mai frecvente, iar acestea se transpun în suprasolicitări ale rețelei de canalizare a orașului pe perioada de timp a evenimentului ploios fapt ce duce la adevărate inundații urbane care au ca și rezultat pierderi materiale considerabile și uneori chiar și omenești.

În consecință, sunt necesare măsuri de captare locală a apelor pluviale, în sisteme descentralizate și infiltrarea acestora în sol treptat sau reutilizarea apei, după finalizarea evenimentului ploios.

OS 3.3: Creșterea eficienței energetice a fondului construit din ZMI

Politicile și strategiile de la nivelul Uniuniii Europene vizează diverse obiective temporale pentru reducerea emisiilor de CO2 în mod considerabil pentru a putea stagna efectele schimării climatice. Construcțiile sunt mari consumatoare de resurse energetice și contribuie la efectele de tip ”urban heat island”, așadar pentru a putea aduce un impact real asupra factorilor de mediu de la nivelul ZMI sunt necesare măsuri integrate pentru creșterea eficienței energetice și reducerea emisiilor de CO2: eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale, promovarea cogenerării eficiente, a termoficării centralizate și a energiei din surse regenerabile, modernizarea infrastructurii de utilități publice etc.

OS 3.4: Dezvoltarea sistemului de gestiune a deșeurilor, inclusiv încurajarea colectării selective și revalorificarea deșeurilor

Deșeurile și colectarea selectivă a deșeurilor reprezintă o problematică a oricărei municipalități, însă prin implementarea unui sistem de management al deșeurilor integrat și performant se va putea crea și o latură educațională care să promoveze conservarea unui mediu urban curat și sănătos.

OS 3.5: Extinderea rețelelor edilitare în zona metropolitană și modernizarea acestora

Conform analizei situației existente–la nivelul ZMI există comune care nu sunt deservite în procent de 100% de rețele edilitare urbane/periurbane (alimentare cu apă, canalizare și gaze naturale), așadar prin prezentul obiectiv se propune extinderea rețelelor în comunele care nu beneficiază de acoperire, precum și modernizarea rețelelor edilitare vechi și avariate.

OS 4: Îmbunătățirea sistemului de educație pentru a crește calitatea performanțelor actului educațional și pentru a spori eficacitatea și relevanța formărilor pentru piața muncii

Beneficiile unui mediu educațional adaptat prezentului au fost subiectul multor studii la nivel internațional, iar printre rezultatele obținute ca urmare a acestor cercetări se numără: creșterea oportunităților de angajare, securizarea unui venit mai mare, dezvoltarea economiei, crearea de șanse egale pentru toți cetățenii și dezvoltarea capacității de soluționare a problemelor. Oferta educațională a fiecărui oraș trebuie să fie adaptată condițiilor pieței de muncă din acesta sau din zona metropolitană a acestuia pentru a descuraja navetismul regional sau interregional care poate avea și un impact asupra mediului înconjurător prin modalitățile de transport alese.

OS 4.1: Conservarea statutului de centru universitar de prestigiu national și internațional

Iașul se numără printre principalii poli-ai învățământului universitar la nivel național, iar prin poziția geografică, acesta atrage studenți și din bazinul demografic de peste Prut. Oferta educațională la nivel universitar este una atractivă pentru tinerii absolvenți de liceu, iar prin costurile reduse de trai și standardul înalt al universităților din municipiu, acesta atrage anual un număr semnificativ de studenți. Totuși facilitățile puse la dispoziția studenților nu se încadrează la standardele contemporane ale sistemului educațional european și lipsa unor perspective clare de dezvoltare profesională face ca mulți tineri după absolvire să aleagă să părăsească orașul.

Prin intermediul acestui obiectiv, strategia de dezvoltare îşi propune să aibă în vedere proiecte investiționale prin care municipiul Iași să își păstreze şi să îşi valorifice poziția de oraş universitar, oferind oportunități diversificate de dezvoltare pentru tinerii europeni, precum şi un mediu plăcut de trai ce va favoriza formarea unei comunități vibrante de studenți internaționali.

OS 4.2: Reabilitarea/ extinderea/ modernizare/ crearea/ dotarea unităților de învățământ care alcătuiesc infrastructura educațională preuniversitară pentru a crește performanțele și a preveni abandonul școlar

Pentru a păstra nivelul educațional preuniversitar la un standard înalt-sunt necesare investiții în ceea ce privește infrastructura și gradul de dotare al unităților de învățământ. Necesitatea de a avea un cadru fizic modern și dotat în care se desfășoară actul educațional este un aspect cunoscut la nivel international și pentru care au început să fie făcute demersuri și la nivel național.

Capacitatea unităților de învățământ din municipiul Iași este depășită din cauza numărului mare de navetiști școlari pentru a beneficia de o educație de calitate superioară, așadar este necesară crearea de noi unități de învățământ la nivelul ZMI.

OS 4.3: Creșterea accesului și participării la formare pe tot parcursul vieții (Long-life-learning)

Pandemia cauzată de COVID-19 a accentuat relevanța unor formări profesionale în detrimentul altora, așadar este necesară creearea unei infrastructuri suport de conversie profesională care să vină în sprijinul acelor persoane care doresc această schimbare. De asemenea, pentru a putea rămâne competitiv pe piața muncii sunt binevenite formări suplimentare pe parcursul vieții, date fiind progresele tehnologice din cadrul fiecărui domeniu economic.

OS 5: Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung

În contextul unei pandemii precum cea cauzată de virusul SARS-COV-2, vulnerabilitățile sistemului medical local, regional și național s-au dezvăluit întregii populații. Pentru a crește gradul de

reziliență a sistemului de sănătate sunt necesare intervenții care să crească gradul de prevenție și de conștientizare a importanței unui stil de viață sănătos și echilibrat în rândul populației. De asemenea, având în vedere tendințele demografice naționale de îmbătrânire a populației sunt necesare structuri suport pentru populația vârstnică.

OS 5.1: Reabilitarea/ extinderea/ construirea/ modernizarea/ dotarea unităților sanitare care alcătuiesc infrastructura medicală locală pentru a le crește performanțele

Municipiul Iaşi este principalul furnizor de servicii de sănătate la nivel județean şi regional, datorită spitalelor ce oferă facilități unice. În consecință sunt necesare acțiuni de menținere a acestora în condiții optime de funcționare pentru a putea deservi în continuare populația din Regiunea Nord-Est. Obiectivul propune adaptarea infrastructurii de sănătate publică la cerințele europene prin reabilitarea şi dotarea cu echipamente performante a unităților existente. De asemenea, se are în vedere încorporarea elementelor de SMART-City în domeniul sănătății astfel încât Iașul să fie un bun promotor al utilizării tehnologiilor de ultimă generație în cadrul tuturor serviciilor și utilităților publice.

OS 5.2: Amenajarea de facilități de îngrijire pe termen lung pentru vârstnici

Populația vârstnică este în creștere, iar având în vedere și numărul de tineri care au emigrat în străinătate, există un număr din ce in ce mai mare de pensionari care nu beneficiază de ajutor de la familie și, în consecință, sunt necesare structuri suport pentru populația vârstnică vulnerabilă.

OS 5.3: Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață prin aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală și mintală în zone defavorizate)

La nivel național se remarcă o deficiență în ceea ce privește medicina preventivă, fapt ce conduce la o suprasolicitare a sistemului medical local cu cazuri grave. Conceptul de medicină preventivă are o influență pozitivă asupra modului de viață care asigură longevitatea și o stare bună de sănătate, fapt ce se poate transforma într-o populație vârstinică activă și sănătoasă care poate avea un impact pozitiv în viața comunității și după înaintarea în vârstă.

OS 6: Valorificarea elementelor de identitate locală și reabilitarea fondului construit pentru a crește calitatea vieții locuitorilor

Elementele de identitate locală sunt o resursă materială și imaterială care tinde să fie trecută cu vederea în contextul globalizării, însă aceasta poate reprezenta o bază solidă pentru construirea

unui specific cu caracter de unicat care poate extinde bazinul demografic și geografic al celor care sunt atrași de aceste elemente.

OS 6.1: Îmbunătățirea accesibilității către elementele de patrimoniu construit

Municipiul Iași înglobează elemente ale cadrului construit care se încadrează pe lista monumentelor istorice de mare importanță la nivel național/ regional/ local, iar pentru a putea utiliza această resursă istorică sunt necesare investiții în ceea ce privește accesibilizarea acestora astfel încât acestea să se constituie într-o rețea turistică la nivelul ZMI.

OS6.2: Dezvoltarea infrastructurii de agreement și de loisir la nivelul ZMI

Beneficiile unui stil de viață activ și sănătos în care indiferent de vârstă locuitorul este implicat în viața socială și culturală a comunității au fost o temă de dezbatere la nivel mondial, iar studiile în domeniu au evidențiat necesitatea unei oferte diversificată de petrecere a timpului liber și a nevoii de a crea „a positive friction" între locuitori pentru a putea avea o populație activă pe termen mai lung și mai implicată în viața comunității.

Oferta modalităților și locurilor de petrecere a timpului liber este una limitată în prezent în ZMI, iar acest aspect duce la o nesatisfacție a celor dornici de asemenea activități.

OS 6.3: Reabilitarea/ restaurarea/ amenajarea corespunzătoare a obiectivelor de patrimoniu

Resursa de patrimoniu construit este o resursă importantă, în special, într-un bazin geografic încărcat de multiple valențe istorice precum județul Iași. Însă, asemenea multor altor elemente ale cadrului valoros construit din întreaga țară, necesitatea unor investiții de conservare a acestora este puternic resimțită pentru a asigura viitoarelor generații accesul la istoria locului. Scoaterea la lumină a elementelor arhitecturale ce datează de secole poate avea un impact pozitiv și asupra turismului de plăcere și relaxare, iar aceste puncte de atracție pot fi interconectate printr-o țesătură de spații publice care utilizează cele mai noi tehnologii pentru a aduce în atenția utilizatorilor spațiului o bucățică din memoria locului.

Obiectivul face referire în special la restaurarea obiectivelor de patrimoniu construit și totodată la prezervarea istoriei și a culturii în Zona Metropolitană Iași. În acest scop, se vor propune intervenții de restaurare, analiza diagnostic contribuind totodată la prioritizarea acestora, în funcție de gradul de degradare al clădirilor monument.

OS 6.4: Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe pentru a crește calitatea spațiilor publice interstițiale

Îmbunătățind calitatea spațiului public de la nivelul cartierelor se pot crea beneficii care vor depăși limitele fizice ale acestora, dat fiind faptul că prin ameliorarea caracteristicilor estetice și funcționale ale acestora se va putea observa un impact pozitiv asupra pieței imobiliare, a vieții sociale și a factorilor de mediu din ac Dezvoltarea incluziunii sociale și a serviciilor sociale el areal urban.

OS 7: Dezvoltarea serviciilor sociale și al incluziunii sociale

Având în vedere faptul că gradul de dezvoltare al unei comunități se reflectă și prin modalitățile în care cei vulnerabili sunt sprijiniți, Iașul își va asuma rolul de model regional în ceea ce privește incluziunea socială activă prin dezvoltarea de servicii sociale integrate (educaționale, sociale, locative, sanitare şi economice) pentru toate categoriile de utilizatori, iar pentru a putea crește calitatea vieții urbane pentru toți locuitorii ZMI se va asigura o dimensionare corectă a serviciilor sociale. Totodată, va exista o corelare între acordarea prestațiilor sociale și obligativitatea de accesare de servicii care să conducă la independență și la creșterea nivelului de trai. Investițiile propuse pentru atingerea acestui obiectiv vor viza amplasarea unităților care alcătuiesc această infrastructură de sprijin în cadrul comunităților marginalizate sau în imediata vecinătate a acestora, fapt ce va permite o mai bună conectare a grupurilor vulnerabile la acest tip de servicii.

OS 7.1: Promovarea voluntariatului în comunitate

Printe beneficiile sociale ale voluntariatului se numără creșterea abilităților sociale, dezvoltarea unui sentiment de comunitate și îmbunătățirea stimei de sine, așadar susținerea acestui tip de comportament al cetățenilor va avea un impact pozitiv asupra comunității locale.

OS 7.2: Dezvoltarea serviciilor și programelor sociale pentru populația vulnerabilă

Prin intermediul acestui obiectiv se va asigura procesul de incluziune socială activă prin dezvoltarea de servicii sociale integrate (educaționale, sociale, locative, sanitare şi economice) pentru toate categoriile de populație vulnerabilă.

OS 8: Creșterea capacității administrative a municipiului și a cooperării interregionale și la nivelul zonei metropolitane

În perioada de programare 2014-2020, municipiul Iași a atras fonduri nerambursabile considerabile și și-a dovedit expertiza în atragerea de fonduri și implementarea de proiecte de mare anvergură cu impact direct asupra cetățenilor. Lista de proiecte din Strategia de Dezvoltare anterioară era extrem de cuprinzătoare și s-a dovedit imposibil de implementat în integralitatea sa, astfel încât o reevaluare a priorităților este necesară pentru ca în perioada următoare de programare să fie realizate cât mai multe proiecte care conduc cât mai aproape de un Iași precum cel conturat prin viziunea de dezvoltare.

Eforturile în această direcție vor viza eficientizarea aparatului executiv, pentru a continua creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și pentru a spori calitatea și atractivitatea serviciilor oferite cetățenilor și mediului de afaceri, la nivel municipal, metropolitan, județean și regional. În plus, se va urmări consolidarea parteneriatului metropolitan și județean și sinergiilor cu

alte autorități și instituții publice, parteneri regionali, naționali și internaționali, cu scopul întăriri poziției ZMI de motor regional.

Totodată, în dezvoltarea serviciilor metropolitane și municipale, precum și în dezvoltarea capacității administrative, se vor utiliza acele soluții care să permită un management inteligent, bazat pe tehnologii de ultimă generație care să promoveze o integritate a serviciilor publice și o transparență față de cetățean.

OS 8.1: Implementarea de soluții inteligente care să eficientizeze procesele urbane

Nevoile cetățeanului din prezent diferă în mod considerabil de cel din urmă cu 10/20/30 de ani, iar cetățeanul actual este unul conectat, cu acces facil la o gamă largă de informații și care poate interacționa ușor cu administrația locală pentru informații/sesizări etc.

Prin prezentul obiectiv se dorește implementarea unei game variate de soluții de tip IoT și de sisteme integrate care să poată eficientiza serviciile publice, scurta timpul de deplasare între diverse obiective la nivelul ZMI, dă informații în mod real despre trafic ș.a. .

OS 8.2: Consolidarea capacității administrative prin cooperarea la nivelul zonei urbane, metropolitane, a județului și a regiunii

Municipiul Iași are o poziție strategică din punct de vedere geografic care îi permite oportunitatea unor parteneriate internaționale, în proiecte pe teme precum mobilitatea urbană, revitalizarea zonelor industriale sau locuirea socială. Obiectivul are în vedere asigurarea unei continuități a eforturilor din perioadele anterioare de programare în ceea ce privește promovarea cooperării teritoriale și rezolvarea unor probleme de interes comun prin crearea de structuri parteneriale între entități publice și private transfrontaliere/ transnaționale/ interregionale.

Viziunea de dezvoltare integrată

Atât viziunea de dezvoltare propusă, cât și setul de obiective generale și specifice prezentat anterior vizează soluționarea provocărilor ce țin de mediul economic, climă, demografie, mediul social și de mediu înconjurător cu care se confruntă UAT urile componente, iar pentru a evidenția acest aspect s-a realizat Matricea coordonării analizei diagnostic cu obiectivele de dezvoltare.

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Obiective specifice de dezvoltare
OS 1: Stimularea inovării tehnologice, a cercetării și a competitivității mediului economic	
• Structura piramidei vârstelor ne indică o pondere foarte ridicată a populației ce se va pensiona în următorii 10-15 ani, ceea ce indică o scădere a populației apte de muncă. • În anul 2020 cifra de afaceri a ZMI s-a redus cu aproximativ 40,7%. • Domeniul informații și comunicații, deși ocupă locul 3 ca cifră de afaceri înregistrată la nivelul ZMI, înregistrează o pondere redusă din cifra de afaceri totală – 13%.	***OS 1.1: Încurajarea dezvoltării activităților economice terțiare și a „industriilor creative"***
• Migrația internă și externă a tinerilor și a persoanelor apte de muncă. • Dintre cei 7 poli de creștere naționali, Iași s-a situat în anul 2020 pe ultimul loc la cifra de afaceri și a avut o valoare totală sub jumătate din cifra de afaceri a polilor de creștere Cluj și Timișoara. • Una din problemele principale a ZMI din punct de vedere economic este subdezvoltarea zonelor periferice, atât din punct de vedere al numărului mic de angajați, cât și din punct de vedere al numărului de firme la 1000 de locuitori. • Pentru identificarea domenilor care sunt motoarele economice ai polilor de creștere s-a realizat o analiză a coeficientului de localizare a principalelor domenii CAEN în toți cei 7 poli de creștere, iar ZMI față de anul 2014 a pierdut poziția 1 la 6 domenii CAEN, iar față de anul 2011 în cadrul a 10 domenii CAEN. Cel mai îngrijorător aspect este acela că nu au apărut noi domenii CAEN care să se dezvolte în ZMI și să remarce la nivel național.	***OS 1.2: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în spijinul competitivității economice și dezvoltării mediului economic***

• Zonele periferice ale Z.M.I. prezintă valori mai mici comparativ cu UAT-urile amplasate tangențial Municipiului Iași în ceea ce privește antreprenoriatul local. • Valoarea salariaților înregistrată la nivelul comunelor componente Zonei Metropolitane Iași (18060 salariați) este mai redusă față de valoarea generală a ZMI din anii precedenți în anul 2020. • Contextul pandemic mondial a accentuat caracterul de turism de afaceri și nu de plăcere al Municipiului Iași. • Tendiță puternică de sezonalitate (mai/oct.) a ocupării structurlor de cazare • Neadaptarea la factorii cu un impact major asupra turismului european precum calitate, complexitate, diversitate sau siguranță. • Neconștientizarea rolului introducerii sistemului de management al calității în sectorul turistic.	***OS 1.3: Potențarea caracterului turistic al ZMI prin diversificarea ofertei turistice și promovarea serviciilor turistice de înaltă calitate***
• Comunele din a doua coroană prezintă o tendință de scădere demografică de până la 12 procente între anii 2005-2020. • Comunele din cea de-a doua coroană de localități din ZMI prezintă un potențial mai mic de dezvoltare socio-economică fapt ce crește dependența de comunele din prima coroană și de municipiul Iași în ceea ce privește găsirea unui loc de muncă și servicii. • Diferența considerabilă dintre populația cu domiciliul și populația stabilă, din cadrul recensămintelor, este o urmare a fenomenul de migrație externă și internă dinspre Republica Moldova, locuitori ce nu continuă să locuiască neapărat în zona în care își stabilesc domiciliul, dar și spre alți poli de creștere ai României sau alte orașe europene, mutări ce adesea se întâmplă informal, fără notarea în cartea de identitate.	***OS 1.4: Creșterea atractivității teritoriului metropolitan pentru investiții***

• Municipiul Iaşi a înregistrat în anul 2020 – 73.779 angajați, adică 91,78% din forța de muncă a Zonei Metropolitane, fapt ce denotă polarizarea excesivă și localizarea întreprinderilor cu mulți salariați preponderent în municipiu. Din această cauză, se produc disparități teritoriale și subdezvoltarea celorlalte localități ale ZMI.	
OS 2: Creșterea mobilității urbane și periurbane și asigurarea unei infrastructuri de transport integrată, sustenabilă și de calitate	
• Degradarea sau lipsa stațiilor de transport în comun. • Gările nu sunt valorificate ca porți de intrare în oraş (piața gării etc.) • Există în continuare zone nedeservite de linii de transport în comun, cartierele: Țicău şi segmente din Galat, Moara de Vânt sau Aviației. • Congestia pe principalele căi de circulații îngreunează deplasarea transportului public şi scade eficiența acestuia. • Parcările din cartierele de locuințe colective ocupă cea mai mare parte a resurselor de teren proiectate inițial pentru spații comunitare. • Comunele cu o cerere ridicată de transport au acces îngreunat la liniile de transport public: Valea Lupului (zona de expansiune), Miroslava, Holboca (doar satul Dancu este deservit). • Lipsa unor stații de transport public amenajate corespunzător în comunele din ZMI. • Nu există hărți cu rutele sau orarul pentru liniile de transport public din ZMI.	***OS 2.1: Infrastructură pentru mobilitatea alternativă dezvoltată la nivelul ZMI, atractivă, accesibilă și cu un impact pozitiv asupra mediului înconjurător***
• Neutilizarea malurilor râului Bahlui pentru a constitui o axă verde-albastră la nivelul orașului. • Conectivitate redusă pe direcția nord – sud, insuficiente treceri peste calea ferată şi cele două râuri (Nicolina şi Bahlui). • Insuficiente traversări pentru pietoni peste râurile Bahlui, Nicolina şi peste calea ferată.	***OS 2.2: Medierea fracturilor din țesutul urban al Municipiului Iași cauzate de elemente naturale (cursuri de apă) și antropice (calea ferată)***

• Creșterea demografică accentuate la nivelul ZMI subliniază o tendință de suburbanizare, fapt ce se transpune și printr-un proces de gentrificare. • Spații pietonale subdimensionate (sub 1-1.5m) în zonele de locuințe individuale de pe colinele Iașului. • Nu există amenajări specifice pentru transbordarea de la transportul public metropolitan către cel urban. • Deficit ridicat de locuri de parcare în zona centrală, străzile: Sfântul Lazăr, Zimbrului și Prof. Anton Șesan. • Intersecții neaccesibilizate pentru persoane cu dificiențe de vedere sau dizabilități fizice.	***OS 2.3: Integrarea tipurilor de mobilitate în vederea eficientizării și accesibilizării deplasărilor în Iași și ZMI***
• Accesul prin infrastructura rămâne în continuare dificil, neavând conexiuni rutiere rapide către alte regiuni naționale; • Nu există noduri intermodale / park & ride care să poată prelua fluxurile auto din așezările suburbane către Iași. • Majoritatea comunelor suburbane traversate de calea ferată (linia 606) nu au gări motiv pentru care nu pot folosi această infrastructură. • Existența unui număr însemnat de drumuri județene care necesită modernizare (mai ales în zonele de expansiune): DJ 248B, DJ 282, DJ 280E, DJ 248B, DJ 249.	***OS 2.4: Dezvoltarea unei rețele interconectate de transport la nivelul ZMI***
OS 3: Crearea unei infrastructuri verzi integrate a orașului de înaltă calitate și promovarea surselor de energie regenerabile	
• Creșterea indicelui de motorizare în ultimii ani contribuie decisiv la creșterea cererii pentru parcări rezidențiale și compromiterea treptată a resurselor de spațiu public. • Tendința de conversie a resurselor de teren fără a include noi spații publice necesare mai ales în noile zone rezidențiale. • Lipsa unei planificări urbane coerente de-a lungul dezvoltării orașului a scăzut suprafața de spațiu verde per capita.	***OS 3.1: Crearea de coridoare, trasee verzi și grădini urbane și reabilitarea/modernizarea spațiilor verzi de la nivelul ZMI***
• Prezența clădirilor de locuit cu risc seismic ridicat;	***OS 3.2: Prevenție și reducere eficientă a riscurilor naturale și a efectelor acestora***

• Schimbările climatice la nivel mondial care au produs efecte și la nivel local, în mod special prin creșterea temperaturilor, au produs și vor produce modificări mari la nivelul precipitațiilor. Constituie o amenințare întrucât au generat inundații urbane din cauza depășirii capacității sistemelor centralizate de canalizare de a prelua apele pluviale în timpul precipitațiilor cu o intensitate ridicată. • Zonele predispuse riscurilor naturale rămân neutilizate	
• Îmbătrânirea fondului locativ. • Blocaje în absorția fondurilor europene, în cadrul exercițiului financiar 2021 – 2027.	***OS 3.3: Creșterea eficienței energetice a fondului construit din ZMI***
• Slaba implementare a colectării separate a deșeurilor de ambalaje în special la micile magazine și populația rurală; • Lipsa infrastructurii tehnice de sortare a deșeurilor solide colectate amestecat.	***OS 3.4: Dezvoltarea sistemului de gestiune a deșeurilor, inclusiv încurajarea colectării selective și revalorificarea deșeurilor***
• În ceea ce privește gradul de alimentare cu apă potabilă, la nivelul Zonei Metropolitane Iași, doar 14 localități dintr-un total de 23 dețin sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă. • Starea degradată a stației de tratare Timișești. • Starea precară a conductelor de apă. • În 8 comune din totalul de 23 care alcătuiesc Zona Metropolitană Iași , sistemul de canalizare a apelor uzate este inexistent. • Cartierele Galata, Bucium, nordul cartierului Păcurari, Cartierul Ciric sunt parțial deservite cu sistem centralizat de canalizare a apelor uzate. • La nivelul ZMI, doar 8 comune dețin sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale. • La nivelul Zonei Metropolitane Iași, energia termică în sistem centralizat este distribuită doar în municipiul Iași, iar în restul localităților neexistând sistem centralizat de alimentare cu energie termică. • Având în vedere că în zona centrală a Municipiului Iași rețeaua este veche și se află într-o stare de degradare, se produc frecvent	***OS 3.5: Extinderea rețelelor edilitare în zona metropolitană și modernizarea acestora***

întreruperi ale furnizării de energie sau fluctuații de tensiune.	
OS 4: Îmbunătățirea sistemului de educație pentru a crește calitatea performanțelor actului educațional și pentru a spori eficacitatea și relevanța formărilor pentru piața muncii	
• Atractivitate mai mare pentru studenți a Municipiilor Bucureşti şi Cluj-Napoca.	***OS 4.1: Conservarea statutului de centru universitar de prestigiu national și internațional***
• Populația școlară la nivelul ZMI în perioada 2014-2020 a înregistrat o tendință de scădere în comunele: Schitu Ducă, Dobrovăț, Victoria, Aroneanu, Țuțora, Tomelti și Miroslava. • Scăderea numărului de unități de învățământ la nivelul ZMI (260 de unități în 2020 față de 269 în 2015). • Lipsa laboratoarelor școlare în comunele: Movileni și Victoria • Lipsa atelierelor școlare în 12 din cele 20 de comune • În comunele Rediu, Bârnova, Valea Lupului, Tomeşti şi Holboca, mai puțin de 10% dintre elevi învață în comuna în care locuiesc, restul făcând naveta în unitățile școlare aflate în Municipiul Iași. • Există un grad ridicat de solicitare a infrastructurii de învățământ la nivelul ZMI astfel încât la nivelul ZMI există un număr de 33,39 elevi/sală de clasă.	***OS 4.2: Reabilitarea/ extinderea/ modernizare/ crearea/ dotarea unităților de învățământ care alcătuiesc infrastructura educațională preuniversitară pentru a crește performanțele și a preveni abandonul școlar***
• Existența unei tendințe de scădere a numărului de absolvenți ai învățământului post-liceal subliniază insuficiența infrastructurii educaționale de acest tip de a fi atractivă pentru continuarea studiilor – clase maiștri (-26%), şi cel postliceal – clase postliceu (-7%). • Tendința de scădere a personalului didactic în 13 din cele 20 de comune din ZMI.	***OS 4.3: Creșterea accesului și participării la formare pe tot parcursul vieții (Long-life-learning)***
OS 5: Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	
• Există comune din ZMI care au un număr de locuitori alocați per medic ce depășesc valorile județene. • Distribuția neuniformă a unităților medicale în comunele componente ale Zonei Metropolitane Iași.	***OS 5.1: Reabilitarea/ extinderea/ construirea/ modernizarea/ dotarea unităților sanitare care alcătuiesc infrastructura medicală locală pentru a le crește performanțele***
• În Zona Metropolitană Iași nu sunt disponibile în prezent servicii sociale de îngrijire	***OS 5.2: Amenajarea de facilități de îngrijire pe termen lung pentru vârstnici***

la domiciliu/ în comunitate, iar din acest motiv au fost înregistrați un număr mare de adulți instituționalizați.	
	OS 5.3: Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață prin aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală și mintală în zone defavorizate)
OS 6: Valorificarea elementelor de identitate locală și reabilitarea fondului construit pentru a crește calitatea vieții locuitorilor	
• Semnalizarea deficitară a atracțiilor turistice și informare redusă • La nivelul Municipiului Iași există foste zone industriale care nu au fost refuncționalizate și care au un impact negativ asupra imaginii urbane. • Accesibilitatea la dotări publice de interes local este una dificilă pentru cartierele periferice. •	***OS 6.1: Îmbunătățirea accesibilității către elementele de patrimoniu construit***
• Ineficiența ecologizare a arealelor turistice • Doar aproximativ 60% din populație locuieşte la o distanță de sub 10 minute de mers pe jos până la un spațiu public verde de tip scuar, grădină sau parc . Ceilalți 40% din locuitori trebuie să se deplaseze mai mult de 20 de minute pe jos pentru a accesa un asemenea spațiu sau peste 30 de minute, cazul cartierului Bucium. • Dezvoltarea teritorială a Municipiului s-a bazat pe două mari funcțiuni: locuire și industrie/comerț, însă aceasta nu a avut în vedere o creștere considerabilă a gradului de motorizare și, de asemenea, nu a vizat o dezvoltare integrată în ceea ce privește funcțiunile de loisir, agreement și spațiile verzi astfel încât zona centrală trebuie să acopere aceste necesități la nivel macro. • Dezvoltarea minimală a infrastructurii de agrement. • Acces redus la spațiile publice din cartierele Țicău, Moara de Vânt și Tătărați Nord;	***OS6.2: Dezvoltarea infrastructurii de agreement și de loisir la nivelul ZMI***

• Expansiunea urbană în comunele cu un grad rapid de dezvoltare nu a fost rezultatul unei planificări urbane integrate.	
• Insuficientă punere în valoare a monumentelor istorice prin amenajări arhitecturale specifice în afara zonei centrale istorice a Municipiului Iași; • Neexploatarea monumentelor istorice și lipsa unor intervenții de reabilitare asupra acestora. • Demolarea parțială sau totală a monumentelor de patrimoniu industriale abandonate, ce necesită reparații urgente, printre care: Fabrica de Cărămizi de la Ciurea, Fabrica de Țigarete, Fabrica de Bere "Zimbru", și Atelierele C.F.R. Nicolina. • Pierderea identității culturale a municipiului Iași. • Scăderea interesului din mediul extern asupra vieții culturale și a patrimoniului din municipiulu Iași și ZMI.	***OS 6.3: Reabilitarea/ restaurarea/ amenajarea corespunzătoare a obiectivelor de patrimoniu***
• Municipiul Iaşi asigură 19,64 mp/locuitor de spațiu verde înregistrând o scădere față de anul 2014 când putea asigura 22,85 mp / cap de locuitor. • Zonele de expansiune nu sunt echipate cu spații pietonale corespunzătoare. • Majoritatea cartierelor de locuințe colective nu dispun de spații publice, însă există spații care pot fi amenajate drept spații publice sau scuaruri pentru amplificarea calității vieții locuitorilor; • În majoritatea cazurilor din cartiere, spațiile cu potențial de utilizare de către cetățean și care ar putea fi înfrumusețate sunt la momentul actual, folosite drept parcări, sau sunt spații neamenajate, folosite aleatoriu de către locuitorii cartierelor (cartierul Nicolina); • Cea mai mare parte a spațiilor publice amenajate în incintele locuințelor colective sunt locuri de joacă, astfel încât se resimte lipsa unor spații amenajate pentru comunitate şi alte categorii de vârstă decât copii și părinți.	***OS 6.4: Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe pentru a crește calitatea spațiilor publice interstițiale***

• Cea mai mare parte a spațiilor publice din cartierele de locuințe colective au fost compromise fiind transformate în parcări.	
OS 7: Dezvoltarea serviciilor sociale și al incluziunii sociale	
• Lipsa unei cartografieri a furnizorilor și a serviciilor sociale	***OS 7.1: Promovarea voluntariatului în comunitate***
• Există la nivelul ZMI o tendință de creștere a ratei de dependență și o scădere a ratei de înlocuire a forței de muncă, fapt ce potențează presiunea pe sistemul de asistență socială. • Persoane care trăiesc în condiții definite de sărăcie, capital uman subdezvoltat (educație și sănătate) și condiții de locuire precare în comunele Mogoșești, Holboca, Victoria, Schitu Duca, Tomești și Movileni, conform datelor oferite de Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate. • Comunele care alcătuiesc ZMI Iași au un număr de 2.846 de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, iar costurile medii de asistență au o valoare de aproximativ 82 de lei/persoană/zi, fapt ce pune presiune pe bugetul local.	***OS 7.2: Dezvoltarea serviciilor și programelor sociale pentru populația vulnerabilă***
OS 8: Creșterea capacității administrative a municipiului și a cooperării interregionale și la nivelul zonei metropolitane	
• Lipsa unei planificări urbane coerente de-a lungul dezvoltării orașului a scăzut suprafața de spațiu verde per capita. • Fragmentarea amprentei construite și separarea clară a zonelor rezidențiale de nucleul cu țesătură industrială / comercială / servicii ce va continua să concentreze o parte majoritară a locurilor de muncă din oraș, poate duce la congestionarea traficului între acestea. • Dezvoltarea în extenso sub formă dispersată și de densitatea mică, fără o utilizare eficientă în prealabil a resurselor de teren din zonele deja urbanizate și bine conectate la rețeaua de transport în comun. Această practică este una nesustenabilă, consumând resurse de teren și resurse economice adiționale, prin presiunea pusă asupra infrastructurii de transport și a celei tehnico-edilitare, facilitând un	***OS 8.1: Implementarea de soluții inteligente care să eficientizeze procesele urbane***

stil de viață nesustenabil, centrat pe utilizarea automobilului personal.	
• Blocaje în absorția fondurilor europene, în cadrul exercițiului financiar 2021 – 2027. • Lipsa unei cartografieri a furnizorilor și a serviciilor sociale	***OS 8.2: Consolidarea capacității administrative prin cooperarea la nivelul zonei metropolitane urbană, a județului și a regiunii***

De asemenea, pentru a avea o viziune integrată la nivelul ZMI și pentru a contribui la Prioritatea 7 din POR 2021-2027: Nord-Est – O regiune mai atractivă se propun și trei proiecte integrate de mare impact și anvergură:

1. Creșterea atractivității zonei centrale a Municipiului Iași din punct de vedere socio-economic, cultural și turistic
2. Amenajarea arhitecturală și de agrement a râului Bahlui
3. Smart District - Dezvoltarea arealului Spitalului Regional de Urgență Iași după un concept Smart City

- ***Creșterea atractivității zonei centrale a Municipiului Iași din punct de vedere socio-economic, cultural și turistic***

Viața culturală a Zonei Metropolitane Iași este una de prestigiu național încă de la începutul secolului XX, așadar prin acest proiect integrat se are în vedere potențarea acesteia prin investiții în zonele adiacente acestor instituții publice. Proiectul vizează:

- prioritizarea deplasărilor nemotorizate prin crearea infrastructurii pentru acestea
- îmbunătățirea accesibilității pietonale
- creșterea calității estetice și funcționale a spațiilor verzi din arealul vizat
- punerea în valoare a elementelor de artă statuară
- implementarea de elemente de tip smart: Open Wi-Fi, bănci smart, CCTv ș.a.

- ***Amenajarea arhitecturală și de agrement a râului Bahlui***

Amenajarea arhitecturală și de agrement a râului Bahlui presupune fructificarea potențialului economic local, cultural, balnear, turistic și creativ prin axarea pe turismul de agrement a segmentelor de mal ce se află pe teritoriul UAT-ului. Prin intermediul acestui proiect se propun următoarele:

- îmbunătățirea circulațiilor pietonale pentru a crea un aspect de promenadă
- crearea de puncte de belvedere
- creșterea accesibiltății la bermă prin intermediul scărilor și rampelor
- îmbunătățirea iluminatului arhitectural
- diversificarea mobilierului urban
- creșterea calității estetice a amenajărilor peisagere de-a lungul râului
- monitorizarea calității și debitelor apei prin intermediul unor senzori

- amenajarea unei piste de alergare
- amenajarea de debarcadere

Prin abordarea integrată a acestui proiect, râul Bahlui se va transforma dintr- o barieră naturală fizică într-un spațiu de întâlnire polarizator pentru viața urbană.

- ***Smart District - Dezvoltarea arealului Spitalului Regional de Urgență Iași după un concept Smart City***

”Districtul Smart vizează crearea unui centru urban atractiv și plin de vitalitate, care promovează inovarea în toate asptectele ce contribuie la o calitate a vieții și a mediului ridicate, prin utilizarea tehnologiei în cadrul spațiilor, dotărilor și serviciilor disponibile, facilitând interacțiunea directă dintre utilizatori și factorii de decizie.”[293]

Acest proiect integrat vizează abordarea multidisciplinară și plurivalentă a unui spațiu urban prin intervenții ce au în vedere crearea:

- unui HUB de inovare
- unui campus universitar și de cercetare
- unui HUB de cercetare-dezvoltare în mobilitate inteligentă
- unei infrastructuri adaptate pentru mobilitate alternativă
- unor soluții de micromobilitate și e-mobilitate
- unui HUB intermodal zonal
- unui sistem inteligent de parcare
- unui centru de date, servicii publice digitale și dezvoltare urbană
- unui sistem de iluminat public inteligent
- unui Smart grid
- unui sistem zonal de colectare a deșeurilor
- unui sistem inteligent de management al gazelor naturale
- unui sistem inteligent de managementg al apelor
- unei zone funcționale verde
- unui parc inteligent
- unor spații hoteliere, comerciale și de divertisment
- unui cartier rezidențial de locuințe inteligente/verzi
- unui sistem Wi-Fi de tip Open Wi-Fi
- unui HUB cultural multifuncțional
- unui Centru Regional de Tineret
- unei unități de învățământ antepreșcolar și preșcolar
- unei unități de învățământ primar și secundar

[293] Strategia SMART CITY DISTRICT – „CARTIER INTELIGENT” AL IAȘULUI ÎN ZONA VIITORULUI SPITAL REGIONAL DE URGENȚĂ

Secțiunea 4. Portofoliul de proiecte pentru perioada 2020 – 2030

4.1. Procedura de prioritizare a proiectelor SIDU

Conform reglementărilor in materie, există mai multe etape care trebuie parcurse de către autoritățile publice, municipiile reședință de județ pentru a identifica lista de proiecte prioritare aferentă SIDU care vor fi implementate în perioada 2021-2027 cu finanțare din cadrul POR 2021-2027, respectiv alte axe prioritare POR, sau alte programe operaționale cu finanțare din fonduri europene.

Selectarea din portofoliul de proiecte a SIDU a listei intermediare de proiecte (lista prefiltrată) – Prefiltrarea

Prefiltrarea proiectelor se va realiza pornind de la portofoliul de proiecte colectat în cadrul elaborării SIDU. Fiecare proiect va fi trecut prin Matricea de prefiltrare (vezi **Capitolul 4.2. Matricea de prefiltrare**) și în funcție de îndeplinirea, sau nu, a condițiilor impuse de către aceasta va ajunge pe Lista intermediară de proiecte.

Pentru proiectele din lista intermediară de proiecte se vor elabora fișe de proiect completate în conformitate cu modelul prevăzute în ghidurile specifice/ descriere sumară a proiectului cu încadrare în obiective, buget estimat, perioadă de implementare, posibilă sursă de finanțare.

Prioritizarea și selectarea proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2021-2027 (lista scurtă prioritizată)

În cadrul acestei etape se va urmări stabilirea listei de proiecte prioritare pentru implementarea SIDU în perioada 2021-2030. Procesul de prioritizare și selecție a proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2021-2027 se va realiza pornind de la Lista intermediară (lista prefiltrată), în funcție de sursa de finanțare și în baza fișelor de proiecte/descrierilor puse la dispoziție de fiecare inițiator al proiectelor.

Pentru a realiza prioritizarea, la nivelul Zonei Metropolitane Iași va fi constituită o „Structură de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030*" care va fi formată din reprezentanți ai diferitelor compartimente de specialitate din cadrul Municipiului Iași și ai ADI ZMI. Aceasta va fi desemnată prin Dispoziția Primarului Municipiului Iași.

„Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030*" va avea ca și președinte Primarul Municipiului Iași care va participa la procesul de prioritizare a proiectelor împreună cu ceilalți membri. Președintele Structurii de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030* poate exercita, alături de atribuțiile comune membrilor, și atribuții suplimentare.

Numărul minim de membri ai „Structurii de prioritizare a proiectelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030" va fi impar (minim 3 membri). Aceştia pot fi funcționari publici din cadrul Municipiului Iași și personal contractual din cadrul ADI ZMI, dar nu și aleşi locali, cu excepția președintelui structurii, având în vedere implicarea acestora în procesul de dezbatere și vot a prioritizării în cadrul Consiliului Local al Municipiului Iași, respectiv,procesul de dezbatere și vot a prioritizării în cadrul Consiliului Metropolitan.

„Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"*, în colaborare cu parteneri relevanți la nivel local, va elabora o listă scurtă de proiecte pentru perioada de implementare 2021-2030, pornind de la portofoliul de proiecte prefiltrat aferent *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030*.

„Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* va elabora un ***Manual de procedură pentru prioritizarea portofoliului de proiecte*** aferent *"Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* în cadrul căruia se vor stabili criteriile de prioritizare și ponderile acestora. Prezentul document strategic prezintă în ***Capitolul 4.3. Matricea de prioritizare*** o serie de criterii obligatorii, propuneri de criterii suplimentare și detalierea procedurii de calcul a punctajelor finale aferente fiecărui proiect din *Lista intermediară* (lista rezultată în urma prefiltrării), în concordanță cu documentele de programare aflate în negociere cu Comisia Europeană.

Pentru a facilita procesul de selecție din etapa următoare, proiectele ce vor forma lista scurtă de proiecte din SIDU vor fi ordonate în 3 liste de proiecte după sursa de finanțare identificată, astfel:

- *Lista proiectelor finanțabile în cadrul priorităților POR 2021-2027 sau alte Programe Operaționale (100% din alocarea financiară disponibilă);*
- *Lista de rezervă a proiectelor finanțabile în cadrul priorităților POR 2021-2027 sau alte Programe Operaționale (suplimentar până la 200% din alocarea financiară disponibilă) organizată pe priorități de investiții;*
- *Lista proiectelor finanțabile din alte surse de finanțare (buget local, buget național, alți donatori, etc.).*

Procesul de prioritizare și selectare a proiectelor cu finanțare din celelalte priorități / componente /piloni și alte surse de finanțare se va realiza în baza listei intermediare de proiecte și a fișelor de proiecte aferente. În procesul de prioritizare și selectare a proiectelor aferente altor axe prioritare POR 2021-2027/ PO și alte surse de finanțare se va ține cont și se vor include în aceste liste proiectele prestabilite și prioritizate de Autoritățile de Management/alte instituții, proiectele care au fost deja depuse la finanțare în anumite PO/alte Axe prioritare ale POR sau sunt în curs de elaborare în vederea depunerii, precum și proiectele aflate în implementare.

4.2. Matricea de prefiltrare

Matricea de prefiltrare are rolul de a aplica prioritățile naționale și europene asupra listei de proiecte colectate de la actorii urbani care s-au implicat în procesul de elaborare SIDU. Criteriile aplicate pentru această etapă de prefiltrare sunt:

- Să conducă la realizarea viziunii strategice a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane în perspectiva anului 2030;
- Să satisfacă acoperirea unei nevoi actuale reale, stringente, conform rezultatelor din categoria „Puncte slabe" evidențiate în analiza SWOT;
- Să producă efecte durabile în timp și să permită dezvoltarea /modernizarea facilă și flexibilă, în perspectiva unor necesități suplimentare apărute ulterior și/sau cerințe noi impuse de noile condiții tehnologice evidențiate pe parcurs;
- Să vizeze un spectru cât mai larg de beneficiari direcți/indirecți ai rezultatelor obținute în urma implementării proiectului respectiv;
- Să satisfacă restricțiile impuse de respectarea criteriilor de mediu aplicabile și să contribuie la potențarea factorilor calitativi de mediu;

Lista de proiecte colectată este trecută prin filtru aspectelor enunțate anterior și în funcție de numărul de condiții îndeplinite acestea se regăsesc pe lista de proiecte care va fi supusă procesului de prioritizare realizat de „Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030*" , astfel încât un proiect nu va trece de etapa de prefiltrare dacă nu îndeplinește **cel puțin 3 din cele 5 criterii** enumerate anterior.

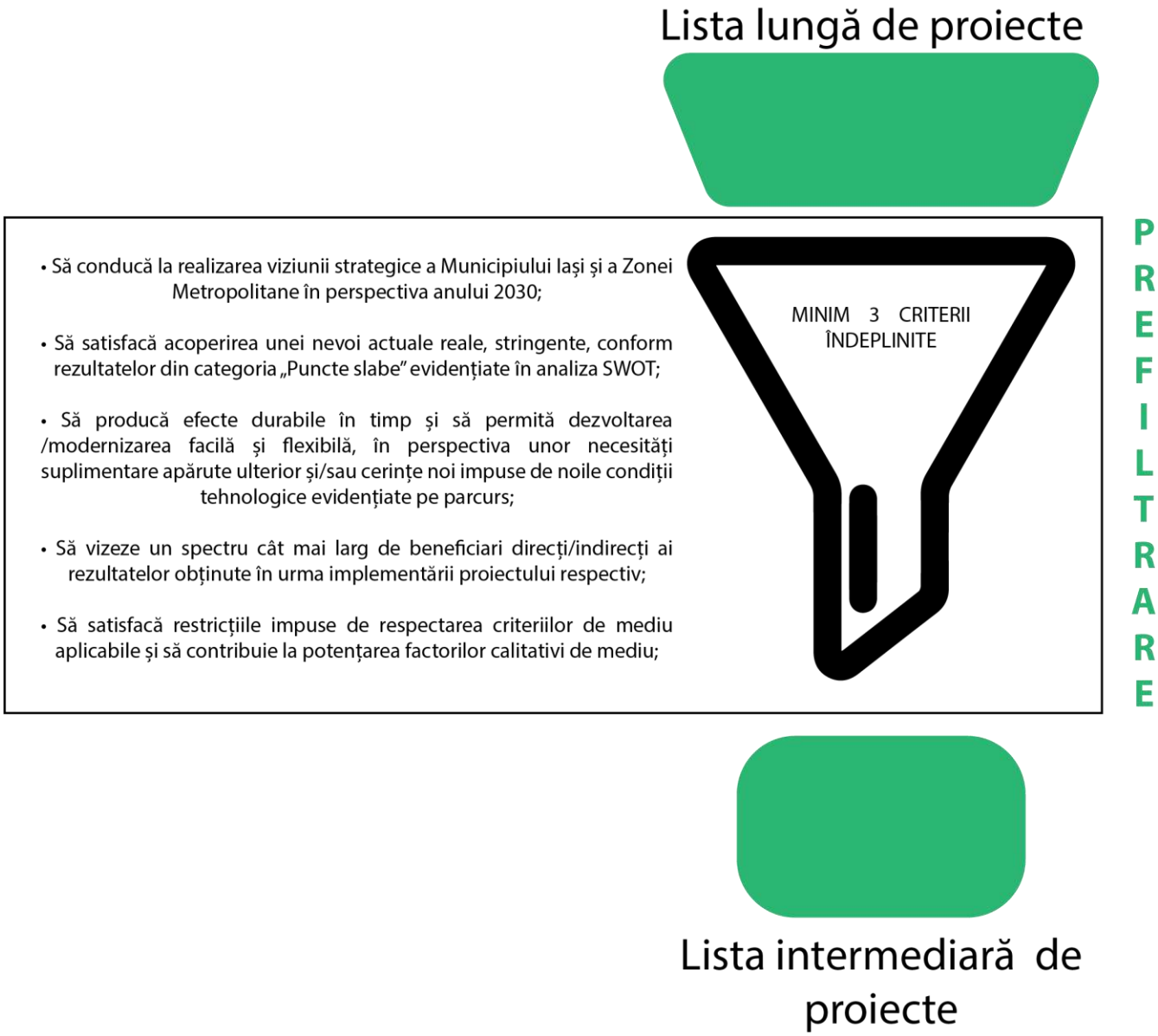
Lista lungă de proiecte
• Să conducă la realizarea viziunii strategice a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane în perspectiva anului 2030;
• Să satisfacă acoperirea unei nevoi actuale reale, stringente, conform rezultatelor din categoria „Puncte slabe" evidențiate în analiza SWOT;
• Să producă efecte durabile în timp și să permită dezvoltarea /modernizarea facilă și flexibilă, în perspectiva unor necesități suplimentare apărute ulterior și/sau cerințe noi impuse de noile condiții tehnologice evidențiate pe parcurs;
• Să vizeze un spectru cât mai larg de beneficiari direcți/indirecți ai rezultatelor obținute în urma implementării proiectului respectiv;
• Să satisfacă restricțiile impuse de respectarea criteriilor de mediu aplicabile și să contribuie la potențarea factorilor calitativi de mediu;
MINIM 3 CRITERII ÎNDEPLINITE
PREFILTRARE
Lista intermediară de proiecte

4.3. Matricea de prioritizare

Realizarea matricei de prioritizare are ca scop obținerea unui portofoliu de proiecte prioritare ce pot fi implementate pe durata de valabilitate a strategiei și sustenabile din punct de vedere financiar. Prioritizarea proiectelor se calculează având în vedere impactul acestora asupra anumitor aspecte ale vieții urbane.

Lista de proiecte prioritare va fi rezultatul unui demers prin care Lista intermediară de proiecte (lista de proiecte rezultată în urma prefiltrării) va fi prioritizată de către membrii „Structurii de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* în funcție de natura proiectelor supuse prioritizării.

Pentru stabilirea listei finale a proiectelor prioritizate **este obligatorie** utilizarea, pe lângă criteriile minim obligatorii propuse în cadrul prezentului document strategic, a unor criterii suplimentare stabilite de către „Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* conform Manualului de procedură de prioritizare pe care îl va elabora și supune votului Consiliului Local și Consiliului Metropolitan.

Criteriile minim obligatorii sunt:

- Contributia operațiunii la atingerea obiectivelor specifice ale SIDU;
- Sustenabilitatea financiară (raportul dintre cuantumul cheltuielilor de operare și mentenanță pe care proiectul le va genera odată ce va fi finalizat și valoarea investitiei) – *doar în situația în care există proiecte mature;*
- Efectul multiplicator al operațiunii (impactul sau pozitiv asupra altor sectoare ale dezvoltării urbane);
- Contributia operațiunii la îndeplinirea indicatorilor SIDU;
- Contribuția operațiunii la obiectivele privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse și nediscriminarea, egalitatea de gen;

Pe lângă criteriile minim obligatorii enumerate anterior „Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* va trebui să formuleze o serie de criterii suplimentare de prioritizare.

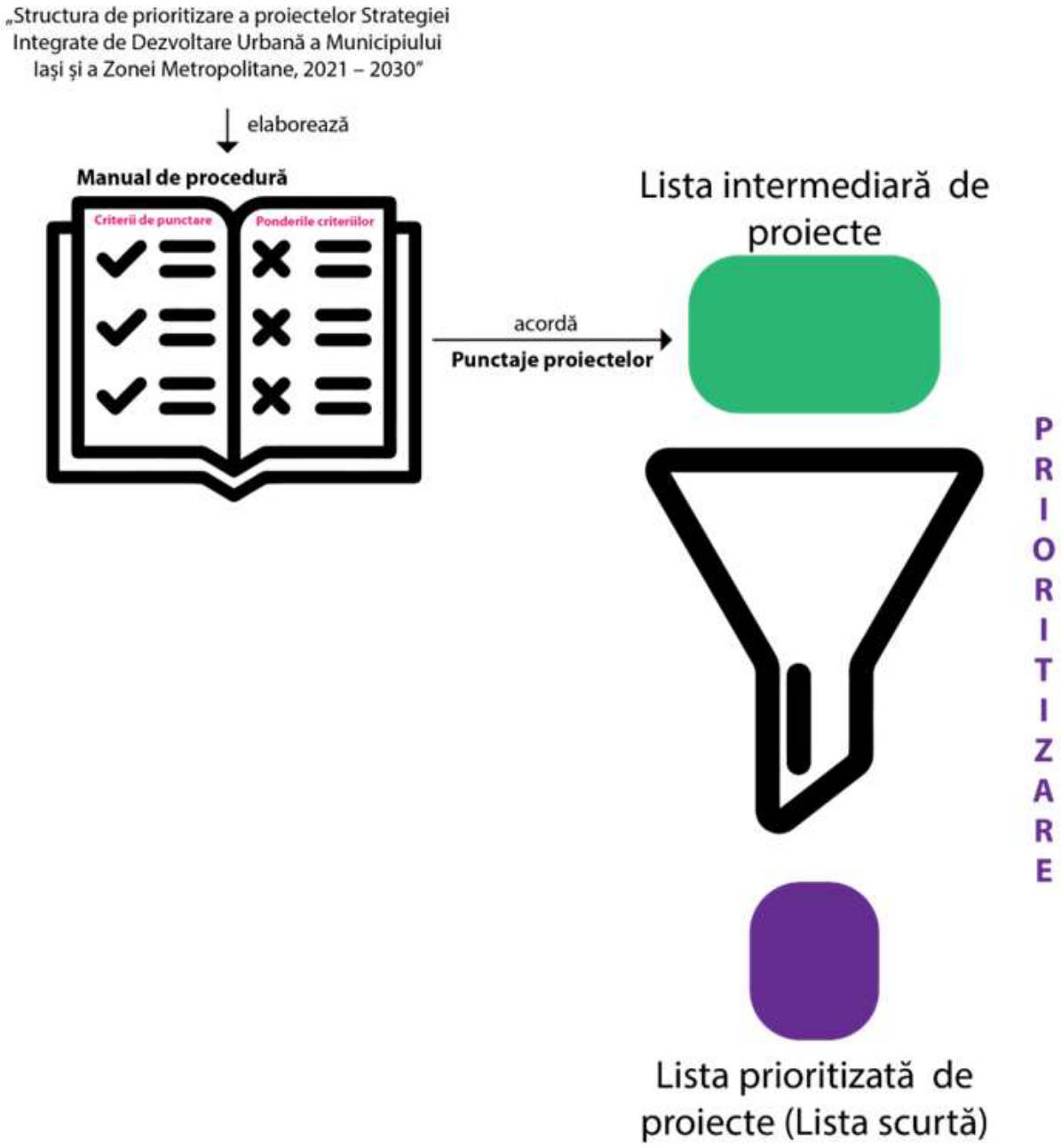
„Structura de prioritizare a proiectelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"
elaborează
Manual de procedură
Criterii de punctare
Ponderile criteriilor
acordă
Punctaje proiectelor
Lista intermediară de proiecte
PRIORITIZARE
Lista prioritizată de proiecte (Lista scurtă)

Exemple de posibile criterii suplimentare de prioritizare:

- Încurajarea unei abordări integrate

Pachetul de operațiuni prioritare trebuie să fie gândit ca un tot unitar la nivelul SIDU, inclusiv cu luarea în considerare a proiectelor finantate din alte programe operationale/surse de finantare – pachet de proiecte integrat teritorial (să rezolve cât mai multe nevoi dintr-o anumită zonă/cartier) sau sectorial (să rezolve cât mai multe nevoi dintr-un anumit sector sau să asigure rezolvarea nevoilor unui sector la nivelul întregii zone metropolitane/orașului). De asemenea, se poate lua în considerare prioritizarea acelor operațiuni care vin în completarea unor proiecte finanțate și deja finalizate.

Beneficiul unei abordări integrate sunt sinergiile obținute din aplicarea unui program coerent de investiții, spre deosebire de impactul unor investiții individuale. Astfel, o operațiune cu un punctaj mic obținut în prima etapă a procesului de prioritizare poate avea un impact semnificativ atunci când este implementat ca parte a unui pachet de proiecte.

- Gradul de maturitate al proiectelor

Se poate acorda un punctaj mai mare pentru acele proiecte care au deja elaborate documentații tehnice și pentru care este necesară doar actualizarea acestora.

- Contribuția directă a proiectului la atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare

Proiectul primește punctaj în funcție de impactul pozitiv pe care îl are asupra îndeplinirii obiectivelor strategice de dezvoltare (generale și specifice).

- Relevanța proiectului față de strategii europene, naționale și regionale

Proiectul primește punctaj în funcție de integrarea cu strategiile europene, naționale și regionale și capacitatea de a atrage fonduri de la aceste bugete.

- Gradul de impact pozitiv asupra mediului înconjurător sau al mediului social

Proiectul primește punctaj în funcție de impactul pozitiv pe care îl are asupra mediului înconjurător și al mediului social (adaptare la schimbări climatice, biodiversitate, poluare, eficientizare energetică , persoane defavorizate susținute, creșterea nivelului de trai etc.) .

Pentru a putea finaliza prioritizarea măsurilor propuse în cadrul matricei, fiecărui indicator i se va aloca o pondere din punctajul total aferent fiecărui proiect.

Ținând cont de cele de mai sus, se vor stabili prin Manualul de procedura de prioritizare a portofoliului de proiecte ponderi pentru criteriile de prioritizare menționate anterior, urmând structura:

Indicator	Pondere
Criteriu Minim Obligatoriu 1	a%
Criteriu Minim Obligatoriu 2	b%
Criteriu Minim Obligatoriu 3	c%
Criteriu Minim Obligatoriu 4	d%

Criteriu Minim Obligatoriu 5	e%
Criteriu Minim Suplimentar 1	f%
Criteriu Minim Suplimentar 2	g%
Criteriu Minim Suplimentar ...	...%
Criteriu Minim Suplimentar n	z%
Total ponderi	100%

Indicator	Punctaj maxim (Pmax)	Pondere (p)	Valoarea maximă din 10	Scor ponderat (Sp)
Criteriu Minim Obligatoriu 1	Pmax1	a%	Pmax1/10	Punctaj x Pmax1/a
Criteriu Minim Obligatoriu 2	Pmax2	b%	Pmax2/10	Punctaj x Pmax2/b
Criteriu Minim Obligatoriu 3	Pmax3	c%	Pmax3/10	Punctaj x Pmax3/c
Criteriu Minim Obligatoriu 4	Pmax4	d%	Pmax4/10	Punctaj x Pmax4/d
Criteriu Minim Obligatoriu 5	Pmax5	e%	Pmax5/10	Punctaj x Pmax5/e
Criteriu Minim Suplimentar 1	Pmax6	f%	Pmax6/10	Punctaj x Pmax6/f
Criteriu Minim Suplimentar 2	Pmax7	g%	Pmax7/10	Punctaj x Pmax7/g
Criteriu Minim Suplimentar ...	...	...%	.../10	Punctaj x Pmax.../..
Criteriu Minim Suplimentar n	Pmaxn	z%	Pmaxn/10	Punctaj x Pmaxn/z

Formula pentru calcularea scorului ponderat al fiecărui criteriu de prioritizare este următoarea:

$$s_{pi} = p_i \times 10 \ / \ P_{max\,i}$$

unde: i = criteriul de prioritizare

Spi = scor ponderat al criteriului i

pi = ponderea criteriului i

Pmax i = punctajul maxim al criteriului i

Punctajul fiecărui proiect se calculează cu formula:

$$PP = \sum_{i=1}^{5} PC_i x \, S_{p_i}$$

unde: PP = punctaj proiect

Spi = scor ponderat al criteriului i

PCi = punctajul acordat pentru criteriul i

Procedura de stabilire a criteriilor și a ponderilor acestora va fi inclusă în Manualul de procedură de prioritizare elaborat de „Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* și va fi aprobată de către Consiliul Local/ Adunarea Generală a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară.

Nivelul de prioritate al proiectelor este unul dinamic care trebuie evaluat și modificat, după caz, în cadrul procesului de monitorizare al strategiei, deoarece impactul poate varia în funcție de fluctuațiile economice la toate nivelurile, de apariția de oportunități noi pentru accesarea de fonduri europene sau nerambursabile sau alți factori care pot aduce modificări contextului în care a fost elaborată strategia de dezvoltare locală.

Lista de proiecte prefiltrată este anexată prezentului document (Anexa 2).

4.4. Lista de proiecte prioritare

Lista de proiecte prioritare reprezintă scopul final al oricărui demers de planificare strategică, însă aceasta este un instrument flexibil pe parcursul implementării strategiei pentru a putea planifica în cel mai eficient mod posibil resursele disponibile. Lista de proiecte prioritare necesită echipe de implementare din partea administrației publice locale care să își asume componența acesteia, iar Consiliul Local trebuie să o aprobe printr-o hotărâre a acestuia. Pe lângă reprezentanții administrației publice locale, care au un rol esențial în monitorizarea gradului de implementare a acesteia, lista de proiecte poate fi implementată și de alte instituții publice (alte autorități locale, județene sau naționale, consiliul județean, companii publice, ministere ș.a.), precum și de entități private. În cazul în care proiectele sunt implementate de firme private, acestea sunt mai dificil de identificat și de monitorizat, însă prin monitorizarea autorizațiilor de construire într-o zonă metropolitană se poate avea un control și asupra acestei tipologii de proiecte.

In scopul prioritizarii si identificarii celor mai relevante proiecte pentru perioada 2021-2027, **se va realiza de către** „Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030"* o procedură de prioritizare în trei etape:

- Alcătuirea unui Manual de procedură al procesului de prioritizare cu stabilirea criteriilor și ponderilor acestora
- Acordarea punctajelor pentru fiecare proiect
- Stabilirea listei finale a operatiunilor/proiectelor prioritizate pentru perioada 2021-2027.

4.5. Lista lungă de proiecte

Lista lungă de proiecte reprezintă un demers laborios și participativ care înglobează toate proiectele dorite de către administrația publică locală, entități private, alte instituții publice și alți actori locali care se implică în viitoarea dezvoltare a municipiului și a zonei metropolitane, însă depășesc prealocarea cunoscută pentru UAT-urile care fac obiectul prezentei strategii. Aceste proiecte reprezintă potențiale dezvoltări ale localităților din ZMI în cazul apariției unor surse noi de finanțare.

Lista lungă de proiecte este anexată prezentului document (Anexa 1).

4.6. Contextul de implementare a listei de proiecte

Implementarea SIDU, prin care se vor pune în aplicare programele și măsurile cuprinse în Planul de acțiune, se va realiza prin proiectele propuse în portofoliul de proiecte, respectându-se normele europene, legislația națională și reglementările locale în vigoare.

Punerea în aplicare în mod practic a Planului de acțiune al SIDU va porni de la respectarea următoarelor condiții:

- identificarea și atragerea de surse de finanțare în completarea celor finantate prin fonduri structurale;
- colaborarea transparentă dintre autoritățile publice locale/instituțiile/organizațiile/agenții economici din municipiul Iași;
- corelarea tuturor proiectelor existente și viitoare în vederea asigurării unei dezvoltări social-economice armonioase, integrate la nivel regional.
- respectarea priorităților stabilite de autoritatea locală în implementarea proiectelor, în acord cu necesitățile în evoluție ale municipiului și în stransă legatură cu strategiile la nivel județean, regional și național;

Pentru a implementa cu succes Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane 2021 – 2030 este necesară realizarea proiectelor cuprinse în Portofoliul de proiecte pentru perioada avută în vedere și susținerea obiectivelor strategice stabilite pentru îndeplinirea viziunii și misiunii municipiului și pentru a sprijini acest proces au fost identificate o serie de activități, care pot fi clasificate după cum urmează:

- Acțiuni pregătitoare de implementare a strategiei
- Acțiuni necesare pentru implementarea proiectelor
- Acțiuni de monitorizare a stadiului de implementare a strategiei
- Acțiuni corective în vederea actualizării strategiei în funcție de situația existentă la momentul respectiv
- Acțiuni de pregătire a strategiei pentru următoarea perioadă programatică.

Implementarea SIDU se va realiza de către Primăria Municipiului Iași prin departamentele și compartimentele de specialitate, iar în cazul unor parteneriate cu alte instituții sau organizații acestea se vor realiza prin colaborare între specialiștii din cadrul Primăriei și respectivele instituții.

Proiectele vor fi supuse individual procedurii de avizare de către Agenția de Protecție a Mediului Iași în conformitate cu reglementările în vigoare în etapele de proiectare ale acestora.

4.7. Indicatorii de monitorizare și evaluare a implementării SIDU

Există trei tipologii de acțiuni definite în funcție de dimensiunea temporală a acestora: pe termen scurt, mediu sau lung, ce trebuie întreprinse pentru a atinge obiectivul general al strategiei și al realizării acțiunilor prioritare identificate pentru fiecare domeniu de intervenție. Aceste sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Totodată este descrisă și structura entităților responsabile pentru realizarea acțiunilor antemenționate. Acestea au ca principală îndatorire: asigurarea demarării acțiunilor respective și monitorizarea realizării acestora, însă în faza de implementare a acțiunii se recomandă atragerea și colaborarea și cu alte entități care pot crește expertiza profesională a echipei de implementare, cum ar fi: reprezentanți ai mediului de afaceri, parteneri din alte municipii, instituții de învățământ și cercetare, consultanți externi, evaluatori independenți etc.

Tabel 39 - Plan de acțiuni pe termen scurt, mediu și lung

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Acțiuni pe termen scurt (2022 – 2023)	
Aprobarea strategiei de către Consiliul Local al Municipiului Iași prin Hotărâre de Consiliu Local	*Consiliul Local al Municipiului Iași*
Aprobarea strategiei de către Adunarea Generală a membrilor Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Iași	*Adunarea Generala a ADI ZMI*
Înființarea unei entități denumită „ Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030", prin Dispoziție a Primarului Municipiului Iași*	*Primarul Municipiului Iași*
Finalizarea proiectelor aflate în implementare	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Realizarea/actualizarea documentelor de fundamentare pentru fiecare domeniu prioritar stabilit prin strategie, conform nivelelor de prioritate stabilite	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Analiza rezultatelor și concluziilor documentelor de fundamentare pe fiecare domeniu prioritar, în scopul actualizării/corecției gradului de prioritate al proiectelor din portofoliu, precum și pentru analiza necesarului de resurse (financiare, umane, logistică etc.) și stabilirea duratei estimative de implementare pentru fiecare proiect	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Identificarea și analizarea surselor de finanțare pentru proiectele propuse spre implementare prin strategia de dezvoltare, precum și a modului de accesare a surselor de finanțare respective	*Direcția Proiecte Europene*
Realizarea listei de proiecte prioritare	Structura de prioritizare a proiectelor *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Iași și a Zonei Metropolitane, 2021 – 2030*
Identificarea partenerilor publici şi privați pentru dezvoltarea şi implementarea proiectelor prioritare	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei*
Realizarea de acorduri de parteneriat în scopul realizării proiectelor din portofoliu	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei*
Planificarea multianuală a bugetului, pe baza analizelor realizate anterior. Stabilirea graficului de derulare/implementare a proiectelor, prin includerea în buget a investițiilor stabilite ca fiind prioritare pentru perioada respectivă	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Pregătirea cadrului instituțional şi a resurselor umane pentru implementarea proiectelor prioritare	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Evaluarea intermediară a strategiei (cel puțin o dată la doi ani)	*Direcția Proiecte Europene*
Acțiuni pe termen mediu (2023 – 2030)	
Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Realizarea de parteneriate pentru dezvoltarea proiectelor prioritare de anvergură de la nivelul municipiului	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei*
Implementarea proiectelor prioritare	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel municipal, județean, regional, național și internațional	*Direcția Proiecte Europene*
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliu şi realizarea unor rapoarte de progres	*Direcția Proiecte Europene*

ACȚIUNE	RESPONSABILI
Revizuirea portofoliului de proiecte, în scopul realizării de eventuale corecții/completări a elementelor cuprinse în acesta, inclusiv a gradului de prioritate, în funcție de stadiul de implementare la momentul respectiv și de concluziile rapoartelor de progres	*Direcția Proiecte Europene*
Evaluarea intermediară periodică a strategiei	*Direcția Proiecte Europene*
Revizuirea și actualizarea strategiei pe baza evaluării intermediare și luarea de măsuri corective, dacă este cazul	*Direcția Proiecte Europene*
Acțiuni pe termen lung (2030 – 2032)	
Continuarea activităților pe termen mediu care nu au fost finalizate	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Revizuirea și actualizarea strategiei pe baza evaluării intermediare și luarea de măsuri corective, dacă este cazul	*Direcția Proiecte Europene*
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	*Compartimentele de specialitate din cadrul Primăriei în colaborare partenerii de dezvoltare, dacă este cazul*
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel municipal, județean, regional, național și internațional	*Direcția Proiecte Europene*
Evaluarea finală a strategiei	*Direcția Proiecte Europene*
Pregătirea strategiei de dezvoltare a Municipiului Iași pentru următoarele perioade de programare	*Direcția Proiecte Europene*

Toate deciziile strategice privind implementarea SIDU revin organelor deliberative ale Unității Administrativ Teritoriale Municipiul Iași și, în cazul proiectelor ce vizează teritoriul ZMI, Adunării Generale ADI ZMI. Aceasta are obligația de a asigura cadrul instituțional și mobilizarea reprezentanților autorităților publice din municipiul Iași și din Zona Metropolitană, în vederea implementării SIDU.

Toate măsurile de monitorizare a activităților de implementare a Planului de acțiune al SIDU sunt de competența Direcției Proiecte Europene din cadrul UAT Municipiul Iași în colaborare cu ADI ZMI. Aceasta va asigura monitorizarea gradului de implementare, planificarea și eventuala modificare a strategiei.

Direcția Proiecte Europene va avea următoarele atribuții, în conformitate și cu Regulamentul de organizare și funcționare aprobat prin HCL nr/:133 / 2018, actualizată în Septembrie 2020.

- Evaluarea impactului proiectelor în implementare sau implementate din punct de vedere social (pentru comunitatea locală), economic, precum și din punct de vedere al mediului înconjurator, dacă este cazul;

- Monitorizarea de documente strategice vizând dezvoltarea durabilă care au impact asupra implementării și, eventual, necesității revizuirii SIDU

- Elaborarea de analize şi statistici din punct de vedere tehnico-economic privind SIDU, proiectele şi planurile în implementare;

- Elaborarea de analize privind cadrul legal național şi european de desfăşurare a activității de elaborare/implementare de politici, strategii şi proiecte;

- Urmărirea implementării Planului de actiune al SIDU și a proiectelor din lista de proiecte prioritare;

- Monitorizarea încadrării în graficul de implementare a SIDU;

- Identificarea de surse de finanțare pentru proiectele cuprinse în SIDU;

- Menținerea legăturii cu ADI ZMI și membrii ADI ZMI pentru proiectele ce vizează parteneriate la nivelul ZMI;

- Monitorizarea continuării proiectelor implementate (pe toată perioada durabilității proiectelor), a valorificării și abordării integrate a rezultatelor și după încetarea finanțării nerambursable în baza rapoartelor managerilor de durabilitate;

- Monitorizarea menținerii indicatorilor post-implementare, a proiectelor în stadiul post-implementare în baza rapoartelor managerilor de durabilitate;

- Evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană şi Planului de Mobilitate Urbană Durabilă conform procedurii specifice în baza rapoartelor compartimentelor de specialitate și a ADI ZMI;

- Realizarea evaluării intermediare și a evaluării finale a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană şi Planului de Mobilitate Urbană Durabilă conform procedurii specifice în baza rapoartelor compartimentelor de specialitate și a ADI ZMI.

După aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană, respectiv a proiectelor individuale, se vor constitui echipe individuale pentru pregatirea și implementarea fiecărui proiect în funcție de specificul acestora. Implementarea fiecărui proiect în parte va fi realizată de echipele de proiect constituite la nivelul Municipiului Iași pentru respectivul proiect și la nivelul ADI ZMI, în cazul proiectelor realizate în parteneriat. Persoanele care vor face parte din echipele de proiect vor fi desemnate prin dispoziție emisă de Primarul Municipiului Iași și prin hotărâre AG ADI ZMI în cazul proiectelor dezvoltate în parteneriat. Echipele de proiect ce se vor constitui vor fi compuse din minim 3 persoane: manager de proiect, manager financiar, responsabil cu achizițiile publice, numărul membrilor echipelor de proiect variind în funcție de complexitatea proiectului. Echipele de proiect sunt responsabile de implementarea efectivă a proiectelor individuale incluse în SIDU.

Responsabilitățile echipelor de proiect, conform fișelor de post pentru fiecare membru al echipei:

- organizează și desfășoară activități de pregatire și implementare a proiectului;
- asigură managementul financiar și tehnic pentru activitățile de proiect;
- întocmesc raportările de evaluare intermediare și finale solicitate de finanțator;

- prezintă Structurii de Implementare a SIDU, la cererea acesteia, stadiul implementării proiectului;
- urmărește înscrierea în costuri, parametrii precum și în graficul de execuție a proiectului și a SIDU.

Trebuie subliniat faptul că aprobarea documentului strategic prin hotărâre a Consiliului Local și a Adunării Generale ZMI nu reprezintă punctul final al elaborării prezentei strategii. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană reprezintă un instrument de guvernare a municipiului și a zonei metropolitane, flexibil și adaptabil în timp nevoilor în schimbare, care generează acțiuni publice și private cu valoare strategică pe termen scurt, mediu și lung pentru dezvoltarea competitivă a municipiului și a zonei metropolitane și pentru reducerea disparităților din interiorul acestuia.

Evaluările intermediare și finală ale succesului înregistrat în implementarea strategiei se vor face conform unor criterii clare. Criteriile respective au un caracter dinamic, în sensul că pot fi modificate în cazul în care se constată că cele stabilite inițial nu oferă o imagine clară asupra stadiului de implementare.

Un set inițial de astfel de criterii de evaluare în implementare va conține cel puțin următoarele puncte:

- Valoarea procentuală a totalului bugetelor proiectelor implementate sau în curs de implementare, în raport cu bugetul planificat inițial;
- Evaluarea impactului proiectelor implementate în raport cu rezultatele preconizate (succesul proiectelor individuale);
- Valoarea procentuală a fondurilor atrase din surse nerambursabile, în raport cu valoarea totală a proiectelor;
- Valoarea procentuală a fondurilor atrase din surse nerambursabile, în raport cu valoarea estimată a fi atrasă din astfel de surse.

O evaluare corectă și obiectivă va permite generarea de măsuri corective asupra eventualelor rezultate nesatisfăcătoare, precum și de măsuri care să preîntâmpine apariția unor astfel de situații în perioada următoare.

Indicatorii de rezultat care vor fi utilizați pentru monitorizarea implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană și a proiectelor incluse în aceasta trebuie să fie în concordanță cu indicatorii stabiliți pentru accesarea fondurilor europene.

OS 1: Stimularea inovării tehnologice, a cercetării și a competitivității mediului economic

Obiective specifice	Indicatori de rezultate/monitorizare
OS 1.1: Încurajarea dezvoltării activităților economice terțiare și a „industriilor creative”	Structuri de suport al IMM-urilor înființate (nr.) Activități de suport al IMM-urilor organizate(nr.) IMM-uri aferente domeniului industriilor creative înființate (nr.) Angajați în domeniul industriilor creative (nr.) Tendința de creștere a cifrelor de afaceri a IMM-urilor din domeniul industriilor creative (% anual)
OS 1.2: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în spijinul competitivității economice și dezvoltării mediului economic	Activități de susținere transfer tehnologic și colaborare realizate (nr.) Centre de cercetare și transfer tehnologic (nr.) Platforme online realizate (nr.) Materiale de promovare realizate (nr.) Măsuri de sprijin/stimulare realizate (nr.)
OS 1.3: Potențarea caracterului turistic al ZMI prin diversificarea ofertei turistice și promovarea serviciilor turistice de înaltă calitate	Materiale de promovare realizate (nr.) Platforme online realizate (nr.) Unități de cazare construite (nr.) Tendința sosirilor și șederilor la nivelul ZMI (%) Evenimente culturale realizate (nr.)
OS 1.4: Creșterea atractivității teritoriului metropolitan pentru investiții	Parteneriate realizate (nr.) Suprafață de teren ocupată de agenți economici (mp.) Proiecte de dezvoltare urbană realizate (nr.)

OS 2: Creșterea mobilității urbane și periurbane și asigurarea unei infrastructuri de transport integrată, sustenabilă și de calitate

Obiective specifice	Indicatori de rezultate/monitorizare
OS 2.1: Infrastructură pentru mobilitatea alternativă dezvoltată la nivelul ZMI, atractivă, accesibilă și cu un impact pozitiv asupra mediului înconjurător	Lungime bandă dedicată transport public realizată (km) Număr pasageri transport public (pasageri km/an, pasageri oră/an) Sisteme „smart” implementate Reducere emisii GES (tone CO2echiv/an) Piste biciclete realizate (km)

	Zone pietonale/shared-space realizate (kmp) Sisteme bike-sharing realizate (nr.) Parcări „smart”/intermodale realizate (nr.) Campanii conștientizare/promovare realizate (nr.) Infrastructură pentru vehicule electrice realizată (nr.)
OS 2.3: Integrarea tipurilor de mobilitate în vederea eficientizării și accesibilizării deplasărilor în Iaşi şi ZMI	Puncte intermodale realizate (nr.) Parcări „smart”/intermodale realizate (nr.) Piste biciclete realizate (km) Număr pasageri transport public (pasageri km/an, pasageri oră/an)
OS 2.4: Dezvoltarea unei rețele interconectate de transport la nivelul ZMI	Lungime rețea reabilitată/modernizată/realizată (km)
OS 3: Crearea unei infrastructuri verzi integrate a orașului de înaltă calitate și promovarea surselor de energie regenerabile	
Obiective specifice	**Indicatori de rezultate/monitorizare**
OS 3.1: Crearea de coridoare, trasee verzi și grădini urbane și reabilitarea/modernizarea spațiilor verzi de la nivelul ZMI	Spații verzi realizate (mp) Proiecte regenerare urbană realizate (nr) Suprafețe regenerate (mp)
OS 3.2: Prevenție și reducere eficientă a riscurilor naturale și a efectelor acestora	Sisteme monitorizare realizare (nr.) Măsuri implementate (nr.)
OS 3.3: Creșterea eficienței energetice a fondului construit din ZMI	Clădiri publice reabilitate termic (nr.) Clădiri rezidențiale reabilitate termic (nr.) Campanii de conștientizare desfășurate (nr.) Măsuri de creștere a performanței energetice implementate (nr.) Proiecte de producție a energiei din surse regenerabile (nr.) Campanii de conștientizare/promovare desfășurate (nr.)
OS 3.4: Dezvoltarea sistemului de gestiune a deșeurilor, inclusiv încurajarea colectării selective și revalorificarea deșeurilor	Acțiuni/măsuri realizate (nr.) Sisteme/platforme ecologice/ infrastructuri realizate (nr.)
OS 3.5: Extinderea rețelelor edilitare în zona metropolitană și modernizarea acestora	Lungime sistem iluminat public modernizate (km.)

OS 4: Îmbunătățirea sistemului de educație pentru a crește calitatea performanțelor actului educațional și pentru a spori eficacitatea și relevanța formărilor pentru piața muncii

Obiective specifice	Indicatori de rezultate/monitorizare
OS 4.1: Conservarea statutului de centru universitar de prestigiu national și internațional	Tendința gradului de atractivitate a universităților din municipiul Iași pentru absolvenții liceali (%) Premii și parteneriate obținute/realizate (nr.)
OS 4.2: Reabilitarea/ extinderea/ modernizare/ crearea/ dotarea unităților de învățământ care alcătuiesc infrastructura educațională preuniversitară pentru a crește performanțele și a preveni abandonul școlar	Unități de învățământ reabilitate/modernizate/ echipate cu infrastructură educațională (nr.) Unități de învățământ construite (nr.) Săli de sport construite (nr.)
OS 4.3: Creșterea accesului și participării la formare pe tot parcursul vieții (Long-life-learning)	Programe de stagii practică organizate (nr.) Programe de studii organizate (nr.) Campanii de informare/conștientizare realizate (nr.) Scăderea ratei de șomaj (%)

OS 5: Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung

Obiective specifice	Indicatori de rezultate/monitorizare
OS 5.1: Reabilitarea/ extinderea/ construirea/ modernizarea/ dotarea unităților sanitare care alcătuiesc infrastructura medicală locală pentru a le crește performanțele	Unități sanitare dezvoltate/modernizate/dotate cu echipamente (nr.) Documente/planuri strategice realizate (nr.) Centre înființate/realizate (nr.) Programe de formare/perfecționare organizate (nr.)
OS 5.2: Amenajarea de facilități de îngrijire pe termen lung pentru vârstnici	Centre realizate (nr.) Populație care beneficiază (nr.) Personal angajat (nr.)
OS 5.3: Implementarea de programe de schimbare a stilului de viață prin aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală și mintală în zone defavorizate)	Campanii de informare/conștientizare realizate (nr.) Acțiuni/măsuri realizate (nr.)

OS 6: Valorificarea elementelor de identitate locală și reabilitarea fondului construit pentru a crește calitatea vieții locuitorilor

Obiective specifice	**Indicatori de rezultate/monitorizare**
OS 6.1: Îmbunătățirea accesibilității către elementele de patrimoniu construit	Infrastructură pietonală, auto și pentru biciclete realizată/modernizată (km.) Platforme online realizate (nr.)
OS6.2: Dezvoltarea infrastructurii de agreement și de loisir la nivelul ZMI	Lungime trasee cicloturistice realizate (km.) Spații urbane regenerate (mp.) Documente strategice realizate (nr.) Spații de petrecerea timpului liber înființate (nr./mp.) Infrastructură sportivă și de agrement dezvoltată/reabilitată (nr.) Spații de joacă modernizate (nr.)
OS 6.3: Reabilitarea/ restaurarea/ amenajarea corespunzătoare a obiectivelor de patrimoniu	Obiective de patrimoniu rehabilitate/restaurate/amenajate (nr.) Măsuri de promovare realizate (nr.) Campanii de informare/conștientizare realizate (nr.)
OS 6.4: Regenerarea urbană a cartierelor de locuințe pentru a crește calitatea spațiilor publice interstițiale	Spații urbane regenerate (mp.) Spații de joacă modernizate (nr.)

OS 7: Dezvoltarea serviciilor sociale și al incluziunii sociale

Obiective specifice	**Indicatori de rezultate/monitorizare**
OS 7.1: Promovarea voluntariatului în comunitate	Măsuri de promovare realizate (nr.) Campanii de informare/conștientizare realizate (nr.)
OS 7.2: Dezvoltarea serviciilor și programelor sociale pentru populația vulnerabilă	Unități sociale reabilitate/modernizate/dotate (nr.) Campanii de informare/conștientizare realizate (nr.) Infrastructură extinsă/modernizată (nr.)

OS 8: Creșterea capacității administrative a municipiului și a cooperării interregionale și la nivelul zonei metropolitane	
Obiective specifice	**Indicatori de rezultate/monitorizare**
OS 8.1: Implementarea de soluții inteligente care să eficientizeze procesele urbane	Aplicații/sisteme „smart" implementate (nr.) Centre integrate/sisteme/aplicații „smart" implementate (nr.)
OS 8.2: Consolidarea capacității administrative prin cooperarea la nivelul zonei metropolitane urbană, a județului și a regiunii	Documente strategice realizate (nr.) Proiecte implementate (nr.)

Monitorizarea implementării și îndeplinirii obiectivelor SIDU

Controlul rezultatelor implementării SIDU se va realiza constant la toate nivelurile structurilor organizatorice descrise, conform competențelor acestora. Evaluarea rezultatelor implementării proiectelor se va face de către Direcția Proiecte Europene pentru fiecare proiect derulat, în baza rapoartelor compartimentelor de specialitate.

În cadrul evaluării, se apreciază gradul de îndeplinire a obiectivelor și politicilor propuse în Strategia de dezvoltare, prin analiza efectelor pe care le au politicile și programele de dezvoltare asupra mediului de afaceri, economiei, infrastructurii, mediului social-cultural, și calității vieții populației din municipiul Iași și din zona metropolitană.

Ținându-se cont de faptul că prezenta strategie vizează dezvoltarea la nivel de zonă metropolitană se va asigura o guvernanță asupra acesteia la două nivele:

- **Nivelul local prin aparatul tehnic și decizional al UAT**
- **Nivelul metropolitan prin aparatul tehnic și decizional al membrilor ADI ZMI**

Monitorizarea implementării și îndeplinirii obiectivelor proiectelor

Monitorizarea activităților din proiect intră în sarcina managerului echipei de proiect. Acesta va asigura, cu sprijinul echipelor de proiect, elaborarea rapoartelor de progres privind stadiul implementării, a raportului final, întocmirea cererilor de rambursare a cheltuielilor, elaborarea previziunilor privind fluxurile financiare pentru proiectele individuale.

Monitorizarea continuă se va realiza periodic de către echipele de proiect, evaluându-se activitatea membrilor echipei de proiect, gradul de implicare a fiecăruia, îndeplinirea responsabilităților specifice și, dacă este cazul, făcându-se recomandări de îmbunătățire. Evaluarea continuă se va face și privind modul în care sunt consumate resursele implicate în proiect, înregistrarea în contabilitate a tuturor cheltuielilor efectuate așa cum a fost prevăzut în bugetul proiectului.

Monitorizarea periodică se va face la finalizarea fiecărei etape, evaluându-se măsura în care activitățile planificate s-au desfășurat conform planului de implementare, în mod eficient și eficace: s-a respectat data de începere și finalizare, s-au desfășurat toate sub-activitățile, s-au obținut rezultatele previzionate cantitativ și calitativ. Daca va fi cazul și vor apărea factori perturbatori se vor lua măsuri de corecție pentru implementarea cu succes a proiectelor.

Evaluarea finală se va realiza în ultima lună de proiect și va urmări modul în care s-a realizat implementarea cu succes a proiectului: îndeplinirea obiectivelor, obținerea rezultatelor măsurabile, desfășurarea eficientă și eficace a activităților planificate, satisfacția grupului țintă, etc.

Riscuri în implementarea SIDU. Măsuri de atenuare

Implementarea proiectelor poate fi afectată de o serie de riscuri legate de: planificarea proiectelor, management de proiect, de personal, riscuri de natură tehnică, etc.

Riscuri legate de planificarea proiectului:

- Indicatori supraestimati fac imposibilă atingerea lor (duce la retragerea finanțării);
- Timp insuficient pentru anumite operațiuni ale proiectului (prelungirea implementării parțiale sau totale a activităților peste limitele planificate);
- Resurse umane insuficiente pentru activitățile proiectului (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane deja implicate cu consecințe asupra calității activităților derulate și asupra perioadelor de timp în care se derulează activitățile).

Măsuri de contracarare:

- Întâlniri periodice ale echipei de proiect pentru identificarea și eliminarea acestor probleme ;
- Evaluarea permanentă a calendarului de activități, conștientizarea termenelor critice din graficele de implementare;
- Luarea în considerare a unor rezerve de timp;
- Replanificarea din timp a activităților astfel încât să fie prevazute și solicitările cu caracter urgent.

Riscuri legate de personal:

- Resurse umane sunt indisponibile atunci când este nevoie de ele (duce la încărcarea timpului de muncă a resurselor umane disponibile, la conflicte între membrii echipei de implementare, la sentimente de frustrare la nivelul celor care conștientizează importanța asigurării unei calități corespunzătoare pentru activitățile proiectului);
- Sub-contractorii nu-și îndeplinesc sarcinile potrivit cerințelor (duce la nerespectarea termenelor planificate, la afectarea calității implementării activităților).

Măsuri de contracarare:

- asigurarea de personal de rezervă ce poate înlocui sau ajuta un membru al echipei de implementare în perioadele critice;
- reevaluarea în permanență a graficului de activități astfel încât să fie corelat cu modificările interne și externe de personal ale beneficiarului și furnizorilor din cadrul proiectului.

Riscuri legate de managementul proiectului:

- Nerespectarea termenelor de implementare a proiectelor (poate duce la neeligibilitatea cheltuielilor, transmiterea rapoartelor de progres incomplete către Autoritatea de management);
- Nu exista încadrare în bugetul planificat pe categorii de cheltuieli și pe total buget (depășirea bugetului planificat duce la neeligibilitatea cheltuielilor);
- Ineficiența în utilizarea resurselor proiectului (duce la încărcarea costurilor proiectului în mod nejustificat).

Măsuri de contracarare:

- Diseminarea tuturor informațiilor legate de contractul de finanțare către toți membrii echipei de implementare a proiectului;
- Stabilirea responsabilităților exacte în ceea ce privește rapoartele întocmite.

Riscuri de natură tehnică:

- Întârzieri în execuția lucrărilor și depășirea graficului de lucrări;
- Neconcordanțe ce apar pe perioada executiei proiectului cu documentația tehnică care stă la baza proiectului;
- Neconcordanța între specificațiile tehnice ale materialelor și calitatea materialelor folosite la lucrări.

Măsuri de contracarare:

- Încheierea unor contracte de execuție ferme cu clauze bine stabilite: perceperea garanției de bună execuție, a garanției pentru plata avansului, garanții pentru rețineri, prevederea de penalități la plata executanților/ furnizorilor în caz de întârzieri în execuția contractului, etc;
- Prezentarea certificatelor de calitate ale materialelor achiziționate;
- Analiza și avizarea situațiilor de lucrări în vederea efectuării plăților;
- Colaborare strânsă cu echipa de experți tehnici, consultanți, diriginți de șantier, astfel încât să se realizeze monitorizarea foarte atentă a contractelor de lucrări.